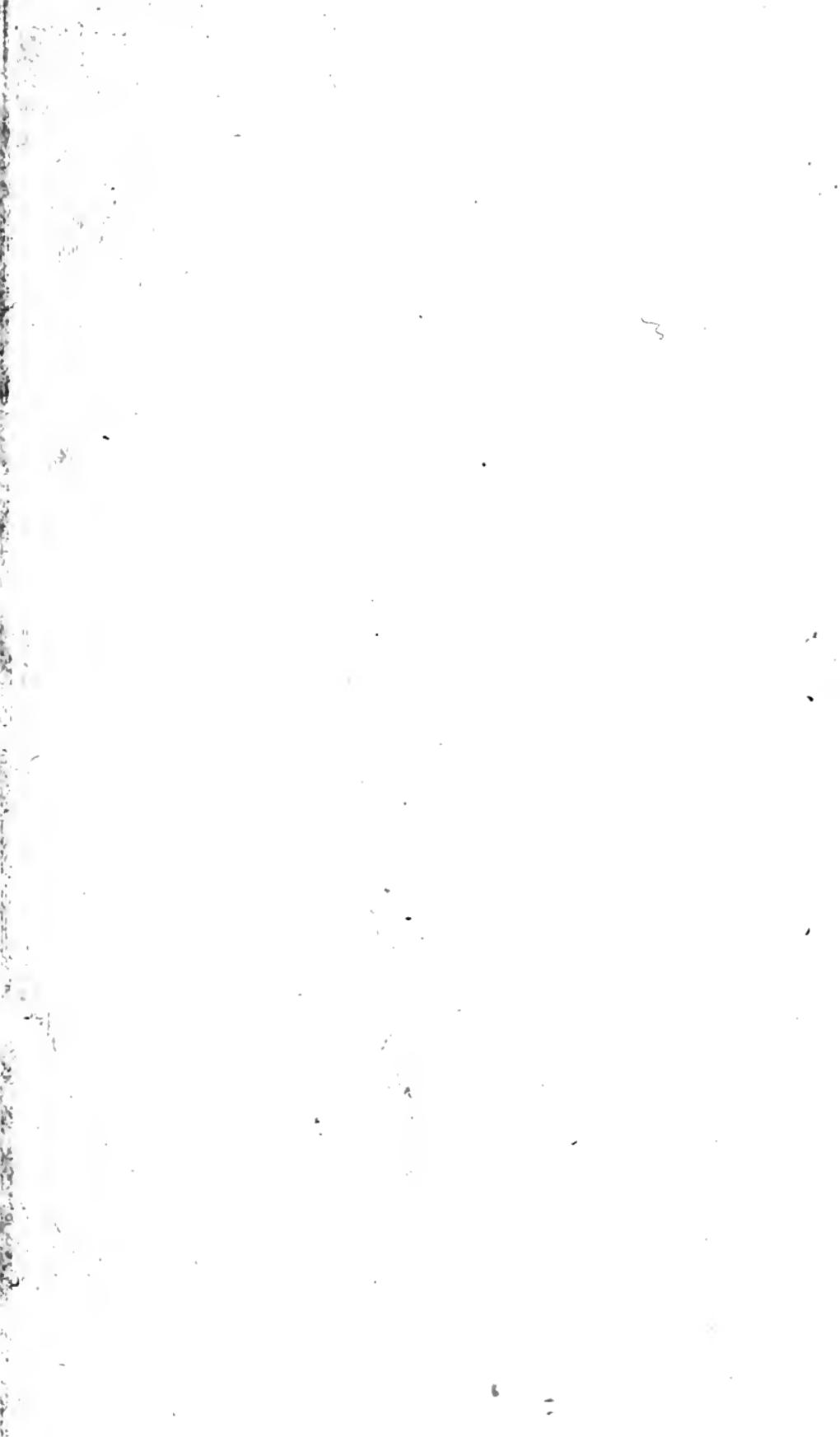

SHASTRI INDO-CANADIAN INSTITUTE
156 Golf Links,
New Delhi-3, India

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

BIBLIOTHECA INDICA.

WORK No. 224.

ŚIVA PARINAYAH.

KĀSHMIRI TEXT WITH SANSKRIT GLOSS.

BIBLIOTHECA INDICA:

A
COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

NEW SERIES NO. 1286.

शिवपरिणयः ।

ŚIVA-PERINAYAH

A POEM IN THE KĀSHMIRI LANGUAGE

BY
KRŚNA RĀJĀNAKA (RĀZDĀN)

WITH A
CHĀYĀ OR GLOSS IN SANSKRIT

BY
MAHĀMAHOPĀDHYĀYA MUKUNDARĀMA ŚĀSTRI.

EDITED BY

SIR GEORGE A. GRIERSON, K.C.I.E., PH.D., D.LITT.,

Honorary Fellow of the Asiatic Society of Bengal; Honorary Member of the Nāgarī Pracārīṇī Sabhā, of the American Oriental Society, and of the Société Finno-Ougrienne; Foreign Associate Member of the Société Asiatique de Paris; Corresponding Member of the Königliche Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen.

CALCUTTA

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS,

PUBLISHED BY THE

ASIAN BOOK CO., LTD., PARK STREET.

PK
7035-
K74 S5
1913

PRELIMINARY NOTE (*AD INTERIM*).

With the few exceptions noted below, the Kāshmīrī portion of this work follows the system of spelling employed by Iśvara Kaula in his *Kāśmīra-sabdāmrta*, and by me in my *Essays on Kāshmīrī Grammar*.

Attention may be called to the extremely frequent use by the author of the emphatic suffix *y*, often employed pleonastically *metri causa*. In the first four chapters this *y* is regularly represented in the Sanskrit *chāyā* by the word *eva*; but from the 5th Chapter on, I have exercised my discretion as editor, in omitting the *eva*, when the suffix is merely pleonastic. By that time the reader will be accustomed to its appearance in this otiose character, and will not be tempted to confuse it with other forms.

According to the *Kāśmīra-sabdāmrta* (II, iii, 21; cf. *Essays*, p. 92), when this *y* is added to a word ending in a consonant, *ū-mātrā* is used as a junction vowel. Thus करान्य् *karān^ūy* (*karān* + *y*), doing indeed. In the present work *a* is often used instead of *ū-mātrā*, as in *karinay* (करान्य्). This is hardly more than a variation of spelling. We may also note that the author frequently employs present participles ending in *-an* instead of the *-ān* prescribed by the grammars. Thus in verse 418 we have गालन् *gālan* instead of *gālān* गालान्. With emphatic *y*, we have वनन्य् *wananay* instead of वनान्य् *wanān^ūy* in verse 408, and so on. The conjunctive participle of verbs whose roots contain the letter *a*, according to the *Essays*, takes the form करिथ् *karith*. Here, however, the author generally writes करिथ् *karith*. Thus, he writes बृथ् in v. 24. He similarly

Preliminary Note.

writes the accusative-dative of the second declension with *i-mātrā*. Thus नेथननिष् *nēthanān's*, instead of नेथनि
nēthanāni, in v. 88. He often, *metri causa*, changes a *i* to *e*, as in गरके *garakē* for गरकि *garaki* (v. 22) and कराने *karāne* for करनि *karani* (v. 126). In other respects his grammar closely follows the system of Tīvara Kaula, as explained in my *Essays*.

The Sanskrit *chāyā* is an extremely literal, word-for-word, translation, prepared under my supervision by Mahāmahopādhyāya Mukundarāma Sāstri. In editing it for the press, I have freely relaxed the usual rules of *Sandhi*. In this I have not studied consistency, my sole aim being to assist the reader in disentangling the corresponding Kāshmīrī words from the suffixes with which they are encumbered. As originally prepared, the *chāyā* was interlinear, each Sanskrit word being written under the corresponding Kāshmīrī word. Practical considerations of typography have led me, against the intention of its author, to print it separately on the page facing the corresponding text. I fully admit that, from the point of view of the Sanskrit scholar, in this condition it strongly resembles *mūrkha-jalpana*. It is, however, printed solely with the object of assisting students of Kāshmīrī, and not as a specimen of elegant Sanskrit.

G. A. G.

PREFACE.

WITH much regret, I record the death of that excellent scholar Mahāmahopādhyāya Mukundarāma Śāstri, which occurred in the year 1921, while this work was passing through the press. His knowledge of the Kāshmīri language, ancient and modern, was, I believe, unique. I owe much to his teaching and to the help he gave me in the preparation of the *chāyā* printed in the following pages and of the notes which formed the basis of the Kāshmīri dictionary now being published by the Society.

In regard to other points I have nothing to add to the *ad interim* Preliminary Note issued with the first fasciculus of this work, except to express my regret that in the earlier pages, a great many Kāshmīri types have broken off in the course of printing. These, so far as I have noted them, are entered in the List of Errata and explain its length. In the later pages, the printers have overcome this difficulty with some success. The spelling of certain Kāshmīri words is doubtful, and till I had worked several times through the text, I did not always succeed in producing in this respect. On this account, after the List of Errata, I give a list of preferable spellings of certain words which escaped my eyes when correcting the proofs. None else are of importance, but, in the interests of uniformity, I give them for the benefit of students of the language.

I must also offer my thanks to Professor Jules Blech, who was kind enough to read through the proofs of the earlier fasciculi. The outbreak of the War called him forth to the defence of his country, and prohibited me from troubling him further with my doubts or difficulties; but I cannot refrain from putting on record my gratitude for his valuable help.

G. A. GRIERSON.

CAMBERLEY,
23rd June, 1924.

ERRATA.

<p>Preliminary Note, p. iii, last line. <i>Read कृतिष्य.</i></p> <p>Page 2, line 10, <i>read लूरपारयो.</i></p> <p>„ 4, page heading. <i>For 2, read 1.</i></p> <p>Page 6, page heading. <i>For 1, read 2.</i></p> <p>Page 9, line 2, <i>read उन्मोक्ष्ये.</i></p> <p>„ 11, „ 11, „ प्रस्फुट्यैव.</p> <p>„ 16, „ „ „ पन्निय्.</p> <p>„ „ 12, „ सार्थन्य.</p> <p>„ 22, „ 11, „ हृदयुक.</p> <p>„ 23, „ 15, „ संख्यस-
र्णन.</p> <p>„ 26, „ 5, „ सुच्चरोब-
नस्.</p> <p>„ 27, „ 2, „ मनसा०.</p> <p>„ 29, „ 6, „ कर्तृन्.</p> <p>„ 30, „ 15, „ शिवजी.</p> <p>„ „ last line, „ काल.</p> <p>„ 33, line 16, transfer the comma to after नहि.</p> <p>Page 34, line 2, <i>read मश्चरोबु-</i>
यन्.</p> <p>„ 36, „ 3, „ रूपस्.</p> <p>„ 37, „ 8, „ सहस्रिति-
मती.</p> <p>„ 38, „ 3, „ सूर्य.</p> <p>„ „ 13, „ व्यपदोब्.</p> <p>„ 42, page heading, and also in heading of Chapter 9, <i>read शिवा.</i></p> <p>Page 43, line 2, <i>read तस्ये.</i></p> | <p>Page 44, line 1, <i>read स्वम्भ्रा-</i>
विम्.</p> <p>„ „ „ 3, „ कृतौ.</p> <p>„ „ heading of Chapter 10, <i>read शिवा.</i></p> <p>Page 44, line 3, from bottom, <i>read ओस.</i></p> <p>Page 46, line 3, <i>read सांपन्.</i></p> <p>„ „ „ 6, „ आसय्.</p> <p>„ „ „ 15, „ हे-क्षमा-
करवनि.</p> <p>„ 48, „ 3, „ शिवा.</p> <p>„ „ lines 6, 10, 14, 18, 22, <i>read पन्निय्.</i></p> <p>Page 48, line 8, <i>read अग्रस्.</i></p> <p>„ „ „ 17, „ सूर्य.</p> <p>„ 49, „ 13, „ सूक्त.</p> <p>„ 50, <i>insert 11, before page heading.</i></p> <p>Page 50, lines 4, 8, 12, 16, 20, <i>read पन्निय्.</i></p> <p>Page 50, line 6, <i>read यिनिय्.</i></p> <p>„ 52, „ 21, „ द्यान.</p> <p>„ 54, „ 9, „ सूर्य.</p> <p>„ 56, „ 20, „ नारायण्.</p> <p>„ 57, „ 9, <i>insert hyphen after प्रत्यंश.</i></p> <p>Page 60, „ 4, <i>read सूर्य.</i></p> <p>„ 64, „ 23, „ दिदूर्य.</p> <p>„ 66, head of Chapter 18, <i>read शिवा.</i></p> <p>Page 68, line 3, <i>read जगदौष्टर.</i></p> <p>„ 70, „ 12, „ सूर्य.</p> |
|---|--|

Page 72, line 1, *read वैक्षंट*.
 „ 74, „ 9, „ *यित्यित-*
 नय्.
 „ 77, „ 3, transfer
 (वीजयन्त्यै) to the end of line
 5.
 Page 82, last line but one.
 For स्वदि वोञ्जु, compare note
 to verse 1876.
 Page 88, line 16, *read, बख्चुख्*.
 „ 90, „ 6, „ *तपकिय्*.
 „ 95, „ 5, from bottom,
 read संभूतिश्च.
 Page 97, line 3, „ „ „
 read भवेन्मे स्ति॒.
 Page 98, first line of text of
 Chapter 30, *read हृदय्*.
 Page 102, line 9, from bottom,
 read सांपनु॒.
 Page 104, line 9, *read बख्चुस्*.
 „ 106, „ 7, „ *त्वकटुय्*.
 „ 108, „ 6, „ *पाचिस्*.
 „ „ „ 11, „ *सुबहस्*.
 „ 109, „ 2, from bottom,
 read अत्यर्थे.
 Page 110, line 9, „ „ „
 read बुथिच्छय्.
 Page 110, last line, *read नव-*
 दार्.
 Page 114, line 2, *read सूर्य*.
 „ „ „ 5, „ *आमसूर्यु-*
 क्य.
 „ „ „ 13, „ *सूर्य*.
 „ „ „ 3, from bottom,
 read सूर्य.
 Page 116, lines 2, 6, 10, *read*
 सूर्य.

Page „, line 11, *read शिवा*.
 „ 118, „ 4, from bottom,
 read कृनमत्.
 Page 120, line 6, *read पनुनय्*.
 „ „ „ 9, „ *निरञ्जन*.
 „ 122, „ 3, „ *चिक्षण-*
 मेद.
 „ „ „ 7, „ *सूक्ष्म*.
 „ 123, „ 4, „ *कल्पा-*
 रम्भा०.
 „ „ „ 13, „ *वर्ग*.
 „ 124, „ 10, „ *यज्ञस्*.
 „ „ „ 5, from bottom,
 read वृत्युजय.
 Page 128, line 3, of text of
 Chapter 37, *read यज्ञस्*.
 Page 129, line 7, of text of
 Chapter 37, *read राजा*.
 Page 129, line 9, of text of
 Chapter 37, *insert comma,*
 after देवाः.
 Page 130, line 7, *read जा-के*.
 „ „ „ 2, from bottom,
 read हृष.
 Page 131, „ 7, *read समौपं*.
 „ 132, „ 16, „ *बूज्यम्*.
 „ 136, „ 9, „ *तननय्*.
 „ „ „ 16, „ *वननय्*.
 „ „ „ 17, „ *वननय्*.
 „ „ „ 19, „ *यित्यित-*
 नय्.
 „ 140, „ 3, „ *तिक्ष्य*.
 „ 141, „ 3, „ *अपथा-*
 यात्.
 „ 142, „ 8, from bottom,
 read माल्.
 Page 143, line 6, *read धर्मेण*.

- Page 144, line 11, *read* सूर्य .
 „ 148, „ 3, from bottom,
read सत्-गन .
- Page 154, line 3, *read* सूर्य .
 „ 156, „ 5, „ सूर्य .
 „ 160, „ 7, „ लागान् .
 „ „ „ 15, „ मन्दकान् .
 „ 162, „ 7, from bottom,
read स्वदूर्यर् .
- Page 162, line 4, „ „ „
read कस्तुर्यनाप् .
- Page 170, lines 1 and 5 *read*
 सूर्यन् सूर्य, respectively.
- Page 170, line 3, *read* त्रुवश्.
 „ 172, „ 5, „ लोलुकुय्.
 „ 175, last line, „ पुष्ण .
 „ 176, line 5, „ कासहास्.
 „ „ „ 2, from bottom,
read सूर्य .
- Page 178, line 6, *read* GLORIOUS
 „ „ „ 1, of text of
 Chapter 12, *read* सुफारिय् .
- Page 178, line 4, of text of
 Chapter 12, *read* पनुनुय् .
- Page 178, line 11, of text of
 Chapter 12, *read* सूर्य .
- Page 181, line 11, *insert* प्रति
 after लां .
- Page 183, line 9, *read* निरर्थ .
 „ „ „ 10, „ गर्त .
 „ „ „ last line, „ परिमल-
 नस्य .
- Page 184, line 1, „ वनुथ
 क्यथ् for क्यथ वनुथ .
- Page 184, line 11, „ वन्वास .
 „ 191, „ 3, from bottom,
read घोजयेयमात्रान् .
- Page 192, line 4, from bottom,
read महादेवन् .
- Page 197, line 13, *read* आसीत्-न
 सखस्खपेण .
- Page 197, „ 17, „ करण for
 चरण .
- Page 202, „ 5, from bottom,
read महादेवम् .
- Page 208, last line *read* कलस-
 यद् त्यय् .
 „ 216, line 9, *read* हिमाल .
 „ 218, „ 13, „ यावनस् .
 for योवनस् .
- Page 226, „ 5, „ स्वच्छमत्.
 „ 228, „ 6, „ कुस्य .
 „ 230, „ 2, from bottom,
read क्यम्भाब .
- Page 232, line 3, *read* गंडिय्.
 „ 240, „ 1, „ नविसय्.
 „ 241, „ 18, *insert* प्रतीति
 before आगमिष्ठति .
- Page 257, line 11, *read* द्रष्टु .
 „ 261, „ 2, „ द्रष्टु .
 „ 267, „ 4, from bottom,
read यन्यकर्तुः .
- Page 274, line 3, „ „ „
read नयि .
- Page 276, line 11, *read* व्यूठ .
 „ 276 and 277, line 12, *add*,
 in each case ए६५॥ at end of
 line.
- Page 278 and 279, line 10, *add*,
 in each case ए७०॥ at end of
 line.
- Page 278, line 13, *read* व्यञ् .
 „ 280, „ 2, „ वननाव् .
 „ „ „ 2, from bottom
 of text, *read* व्यिष् .

Page 285, line 2, *read* प्राणाक्षना,
and omit marks of parenthesis before भर्ग and after च .

Page 290, line 7, *read* फेरव् .

,, 292, ,, 4, from bottom,
read य वृक्षलन् .

Page 294, line 2, *read* गर . .

,, 304, ,, 1, ,, चन्द्रचूड .

,, 308, ,, 5, ,, गेरि .

,, 315, ,, 2, from bottom,
read प्रापयिष्यति .

Page 318, in page heading, *for*
9, *read* 49

Page 320, line 4, from bottom,
read लग्नस् .

Page 346, line 4, *read* उमाधर-
स्य .

Page 354, ,, 11, ,, सदुराह-

,, ,,, 2, from bottom,
read श्यमोन् .

Page 456, line 8, *read* अस्स .

PREFERABLE SPELLINGS OF KĀSHMIRI WORDS.

Page 4, line 9, <i>read</i> सार्यनिय्.	Page 70, line 13, <i>read</i> ग्रसाङ् .
„ „ 11, „ वौद् .	„ 80, „ ५, „ प्रौम .
„ „ 17, „ वंस्त्र .	„ 88, „ ७, „ द्वयथ् .
„ „ 21, „ शक्ति .	„ 90, „ १६, „ क्रद् .
„ १२, „ २, „ सथ-द्वयथ्	„ ९२, „ १९, „ वौद् .
„ १४, „ १९, „ कमारौ .	„ ११४, „ ३, „ तीज़ .
„ २०, „ ३, „ वौद् .	„ ११८, „ ९, „ साल्वाथ् .
„ २२, „ १, „ ग्रलाबस् .	„ १३२, „ १२, „ सामवौ-
„ „ १०, „ निष्कल .	„ १३६, „ ३, „ राज्ञक-
„ „ १३, „ वंस्त्र .	„ मारो .
„ „ १४, „ निष्का-	„ १६०, last line, „ प्रौम .
„ „ „ मय् .	„ १६६, lines 7 and 6 from
„ २८, „ १४, „ सार्यनिय् .	bottom, <i>read</i> पान्नन् and पान्न
„ ३०, „ २०, „ गाँगल् .	respectively.
„ ३४, „ ११, „ श्रमन्द .	Page 166, line 3 from bottom,
„ ४२, „ ५, „ वानी .	<i>read</i> कमारजिय.
„ „ ६, „ वौद् .	Page 178, line 2 of text of
„ ४६, „ २, „ व्वनन् .	Chapter 12, <i>read</i> कमारिय,
„ „ १८, „ द्व्वतकार .	and so in the 4th line of
„ ५२, „ १०, „ करुनाव-	each verse on pp. 178, 180,
„ „ „ तार .	182.
„ „ १९, „ शडचर .	Page 180, line 12, <i>read</i> ह्वतकार.
„ ५६, „ १, „ व्वनन् .	„ २२८, „ १५, „ ग्रकुटा .
„ ६२, „ १८, „ प्राख् .	„ „ „ १७, „ व्वदासी .
„ ६४, „ १६, „ सथ-द्वयथ् .	„ २९६, „ ८, „ व्वयोग .
„ ६८, „ १७, „ प्रौम .	

In several places the word द्व्वर्य has wrongly appeared as द्वूर्य, and the word रूफ् (रूप, रूपस्, etc.) as रूफ् (रूप, रूपस्, etc.). I believe that I have entered all instances of this in the Errata, but, if any have escaped my notice, they should be corrected accordingly.

CONTENTS.

	<i>Page</i>
Preface	v
Errata	vii
Preferable Spellings of Kāshmīrī words.	xi
Preliminary Note (ad interim)	iii
Sanskrit Preface	v
PART I.	
1. Invocation to Ganēśa	2
2. Invocation to the Guru	6
3. The creation of the universe, and birth of Umā. Her marriage to Śiva.	12
4. Dakṣa, rejoicing over Umā's marriage with Śiva, addresses his relations	16
5. The wedding-journey of Śiva and Umā to Kailāsa	20
6. Dakṣa visits Śiva and the gods in Kailāsa, and is not received by Śiva with the respect which he considers to be his due. Dakṣa's wrath. He determines to invite all the gods except Śiva to his sacrifice	24
7. The gods come to Dakṣa's sacrifice. Dēvī goes to it without invitation and asks why Śiva is not invited. Dakṣa gives an insulting reply. She casts herself into the sacrificial fire	30
8. Praise of Dēvī under the form of Jwālā	36
9. Praise of Dēvī, as one with Śiva	42
10. Nandin goes to Kailāsa and tells Śiva that Dēvī has become Satī. Creation of Virabhadra..	44
11. Virabhadra arrives at Dakṣa's sacrifice. He slays Dakṣa. He routs and slays the gods present. The gods, in order to pacify Śiva, sing his praises	48
12. Kṛṣṇa's hymn in honour of Śiva. <i>The 12th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 133-143)</i>	52
13. Brahmā's hymn in honour of Śiva	52
14. Dharmarāja's (Yama's) hymn in honour of Śiva	52
15. Indra's hymn in honour of Śiva. <i>The 15th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 172-177)</i>	64
16. Varuṇa's hymn in honour of Śiva	64
17. Citragupta's hymn in honour of Śiva. <i>The 17th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 183-186)</i>	66
18. The Gandharvas' hymn in honour of Śiva	66
19. The Sun-god's hymn in honour of Śiva	68
20. The Moon-god's hymn in honour of Śiva. <i>The 20th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 216-223)</i>	76
21. The joint hymn of Lakṣmī and Sarasvatī in honour of Śiva	76
22. Hymn of the planet Mars in honour of Śiva	80
23. Hymn of the planet Mercury in honour of Śiva	82

	Page
24. Hymn of the planet Jupiter in honour of Śiva	84
25. Hymn of the planet Venus in honour of Śiva	88
26. Hymn of the planet Saturn in honour of Śiva. <i>The 26th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 258-265)</i> ..	90
27. Nārada's hymn in honour of Śiva	90
28. Hymn sung jointly by all the gods in honour of Śiva. <i>The 28th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 288-299)</i> ..	98
29. Śiva acknowledges the preceding hymn. He is pacified, and expresses himself as pleased with their devotion (<i>Bhakti</i>). He cares not for eating or drinking and has no pleasure in sacrifices. He longs for <i>Bhakti</i> and for nothing else. <i>Chapter 29 is in Hindi, and is here omitted (vv. 300-304)</i> ..	98
30. The author's praise of Śiva. Account of the gods' intercession on behalf of Dakṣa.	98
31. Dakṣa is brought to life. His head having been reduced to ashes, he is given a goat's head	102
32. Dakṣa's hymn describing how he has become freed from worldly desires	106
33. Another hymn of Dakṣa on the same subject	108
34. Dakṣa's self-abasement	114
35. Dakṣa sings a hymn in praise of Śiva, and asks pardon. This is granted	116
36. Another hymn of Dakṣa	118
37. Having finished his praises of Śiva, Dakṣa again commences his sacrifice. Having pacified Śiva the gods obtain permission to depart, and repair to their respective abodes ..	128
38. The sacrifice being completed, Nārada commences a triumph-song in praise of Śiva as the latter departs for Kailāsa ..	132
39. Nārada's triumph-song. <i>The 39th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 397-407)</i>	134
40. Another triumph-song of Nārada. He prophesies the marriage with Pārvatī	134
41. Epilogue of the author in praise of Śiva, as an introduction to the second part	138

PART II.

1. Birth of Pārvatī. Her youth and upbringing. Her desire for Śiva as her husband. She wanders in the forest calling for him	142
2. Pārvatī has memories of her former birth as Satī, and utters praises of Śiva	146
3. Remembering Śiva's comely appearance and his lovable disposition, Pārvatī laments her absence from him and addresses him in prayer. <i>The 3rd chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 453-465)</i>	152
4. Continuation of the foregoing. She claims identity with Śiva..	152
5. Description of Pārvatī in the forest. The beauty of the forest blessed by her presence. She enters a lake and, standing in the water, invokes Śiva	160

6. Pārvatī sings a hymn of praise to Śiva, alluding to each day of the lunar fortnight	164
7. Śiva disguises himself as an ascetic, and comes to Pārvatī to test her. He urges her to worship Rāma, not Śiva ..	170
8. Continuation of the foregoing. Śiva, in his character of an ascetic, advises Pārvatī to devote herself to Rāma, Lakṣmī, and Kṛṣṇa. <i>The 8th chapter is in Hindi, and is here omitted</i> (vv. 545-552)	174
9. Pārvatī's reply. She tells the disguised ascetic to go to the Dandaka forest, where he will find that Śiva alone is to be worshipped	174
10. Pārvatī continues her advice to the ascetic to go to the Dandaka forest. He will there find that Śiva is all in all, that he alone exists, that he is Brahmā, Bhagavat, all the gods, and all creation, and that there is no duality. <i>The 10th chapter is in Hindi, and is here omitted</i> (vv. 560-570) ..	176
11. Śiva's reply. He praises Pārvatī's beauty, and argues that so lovely a person as she, should not undertake such ascetic practices	176
12. Continuation of the foregoing. He advises her to go home. Śiva is not a householder. He is not so glorious as the Sun, so gracious as Viṣṇu, or so righteous as Brahmā. She should worship them	178
13. Pārvatī angrily reproaches the disguised Śiva, and assures him that he is attempting an impossible task in appealing to her	182
14. Continuation of Pārvatī's speech. She threatens him and proclaims Śiva as the one object of worship	182
15. Śiva, pleased with Pārvatī's constancy reveals himself in his proper form, and praises the virtues of constancy and devotion	186
16. Description of the glorious appearance of Śiva as he revealed himself to Pārvatī. <i>The 16th chapter is in Hindi, and is here omitted</i> (vv. 607-617)	188
17. Pārvatī sees Śiva in his proper form, and begins to sing his praises	188
18. Pārvatī's hymn in praise and awe of Śiva. She entreats him to take her for his spouse. He promises to grant her peti- tion, and tells her to go home and wait for Nārada ..	188
19. Śiva comforts the awe-stricken Pārvatī. He promises to marry her in her father's house, and return to Kailāśa ..	192
20. Pārvatī leaves the forest of her austerities, and returns home. Her reception by her people	196
21. Himālaya and Mēnaka praise Pārvatī	198
22. Prayer and praise addressed to Pārvatī by the whole universe	200
23. The legend of the Asura Tāraka. He oppresses the gods. Śiva tells how Brahmā has explained to them that he can only be conquered by Śiva's son, and sends Arundhatī and the seven Rishis and others to Himālaya to ask him and his wife to give their daughter to Śiva in marriage. They consent. Arundhatī, etc., return to Benares and inform Śiva. He is pleased, and directs Nāradē to summon Brahmā, Viṣṇu, and the other gods..	202

	Page
24. Nārada goes to Viṣṇu, and, after praising him, informs him of Śiva's intended marriage	208
25. Viṣṇu, pleased, dispatches Nārada to call Brahmā and the other gods. They all approach Śiva. Śiva dispatches Nārada to warn Himālaya, who notifies the approaching wedding. Nārada informs Śiva of this. The wedding procession is formed and starts. Viṣṇu leads the other gods	214
26. The Gandharvas praise Viṣṇu	218
27. The author explains that he cannot describe the glory of Śiva's wedding, which even the gods are unable to praise	222
28. The author again expresses his inability and unworthiness ..	222
29. The rejoicing in the home of Himālaya at the approaching arrival of Śiva. Nārada identifies to Mēnakā the members of the procession, as from a high tower she watches the approach. Her lamentations on Śiva, in his ascetic form, being pointed out to her. She refuses to be comforted. Pārvatī, on the other hand, is enraptured, and consoles her mother	230
30. Pārvatī describes Śiva's virtues to her mother	242
31. Mēnakā scolds Pārvatī for thus speaking well of the horrible bridegroom. Pārvatī justifies herself. Nārada reports the state of affairs to Śiva	250
32. Nārada praises Śiva, and asks him to abandon his horrible form	252
33. Śiva takes a beautiful and adorned form. Mēnakā's wonder ..	258
34. Mēnakā, seeing Śiva in a form of unearthly beauty, praises him ..	262
35. Mēnakā's satisfaction..	268
36. Mēnakā calls upon the bridesmaids to sing in honour of Śiva ..	268
37. The bridesmaids sing praises of Viṣṇu, who leads the procession ..	270
38. The women assemble to watch the bridegroom	274
39. They sing the wedding song...	274
40. The bridesmaids praise Śiva in a song accompanied by drums ..	280
41. A song in praise of Viṣṇu	286
42. A prayer of the author, under the form of a song of the bridesmaids	294
43. A prayer of the author, under the form of a song sung by Mēnakā	300
44. A hymn by the author in his own name, under the form of a song sung by the women	304
45. Another hymn of praise by the author, under the form of the women addressing Pārvatī as a Sārikā bird	308
46. Parable of the means of salvation in the form of a hymn in praise of the Rāsa-līla	310
47. Praise by the author under the form of a parable sung by those desirous of salvation	314
48. The assembling and feasting of the wedding party. They then commence the worship of the deity of the house-door ..	316
49. The song of the women of the wedding party at this worship ..	318
50. The arrival of Mahādēva himself. The wedding dinner ..	322

	Page
51. A further description of the wedding dinner ..	322
52. The joyful song of Mēnakā ..	326
53. The gods and Brāhmaṇs recite vedic hymns ..	330
54. Song for the Puṣpa-pūjā, describing the various forms under which Pārvatī chose Śiva ..	332
55. Song in praise of Śiva sung at the Puṣpa-pūjā ..	338
56. Praise of Śiva at the Puṣpa-pūjā, including a list of holy places	342
57. The procedure at the Puṣpa-pūjā ..	352
58. A rapturous song of the faithful at the Puṣpa-pūjā in honour of Śiva ..	352
59. Song on putting on the wedding garland ..	358
60. The women complain that the bride has no ornaments. Śiva creates gold, and it is showered like snow upon the bride ..	366
61. Song of praise to Śiva, on account of the shower of golden snow ..	368
62. The guests decide to climb on to the roofs of the houses ..	372
63. The people shovel the golden snow from the roofs, and find that the roads are blocked up with it. They lament the inconvenience of the universal wealth and Indra recommends them to ask Śiva to stop the fall ..	372
64. The Earth finds the weight of the gold inconvenient ..	374
65. The Earth implores Śiva, to stop the fall of gold ..	374
66. The gods, distracted by the immense mass of the golden snow, praise Śiva, and confess that they have more than they require ..	378
67. The people pray to Śiva for the cessation of the shower of gold ..	382
68. Mahādēva asks them why they are frightened. They reply that the earth is covered with gold and will not produce fruit. Moreover, there will be no longer any distinction of rich and poor. He directs the wind-god to collect the gold in a heap. This is done and the world is restored to its former condition ..	386
69. The author praises Śiva the omnipotent ..	390
70. Himālaya's joy and gratitude to Viṣṇu for being Śiva's best man ..	392
71. Himālaya praises Viṣṇu for his mercy and for his incarnations, especially that of Kṛṣṇa ..	394
72. Viṣṇu is pleased. Led by Nārada, all unite in praising him ..	398
73. Himālaya again praises Nārāyaṇa ..	400
74. Śiva gives religious instruction to Nārada, recommending inward asceticism while living outwardly a wordly life ..	402
75. The guests prepare to depart. Gratitude of all, including Viṣṇu for this instruction ..	406
76. Mēnakā's song of gratitude ..	406
77. The author praises Viṣṇu, who stands as father of the bridegroom ..	408
78. Another song of Mēnakā in praise of Viṣṇu, detailing the exploits of the youthful Kṛṣṇa ..	414

	Page
79. The author taking as his text the parting embrace between Viṣṇu and Śiva, explains that Viṣṇu and Śiva are one ..	422
80. The author addresses praises to Śiva and Viṣṇu as one ..	422
81. Praise of the Antaryāmin Nārāyaṇa as one with Śiva ..	426
82. Hūnālaya praises Kṛṣṇa....	432
83. The women-folk dance the Rāsa dance as Gopīs, and praise Kṛṣṇa	438
84. A metaphorical prayer to Kṛṣṇa under the form of a song sung at the Rāsa dance	448
85. The salutation of Pārvatī as she mounted the wedding car ..	456
86. Praise of Pārvatī as Śārikā	458
87. Praise of Pārvatī as Mahārājñī	464
88. A prayer of the author to Śiva	470
89. Praise of Viṣṇu as one with Śiva	474
90. Hymn in praise of the Śiva-rātri festival	476
91. Hymn in honour of Śiva	478
92. Praise of Viṣṇu as one with Śiva	484
93. Prayer and praise directed to Śiva	486
94. Prayer and praise directed to Śiva	490
95. Prayer and praise directed to Śiva	492
96. Impossibility of describing Śiva	496
97. Praise of Śiva on his departure for the forest	496
98. The author and Mēnakā proclaim devotion on Śiva's departure ..	496
99. What Mēnakā and the people said to each other when Śiva departed..	500
100. Lamentation of Mēnakā on Śiva's departure	502
101. Praise of and prayer to Hari-hara	506
102. Praise of and prayer to Hari-hara	510
103. Exhortation by the author to attain salvation by means of Yōga practices	514
104. The women, as Gopīs, sing Kṛṣṇa's praises	516
105. The author calls upon his hearers to worship Kṛṣṇa	518
106. Song of a woman seeking for Śiva	522
107. The chorus of Himālaya's relations on the departure of Śiva ..	530
108. Warning given by the author. He praises the Kali-Yuga ..	530
109. The author praises Śiva, using words of Sarasvatī ..	538
110. Praise of one who has taken refuge with Śiva	544
111. Prayer and praise by the same	546
112. Prayer for guidance and praise of the mystic syllable ōṁ ..	552
113. Praise of the syllable ōṁ	560
114. Praise of the good way	566
115. The same, united with praise to Rāma..	568
116. The poet explains the source of his own power	570
117. Exhortation as to the unreality of the world	578
118. The poet describes his own condition	592

	Page
119. He eloquently praises Śiva for his gift of knowledge of the means of salvation	596
120. The author's devotion	600
121. Prayer for increase in knowledge of God	604
122. Prayer for acceptance, as Abhinavagupta was accepted	608
123. Prayer for the three great blessings	612
124. The Power of Śiva's name	614

शिवपरिणायचरितकाव्यम्

काश्मीरभाषापद्मात्मकम् ।

ओं नमः शंकराय शंभवे ॥

भूमिका ॥

ओं नुमो विश्वेश्वरं यस्यानुग्रहावासबुद्धयः ।

प्रौढबुद्धिषु श्रोभन्ते बालिशा मादृशा श्रपि ॥ १ ॥

हर्षदम्भोजजन्मप्रभृतिदिविष्टां संसदि प्रौतिमत्या

श्वस्वा मौलौ पुरारेहुहितपरिणये साक्षतं चुम्ब्यमाने ।

तद्वक्त्रं मौलिवक्त्रे मिलितमिति भृशं वीक्ष्य चन्द्रः सहासो

दृष्टा तद्वत्तमाशु सितसुभगमुखः पातु नः पञ्चवक्त्रः ॥ २ ॥

नानाविधदेशप्रचलितानां नानाविधभाषाणां नदौनदनागकुल्यादि-
जन्यार्णःस्तोमस्थ देशदेशान्तरप्रचारमनु स्वकारणभूतो महार्णव इव शब्द-
ब्रह्मैव गम्यस्यानमन्ततः । तासु च श्रीशारदाक्षेत्रापरपर्याय – कश्मीर –
(सतीसरो)भाषा विस्तौर्ण गम्भीरायास्वादवती सुख्यापि तज्जलस्तोम
इवानन्यत्रप्रचारा भूम्भ्रि काले तत्रैव कृतस्थितिरासौत् । अधुना त्वनति-
कालाद्विःप्रचाराभिसुखा क्रमशः संजायते । यद्विषयास्त्र व्याकरणकोशादि-
ग्रन्था बहुभिर्विद्विः प्राय इड्लिशभाषानुवादसंवलिता बहवो विरचिता
प्रथमस्तताऽसामद्वस्यादिसत्तया संतोषानावहा* एव संभवन्ति स्म ।

अथ चाशेषदेशभाषाभिज्ञानधुरं धरैस्तत्तद्वाषाविषयवा करणकोशादि-
निर्माणेन तदुज्जीवनवद्वपरिकरैः श्रीमच्छ्री जी० ए० ग्रियर्सन पौ० एच०
डी० सौ० ऐ० ई० इत्यादिसत्पदाभूषितप्रशस्ताभिख्यमहोदयवर्यः काश्मी-
रिकपण्डित – ईश्वरकौल – निर्मितं संस्कृतभाषासंवलितमुद्दिष्ट (काश्मीर)
भाषाव्याकरणं संस्कारानुवादमुद्रापणाद्यनेकप्रथत्वत्तोष्णीवितं प्रख्यापितं

* सम्यग्भस्यतां चाभौष्ठभाषाभिज्ञानात्मफलोद्भवाप्रयोजकाः ।

चास्ति । तदेव समझुसं संपूर्णं निझोषमुचितरौतियुक्तियुक्तं सर्वथा संतोषावहं च समुपलक्ष्यते, आस्तां च प्रसिद्धमहनीयगुणव्रातानां ग्रन्थग्रन्थकृद्ग्रन्थ-प्रकाशकानां गुणानुवादेन ॥

सन्ति हि “हिन्दौ” प्रभृतिभाषाणामनेकविधान्यनन्तसंख्यानि ज्ञान-कर्मोपासनाभक्तिस्तुतिकौर्त्तिवृत्तादिविषयकाणि पद्यबद्धकाव्यपुस्तकानि प्रसिद्धानि ; तादृशान्येव पुस्तकानि काश्मौरभाषायाश्च प्रयत्नेन संग्रहीतव्यानि संस्कृताद्यर्थन् च विवरणीयानौवेवंविधामुद्दिष्टमहोदय(साहिब)वराच्चां तत्प्रसादोत्साहं चावलम्ब्य तादृशानि पुस्तकानि संगृह्णता इयं शिवपरिणय-चरिताख्यो ग्रन्थः समाप्तादितो मया ॥

आसंश्वास्याध्यायाः खण्डशः खण्डशो वहुभिर्गौतमक्त्तगदिरसिकैर्यथा-रुचि यथाज्ञानं च शारदाक्षरलिप्या, पारिसेकाक्षरलिप्या, कण्ठेकरणादिना च विभव्य स्यापिता रक्षिताश्च ; येनायं ग्रन्थो वस्तप्रायोऽक्रमोऽसमस्तोऽप्यासौत् । ज्ञात्वा चास्य पद्मलालित्य-हृत्तलालित्यालंकारलालित्य-भक्तिरस-लालित्याद्यनुत्तरोत्कृष्टगुणान् यथावन्निष्पत्तैर्महोत्सुकीभूय महाग्रयतो यावद्ग्रन्थकर्तृसमागमं मया व्यधायि ; तत्पार्वतश्च परिपूर्णा साद्यसंपत्ति-मधिगत्य यथाकर्यचिदस्य ग्रन्थस्य सम्यक्संपूर्णता समपादि ॥

अस्ति चास्य ग्रन्थस्य कर्त्ता॒ राजानकजात्यद्वितः कृष्णाभिधानः, अनन्त-नागाख्य - काश्मौरशाखापुरोपकण्ठवर्ति - वनपोष- (वनपुह्) - ग्रामवास्तव्यस्य (वहुग्रामाग्रहाराधिपति-भूतपूर्वाद्यव्राज्ञगुणसत्त्वस्य) राजानक-गणेशाभिधानस्य तनुजन्मा, गजकौयकार्यसेवोपयोगिपारिसेकविद्याध्यनाद्यालग्न-चित्ततया पितृतोऽवाप्तोपावावमानो ब्रात्य एव वैराग्यवृत्तिमाससाइ । ततस्मान्तिदूरप्रदेशवर्तिनन्दिकेश्वराभिष्य-श्रीमहादेवक्षेत्रे समाश्रितशरणस्यान्यानभिन्नं समनुष्टितानेकदिवसोपवासव्रतचर्यस्य यस्य “मच्चरितं कौर्त्तय तेनेषुमवाप्यसि” इति स्वप्ने समधिगतमहादेवप्रसादानुशासनस्य हाइश-वस्त्रप्राप्यवयोदेश्यस्य देवतासमावेशेनैतादृशः सूक्तयो गिरिप्रस्त्रवण-यन्त्रिरग्नला अकम्मात्पादुर्बभूवः ॥

मन्ति चास्मिन्द्यन्ये वहवः काण्डाः ; येषु प्रथमं मङ्गलाचारमनु संक्षेपेण वृष्टिनिर्णयोत्तरं लौकिकाचारवद्वाचायणीविवाहादिव्यवहारकौर्त्तनम् । ततो इत्यन्नध्यमनं तत्संयोगिवृत्तानुवर्तिवौगद्भुतभयानकहास्यबौभत्सकस्यादिर-स्वयंभूतपूर्वकमनुत्तरैश्चर्यप्रख्यापनम् । ततस्य पार्वतौतपश्चार्याद्यत्तरतत्परिणयो-

पयोगिविभूतिप्रदर्शनपुरःसरं मणिष्वर्णादिवृष्टिवृत्तकीर्तनं, तदनुगुणगीतिगायास्त्रुत्यादिविधानं, कैलासशिखरं प्रति शिवयोः प्रस्थानादिकीर्तनं च । अनन्तरं विष्णुशिवयोः स्तुतिप्रस्तावनद्वारा तयोरभेदव्यप्रदर्शनपूर्वकमद्वैत-ज्ञाननिदर्शनम् । ततोऽवशिष्टा बहवः काण्डा भक्तुगपासनायोगधारणामुक्तिफलावास्यादिविषयका वर्तन्ते ॥

सोऽयमेतादृशो ग्रन्थः “लिखितं मया पठिष्यतीश्वरः” इति – न्याय-प्रसिद्धानुवृत्तगा काश्मौरिकभाषालिपिरीतिं शुद्धतया अजानानैः सर्वैरेव खण्डशः खण्डशोऽप्यशुद्धरौत्या लिखितोऽभूत्,* मया तु पूर्वोद्दिष्टव्याकरणानुसारिनियमेन शुद्धस्पष्टपदरौत्या लिखित्वा काश्मौरदेशभाषानभिज्ञैरपि शब्दतोऽर्थतश्च निर्गलमयोतुं बोद्धुं च सुशक्तो यथा भवेत् प्रतिपदं संस्कृतानुवादात्मकसंक्षिप्तवृत्तियुक्तः समस्तार्थन्वादिं च ॥

अथायं ग्रन्थः पूर्ववर्णितश्रीमच्छ्री जी० ए० ग्रियर्थन-महोदय-वरोत्साहेन सुद्वितः प्रकाशितश्च संभवेत्, अनुग्रहीष्वन्ति च गुणग्राहकाः सहृदयसज्जना यतस्य सुस्पष्टगुणस्त्रीमरसास्वादनचमत्करणसमीक्षणस्त्रीकरणादिना, सर्वथा संजातसत्कलो भविष्यत्ययमेतादृढ़मत्परिग्रमः इति ॥

काश्मौरिकः पण्डित-मुकुन्दराम-शास्त्रौ ।

* यथा लेखकस्यापि स्वलिखितमध्येतुमसुगममासौत् ।

ERRATA LIST FOR FASC. 1 OF SIVA PARINAYAH.

CORRECTIONS.

- Page 3, line 18, *read* अवमर्दः
- ,, 7, ,, 5, ,, भूतानां
 ,, 9, ,, 2, ,, उन्मोक्षे
 ,, 11, ,, 11, ,, प्रस्फुटैव
 ,, 16, ,, 11, ,, पनि॒निय्
 ,, 22, ,, 1, ,, गवलावस्
 ,, 23, ,, 15, ,, संख्यम्बर्णेन
 ,, 30, ,, 20, ,, गाँगल्
 ,, 33, ,, 16, transfer the comma to after नहि
 ,, 37, ,, 8, *read* सहस्रितिसती
 ,, 44, ,, 13, ,, SIVA.
 ,, 44, ,, 18, ,, ओम्
 ,, 46, ,, 2, ,, अवनन्
 ,, 48, ,, 8, ,, अग्रस्
 ,, 49, ,, 13, ,, स्फृता
 ,, 52, ,, 21, ,, द्यान
 ,, 56, ,, 1, ,, अवनन्
 ,, 57, ,, 9, ,, प्रत्यंशं-सं०
 ,, 64, ,, last, ,, दिदृथ
 ,, 70, ,, 12, ,, गवसाङ्गः

॥ आं ॥

॥ ओं श्रीगणेशाय विघ्नहर्ता नमः ॥

॥ ओं नमो ब्रह्मणे विष्णवे महादेवाय नमः ॥

अथ

शिवपरिणयः प्रारभ्यते ॥

PART I.

1. INVOCATION TO GANESA.

सिद्धिदाता कुख् विग्रहतारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥ १ ॥
 नालि अथ लाल-माल नागिन्द्वहारो
 विनायकबल प्रारयो ।
 रुद्र-गणनय-हन्दि सरदारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 इन्द्रराजस् अलि खतु अन्दकारो
 जोरन्-ति गोस् लूर-पारयो ।
 म्बकलोवृथन् कुख् चह वखचन्-हारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 हे लम्बोदर हे सर्वब्वपकारो
 म्बकलाव इमि संसारयो ।
 लम्बोदरिय करुथ आहारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 विष्णन् करुनय् न नमस्कारो
 खद्रस् करुथ वथवारयो ।
 गजम्बख ब्वयनय् जै-जै-कारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥ ५ ॥

पूर्वार्धम् ॥ १ ॥

निष्प्रत्युहसिद्धये श्रीगणेशं स्तौति ॥ १ ॥

सिद्धिदाता असि हे-विम्बहर्तः

हे-महागणपते धानं धारयिष्यामि-तव-भोः ॥ १ ॥

गले सत्ति-से मणि-मालाः हे-नागराजहार

विनायकबलिनाम्नि-भवत्स्तेवे प्रतीक्षिष्य-त्वां-भोः ।

प्रमथाख्यरुद्रगणानां हे-अधिपते

हे-महागणपते धानं धारयिष्यामि-तव-भोः ॥

इन्द्रस्य-राज्ञः यदा आरुणः अन्यकारः

बलानामपि संपन्नस्तस्य विनाशः ।

उन्मोचितस्त्वया-सः, असि त्वं त्तमाश्रीलः

हे-महागणपते० ॥

हे लम्बोदर हे विश्वोपकारकर्तः

उन्मोचय-नः अस्मात् संसारात् ।

लम्बोदरौनद्याः कृतस्त्वया आहारः

हे-महागणपते० ॥

विष्णुना कृतस्तेन-से न नमस्कारः

समुद्रस्य कृतस्त्वया अवमर्दः ।

हे-गजसुख भूयाते जय-जय-कारः

हे-महागणपते० ॥ ५ ॥

विष्णु-भगवानस् बूजुथ् ज्ञार-पारो
 कृष्णपिङ्गल ओय् आरयो ।
 वक्तुण्ड बल् कुय् महाविचारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 आद्यमहाशक्ति-हन्दि आद्यकारो
 एकदन्त पत-पत लारयो ।
 शिवजौ-सन्दि टाठि विघ्निवारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 सारिनिय् ब्रौंठ छय् खड अन्वारो
 जप-यज्ञ-साहाकारयो ।
 विकट-रूप कुख् वेद-ओंकारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 परमा शङ्खच्च-हन्दि सेवाकारो
 इच्छाप्रब्रत विस्तारयो ।
 बालचन्द्र जगतुकु कुख् व्यवहारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 वस्त्रे नालि क्षिय् रंगि गुल्नारो
 चतुर्भुज बडि-सरकारयो ।
 चानि दर्बारय् लब दर्बारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥ १० ॥
 मन्त्र-नायक शक्ति-अवतारो
 पूजहाय् गणपथ्यारयो ।

विष्णु-भगवतः श्रुतस्त्वया सान्त्वप्रणयः

हे-कृष्णपिङ्गलं संभूता-ते करुणा ।

हे-वक्रतुरुद्ध ललं श्रस्ति-ते महाविज्ञानरूपम्

हे-महागणपते० ॥

आद्यायाः-महाशक्तेः प्रथमक्रियारूप

हे-एकदन्तं श्रनुधाविष्णामि (सरिष्यामि)-खां-भोः ।

शिवस्य वत्सलं विम्बहर्तः

हे-महागणपते० ॥

सर्वैषामेव प्रथमं श्रस्ति-ते प्रथमः (पूजा-)क्रमः

जप-यज्ञ-स्वाहाकारैः ।

महारूपेण श्रस्ति वेदानामोकाररूपः

हे-महागणपते० ॥

परमायाः शक्तेः उपासक

इष्टपुत्र विस्तारयिष्णामि-तव-भोः (खदुणासनाम्) ।

चन्द्रमुकुटं जगतः श्रस्ति व्यवहारः

हे-महागणपते० ॥

वस्त्राणि आच्छादितानि सन्ति-ते रागेण अतिरक्तानि

हे-चतुर्भुजं महा-सप्ताट् ।

त्वदौषेन समाश्रयेणैव लक्ष्मामि श्रधिकारिपदम्

हे-महागणपते० ॥ १० ॥

हे-मन्त्रनायकं शक्ति-स्वरूप

पूजयेद्य-खां गणपतियारनाम्नि-तौर्ज ।

कपर्दिन् कर्त व्यञ्ज मोनुय् चारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 वज्रभा सूत्य् च्यथ् खखरूपदारो
 अथन्-क्यथ् चोर् हथिहारयो ।
 बूतन् त राचसन् करान् संहारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 अविद्याय साज्ज दन्व-सूत्य् मारो
 मक-सूत्य् पाफ् गाल् वारयो ।
 हल त मुसल-सूत्य् क्रूर् दख् न्यवारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥
 सिंहयुगवाहन जोरावारो
 धूमवर्ण संसार-सारयो ।
 दमि बवसर दित बज्जन् तारो
 महागणपत द्यान् दारयो ॥

2. INVOCATION OF THE GURU.

शिवनाथ आनन्द-अमृथ् चावतम्
 सद्-म्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाश् ॥ १५ ॥
 इति कुख् कारथ् कथ् व्यह् मकानस्
 गोमत् कुस् अज्ञानस्-मङ्ग ।
 अन् कुस् जान्न्-हङ्ग वथ् वुद्धनावतम्
 सद्-म्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाश् ॥

जटाज्ञूठधारिन् कुरु-नाम अतःपरं अस्माकमेव रक्षोपायम्

हे-महागणपते० ॥

वस्त्रभा (शक्तिः) सहचारिणौ अस्ति-ते स्व(भवत्)स्वरूपधारिणौ
हस्तेषु चत्वारि आयुधानि ।

भूतानां च राज्ञसानां कुर्वन् संहारम्

हे-महागणपते० ॥

अज्ञानानि अस्माकं इन्तेन धातय
परशुना पापानि धातय समाधानेन ।

हलेन च मुसलेन क्रोधं हुःखं निवारय

हे-महागणपते० ॥

हे-सिंहयुग्मवाहन अतिपराक्रम

धूम्रवर्णं संसारसारभूत ।

अस्मात् भवसरसः देहि-नाम भक्तानां पारगतिम्

हे-महागणपते० ॥ १ ॥

खामिमतनिष्ठत्त्वे सद्गुरुं स्तौति ॥ २ ॥

हे-शिवनाथ आनन्दरूपमसृतं पायय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो (शिवात्मन्) प्रदर्शय-नाम-मे मोहतमो-मध्यात् प्रकाशम् ॥१५॥

इहैव श्रस्ति अन्वेषिष्यामि-त्वां कस्मिन् अहं वेशमनि

गतोऽस्मि अज्ञानस्त-मध्यम् ।

अन्योऽस्मि प्रज्ञस्तः मार्गं प्रज्ञापयस्त-नाम-माम्

हे सद्गुरो० ॥

वल्लुनस् संसारच मायाय
 म्बकलय् चानिय् व्यपाय-सूत्य् ।
 दयाय-हङ्गुय् नजराह् चावतम्
 सद्-म्बर हावतम् गटि-मज्ज गाश् ॥
 कुय् काम कूद लूब सुह अन्दकारय्
 ममताय-सूत्य् विस्तारय् म्योन् ।
 समताय-सूत्य् दमि-मज्ज म्बकलावतम्
 सद्-म्बर हावतम् गटि-मज्ज गाश् ॥
 संतोश विचार सत्सङ्गं दर्मय्
 खटनय् आयवम् ककर्मय-सूत्य् ।
 अनिच्छाय परम-गथ् प्रावनावतम्
 सद्-म्बर हावतम् गटि-मज्ज गाश् ॥
 मञ्जन-धरश् यिम् आसि प्रहृति-पर्
 चिरकालि प्रोवुख् ईश्वर-स्थान् ।
 तिमन्य् मज्ज-वाग् आसन् म्य दावतम्
 सद्-म्बर हावतम् गटि-मज्ज गाश् ॥ १० ॥
 अन्दरय् युस् कुम् आनन्द-मन्दिरय्
 त्थि-मज्ज करयो योग-पूजा ।
 उपनिशदन्-हन्दि मिर् म्यति बावतम्
 सद्-म्बर हावतम् गटि-मज्ज गाश् ॥
 ल्वकचार् अन्दि गोम् गरके-चूबय्
 ज्वान् कुस् रक्तम् लूबय-निश् ।

आत्मसंया-अहं संसारस्य मायथा

उन्मोष्टे-ते तवैव (अनुग्रह-) उपायेन ।

दयायाः-एव दृष्टिं विसर्जय-नाम-मयि

हे सद्गुरो० ॥

अस्ति-एव कामेन क्रोधेन लोभेन मोहेन अभ्यकारेण

ममतया विस्तृतिः मम ।

ममतया (अद्वैतज्ञानेन) अस्मात् (कामादितः) उन्मोचय-नाम-माम्

हे सद्गुरो० ॥

हे-संतोष, हे-विचार, हे-सत्सङ्ग, हे-धर्म

तिरोहिताः संपन्नाः-यूयं-मे कुकर्मणा-एव ।

आकर्षिकल्पेन परमां गतिं प्राप्य-नाम-माम्

हे-सद्गुरो० ॥

सच्चरित्रपुरुषाः ये आसन् प्रकृतिपराः (प्रकृतिपुरुषविवेकासत्त्वाः)

चिरकालेन प्राप्तं-ते: ईश्वर-पदम् ।

तेषामेव मध्ये स्थितिं मे दाप्य-नाम-मे

हे सद्गुरो० ॥ २० ॥

अन्तरेव यत् अस्ति-मे आनन्दाख्यं-मन्दिरम्

तस्यैव-मध्ये कुर्यां-ते योगेन-पूजाम् ।

उपनिषदां सारान् ममापि प्रकटय-नाम-मे

हे सद्गुरो० ॥

ब्राह्मं ब्रह्मः (निरर्थ) गतं-मे यृहस्य-क्षोभेन

युवा अस्ति रक्ष-नाम-मां लोभात् ।

बुज्यर् कुह् नँजिदौख् मत मन्दकावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ् गाश् ॥
 व्वपदीश-सूतिन् बुक्षिथ॑य् त्रावतम्
 सूत्य् मा आस्थम् कुनि केह् लौफ् ।
 ब्रह्मानन्दस्य॑य् यठ् वार धावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ् गाश् ॥
 द्यानंचू नदियाह् निर्मल् करिथ॑य्
 योग-पाजि-सूतिन् बरिथ॑य् अह् ।
 व्वय् तन् नावय् च्य् मननावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ् गाश् ॥
 इन्द्रिय् धिम् आसि इयेम् फटिथ॑य्
 ह्यस् ह्यथ् रटिथ॑य् खटिथ॑य्-पाठि ।
 सारि स्वम्भरावतम् कुनुय् बनावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ् गाश् ॥ २५ ॥
 ज्ञानंकि निथरय् वार सुच्चरावतम्
 पंपोश् जन् फळनावतम् मन् ।
 अद्वैत-बाव-सूत्य् पानस् छावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ् गाश् ॥
 मूल-तल ओसुस् निर्मल् पोञ्जुय्
 व्यवहार-प्रकृत् करूनम् यख् ।
 निर्नय-गर्मिय-सूत्य् व्यगलावतम्
 सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ् गाश् ॥

वृष्टिवस् अस्ति अद्वूरं मा-नाम लज्जय-नाम-मास्

हे-सद्गुरोऽ ॥

उपदेशेन उपलक्ष्यैव विसर्जय-नाम-मास्

सह मा-स्त्रित् स्वात्-मे कुतोऽपि कश्चित् लेपः ।

ब्रह्मानन्दे-एव सुषु प्रापय-नाम-मास्

हे-सद्गुरोऽ ॥

धाननिष्ठारूपां नदीं निर्मलां कृत्वा-एव

योगात्म-जलेन आपूर्णा अस्ति-या ।

(तस्यां) अहमेव तनूं स्तापयेयस् त्वं सान्त्वय-नाम-मास्

हे सद्गुरोऽ ॥

इन्द्रियाणि यानि आसन् निर्गतानि-मे प्रसुरौग्रव (विषयेषु)

चेतनं यृहीत्वा प्रश्नैव गृष्ठ-प्रकारेण ।

सर्वाणि संगमयस्त्व-नाम-मे, एकरूपं संपादयस्त्व-नाम-मास्

हे-सद्गुरोऽ ॥ २५ ॥

ज्ञानस्य लोचने-एव सुषु उन्मोचय-नाम-मे

पश्यम् इव विकासय-नाम-मे मनः ।

अद्वैत-भावेन स्वात्मनि उपभुड्हव-नाम-मास् (सायुज्यं देहि)

हे-सद्गुरोऽ ॥

वस्तुतः आसं निर्मल-जल-रूपः

व्यवहारात्म-प्रकृत्या कृतं-तथा-मे श्रीतश्यानत्वस् ।

विवारात्मना-ओष्ठेन विगालय-नाम-मास्

हे-सद्गुरोऽ ॥

नाव् कुम् लक्षण् अम् च्यान्त्रय् आशय्
हावतम् सत्चित्-आकाशय् ।
संसारस्-मङ्ग पुश मत पावतम्
सद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाश् ॥ २ ॥

3. THE CREATION OF THE UNIVERSE, AND BIRTH OF UMĀ.
HER MARRIAGE TO SIVA.

ओंकार-रूपस् शरने आय
ओं नमः शिवाय कर् ॥ १६ ॥
परमात्मा युस् कुह् परमानन्दय्
तमिस्य् कुह् खच्छन्दय् नाव् ।
खच्छन्दम् निश माया द्राय
ओं नमः शिवाय कर् ॥ १० ॥
माया ईश्वर-दच्छा जानय्
तमि-मङ्ग विष्णु भगवानय् द्राव् ।
ब्रह्मा व्यपदोव् विष्णु-मायाय
ओं नमः शिवाय कर् ॥
लक्ष्मि-बदि यग-सान् नगर-काण्डय्
सोह् संसार ब्रह्माण्डय् ह्याय् ।
पैद-करि ब्रह्मा-मङ्ग दच्छाय
ओं नमः शिवाय कर् ॥

नाम अस्ति-मे कृष्ण-इति, अस्ति-मे तवेव आशा

प्रदर्शय-नाम-मे सच्चिदाकाशस्वरूपम् ।

संसारस्य-मध्ये अपर्याप्ततां (हीनतां) मा-नाम आपातय-नाम-मे
हे सद्गुरोऽ ॥ २ ॥

ओ-उमायाः प्रादुर्भावं विवक्षुस्तावज्जगदुत्पत्तिं

संक्षेपेण विवृणोति ॥ ३ ॥

ओंकारात्मानं (परमशिवं) शरणम् आगताः-वयम्

ओं नमः शिवायेति कुरु (नित्यमुच्चारयेत्यर्थः) ॥ २९ ॥

परमात्मा यः अस्ति परमानन्दरूपः

तस्यैव अस्ति स्वच्छन्दात्मेति नाम ।

स्वच्छन्दस्य सकाशात् माया निर्गता

ओं नमः० ॥ ३० ॥

मायाम् ईश्वरेच्छां जानौहि

तन्-मध्यात् ओविष्णुः भगवानेव निर्गतः ।

ब्रह्मा उत्पादितः विष्णु-मायया

ओं नमः० ॥

लक्षणः युग्मैः-सह नगर-(भुवन-)समूहाः (भूगोलिकतुर्दशभुवनानि)

सर्वः संसारः! ब्रह्माखडानि यहौख्वा (ते: सह) ।

उत्पादिताः ब्रह्मणः इच्छया

ओं नमः० ॥

दच्च-प्रज्ञापथ् ग्वड व्यपदोवुन्
 जगतुक् होवुन् तस् व्यवहार् ।
 वारयाह् ज्ञायेय तस् कन्याय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥
 तिमनय् मङ्ग अख् कोराह् ज्ञायस्
 भगवथ्-माया गर चायस् ।
 नाव-किनि जन्म हृतु माज्य उमाय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥
 तस् माज्य मालिस् कुह् जय-जय-कारय्
 तस् हिङ् न बक्तावारय् काँह् ।
 यमि-सन्दि गरि इक् कन्या ज्ञाय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥ ३५ ॥
 ब्रह्म-चृष्टु देवलूकुक् सरदारय्
 तप-चृष्टु बडि आदिकारय् सान् ।
 यस् इक् दया करु दयाय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥
 चैलोक्यनाथस् चिवनसारस्
 परमशिवस् गङ्गादरस् ।
 सय् कुमारी बागनि आय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥
 सतोवुह् कोर्य तस् पथ्-कुन् आसस्
 विवाह् करुनख् चन्द्रमस् सूत्य्

दक्षप्रजापतिः प्रथमभू उत्पादितस्त्वेन
जगतः प्रदर्शितस्त्वेन तस्मै व्यवहारः ।

अनेकाः जाताः तस्य कन्याः

ओं नमः० ॥

तासामेव मध्यात् एका कन्या जाता-तस्य
(या) भगवन्माया यहं प्रविष्टा-तस्य ।

(श्र्वर्थतः) नाम्ना जन्म यहीतं मात्रा उमया
ओं नमः० ॥

तस्याः मातुः पितुः अस्ति जयजय-कारः
तस्य सदृशः न भाग्यशालौ कश्चित् ।

यस्य यहे ईदृशौ कन्या जाता
ओं नमः० ॥ ३५ ॥

ब्रह्मर्पिः देवलोकस्य नायकः
तपर्पिषु महता अधिकारेणैव संयुक्तः ।

यस्य ईदृशौ दया कृता महामायया
ओं नमः० ॥

त्रैलोक्यनाथाय त्रिभुवनसाराय
परमशिवाय गङ्गाधराय ।

सेव कन्या विवाहे समागता
ओं नमः० ॥

सप्तविंशतिः (अन्याः) कन्याः तस्य अवशिष्टाः आसँस्तस्य
विवाहः कृतस्त्वेन-तासां चन्द्रमसा सह ।

साथ् नच्चत्र व्यय् तिम ताराय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥
 उमा-रुद्रस् कुह् नमस्कारय्
 शिव-शक्ति-रूप युस् कुह् सर्व-व्यपकार् ।
 विवाह् करुहम् लोल त माय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥
 प्रजापथ् गौव् मन सावदानय्
 अलि शिवजी मनिदानय् आम्
 दंपुनम् कन् थव् म्याज्ञ लौलाय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥ ४० ॥
 पननिय् द्वख् खख् पनन्यन् बायन्
 वननिय् सार्यनय् लाङ्गिम् छिय् ।
 तमि तिह् बोजनाविय् पनन्नि हंसाय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥
 व्यद् म्याज्ञ वातिय् योरय् योरय्
 तोरय् तोरय् सोरुय् चूय् ।
 इति योर् क्षणस् म्य कर् व्यपाय
 ओं नमः शिवाय कर् ॥

4. DAKSA, REJOICING OVER UMĀ'S MARRIAGE WITH ŚIVA,
ADDRESSES HIS RELATIONS.

सावदान मन कुम् परमानन्द्
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥ ४१ ॥

मुहूर्तस्थापाः नक्षत्राणि (च) सन्ति-हि ताः ताराः (आश्विन्याद्याः)

ओं नमः० ॥

उमाशक्तगभिद्वस्त्राय अस्ति नमस्कारः

शिव-शक्ति-रूपेण यः अस्ति सर्वोपकारकः ।

विवाहः कृतस्त्वैस्तस्याः भक्त्या च प्रेमणा

ओं नमः० ॥

इक्ष-प्रजापतिः संपद्मः मनसा आनन्दपूर्णः

यदा श्रीशिवः संनिधिं आगतसृ-तस्य ।

कथितं-तेन-तस्मै कर्णे निधेहि मदीयां (मत्कृतां) स्तुतिम्

ओं नमः० ॥ ४० ॥

स्वकौयानि दुःखानि सुखानि (च) स्वकौयेभ्यः भातृभ्यः (बन्धुभ्यः)

कथनौयानि सर्वघासेव आवश्यकाः सन्ति-हि ।

तेन तद्वत्तं संश्राविताः स्वकौयाः सहस्यतयः

ओं नमः० ॥

बुद्धिः मदीया प्राप्स्यति यत्र यत्रैव

तत्र तत्रैव सर्वसेव त्वमेव ।

अतः परं कृष्णस्य मे कुरु रक्षोपायम्

ओं नमः० ॥ ३ ॥

दक्षस्योक्तिः खसंबन्धिनः प्रति ॥ ४ ॥

समाहितेन मनसा अस्ति-मे परमानन्दः

श्रीशिवः संपद्मः-मे बान्धवः च बन्धुः ॥ ४३ ॥

सर जन् श्वलुमत् कुस् पंपोश्
 ल्वकच्चारस् कुम् आमत् बोश् ।
 तोशान् तोशान् कुस् व्वह् प्रसन्द्
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 अ॑मि श्रीगङ्गादरन् ग्वसा॒जि
 स्वयंवर व॑रुन् कन्या स्याऽन् ।
 आपरस् प्रौम-सूत्य् दद-बत-कन्द्
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥ ४५ ॥
 तसङ्ग्य मायाय व्वद् वातिय् न साऽन्
 नय् सय् ब्रह्मा विष्णन् ज्ञाऽन् ।
 नय् कुस् ग्वड् तय् नय् कुस् अन्द्
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 अथ् कर्पूर गौरम तने
 मुश्क॑चू कौर्तना कुस् सन वने ।
 यिवान् कैचाह् छ्यम् सौगन्द्
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 सुय् ब्रह्मा त विष्ण् मानुन्
 जगतुकु ईश्वर् सुय् ज्ञानुन् ।
 सुय् अगूर् त सुय् स्वच्छन्द्
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 अबौद बक्ष्य् छ्यय् तसङ्ग्य् ज्ञान्
 सुय् कुय् मन् त सुय् कुय् प्रान् ।

सरसः इव प्रफुल्लः अस्मि पद्मः

बाल्यस्थ (बाल्यावस्थावत्) अस्मि-मे आगतः अव्यादरः ।

संतुष्ट्यन् संतुष्ट्यन् अस्मि अहं प्रसन्नः

श्रीशिवः० ॥

अनेन श्रौगङ्गाधरेण योगेन्द्रेण

स्वयंवरेण वृता-तेन (यत्) कन्या मम ।

हस्तेन-भोजयिष्यामि-असुं अतिभक्त्या इधिषुक्तान्नं फाणितम्

श्रीशिवः० ॥ ४५ ॥

तथा मायायां बुद्धिः प्राप्यति न असाक्षम्

नैव सा ब्रह्मणा विष्णुना (च) ज्ञाता ।

नैव अस्मि-तस्याः आदिः च नैव अस्मि-तस्याः अन्तः

श्रीशिवः० ॥

अस्याः कर्पूरवत् गौररूपायाः तन्वाः

सुगन्ध्यस्थ वर्णनां कः नाम कथयिष्यति ।

संपद्यामाना कियतौ अस्त्वस्याः सुगन्ध्यततिः

श्रीशिवः० ॥

स-एव ब्रह्मा च विष्णुः मन्त्रव्यः

जगतः ईश्वरः स-एव ज्ञातव्यः ।

स-एव अघोरेश्वरः च स-एव स्वच्छन्दः

श्रीशिवः० ॥

भेदरहिता भक्तिः अस्मि-हि तस्यैव ज्ञानम्

स-एव अस्मि-हि मनः च स-एव अस्मि-हि प्राणः ।

सुय नेरि ओश्वर् शास्त्र मन्द
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 सुय कुय शास्त्र वेद-सागर्
 सुय कुय आसवुन् विद्यादर् ।
 सुय कुय सार ओं-कारक् व्यन्द
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥ ५० ॥
 लच्छ-बदि लोक्त त प्रियम-सूत्य्
 जप तप यज्ञ दर्म कर्म-सूत्य् ।
 पोश-पूज् करिथ्य् जुव् तस् वन्द
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
 हण्ण फिर् म कार्ह्य् कर् म तार्ह्य्
 तिथ-पाठि पूजाय दार्ह्य् कर् ।
 यिथ ब्रग्पदनन् लाग्निस् दन्द
 शिवनाथ् साँपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥ ५१ ॥

5. THE WEDDING-JOURNEY OF SIVA AND UMĀ TO KAILĀSA.

राजन् खान्दर् य्यलि अकलोवुय्
 परम-शख्चू गौव् लच्छनोवुय् ह्यथ् ॥ ५२ ॥
 पश्चोश्चकि-पाठि फळ्सु संसारय्
 जगतम् नव् वहारय् आव् जान् ।
 अरिज्ज-पोशम् गौव् ह्यथ् न्योवुय्
 परम-शख्चू गौव् लच्छनोवुय् ह्यथ् ॥

स-एव निर्गमिष्यति ओषधरूपः शास्त्राणि मर्यन्तां (सारभूतः)

श्रीशिवः० ॥

स-एव अस्ति-हि शास्त्रं वेदविद्या-समुद्रः

स-एव अस्ति-हि संभवन् विद्याधरः ।

स-एव अस्ति-हि सारः प्रणवस्य ब्रिन्दुरूपः

श्रीशिवः० ॥ ५० ॥

लक्ष्मारं भक्त्या च प्रेमणा

जपेन तपसा यज्ञेन धर्मेण कर्मणा ।

पुष्पादिपूजां कृत्वा स्वात्मानं तस्मै उपहारौ-कुरु

श्रीशिवः० ॥

(स्वात्मानं प्रत्यालापः) हे-कृष्ण पर्यावर्तेय मा श्रीवासु, कुरु मा
विलम्बम्

तथैव पूजायां धैर्यं कुरु ।

यथा पुष्पइन्तेन समर्पिताः (पुष्पार्थ) इन्ताः

श्रीशिवः० ॥ ४ ॥

अथ श्रीशिवस्योमया सह कैलासं प्रति प्रस्थितिं विवृणोति ॥ ५ ॥

राज्ञा (दक्षेण) उत्सवः यदा समापितः

परमशक्तिं गतः लक्ष्मा(अनन्त)नामा शुहौत्वा ॥ ५३ ॥

पद्मवत् विकासमागतः संसारः (सर्वलोकः)

जगति नवः वसन्तसमयः (इव) आगतः शोभनः ।

(अरिज़) पुष्पविशेषं गतः शुहौत्वा स्वलपद्मः

परम० ॥

गुलाबस् तय् आरवलि म्युलु गौव्
 दिल् गौव् मौलिथ् रुदुख् न व्यन् ।
 यम्बरूजलि-हन्दु रङ्ग् स्वम्बलन् प्रोवुय्
 परम-शखच् गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥ ५५ ॥
 हहवरि गरि सुय् वारय्-कारय्
 परमाह्नन-व्यवहारय् सान् ।
 हशि हाहरस् ह्यथ् रुख्सथ् द्रोवुय्
 परम-शखच् गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥
 उमा-हद् कुख् अस्य न्यथ् बासन्
 निष्कल मन् कर्त आसनदार् ।
 हदयुक् पम्पोश् अस्य वधरोवुय्
 परम-शखच् गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥
 तस् निश क्याह् कुय् वस्तर् त जामय्
 विरक्य् कुय् निष्कामय्-सूत्य् ।
 निदान-अबदन्-हन्दु स्वन-सोवुय्
 परम-शखच् गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥
 तस् निश क्याह् गय लक्ष्मी त द्यारय्
 युस् आसि लूब-अन्दकारय्-रस्त् ।
 ब्रह्मा विष्णय् यमि व्यपदोवुय्
 परम-शखच् गौव् लक्ष्मनोवुय् ह्यथ् ॥
 तस् निश क्याह् कुय् गण्डुन् त द्यावुन्
 यस्-निश द्राय महामाया ।

पुष्पविशेषस्य च पुष्पविशेषेण संगमः जातः

मनः गतं संमेलनं, अवशिष्टुस्योः न भेदः ।

पुष्पविशेषस्य रागः पुष्पविशेषेण प्राप्तः

परम० ॥ ५५ ॥

श्वशुरसंबन्धिनि यृहे सः प्रसन्नतया

द्विरागमनव्यवहारेण संयुक्तः ।

श्वश्रादः श्वशुरात् यृहौत्वा गमनाच्चां निर्गतः

परम० ॥

उमासुद्रः अस्ति अस्माकं नित्यं भासमानः

निर्वासनं मनः कुरु-नाम (नः) आधारयुक्तम् ।

हृदयस्य पद्मं अस्माभिः आस्तृतम्

परम० ॥

तस्य निकटे किं-नाम अस्ति वस्त्रं च चोलः

विरागी अस्ति गतस्युहत्वेन ।

असंख्यार्बुदपरार्थसंख्य स्वर्णन-आळ्यः

परम० ॥

तस्य उमीपे किं-नाम भवन्ति धनानि च द्रव्याणि

यः स्यात् लोभाभ्यकारेण-रहितः ।

ब्रह्मा विष्णुः (च) येन उत्पादितः

परम० ॥

तस्य उमीपे किं-नाम अस्ति आभूषणं च तदुपभोगः

यस्मात् निर्गता महामाया ।

वैलोक्य यमि ईश्वरि व्यपुदोवुय्
 परम-शखचू गौव् लघ्ननोवुय् ह्यथ् ॥ ६० ॥
 जान्म-हङ्ग्य लर्य अय् मासबक्ष हेरय्
 क्षणस् म्य फेरय्-निश्च म्वकलाव् ।
 ह्यरु खारुम् कुम् म्वडञ्चुकु पोवुय्
 परम-शखचू गौव् लघ्ननोवुय् ह्यथ् ॥ ६१ ॥

6. DAKSHA VISITS SIVA AND THE GODS IN KAILASA, AND IS NOT RECEIVED BY SIVA WITH THE RESPECT WHICH HE CONSIDERS TO BE HIS DUE. DAKSHA'S WRATH. HE DETERMINES TO INVITE ALL THE GODS EXCEPT SIVA TO HIS SACRIFICE.

उमारुद्रस् चिवुवनसारस्
 मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ६२ ॥
 कैलासस् यथ् चमा-करवुनु
 उमा-देविय ह्यथ् यज्ञि गौव् ।
 वैकुण्ठ साँपनु तथ् कह-सारम्
 मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥
 दह अकि आसिय चश्वय् कारन्
 वौद् व्यस्तारन् दीवता ह्यथ् ।
 ममेमति आसिय मङ्ग खर्गदारस्
 मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥
 दच-प्रज्ञापथ् मनकामनाय
 तत् वोत् दर्म-सवाय मङ्ग ।

वैलोक्यं येन परमेश्वरेण उत्पादितम्

परम० ॥ ६० ॥

ज्ञानरूपायाः आलायाः सन्ति सहस्रशः अधिरोहिण्यः

कृष्णं मां विपर्ययात् उन्मोचय ।

ऊर्ध्व-धाम आरोपय-माम्, अस्ति-मे (इदं) प्रथमं सोपानमेव

परम० ॥ ५ ॥

नाकलोके देवानां सभाविधानकथनपुरःसरं दक्षं प्रति

क्रोधाविर्भावं शिवस्य प्रक्रामति ॥ ६ ॥

उमामहेश्वरस्य चिभुवनसारस्य

मनसा (निर्विकल्पेन) धारण्या धारयिष्यामि-तस्य ध्यानम् ॥ ६२ ॥

कैलासपर्वतं प्रति क्षमाशौलः

उमा-देवीं गृहीत्वा यदा गतः ।

(श्रोभया) वैकुण्ठधाम-इव संपन्नं तस्मिन् पर्वतगाजे

मनसा० ॥

दिवसे एकस्मिन् आसन् त्रय-एव कारणात्मानः (ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः)

वेदं वितन्वन्तः देवताभिः सह ।

हमवेताः आसन् मध्ये स्वर्गलोकस्य

मनसा० ॥

इक्षप्रजापतिः स्वाभौष्टिय

तत्र ग्रासः धर्मसभायाः मध्ये ।

सारिय् व्यथि तस् जै-जै-कारस्

मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ६५ ॥

गोमत् मङ्ग् ओम् मोह-अन्दकारस्

शिवनाथन् तोर करुनस् न कथ् ।

वुठ् सुचरोवनस् न नमस्कारस्

मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥

करुन् ओम् पानय् श्रीनिराकारस्

अद कुनोवुनस् मायाजाल् ।

ब्वडनोवुन् मङ्ग् मोह-अन्दकारस्

मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥

वज्ञलुय् बुथ् गोस् यिथ् आसि नारस्

जिनि-अम्बारस् ह्वचनस् र्यह्

कूद-म्बख् गोस् यिथ् कालसंहारस्

मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥

वननि लग् पानस्-स्फृत्य् ओम् शोदय्

मोदय् वोलुनस् दीवन् मङ्ग् ।

इति-योर् लग वज्ञ् अमिकिस् चारस्

मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥

वार-पाठि यज्ञाह् वज्ञ् व्वह् बनावय्

दच्छाय प्रयम बावनाय सान् ।

पथ्-कुन् नावाह् थव संसारस्

मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ७० ॥

—70] नाकलोके देवानां सभाविधानादिकथनम् ॥ ६ ॥ 27

सर्वे-एव उत्थिताः तस्मै जयजय-कारोक्तैः (अभ्युत्थानाय)

मनसा ॥ ६५ ॥

गतः मध्ये आसौत् मोहाभ्यकारस्य

श्रीशिवेन (स्वयं) प्रत्युत्तरेण कृतस्तेन-तस्मै न वृत्तादिप्रश्नालापः ।

(प्रथममेव दक्षेण कृतेऽपि नमस्कारे) श्रीष्टौ उद्घाटितौ-तेन-तस्मै न नमस्काराय

मनसा० ॥

कर्तव्यं आसौत् स्वयमेव निराकारस्य (तस्य)

अतः निपातितं-तेन-तस्मै मायाजालम् ।

निमज्जितः-सः मध्ये मोहाभ्यकारस्य

मनसा० ॥

प्रच्वलं मुखं संपन्नं-तस्य (दक्षस्य) यथा स्यात् अग्नेः

काष्ठकूटस्य (इव) समुद्रता-तेन-तस्य हेतिः ।

क्रोधाविष्टु-मुखं संपन्नं-तस्य यथा कालसंहारस्य

मनसा० ॥

कथयितुं प्रवृत्तः आत्मना-सह (स्वगतं) आसौत् मोहमत्तः

मानात् खंशितो-इनेनाहं देवानां मध्ये ।

इतः-परं प्रवर्तयिष्यामि अतः अस्य प्रत्युपायम् (प्रतिक्रियाम्)

मनसा० ॥

शोभनतया यज्ञमेकम् अतः अहं संपादयिष्यामि

अभौष्टुन प्रेम्णा भावनया सह ।

पुरस्तात् नामधेयं (कौर्ति) स्वापयिष्यामि संसारे

मनसा० ॥ ७० ॥

ब्रह्मा विष्णुस् दौवौ सानय्
 सनिदानय् कर आवाहन् ।
 फकथ् करन गङ्गादारस्
 मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥
 दति-योर् पथ्-कुन् वज्र् यिम् आसन्
 तिम् तस् बासन् न यज्ञस् मङ् ।
 अननस्न जप-यज्ञकिस् व्यवहारस्
 मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥
 व्यति मन्दक्षोवुनस् सुति मन्दक्षावन्
 ठठ-पाठि कथ् पावनावन् याद् ।
 अद गङ् पननिस् कारस् त बारस्
 मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥
 दय् गङ्गरोवुन् ज्यग् सपदोवुन्
 मारिनिय् वननोवुन् सालस् ।
 दपुनख् दपिलिन बस्मादारस्
 मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥
 हृष्ण यिथ-तिथ गरि गरि शिव शिव कर्
 अनुबव-बाव-किनि द्यव तोठिय् ।
 शरन् गङ्गुन् गङ्गि चन्द्रकलादारस्
 मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ७५ ॥ ६ ॥

ब्रह्मणो विष्णोश्च देवैः सह

सांनिधेन करिष्यामि आह्वानम् ।

केवलं करिष्यामि-न गङ्गाधरस्य

मनसा० ॥

इतः-परं पुरःकाले श्रतः ये भवेषुः

ते तस्य (शिवस्य) दृष्टिगोचरा-न-भवेषुः यज्ञस्य मध्ये (यज्ञकत्तुन् न [द्रव्यार्ति]) ।

आनयिष्यन्ति-तं-न जपस्य-यज्ञस्य व्यवहारे

मनसा० ॥

अहमपि ह्रीपितस्तेनाहं, तमपि ह्रीपयिष्यामि-तम्

उपहासपूर्वं वृत्तं सारयिष्यामि-तम् ।

ततः गमिष्यामि स्वकीयस्य कार्यस्य च व्यवहारस्य (करणार्थम्)

मनसा० ॥

इदमेव संकलितं-तेन, यज्ञः संपादितस्तेन

सर्वं-स्व आकारिताः निमन्त्रणाय (निमन्त्रिताः) ।

कथितं-तेन-तेभ्यः (द्रूतेभ्यः) वक्तव्यं-न (निमन्त्रणं) भजाधारिष्ये

मनसा० ॥

(स्वं-प्रत्यालापः ग्रन्थकर्तुः) हे-कृष्ण-नामधेय यथा-तथा प्रतिज्ञणं शिव-शिवेति

[कुरु

अनुभव-भावेन कदाचित् तोच्यति-त्वाम् ।

शरणं गन्तव्यं चन्द्रकलाधरम्

मनसा० ॥ ७५ ॥ ६ ॥

7. THE GODS COME TO DAKSHA'S SACRIFICE. DĒVĪ GOES TO IT WITHOUT INVITATION AND ASKS WHY ŚIVA IS NOT INVITED.

DAKSHA GIVES AN INSULTING REPLY. SHE CASTS HERSELF INTO THE SACRIFICIAL FIRE.

दक्ष-प्रजापतनिस् यज्ञस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥ ३६ ॥

आवाहन् गौव् ब्रह्मलोकस् तय्

ब्रह्मा विष्णुभगवान् ह्यथ् आव् ।

सत-चृषि तति आसि वीद् परनस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥

अन्दि-अन्दि तिम् यलि बीठि यज्ञस् तय्

दक्ष-प्रजापतनैय् दपुनख् ।

आवाहन् करिजिन शिवस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥

शिवजी ओम् यठ् कैलासस् तय्

मात्य-भवान्न-कुन् लंगु वनने ।

दपनि कोन आव् अस्य काँह् सालस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥

मात्य-भवान्न फौरिथ् दपुनस् तय्

आस्यख् व्यवहारचू गाङ्गल् ।

पनैनि छिख् पत निन् आस्यखन् ह्यस् तय्

देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥ ३० ॥

देविय इमि-रङ्ग यलि वनुनस् तय्

कृप करू ईश्वरन् गौव् यूचू काल ।

दक्षस्य यज्ञं प्रति देवानामावाहनं श्रीशिवस्यानाहत्या-
त्मानादरवृत्तं विवृणोति ॥ ७ ॥

दक्षप्रजापतेः यज्ञे नाम

देवाः आगताः पुष्पवृत्तानि गृहीत्वा ॥ ७६ ॥

आह्वानं गतं (संभूतं) ब्रह्मलोकस्य नाम

ब्रह्मा विष्णुभगवन्तं सहकृत्वा आगतः ।

सप्तर्षयः तत्र आसन् वेदं अधीयानाः नाम

देवाः० ॥

परितः ते यदा निविष्टाः यज्ञस्य नाम

दक्ष-प्रजापतिनैव कथितं-तेन-तेभ्यः ।

आह्वानं कुर्यान्न श्रीशिवस्य नाम

देवाः० ॥

श्रीशिवः आसौत् पृष्ठे कैलासस्य नाम

जगन्मातरं-भवानौ-प्रति प्रवृत्तः वक्तुम् ।

कर्थयितुं कुतो-न आगतः आवयोः कश्चित् निमन्त्रणं नाम

देवाः० ॥

जगन्मात्रा-भवान्या प्रत्युत्तरं कथितं-तया-तस्मै नाम

स्यात्तेषां व्यवहारस्य वाकुलता ।

स्वकीयाः स्मः-तेषां, पश्चात् नयिष्यन्ति (नः) स्यात्तेषां-न समाधानं नाम

देवाः० ॥ ८० ॥

देवा एतादृक्प्रकारेण यदा कथितं-तया-तस्मै नाम

मौनं कृतं ईश्वरेण, व्यतीतः अतिकालः ।

तोर काँह् दपनि आख्न आसि तिम् मस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्य छाथ् ॥
 अद दप् देविय शिवनाथस् तय्
 मवर-गर माल्युन् दपन रस्य इ।
 गङ्गानुय् वनूव लक्ष्म मङ्ग वौदस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्य छाथ् ॥
 ब्रवति गङ्ग ऐव क्याह् कुम् गङ्गनस् तय्
 पनुनुय् गर लोल-माल्युन् कुम् ।
 वनिधय् गय रुख्सय् छाथ् तस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्य छाथ् ॥
 मायाय-हन्दिसय् जन्मानस् तय्
 खच् स्त्रीय् ओसुस् नन्दिकेश्वर् ।
 कहरौ-कनि शक्तिय् आसस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्य छाथ् ॥
 रुख-सान् वाच् यस्ति तय् थानस् तय्
 ब्रौंठ काँह् द्रास् नत बोजन-आस् ।
 क्याह्-ताज् गोस कुख् सोन् वन्दस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्य छाथ् ॥ ८५ ॥
 रुदय् गय खच् यठ् होमस् तय्
 वननि लज् प्रजापतसय् कुन् ।
 आनि साल रस्य यान आयस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्य छाथ् ॥

तेभ्यः (सकाशात्) कश्चित् वक्तुं आगतस्तेभ्यः-न, आसन् से मोहमत्ता: नाम
देवाः० ॥

ततः कथितं देवा श्रीशिवाय नाम

गुरुमृहं पितृमृहं आङ्गानं विनैव ।

गन्तव्यमेव कथितं (अनुशिष्टुं)-युष्माभिः युष्माभिः मध्ये वेदस्य नाम
देवाः० ॥

अहमपि गमिष्यामि, दोषः किंविधः अस्ति-मे गमने नाम

स्वकौयमेव यहं प्रेमपात्रभूतं-पितृमृहं अस्ति-मे ।

कथयित्वा गता गमनाङ्गां यहीत्वा तस्मात् नाम

देवाः० ॥

मायात्मकां (अनर्घरलभरितां वा) श्रिविकां नाम

आरुषा सहयाता आसीत् नन्दिकेश्वरः ।

वाहकरुपाः शक्तयः आसन्-तस्याः नाम

देवाः० ॥

मुखोपेता प्राप्ता यदा तत् स्थानं नाम

पुरः (प्रत्यभ्युत्थानाथ, कश्चित् निर्गतः नहि अनुमित्तं-(च)-तया ।

कश्चिद्वाम व्यलौकः अस्ति-अमौषां अस्ताकं, मनसि इति

देवाः० ॥ ८५ ॥

निरर्गलं गता, आरुषा प्रति होमं (यज्ञसभायां) नाम

वक्तुं प्रवृत्ता दक्षप्रजापतिं प्रति ।

त्वदीयेन निमःत्येन विनैव स्वयं आगताहं नाम

देवाः० ॥

है-है क्याजि गोख् मङ्ग-मोहस् तय्
 मश्वरोव्यन् च्य जगदौश्र ।
 आवाहन् इति कोन करुवम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
 प्रज्ञापतनय् तोर दपुनम् तय्
 कम् सूरमनिसंय् मन्यासस् ।
 न्यथननिसंय् कल-माल नालि छास् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
 सालम् अनहान् राज-रङ्गम् तय्
 मन्दछाविहेम् म्यति मार्यनय् मङ्ग ।
 शर्मन्द करिहेम् मङ्ग मारकस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
 सर्पम्बसाज्ञिस् कालकण्ठम् तय्
 व्यहन्-ज्याय् छास् शिमशानन् षट् ।
 ठण्डायाह् च्यथ् आमान् कुह् मस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥ ८० ॥
 देविय दपुनम् वनान्-कुख् कम् तय्
 सुय् कुय् आमवुन् त्रिबुवन-सार् ।
 अभि कथि नाश् वज्ञ् पक्षिय् बननस् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
 इह् बूजिय् ताज् गय मङ्ग कूदस् तय्
 अश्वद पद-सूत्य् ह्यच्छनस् र्यह् ।

महाज्ञोकः, कुतः गतस्त्वं मोहमध्यं नाम

(यतः) विस्मारितस्त्वया-सः त्वया जगदौश्वरः-शिवः ।

आवाहनं इह कुतो-न ब्रूतं-युप्माभिस्तस्य नाम

देवाः० ॥

प्रजापतिना प्रत्युत्तरं कथितं-तेन-तस्यै नाम

कस्य भस्मलिनाङ्गस्य संन्यासिनः ? ।

नग्नस्य (यस्य) कपालमालाः कण्ठ सन्ति-तस्य नाम

देवाः० ॥

निमन्त्रये आनयिष्यामि-तं (चेत) राज-मण्डपे नाम

अलज्जयिष्यद्वां मामपि सर्वेषामेव मध्ये ।

लज्जितं अकरिष्यद्वां मध्ये सत्संसदि नाम

देवाः० ॥

व्यालग्राहिष्यपिणः कालकण्ठस्य नाम

निवास-स्थानं अस्ति-यस्य प्रमग्नानानां पृष्ठे ।

भङ्गारसं पौत्रा वर्तमानः अस्ति प्रमत्तः नाम

देवाः० ॥ ९० ॥

महादेवा प्रत्युत्तं-तथा-तस्मै, कथयन्-अस्ति कस्य नाम

स-एव अस्ति भवन् त्रिभुवन-सार-रूपः ।

अनेन कथनेन विनाशः श्रतोऽनन्तरं योग्योऽस्ति-ते भवितुं नाम

देवाः० ॥

एतत् (पूर्वोत्तं दद्धस्य) प्रुत्वा तावत् गता मध्ये क्रोधस्य नाम

रुक्ष-पद-वाक्येन उद्दत्तेव-तस्याः ज्वाजा ।

जै व्ययनम् ज्वालामवख-रूपम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्याथ् ॥
 ज्वालाय-रूपम् पूज् करहम् तय्
 हाषण् वनि लौला बोज्यम् मय् ।
 खिवि छय् आमवञ्च् रक्षान् जगतम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्याथ् ॥
 शर्वायम् दख-शमनायम् तय्
 शक्ति-रूफ् दारिथ् सूत्य्-सूत्य् छय् ।
 गरने यिम नम यम पायम् तय्
 देवता आय् पोश-दस्तय् ह्याथ् ॥ ७ ॥

8. PRAISE OF DĒVĪ UNDER THE FORM OF JWĀLĀ

खिव् खम पोश-पूज् कर ज्वालाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ ८५ ॥
 महाविद्याय ज्ञगन्माताय
 महालक्ष्मीय शिवप्रियाय ।
 विष्णुमायाय सर्वसिद्धिदाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 ममयाह् अख् ओसु क़ाडनि द्राय्
 ज्वालाय-रूपम् विष्णु-ब्रह्मा ।

जयकारः भूयातस्याः ज्वालामुखौ-रूपायाः नाम
देवाः० ॥

ज्वाला-रूपायाः पूजां कुर्यां तस्याः नाम
कृष्णः* कथयिष्यति वृत्तस्तौः श्रोष्यति-ताः सेव ।

खिव्-नाम्नि-त्वेचे (यास्ति) वर्तमाना पालयन्ती-सा जगत् नाम
देवाः० ॥

शर्वार्थ-इति-नाम-चित्त्वाय हुःखशमनायेति-भक्तकीर्तनौयनाम्ने नाम
(या) शक्ति-रूपं धृत्वा सहस्त्रितिमतौ अस्ति (यस्य) ।

शरणं आगमिष्यामि नंस्यामि पतिष्यामि रक्षास्मृतौ नाम
देवाः० ॥ ९ ॥

अतःपरं श्रीदेव्या ज्वालारूपायाः स्तुतिरित्यम् ॥ ८ ॥

खिवाख्य-प्रदेशं (गमिष्यामि) आरोक्ष्यामि (तत्पर्वतं) पुष्पपूजां करिष्यामि
(तस्या) महामायात्मिकायाः जयकारो (-स्तु) ॥ ९५ ॥

महाविद्यात्मिकायाः जगन्मातुः

महालक्ष्म्याः श्रिवप्तियायाः ।

विष्णुमायायाः सर्वसिद्धिदायाः

महामायायाः० ॥

समयः एकः (पूर्वकालिकः) आसौत्, अन्वेष्टु निर्गतौ

ज्वाला-रूपस्य (यस्य) विष्णुब्रह्मक्षा (-च) ।

* साक्षात् प्रति कठाचौक्त्य पञ्चदुक्षिः ॥

अन्द कुनि लंबूहस् न फौरिथ् आय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 सूर्य-हिहि कननय् द्विस् कनवालिय्
 वज्ञलिय् ज्याम द्विस् नालिय ।
 इच्छाक्षी-रूप श्रीचन्द्रकलाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 बक्षिय बापथ् जगथ् व्यपदोवुन्
 सार्यनय् होवुन् ज्वालम्बख-रूफ् ।
 चिवुवन् त अकारन् तस् निश द्राय
 माज्य ज्वालाय जै-जै-कार् ॥
 शिवशक्ति-रूफ् अय् चतुर्बुज दारिथ्
 सात्र पालना व्यस्तारिथ् ब्राँठ् ।
 प्रारब्द व्यपदोव् तसङ्ग दच्छाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ १०० ॥
 पापन् चय् कर् माजि-भगवतौ
 अख् पार्वतौ सतौ-रूफ् ।
 दर्शन-बापथ् लारान् आय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 मञ्जन-घरगौ प्रसन् सपदावूख्
 तमि सूत्य् प्रावूख् परम-गथ् ।
 आनन्द-गन् करि तसङ्ग सेवाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥

अन्तः कुत्रापि लब्धस्ताभ्यां-तस्य न प्रव्यावृत्य आगतो (तो)

महामायायाः० ॥

सूर्यसदृशे कर्णयोः स्तस्तस्याः कुण्डले

रक्तवर्णानि वसनानि सन्ति-तस्याः वसितानि ।

(तस्याः) इन्द्राक्षीरूपायाः श्रीचन्द्रकलात्मिकायाः

महामायायाः० ॥

स्वभक्तेः करणाय जगत् उत्पादितं-यथा

सर्वभ्य-एव प्रदर्शितं-तथा ज्वालासुखी-रूपम् ।

त्रिभुवनं च त्रिकारणदेवाः तस्याः सकाशात् निर्गताः

मातुः ज्वालासुख्याः जयकारो (-स्तु) ॥

शिवशक्ति-रूपा (या) अस्ति भुजचतुष्पृथं धृत्वा

अस्माकं पालनां विस्तार्य पुरा ।

(तस्मादेव) प्रारब्धकर्म उत्पादितं तस्याः इच्छ्या

महामायायाः० ॥ १०० ॥

पापानां नाशं कुरु हे-मातर्भगवति

अस्मि (त्वं) पार्वती सती-रूपा ।

भवद्वर्णनार्थं धावित्वा आगता-वयम्

महामायायाः० ॥

सज्जन-पुष्पैः प्रसन्ना संपादिता-त्वं-तैः

तेन हेतुना प्राप्ता-तैः परमा-गतिः ।

आनन्द-घनाः कृताः तस्याः सेवया

महामायायाः० ॥

दया-रूप दित बक्ष्यन् मुक्तिय्
 परम शक्तिय् सञ्च बक्ष बोज् ।
 नमनि असि आय प्रथम त माय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 हृदयस् मङ्ग छख् ज्योती-रूफ् आसवञ्च्
 अज्ञपा बासवञ्च् यिवान् न द्रेँद् ।
 गट कास् वल्लिमति छिह् लूबच छाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 चराचर-जगि आय व्यापख् आसवञ्च्
 मानि खंटि कर्म् कासवञ्च् सय् ।
 पाफ् जालि दख् गालि तसज्य दयाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ १०५ ॥
 प्रज्ञापतस्य व्यलि खतु क्रूदय्
 चानि स्मरन-निश रुदय् दूर् ।
 वौरभद्रन् मोर् यज्ञच ज्याय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 द्यन-राय चान्त्रय् कौर्तना करहा
 चानि खर-दिन-सूत्य् खरहाय द्यान् ।
 मोक्ष-बङ्ग चानिय् मन-साज वाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥

दया-रूपेण देहि-नाम भक्तानां मुक्तिस्

हे-परम-शक्ते अस्माकं भक्तिं शृणु ।

नम्नीभावाय वयं आगतास्ते प्रेमणा च हार्दिन

महामायायाः० ॥

दृढयस्य मध्ये अस्ति ज्योती-रूपा भवत्ती

अजपात्मिका भासमाना आगच्छक्तौ न दृष्टिस् ।

तामिखं विनाशय, संवलिताः स्तः लोभस्य क्षायथा

महामायायाः० ॥

चराचरात्म-जगतः अस्ति वाग्पुवन्तौ वर्तमाना

अस्माकं निन्द्यानि कर्माणि विनाशयन्तौ सेव ।

पापानि विनाशितानि, हुःखानि अपाकृतानि, तस्याः दयया

महामायायाः० ॥ १०५ ॥

दक्षप्रजापतेः यदा आरुष्ठः क्रोधः

त्वदीयात् स्वरणात् स्थितः (सः) तूरे ।

(तदा) वौरभद्रेण हतः* (सः) यज्ञस्य भूमौ

महामायायाः० ॥

अहोरात्रं तवैव कीर्तनां कुर्यास्

त्वदीयेन सृतिदानेन स्वरेयं-ते ध्यानस् ।

मोक्षद-स्वरभङ्गैः त्वत्कीर्तिविघ्नयाः मनो-रूपेण वाद्येन धमाश्यामि

महामायायाः० ॥

* यज्ञकाले चण्डालाततायादिपाप्यपि न चन्यते । यत्स दक्षः समस्तदेवानां सर्वमुख्येऽपि हतः, तस्माच्छ्रीशिवानादरक्षदाततायादितोऽपि गुरुतरः । सर्वदेवताभ्योऽप्युत्कृष्टतरसामर्थ्यः शिवोऽस्तीत्यपि स्फृच्यतेऽनेन ॥

शैलाच्चक्रस् स्वप्रकाश-रूपस्
 आत्मवस् दृष्टि तय् रत्नदीप् ।
 खारस् बूजन् मन-कामनाय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 पान अख् वाणी माजि-भवानी
 परमज्ञानी वेद-सागर् ।
 सद्ग्वर् अख् वथ् हाव् विद्याय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥
 कृष्ण-जी वलुमत् कुय् समताय
 म्वकल्पिय् च्यानिय् व्यपाय-स्थृत्य् ।
 द्यन् वाति नज्जदीख् वन् समताय
 महामायाय जै-जै-कार् ॥ ११० ॥ ८ ॥

9. PRAISE OF DĒVI, AS ONE WITH SIVA.

शिवनावस् यथ् संज्ञख् सतौ
 श्रीपार्वतौ व्ययनय् जय् ॥ १११ ॥
 पूजाय पोश् लागहाय् लवहतौ
 अकिन्गामि आसवज् अख् शिवा ।
 रक्तबीज् मारिय् अख् पान ततौ
 श्रीपार्वतौ व्ययनय् जय् ॥

शिलाचक्रात्मनः (प्रद्युम्नपीठस्य) स्वप्रकाश-स्वरूपस्य

ऊर्ध्व-धामयिष्यामि-तस्य धूपं तथा रत्नदीपस् ।

निवेदयिष्यामि-तस्यै भोजनपदार्थं हार्दीभौमिस्तेन

महामायायाः० ॥

स्वयं असि वाणी-रूपा हे-मातर्भवानि

परमज्ञानिनौ वेदार्थ्यः ।

षट्कुरुः असि मार्गं प्रदर्शय विद्यायाः

महामायायाः० ॥

कृष्णनामा (= श्रह) आवृत्तः अस्ति ममतया

मोक्षसे-नाम तत्रैव उपायेन-हेतुना ।

दिवसानि प्राप्तानि (तस्य) सामौप्यं आज्ञापय समतां (नाम स्वशक्तिम्*)

महामायायाः ॥ ११० ॥ = ॥

शिवरूपे लयोक्तिपूर्वकं शिवाभिन्नतां निरूपयति देव्याः ॥ ८ ॥

शिवनामां प्रति संपद्मा-त्वं सतौ

(हे) श्रीपार्वति भूयात्ते जयः ॥ १११ ॥

पूजायां पुष्ट्याणि समर्पयेयं-ते हिमजलकण्ठपूर्णानि

अकिन्नगोमु-इत्याख्यग्रामक्षेत्रे वर्तमाना असि शिवाख्यदेवताहपेण ।

रक्तबौजं हत्वा असि स्वयं तत्रैव

श्रीपार्वतिः० ॥

* अग्निशक्तिः समता नाम प्रसिद्धास्ति ॥

† साक्षात्कात्येवेयं स्तुतिः ॥

पोश् खम्बराविम् वज्जलि नौलि इतिय्
 पूजा करहाय् इष्टदेवी ।
 जार-पार वार बोज् क्षिय् आर-कृतौ
 श्रीपार्वतौ व्ययनय् जय् ॥
 अमरनाथ-कैलासकिय् सूरमतिय्
 वरुनख् त करुनख् अर्दग्नरौर ।
 न्यथ् छख् आसवज्ञ् तस् सूत्य् सतौ
 श्रीपार्वतौ व्ययनय् जय् ॥
 अष्टस्यज् सूत्य् छय् ब्रूंठि तय् पतिय्
 शिव-शक्ति-रूप छख् सर्वव्यापख् ।
 कृष्णम् तोट् छख् बोजान् इतिय्
 श्रीपार्वतौ व्ययनय् जय् ॥ ११५ ॥

10. NANDIN GOES TO KAILASA AND TELLS SIVA THAT DĒVĪ HAS BECOME SATI. CREATION OF VIRABHADRA.

श्रीशिवजी ओसु यठ् कैलासस्
 नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥ ११६ ॥
 योर-तोर देविय-हन्दु संवाद्
 दज्जनुक् यिह् केंक्षाह् ओसु तस् याद् ।
 मक्षसर् मोरुय् कृम वनुनम्
 नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥

पुष्टाणि संचितानि-मया रक्तानि हरितानि शुक्रानि

पूजां कुर्यां-ते चे-इष्टुदेवि ।

विज्ञसिविनयान् समाधानेन शृणु वयं-सः आर्ति-क्लान्ताः

श्रीपार्वतिः ॥

अमरनाथ-कैलासवास्त्वेन भस्मलिप्तगात्रेण

वृत्ता-तेन-त्वं पुनः संपादिता-तेन-त्वं अर्धशरीररूपा ।

नित्यं असि वर्तमाना तेन संयुक्ता सती-रूपा

श्रीपार्वतिः ॥

अण्णिमाद्याष्टुसिद्धयः सहचर्यः सन्ति-ते पुरस्तात् च पश्चात्

श्रिव-शक्ति रूपेण असि विश्वव्यापिनी ।

कृष्णस्य (से) प्रसन्ना-भव असि शृणवती इहैव

श्रीपार्वतिः ॥ ११५ ॥ ६ ॥

अतः परं नन्दिनः कैलासं प्रति गमनम्, तत्र च सतीदाहादिवृत्तस्य

श्रिवं प्रति कथनानन्तरं वौरभद्रोत्पादनवृत्तं कथयति ॥ १० ॥

श्रीमहादेवः आसौत् (निवसन्) उपरि कैलासस्य

नन्दिकेश्वरः गतः वक्तुं * तस्मै ॥ ११६ ॥

अचत्यं-तत्रत्यं देव्याः (दत्तेण सह) संवादरूपम्

दाहस्य यत् किंचित् आसौत् तस्य स्मृतिविषयम् ।

अन्तः सर्वमेव वृत्तं कथितं-तेन-तस्मै

नन्दिकेश्वरः ॥

* वक्तुमिति । भूतवृत्तान्तम् सतीदाहादिसंबन्धिनमिति शेषः ॥

+ अचत्यं-तत्रत्यमिति । कैलासान्निर्गमनमारभ्य सतीशश्रीरदाहानमिति शेषः ॥

क्रूदस् मङ्ग गौव् कालसंहार्

तिथुय् यिथ् अन् बुवनन् ह्ययि नार् ।

वौरभद्र् साम्यन् तथि क्रूदस्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥

वननि लग् वौरभद्रस् शिवजी

ब्वति आसय् अय् च्य म्याज्ञय् द्रिय् ।

तिय् करुख् यिह् करव् कल्पान्तस्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥

यिम् तति आसन् देव् कारन्

अन्द् ह्यज्यख् मारन् मारन् च्य ।

वथवार् करिज्यख् बडिस् यज्ञस्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥ १२० ॥

वौरभद्र् ब्रौंठ द्राव् पत शिवजी

करनि लग् यिय् दप्योनस् तमि तिय् ।

हे-चमाकरवनि बस् कर् बस्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥

क्रूदम्बख-मिश रक्षि कालसंहार्

हितकार-पुष्य् करि अत नरक-नार् ।

व्यह-मङ्ग शहज्यार् दियि क्षणस्

नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥ १० ॥

क्रोधस्य मध्यं गतः कालसंहारः (सद्रः)

तथैव यथा व्रयाणां भुवनानां उद्दक्षेत् अग्निः (दाहाय) ।

वौरभद्रः उत्पन्नः तस्मादेव क्रोधात्

नन्दिकेश्वरः० ॥

वत्तुं प्रवृत्तः वौरभद्राय महादेवः

अहमपि आगतः अस्ति-ते तव ममेव शपथः ।

तदेव कुम-तेषां यत् करिष्यामः कल्यान्ते

नन्दिकेश्वरः० ॥

ये तत्र स्युः देवाः कारणानि (च)

अनुक्रमं निश्चलीशास्तान् हत्वा हत्वा त्वमेव ।

विनाशं कुर्यास्तेषां महतः यज्ञस्य

नन्दिकेश्वरः० ॥ १२० ॥

वौरभद्रः ग्रग्ने निर्गतः पश्चात् महादेवः

कर्तुं प्रवृत्तः यदेव कथितमासीत्तेन-तस्मै तेन तदेव ।

(अकथयंश्च ते यथा) है-त्तमाशौल अलं कुम अलम्*

नन्दिकेश्वरः० ॥

क्रोधमुख-सकाशात् पालयिष्यति कालसंहारः

हितकरणाय करिष्यति शान्तं नरकानलम् ।

कालकूटादेविष्टात् शीतलत्वं दास्यति कृष्णाख्यग्रन्थकृतः

नन्दिकेश्वरः ॥ १० ॥

* क्रोधं संहरेति भावः ॥

11. VIRABHADRA ARRIVES AT DAKṢA'S SACRIFICE. HE-SLAYS
DAKṢA. HE ROUTS AND SLAYS THE GODS PRESENT.
THE GODS, IN ORDER TO PACIFY SIVA,
SING HIS PRAISES.

वौरभद्रन् देवं क्षप दिवनाविन्
सार्यनूय हाविन् पननिय जोर् ॥ १२३ ॥

मुडञ्चय दच्च-प्रजापथं रटिथय्
कलं चटिथय् कुनुनम् अग्रस् ।

क्षणि-लट्य कडि कडि देवं मन्दकाविन्
सार्यनूय हाविन् पननिय जोर् ॥

केह केह गालिन् केह केह जालिन्
केह केह वालिन् अहङ्कार-निश् ।

कलं चटि चटि पृथिविय-षट् चाविन्
सार्यनूय हाविन् पननिय जोर् ॥ १२५ ॥

ब्रह्मा रुद्रमन्तर् परनोवुन्
चाननोवुन् गुहि-ब्वनिसय् मङ् ।

सूर्य-देवताहस् दन्द् फुटराविन्
सार्यनूय हाविन् पननिय जोर् ॥

विष्णुभगवान् लगु शिव-शिव करने
अनुग्रह अनुग्रह लगु परने ।

सारि देवता हर-हर करनाविन्
सार्यनूय हाविन् पननिय जोर् ॥

वौरभद्रस्य यज्ञं प्रत्यागमनं देवैः सह दक्षदण्डकरणं
च निरूपयति ॥ ११ ॥

वौरभद्रेण देवाः गूढापक्रम-संचारान् इपिताः(स्वीकारिताः)-तेन
सर्वे भ्यः प्रदर्शितानि-तेन स्वानि-एव बलानि ॥ १२३ ॥

प्रथममेव दक्ष-प्रजापतिं शृङ्खिला
शिरः छिल्वा प्रतिष्ठं-तेन-तस्य अग्नौ ।

शिखा-केशवेणौः उद्धुत्य उद्धुत्य देवाः इपितास्तेन
सर्वे भ्यः० ॥

केचित् केचित् विनाशितास्तेन केचित् केचित् दग्धास्तेन
केचित् केचित् अवरोपितास्तेन अहंकारात् ।

शिरः भिल्वा भिल्वा पृथिव्यां पातितास्तेन
सर्वे भ्यः० ॥ १२५ ॥

ब्रह्मा सद्गमन्त्राख्यां (वैदिकसुक्तस्तुतिं) अथापितस्तेन
प्रवेशितस्तेन गोमयकूटस्य मध्यम् ।

मूर्य-देवस्य इन्ताः विभेदितास्तेन
सर्वे भ्यः० ॥

विष्णुभगवान् प्रदृत्तः शिव-शिवेति कर्तुम्
अनुशृष्टाण अनुशृष्टाणेति प्रदृत्तः पठितुम् ।

सर्वे देवाः हर-हरेति कारितास्तेन
सर्वे भ्यः० ॥

सफेद्-बुधिस् चन्द्रम्-देवस्

काण्ड-मण्डलु कर्त्तव्यं त रुद्रम् न दाहृ ।

बीम-सूतिन् तस् कल ऋखराविन्

सार्यन्दय् हाविन् पननिय् जोर् ॥

चार केंह् जोनुख् न गय् अवारय्

बस्मादारय् यियिनय् आर् ।

कम् कम् लौलाय तिम् वननाविन्

सार्यन्दय् हाविन् पननिय् जोर् ॥

यिम् तति आसिय् वैलोक्य-देवता

डाङौ-सूतिन् ह्यतुनख् ज्यान् ।

त्राहि माम् त्राहि माम् बारव् दाविन्

सार्यन्दय् हाविन् पननिय् जोर् ॥ १३० ॥

मउञ्जय् विष्णन् वञ्जुनस् लौला

तमि-पत ब्रह्मन् अद देवौ ।

शिवनाथ्-जी अस्य व्यज् म्बकलाविन्

सार्यन्दय् हाविन् पननिय् जोर् ॥

बावना-पोश् श्रिलि मनच वार्य

कृष्णजी दारनाय दारे द्यान् ।

यिम् पोश् श्रिलि तिम् ईश्वरन् हाविन्

सार्यन्दय् हाविन् पननिय् जोर् ॥ ११ ॥

शुक्रवर्णसुखस्य चन्द्रदेवस्य,

पङ्ककलङ्कविशेषकं कृतं-तेन-तस्मै, अवर्त्स्थतं-तस्य च न धैर्यम् ।

विभौषिकार्भिः तस्य कलाशिरांसि शोषितानि-तेन

सर्वभ्यः० ॥

उपायः कञ्जित् ज्ञातस्त्रैः न, संपन्नाः अनिष्टव्यासाः (अकथयंश्च)

हे भस्माङ्गराग उद्भवतु-ते कस्या ।

कानि कानि (विविधविचित्राणि) स्तुतिजालानि ते प्रवादितास्तेन

सर्वभ्यः० ॥

ये तत्र अभवन् त्रैलोक्यदेवाः

मुषलादिघातेन निष्टहौतं(निष्कासितं)-तेन-तेषां जीवनं (प्राणः) ।

त्राहि मां त्राहि मास् (इति) करुणाकर्त्तोच्चारणानि विज्ञापिताः (खीकारिताः) [-तेन

सर्वभ्यः० ॥ १३० ॥

प्रथममेव विष्णुना कथिता-तेन-तस्य स्तुतिः

तत्पश्चात् ब्रह्मणा, ततः देवैः ।

श्रीमहादेवः अस्मान् अतः (क्लीशात्) मोचयतु

सर्वभ्यः० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वं समुद्दिश्योक्तिः) भक्तिपुष्पाणि विकसितानि मनोवाटिकायाम्

कृष्णाख्यः धारणया धारयिष्यति ध्यानम् ।

यानि पुष्पाणि फुलाणि तानि ईश्वरेण उपभुक्तानि-तेन (तस्मै सर्मर्पितानि)

सर्वभ्यः० ॥ ११ ॥

12. KRŚNA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 12th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 133—143).

13. BRAHMĀ'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The first eight verses (144—151) of this chapter, which consist merely of a string of Sanskrit titles of Śiva, are here omitted. After these titles, which are all in the Sanskrit vocative case, the text proceeds as follows.

कालसंहार भुजगेन्द्रहार

इमि संसार म्बकलावृतम् ।

महारुद्र करुणावतार

कर् म्योनु च्यार कुम् आसर ॥ १५२ ॥

हे-सिंह-साय कालाग्निरुद्र

जटादार चिनेत्र

हे-विश्वनाथ दिगम्बर

खरुफ् च्योनु कुह् आश्वर ॥

सूरमति उमापति

ज्ञान-वति प्यठ्य् अन् ।

कृष्ण् यिथ् करि शिव-शिव

मन्त्र जपि षडचर ॥ १३ ॥

14. DHARMARĀJA'S (YAMA'S) HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

चरनन्-हन्दि द्यान्-खरन

इमि बव-सर तर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥ १५५ ॥

सर्व-व्यापक संसार-सार

दारनाय च्योनु दार द्यान् ।

श्रौतश्चक्षुतिः हिन्दौ-भाषया शिवं प्रति प्रथममेव ॥ १२ ॥

ब्रह्मस्तुतिः शिवं प्रति ॥ १३ ॥

हे-महाकालनाशक हे-नागेन्द्रहार

अस्मात् संसारात् मोचय-नाम-मास् ।

महासद्र दयार्थ-धृतावतार

कुरु मम उपायं अस्ति-मे आश्रयः (ते) ॥ १५२ ॥

हे-सिद्धमेव-साध्यं-यस्य-तादृश, हे-कालाय्निसद्ररूप

जटाधर सूर्यचन्द्रागन्यात्मनेत्रवत् ।

हे-जगद्वाय दिगम्बर

स्वरूपं तव अस्ति आश्र्यदायि ॥

भस्मोद्भूलितदेह उमापते

ज्ञानमार्गं प्रत्येव प्रापय (अस्मान्) ।

(ग्रन्थकृत) कृष्णः यथा करिष्यति शिव-शिवेत्युच्चारम्

मन्त्रं जपिष्यति घडक्षरम् (ओ नमः शिवाय इति) ॥ १३ ॥

धर्मराजक्षता स्तुतिः ॥ १४ ॥

(तव) चरणयोः धानस्तरणेन

अस्मात् संसार-सरसः तरिष्यामि श्राहम् ।

हे चराचररूप गङ्गाधर, कल्याणरूप, कल्याणकर, कल्याणप्रभव ॥ १५५ ॥

सर्वध्यापिन्, संसारे-सारभूत

धारणया तव धारयिष्यामि धानम् ।

परमानन्द श्व-चरन् ।

च्यान्यन् वन्दयो पान् ।

नम च्यथ कुन् दम-दम श्रम

रिन्द-पाठि जिन्द मर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

हे अविनाश चित्रकाश

साज्ज इरि-बाश वार बोज् ।

गाश-रख्यन् अञ्जगटि-मङ्ग्

सूर्य-प्रकाश सुब सोज् ।

परमेश्वर कर् चह् पूर्यर्

क्यथ दूर्यर् जर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

वासनाय कायाय

मायाय मङ्ग् ब्वह् गोम् ।

देह् गालवुन् ज्यानवाराह्

काल-ज्ञालम् मङ्ग् ब्वह् योम् ।

हे दयावान बडि भगवान

जगतम् क्याह् कर ब्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

विष्णु-ब्रह्मा कुख् चह् पानय्

कुख् चह् दयालु बडु दय् ।

हे-परमानन्दस्वरूप शुभदचरणयोः
 तव उपहारौकुर्यां स्वात्मानम् ।
 नंस्यामि त्वां प्रत्येव क्षणे-क्षणे शान्तो-भविष्यामि
 प्रागलभ्येन जीवन्नेव मरिष्यामौव अहम् ।
 हे चराचररूप० ॥

हे अविनाश चैतन्यप्रकाश
 अस्माकं बालभाषणानि सम्यक् शृणु ।
 निष्ठुकाशानां तामित्र-मध्ये
 सूर्यप्रकाशं प्रत्युषं प्रेषय ।
 हे-परमेश्वर कुरु त्वं पूर्तिमभौष्टुष
 कथं (नाम) दूरतां सोढासि अहम् ।
 हे चराचररूप० ॥

हुर्वासनायाः, शरीरस्य
 मायायाः मध्यं अहं गतः ।
 देहं विनाशयन् पञ्चरूपः
 कालात्मजालस्य मध्यं अहं पतितोऽसि ।
 हे इयालो महामहेश भगवन्
 जगत्यां किं करिष्यामि अहम् ।
 हे-चराचररूप० ॥

ब्रिष्णुः ब्रह्मा (च) असि त्वं स्वयमेव
 असि त्वं दयालुः महान् ईश्वरः ।

अन् बुवन्-हन्दि स्त्रामियो
 सोन् व्ययिनय् जै-जै ।
 वार निश्चय् लब त्यलि अलि
 शिव-शास्त्र पर व्यह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
 हंसासन गृहडासन
 दृश्वासन वन क्याह् ।
 हनि हनि मङ् कुख् चूह् पानय्
 फेरवनि मनवुनु क्याह् ।
 इय् अर्मान् कुम् राय्-द्यन्
 च्यय् स्त्रिन् बर व्यह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१६०
 नरक-मङ्गय् म्वकलावतम्
 गथ् पन्नय् हावतम् ।
 कट-संकट बस्तादर
 हर हर वननावतम् ।
 हृदयस् मङ् हे केवल
 द्यान् च्योनुय् दर व्यह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
 श्री-नरायण् कुख् चूह् पानय्
 सार्यनय् जीवन् मङ् ।
 परमात्मा श्वर् निर्मल्
 सार्यनय् देवन् मङ् ।

(हे) व्रयाणां भुवनानां स्वामिन्
 अस्मद्दीयः भूयात्ते जयजयकारः ।

सम्यक् निश्चयं प्राप्स्यामि तदा यदा
 शिव-शास्त्राणि पठिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हंसासनब्रह्मन्, गरुडासनविश्वो
 दृष्टभासनशिव वक्ष्यामि किं-नाम ।

अंशे अंशे मध्यगतः असि त्वं स्वयमेव
 हे-प्रत्यंशं संचरणशील (भवतः) सान्त्वनं किं-नाम ।

इदमेव अयोत्सुकं अस्ति-मे, रात्रिन्दिवम्
 त्वयैव सह निर्वाहयेयं अहम् ।

हे चराचररूप० ॥ १६० ॥

नरकमध्यादेव उन्मोचय-नाम-माम्
 गतिं स्वकीयां प्रदर्शय-नाम-मे ।

संकट-मेदिन् भस्माङ्गराग
 हर हरेति वाचय-नाम-माम् ।

हृदयस्य मध्ये हे कौवल्यस्वरूप
 धानं तवैव धारयिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

नारायणः असि त्वं स्वयमेव
 सर्वघामेव जीवानां मध्यंगतः ।

परमात्मस्वरूपः शुद्धः निर्मलश्च
 सर्वघामेव देवानां मध्ये ।

मर करुमख जगथ्-ईश्वर
 चात्र सुमरन् फिर ब्वह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
 प्रथ् प्रवातन् सुलि व्यथहा
 चात्र पूजा करहा ।
 कन् दारिथ् मन् लागिथ्
 चात्र लौला परहा ।
 नालि कुनहाय् लाल-माल
 विय म्बक्त-लर ब्वह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
 तिथ् खरहाय् यिथ् म्य. मेल्यम्
 मन् त प्रान् चय् सूत्य् ।
 नत क्याह् अथ् वव-सरसय्
 आय् कैत्याह् गय् कृत्य् ।
 मन् मेलन बेह्यम् गङ्क
 नाफहमन् खर ब्वह् ।
 हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
 हे महाकाल कालच जाल
 चानि नाल-सूत्य् चलनम् ।
 वामनायन् संकल्पन्-
 हन्दि मूलय् गलनम् ।

उपलक्षणीकृतो-मथा-त्वं हे-जगदौश्वर

तव स्मृतिमालां (जपस्माधिं) प्रवर्तयिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

प्रतिप्रभातं सुवेलमुहूर्तं उद्दच्छेयं (निद्रातः)

तव पूजां कुर्यां-नाम ।

कर्णे धृत्वा मनः संगमय्य

तव लौलास्तुतिं पठेयम् ।

कर्खे पातयेयं-ते मणिमालाः

पुनः मुक्तादामानि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

तथा सरेयं-त्वां यथा मम संगमते-मे

मनः च प्राणः त्वयैव सह ।

अन्यथा किं-नाम अस्मिन् भवसरसि

आगताः कति (असंख्याः) गताः चासंख्याः ।

मनसः संयोगेन निःसंज्ञः (इव) संभविष्यामि

(यथा) मूर्खाणां द्वेष्यो-भविष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हे महाकालरूप, अन्तकात् भौतयः (ज्वरा इव)

तव आक्रन्दस्मावेशेन अपयास्यन्ति-मे ।

दुर्वासनानां संकल्पानां

संबन्धीनि मूलानि विनङ्गयन्ति-मे ।

द्यान्-अय् सर कालि-कालसय्

थरि पोश् जन् हर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१६५॥

हत सूर्य-खत तौज् कुय्

गङ्गा-चम् अय् नालिय् ।

चन्द्रम् कुय् अक-थठि-किनि

गट-पक-निश खालिय् ।

लोल चाने शोल-दीवन्

जून् जन् लग दर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

दर्शनके शब्दनम-सूर्य्

झलहा जन् पमोश् ।

दर्शन चानि अमृतके

वर्णन यियि अस्य बोश् ।

फलरस्ति म् अहंकारकिस्

कुलिसय् वाल अर व्वह् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

अँकि-मुचरञ्ज चोन् द्वह् तय्

अँकि-वटञ्ज चोञ्ज् राय् ।

आर् यिधिनय् काम लोला

कुख् च्य् भोला-नाथ् ।

माफ् तन् नय् चोञ्ज् डेशन्

हिय् जन् गङ्ग वर व्वह् ।

ध्यानं-यदि स्मरिष्यामि कदाचिदेव

लतायाः पुण्याणि इव (दुर्वासनाभ्यः) जीणो-भविष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥ १६५ ॥

शतशः (असंख्येभ्यः) सूर्यभ्योऽधिकं तेजः श्रस्ति-ते

हस्तिचर्म श्रस्ति-ते परीधानम् ।

चन्द्रमाः श्रस्ति-ते ललाटे (अवतंसरूपः)

कृष्णपत्तेण विनाभूतः (नित्यमविगलत्स्वरूपः) ।

ग्रेषणा तव प्रकाशस्वभावः (इदीप्यमानः)

ज्ञोत्स्ना इव संगंस्ये निरोधं श्रहं (समाधिलीनो भवेयम्) ।

हे चराचररूप० ॥

भवद्वर्षनरूपेण सुषारकणपुञ्चापातेन

विकसेयं पथ इव ।

दर्शनेन तव अभृतस्य (इव)

वर्षणेन संभविष्यति असाकं महार्घता ।

(येन हेतुना) निष्फलस्य अहङ्कारात्मनः

तृक्षस्य श्रवतारयिष्यामि क्रकच्छेदनानि अहम्

हे चराचररूप० ॥

अक्ष्युन्मेषः तव दिवसकालः नाम

श्रत्तिनिमेषः तव रात्रिकालः ।

दया समुद्रच्छतु-ते अपवारयिष्यामि (दर्शनलाभेन) तदष्टुत्कण्ठाम्

असि त्वमेव साधुसेव्यः-स्वामी ।

निर्मलां सूर्ति न-चेत् तव द्रव्यामि

मालतौपुण्यं इव संपतिष्यामि जीणः-लुप्तस्य अहम् ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

परमात्मन् नौलिकएठा

नौलि हठि वासुख कुथ ।

अर्पण गङ्ग चरनन द्वन्

सूत्य बाजि सूत्य ह्यथ व्यथ ।

यथ ज्याय पाद थावख

खन कनि अद्वि जर व्यह ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

गद्धि करुनाय च्याज्ज सूतिन्

सार्यनूय पापन नाश ।

दर्मरूप चेनाय सूत्य

जेन शहरे अविनाश ।

संतोश सूत्य कूद गालिथ

मोह-राजस फर व्यह ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१३०॥

हे सदाशिव म्य-तिं छणस्

चेतनाय कुन बास्तम् ।

प्राकृ-जन्मकि खटि कर्मय

कास्तम खण्ड आस्तम् ।

मंसाराह द्रस्त-बर्मतु

नत कथय-पाठि दर व्यह ।

हे-चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१४॥

हे चराचररूप० ॥

हे-परमात्मस्वरूप नौलकण

प्रालम्बभूतः कणे वासुकिनागः श्रस्ति-ते ।

उपायनं भविष्यामि (तव) चरणयोः हन्ते

सहचराद् सह-कृत्वा अहम् ।

यस्मिन् स्थाने पादौ स्थापयिष्यसि

(तव) स्वर्णयोजनकृते स्वनेत्रे उद्गङ्कयिष्यामि अहम्

हे चराचररूप० ॥

संपत्यति करुणया तव डेतुना

सर्वदामेव पापानां नाशः ।

(भवद्वक्ति-)धर्मरूपया सेनया

जेष्यामि देशं अविनाशात्मानं (मोक्षम्) ।

संतोषेण क्रोधं विनाश्य

मोहराजं मोहयिष्यामि अहम्

हे चराचररूप० ॥ १७० ॥

हे नित्यकल्याणरूप ममापि कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः)

चेतनां प्रति भासमानो-भव-नाम-मे ।

पूर्वजन्मनां निन्द्यानि कर्माणि

अपनय-नाम-मे प्रसन्नः भव-नाम-मे ।

संसारस्तु दुःखपर्पूर्णः

अन्यथा केन-प्रकारेण स्थिरो-भविष्यामि अहम् (तव)

हे चराचररूप० ॥ १४ ॥

15. INDRA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 15th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 172—177).

16. VARUÑA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

श्रीनिराकारय् चिबुवनसारय्

प्रारय् पनने यारय्-बल् ।

बस्मादारय् अम् च्यान्न् लादन्

सादन् एमयो पादन् तल् ॥१७८॥

लमयो व्यामन् रटयो दामन्

शिवनाथ अम् च्यान्न् मनि-कामन् ।

चिङगत्-पालय् यित म्योन् सालय्

च्यावतम् एलय् अमृत-जल् ।

श्रीनिराकारय् चिबुवनसारय्

प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥

चिबुवनसारो हनि-हनि-मङ् कुख्

मायाय-सूत्य् कुख् न यिवान् इँठ् ।

सत्-चित्-आनन्द केवल गोविन्द

ज्याय् च्यान्न् हृदयुकु पंपोशडल् ।

श्रीनिराकारय् चिबुवनसारय्

प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥१७९॥

मनकिस् वागस् फुलयाह् द्राय

रक्षवनि लक्षनावि अक्-पोश् क्वाव् ।

गोख च्यानि प्रयम बुल्बुल् किह् नालान्

बोलान् शिव शिव दिदर्य त जल् ।

दन्दकता स्तुतिः ॥ १५ ॥

अतः परं वरुणः स्तौति ॥ १६ ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्य-ते स्वकौये स्थानतीर्थं (सुवासनारूपे) ।

हे-भस्मपरिमलितदेह अस्ति-मे तव अनुग्रहः (उपकारः)

त्वद्वक्तानां (साधूनां) नंस्यामि-भोः पादयोः तले ॥ १७ ॥

आकर्षय-ते-भोः वस्तुरुण, मृत्युयां-ते-भोः वस्त्राधोभागम्

हे-शिव अस्ति-मे तव मनस्युत्सुकता ।

हे-त्रिजगत्यालक आगच्छ-नाम मस्तान्त्रिधं निमन्त्ये

पायय-नाम-मां कंसानि असृतजलस्य ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥

हे-त्रिभुवनसार (सर्वमूतानां)-प्रत्यंशं-मध्ये असि

स्वमायया असि न आगच्छन् संदर्शने ।

हे-सर्वदानन्दस्वरूप कैवल्यात्मन् वेदवाग्लभ्य

स्थानं तव (मे) हृदयस्य पद्मप्रखण्डम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥ १८ ॥

मनोरूपस्य उद्यानस्य पुष्पविकासः निर्गतः (संपन्नः)

हे-पालक अनन्तनामध्येय अद्व- (नाम पुष्पविशेषं) उपभुङ्ग ।

रागेण तव प्रेमणा-च भरद्वाजपञ्चिणः सन्ति स्वन्तः

स्वन्ति शिव शिवेति दिव्य- (पञ्चविशेषाः) च पुनः जल-
(पञ्चविशेषास्त्रं) ।

ओनिराकारय् चिबुवनसारय्
प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥
हे कृष्ण वासना स्थद् थव् श्वद् थव्
ब्वद् थव् सतमय् सूत्य् सनिदान् ।
सतमय् मन् थव् सतमय् कन् थव्
सतकिस् कुलिस् वसि आनन्द-फल् ।
ओनिराकारय् चिबुवनसारय्
प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥१६॥

17. CITRAGUPTA'S HYMN IN HONOUR OF SIVA.

The 17th Chapter is in Hindi, and is here omitted (Vv. 183—186).

18. THE GANDHARVAS' HYMN IN HONOUR OF SIVA.

बिल् तय् मादल् व्यन मव्लाब् पंपोश्च-दस्तय् ।
पूजाय लागय् परमशिवस् शिवनाथस् तय् ॥१८॥
जटामुकुट जट-गङ्गा वसान् छ्वस् तय् ।
देविय देवता विष्णु ब्रह्मा क्षिस् दस्-बस्तय् ।
वक्त्रिय बाव जै-जै कार् आश्यन् तस् तय् ।
बिल् तय् मादल् व्यन मव्लाब्-पोश् लागस् तय् ॥
दयामागर लोल-विजयाय कर्हनस् मस् तय् ।
हा पोशमत्यो होश व्ल मनि थव द्यान् ह्यस् तय् ।
असोरु संसार् क्लरावान् सोरु रोजि कस् तय् ।
पूजाय लागय् परमशिवस् पंपोश्च-दस्तय् ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥

(गन्धकर्तुः स्वं प्रत्यालापः) भोः कृष्ण वासनां ऋज्वीं समाधेहि शुद्धां
(च) समाधेहि

शुद्धिं समाधेहि सत्येन सह संनिहिताम् ।

सत्यं-प्रत्येव मनः समाधेहि सत्यं-प्रत्येव कर्णौ समाधेहि

सत्यरूपस्थ वृक्षस्थ उत्पत्त्यति आनन्दात्मफलम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये ० ॥ १६ ॥

चित्रगुप्तस्तुतिरियम् ॥ १७ ॥

अतः परं गन्धर्वाः स्तुवन्ति ॥ १८ ॥

ब्रिल्व-पत्राणि च माइली(आरण्यतुलसौ)पत्रविशेषं व्यनपत्रविशेषं तरुणी-
पुष्पं पद्मपुष्पवृत्तानि ।
पूजायै निवेदयिष्यामि परमशिवाय श्रीमहादेवाय नाम ॥ १८७ ॥

(यस्म) जटामुकुटात् जटागङ्गा प्रवहन्ती श्रस्ति-तस्य नाम ।

देवाः देवताः विष्णुः ब्रह्मा (च) सन्ति-तस्मै बद्धाङ्गुलयः ।

भक्तग भावेन (च) जयजयकारः भूयात् तस्मै इति ।

ब्रिल्वपत्राणि च माइलीपत्राणि व्यनपत्राणि तरुणीपुष्पाणि निवेद-
यिष्यामि-तस्मै नाम ॥

हे-दयासमुद्रं प्रेमभङ्गया वृतस्याहं प्रमत्तः नाम ।

हे पुष्पपूर्णदेह^{*} चेतनया आगच्छ, मनसि निधास्यामि ध्यानं सृतिं च ।

आसारः संसारः हलयद्वस्ति, स्थिरः स्थास्यति कस्य नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि परमशिवाय पद्मवृत्तानि ॥

पारि-पारि लगहाय् शिव शङ्कर शिवनावस् तय् ।

दर्शन च्यान्युक् कुह् म्य यक् लोल् यत् हावस् तय् ।
तोठ्ठम् शिवजी जगदौश्वर कुस् बेकस् तय् ।

पूजाय लागय् व्यन मवलाब् पंपोश-दस्तय् ॥१८०॥
पंपोश-पादौ-सूत्य् यितम् अस्तय् अस्तय् ।

चरनन् वन्दय् जुव् त ज्यान् ह्यय् वालिंज् वस् तय् ।
यिन च्यानि-सूतिन् पोञ्ज् बुज्यम् नागरादस् तय् ।
पूजाय लागय् बिल् त मवलाब् पंपोश-दस्तय् ॥
अमरनाथस् नौलकण्ठस् शेरि लागस् तय् ।

दयाय-सूतिन् कृष्णस् यठ आर् यियितन् तस् तय् ।
तवय् कृष्णो अर्पन् गद् शिवनावस् तय् ।
पूजाय लागस् व्यन मवलाब् दस्तय् दस्तय् ॥१८॥

19. THE SUN-GOD'S HYMN IN HONOUR OF SIVA.

वृश्वासन निर्वन मवन् च्य सारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥१८३॥

चैतन्य-लाल-माल अनहा गञ्ज गञ्ज

प्रेम-सूत्य् कुनहाय् च्यय् नालिय् ।

श्रीभगवान् कुख् सर्व-ब्वपकारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

कैलास-वासी क्षारान् आसिय्

आनन्द-अमृत-खासिय् च्याव् ।

उपहारभावाय संयोजयेयं-(स्वात्मानं)-ते शिवं शङ्कुर शिवेति-नामधेयाय नाम ।

दर्शनार्थं तव अस्ति मे इच्छा, हाँ अतिशयेन कौतूहलं च ।

संतुष्ट-नाम-मम, हे-शिव जगदीश्वर अस्मि निःसहायः नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि व्यनपत्राणि तस्यौपुष्पाणि पद्मवृत्तानि च ॥

पद्मकोमलपादाभ्यां आगच्छ-नाम-मे श्रनैः श्रनैः ।

चरणयोः निवेदयिष्यामि-ते प्राणं च जीवं सह हृत्कमलेन वपया च ।

आगमनेन ल्वदीयेन अमृतमिव-जलं आविर्भवेन्मे हृदात्मवाप्याम् ।

पूजायै निवेदयिष्यामि-ते बिल्वपत्राणि च तस्यौपुष्पाणि पद्मवृत्तानि ॥

अमरनाथस्य नौलकखलस्य मूर्धि निवेदयिष्यामि-तस्मै नाम ।

स्वदयालुतया भक्तं-कृष्णाख्यं प्रति कृपार्दता उद्भवतु-नाम तस्य हि ।

तत्कारणेनैव कृष्णाख्य-भोः (ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) समर्पितस्वकर्मा भव-भोः
शिवनामि नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि-तस्मै व्यनपत्राणि तस्यौपुष्पाणि वृत्तं वृत्तम् ॥ १६ ॥

सूर्यदेवकृता सुतिः प्रस्तुयते ॥ १६ ॥

हे-वृषभवाहन गुणातौत गुणाः ते सर्वे-एव

प्रेमपुष्पाणि अहं निवेदयिष्यामि-ते विचित्रं विचित्रैव ॥ १६३ ॥

चिह्निमर्गात्ममणिमालाः आनयेयं सान्द्राः सान्द्राः

प्रेमणा पातयेयं-नाम तवैव कर्णे ।

श्रीमदैश्वर्यवान् असि सर्वापकारकृत्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

हे-कैलासद्वासिन् मार्गयन्तः श्रभूम-वयम्,

आनन्दात्मामृतकंसानि पायय ।

स्मरन च्यानि पाफ् सारिय् चारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥ १९५ ॥

उमादेवी करवज्ज् पाया

चन् व्ववनन्-हङ्गु महामाया ।

सूत्य् च्याय् आसवज्ज् कासि म्य सारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

शेर् च्योन् आसवुन् स्खर्गपुरौ

गौरौ-शङ्कर कुलि रग च्याय् ।

मस्त् च्योन् प्रथ्-गास हे जटादारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

सूर्य-चन्द्रम किय् अकु ज्य् च्याज्ञ

हे-गुसाज्ञ च्योन् द्यान् दारिय्-क्यथ् ।

तारा-मंडलस् शब्-बेदारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

आसू कुय् अग्न्, त तरफ् दह् कन् किय्

मन् कुय् सावदान् बक्ष्यन् यठ् ।

दख-निश म्वकलाव् वाल् पाप-बारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

आकाश् नाफ् तय् पृथिवी खोर् किय्

वानी च्याज्ञय् वौद् चोर् किय् ।

यड् च्याय् समुद्र् कुख् निराहारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥ २०० ॥

मरणेन तव पापानि सर्वाणि परित्यक्तानि (अस्माभिः)

प्रेमपुष्पाणिः ० ॥ १६५ ॥

उमाकेद्वौ कुर्वन्ती पालनां

त्रयाणां भुवनानां महामाया ।

(सा) सहचरी अस्ति-ते भवन्ती, अपनेष्टि मम हुर्गतिम्

प्रेमपुष्पाणिः ० ॥

शिरः तव वर्तमानं (अस्ति) द्युलोकम्

हे-गौरीशङ्कर, द्रक्षाः सिराः सन्ति-ते ।

केशसमूहः तव सर्वतृणानि हे-जटाधारिन्

प्रेमपुष्पाणिः ० ॥

मूर्याचन्द्रमसौ स्तः नेत्रयोः हृथं तव

हे-साधो तव ध्यानं धृत्वा ।

नक्षत्रमण्डलस्थ रात्रिजागरणं (नियतम्)

प्रेमपुष्पाणिः ० ॥

आशं अस्ति-ते अग्निः, पुनः दिशः दश कर्णै स्तस्ते

मनः अस्ति-ते समाहितं भक्तान् प्रति ।

दुःखात् उन्मोचय-नः अवतारय पापभारान्

प्रेमपुष्पाणिः ० ॥

आकाशः नाभिः, पुनः पृथिवी पादौ स्तस्ते

वाणी तवैव वेदाः चत्वारः सन्ति ।

कुक्षिः अस्ति-ते समुद्रः, (तथापि) अस्ति-त्वं निराहार-एव

प्रेमपुष्पाणिः ० ॥ २०० ॥

आसवुन् च्यु कुख् वैकंठ-नाथख्
 मङ् चाज्ञ इन्द्राज देवता ह्यथ् ।
 पान कुख् त्यागी पान व्यवहारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 बन्द् चानि आसवनि कह् त बालय्
 हे बूलबालय् कर् रचपाल् ।
 सार्यनिय् जीवन् कर् चह् ब्वन् यारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 हे महाखख, मख च्यान्युक् वन क्याह्
 सास-बदि सूर्य जन् क्षिय् यख्-ज्याह् ।
 चख् च्यय् प्रलय् हे काल-संहारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 अविनाश न्यथ् कुख् लसवुन् बसवुन्
 जगतुक् कल्यान् असनुय् च्योन् ।
 जय शिव ओंकार हे निराकारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 तोठान् कुख् च्य स्थदन् सादन्
 पंपोश-पादन् बन्दयो पान् ।
 गङ्गामाता कल धृष्टि च जारिय्
 लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥ २०५ ॥
 छारवनि त गारवनि च्य द्विय् सारिय्
 ज्यङ्गलन् त कहन् काफन् मङ् ।

भवन् त्वमेव असि वैकुण्ठनायकः

भुजौ तव इन्द्रराजः देवताभिः सह ।

स्वयं असि विरक्तः स्वयं व्यवहारकृत्

प्रेमपुष्पाणिं ॥

बन्धवः तव वर्तमानाः पर्वताः च शिखरिणः

हे धार्घुवत्सल कुरु पालनाम् ।

सर्वधामेव जीवानां कुरु त्वं अधना साञ्चम्

प्रेमपुष्पाणिं ॥

हे महामुख मुखस्थ तव वच्यामि किम्

सहस्रशः सूर्योः इव सन्ति-ते एकत्रैव ।

अन्युः अस्ति-ते प्रलयकालः, हे कालसंहारकृत्

प्रेमपुष्पाणिं ॥

हे-विनाशरहित नित्यं असि जीवन् निवसन्

जगतः कस्याणरूपं स्मितं तव ।

जय शिव श्रोंकाररूप, हे निराकार

प्रेमपुष्पाणिं ॥

तुष्टन् असि त्वमेव सिद्धानां साधूनाम्

पद्मपादयोः उपहारौकुर्यां-त्वयि-भोः स्वात्मानम् ।

श्रीगङ्गा मत्तकोपरि तव प्रवहन्ती

प्रेमपुष्पाणिं ॥ २०५ ॥

अन्विष्टः च विचयन्तः त्वामेव सन्ति सर्व-एव

अरण्यानां च पर्वतानां अटवीनां मध्ये ।

जोगौ त संन्यासी ब्रह्मचारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

लोल-सूत्य् चौर खण्ड थालाह् वरयो

अर्पन् करयो सोहय् पान् ।

प्रथमच्यन् वरञ्जन् मुचराव् तारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

महादेव सर्वदेव बूजन् रनयो

अनयो च्य् निश कर्त आहार् ।

आर् यिधितनय् त कुख् महाविचारिष्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिष् ॥

पुनिम् त मावसि आर्ती परयो

पार्थिव-पूजा करयो व्वह् ।

म्बक्ती-दिववनि हे गङ्गादारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

करिष् गोख् प्रज्ञापतस् यठ् क्रूदय्

श्रीहर-नाथो क्रूद-निश रह् ।

वुञ्ज छय् देवन् सय् वेमारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥ २१० ॥

ब्रह्मा च्योनुय् रूफ् लंग् खरने

कर्पूरगौरम् लंग् परने ।

जबन् ति देवता गैय् लारि लारिय्

लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥

योगिनः च संन्यासिनः ब्रह्मचारिणः

प्रेमपुष्पाणि० ॥

प्रेमणा क्षीरस्य चित्तामिश्रितस्य पात्रौ समापूरयेयं-ते-भोः

समर्पितं कुर्यां-ते-भोः सर्वसेव देहं (च) ।

प्रेमरूपाणां द्वाराणां उद्भाटय श्रीगलानि

प्रेमपुष्पाणि० ॥

हे-महादेव सर्वघां-देव भोजनं पञ्चामि-त्वदर्थं-भोः

आनयिष्यामि-भोः तवैव समौपं कुसु-नाम आहारम् ।

इया समागच्छतु-नाम-ते, असि हि महाविचारवान्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

पूर्णिमायां तथा अमावस्यायां कसणाक्रन्तस्तुतिं पठिष्यामि-ते-भोः

पार्थिवलिङ्गपूजां कुर्यां-ते-भोः श्रहम् ।

मुक्तिपदानशौल हे गङ्गाधर

प्रेमपुष्पाणि० ॥

कृतवान् असि इक्षप्रजापतिं प्रति क्रोधम्

हे-प्रीहरस्वामिन् क्रोधात् रक्त (अस्मान्) ।

श्रधुनापि अस्ति-त्वतः देवानां सैव (महाभौत्या) अनारोग्यता

प्रेमपुष्पाणि० ॥ २१० ॥

ब्रह्मा तवैव रूपं लग्नः (प्रवृत्तः)-अस्ति स्मरणाय

कर्पूरगोरमिद्यादिध्यानमलं समाप्तकः पठितुम् ।

भित्तिषु देवाः अपि गताः संयुज्य संस्तुष्टिम्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

पूरन् सर्वव्यापख् कुख् आसवुन्
 सार्यनिय् वासवुन् हृदयस् मङ् ।
 राजौ आस्त अस्य कास्त लाचारिय्
 लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 गङ्गा त जमुना गजिगाह् अह् करान्
 ब्रह्मा त विष्णु स्वरान् छिह् द्यान् ।
 दन्द्राज्ञ दर्मराज्ञ देव् ह्यथ् सारिय्
 लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 नन्दिराज्ञ ब्रौंठ ब्रौंठ क्लौरु ह्यथ् दोरन्
 तसन्द्यन् जोरन् वाति न काँह् ।
 [नमन्दि नाव-सूत्य् राख्यस् म्य मारिय्
 लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
 कृष्ण् कुम् राथ् द्यन् करवुन् जारिय्
 कास्तम् संकट् त नादारिय् ।]*
 मदाशिव स्वामियो लगय् पारि-पारिय्
 लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥२१५॥१८॥

20. THE MOON-GOD'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 20th Chapter is in Hindi, and is here omitted (Vv. 216—223).

21. THE JOINT HYMN OF LAKSHMI AND SARASVATI
IN HONOUR OF ŚIVA.

श्वब-लक्ष्मन् सारिय् च छियो
 शिवजीयो व्वयनय् जय् ॥ २०४ ॥

* The passage enclosed in brackets is wanting in the best MSS.

पूर्णः सर्वव्यापकः श्रसि वर्तमानः

सर्वघासेव दौष्टमानः हृदयस्य मथे ।

प्रसन्नः भूयाः-नाम, (वौजयन्त्यौ) स्तः अस्माकं अपनय-नाम दारिद्र्यम्
प्रेमपुष्पाणि० ॥

गङ्गा श्रपि यमुना चामरं कुचन्त्यौ

ब्रह्मा विष्णुः च चिन्तयन् स्तः ध्यानम् ।

इन्द्रराजः धर्मराजः (च) देवैः सह सर्वे

प्रेमपुष्पाणि० ॥

नन्दिगणः पुरः पुरस्तात् वेत्रं यहौत्वा धावन्नस्ति

तस्य वीर्याणि प्राप्स्यति-पारं न कश्चित् (नोपमिमीते) ।

तस्य नामस्मरणमात्रेण पापात्परात्तसाः मया मारिताः

प्रेमपुष्पाणि० ॥

कृष्णाख्यः (ग्रन्थकृतः स्वाकृतं) श्रस्मि रात्रिन्दिवं कुर्वन् दैत्यविज्ञसौः

अपनय-नाम-से संकटं च (ज्ञानस्य) दारिद्र्यम् ।

हे-नित्यकल्याणरूप स्वामिन् संगंस्थामि-से उपहारभावाय

प्रेमपुष्पाणि० ॥ २१५ ॥ १९ ॥

चन्द्रमसः स्तुतिं प्रस्तौति ॥ २० ॥

लक्ष्मीसरस्वत्यौ युगपत्स्तुवतः ॥ २१ ॥

शुभलक्षणानि सर्वाष्टेव तत्र सन्ति-भोः

हे-शिवस्वामिन् भूयात्तव जयः ॥ २२४ ॥

निर्मल रुप कारानि दियो
 तनि चाज्ञ-हन्दु वनयो क्याह् ।
 मन्दक्षाववंजः फलवंजः हियो
 शिवजौयो ब्वयनय् जय् ॥ २२५ ॥
 स्खप्रकाशपरमानन्दय्
 वन्दय् ब्वय् जुव् तय् ज्यान् ।
 वन्दहाय् यिय् दपहाम् तियो
 शिवजौयो ब्वयनय् जय् ॥
 मायाय वंजनम् ब्वह् कालय्
 अर्पन् कर बालय् पान् ।
 खकलाविय् नाव् चोन् नियो
 शिवजौयो ब्वयनय् जय् ॥
 जन्म जन्मय् दारनाय दारय्
 शिवचरनन् हन्दु शब द्यान् ।
 द्यान् दारिय् रंतु फल् म्य दियो
 शिवजौयो ब्वयनय् जय् ॥
 अरे* हो माधो घेरा बनावो
 मब गावो शिव-लौला ।
 मत्संग-सूत्य् शिवनाथ् यियो
 शिवजौयो ब्वयनय् जय् ॥
 ममताय-रस्तु मन् बान्दौ
 ममता-कौ आँधी-में ।

* From here to the end of the chapter, the language is a mixture of Hindi and Kāshmīri.

निर्भलं रूपं विचिन्वन्तः सम्प्ले-भोः

मूर्तिः तव वद्यामि-नाम किम् ।

(या मूर्तिः)-हे पथन्ती विकसन्ती मालतीम्

हे-शिव० ॥ २२५ ॥

हे स्वप्रकाशात्मपरमानन्दस्वरूप

उपहारौकुर्यां-ते अहं प्राणं अपि जीवात्मानम् ।

उपहारौकुर्यां-ते यदेव कथयोः-मां तदेव-भोः

हे-शिव० ॥

मोहमायथा आवृता-तयाहं अहं जालेन (इव)

समर्पयेयं-त्वयि बाल्ये-एव स्वात्मानम् ।

उन्मोच्य नामस्मरणं त्वदौयं नेष्टति-(नः)-भोः

हे-शिव० ॥

जन्मनि जन्मनि धारण्या धारयिष्यामि

शिवचरणयोः शुभदं ध्यानम् ।

ध्यानं धृत्वा शुभं फलं मे दास्यति-भोः

हे-शिव० ॥

अङ्ग भोः साधवः पर्यावृतस्थितिकां-सभां संपादयत

सर्वं गायथ शिवचरितस्तुतिम् ।

सत्संगेन (ज्ञानकीर्तिचर्चया) श्रीशिवः आगमिष्टति-भोः

हे-शिव० ॥

समतया-रहितं मनः कारावद्धं (इव)

समतात्मनि अस्यतामिखे ।

क्षोड-कर-के लियो लियो

शिवजीयो ब्वयनय् जय् ॥ २३० ॥

सब भोजन भोगौ खावो

हस-हस-कर आवो जौ ।

प्रेम-ठंडाई पानख् पियो

शिवजीयो ब्वयनय् जय् ॥

कृष्ण-जौ है तेरा दासय्

संन्यासय् निश्चकल् कर् ।

चांज् बकुंधय् तस् बडू लियो

शिवजीयो ब्वयनय् जय् ॥ २१ ॥

22. HYMN OF THE PLANET MARS IN HONOUR OF SIVA.

परंब्रह्म परमशङ्करो

जगदौश्वरो ब्वयनय् जय् ।

हर हर हर हर गङ्गादरो

जगदौश्वरो ब्वयनय् जय् ॥ २३१ ॥

महारद्र महादेव परमेश्वरो

दयावान अनन्तवान् कुख् भगवान् ।

सदाश्विव शिवनाथ दयाकरो

जगदौश्वरो ब्वयनय् जय् ॥

परमात्म नौलकण्ठ जटादरो

इनि-हनि वन्दयो पनुनुय् पान ।

(तस्मात्)-उन्मोच्य नयत्-भवान् नयम्-भवान्

हे-शिव० ॥ २३० ॥

सर्वं भोजनं यावद्गोगान् सुङ्गः

हसित्वा हसित्वा आगच्छ-भोः नाथ ।

प्रेमात्मभङ्गादिरसं पानीयं पिव

हे-शिव० ॥

(अन्यकृतः स्वालापः) कृष्णाख्यो ऽस्मि तव दास-एव

संन्यासिनं-एव निर्वासनं (तं)-कुरु ।

तव भक्तिरेव (श्रस्ति) तथ भवान् लाभो-भोः

हे-शिव० ॥ २१ ॥

भौमयहः स्तौति ॥ २२ ॥

हे-परंद्रहन् परमकल्याणकर-भोः

जगदीश्वर-भोः भूयात्तव जयः ।

पापहर दुःखहर अनिष्टहर विघ्नहर गङ्गाधर-भोः

जगदीश्वर-भोः भूयात्तव जयः ॥ २३३ ॥

हे-महाश्रद्र महादेव परमेश्वर-भोः

हे-दयावन् अन्तरहितः असि-त्वं ऐश्वर्यवान् ।

नित्यकल्याणरूप शिवस्वामिन् दयाकृत-भोः

जगदीश्वर-भोः० ॥

हे-परमात्मन् नौलकरण जटाधर-भोः

प्रत्यंशं उपहारौकुर्यां-स्वयि-भोः स्वं आत्मानम् ।

हर कास्त सरिय् अस्य अरमरो
जगदौश्वरो ब्वयनय् जय् ॥ २३५ ॥

विष्णुरूप कृष्णजौ बस्मादरो
चानि व्यपकार चोन् दारिहे द्यान् ।

सत्रू वथ् हाव् हे सद्गवरो
जगदौश्वरो ब्वयनय् जय् ॥ २१ ॥

23. HYMN OF THE PLANET MERCURY IN HONOUR OF ŚIVA.

परमात्म पान कुख् मन् तय् प्रान्
चिन्ताय होश बोङ् वासनाय सान् ।

त्रय-ग्वन सस्तु कुख् श्रीभगवान्
सदाश्विव खामियो वन्दयो पान् ॥ २३० ॥

सख-सख कास्तम् पाप्तु हान्
श्वब-दर्शनुकुय् कुम् अर्मान् ।

पद्मपाद सन्त-साद कुख् दयावान्
सदाश्विव कर्तम् पारौजान् ॥

प्रथमचू नदियाह् पकवञ्ज् ज्यान्
श्वद् वासनाय-सूत्य् करस् कलवान् ।

तमि मङ्ग द्यान-पाज्ञि-सूत्य् कर आन्
सदाश्विव खामियो वन्दयो पान् ॥

खदि-वोञ्ज् पंडिथाह् व्यहान् ओम् वान्
बालकव् करुहम् च्यय्-सूत्य् जान् ।

हे-हर अपनय-नाम सर्वान् अस्माकं व्याधीन्-भोः

जगदौश्वर-भोः० ॥ २३५ ॥

(हे) विष्णुरूप कृष्णाख्यः (अन्यकृत्) भस्मानुलिप्तगात्र-भोः

तव उपकारेण (अनुग्रहेण) धारयेत् (ते) ध्यानम् ।

सत्स्वरूपस्य मार्गं प्रदर्शय (तस्मै मे) हे सद्गुरो-भोः

जगदौश्वर-भोः० ॥ २१ ॥

बुधः स्तौति ॥ १६ ॥

हे-परमात्मन् स्वयं असि-त्वं मनोरूपः च प्राणरूपः

चिन्ताः चेतनया (समाधानेन) शृणु वासनया सह ।

त्रैगुण्येन सहितः असि-त्वं श्रीभगवान्

हे-सदाशिव नाथ-भोः उपहारीकुर्याँ-त्वयि-भोः स्वात्मानम् ॥ २३७ ॥

अकस्मात् अपनय-नाम-मे पापोत्यां हानिम्

भवच्छुभदर्शनस्य अस्ति-मे अत्यौत्सुक्यम् ।

(हे) कमलचरण सतां-साधो असि-त्वं दयावान्

हे-सदाशिव कुरु-मे स्वपरिज्ञानम् ॥

भवत्प्रेमरूपा नदी (यास्ति) प्रवहन्ती श्रोभना

शुद्धया वासनया कुर्याँ-यस्याः मलापहरणायालोङ्घ-शोधनाम् ।

तस्याः मध्यात् ध्यानजलेन करिष्यामि स्नानम्

हे-सदाशिव स्वामिन्-भोः उपहारीकुर्याँ-त्वयि-भोः स्वात्मानम् ॥

सुदर्शनाख्यवणिगत्तिः ब्राह्मणजातिः तिष्ठन् आसौत् आपणे-व्यंहरन्

बालकैः-कैश्चित् कृता-तेस्तस्य त्वया-सह (परिचय-)-ज्ञसिः ।

तिथ्य-पाठि धान् मङ्ग वावतम् म्य पान्
 सदाशिव खामियो वन्दयो पान् ॥ २४० ॥
 संसारस्-मङ्ग कुस् नादान्
 मन-तन-किनि व्याम्-न ईश्वर-ज्ञान् ।
 ज्यवि-किनि कुस् च्यात्र् गौथ् ग्यवान्
 सदाशिव खामियो वन्दयो पान् ॥
 शिवकमीं कुस् क्षणा-राजदान्
 शिवजिय मन दारहाय् चोनु धान् ।
 श्वबलख्यन प्रथ्-शाय चोनु धान्
 सदाशिव खामियो वन्दयो पान् ॥ २३ ॥

24. HYMN OF THE PLANET JUPITER IN HONOUR OF SIVA.

कुस् कम् ज्यये कुस् कम् मरे
 अरा कुह् अराह् श्रौहर-नाव् ।
 कुस् कम् देवस् पूजा करे
 अरा कुह् अराह् श्रौहर-नाव् ॥ २४१ ॥
 संसार् कुह् कमिस् झमिस् त इमिस्
 अमिच् गाँगल् अह् अविद्या ।
 दथ् ब्रम-दीशस् मङ्ग कुस् दरे
 अरा कुह् अराह् श्रौहर-नाव् ॥
 कुम् सादसंगुक् संवाद् बूजिथ्
 बिहिथ् सतच शिकार्य-कथ् ।

तत्प्रकारेण धानमध्ये प्रदर्शय-नाम-से मे स्वं-रूपम्

हे-सदाशिव० ॥ २४० ॥

संसारस्य-मध्ये अस्मि मूर्खः

मनसा-तन्वा (च) अस्मि-से न ईश्वर-ज्ञानम् ।

जिह्वया* अस्मि भवतः कौटि॑ गायन्

हे-सदाशिव० ॥

कुलपरम्परया शिवतन्त्रकर्माख्यकर्मोपासकः अस्मि कृष्णाख्यः (ग्रन्थकृत्)
राजदानकुलोत्तमः

हे-शिवनाथ मनसा धारयेयं तव धानम् ।

हे-शुभलक्षण प्रतिष्ठानं (स्थाने स्थाने) तव स्थानम्

हे-सदाशिव० ॥ २५ ॥

अथेयं बृहस्पतिस्तुतिः ॥ २४ ॥

कः कस्मात् जनिष्यते, कः कस्य मरिष्यति

केवलं अस्मि स्थिरं श्रीहरनाम(स्मरणम्) ।

कः कस्य देवस्य पूजां करिष्यति

केवलं अस्मि स्थिरं श्रीहरनाम ॥ २४३ ॥

संसारः अस्मि कस्य, असुष्य, अस्य च,

अस्य (संमतस्य) प्रत्युहना अस्मि अविद्या।

अस्य भान्तिस्थानस्य मध्ये कः स्थिरोभविष्यति

केवलं० ॥

कः सत्समागमस्य संवादालापं श्रुत्वा

उपविश सत्यात्मकायां नावि ।

* केवलं जिह्वया, न तु मनःसमाहिततयेत्यर्थः ॥

असार-सरम् अपोह् तरे
 अरा कुह् अराह् श्रीहर-नाव् ॥ २४५ ॥
 आकाशि पातालि प्ररब पक्षिमि
 दक्षिनि खोवरि नजदीख् दूह् ।
 परमश्चिव् ज्ञानुन् सुह् गरि गरे
 अरा कुह् अराह् श्रीहर-नाव् ॥
 सुय् मुच्चरावे ज्ञान-दर्वाज़ि
 सुय् करनाववुन् कुह् राज-योग् ।
 तमन्दि रस्तु कुस् अच्चि म्बक-स्तरे
 अरा कुह् अराह् श्रीहर-नाव् ॥
 सुय् शिवशंकर् कुह् सद्ग्वर् आसवुन्
 द्यान-सूत्य् वासवुन् हृदयस् मङ् ।
 तमन्दि रस्तु कुस् शिव-शास्त्र परे
 अरा कुह् अराह् श्रीहर-नाव् ॥
 हे कृष्ण सत्संग् हशाँ चह् कर्
 प्रकाश-रूपुकु स्त्रुन् द्यान् ।
 सथ् अय् बोजख् कुस् कम् स्तरे
 अरा कुह् अराह् श्रीहर-नाव् ॥ २४ ॥

असारसरसः (संसारात्मनः) पारं तरिष्यति

केवलं० ॥ २४५ ॥

ग्राकाशे, पाताले, पूर्वदिशि, पश्चिमदिशि,
इत्तिष्ठे, वामे, समीपे, दूरे ।

परमशिवं जानौहि-तं (समाधानेन) तं प्रतिक्षणम्
केवलं० ॥

स-एव उद्ग्राटयिष्यति ज्ञानकपाटम्

स-एव कारयद्वस्ति राजयोगम् ।

तेन विना कः प्रवेच्यति मुक्ताभूषितवस्ति० (मुक्तिस्थानं च)
केवलं० ॥

स-एव शिवशङ्करः अस्ति सद्गुरुरुपः वर्तमानः
धानेन दीप्यमानः हृदयस्य मध्ये ।

तेन (तदनुग्रहेण) विना कः शिवशास्त्राणि अथेष्यते
केवलं० ॥

भोः कृष्णाख्ये० सत्सङ्गं अङ्गं त्वं कुरु
प्रकाशात्मनः (शिवस्य) सर ध्यानम् ।

सत्यं यदि श्रोष्यसि कः कं सरिष्यति
केवलं० ॥ २४ ॥

* यन्थक्तः स्वं प्रत्यालापः ।

25. HYMN OF THE PLANET VENUS IN HONOUR OF SIVA.

बन्द् कर्णस् व्वह् बाश, ज़गतच वाल-वाश ।

म्बकलय् च्याञ्च आश, शिवनाथ अविनाश ॥ २५० ॥

बाव-सूत्य् निश यिमयो, हरम्बख वृनि दिमयो ।

मोह-गटि-हन्दि गाश, शिवनाथ अविनाश ॥

कैलास-कह छारथ्, दारनाय द्यान दारथ् ।

सथ्-चित्-आकाश, शिवनाथ अविनाश ॥

तार् दिम् मोह-वावस् मायाय-दृरियावस् ।

कड् द्रख-नावि पाश, शिवनाथ अविनाश ॥

संसारकि सरय् व्वह्, हर-नाव-सूत्य् तरय् व्वह् ।

कास् संकठ चित्रकाश, शिवनाथ अविनाश ॥

जप-शब्दनम-दारे, पषि घोलु तप-वार्य ।

काँह् फलु गङ्कि न हाश, शिवनाथ अविनाश ॥ २५५ ॥

हे भोलानाथ सादय्, आवाहन-नादय् ।

सात्र बोज् शुरि-बाश, शिवनाथ अविनाश ॥

कृष्णस् आँफ् च्याञ्चय्, बखुचुख् पाफ् प्रानिय् ।

शापन् कर्त नाश, शिवनाथ अविनाश ॥ २५६ ॥

शुक्रस्तुतिः ॥ २५ ॥

बद्धः कृतस्तेनाहं श्रहं पक्षिविशेषः,* जगतः जालविशेषेण ।

उन्मुक्तो-भवेयं-नाम तव आश्रया, हे-शिवनाथ विनाशरहित ॥ २५० ॥

भावनया समैषे आगच्छेयं-तव, हरसुखाख्ये-क्षेत्रगिरौ अन्वेषणानि विधा-
स्यामि-ते ।

मोहतामिस्त्रय-मध्ये प्रकाशस्त्ररूप, हे शिवनाथ० ॥

कैलासगिरौ सृगयेयं-त्वाम्, धारणया धानेन धारयिष्यामि-त्वाम् ।

हे-सच्चिदाकाशरूप, हे-शिवनाथ० ॥

तारं देहि-मे मोहवात्याव्याप्तायाम्, मायात्मनद्याम् ।

निष्कासय दुःखनौकायाः खण्डानि (खण्डशो विभेदय ताँ), हे-शिव-
नाथ० ॥

संसारात्मनः सरसः-एव श्रहम्, हरेतिनामस्तरणेन उत्तीर्णे-भवेयं श्रहम् ।

श्रपनय संकटं हे-चित्प्रकाश, हे-शिवनाथ० ॥

भवज्जपात्मतुषारजलधारया, पक्षं-भविष्यति बीजं तपोरूपवाटिकायाः ।

किंचनापि बीजफलं संप्राप्तर्गति न तुच्छताम्, हे-शिवनाथ० ॥ २५५ ॥

हे सत्साधुनाथ साधो, विहितावाहननादेन ।

श्रस्माकं शृणु बालभाषणानि, हे-शिवनाथ० ॥

कृष्णाख्यस्य (मे) श्राशाबाहुल्यं तवैव, क्षमस्त-तानि पापानि पुरातनानि ।

(भाविनां) श्रापानां (पापानां च) कुरु-नाम नाशम्, हे-शिवनाथ० ॥
२५ ॥

* शेनग्रादिघातौ पक्षिविशेषः ‘बाश’ इत्युच्चते ‘बृहू’ इति नामाकरः ।
तत्समानशौरीं इष्यहमित्यर्थः ।

26. HYMN OF THE PLANET SATURN IN HONOUR OF ŚIVA.
The 26th Chapter is in Hindi and is here omitted (vv. 258—265).

27. NĀRADA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

नालि अथ कपाल-माल शम्भो

साल व्वल चिङ्गत्पाल शम्भो ॥ २६६ ॥

प्रयम-जंगलस् तपकिय कुलि

आसन-शब्दनम नियम-पोश श्वलि ।

द्यान-हरनस् दिम छाल शम्भो

साल व्वल चिङ्गत्पाल शम्भो ॥

चविद्याय मौगस् अलि गङ्गि नाश्

दारनाय वाव नेरि नेनु आकाश् ।

अथ वुज्जमलि सुह जाल शम्भो

साल व्वल चिङ्गत्पाल शम्भो ॥

सन्तोश पोशवार्य करयो क्राव्

शम दम यम नियम सूतिन् छाव् ।

काम् क्रोद् लूब् सुह गाल शम्भो

साल व्वल चिङ्गत्पाल शम्भो ॥

सूरमति साद-सन्त सन्धासय्

हृदयावासी कैलासय् ।

भोलानाथ बूल-बाल शम्भो

साल व्वल चिङ्गत्पाल शम्भो ॥ २७० ॥

परमशिव पान कुख् प्रथ-शाय

शन्तरद्यान मङ्ग मायाय ।

श्वनैश्चरकृता स्तुतिरियम् ॥ २६ ॥

नारदर्घिः स्तौति ॥ २७ ॥

वैकर्त्रकरुपेण सन्ति-ते कपालमालाः हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ हे-त्रिजगत्पालक शम्भो ॥ २६६ ॥

प्रेमात्मारण्ये तपोरुपाः वृक्षाः

(तेषु) योगासनतुषारजलकणैः नियमपुष्टाणि प्रफुल्षानि ।

थानरुपस्य मृगास्य दास्यामि (दाहयिष्यामि तत्र) प्रुतानि हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

अविद्यात्मनः मेघजालस्य यदा संपत्स्यति नाशः

धारणात्मना वायुना निर्गमिष्यति प्रकाशं (निर्मलौभविष्यति) आकाशः ।

चैतन्यरूपया विद्युता मोहं दाहयिष्यामि शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

संतोषात्मिकायां पुष्टवाटिकायां कुर्यां-नाम फलोपभोगम्

शमेन दमेन यमेन नियमेन संयुक्तं उपभुङ्ग (त्वमपि तत्) ।

कामं क्रोधं लोभं मोहं हनिष्यामि शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

हे-भम्भोद्भूलिताङ्गं साधूनामपि-साधो संन्यासिन्

हृदन्तर्यामिन् कैलासवासिन् ।

सज्जनस्वामिन् सत्स्वभावं कल्याणप्रभव

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥ २७० ॥

हे-परमकल्याणरूपं स्वयं असि प्रतिष्ठानं (स्थितः)

तिरोहितात्मा मध्ये मायायाः ।

च्योन् दूर्यैर्क्यथं चालं शम्भो
 सालं व्वलं चिज्ञगत्पालं शम्भो ॥
 शिवं द्यान् दरिथं करयो त्याग्
 अमरनाथं मन-किनि ह्मयो जाग् ।
 बालं क्षाडथं बाल-बालं शम्भो
 सालं व्वलं चिज्ञगत्पालं शम्भो ॥
 सच्चिदानन्दं च्योन् दरिथं द्यान्
 पूजाय-बापथं मन साविदान् ।
 जंगलन्-हन्दि पोश् वालं शम्भो
 सालं व्वलं चिज्ञगत्पालं शम्भो ॥
 परमानन्दं पानं कुख् सथ-च्यथ्
 चाज्यं आसिनम् न्यथं स्मरथ् ।
 नखं कुख् त मो दिम् डालं शम्भो
 सालं व्वलं चिज्ञगत्पालं शम्भो ॥
 निर्वन् निश्कल् निश्कामय्
 दारनाय दारहाथं सुब-शामय् ।
 रटथो लोल-सूत्यं नालं शम्भो
 सालं व्वलं चिज्ञगत्पालं शम्भो ॥ २७५ ॥
 साम-वेद् ग्यवयो प्रयम-साजय्
 रोज्जतम् त बोज्जतम् आवाजय् ।
 मारथो लोलञ्जं तालं शम्भो
 सालं व्वलं चिज्ञगत्पालं शम्भो ॥

तव दूरस्थितिं कर्यं सोढासि शम्मो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

हे-शिव (ते) ध्यानं धृत्वा कुर्यां-ते (सर्वस्य वासनादेः) त्यागम्

हे-अमरनाथ मनसा गृह्णीयां-त्वदर्थं जागराम् ।

हे-बालस्वरूप मार्गयेयं-त्वां प्रतिपर्वतं शम्मो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

हे-सच्चिदानन्दरूप तव धृत्वा ध्यानम्

पूजार्थं मनसा समाहितेन ।

अरण्यानां पुष्पाणि विचित्र-अवतारयिष्यामि (संग्रहौष्यामि) हे-शम्मो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

हे-परमानन्दरूप स्वयं श्रसि सच्चिद्रूपः

तवैव भूयान्मे नित्यं स्मृतिः ।

समीपे हु श्रसि मा देहि (विधेहि) उपेक्षणानि हे-शम्मो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

गुणातीतः निरपेक्षः निष्कामश्च (भूत्वा)

धारण्या धारयेयं-त्वां प्रातः-सायम् ।

गृह्णीयां-त्वां प्रेम्या आलिङ्गनेन हे-शम्मो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥ २७५ ॥

सामवेदं गायामि-ते प्रेमात्मवाद्येन

तिष्ठ-नाम-मर्त्सनिधौ तथा शृणु-नाम-मे सत्स्वरान् ।

आहन्यां-ते प्रेमरूपान् तालान् हे-शम्मो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

दख-संसाराह् अपज्युकु फन्द्
 जल्लरि-सन्दि पाठिन् गोसय् बन्द् ।
 मकलावतम् म्य अमि जाल शम्भो
 साल व्वल चिजगत्पाल शम्भो ॥
 संकलफ् लूरान् कुम् द्यानम्
 पोशान् कुस्ति पननिस् पानम् ।
 कस्-सूत्य् कर जंजाल् शम्भो
 साल व्वल चिजगत्पाल शम्भो ॥
 द्यान-दारनाय निश्च गोसय् दूर्
 ल्लकच्चार् स्त्रिय् चलुम् जन् चूर् ।
 कतृ-त-कोर् वात इमि हाल शम्भो
 साल व्वल चिजगत्पाल शम्भो ॥
 नर्द-पच्च संसार-बीद् जानुन्
 गर्हमत् चरुंगवाह् देह मानुन् ।
 मार् शिव-शक्ति-दुखाल शम्भो
 साल व्वल चिजगत्पाल शम्भो ॥ २८० ॥
 समदृष्टि-सृतिन् खख् तथ् दख्
 आसुन् त आसन् जानुन् अख् ।
 बुर्ज-ज्याम जान् जोरि-शाल शम्भो
 साल व्वल चिजगत्पाल शम्भो ॥
 मनकिस् ऐनम् कास्तम् खय्
 पान कुख् सैकल् करवुन् दय् ।

दुःखपूर्णः-संसारः (अस्ति) असत्यस्य क्लभूतः

(यत्र) कर्णनाभस्य प्रकारेण गतोऽहं-भो वस्तुम् ।

उन्मोचय-नाम-मां मां अस्मात् जालात् हे-शम्भो

निमन्त्येन आगच्छ० ॥

द्विर्वासना भिन्दन्ती अस्ति-मे समाधिसु

पर्याप्तवन् अस्ति-न स्वस्यात्मनः (स्वदेहेऽपि नालंभविष्णुः) ।

(तत्र) केन-सह करिष्यामि कोलाहलं (संख्यां) हे-शम्भो

निमन्त्येन आगच्छ० ॥

थानधारणायाः सकाशात् गतोऽहं दूरम्

(समर्थसंपन्नं हु) वाल्यं अवसाय चलितं-मे इव चौरः ।

कस्मिन्-च-कुत्र (देशे) प्राप्तगामि अनेन व्यवहारेण हे-शम्भो

निमन्त्येन आगच्छ० ॥

शारिफले (इव) संसारे-द्वैतात्मज्ञानं ज्ञातव्यम्

(तत्र) घट्टितः अक्षः (इव) देहाभिमानः मन्तव्यः ।

(तत्र) आघातय शिवशक्तिरूपेण (तदेकस्वात्माभिन्नज्ञानदानेन)

[अक्षद्वयगतदुखालाख्यैकैकाङ्क्षपातनेन हे शम्भो

निमन्त्येन आगच्छ० ॥ २८० ॥

समदृष्ट्या-हेतुभूतया सुखं दुःखं च

संभूश्च स्थितिश्च ज्ञातव्यं-तत्र एकरूपसेव ।

भूर्जमयवस्त्वाणि जानीयां विशिष्टकौशेयवस्त्रयुग्मकं हे-शम्भो

निमन्त्येन आगच्छ० ॥

मनोरूपस्य दर्पणस्य अपनय-नाम-मे कलाङ्कम्

स्वयं असि तन्मार्जनां कुर्वन् ईश्वरः ।

चानि रस्तु कति संबाल शम्भो
 साल व्वल चिज्ञगत्याल शम्भो ॥
 अतमो ठंडाँद यितमो यूरि
 दितमो दर्शन् नितमो द्रूरि ।
 ख्यतमो चौर-खंड-याल् शम्भो
 साल व्वल चिज्ञगत्याल शम्भो ॥
 जगतस् सारिस्थ् करिथ् संहार्
 रोजख् पानय् श्री-निराकार् ।
 परमात्म हे श्री-अकाल शम्भो
 साल व्वल चिज्ञगत्याल शम्भो ॥
 अन्नःकर्म-किनि कर्तम् ज्ञान्
 जाहिर् पाठि शूच्चरावय् पान् ।
 सारिय् ब्रथ् चानि पाल शम्भो
 साल व्वल चिज्ञगत्याल शम्भो ॥ २८५ ॥
 सद्मवर च्यूर्सुय् वन कस्
 म्य ति च्यावतम् परमार्थुक् रस् ।
 अथस्-कथ् कुम् इक्षि-याल शम्भो
 साल व्वल चिज्ञगत्याल शम्भो ॥
 शिवनाथ कृष्णस् म्य पालना कर्
 मरन-विजि फोर्यम् द्यव हर हर् ।
 चलनम् कालञ्ज ज्ञाल शम्भो
 साल व्वल चिज्ञगत्याल शम्भो ॥ २७ ॥

त्वया विना कुत्र संस्कृतो-भविष्यामि हे-शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

पिब-नाम-मे (मन्त्रिवेदितं) भङ्गादि-रसम्, आगच्छ-नाम-मे इहैव
देहि-नाम-मे इर्णनम्, नय-नाम-मां तत्रैव (स्वसमीपे) ।

भुङ्ग-नाम-मे चितोपस्कृतपायसपूर्णपात्रौ हे-शम्भो
निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

जगतौ सर्वामेव कृत्वा संहृताम्

स्यास्यसि स्वयमेव श्रीमान्त्रिराकारः ।

हे-परमात्मन् हे श्रीमद्दन्त शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

आत्तरेण-कर्मणा (निर्विकल्पसमाधिना) कुस-नाम-मे स्वज्ञानम्
(यथा) वाञ्छेन प्रकारेण (प्रत्यक्षं) शोधयिष्यामि देहम् ।

(यथा च) सर्वाख्येव व्रतानि तव पालयेयं शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥ २८५ ॥

हे-सद्गुरो त्वामेव विना वक्ष्यामि कम्

मामपि पायय-नाम-मां पारमार्थिकं रसम् ।

हस्ते अस्ति-मे इच्छात्मकं सं शम्भो

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥

हे-शिवस्वामिन् कृष्णाख्यस्य मम रक्षां कुरु

मरणकाले मुखादुच्चरितो-भवेन्मेस्तित् हर हरेति ।

(येन) श्रपयास्यन्ति-मे महाकालस्य भौतिश्शौतज्ज्वराः हे-शम्भा

निमन्त्रणेन आगच्छ० ॥ २९ ॥

28. HYMN SUNG JOINTLY BY ALL THE GODS IN HONOUR OF SIVA.
The 28th Chapter is in Hindi and is here omitted (vv. 288—299).

29. SIVA ACKNOWLEDGES THE PRECEDING HYMNS. HE IS PACIFIED, AND EXPRESSES HIMSELF AS PLEASED WITH THEIR DEVOTION (*BHAKTI*). HE CARES NOT FOR EATING OR DRINKING AND HAS NO PLEASURE IN SACRIFICES. HE LONGS FOR *BHAKTI* AND FOR NOTHING ELSE.

Chapter 29 is in Hindi and is here omitted (vv. 300—304).

30. THE AUTHOR'S PRAISE OF SIVA. ACCOUNT OF THE GODS' INTERCESSION ON BEHALF OF DAKSHA.

ख्यम् इदय् म्योनुं तति चूह् दूञ्ज् जालान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप मवसाङ्गो ॥ ३०१ ॥
 वैश्वानर अग्न् अन् कुख् अप्रान
 प्रानस् समान-सूत्य् बाग्रानो ।
 प्रथ्-कुनि साच्ची परमात्म कुख् पान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप मवसाङ्गो ॥
 इक्षि चान्न सज्जन् पत चाय् लारान
 अकि शब्द-सूत्य् खर मिलवानो ।
 ओंकार चान्-दारनाय चान् दारान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप मवसाङ्गो ॥
 लौलाय बूङ्गिय् मन् ग्वयु साविदान
 आशुतोष कुख् चाय् कुमलानो ।
 युम् यिय् मंगिय् तम् तिह् कुख् दिवान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप मवसाङ्गो ॥
 देवन् दंपुथ् कोन छिव केह मंगान
 बक्षि बावनाय कुम् तोठानो ।

सर्वदेवानां समवेत्य स्तुतिः प्रकाश्यते ॥ १८ ॥

अथ प्रसन्नौभूतः श्रीशिवः देवान्प्रति प्रतिवदति ॥ १९ ॥

अतः परं यन्यकृत् स्वयं स्तौति ॥ ३० ॥

स्वयं-नाम-प्रदेशः^१ हृदयरूपेण (वर्तते) मम, तत्रैव त्वं निवाग्निं
प्रज्वालयन् (असौति)

हे-तेजोरूप, ज्ञोतिःस्वरूप, यतिव्रत-भोः ॥ ३०५ ॥

वेश्वानरः अग्निः अग्नं असि-त्वं जरयन्

प्राणवाहिनाडोषु समानवायुना (तत्) विभाजयन्-भोः ।

प्रत्येकस्य (वस्तुनः कर्मणश्च) साक्षी परमात्मा स्वयमेव (असि)

हे-तेजोरूप० ॥

इच्छया तव सत्युरुषाः श्रनु त्वामेव धावन्तः

एकेन शब्देन (प्रणवादि-) स्वरात्मना संयोजयन्तः ।

ओकारेण ध्यानधारण्या ध्यानं धारयन्तः

हे-तेजोरूप० ॥

स्तोत्राणि श्रुत्वा मनः संपद्नं-ते प्रसन्नम्

हे-श्रौघप्रसादश्रौल असि त्वमेव इयादीभवन् ।

यः यदेव प्रार्थयिष्यति-त्वतः तस्मै तदेव असि वितरन्

हे-तेजोरूप० ॥

देवान् अकथयः कुतो न स्य किंचित् प्रार्थयन्तः

भक्त्या भावनया असि प्रसीदन् ।

^१ यत्र गिरिक्षेचे स्वयंभूरग्निः काल्याग्निरुद्ररूपेण भुवो गर्भादुन्निष्पति । See note to Stein's translation of the *Rājataranījīni*, i, 34.

करुवम् प्रसन् खरुवम् दक्षि पद्मि सान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप म्बसान्नो ॥
 दपुहय् तोर हे सन्मख मन्निवास
 शिवनाथ दय् क्षिय् मंगानो ।
 प्रज्ञापथ् जिन्द गद्धि तफ् जफ् करि पान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप म्बसान्नो ॥ ३१० ॥
 न-त दमि-योर्-कुन् आसन् दय् वनान
 यज्ञ-करनम् कुव नाश् बनानो ।
 पथ्-कुन् जग् कुँह् ति आसि न करान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप म्बसान्नो ॥
 अद दपुथख् तोर क्याजि क्षिव तम्बलान
 तिय् बनि यिय् क्षिव वनानो ।
 प्रज्ञापथ् जिन्द गद्धि द्यान् चरि मन-प्रान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप म्बसान्नो ॥
 अभि वानिय यलि करुथख् बन्दान ।
 प्रज्ञापथ् क्षावलि कल-सानो ।
 यज्ञम् यठ् गौव् हर हर जपान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप म्बसान्नो ॥
 कृष्णम् ज्वालाय-रूप कुख् बासान
 हृदयम् मद्भू दीप् प्रज्ञलानो ।
 मोह-गटि मद्भू कुख् ज्ञान्न-गाश् हावान
 तेजो-रूप ज्योति-रूप म्बसान्नो ॥ ३१० ॥

कृतो-युष्माभिरहं प्रसन्नः (यतः) सूतो-युष्माभिरहं कामनया श्रद्धया सह
हे-तेजोरूप० ॥

कथितं-तेरेव प्रयुत्तररूपेण, हे संमुखरूप सतां-निवास
शिवस्वामिन् इदमेव सो-वयं प्रार्थयन्तः ।

(यथा) इत्प्रजापतिः जीवन् संपत्यति तपः जपं करिष्यति स्वयम्
हे-तेजोरूप० ॥ ४१० ॥

अन्यथा असात्कालादनन्तरं स्युः (लोकाः) इदमेव कथयन्तः
यज्ञकरणस्य अस्ति-हि नाशः भावी (फलम्) ।

तत्पश्चात् यज्ञं काश्चित् भवेत् न कुर्वन्
हे-तेजोरूप० ॥

ततोऽनन्तरं कथितं-त्वया-तेभ्यः (देवेभ्यः) उत्तररूपेण कृतो-नाम स्य
चञ्चलीभवन्तः
तदेव भविष्यति यदेव स्य कथयन्तः ।

प्रजापतिः सज्जीवः संपत्यति ध्यानं संविधास्यति मनसा-प्राणैः (सह)
हे-तेजोरूप० ॥

अनया वाचा यदा कृतस्त्वया-तेभ्यः अङ्गोकारः
प्रजापतिः अजस्य धृतश्चिराः ।

यज्ञमण्डपं प्रति गतः हर हरेति जपन्
हे-तेजोरूप० ॥

कृष्णाख्यास्य (मे) ज्वालारूपेण असि भासमानः
हृदयस्य मध्ये दीप-इव प्रदीप्यमानः ।

मोहात्मतामित्यमध्ये असि चानप्रकाशं प्रदर्शयन्
हे-तेजोरूप० ॥ ३० ॥

31. DAKSHA IS BROUGHT TO LIFE. HIS HEAD HAVING BEEN REDUCED TO ASHES, HE IS GIVEN A GOAT'S HEAD.

दम दम शम नम यम पायस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३१५ ॥

शरन् गङ्गहा शर्वायम् तय्

सुय् कुय् आसवुन् करुनावतार् ।

वन्दहास् ज़ुव् ह्यथ् वालिंज् त वस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

सूर् ओस् गोमंत् मङ्ग् अग्रस् तय्

दच्च-प्रजापतनिम् शेरस् ।

करतुय् ओस् तिय् कर्ताहस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

देवौ दपु तति शिवनाथस् तय्

प्रजापथ् गङ्गि जिन्द बुन् सांपनुन् ।

बल्लन्-हन्द् वाति बोजुन् तस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

क्षावुल्वाह् अख् ओस् तय् ममयस् तय्

कल चटुहस् ओस् तिय् काँकान् ।

नमस्कार् ज्वयन् तस् बाग्यवानस् तय्

कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥

बडू बृजवान् ओस् प्राख्-जन्मस् तय्

चिबुवन-नाथन् कल चटुनस् ।

अथ प्रजापतेः पुनरुच्चौवनम् । तस्य भस्मौभूतश्चिरसः स्थाने
उजश्चिरःस्थापनम् । तद्रूपमुखेनैव शिवं प्रति स्तुतिं
च प्रस्तौति ॥ ३१ ॥

निमेषे निमेषे (प्रतिश्वासकालं) श्रान्तो-भविष्यामि नंस्यामि पतिष्यामि
सृतौ नाम ।

अस्मि निःसहायः च कुरु-मे पालनाम् ॥ ३१५ ॥

शरणं गच्छीयं नमः-शर्वायेति-मन्त्रवाच्याय नाम

स-एव अस्मि वर्तमानः कसणावतारः ।

उपहारौकुर्यौ-तस्मै प्राणं धृत्वा (प्राणैः सह) हृदयं च वसां च

अस्मि निःसहायः० ॥

भस्म आसौत् संपन्नं मध्ये अग्नैः नाम

दक्षप्रजापतेः शिरसः ।

कर्तव्यं आसौत् तदेव सर्वकर्तुः नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

देवैः कथितं तत्र शिवस्वामिनं-प्रति नाम

प्रजापतिः योग्यः सजौवः अधुना भवितुम् ।

खभक्तानां (विज्ञापनादि) योग्यमस्मि श्रोतव्यं तस्य च

अस्मि निःसहायः० ॥

कृगलकः एकः आसौत् (तत्र) तस्मिन् समये नाम

शिरः कृत्तं-तैः(श्रीशिवेन)-तस्य (यतः) आसौत् तदेव (सो ऽजः)
काङ्क्षन् ।

नमस्कारः सूर्यात् तस्य (क्षागस्य) भाग्यशालिनः नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

महान् पुरुषकृत् आसौत् प्रारजन्मनि नाम

(पश्च)त्रिभुवनस्वामिना शिरः कृत्तं-सेन-तस्य ।

न्वकृथ् गौव् परम-पदवी दित्युनस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३१० ॥
 सुय् कल्प दक्ष-प्रजापतस् तय्
 लोगुन् त दित्युनस् जीवादान् ।
 अदु व्यथु पकान् गौव् यथ् यज्ञस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 फौरि फौरि अन्दि अन्दि परमश्चिवस् तय्
 प्रदख्यन् दौ दौ लग् वनने ।
 वख्चुम् गयोस् मङ्ग् मोहस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 है-है मोह-मायाय वल्लुनस् तय्
 है-है क्याह् गोम् करुम् दृथु कार् ।
 राख्यस-ब्वज् शर्मन्द करुनस् तय्
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 आकाश डुलविथ् व्वन् वोल्लुनस् तय्
 पृथिविथ यथ् दित्युनस्-दारिथ् ।
 किवरन् करुनम् तख्सौर् कुह् कस् तय
 कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३१ ॥

(येन सः) मुक्तः संपन्नः परमा-पदवी (सलोकता) दत्ता-तेन-तस्मै नाम
अस्मि निःसहायः० ॥ ३२० ॥

तदेव शिरः दक्षप्रजापतये नाम

संयोजितस्तेन, दत्तस्तेन-तस्मै च जीवादानास्यो (जीवन-
कृन्मन्त्राभिघेकः) ।

(यामवस्थां प्राप्य) समुत्थितः (दक्षः) द्रुतं गतः प्रति यज्ञस्थानं नाम
अस्मि निःसहायः० ॥

प्रक्रम्य प्रक्रम्य परितः परितः परमशिवस्य नाम

प्रदक्षिणानि इत्था इत्था प्रवृत्तः कथयितुम् ।

क्षमस्व-से गत-आसं मध्यं मोहस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

कष्टं, मोहमायथा वृतस्तयाहं नाम

कष्टं, किं संपन्नं-मम कृतं-मया ईदृक् कर्म ।

रात्रसुद्धगा लज्जितः वृतस्तयाहं नाम

अस्मि निःसहायः०

आकाशात् संनिपात्य श्रधः अवतारितस्तयाहं नाम

पृथिवौं प्रति (पृथ्वौपृष्ठे) पातितस्तयाहम् ।

अहङ्कारेण कृतमेतन्मे, दोषः अस्मि कस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३१ ॥

32. DAKSHA'S HYMN DESCRIBING HOW HE HAS BECOME FREED
FROM WORLDLY DESIRES.

दमिय् द्यूटुम् शब्नम् यवान्
 दमिय् द्यूटुम् यवान् सूर् ।
 दमिय् द्यूटुम् अञ्गटु रातम्
 दमिय् द्यूटुम् दहस् नूर् ॥ ३२५ ॥
 दमिय् ओसुस् ल्वकटुय् न्यचिब्वाह्
 दमिय् साँपनुस् ज्यवान् पूर् ।
 दमिय् ओसुस् केरान् थोरान्
 दमिय् साँपनुस् दक्षिध् सूर् ॥
 नय् रोजि वन्दतय् नय् रोजि च्छत-कोलु
 नय् बोलि आवन पत क्षस्त्र् ।
 नय् रोजि खण्डी त नय् रोजि मातम्
 नय् वज्ञि दहय् साज्ज-खन्तुर् ॥
 ओसुस् कुनुय् त साँपनुस् स्थाह्
 नज्दीख् वातिध् गोसय् दूर् ।
 काहिर् त वातिन् कुनुय् द्यूटुम्
 गयेम् ख्यथ् च्यथ् च्वज्ञाह् चूर् ॥
 संसारम् मङ्ग केह न शा रोजि
 रोजि कुन् परम-शिव श्रौ-अगूर् ।
 ल्वल्य-मङ्ग-बागन् व्य ललनावन्
 जिगरम् मङ्ग-बाग् करस् गूर-गूर् ॥ ३२ ॥

दक्षस्य वैराग्यकथनम् ॥ ३२ ॥

क्षणमात्रेणैव दृष्टं-मया, हिमजलकणाः पतन्तः

क्षणेनैव दृष्टं-मया, पतत् हिमजालम् ।

क्षणेनैव दृष्टं-मया, अन्धतामिसं रात्रौ

क्षणेनैव दृष्टं-मया, दिवसे प्रकाशः ॥ ३२५ ॥

क्षणेनैव आसं अख्यवयाः स्तनंधयबालकः

क्षणेनैव संपन्नोऽहं युवा पूर्णः ।

क्षणेनैव आसं संचरन् प्रचरन्

क्षणेनैव संपन्नोऽहं दग्धीभूय भस्मशेषावस्थः ॥

नहि स्यास्यति शीतकालः नहि स्यास्यति ग्रीष्मकालः

नहि विरविष्यति आवणमासात् पश्चात् कङ्कूरनामपक्षौ ।

नहि स्यास्यति प्रसन्नता, पुनः नहि स्यास्यति शोकः

नहि शब्दायिष्यते प्रत्यहं वैणादिवाद्यम् ॥

अभूवं एक-एव संपन्नोऽहं च अनेकरूपः

सामौयं प्राप्य संपन्नोऽहं-त्वतः दूरः ।

प्रत्यक्षं परोक्षं च एक-एव दृष्टो-मया (त्वं विश्वात्मा)

गता-मत्तः जगच्छा पौत्रा चतुष्पञ्चाश्रत् चौराः ॥

संसारस्य मध्ये किञ्चित् नहि भोः स्यास्यति

स्यास्यति एकाकी परमशिवात्मा श्री-श्रिघोरभट्टारकः ।

(तं) अङ्गमध्यभागे अहमेव लालयिष्यामि

हृदयस्य मध्यभागे करिष्यामि-तस्य लालनाम् ॥ ३२ ॥

33. ANOTHER HYMN OF DAKSHA ON THE SAME SUBJECT.

निश्च अन्त-रस्ति आगर लो-लो

निर्मल् जल् गोस् खर लो-लो ।

नेन् गोस् मङ्ग बव-सर लो-लो

सुन् पान् मठू म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३३० ॥

पात्रिस् मङ्ग ओस् नेन् आकाश्

सद्विचार-नेचन् जाञ्ज्-हन्दु गाश् ।

मोह-वुनरि खटू म्य जर जार लो-लो

सुन् पान् मठू म्य क्याह् कर लो-लो ॥

मोह कठकार-सूत्य् बोजन आम्

रातस् दह् त सुबहस् श्याम् ।

मन्दिज्जन् दह् म्य लंग् दर लो-लो

सुन् पान् मठू म्य क्याह् कर लो-लो ॥

केठि-बन्दके वन्द-सूत्य् अन्द-वन्द्

म्बख् आम् खटन त गोस् यख् बन्द् ।

पश्चोश् जन् गोस् बर लो-लो

सुन् पान् मठू म्य क्याह् कर लो-लो ॥

चञ्चल् साँपनुम् चित्-चन्द्रम्

ल्वकटिस् योम् न शम-शब्नम् ।

बुज्यरुक् सूर् योम् ज्यर लो-लो

सुन् पान् मठू म्य क्याह् कर लो-लो ॥

दक्षवैराग्यमेवाचापि वर्णते ॥ ३३ ॥

सकाशात् अन्तरहितात् प्रभवस्थानात् नाम*

निर्मलं जलं (उद्भूय) संपद्मोऽहं सूर्तरूपः नाम ।

प्रत्यक्षौभूतोऽहं मध्ये भवसरसः नाम

गम्भौरः आत्मा विसृतो मम, किं-नाम करिष्यामि ॥ ३४० ॥

जलस्य (मदात्मनः) मध्ये अभूत् प्रकाशः आकाशः

सद्विचारात्मनेत्रयोः ज्ञानस्य प्रकाशः ।

(तत्र) मोहात्ममिहिक्या गृष्ठः मम अंशः अंशः नाम

गम्भौरः आत्मा० ॥

मोहात्मकारेण अतिशेषतामना दृष्टौ आगतं-मे

रात्रौ दिनं, तथा प्रभाते सायंकालः ।

मध्याह्ने दिवसः मम गतः निरोधं (अवसानावस्थां) नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥

कठोरचित्तात्मना श्रीतकालेन निरन्तरम्

सुखं आच्छादनेन पिहितमिव मे, यथा संपद्मोऽहं ज्ञान-
जलमिव वद्धः ।

पद्मं इव गतोऽहं विश्वरणां नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥

चञ्चलः संपद्मो-मे चिच्चन्द्रमाः

बालस्य पतितो-मे न शमरूपं-श्रीतजलकणजालम् ।

(अधुना) वृद्धतायाः अवश्यायस्तुतिः पतिता-मयि अत्यर्थं नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥

* लो लो इति वात्मस्यातिशयद्योतकं पदं वाक्यान्ते प्रयुक्तते ॥

कुम् शिशर् गाँठू जन् मन-किनि सक्ष्य
 जौव-आर-रस्ति स् क्षम-न चाज्ञ् बक्ष्य ।
 स्वर-रस्तु व्यसर मा व्यज्ञ् व्यह् लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३३५ ॥
 दुयी-हज्ज दृर्य म्य आत्म-सूर्य खटु
 अन् बन्योस् तन् आसिथ् त्र गोस् मठु ।
 क्रूद-कठ्कशि करुस् खर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 संसार-छानन् करु म्य दरु कार्
 दार-कनि लोगुनम् देह-अहंकार् ।
 तुल-कतर्युक् लंदुन् गर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 करुनम् कलिकालकि शिशिरन्
 दार-श्यथ वार-वुथिचूय नश्वरन् ।
 वुर्यनम् पाँ-म्वक्त-लर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 ममताय चिय करुनस् खानदार्
 दपुनम् विशय-बूगन् लार् ।
 गर अक् लूबकि वर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 दन्धिय-झुरि छिय ताबेदार्
 दायै-कनि छिय वृथि नव दार् ।

अस्ति शानौभूतजलधारा इव मनसा कठिनौभूतः

जीवदयारहितस्य अस्ति-मे-न तव भक्तिः ।

सृतिः(चेतना)रहितः अंशमाप्सगामि मा-स्वित् अधुना अहं नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥ ३३५ ॥

द्वैतात्मकेन श्रीतेन मम स्वात्मात्मसूर्यः गृणः

अन्धः भूतोऽहं, तनुः भूत्वा अपि संपन्नोऽहं स्थूलः ।

क्रोधात्मना श्रीतातिशयेन कृतोऽहं स्थिरः नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥

संसारात्मना-तद्दणा कृतं मम दृढं कर्म

दासकृते संयोजितस्तेन-मे देहाहंकारः ।

(यत्र) श्यानौभूतजलमयशिलेष्टुकाभिः आरोप्य-निर्मितं-तेन यहं नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥

कृता-तेन-मम कलिकालात्मना शिशिरकालेन

धैर्यरूपगेहपटलास्तरण्यतृण्यस्य वैरात्मपटलप्रान्तनिःस्व-
जलविप्रुड्जालकरणिका नश्वरता ।

(तत्र) प्रोभितास्तेन-मे जलमयमुक्तावल्यः नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥

ममतारूपया स्त्रिया कृतस्तथाहं यहस्याश्रमौ

कथितं-तया-मे विषयभोगान् अनुसर (आसक्तगोपभुङ् ।

यहं प्रविश लोभात्मना द्वारेण नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥

(अत्र) इन्द्रियात्मापत्यानि सन्ति-ते वशवत्तीर्णि

पक्षद्वारस्याने सन्ति-ते उद्वाटितानि नव द्वाराणि ।

वुक्त् हवाह् कर् हवम् खर लो-लो
 सून् पान् मठ् म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३४० ॥
 दश्मा ध्वमय् खिद्मथगर्
 द्वृह् दिथ् राथ्-दह् गर कुन् सार् ।
 लूटिथ् पननि त व्वपर् लो-लो
 सून् पान् मठ् म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 ज्यन् महन् मश्राव् स्वख-सान् व्यह्
 शिशिरस्-मङ्ग यख्-चेश्चाह् च्यह् ।
 दथ् गर कुय् आश्वर लो-लो
 सून् पान् मठ् म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 बूजिथ् दृथिसय् गरस् मङ्ग गोस्
 यच्-कालि होशस् योस् काँप्योस् ।
 दृथ्-हङ्ग च्यम् घर-घर लो-लो
 सून् पान् मठ् म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 निर्मल निष्कल निष्कामय्
 क्षिय् बमन्त-रङ्ग वलिमति ज्यामय् ।
 पद्मनाभ पौताम्बर लो-लो
 सून् पान् मठ् म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 अमृत-वर्णन-सूत्य् च्याने
 यियि दक्षमच् हिय-थर्य म्याज् ।
 बासुन् श्याम-खन्दर लो-लो
 सून् पान् मठ् म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३४५ ॥

पश्य सुखवातं, कुरु कुतुकं स्थिरं नाम
गम्भौरः स्वात्मा० ॥ ३४० ॥

तृष्णा निहिता-मया-ते दासौ
अन्विष्य अन्विष्य रात्रिन्दिवं सृहं प्रति क्रमेण-संगृह्य-संचिन् ।
अभ्यवरुन्त्य स्वात् परान् (च) नाम
गम्भौरः स्वात्मा० ॥

जननं मरणं विसर, सुखयुक्तः तिष्ठ
अतिशौतकालमधे अतिशौतलं जलं पिव ।

ईदूकु सृहं अस्ति-ते आश्वर्यरूपं नाम
गम्भौरः स्वात्मा० ॥
(इत्यं) श्रुत्वा, ईदूशस्य गृहस्य मध्यं गतोऽहम्
अतिकालेन स्रुतौ पतितोऽहं, कम्पितोऽहम् ।

शैत्यस्य अस्ति-से अतिकम्पः नाम
गम्भौरः स्वात्मा० ॥
हे-निर्भल, निष्कल, निष्काम
सत्त्वं-ते पौत्रवर्णानि वचितानि वस्त्वाणि ।

हे-पद्मनाभ पौत्राम्बर नाम
गम्भौरः स्वात्मा० ॥
(इयात्मना) असृतवर्धणेन त्वदौयेन,
उद्भविष्यति इग्धायाः मालतीलतायाः मङ्गीयायाः
अङ्कुरः हे-श्यामसुन्दर नाम
गम्भौरः स्वात्मा० ॥ ३४५ ॥

ज्वालारूप ज्योतीखरूफ् यिम्
 सूर्य-हिङ् प्रत्यख् दर्शन् दिम् ।
 च्यानि तेज़-ताप कति दर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 नन् नेरि आत्मसूर्यकुय् प्रकाश्
 मुह कठ-कश्चिस्य सुय् करि नाश् ।
 आकाश् बुद्ध जर-जर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 नय् रोजि कठ-कश्चु नय् भद्री
 विद्य साँपन यिय् ओसुस् तिय् ।
 निर्मल् जल् व्वव खर लो-लो
 सन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
 क्षणस् म्य सूर्य-रूफ् हावि ग्वसोञ्जु
 शैन-मञ्जु बुद्धिहे नेरान् पोञ्जु ।
 सरि गोस् करि करि सर लो-लो
 मन् पान् मठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३३ ॥

जाञ्ज-गाश् मोहञ्ज-राच् गट्रोबुम
 सूर्य पर्जनोबुम् न रोबुम् दह् ॥ ३५० ॥
 प्रत्यख् आसिय् कति पर्जनोबुम
 मन्दञ्जन् होबुम् रातकूलि पान् ।

हे-ज्वालारूप, ज्योतिःस्वरूपः आगच्छु-मे

सूर्य-इव प्रत्यक्षं दर्शनं देहि-मे ।

खदीयेन तेजोद्योतेन कुत्र चिरोभविष्यामि नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥

(येन) प्रत्यक्षं निर्गमिष्यति आत्मसूर्यस्य प्रकाशः

मोहात्मनः श्यानशीतस्य स-एव करिष्यति नाशम् ।

(येनैव) चिदाकाशं द्रक्ष्यामि संपूर्णं नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥

नहि स्थास्यति श्रौतश्यानता, नहि शैवम्

पुनः संपत्स्यामि यदेव आसं तदेव ।

निर्मलं जलं भूयासं सृत्या नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥

(ग्रन्थकृतः) कृष्णाख्यस्य मे सूर्यात्मणः प्रदर्शयिष्यति यतिनाशः

हिममध्यात् पश्येत् निर्गच्छत् पानौयम् ।

निमग्नः संपन्नोऽहं कृत्वा कृत्वा परीक्षां नाम

गम्भौरः स्वात्मा० ॥ ३५ ॥

दक्षस्येयं सब्रीडमिवोक्तिः ॥ ३४ ॥

ज्ञानप्रकाशः मोहात्मरात्रग्ना गृहितो(तामिखौकृतः)-मे

सूर्यः उपलक्षितो-मया न, विनष्टो-मे दिवसः ॥ ३५० ॥

प्रत्यक्षीभूतः कुत्र उपलक्षितो-मया

मथन्दिने प्रदर्शितो-मे परोष्णपक्षिणा स्वात्मा (दुर्निमित्तमिव
दृष्टम्) ।

स्वर-पर्खि हंसाह् कति वुफनोबुम्
 सूर्य पर्जनोबुम् न रोबुम् दह् ॥
 चतुकुय् बालुख् कति वुजनोबुम्
 थोबुम् आद्य-प्रवातस्-मङ् ।
 मुर्ख-ब्वज् मन-मङ्लिय् अलरोबुम्
 सूर्य पर्जनोबुम् न रोबुम् दह् ॥
 सूर-म्यचि मिलविथ् यूङ्गाह् थोबुम्
 यचि-कानाह् तथ् थोबुम् सूत्य् ।
 गङ्गरोबुम् त मद् हस्ताह् पोबुम्
 सूर्य पर्जनोबुम् न रोबुम् दह् ॥ ३४ ॥

35. DAKSHA SINGS A HYMN IN PRAISE OF ŠIVA, AND ASKS PARDON.
THIS IS GRANTED.

वक्ति-बावनाय-सूत्य् कुस् दस्-बस्तय्
 ज्यव् छम् न परहा चाञ् लौला ।
 कावलि-ज्यव् छम् मन्दकान् कुस् तय्
 कुस् वेकस् तय् करम् रखिपाल् ॥ ३५४ ॥
 कावलि-बोल्य यलि दय् वनुनस् तय्
 प्रसन् गौव् असनि लगु शिवशंकर् ।

—355] स्वपूर्वकृतस्य क्वान्तिप्रार्थनपूर्वकं दक्षस्तुतिः ॥ ३५ ॥ 117

स्मृतिरूपपक्षेण हृषः (स्वात्मरूपः) कुत्र-नाम (न कुत्रापि) उद्भापितो-मया
सूर्यः उपलक्षितो न० ॥

चित्तात्मा बालकः कुत्र-नाम (न कुत्रापि) उद्भोधितो-मया

(प्रथुत) शायितो-मया प्रभातारम्भे (स्मृत्या शम्भुषारूपप्रदे) ।

मूर्ख-बुद्धग्न मनोरूपे-बालश्चात्यावाहने* लालितो-मया (येन गाढनिद्रां गतःसः)

सूर्यः उपलक्षितः० ॥

भस्म-सृतिकथा संयोज्य (घटितः) क्रीडनकगुलिकाविशेषः प्रतिस्पो-मया
तृणविशेषात्मब्राणः तेन सह स्यापितो-मया ।

गणितं तु, मत्तहस्तौ पातितो-मया (इति)

सूर्यः उपलक्षितः० ॥

स्वपूर्वकृतस्य क्वान्तिप्रार्थनपूर्वकं दक्षस्तुतिः ॥ ३५ ॥

(अतः) भक्तिभावनया अस्मि बछाङ्गलिः

(तादृशौ) जिह्वा अस्ति-मे न (यथा) पठेय तव स्तुतिम् ।

क्वागस्य जिह्वा अस्ति-मे (तेन) लज्जमानः अस्मि नाम

अस्मि निःसहायः, तत् कुरु-मे पालनाम् ॥ ३५४ ॥

क्वागभाषया यदा इत्यमेव कथितं-तेन-तस्मै नाम

प्रसन्नः संपन्नः, हसितुं प्रवृत्तः शिवशंकरः ।

* बालश्चात्या तु यदि न चक्षलिता स्यात्तदा बाल उद्भूष्यते । यदि च चक्षलिते तदा स्वयमुद्भुदो इपि बालो इत्यन्तं निद्रालौनो भवति इति प्रसिद्धम् । तद्वन्मयापि मनोरूपश्चात्यायां संचालितश्चित्तबालो इतिश्येनैव निद्रालौनो विद्वित इति भावः ।

† असत्याहंकृतिरेव ममोद्भूवेति भावः ॥

बूँडि बूँडि दपनि लंग ब्रह्माहस् तय्
 कुस् वेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३५५ ॥
 हे-ब्रह्माजी खश् गोसस् तय्
 इमिय् बोल्य पूजाय-एठ् कांक्षाह् ।
 युस् परि, ज्यज्ञदैय् प्रसन् गङ्ग तस् तय्
 कुस् वेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 अमिय् गलमुद्रौ नाव् घवृहस् तय्
 तय् बोल्य यिथ् परि प्रथ् कांक्षाह् ।
 शिवजी साख्यात् बोक्षनि यिथि तस् तय्
 कुस् वेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
 प्रज्ञापतनय् नौलकंठस् तय्
 क्षावैलि-बोल्य वञ्चू दहय् लौला ।
 प्रसन् गोस् गङ्कितन् म्य-ति कृष्णस् तय्
 कुस् वेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३५६ ॥

कोफुर-रङ्ग, सफेद-अङ्ग
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥ ३५८ ॥
 कुनूमतू कुय् च्य वासुख् हठि
 रक्षिनि भटि च्यथ् सारिय् ।
 आश् छम् गाश् अन् अङ्गठि
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥ ३५९ ॥

श्रुत्वा श्रुत्वा वक्तुं प्रवृत्तः ब्रह्माणं नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३५५ ॥

हे-ब्रह्मन् प्रसन्नः संपन्नो-इहमस्य नाम

अनया वाख्या पूजायां कश्चित् ।

यः पठिष्यति, शौघ्नमेव प्रसन्नः भविष्यामि तस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

अनेनैव-हेतुना गलमुद्रेति नाम स्यापितं-तेस्तस्याः (तादृग्वाख्याः) नाम

तां वाख्यौ यथा पठिष्यति प्रत्येकः पुरुषः ।

श्रीशिवः साक्षात् श्रोतुं आगमिष्यति तस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

दक्षप्रजापतिना नीलकण्ठस्य नाम

द्वागवाख्या प्रोक्ता इयमेव स्तुतिः ।

प्रसन्नः संपन्नो(यथा)-तस्य, संभूयात् (तथा) ममापि भक्तस्य (कृष्णाख्यस्य) नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३५६ ॥

दक्षस्य स्तुतिः क्वान्तिप्रार्थनपूर्वकम् ॥ ३६ ॥

हे-कर्पूररागदेह, शुक्लवर्णाङ्गः

उपहारौभवेयं गङ्गजटन्-नान्नि-भवदाश्रितक्षेत्रे (गङ्गायुतजटायां वा)
॥ ३५७ ॥

धृतः अस्मि-त्वया त्वया वासुकिः कण्ठावलम्बी

रक्षणाय समर्पिताः तवैव सर्वे ।

आशा अस्मि-मे, प्रकाशं आनय (उत्पादय) अन्धतामिष्ये

उपहारौभवेयं० ॥ ३६० ॥

परं-ब्रह्म हे केवल
 क्वावलि कल म्य लोग्य ।
 चानिय-सूत्य व्यज् बिय बल
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 हे परम-शिव परमानन्द
 व्यह् च्यय् वन्द पननुय् पान् ।
 म्य शोनृमख्न कुस् शर्मन्द
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 निराकार निरञ्जन
 त्रिलोचन कुख् सोस्य ।
 आनन्दगन वृशबासन
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 दयावान संकर्षण
 सावदान मन दारय् द्यान् ।
 चिथ् ओसुस् तिथ् बिय-ति बन
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 प्रथ् बाल बाल प्रथ् वन वन
 सनातन क्वारथ् व्यह्
 च्य कुख् द्यार् च्य कुख् दन
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥ ३६५ ॥
 चिन्तामन श्री-आत्मदेव
 महादेव म्बसात्रो ।

हे-परंब्रह्मन्, हे-कैवल्यात्मन्

अज्ञस्य शिरः मयि संयोजितं-त्वया ।

तवैव-कारणेन अधुना पुनः उल्लाघीभवेयम्

उपहारीभवेयं० ॥

हे परमकल्याणरूप परमानन्दरूप

अहं त्वयेव उपहारीकुर्यां स्वकीयं देहम् ।

मया ज्ञातो-मया-त्वं न, असि (तेन) लज्जितः

उपहारीभवेयं० ॥

हे-निराकार, निष्कलङ्कः

त्रिलोचन, असि-त्वं सर्वमेव ।

हे-आनन्दघन, दृष्टभवाहन

उपहारीभवेयं० ॥

हे दयामय, संकर्षण

सावधानेन मनसा धारयेयं-तव ध्यानम् ।

यादृक् अभूतं तादृक् पुनरपि संभवेयम्

उपहारीभवेयं० ॥

प्रत्येकस्मिन् गिरौ गिरौ, प्रत्येकस्मिन् वने वने

हे-सनातन, अनुचरेयं-त्वां अहम् ।

त्वमेव असि द्रव्यं, त्वमेव असि धनम्

उपहारीभवेयं० ॥ ३६५ ॥

हे-भक्तचिन्तामणे, श्रीमद्भात्मदेव

हे महादेव, यतीन्द्र ।

द्यन्-राथ् च्यथ् करय् सौव्
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 दच्छा-कुलि त्रिमन् मेव
 चिदाकाश शब्नम्-सूत्य् ।
 तथ्-मङ्ग वेलि-फलु कुख् शिव
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 सुय् वेलि-फलु कुह् सूत्स् दान
 कुलु ह्यथ् लंज्य लंगौ-सान् ।
 हनि-हनि वातिथ् कुख् च्य् पान
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 बोजन यिख् च्हृ जाङ्ग-ग्यान
 अभि इभि सान् सोहय् ह्यथ् ।
 दारनाय वार दारिथ् द्यान
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 स्यदय् साद सूरय्-मति
 उमापति कुख् नज्जौख् ।
 चराचर क्वाडथ् कति
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥ ३७० ॥
 दह् लंगु दर स्यमङ्ग-स्यथि
 अश्वद वासनायौ-सूत्य् ।
 हैरान् कुस् ब्वह् दमिय् वति
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥

अहो-रात्रं तवैव करिष्यामि-ते सेवाम्

उपहारौभवेयं० ॥

सदिच्छावृत्तस्य त्रिगुणात्मप्राकृतिकष्पाणि फलानि (फलितानि)

चिदाकाशसकाशात् (कल्यारमाद्यतमोरुप) रात्रगत्तपतितहृमकण्पुञ्जेन ।

तस्य-मध्ये बौजफलरूपः असि-त्वं हे-श्रिव

उपहारौभवेयं० ॥

तदेव बौजफलं अस्ति अतिसूक्ष्मम्

(यस्मात्) वृत्तः सह शाखाभिः स्त्र॑स्त्र॒स्त्र॑ सह (संभवति) ।

(तत्र सर्वस्मिन्) प्रयंशं वाप्य श्रसि त्वमेव स्वयम्

उपहारौभवेयं० ॥

सुज्ञातो भविष्यसि त्वं संवित्युकाशेन

अनेन (अप्रत्यक्षेण) एतेन (प्रत्यक्षेण च) सह सर्वमेव (कार्यकारण-
वर्गं) सह-धृत्वा ।

धारणया दृढं धृत्वा ध्यानम्

उपहारौभवेयं० ॥

हे-कृजुप्रकृते साधो, भस्मलितगात्र

उमापते, असि समीपवर्ती ।

हे-चराचरात्मन् अन्वेषिष्यामि-त्वां कुत्र-नाम

उपहारौभवेयं० ॥ ३७० ॥

दिनं संगतं निरोधे (अवसितं) मध्यभागे-सेतोः (अकृतकृत्यत्वे)

अशुद्धाभिः वासनाभिः

कांदिशीकः असि अहं अनेनेव मार्गण

उपहारौभवेयं० ॥

भैरव-नाथ महाकाल

स्मरन चानि निश्च कुम् दूर् ।

तवय् कुम् ब्वह् इमिय् हाल

लगय् गङ्गा-जटाने ॥

आम्तम् खण्ड् काम्तम् जाल

हे बूलबाल दयालो ।

करय् लोल-पोशन् माल

लगय् गङ्गा-जटाने ॥

मारय् लोल-खरञ्ज ताल

यितम् साल यग्यस् षट् ।

ख्यतम् ख्यौर्-खंडकि थाल

लगय् गङ्गा-जटाने ॥

ओसुम् वार खंतम् क्रूद्

इति-योर् रुदु च्यतम् म्य ।

क्रूद्-निश्च केह् द्राम् नो सूद्

लगय् गङ्गा-जटाने ॥ ३७५ ॥

दयावान हे बडि-दय

मृत्युज्ञय दया कर् ।

बोझन आख् सथ्-निर्णय

लगय् गङ्गा-जटाने ॥

जालय् काठगनच म्बछ

रनदौप दूपय् सान् ।

हे-भैरवनाथ महाकालरूप

सरणकर्मणः तव सकाशात् अस्मि सुदूरः ।

तेनैव अस्मि अहं अनेनैव दृत्तेन (युक्तः) (इमामवस्थामास्वान् इति)

उपहारीभवेयं० ॥

भूया-नाम-से प्रसन्नः, अपनय-नाम-से ज्वरान्

हे साधुनाथ दयालो ।

कुर्यां-ते प्रेमपुष्पाणां मालाः

उपहारीभवेयं० ॥

आहन्यां-ते प्रेमस्वरोपेतान् तालान्

आगच्छ-नाम-से निमन्त्रणेन यज्ञं प्रति ।

भुझ्न-नाम-से (मन्त्रिवेदितानि)सितोपस्तुतपायसपूर्णपात्राणि

उपहारीभवेयं० ॥

आसं (तु) साधुदृत्तः, आरुषो-र्मयि क्रोधः

इतो-अनन्तरं स्थितं निवस्तौ मम ।

क्रोधात् किंचिदपि निर्गतं-से न फलं (प्रत्युत हुष्टफलमेव)

उपहारीभवेयं० ॥ ३७५ ॥

हे-दयालो, हे महेश्वर

हे-सृष्ट्युद्भव दयां कुरु ।

प्रतीतौ आगतस्त्वं सत्यनिर्णयेन

उपहारीभवेयम्० ॥

प्रज्वालयिष्यामि (आधूपर्यिष्यामि)-ते गुरगुलस्य अञ्जलौन्

रत्नदौपेन धूपेन (च) सह ।

प्रयम-सूत्य् ह्यमथ् कव्य
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 दितम् व्यव् त लौला पर
 पशु-बाव-निश्च रक्तम् म्य ।
 दति-योर् व्यञ् कर हर हर
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 हे अग्न-मख जटादार
 अग्न-वत् रु अग्नम् मङ् ।
 झमय् स्वित शिव-शङ्कर
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 यितम् गर महेश्वर
 मनस् दार चोनुय् द्यान् ।
 प्रयम चाञ् पूजा कर
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥ ३८० ॥
 चरन् चानि दिग्म्बर
 रटहा हर मनस् मङ् ।
 लबहा तार इमि बव-सर
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥
 सादन्-हन्दि हे सत्संग
 सतच् म्य-ति कर्तम् लय् ।
 संसारन् व्यह् अनुनस् टंग
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥

अतिप्रेम्णा शृङ्खीयां-त्वां अङ्के

उपहारौभवेयं० ॥

देहि-नाम-मे जिङ्कां, यथा लौलां (स्तुति) पठिष्यामि

पशुभावसकाशात् रक्ष-नाम-मां मासु ।

(यथा) इतः-परं, अधुना करिष्यामि हर इरेति (नियकीर्तनम्)

उपहारौभवेयं० ॥

हे अग्निसुख जटाधर

हविष्यद्रव्यफलानि अग्नेः मध्ये ।

जुहुयां-ते भुङ्ग-नाम हे-शिव-शङ्कर

उपहारौभवेयं० ॥

आगच्छ-नाम-मे यृहं हे-महेश्वर

मनसि धारयिष्यामि तवैव ध्यानम् ।

प्रेम्णा तव पूजां करिष्यामि

उपहारौभवेयं० ॥ ३८० ॥

चरणौ त्वशीयौ, हे-दिगम्बर

शृङ्खीयां हे-संतापहर मनसः मध्ये ।

(येन) लभेयं उद्धारं असात् भवसरसः

उपहारौभवेयं० ॥

सज्जनानां भोः सत्संगरूप

सत्पर्यस्य ममापि कुरु-नाम-मे प्रौतिम् ।

संसारेण अहं प्रापितस्तेनाहं अत्यन्तमुद्देगम्

उपहारौभवेयं० ॥

कृष्णस् म्य चाव् द्यानेचु बंग
 सरन-सूत्य् करम् मस्य ।
 तिथुय् यिथु गङ्ग दबंग
 लगय् गङ्ग-जटाने ॥ ३६ ॥

37. HAVING FINISHED HIS PRAISES OF ŚIVA, DAKṢA AGAIN COMMENCES HIS SACRIFICE. HAVING PACIFIED ŚIVA THE GODS OBTAIN PERMISSION TO DEPART, AND REPAIR TO THEIR RESPECTIVE ABODES.

राजन् यथलि वञ्चु लौला स्वन्दर्
 प्रसन् साँपन् शिव-शङ्कर् ॥ ३८४ ॥
 यग्यस् यठ् गय् समिथ् सारिय्
 शमिथ् त करुहस् आर-जारिय् ।
 शिव-द्यान् दोरुख् हृदयस् अन्दर्
 प्रसन् साँपन् शिव-शङ्कर् ॥ ३८५ ॥
 होम करवाया दखन-का राजा *
 घंटा शङ्खं और बाजा नाल ।
 तृफ्थ् गैय् देवता खण् गौव् ईश्वर्
 प्रसन् साँपन् शिव-शङ्कर् ॥
 लाखों चौजों अग्नि-में पाया
 सावधान् कराया जगन्नाथ् ।

* This and most of the following lines are in Hindi.

(ग्रन्थकर्तुः स्वनिर्देशः) कृष्णाख्यं (मां) पायय धानात्मकं भङ्गारघम्
स्मरणेन (स्वेन) कुरु-नाम-मां प्रमत्तम् ।
तथैव यथा भविष्यामि मदेन-निष्ठेषुः (इव)
उपहारीभवेयं० ॥ ३६ ॥

स्तुतेरनन्तरं दक्षस्य पुनर्यज्ञारम्भः । तान्देवान्प्रति प्रसन्नौ-
भूतस्य शिवस्य सकाशात्कृष्टहाणि गन्तुं लभ्यसमनुजानानां
देवानां वृत्तं प्रस्त्रयते ॥ ३७ ॥

राजा॥(दक्षेण) यदा प्रोक्ता स्तुतिः शोभना
प्रसन्नः संपन्नः शिवशङ्करः ॥ ३८४ ॥

यज्ञस्यानं प्रति गताः समेव सर्व-एव
शास्त्रात् तु कृतास्त्वैस्त्वै आर्तविज्ञप्तयः ।
शिवस्य-ध्यानं धृतं-तैः हृदयस्य अन्तः
प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३८५ ॥

यज्ञं कारितस्त्वेन इक्षिणापयस्य राजा
घण्ठाभिः शङ्कृः तथा वाद्यविशेषेण युक्तोत्सववृत्त्या ।

संतृप्ताः संपन्नाः देवाः संतुष्टिं उपगताः ईश्वरः
प्रसन्नः संपन्नः० ॥

लक्षसंख्याकानि द्रव्याणि अग्नो प्रतिस्थानि
(यथा) अत्यन्तप्रसन्नतां श्रापादितः जगदीश्वरः ।

त्रिलोकनाथ् ईश्वर् परमेश्वर्
 प्रसन् साँपन् शिव-शङ्कर् ॥
 कोप हटा मिछु झई मन-की चिन्ता
 आग-से यज्ञपुरुष निकला ।
 ताज् आव् खामियस् निश्च नन्दिकेश्वर्
 प्रसन् साँपन् शिव-शङ्कर् ॥
 अरज् याँ किया जा-के अकेला
 जाने-का बेला है नजदीख् अब ।
 सब-को रुखसथ् करना है व्यहतर्
 प्रसन् साँपन् शिव-शङ्कर् ॥
 महादेव-ने फिर फिर बोला
 सब जावोगे आनन्द नाल ।
 जाते-हैं हम भी कैलास-के ऊपर
 प्रसन् साँपन् शिव-शङ्कर् ॥ ३६० ॥
 दुख छोड़-के रखो आनन्द नालय्
 कृष्ण-जी-को रच-पालय् कर् ।
 दिखावो रूप उस-को अपना दिग्मवर
 प्रसन् साँपन् शिव-शङ्कर् ॥ ३७ ॥

त्रिलोकनाथः ईश्वरः परमेश्वरः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

(तथा) कोपः अपगतः, सिद्धा संपन्ना मनसः कामना

अग्नेः यज्ञपुरुषात्मा-शिवः निर्गतः ।

तावदेव आगतः स्वामिनः समौपं नन्दिसद्गः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

विज्ञप्तिः इत्यं कृता, गत्वा-समौप रहस्यतया

गमनस्य समयः अस्ति निकटे अधुना ।

सर्वेषामेव गमनानुज्ञानं विद्येयं अस्ति योग्यम्

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

महादेवेन पुनः पुनः कथितम्

सर्वं गमिष्यते आनन्देन युक्ताः ।

गच्छामः वर्यं अपि कैलासं प्रति

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३९० ॥

दुःखं विहाय (अपाकृत्य) स्थापय आनन्देन युक्तम्

कृष्णाख्यस्य (मे) (च) पालनं कुरु ।

प्रदर्शय रूपं तस्मै (मे) स्वकीयं हे-दिगम्बर

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३९ ॥

38. THE SACRIFICE BEING COMPLETED, NĀRADA COMMENCES A TRIUMPH-SONG IN PRAISE OF ŚIVA AS THE LATTER DEPARTS FOR KAILĀSA.

ज्यग् यत्ति व्वकल्पोव् वारय्-कारय्
 नारदु व्वथु सेतारय् ह्यथ् ॥ ३८२ ॥
 दपुनस् अरज् कुम् हे निराकारय्
 गद्धिव् लहि सख-सान् कैलास् यठ् ।
 वनहाव बूज्जितोम् श्रूकहन तारय्
 नारदु व्वथु सेतारय् ह्यथ् ॥
 शिवनाथ् साँपनु वृशबस् सवारय्
 फौरिथ् वननि लंगु नारदस् कुन् ।
 सामवेदकि स्वर् वन् वार-वारय्
 नारदु व्वथु सेतारय् ह्यथ् ॥
 रच् वनिजि वानी व्वह् कन् दारय्
 वक्ति बावनाय प्रयम-बावय् सान् ।
 दपुनस् बूज्यम् चिवुवन-सारय्
 नारदु व्वथु सेतारय् ह्यथ् ॥ ३८५ ॥
 दथ् वानिय मङ्ग बोज् ज्ञार-पारय्
 वसादारय् कृष्णम् च्य् ।
 रुफ् हावुस् मुच्चरिथ् नव-दारय्
 नारदु व्वथु सेतारय् ह्यथ् ॥ ३८ ॥

अथ यज्ञसमाप्तेरनन्तरं नारदर्षन्नान्दौवादनं प्रस्तुयते ॥ ३८ ॥

यज्ञः यदा समाप्तः सुखेनैव

नारदः उत्थितः वीणां सह-कृत्वा ॥ ३९२ ॥

अथितं-तेन-तस्मै (श्रिवाय), विज्ञापनं अस्ति-से हे निराकार
गच्छत् यूथं सुखेन कैलासं प्रति ।

कथयेयं-वः शृणुत्-नाम-से स्नोकानां त्रितयमात्रम्
नारदः उत्थितः० ॥

श्री-शिवः संपन्नः वृषभे आरुषः

प्रल्युत्तररुपेण कथयितुं प्रदृत्तः नारदं प्रति ।

सामवेदस्य स्वरात् कथय शनैः शनैः

नारदः उत्थितः० ॥

मनोहरां कथयेः वाणीम्, अहं कर्णौ निधास्यामि

भक्तगा भावनया प्रीतिभावेन संयुक्तम् ।

प्रल्युक्तं-तेन-तस्मै, शृणुयात्-से (भक्तिगौतं) हे-त्रिभुवनसारभूताः

नारदः उत्थितः० ॥ ३९५ ॥

अस्याः वाण्याः मध्ये शृणु करुणाविज्ञस्मैः

हे-भसानुलिप्तगात्र कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः से) खमेव ।

रूपं-स्वं प्रदर्शय-तस्मै उद्घाटय नवद्वाररूपद्वाराणि

नारदः उत्थितः० ॥ ३८ ॥

39. NĀRADA'S TRIUMPH-SONG.

The 39th Chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 397—407).

40. ANOTHER TRIUMPH-SONG OF NĀRADA. HE PROPHESIES THE MARRIAGE WITH PĀRVATI.

सेतार-स्वर् गंयु कननैय्-कननैय्
 वननैय् क्षिय् विल्ल-ज्ञारो लो-लो ॥ ४०८ ॥
 नौरिथ् गोख् मङ्ग्ल ज्यङ्गलन् त वननैय्
 वृश्वस् सांपत्तुख् सवारो लो-लो ।
 दर्शन च्यान्युक् कुस् तलबगारो
 वननैय् क्षिय् विल्ल-ज्ञारो लो-लो ॥
 द्वह-खत द्वह कुम् लोल् च्योनु गननैय्
 चोवुथम् च्य कत् रफ्तारो लो-लो ।
 खटुथम् पान् तय् रटुथम् गारो
 वननैय् क्षिय् विल्ल-ज्ञारो लो-लो ॥ ४१० ॥
 बक्तवागनय-किनि रतु कुम् बननैय्
 डेशहाय् दुवार बिय च्य लो-लो ।
 हिमालय-सन्दि गरि कुय् विवाह-कारो
 वननैय् क्षिय् विल्ल-ज्ञारो लो-लो ॥
 तथ् खान्दरस् म्य-ति क्षारिथ् अननैय्
 डेशथ् चिकुवन-सारो लो-लो ।
 तति बोक्तनावथ् बिय सेतारो
 वननैय् क्षिय् विल्ल-ज्ञारो लो-लो ॥

नान्दौवादनं नारदस्य ॥ ३८ ॥

पुनर्गानं नारदस्य ॥ ४० ॥

बीणास्वरः गतस्ते कर्णयोः

कथयन्तः सम्भो देव्यालापान् नाम ॥ ४०८ ॥

निर्गत्य गतस्त्वं मध्ये अटवौनां, अरण्यानां च

दृष्टभे संपद्मस्त्वं आरुष्ठो नाम ।

दर्शनस्य त्वदौयस्य अस्ति अत्युत्सुकः

कथयन्तः० ॥

दिनाह्विनं अस्ति-मे प्रेम तत्र घनौभवत्

शारब्धं (प्रकान्तं)-त्वया-मत्तः त्वया कुत्र गमनं नाम ।

गृहितस्त्वया-मे स्वात्मा, पुनः परिशृहौतं-त्वया-मे सुगृढगुहास्यानम्

कथयन्तः० ॥ ४१० ॥

सुभाग्यतया शुभं अस्ति-मे भवितव्यम्

पश्येयं-त्वां द्वितीयवारं पुनः त्वामेव नाम ।

हिमालयगिरेः यहे अस्ति-ते (भविष्यत्) विवाहकर्म

कथयन्तः० ॥

तस्मिन् विवाहोत्सवे मामपि निमलयिष्यन्ति

द्रक्ष्यामि-त्वां हे-त्रिभुवनसार नाम ।

तत्र श्रावयेयं-त्वां पुनः बीणाशब्दम्

कथयन्तः० ॥

कम् कम् बूज्ञन् च्य-किति रननय्
 साल यिख् गंगादारो लो-लो ।
 वरिथ् निहन् विय राज्ञकुमारो
 वननय् द्विय् विस्त-ज्ञारो लो-लो ॥
 मनच वाज्य-मञ्ज् नाव् च्योनु खननय्
 द्यान-न्यारिनि नामदारो लो-लो ।
 महर् च्याञ्ज् मानन् कुह् सोह् संसारो
 वननय् द्विय् विस्त-ज्ञारो लो-लो ॥
 शाफ् द्विम् तननय् पाफ् द्विम् अननय्
 श्रीफ् अम् वज्ञ् कृतु प्रारो लो-लो ।
 तार् दिम् बव-सर करुनावतारो
 वननय् द्विय् विस्त-ज्ञारो लो-लो ॥ ४१५ ॥
 गरि गरि दग्नेनु च्योनु कुम् वननय्
 हृदयस्-मञ्ज्, कतु लारो लो-लो ।
 यित वज्ञ् सन्मख् दित दीदारो
 वननय् द्विय् विस्त-ज्ञारो लो-लो ॥
 कृष्ण् लगि पारि-पारि च्यान्यन् ग्वननय्
 अत कर्त नरकुनु नारो लो-लो ।
 इति-योर् यितिनय् जगतुक् आरो
 वननय् द्विय् विस्त-ज्ञारो लो-लो ॥ ४० ॥

कानि कानि भोज्यानि त्वत्कृते पाचयिष्यन्ति
 निमन्त्रणेन आगमिष्यसि गङ्गाधर-भोः नाम ।
 वृत्वा नयिष्यसि-तां पुनरपि राजकुमारौ (सतीम्)
 कथयन्तः० ॥

मनोऽपायाः उर्मिकायाः-मध्ये नाम त्वदौयं उद्गुङ्कयन्तः
 घानात्मखनकलोऽक्षरविशेषेण हे-प्रशस्तसन्नामधेय नाम ।
 सुद्रां त्वदौयां मानयन् अस्ति सर्वः संसारः
 कथयन्तः० ॥

शापाः सन्ति-मे क्षीणैभवन्तः, पापानि सन्ति-मे द्विन्द्री-भवन्ति
 (महती) आशा अस्ति-मे, अधुना कियत्कालं प्रतीक्षिष्ये नाम ।
 उत्तारं देहि-मे भवसरसः, करुणावतार-भोः
 कथयन्तः० ॥ ४१५ ॥

क्षणे क्षणे दर्शनं तव अस्ति-मे भवन्,
 हृशयस्य-मध्ये (तत्,) कुत्र (सुदूरं) धाविष्यामि नाम ।

आगच्छ-नाम अधुना सांसुख्यं, देहि-नाम साक्षात्कारम्
 कथयन्तः० ॥

(ग्रन्थकृत्) कृष्णाख्यः संयोज्यति स्वात्मोपहारं तव गुणेषु

शान्तं कुरु नारकं अग्निं नाम

इतः-परं आगच्छतु-तव (उत्पद्यतां-तव) जगतौं-प्रति इया

कथयन्तः० ॥ ४० ॥

41. EPILOGUE OF THE AUTHOR IN PRAISE OF SIVA, AS AN INTRODUCTION TO THE SECOND PART.

सदाशिव-खामियो कुख् पाफ् गालन्

सदाशिव-खामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४१६ ॥

सदाशिव खामियो कुख् स्वर्ग् दावन्

सदाशिव खामियो कुख् म्बकलावन् ।

अपज् दज् सोरुय् सेन् कुख् चह् चालन्

सदाशिव-खामियो कुख् जगि पालन् ॥

स्थाहन् नावमौज्-मङ्ग् आश् थावन्

स्थाहन् गटि-मङ्ग् कुख् गाश् हावन् ।

अग्नवेष्ट-सूत्य् कुख् चय् पाफ् जालन्

सदाशिव-खामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४२० ॥

करान् कुख् च्यार लाच्यारन् त खारन्

विष्णु-रूप कुख् अवतार् दारन् ।

स्थाहन् अंदकार-एठ कुख् वालन्

सदाशिव-खामियो कुख् जगि पालन् ॥

सदा मायाय अन्द-कनि कुख् चह् रुज्जिथ्

तमाशाह् कुख् वुकान् बनि क्याह् अथ् ।

तवय् कुख् क्षह् दिवान् कहन् त वालन्

सदाशिव-खामियो कुख् जगि पालन् ॥

अगर् काँह् वुमरि-मङ्ग् करि वारयाह् पाफ्

अकिय् शिव-नाव-सूत्य् तम् करख् माफ् ।

अथ हिमालयसंबन्धि वृत्तं प्रस्तुयते ॥ ४१ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन्-नाथ असि पापानि विनाशयन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् असि जगतीं पालयन् ॥ ४१० ॥

हे-सदाकल्याणात्मन् स्वामिन् असि स्वर्गादिलोकान् दितरन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् असि सर्ववन्धमोचकः ।

असत्यं सत्यं सर्वमेव असाकं असि त्वं सहमानः

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

असंख्यानां (लोकानां) नैराश्य-मध्ये आशां निदधन्

असंख्यानां आन्ध-मध्ये असि-त्वं स्वप्रकाशं प्रदर्शयन् ।

अगन्यात्ममुखेन असि त्वमेव पापानि दाहयन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४२० ॥

कुर्वन् असि उपायं निसपायानां च दुर्गतानाम्

विष्णुरुपेण असि अवतारं विभ्रत् ।

असंख्यान् गर्वान्धसमुच्छायात् असि-त्वं, अधः-पातयन् ।

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

नित्यं मायायाः-सकाशात् ओशासीन्येन असि त्वं स्थितः

क्रीडामात्रं असि पश्यन्, भविष्यति किं अस्याः (इति) ।

तेनैव-कारणेन असि संचरन् (इव) पर्वतेषु च प्रस्थेषु

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

यदि कश्चित् संपूर्णवयसि करिष्यति अनेकानि पापानि

एकेनैव शिवनामसरणेन तस्य करिष्यसि ज्ञानं (पापविनाशम्) ।

कर्कर्मन् यिथ् द्यक्षस् कुख् अथ डालन्

सदाशिव-खामियो कुख् जगि पालन् ॥

तिक्यूं व्वह दित यिथुं अस्य गम् चृच्छि दूर्

यज्ञन् चलि बुद्धोथ् जन् चन्द्रमाह् पूर् ।

वल्लिन् असि संसारकिय् माया-कालन्

सदाशिव-खामियो कुख् जगि पालन् ॥

च्यह् कर्मचू अस्य पथ् कुन् कर्म हानय्

पत्युम् पथ् चाव्, नव् नव् हाव् जानय् ।

नविस् रक्, बुक् म व्वन् पतिम्यन् मलालन्

सदाशिव-खामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४२५ ॥

सती-माताय-हन्दुय् कुय् प्रयम् ज्यान्

अकिय् कथि च्याज्ञि-बापथ् जोलू तमि पान् ।

खकर्म् क्याह् कर्मत् शेषु हिमालन्

सदाशिव-खामियो कुख् जगि पालन् ॥ ४१ ॥

॥ इति शिवपरिणये पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

दुर्भाग्यानां साक्षादागत्य ललाटे श्रस्ति हस्तेन स्पृशन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

तादृशौ बुद्धिं देहि-नाम, यथा अस्माकं भौतिः अपयायात दूरम्
उपरागः अपयास्यति, द्रक्ष्यामस्त्वां इव चन्द्रमसं पूर्णम् ।

आदृतास्तेन वयं संसारस्यैव मायात्मना जालेन

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

अस्ति कृता अस्माभिः प्राङ्काले कर्मणः हानिः (दुष्टाचरणविधेयत्वागात्म-
दुष्कर्म)

आतीतं पाश्चात्यं परित्यज्य (पापं क्षात्वा) नवीनां नवीनां प्रदर्शय
सुच्छिष्य ।

नवीनतया पालय, पश्य मा अधुना पुरातनेषु अलौकेषु (अस्मत्कृतेषु
त्वद्विषयेषु)

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४२५ ॥

सत्याः-(जगत्-)मातुः अस्ति-ते प्रेम अत्यन्तम्

एकस्या-एव कथायाः-निमित्तेन तवं-कृते दग्धः तथा स्वदेहः ।

पुण्यकर्म (अलौकिकं) किं-नाम (श्रवित्यमनुत्तरं च) कृतं आसीत् हिमा-
लयेन

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४१ ॥

॥ इति शिवपरिणये पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

PART II.

1. BIRTH OF PĀRVATI. HER YOUTH AND UPBRINGING. HER DESIRE FOR ŚIVA AS HER HUSBAND. SHE WANDERS IN THE FOREST CALLING FOR HIM.

कर्मवान् ओसु हिमाज्ञय् बडु दयावान्
 मनस्-मङ्ग ओसु दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥ ४२७ ॥
 बडुय् राजा पर्वतन्-हैन्दु आसवुन् सर्
 स्थाह् आसिम् खजानय् लाल गोहर् ।
 स्वदन् सादन् दिवान् आसान् दर्म-किनि दान्
 मनस्-मङ्ग ओसु दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥
 करान् ओसु ईश्वरस्-कुन् जार-पार
 वनान् ओसुम् चूह् कर्तम् म्योनु च्यार ।
 मनस् कुम द्वख् स्थाह् केह् कुम न सन्तान्
 मनस्-मङ्ग ओसु दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥
 स्थाह् कुम माल दोलथ् गंज गोहर्
 स्थाह् असबाव् स्वन् त वर्फ् जर-जेवर् ।
 गुराह् कुम न तवय् कुम सक्य अर्मान्
 मनस्-मङ्ग ओसु दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥ ४२० ॥
 सतौ-माता गयम खण् बान ओसुस्
 तमिस् राजस् निशिन् यिन् पान ओसुस् ।
 लन् ह्यत् तमि तस्-निश् गौव् स्थाह् च्यान्
 मनस् मङ्ग ओसु दारान् शिव-सन्दु द्यान् ॥

उत्तरार्धम् ॥ २ ॥

ओपार्वत्या जन्म विवक्षुरादौ हिमालयवृत्तं प्रारभ्यते ॥ १ ॥

पुरुषकर्मकृत् आसौत् हिमालयः महान् दयालुः (यः)

मनसि आसौत् धारयन् शिवस्य धानम् ॥ ४२७ ॥

महानेव राजा पर्वतानां वर्तमानः शिरोरूपः

अतिशयेन आसंस्तस्य निधयः रत्नानां मुक्तानां (च) ।

सिद्धेभ्यः साहुभ्यः ददन् वर्तमानः धर्मण-विधिना तद्वानम्

मनसि० ॥

कुर्वन् आसौत् ईश्वरं-प्रति दयोत्पादकविक्षापनानि

कथयन् आसौत्तसौ खं कुम-नाम-मे मम अनुग्रहोपायम् ।

मनसः अस्ति-मे हुःखं अतिशयेन, (यतः) किंचित् अस्ति-मे न अपत्यम्

मनसि० ॥

अत्यन्तं अस्ति-मे द्रव्यं धनं निधयः मुक्तादि

श्वत्यन्तं वस्तुनि स्वर्णं रूपं च सौवर्णपदार्थौनि-भूषणादीनि ।

अपत्यमात्रं अस्ति-मे न, तेन-हेतुना अस्ति-मे दृढः अभिलापः

मनसि० ॥ ४३० ॥

(अथ) सती-जगन्माता संपद्मा-तस्य प्रसद्मा, सौपात्रं आसौत्तस्या

तस्य गिरिराजस्य समीपे आगमनं स्वयं आसौत्तस्याः ।

जन्म शृणुतें तथा तस्मात् संपद्मं अतिशयेन शोभनम्

मनसि० ॥

तिथ्य कोराह् तमिस्-निश् अलि जाय
 स्थदय्-लक्ष्मी स्थदुय् तस् गर चाय ।
 तिथिस् वाग्यवानस्-सूत्य् कुस् करिय् मान्
 मनस्-मङ् ओस् दारान् शिव-संन्दु द्यान् ॥
 चिकोटी-देवता क्षिय् आमवनि यिम्
 स्थठाह् आसिय् प्रथम् तमि-संन्दु करान् तिम् ।
 तसन्दि पाद् दर्शनस् यिथ् शेरि दारान्
 मनस्-मङ् ओस् दारान् शिव-संन्दु द्यान् ॥
 कलान्-च्यम् ज्यव् तसन्दि तौजुकृ वनय् क्याह्
 करान् आसि देव् गन्दर् स्थद् वाह्-वाह् ।
 सूर्य-चन्द्रम-खत आमूय् स जोतान्
 मनस्-मङ् ओस् दारान् शिव-संन्दु द्यान् ॥
 वनय् कोताह् डद कन्द नाबद्-सूत्य्
 रक्षान् खदमयगार् तस् आसिष्य् कूत्य् ।
 बबम् तय् माज्य आमूय् टाठू जन् प्रान्
 मनस्-मङ् ओस् दारान् शिव-संन्दु द्यान् ॥ ४३५ ॥
 वुक्षिय् परमगक्तिय-हन्दु द्यान् दौरिथ्
 घुकुख् तस् पार्वतौ नाव् पान चारिथ् ।
 स्थन्दर्-मालाह् स्थठाह् क्याह् आसू शूबान्
 मनस्-मङ् ओस् दारान् शिव-संन्दु द्यान् ॥
 रक्षान् आम स्थठाह् तस् चङ् दाय
 रक्षन्-आय सतन्-मङ् याङ् चाय ।

तथैव कन्या-एका तत्समौपे यदा जाता

सिद्धलक्ष्मीः-एव सम्यक् तस्य यहे प्रविष्टा

तादृशेन भाग्यवता-सह कः करिष्यति स्पर्धाम्

मनसि० ॥

त्रिकोटिसंख्याकाः-प्रधाना-देवाः सन्ति वर्तमानाः ये

अतिशयेन आवन् प्रौतिं तस्याः कुर्वन्तः ते ।

तस्याः पादौ दर्शनार्थं आगत्य शिरसि धारयन्तः

मनसि० ॥

कुख्ता-भवति-मे जिह्वा तस्याः तेजसः कथयिष्यामि किम्

कुर्वन्तः आवन् देवाः गन्धर्वाः सिद्धाः कौतूहलानि ।

मूर्योत्-चन्द्रमसो-ऽधिकतया आसौत् सा दीप्यन्ती

मनसि० ॥

कथयिष्यामि कियत् हुमधेन सिताविशेषेण फाणितेन

पालयन्तः सेवकाः तां आसंस्तामेव कियन्तः ।

पितुः मातुः च आसौता वत्सला प्राणाः इव

मनसि० ॥ ४३५ ॥

दृष्टा परमशक्तेः-तस्याः धानं धृत्या

स्यापितं-ताभ्यां तस्याः पार्वतीति नाम स्वयं विचित्य ।

अतिशुन्दररूपा-एका अत्यन्तं किंनाम (अवर्णनीया) आसौत् शोभमाना

मनसि० ॥

पालयन्त्यः आवन् ब्रह्माः तां सेवकस्त्वयः धात्रः

पाल्यमानतराभूत् सप्तमे-ब्रह्म यादत् प्रविष्टा ।

सदाशिवं चतस्रं योसुं आसूम् पतिम् ज्ञानं
 मनस्-मङ्ग्लं ओसुं दारान् शिव-संन्दु द्यान् ॥
 सतौ आसू मंश्वरोवुन् माजि तय् मोलु
 गन्योमर्तुं ओसुं तस् शिवनाथ-संन्दु लोल् ।
 प्रयम-सूतिन् द्यक-स्त्रानिस् द्राय द्वारान्
 मनस्-मङ्ग्लं ओसुं दारान् शिव-संन्दु द्यान् ॥
 शिव-संन्दु द्यान् करिष्य भय् न्यथ् मनस्-मङ्ग्लं
 ह्यवान् पय् वैनि दिवान् द्राय वनम्-मङ्ग्लं ।
 तिथय-पाठि शिव-लौला आसू बोलान्
 मनस्-मङ्ग्लं ओसुं दारान् शिव-संन्दु द्यान् ॥ १ ॥

2. PĀRVATI HAS MEMORIES OF HER FORMER BIRTH AS SATI; AND
UTTERS PRAISES OF ŚIVA.

यिमय् पत दिमय् नाद्
 कथो याद् म्य योहम् ॥ ४४० ॥
 चृय् कुख् जप-यज्ञुक् जफ्
 चृय् कुख् तप-वनुक् तफ् ।
 चृय् कुख् सादन्-हन्दुय् साद्
 कथो याद् म्य योहम् ॥
 चृय् कुख् योगियन्-हन्दु योग्
 चृय् प्रानियन्-हन्दुय् प्रान् ।

सदाशिवः सरणे आगतस्तथाः, आसौत्-तस्याः प्राचौनं ज्ञानम्
मनसि० ॥

सतौ आसौत्सा (अवतौर्णा), विसृतस्तया माता पिता च
घनौभूतं आसौत् तस्याः शिवस्वामिनः प्रेम ।
प्रेमैव स्वभर्तारं निर्गता मार्गयन्तौ
मनसि० ॥

शिवस्य ध्यानं कृत्वा सेव नियं मनसि
समन्विष्यन्तौ संकेतं, मार्गणानि इदती निर्गता वनस्य-मध्ये ।
तेनैव-प्रकारेण शिवस्तुतौः आसौत् वदन्तौ
मनसि० ॥ १ ॥

वने प्रस्थिता पावतौ प्राचौनस्मरणपूर्वकं शिवं प्रति स्तौति ॥ २ ॥

आगमिष्यामि-खां पश्चात् दास्यामि-ते आह्वानानि
कर्ण-नाम सरणे मे आपतितस्त्वं-मे ॥ ४४० ॥
त्वमेव असि जपयन्नस्य जपरूपः
खमेव असि तपोवनस्य तपोरूपः ।
त्वमेव असि सज्जनानां-मध्ये साधुः
कर्ण-नाम सरणे० ॥

त्वमेव असि योगिनां योगात्मा
त्वमेव प्राणिनां प्राणात्मा ।

च्यु कुख् सञ्जन-संवाद्

कथो याद् म्य योहम् ॥

च्यु कुख् डख् च्यु कुख् नख

च्यु कुख् दूर् च्यु नज़्दीख् ।

च्यु कुख् सार्यनिय्-हन्दु आद्

कथो याद् म्य योहम् ॥

च्यु कुख् दख् च्यु कुख् खख्

च्यु कुख् परम-आनन्द-मख् ।

च्यु कुख् कम् च्यु कुख् ज्याद्

कथो याद् म्य योहम् ॥

च्यु कुख् सादन्-हन्दु सत्संग्

चु कुय् तनि सफेद् रङ् ।

पम्पोश् हिहि क्षिह् चानि पाद्

कथो याद् म्य योहम् ॥ ४४५ ॥

वीदन्-मझ् कुख् सामवीद्

देवन्-मझ् च्यु इन्द्राज् ।

दैत्यन्-मझ् कुख् प्रह्लाद्

कथो याद् म्य योहम् ॥

रजो-ग्वन कुख् ब्रह्मा

सत्त्व-ग्वन विष्णु-भगवान् ।

तमो-ग्वन गालान् व्याद्

कथो याद् म्य योहम् ॥

त्वमेव असि सज्जन-संवादरूपः

कथं-नाम सरणे० ॥

त्वमेव असि आधारात्मा त्वमेव असि समीपवर्तिसहायात्मा

त्वमेव असि दूरे त्वमेव निकटे ।

त्वमेव असि सर्वेषामेव आदिभूतः

कथं-नाम सरणे० ॥

त्वमेव असि दुःखात्मा त्वमेव असि सुखरूपः

त्वमेव असि (मोक्षात्मा) परमानन्दसुखम् ।

त्वमेव असि न्यूनात्मा त्वमेव असि अधिकात्मा

कथं-नाम सरणे० ॥

त्वमेव असि साधूनां सत्सङ्गरूपः

तव अस्ति-ते मूर्ते॑ शुक्लः* रागः ।

पद्माभ्यां सदृशो स्तः तव पादौ

कथं-नाम सरणे० ॥ ४४५ ॥

वेदानां-मध्ये असि सामवेदः

देवानां-मध्ये त्वमेव इन्द्रराजः ।

देवानां-मध्ये असि प्रह्लादात्मा

कथं-नाम सरणे० ॥

रजोगुणप्रधानः असि ब्रह्मा

सत्त्वगुणप्रधानः विष्णुभगवान् ।

तमोगुणेन (रुद्रात्मना) प्रधानेन नाशयन् (संसारस्य) वाधिम्

कथं-नाम सरणे० ॥

* मूर्तिसे शुद्धसत्त्वप्रधाना ॥

दर्मच लर्य कर्मकि वर
 चानिय् वर अचुन् कुम् ।
 च्य कुख् कून् च्य बुनियाद्
 क्यथो याद् म्य योहम् ॥
 यमि युस् जोन् सुय् तमि मोन्
 च्य कुख् म्योन् कर्म-लोन् ।
 वनय् व्वह् च्य लानिनि वाद्
 क्यथो याद् म्य योहम् ॥
 लोल्लनि साज् प्रयम-बंग्
 वायय् रोज् दमाह् बोज् ।
 यितम् यूरि दितम् नाद्
 क्यथो याद् म्य योहम् ॥ ४५० ॥
 कृष्ण् दारनावुन् द्यान्
 सुय् यथ् दपान् ब्रह्म-ज्ञान् ।
 ह्यथ् शिव-राग् दिथ् समाद्
 क्यथो याद् म्य योहम् ॥
 संकल्प् चावि रटि मन प्रान्
 वासना गालि दियि समाद् ।
 चान्न दयाय प्रावि बिन्दु-नाद्
 क्यथो याद् म्य योहम् ॥ २ ॥

धर्मात्मनो यृहस्य कर्मस्तपेण द्वारेण

तवैव वरदानेन प्रवेष्ट्यां श्रस्ति-मे ।

त्वमेव असि प्रतिष्ठाशंकात्मा, त्वमेव आधारभूम्यात्मा

कथं-नाम स्तरणे० ॥

येन यः ज्ञातः स-एव तेन प्रमाणितः

त्वमेव असि मदौयं कर्मभाग्यम् ।

कथयिष्यामि अहं त्वां भाग्यभर्तुः-कृते विज्ञापनानि (उत्तरार्थानि)

कथं-नाम स्तरणे० ॥

पेमात्मकानि वौषादिवाद्यवाइनानि हार्दिभञ्ज्या

धर्मास्थामि तिष्ठ, चणगात्रं शुणु ।

आगच्छ-नाम-मे इहैव देहि-नाम-मे आह्वानम्

कथं-नाम स्तरणे० ॥ ४५० ॥

(ग्रन्थकर्त्तरं मां) कृष्णाख्यं समाधापय-तं धानम्

तदेव, यत् कथयन्ति ब्रह्मज्ञानम् ।

यहौला शिवरागं दत्त्वा समाधिम्

कथं-नाम स्तरणे० ॥

दुःसंकल्पान् व्यक्ष्यति संग्रहीष्यति मनसा प्राणान्

दुर्वासनाः अपाकरिष्यति, दास्यति समाधिम् ।

तव दयया प्राप्स्यति विन्दुनादात्मताम्

कथं-नाम स्तरणे० ॥ २ ॥

3. REMEMBERING ŚIVA'S COMELY APPEARANCE AND HIS LOVABLE DISPOSITION, PĀRVATI LAMENTS HER ABSENCE FROM HIM AND ADDRESSES HIM IN PRAYER.

The third chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 453—465).

4. CONTINUATION OF THE FOREGOING, SHE CLAIMS IDENTITY WITH ŚIVA.

दया करूँ म्य दयावान्

ब्वहू छ्यस् पान दयालो ॥ ४६६ ॥

च्युं कुखू द्यक-प्यटुकु टिक

ब्वहू छ्यस् बुधि-प्यटुकु तौज् ।

द्यकम् टिक कुयू शूवान्

ब्वहू छ्यस् पान दयालो ॥

च्हहू कुखू द्वहू त ब्वहू छ्यस् राथ्

च्हहू आकाश् त ब्वहू बुतराथ् ।

च्हहू कुखू दानू त ब्वहू छ्यस् दान

ब्वहू छ्यस् पान दयालो ॥

च्हहू कुखू पोशनूलाहू ज्यान्

ब्वहू छ्यस् आरवल् शूवान् ।

अकियू रंग छियू आसान

ब्वहू छ्यस् पान दयालो ॥

श्रीशिवस्तुतपं चिन्तयन्तौ सविलापमिव स्तौति पार्वतौ ॥ ३ ॥

श्रीपार्वतौ खात्मना शिवैक्यभावेन समाकन्दपूर्वकं स्तौति ॥ ४ ॥

दयाम् कुम मे हे-दयावन्,

अहं अस्मि स्वयं हे-दयालो* ॥ ४६६ ॥

त्वमेव असि ललाटपृष्ठस्य ललाटिकाभूषणम्

अहं अस्मि मुखपृष्ठस्य तेजोरूपां ।

ललाटे ललाटिका अस्ति-ते शोभमाना

अहं अस्मि० ॥

त्वं असि दिनरूपः च अहं असि रात्रिः

त्वं आकाशरूपः च अहं भूतधात्री† ।

त्वं असि दाढिमफलं च अहं अस्मि अन्तर्गतफलरूपा,५

अहं अस्मि० ॥

त्वं असि जीवजीवपत्तिरूपः सुन्दरः

अहं अस्मि पुष्पविशेषरूपा शोभमाना॥ ।

एकेनैव रूपेण स्तस्तौ-एव भवत्तौ

अहं अस्मि० ॥

* भवत्सहचारिणौ लदभिन्नशक्तिस्तरूपा शरणागतास्मि । दयाया आलय-रूपाहमप्यस्त्रीति च भावः ॥

† अहं तेजस्त्वादुत्कृष्टा । तेजोराहित्ये तव का नामोत्कृष्टतेति भावः ॥

‡ रात्रिं विना दिनं न शोभत इत्यतोऽहसुत्कृष्टा । षष्ठ्योसद्वावादेव ततो यज्ञादिद्वाराकाशस्थानं स्थितिः ॥

§ दाढिमस्य फलेभ्य एव पुनरत्पत्त्यादि । लड्मात्रे तु विफलत्वमेवातो मे उत्कृष्टता ॥

॥ आरब्लपुष्पं विना जीवजीवपत्तिः विरावविकासो नोत्पद्यते ॥

व्वह् श्वस् कार्तिकं च जन् जून्
 स्थाह् खण् विय मैजून्
 वद्धककि सूर्यं कुख् जोतान
 व्वह् श्वस् पान दयालो ॥ ४७० ॥
 व्वह् श्वस् स्यं त चह् कुख् साद
 अकिय् नाद-सूतिन् चिम् ।
 मासम् श्वस् त व्वह् क्याह् जान
 व्वह् श्वस् पान दयालो ॥
 चह् कुख् चैलूकुकु राज
 व्वह् श्वस् राजर्यज् चय् हिशु ।
 चय् हिहु कुम् कुह् सुय् व्वह् मान
 व्वह् श्वस् पान दयालो ॥
 चय् कुख् आत्म व्वह् श्वस् प्रान्
 अकिम् ज्याय द्विह् मेलान् ।
 चह् कुख् अस्थ् त व्वह् श्वस् बान
 व्वह् श्वस् पान दयालो ॥
 चह् कुख् मालि-हन्दिय् फलि
 व्वह् श्वस् पन् तथ् तलि-तलि ।
 पन-सूत्य् मालि द्विह् जपान
 व्वह् श्वस् पान दयालो ॥

अहं असि कार्त्तिकमासस्य चोत्स्वा इव
 अतिशयेन प्रसन्ना तन्वौ च ।
 वैशाखमासस्य सूर्यरूपः असि-त्वं प्रदीप्यमानः*
 अहं असि० ॥ ४७० ॥
 अहं असि सरला त्वं च असि साधुः
 एकेनैव आह्वानेन आगच्छ-माम् ।
 बालिका असि अहं च किं जानामि
 अहं असि० ॥
 त्वं असि त्रैलोक्यस्य राजा
 अहं असि महाराज्ञौ तवैव सदृशौ ।
 त्वस्तदृशः कः अस्ति तमेव अहं मंस्ये
 अहं असि० ॥
 त्वमेव असि आत्मा अहं असि प्राणरूपाऽ
 एकस्मिन् स्थाने स्वः मिलन्तौ ।
 त्वं असि असृतरूपः अहं असि तत्पात्रम्†
 अहं असि० ॥
 त्वं असि मालायाः फलरूपः
 अहं असि सूत्रं तस्याः अधोऽधः५ ।
 सूत्रेण मालाया सन्ति जपन्तः (जपकर्तारः)
 अहं असि० ॥

* कार्त्तिकञ्चोत्स्वया कुङ्गमपुष्पाणां विकासतरलं, येषां वैशाखमाससूर्यस्य सादृश्यं प्रसिद्धम् ॥ † प्राणनन्विताद्यनः स्थितिर्नास्ति ॥

५ पात्रं विना असृतस्यापि स्थितिर्नास्ति ॥

६ सूत्रं विना माला स्थिरीकर्तुं न शक्यते ॥

चूह कुख वृशि-मङ्ग चन्द्रम्

स्थाह खण्ड कुन्तुकु न गम ।

रोहिन व्यस व्वह शूबान

व्वह व्यस पान दयालो ॥ ४७५ ॥

मेश-हन्दु सूर्य-भगवान्

खण्ड आसान् कुख तथ-मङ्ग ।

मेश-सूत्य च कुय यारान

व्वह व्यस पान दयालो ॥

मकरि-हन्दि हे बौम-दीव

चाँड़िय मौव करय न्यथ ।

दथ रंतु कुय न काँह मकान

व्वह व्यस पान दयालो ॥

कञ्ज-हन्दि प्रयमकि व्वद

रक्षय दद त नाबद-सूत्य ।

ज्यल यिम छिम लूख गेलान

व्वह व्यस पान दयालो ॥

कर्कटि-हन्दि छहस्यत

व्यस पत पत चाय कारान ।

ज्योतिश चय रंतु गङ्गरान

व्वह व्यस पान दयालो ॥

मौनि-हन्दि शुक मन साविदान्

प्रसन पान रोजतम स्य ।

त्वमेव असि वृष्णराशौ चन्द्रमाः

अतिशयेन प्रसन्नः, कस्यापि-वस्तुनः न खेदः (यस्य सद्गावात्)।
रोहिणीनक्षत्रं अस्मि अहं शोभमानम्*

अहं अस्मि० ॥ ४७५ ॥

मेघराशेः सूर्यभगवान्

प्रसन्नः भवत् असि तस्य-मध्ये ।

मेघराशिना तव अस्ति-ते भैत्रश्च

अहं अस्मि० ॥

मकर-राशेः हे भौमदेवग्रह

तवैव सेवां करिष्यामि-ते निवश्च

इदृक् शोभनं अस्ति-ते न किंचित् स्थानम्

अहं अस्मि० ॥

कन्याराशेः प्रेमपात्र हे-बुधग्रह

पालयिष्यामि-त्वां क्षीरेण सिताविकारविशेषेण च ।

शौभ्रं आगच्छ-मां सन्ति-मे लोकाः उपहसन्तः

अहं अस्मि० ॥

कर्कटराशेः हे-क्षुहस्यतिग्रह

अस्मि पश्चात् पश्चात् त्वामेव अन्विष्यन्ती ।

ज्योतिर्विंशतिः त्वामेव शोभनं गणयन्तः

अहं अस्मि० ॥

मीनराशेः हे-शुक्रदेव मनसा सावधानेन

प्रसन्नः स्वयं तिष्ठ-नाम-मां मां-प्रति ।

* रोहिणीै विना दृष्टचन्द्रो न शोभते । इत्यं सर्वचायेऽपि स्वोत्तमस्तुत्वं शोत्यन्ती अप्रत्यक्षीभावोपाल्पन्मवाक्यानि गायति तद्विमद्विः स्वयम्भूम् ॥

मनकि सिर छासय बावान

ब्वह छास पान दयालो ॥ ४८० ॥

तोलि-हन्दि श्वेश्वर

ब्वचुकु गर पनुनु कुय ।

छाडथ वार दारिथ द्यान

ब्वह छास पान दयालो ॥

मिथुनि-मङ्ग खण्ड कुख राह

हे पादशाह खख फोजि-सान् ।

संकटा-दश्य कुख गालान

ब्वह छास पान दयालो ॥

सिहभि-हन्दि हरश्वकि केत

यमदूत-निश्च मकलावतम्

छासय खख त दख पुश्रान

ब्वह छास पान दयालो ॥

लक्ष्मी-हन्दि नारायण

गयम मन शरन च्यु ।

चह कुख बाव-स्त्रय तोठान

ब्वह छास पान दयालो ॥

माविचौ-हन्दि ब्रह्मा-जिय

चोनुय रुफ म्य यियि खण्ड ।

दर्जन दिम छासय छारान

ब्वह छास पान दयालो ॥ ४८५ ॥

मनसः रहस्यानि अस्मि-ते प्रकटयन्ती

अहं अस्मि० ॥ ४२० ॥

तुलाधरराशेः हे-शनैश्चर

(यत्) उच्चभावस्थ गृहं स्वकौयं अस्ति-ते
अन्वेषिष्यामि-त्वां समाधेन धृत्वा ध्यानम् ।

अहं अस्मि० ॥

मिषुनराशिमधे प्रसन्नः असि-त्वं राहुः

हे समाट् ! सुखेन सैन्येन-सर्वितः ।

सङ्कृष्टाख्यां-दशां असि-त्वं नाशयन्

अहं अस्मि० ॥

(हे) सिंहराशेः इर्षयुत केतो

(त्वस्मपुच्छेभ्यो) यमदूतेभ्यः उन्मोचय-नाम-मास् ।

अस्मि-त्वयि सुखं च हुःखं समर्पयन्ती

अहं अस्मि० ॥

लक्ष्म्याः-शक्तेः हे-नारायण (स्वामिन्)

गताहं मनसा शरणं तवैव ।

त्वं असि भावेन (भक्तिमात्रेण) तुष्यन्

अहं अस्मि० ॥

मावित्रीदेव्याः हे-ब्रह्मन् (स्वामिन्)

तवैव रूपं मम आगमिष्यति मनोहरम् ।

इर्षनं देहि-मे अस्मि त्वां अन्विष्यन्ती

अहं अस्मि० ॥ ४२५ ॥

पार्वती-हन्दि परमेश्वर

यितम् गर पनुनु कुथ् ।

हृदयम्-मङ् कुह् चोनुय् थान्

ब्वह् व्यस् पान दयालो ॥

ईश्वर कोन कुख् यिवान्

दर्शन् कोन कुख् दिवान् ।

मंग्-दिल् कुख् न, कुख् लागान

ब्वह् व्यम् पान दयालो ॥

पालन् कुख् चह् म्यान् करान्

ब्वह् व्यम् चान् सौव् करान् ।

कृष्णस् तोट् म्य महेश्वान

ब्वह् व्यम् पान दयालो ॥

यह्यन्-मङ् कुख् मन्निदान्

यह्दि-बल् तस म्य-ति काम् ।

लूकन्-मङ् व्यस् मन्दक्षान

ब्वह् व्यम् पान दयालो ॥ ४ ॥

5. DESCRIPTION OF PĀRVATI IN THE FOREST. THE BEAUTY OF THE FOREST BLESSED BY HER PRESENCE. SHE ENTERS A LAKE AND, STANDING IN THE WATER, INVOKES ŚIVA.

इथय्-पाठि शिव-लौला लज् वनने ।

वनान् वनान् सदागिव् लज् वनने ॥ ४८० ॥

तिक्ष्य गय मस्य रुदुस् न कुन्युकु होग् ।

फलिस् लोलकिस् सरस्-मङ् प्रेम-पंपोग् ॥

पार्वतीदेव्याः हे-परमेश्वरशिव

आगच्छ-नाम-मां गृहं स्वकीयं अस्ति-ते ।

हृदयस्थ-मध्ये अस्ति तवैव स्यानम्

अहं अस्मि० ॥

हे-ईश्वर किं न असि आगच्छन्

दर्शनं किं न असि ददन् ।

कठोरहृदयः असि न, असि तदनुरूपं-कुर्वन्

अहं अस्मि० ॥

पालनां असि त्वं मम कुर्वन्

अहं अस्मि तव सेवां कुर्वन्तौ ।

क्षणां(ग्रन्थकर्तारं मां-)प्रति तुष्ट्य, हे-महेश्वान्

अहं अस्मि० ॥

ग्रहाणां-मध्ये असि संनिहितः

दुर्ग्रहाणामवस्थां तस्य ममापि अपनय ।

लोकानां-मध्ये अस्मि लज्जमानः

अहं अस्मि० ॥ ४ ॥

अतः परं वने यद्गुर्तं संपन्नं तत्पुरःमरं जले स्थिला

समाधानं श्रीपार्वत्याः प्रस्तुयते ॥ ५ ॥

इत्यं-प्रकारेणैव शिवस्तुतिं प्रवृत्ता वक्तुम् ।

उद्भ्वा उद्भ्वा सदाशिवैकरूपा प्रवृत्ता भवितुम् ॥ ४६० ॥

तादृश्येव संपन्ना मत्ता, अवस्थितं-तस्याः न कस्यापि परिज्ञानम् ।

प्रफुल्लानि-तस्य भक्तिरूपस्य सरसः-मध्ये प्रिमरूपपद्मानि ॥

शिवय् सांपत्र् दितुन् शिवनाथसंय् दिल् ।

पननि-पान॑च खबर् रुज्जुन् न बिल्कुल् ॥

वनस्-मङ्ग् कृह् दिवान् आम् रुसिकट् जन् ।

गरन् गय ईश्वरम् पुश्चरिथ् स तन् मन् ॥

वनय् क्याह् तथ् वनस् आसि दन्-बास्ये ।

यत्यन् माता भवानी वक्ति लागे ॥

सुह् ज्यङ्गुल् ओसु कोताह् कर्मवानय् ।

यमिस्-मङ्ग् परम-शक्तिय होवु पानय् ॥ ४८५ ॥

वनय् कूत् तमि बुतराच् परम् श्व ग्रोवु ।

यमिस्-यठ् माजि भवानिय कदम् चोवु ॥

वनय् क्याह् आसि यिम् कुलि इस्ताद ।

लंबुख् पारिज्ञात-खत कदर् ज्याद ॥

तिमन् आमिथ् कुल्यन् यिम् झङ्गिमतिय् पोश् ।

सपंज् तुलसौ ति डौशिथ् तिमन् वेहोश् ॥

वसवत् आस पाज्ञिच नहर क्याह् खण् ।

बुद्धिय् म्बद्यर् तिहन्दु गौव् नाबदस् गण् ॥

सबंज् कच्छ् वथरिथ् तल् पादनय् दन् ।

सपंन् मखमल् त प्रजल्योव् आदनाह् जन् ॥ ५०० ॥

हवाह् कस्त्र्यनाफ जन् म्बशखदार् ।

सपंट् आकाश-यठ वंक् अस्त्रतच् दार् ॥

समिथ् ज्यानवार् करान् आसि बोल्-बाश्य ।

वनान् आसि शिव शङ्कर श्रविनाश ॥

शिवरूपैव संपद्मा समर्पितं-तया श्रीशिवे-एव चित्तम् ।

स्वात्मनः प्रवृत्तिः च्छित्ता-तस्याः न अखिलतया ॥

वनस्य-मध्ये आर्गणां दइतो आसीत् मृगौ इव ।

शरणं गता इंश्वरं समर्प्य सा तनुं मनः ॥

वच्च्यामि किं (वक्तुं न शक्नोमि) तस्य वनस्य आसन् धन्य-भाग्यानि ।

यत्र जगन्माता भवानी भक्तलं अनुकरिष्यति ॥

तत् महारथं आसीत् कियत् (श्रनन्ततया) भाग्यशालि ।

यस्य-मध्ये परमेशशक्तया प्रकटितः स्वात्मा ॥ ४६५ ॥

वच्च्यामि कियत्, तया पृथ्वया परमं मङ्गलं अवाप्तम् ।

यां-प्रति मात्रा भवान्या (महामायया) पदं स्थापितम् ॥

वच्च्यामि किं आसन् ये वृक्षाः उत्त्यताः ।

लघ्यस्तैः परिज्ञातवृक्षात् आदरः अधिकः ॥

तेषां आसन् वृक्षणां यानि प्रफुल्लानि पुष्पाणि ।

संपद्मा तुलसी श्रिपि दृष्टा तानि निश्चेष्टा ॥

अवशहन्तः आसन् जलस्य भराः अतिशयेन सुन्दराः ।

अवलोक्य माधुर्यं तेषां, संभूता फाणितस्य मूर्च्छां ॥

हरिदृष्णः तृणः आस्तरणौभूतः तले पादयोः द्वयोः ।

संपद्मः कौशेयवस्त्रविशेषरूपः प्रदीपः च आदर्श-एकः इव (निर्मलदीपिः)
॥ ५०० ॥

वायुः कस्तुरौमृगनाभ्युद्धवौषधिः इव सुगन्धपूर्णः ।

संपद्मः, आकाशात् अवतीर्णा असृतात्मनो-जलस्य धारा ॥

समेत्य पक्षिणः कुर्वन्तः आसन् विरावान् ।

कथयन्तः (इव) आसन् शिव शङ्कर अविनाशेति ॥

ग्यवान् आस वागन्य-मङ्गु कुकिल गूगुः ।
 मलिथ बस्माह वनान् आस शिव शम्भुः ॥
 समिथ कुची प्रयम-सूतिन् वनान् आसि ।
 च कुय वासुख हव्य अस्य लोलज्ञय फासि ॥
 हवाह-सूतिन् वनान् ओसु पन् कुल्यन्-हन्दु ।
 करान् अस्य नालमत् कुय लोल तमि-सन्दु ॥ ५०५ ॥
 वनान् ओसु पोज्जु ज्ययन्-हन्दु हे-सदाशिव ।
 रटन् शिवजौ तवय छम चावू-मंच दव् ॥
 समिथ सारिय वनान् आसि हे-भवानी ।
 चह छख शिव-शक्ति-रूप असि वक्ति चानौ ॥
 करनि आय देविय-हन्दु देव दर्शन् ।
 करुख आकाश-एठ तस् पोश-वर्णन् ॥
 नजर चावून बुकुन आख नागरादाह ।
 वसिथ तथ मङ्गु दिच्चुन लोलच समादाह ॥
 पर्णन लौला, सदाशिव शाद साँपन् ।
 प्रयम-सूत्य शिवनाथम नाद साँपन् ॥ ५१० ॥ ५ ॥

6. PĀRVATI SINGS A HYMN OF PRAISE TO ŚIVA, ALLUDING TO EACH DAY OF THE LUNAR FORTNIGHT.

वेल वोतु मेलनस् दर्शन् स्य हाव्
 प्रयम-सरकिय पंपोश छाव् ॥ ५११ ॥
 अदेत रूप कुख कुनय आसवुन्
 अकि ज्योतिरूप-सूत्य न्यथ बासवुन् ।

गायन्त्यः आसन् उद्यानेवेव कोकिलाः गूगुः (इति शब्दम्) ।

परिमलय भस्म कथयन्त्यः आसन् शिव शम्भुः (इति) ॥

समेत्य पञ्चविशेषाः* प्रेमणा कथयन्तः आसन् ।

तव अस्ति वासुकिः कर्णे, अस्माकं प्रेमरूपाः (त्वदौयाः) पाण्डाः ॥

वायुना-संयुक्तः कथयन् आसौत् पर्णमसूहः वृक्षाणाम् ।

कुर्वत् अस्माकं आलिङ्गनानि अस्ति प्रेम तस्य ॥ ५०५ ॥

कथयत् आसौत् पानीयं अत्यकुल्यानां हे सदाशिव ।

अहौष्ट्यामि-तं श्रीशिवं, तेनैव अस्ति-मया आरच्या द्रुतगतिः ॥

समेत्य सर्वे-एव कथयन्तः आसन् हे-भवानि ।

त्वं असि शिवशक्तिरूपा वर्यं भक्ताः तवैव ॥

कर्तुं आगताः देवाः देवाः दर्शनम् ।

कृतं-तैः आकाशात् तस्याः पुष्पवर्धणम् ॥

दृष्टिः दत्ता-तया, दृष्टि-तया एकं देवखातकम् ।

उत्तीर्य तस्य-मध्ये इत्तस्तया प्रेमात्मा समाधिः ॥

अधीता-तया स्तुतिः, सदाशिवः अतिप्रमोदभाकु संपन्नः (यतः) ।

प्रेमणा शिवस्वामिनः आङ्गानं संपन्नम् ॥ ५१० ॥ ५ ॥

प्रतिपदमारभ्य दैवस्तुतिः क्रियते श्रीपार्वत्या ॥ ६ ॥

समयः प्राप्तः संगमस्य, दर्शनं मे प्रदर्शय

प्रेमात्मसरसः पद्मानि उपभुङ्गः ॥ ५११ ॥

अद्वेत(प्रतिपत्तिचिर)रूपः असि एक-एव भवन्

एकेन ज्योतीरुपेण नित्यं भासमानः ।

* कुम्भि इति प्रसिद्धाः कोकिलसहस्राः पञ्चविशेषाः ॥

कुनुय् कुख् तवय् कुय् केवल नाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 दय-लक्ष्मन कुख् शिवशक्ति-रूफ्
 दुयी चाविथ् कुख् प्रज्ञलवुन् दौफ् ।
 दय-हन्दि दय चय् कुह् रतु स्खवाव्
 प्रयम-मरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 चैलोक्य-नाथ् कुख् चिबुवन-मार्
 चय-गवन-सूत्य् कुख् करान् व्यवहार् ।
 चिनेच-दारवनि नज्जराह् चाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 चतुर्भुज वातिथ् कुख् च्चवा-पोर्
 चन् तरफन् छ्यथ् अवस्थाय चोर् ।
 चन् बौदन्-मझ् कुख् बक्ति-बाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥ ५ १ ५ ॥
 पंच-म्बख आसवुन् कुख् शिव-जी
 पाँचन् प्रानन् पैरवुन् च्य ।
 दमि पाँच-तरञ्ज तार् अन् दर्म-नाव्
 प्रयम-मरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 शयि शयि* क्षाडय् कुम् च्योन् लोल्
 शम्बखिस् कुमारजिय-सन्दु कुख् मोल् ।
 शडचर् नाव् च्योन् ओशद् द्राव्
 प्रयम-मरकिय् पंपोश् छाव् ॥

* षड्गात्मयपलक्षणमत्तु ।

(यतः) एक-एव असि तेनैव अस्ति-ते केवल-इति नाम

प्रेमात्मसरसः ० ॥

द्वाभ्यां लक्षणाभ्यां असि शिवशक्तिरूपः

द्वैतं त्यक्ता असि प्रच्छलन् दौष-इव ।

द्वितीयातिथेः* ईश्वर तवैव अस्ति शुभः स्वभावः

प्रेमात्मसरसः ० ॥

त्रैलोक्यनाथः असि त्रिभुवनसारभूतः

मुण्डवयेण असि कुर्वन् जगद्गवहारम् ।

हे-त्रिनेत्रधर शुभदृष्टिमेकां प्रसारय (अस्मासु)

प्रेमात्मसरसः ० ॥

हे-चतुर्भुज वाय असि चतुर्दिक्कम्

चतुर्णां दिग्देशानां गृहीत्वा अवस्थाचतुष्टयम्

चतुर्षु वेदेषु असि भक्ति-भावरूपः

प्रेमात्मसरसः ० ॥ ५१५ ॥

पञ्चमुखः वर्तमानः असि श्रीशिवः

पञ्चानां प्राणानां अलंकुर्वन् त्वमेव ।

अस्मात् संसारात् (पाँचतरन्-नामो) नदोप्रदाहात् तारय, आनय (उत्पादय)
धर्मरूपां-नौकाम्

प्रेमात्मसरसः ० ॥

प्रदेशे प्रदेशे अन्वेषिष्यामि-त्वां, अस्ति-मे तव अतिप्रेम

घणमुखस्य स्वामिकुमारस्य असि पिता ।

घडक्षरमन्तात्म नामधेयं तव (संसारस्य) श्रौषधं उद्भूतम्

प्रेमात्मसरसः ० ॥

* आशादद्वितीयायां शिवोत्तमः प्रसिद्धः

सथ्-संग् सादन्-हन्दु सत्य-रूप्
 सत्य-वादो कुख् कुय् न केह् लीफ् ।
 मत्सदाशिव वथ् म्य सतच् हाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 अष्टस्यज् स्त्र्य् व्यथ् कर् म्योनु पाय्
 अष्टदल-हृदयस्-मञ्ज् चाज् ज्याय् ।
 अष्टमूर्त्ति-विष्ण् कुख् च्य् मोच् दाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 नव्युम् गर दर्मुकु च्योनु दर द्यान्
 नव् द्वार् मुच्चरिथ् रट मन प्रान् ।
 नव् निदान् बैरि बैरि द्विय् चाव-चाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥ ५२० ॥
 दशभुज नाव् च्योनु नागिन्द-हार्
 दहवनि द्यग्न-हन्दु कुख् च्य् सार् ।
 दहन् दन्तियन्ति म्यति शम्राव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 एकादश-रुद्र चानि बक्षिय् द्विय्
 तिथुय् कर्ते यिथ् पर्जनावोथ् च्य् ।
 अद कति रावि अस्य काहन् गाव्
 प्रयम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 बाहन् बुर्जन्-मञ्ज् च्योनु व्यवहार्
 बाहन् यज्ञन्-मञ्ज् च्योनु विस्तार् ।

सत्सङ्गात्मा साधूनां सत्य-रूपः

सत्यवादी श्रसि श्रस्ति-ते न कश्चित् लेपः ।

हे-मन्त्रिव्यक्त्याणात्मन् मार्गं मे सत्यस्य प्रदर्शय

प्रेमात्मसरसः० ॥

अष्टुषिद्वयः संयुक्ताः सन्ति-ते, कुम मम उपायम्

अष्टुदलयुक्तहृदयस्य-मध्ये तव स्यानम् ।

(पृष्ठवगादि)मूर्यष्टुकात्मा-विष्णुः श्रसि त्वमेव मोक्षं दापय-नः

प्रेमात्मसरसः० ॥

नवमं (ग्रहराश्चकुण्डलीरीत्या) यहं धर्मस्य तव, धारयिष्यामि थानं (ते)

नव द्वाराणि उद्भाटय ग्रहीष्यामि मनसा प्राणान् ।

नव निधयः पूर्णाः पूर्णाः सन्ति-ते श्रच्छिद्राः

प्रेमात्मसरसः० ॥ ५२० ॥

हे-दशमुज्ज, नाम तव नागेन्द्रहार-इति

इशानामेव दिशां श्रसि त्वमेव सारभूतः ।

इशेन्द्रियाणि (तद्विषयवासनाश्च) ममापि शमय

प्रेमात्मसरसः० ॥

हे-एकादशात्मसद्वृष्टय तव भक्ताः स्तो-वयम्

तथैव कुम-नाम यथा उपलक्षयिष्यामः त्वामेव ।

तदा कुतो-नाम श्रविनङ्गत् श्रस्माकं एकादशसंख्याकानाम् (एका) गौः*

प्रेमात्मसरसः० ॥

द्वादशसु भेषादिराश्चरूपगृहविशेषेषु तव व्यवहारः

द्वादशसु (वाजपेयादि-)यज्ञेषु तव विस्तारः ।

* दशेन्द्रियाणां मनस एकादशस्य वाणी कुतो नाम विनष्टा भवेदिति भाषः ।

वाहन् सूर्यन् चोनु तौज् ननु द्राव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 हेरचू तुश्शू-हन्दु कुख् रतु फल्
 राथ्-द्यन् आसितन् म्य चाँत्र्य् कल् ।
 च्योदश-आत्म सूर्य-तीर्थ मन् नाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 चढाह् रतन् द्राख् चय् ओमु बक्ति-बाव्
 चढ़श्शू-हन्दि स्वामियो म्य-ति म्बकलाव् ।
 पुनिमु-हज्जू जून् अम् मत मन्दक्षाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥ ५२५ ॥
 पुनिमु त मावसि ब्रथ् दारि दारि
 न्यथ् करहाय् पूज् पोश् चारि चारि ।
 लोलक्यन् पोशन् कर्तम् क्राव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
 कृष्णम् प्रौम् च्योनु यन-यठ ज्ञाव्
 चाँत्र् सौव् करने जन्मस् आव् ।
 कालि भेलि वावम्-सूतिन् वाव्
 प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥ ६ ॥

7. SIVA DISGUISES HIMSELF AS AN ASCETIC, AND COMES TO
 PĀRVATI TO TEST HER. HE URGES HER TO WORSHIP
 RĀMA, NOT SIVA.

मदाग्निव् जूगि लागिथ् ओसु लारान् ।
 वनय् क्याह् हाल कमि ओसु छाल मारान् ॥ ५२८ ॥

हाइश्च सूर्यपु तव तेजः प्रत्यक्षं निर्गतम्

प्रेमात्मसरसः० ॥

शिवरात्युत्सवाधारभूतायाः त्रयोदशीतिथेः असि शुभं फलम्
रात्रिनिवं भूयान्नाम मम तवैव अनुरागचिन्ता ।

त्रयोदशात्मसूर्यस्य (मार्त्तण्डस्य) (त्रयोदशस्य स्वात्मसूर्यस्य वा) तौर्यं मनः
संशोधय
प्रेमात्मसरसः० ॥

चतुर्दशरत्नरूपः उद्भूतस्त्वं त्वमेव, (यतः) आसीत् (देवासुराणां) भक्ति-भावः
चे-चतुर्दशीतिथेः स्वामिन् (तस्यां त्वद्वपासकानां मुक्तिश्रुतेः) मामपि
उन्मोचय ।

पूर्णिमातिर्थः ज्योत्स्ना-इव अस्मि मा-नाम लज्जय

प्रेमात्मसरसः० ॥ ५२५ ॥

पूर्णिमायां च अमावस्यायां व्रतानि धृत्वा धृत्वा
निवं कुर्यां-ते पूजां पुष्पाणि विचित्रं विचित्रं ।

हार्दीत्मकानि पुष्पाणि कुरु-नाम-से उपभोगम्

प्रेमात्मसरसः० ॥

(गन्यकृतः) कृष्णाख्यस्य प्रेम त्वशीयं यत्कालात्प्रभृति उत्पन्नम्
तव सेवां कर्तुं जन्मनि आगतः ।

कालेन संगंस्यति वायुना-सह वायुः (शरीरं नश्वरम्, भूततन्मात्रमवशिष्यते)

प्रेमात्मसरसः० ॥ ६ ॥

श्रीशिवस्य यतिरूपं धृत्वा पार्वतीवञ्चनाय
परौचितुमागमनवृत्तं वर्णते ॥ ७ ॥

सदाशिवः योगिनो-लिङ्गं अनुरूपं-धृत्वा आसीत् धावन् ।

कथयिष्यामि किं, वृत्तेन केन अभूतं प्रूतानि ददन् ॥ ५२८ ॥

हरन् सुसलाह् वलिथ् बस्माह् मलिथ् आम् ।
 बनिथ् वन्वांसि त लागिथ् जूगि संन्यास् ॥
 महामाया दपान् ओस् ब्रम्रावन् ।
 प्रयम् कोताह् कुह तस् म्योन् अज्मावन् ॥ ५३० ॥
 कुतुन् कुस् बाव-वानस् लोलकुय् स्खन् ।
 मनच् कहवट् ब्वह् लागम् क्षा सुह् कुन्दन् ॥
 गङ्गाम् लोलच् नदौ ज्यारौ कमिस् कुन् ।
 इह् गङ्गराविथ् दितुन् आलव् तमिम् कुन् ॥
 करव् मंवाद् चह् कन् धाव् राज्-कूरिय् ।
 कुह् क्याह् कर्मस् च्य पुश-प्योमत् ति ह पूरिय् ॥
 कुञ्ज्य-जञ्ज् अथ् वनस्-मञ्ज् क्याक्षि आयख् ।
 कसन्द् कुय् लोल् क्षारने कस् चह् द्रायख् ॥
 मतन्-मञ्ज् यिन् पञ्चा इक्नय् वतन्-मञ्ज् ।
 गंडिथ् क्यम् खाव् डुलग्नि दिनि दतन्-मञ्ज् ॥ ५३५ ॥
 दंपुस् देविय म्य छम् शिवनाथ-मञ्ज् माय् ।
 दंपुस् तमि कुय् सुह् बेपर्वाय् है-हाय् ॥
 गराह् आसान् कुह् शौतल् जन् सुह् कोपूर् ।
 गराह् आसान् सठाह् क्रूदौ स्थठाह् कूर् ॥
 पकवुन् कुय् न वौदच वति-कुन् सुय् ।
 यमिच् इच्छा गङ्गान्-छ्यस् तिय् करान्-कुय् ॥
 शकर्-बुठव् म कर् बज् शिवनाथ शिवनाथ् ।
 सुनावता-हँ तुझे अब मैं धर्म-की बाथ् ॥

* From here to the end of the chapter, the second half of each line is in Hindi.

मार्गं चर्म वसित्वा भस्म परिमलयित्वा आगतस्थै ।

भूत्वा वानप्रस्थः च अनुरूपयित्वा योगिनं सन्यासिनम् ॥

महामायात्मिकां-पार्वतीं चिन्तयन् श्रासौत् मोहयिष्यामि-ताम् ।

प्रेम क्रियन्मितं अस्ति तस्याः मम, परौक्तिष्यामि-ताम् ॥ ५३० ॥

विक्रीयं अस्ति-तस्याः भक्तगात्मापणे प्रेमात्मैव स्वर्णम् ।

मनोरूपं शाणं अहं संयोजयिष्यामि अस्ति-कीटक तत् स्वर्णं (सा शुद्ध-स्वर्णरूपास्ति किम्) ॥

संपत्स्यति-तस्याः प्रेमात्मिका नदौ प्रवहन्तौ कं प्रति ? ।

इत्यं संकलय दत्तस्तेन आह्वाननादः तां प्रति ॥

करिष्यावः संवादं, त्वं कर्णौ निधेहि हे-राजकन्ये ।

अस्ति किं कर्मणः (भाग्यस्य) तव अपूर्णैभूतं ? तत् प्रूणि-भविष्यति ॥

एकाकिन्येव अत्र वनस्य-मध्ये कुतो-नाम आगतासि ? ।

कस्य अस्ति-ते रागः ? अन्वेष्टुं कं त्वं निर्गतासि ? ॥

सप्तमे-वर्षे (सप्तवार्षिकाः) आगमनं योग्यमस्ति-किं ईदृशेषु मार्गेषु ? ।

वसित्वा क्षमूखावाख्यं-बहुमूल्यवस्त्रं, निपत्य-संचारान् दातुं (योग्यं किं) लोष्टेषु ? ॥ ५३५ ॥

प्रत्युक्तं देव्या, मम अस्ति-से श्रीशिवस्य प्रीतिः ।

प्रत्युक्तं-तस्यै तेन, अस्ति सः निर्भयः (निर्गौरवः) महत्कष्टमेतत् ॥

कदाचित् वर्तमानः अस्ति श्रीतलः सः कर्पूरः इव ।

कदाचित् भवन् अत्यन्तं कुद्धः अत्यन्तं क्रूरम् ॥

आचरन् अस्त्वेव न वेदस्य मार्ग-प्रति सः ।

यस्य (कार्यादेः) इच्छा संपद्यते-तस्य, तदेव करोति ॥

स्वादिष्ठौषुभ्यां मा कुरु अतःपरं शिवनाथं शिवनाथेति ।

श्रावयामि त्वां अधुना अहं धर्म्यो कथाम् ॥

करनु ह्यत तफ् त जफ् श्रीराम-संन्द नाव् ।

बङ्गत लक्ष्मौ वही देवे रखो भाव् ॥ ५४० ॥

जपन् कुस् राथ्-द्यन् श्रीराम श्रीराम् ।

मुझे है कुछ नहीं उस-के सिवा काम् ॥

म्य कुम् न लूब् आमवुन् कुम् ब्वह् परदेस् ।

मुझे सब कहते-हैं जोगौ-ज्यै आदेस् ॥

अथस्-क्यथ् कुय् फकथ् म्य अख् कमण्डल् ।

अभी जाता-हँ मैं मण्डल्-ब-मण्डल् ॥

बनिय् सर्तलि स्वन् कन् थाव् च्छ ह म्यय् कुन् ।

अरे राजे-की कुमारी गल् मेरी सुन् ॥ ७ ॥

8. CONTINUATION OF THE FOREGOING. ŚIVA, IN HIS CHARACTER OF AN ASCETIC, ADVISES PĀRVATI TO DEVOTE HERSELF TO RĀMA, LAKṢMĪ AND KRŚNA

The 8th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 545–552).

9. PĀRVATI'S REPLY. SHE TELLS THE DISGUISED ASCETIC TO GO TO THE DAṄDAKA FOREST, WHERE HE WILL FIND THAT ŚIVA ALONE IS TO BE WORSHIPPED.

इतो सादो मतो वन्तम् म्य इक्षु कथ् ।

मत॑चू कथ् चावम॑च्य रावम॑च्य वथ् ॥ ५४१ ॥

तिथुय् तफ् साद् च्य यिथु निर्मल् गङ्गिय् मन् ।

दुधौ चावख् बुक्ख् पानय् सुह् हन्-हन् ॥

ब्वह् बाबा-जौ वनय् च्य कुन् ज्यवाबाह् ।

अलख् बोलख् घलख् जन् रत् ग्वलाबाह् ॥ ५४२ ॥

कतुं प्रवृत्ता-भव-नाम तपः जपं च श्रौरामस्य नामस्मः गृहपम् ।

महतौं विभूतिं स-एव दास्यति-ते आतिष्ठ भावनाम् ॥ ५४० ॥

जपन् अस्मि रात्रिनिदिवं श्रौराम श्रौरामेति ।

मम अस्ति किंचित् नहि तद्रहितं कार्यम् ॥

मम अस्ति-मे न लोभः, प्रवर्तमानः अस्मि अहं वैदेशिकः ।

मां सर्वं कथयन्ति हे-योगिनाथ आदेशोऽस्तु-ते (इति आचारोक्तिम्) ॥

हस्ते अस्येव केवलं मम एकः कमण्डलः ।

अधुनेव गमिष्यामि अहं मण्डलान्मण्डलान्तरम् ॥

संभविष्यति-ते आरकूटस्य (इव) स्वर्णं, कर्णौ निधेहि त्वं मासेव (मदुक्तिं)
प्रति ।

अङ्ग राज्ञः कुमारि वाचं मे शृणु ॥ ७ ॥

आदेशपूर्वकमिव पुनर्वञ्चयितुं कथयति पार्वतौं प्रति
श्रीशिवः ॥ ८ ॥

शिवायोगिरूपशिवयोः परस्यरविवादः ॥ ८ ॥

रे साधो मा-नाम कथय-मे मे ईदृशौं कथाम् ।

सत्यस्य कथा संवत्ता (त्वया) अस्ति-ते विनष्टः पार्वीः ॥ ५४३ ॥

तथैव तपः साधय, तव यथा निर्भलं संपत्यति-ते मनः ।

द्वैतं व्यक्ष्यसि द्रक्ष्यसि स्वयमेव तं निःशेषम् (विश्वमयम्) ॥

अहं हे-योगिरूप कथयिष्यामि त्वां प्रति प्रत्यक्षरम् ।

ग्रलख् (इति शिवसूचकं पदं) उच्चारयेष्वित्, विकसिष्यसि सुन्दरं ग्वलाब
(कुमारी) पुस्त्रं इव ॥ ५४४ ॥

अगर् आज्ञा चूह म्यान् थावख मनस्-मङ् ।
 गङ्गिथ सादख चूह तफ् दण्डख-वनस्-मङ् ॥
 दुयौ त्रावख कपठ थावख न अख ज्यव् ।
 कहेँगी मैं तुझे क्या है सदाशिव्* ॥
 चु कुय मन् ऐन खड़े कामहाम् खय् ।
 बतावेँगी तुझे शिवनाथ् क्या है ॥
 ननन् कुख जौव् त खड़े बनख देव् ।
 सुनाश्रेँगी तुझे क्या है महादेव् ॥ ८ ॥

10. PĀRVATI CONTINUES HER ADVICE TO THE ASCETIC TO GO TO THE
 DANĀKA FOREST. HE WILL THERE FIND THAT ŚIVA IS ALL IN ALL,
 THAT HE ALONE EXISTS, THAT HE IS BRAHMĀ, BHAGAVAT,
 ALL THE GODS, AND ALL CREATION, AND THAT THERE
 IS NO DUALITY.

The 10th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 560–570).

11. ŚIVA'S REPLY. HE PRAISES PĀRVATI'S BEAUTY, AND ARGUES THAT
 SO LOVELY A PERSON AS SHE SHOULD NOT UNDERTAKE
 SUCH ASCETIC PRACTICES.

दपुस् सादन् म्य-प्यठ् नाहख गयख तङ् ।
 करान् छख ज्यङ् दथ-पाठि गौव् न सत्सङ् ॥ ५७१ ॥
 कपठ त्राविथ म्य वनुमय मन् थविथ साफ् ।
 गरज् क्याह कुम म्य च्यथ-निश, कर् चूह इन्साफ् ॥
 म्य कुम फेरान् चूह छख-ना क्याह खन्दर-माल् ।
 वनय क्याह कुय च्य गोमत् हाल बेहाल् ॥
 म्य कुम फेरान् चूह छख-ना सूर्य निर्मल् ।
 कमिय कस्नय च्य दथु कल रटुथ ज्यङ्ल ॥

* From here to the end of the section, the second half of each line is in Hindi.

यदि आज्ञां त्वं मदीयां निधास्यसि मनसि ।

गत्वा साधयिष्यसि त्वं तपः दण्डकारण्यमधे ॥

द्वैतं व्यक्त्यसि कपटं निधास्यसि न एकं यवमात्रम् ।

वल्यामि अहं त्वां कः अस्ति सदाशिवः ॥

तव अस्ति-ते मनः आदर्शः (इव) यदि अपनेष्यसि तत्पालिनं ।

कथयिष्यामि त्वां, श्रीशिवः किं-वस्तु अस्ति ॥

प्रत्यक्षतया-भासमानः असि-त्वं जीवः, यदि तु संपत्स्यसे देवः ।

आवयिष्यामि त्वां, किं-वस्तु अस्ति महादेवः ॥ ६ ॥

उपदेशादिव कथनं श्रीपार्वत्याः ॥ १० ॥

श्रीगिर्वस्य प्रत्युक्तिः ॥ ११ ॥

प्रयुक्तं-तस्यै साधुना मदुपरि निरर्थं संगन्ना-त्वं कुद्धा ।

कुर्वन्ती असि युद्धमिव, अनेन-प्रकारेण भवति न सत्सङ्गः ॥ ५७१ ॥

कपटं विहाय मया कथितं-मया-ते मनः कृत्वा (स्यापयत्वा) शुद्धम् ।

प्रयोजनं किं अस्ति-मे मे तव-समीपे, कुम त्वं विचारम् ॥

मम अस्ति-मे संतापः (शोकः), त्वं असि-नाम किंस्पा (अलौकिको) सुन्दरौ ।

कथयिष्यामि-ते किं, अस्ति-ते तव संपद्वं वृत्तं विपरीतम् (देहकान्ति-कार्यम्) ॥

मम अस्ति-मे संतापः (शोकः), त्वं असि-नाम सूर्य-इव निर्मल-रूपा ।

केन-नाम कृतं-केन-ते तव ईदूकु छलं (वज्रनं) (येन हेतुनाश्रितं)
गृहीतं-त्वया विपिनं (ईदूक) ॥

स्य कुम् फेरान् चह्व अख्-ना तौज्ञ-वुज्मल् ।

गङ्गाख् मा व्वन् चह्व नाहख् मौगस्य तल् ॥ ५७५ ॥

स्य कुम् फेरान् च्य चोवुथ् फर्श मख्मल् ।

क्यथय्-पाठिन् गरि द्रायख् कमि कडूय् कल् ॥ ११ ॥

12. CONTINUATION OF THE FOREGOING. HE ADVISES HER TO GO HOME. ŚIVA IS NOT A HOUSEHOLDER. HE IS NOT SO GLORIOUS AS THE SUN, SO GRACIOUS AS VIṢNU, OR SO RIGHTEOUS AS BRAHMĀ. SHE SHOULD WORSHIP THEM.

च्यथ-स्फारकि चाफ् ऐल सुपारिय्

गर गङ्ग राज्ञ-कुमारिय् ॥ ५७७ ॥

सत-व्रिशिय् अख् ख्यत च्यत वारय्

मारय् मत कर्त पननुय् पान् ।

सुह् कवय् जानिय् करन् खानदारिय्

गर गङ्ग राज्ञ-कुमारिय् ॥

तस् स्वरमतिस्य कति दन-दोलय्

मस्य कुय् आनन्द-अस्त्रय् च्यथ् ।

नय् कुय् यहस्य त नय् व्यवहारिय्

गर गङ्ग राज्ञ-कुमारिय् ॥

वनखय् तौज्ञ-मस्तु सूर्य-भगवान्य्

रूप कुय् बडि-बडु देवन्-मझ् ।

खस्त्र् अस् शूविदार् रथ-सर्वारिय्

गर गङ्ग राज्ञ-कुमारिय् ॥ ५८० ॥

शूविय् विष्णु-जुव् लक्ष्मीवान्य्

सुय् शूवि-सान्य् श्याम-खन्द्र् ।

मम अस्ति-मे शोकः, त्वं असि-नाम तेजस्विनौ-विद्युत् (इव)

गमिष्यसि मा-स्वित श्रधुना त्वं निरर्थमेव सेप्तमण्डलस्यैव तस्मै
(तिराधानम्) ॥ ५७५ ॥

मम अस्ति-मे शोकः, त्वया संत्यक्तं श्रयनीयकं मख्मलाख्यबहुमूल्या-
स्तरणोपेतम् ।

केनैव-प्रकारेण यृहात् निर्गतासि, केन समुद्भाविता-तव दुरिच्छा ॥ १ ॥

श्रीपार्वतौं प्रति विनयदानपूर्वकं श्रीशिवः कथयति ॥ १२ ॥

चित्स्फारमास्वादय, अद्विं एलाफलानि पूगफलानि(च)

यहं गच्छ हे-राजकुमारि* ॥ ५७७ ॥

सप्तवार्षिकेव असि भुङ्ग-नाम पित्र-नाम मधुम्

हतकं मा कुम-नाम स्वकौयं आत्मानम् ।

सः (शिवः) कुतो जानाति क्रियां गाहृस्यस्य (कुटुम्बभरणस्य)

यहं गच्छ० ॥

तस्य भस्तपरिमलिताङ्गस्य कुत्र धनानि-द्रव्याणि

प्रमत्त-इव अस्ति स्वातन्त्र्यानन्दामृतं पौत्रा ।

नहि अस्ति यहस्यः, पुनः नहि व्यवहारं-कुर्वन्

यहं गच्छ० ॥

मनसे-वेत् तेजस्वी (वरण्योग्यः) सूर्य-भगवानिव

रूपेण अस्त्वेव अनुत्तरः देवानां-मध्ये ।

वाहनरूपेण अस्ति-यस्य शोभमानं रथवाहनमेव

यहं गच्छ० ॥ ५८० ॥

अनुरूपो-भवेत्तव (सः) श्रौविष्णुः (यो) लक्ष्मी(महाशोभा)वान्

स-एव सुषमयोपेतः श्याम-सुन्दरः ।

* चित्स्फारास्वादपूर्वकम् अचित्स्फारं यामौकृत्य, यहं स्वाक्षरमूलीनतां
प्रयाहीनि भावः । एतदनुरूप एवार्थेऽत्र चिन्त्यः ।

तमिय् दूथ् जगतस् अवतार् दारिय्

गर गङ्क् राज्ञ-कुमारिय् ॥

दपखय् ब्रह्मा ति कुय् गवनवानेय्

वौद् बखनानेय् न्यथ् सथ्-रूफ् ।

संसार् कुह् व्यपदावान् चर्पारिय्

गर गङ्क् राज्ञ-कुमारिय् ॥

दम् चाविथ् श्वय् कम् पथ् लजमच्

संकल्प-कल्य जन् गजमच् जन् ।

कहन्दि वापथ् श्वय् ईच् लाच्यारिय्

गर गङ्क् राज्ञ-कुमारिय् ॥

वुक्षि वुक्षि च्यय्-कुन् ताव् कुस्-न अननेय्

वननेय् कुसय् व्यत् हितकार-पुष्ट् ।

मन् थव् प्रसन् रोज् बोज् कन् दारिय्

गर गङ्क् राज्ञ-कुमारिय् ॥

हय् हय् यमि-सङ्क् प्रय् श्वय् गननेय्

चाविथ् सुह् चलिय् वननेय्-मङ्ग् ।

बूजमत् कुय् भाद् कस् द्राय् सारिय्

गर गङ्क् राज्ञ-कुमारिय् ॥ ५८५ ॥

गम-रस् वुक्षान् कुस् मङ्ग् व्यवहारस्

अमदम् फौरि फौरि संसारस् ।

कम् कम् राज् कम् कम् संसारिय्

गर गङ्क् राज्ञ-कुमारिय् ॥

तेनैव अस्मिन् जगति अवताराः धृताः

गृहं गच्छ० ॥

(अथवा) मन्यसे-चेत् ब्रह्मा अपि अस्ति गुणवानेव
वेदं अभ्यसन् नित्यं सत्यरूपः ।

संसारं अस्ति उत्पादयन् समन्तादेव
गृहं गच्छ० ॥

एतान् विहाय, अस्मि-त्वं कस्य पश्चात् लग्ना

(नित्यचिन्तन-) संकल्पकलनया गतिता इव ज्ञोत्सा (अस्मि) ।

कस्य कृते अस्ति-ते इयतौ दुर्गतिः

गृहं गच्छ० ॥

दृष्टा दृष्टा त्वां सहनधर्मं अस्मि न स्वीकुर्वन्

कथयन्नैव अस्मि-त्वां अधुना हितकाराय ।

मनः निर्देहि, प्रसन्नं (प्रसन्ना) तिष्ठ, शृणु कर्णौ निधायैव

गृहं गच्छ० ॥

कष्टं कष्टं यस्य प्रौतिः अस्ति-ते घनीभवन्ती

अपहाय सः अपयास्यति (त्वां) वनानामेव-मध्ये ।

श्रुतं अस्ति-त्वया (प्रसिद्धमेतत्) यतयः कस्य संपन्नाः स्थिराः

गृहं गच्छ० ॥ ५८५ ॥

निर्भयः पश्यन् अस्मि मध्ये व्यवहारस्य

खेच्छानुकूल्येन परिवृत्य संचारं-गताः (आश्रिताः) संसारस्य ।

के के-नाम राजानः, के के संसारिणः (अनेऽपि ब्रह्मो महेश्वर्यां

महाराजाः सन्ति)

गृहं गच्छ० ॥

त्याग-वैराग-सूखु रोज् व्यवहारौ
 व्यवहार-मञ्ज् व्यपकारौ आस् ।
 कृष्ण कर् राग-देश-रसू खानदारिय्
 गर गङ्क् राज्-कुमारिय् ॥ १२ ॥

13. PĀRVATI ANGRILY REPROACHES THE DISGUISED ŚIVA, AND ASSURES HIM THAT HE IS ATTEMPTING AN IMPOSSIBLE TASK IN APPEALING TO HER.

हतो सादो कपट् सोहय् वनान् कुख
 न च्य् जूगी न च्य् सच्चन् ननान् कुख् ॥ ५८८ ॥
 हिहिय् फम्ब-डोँगि त हायख् कञ्ज अनान् कुख् ।
 व्यह् केह् बोजय् न, च्य् नाहख् अनान् कुख् ॥
 अबस् खनवट-सूतिन् खड् खनान् कुख् ।
 अबस् मागस् अन्दर् शैनाह् कनान् कुख् ॥ ५८९ ॥
 वनान् खाराह् फलचू, हाराह् रनान् कुख् ।
 गक्षिय् व्यलरम् च्ह नावह्-फलि कुनान् कुख् ॥ १३ ॥

14. CONTINUATION OF PĀRVATI'S SPEECH. SHE THREATENS HIM AND PROCLAIMS ŚIVA AS THE ONE OBJECT OF WORSHIP.

न च्ह कुख् जूगि त न च्ह संन्यास् ।
 बस्माह् मलनुकु आस्मिनय् पास् ॥ ५९० ॥
 अलगडर् सूत्य् कुय् करुमय् माफ् ।
 पाफ् मा खस्यम्, न-त दिमहीय् शाफ् ।
 यिथ् पश्चिमि तिथ् करहीय् चास् ।
 बस्माह् मलनुकु आस्मिनय् पास् ॥

(ग्रन्थकृतः स्वोपदेशः) त्वागेन-वैराग्ये-सहितः तिषु व्यवहारकृत्
व्यवहारस्य-मध्ये परोपकारश्चिलः भव ।
हे-कृष्णाख्य कुरु रागेण द्वेषेण (च) रहितः गार्हस्यम्
यहं गच्छ ० ॥ १२ ॥

सक्रोधोपालम्भमिव प्रतिवदति पार्वती ॥ १३ ॥

रे साधो कपटं सर्वमेव कथयसि ।

न त्वमेव योगी न त्वमेव सज्जनः (भासमानः) प्रत्यक्षीभवन्नसि ॥ ५८८ ॥

सादृश्यं पित्रु-पिण्डानि तुलाः च शिलाः आनयन्नसि* ।

अहं किंचित् श्रोत्यामि न, त्वमेव निरर्थं (आयासेन) हिन्नीभवसि ॥
निरर्थमेव कफोणिना गर्ते खनन्नसि ।

निरर्थमेव माघमासस्य मध्ये हिममिव विक्रीणासि ॥ ५६० ॥

कथयन् (म्लाघमानः) खारीप्रमाणां फलस्य (तण्डलादेः),
शारीमाणं (श्रल्यमेव) पचन्नसि ॥

गत्वा (च) द्वलराख्यमहापद्मसरसो-मध्ये त्वं फाणितखण्डानि पातयन्
(माधुर्यसंपाइनाय) असि ॥ १३ ॥

पूर्ववदेव पुनर्वदति श्रीपार्वती ॥ १४ ॥

न त्वं असि योगी न च त्वं संन्यासी ।

भस्मनः परिमलनस्य भूपात्ते चान्तिः (मत्तः) ॥ ५९२ ॥

कूर्माखण्डफलविशेषसंभूतः-कमण्डलः सहभूतः अस्ति-ते, (तेन) कृता-मणा
चान्तिः ।

(विभेदिमि) पापं मा-स्त्रित् रुद्धं-भवेन्मे, अनश्या अदास्यं-ते शापम् ।

यथा भवेत्-ते-समुचितं, तथा अकरिष्यं त्रासम् (दण्डम्) ।

भस्मनः परिमलनस्यं ॥

* असमञ्जसमेव वदसौति भावः ।

+ अप्तौ-सामन्ति मेत्रकृपमाणमञ्जसे ।

क्यथ वनुथ केह कुन शिवजौ च्य दय ।
 जन पतिमिय दह आमति क्षिय ।
 महाकालन कुय कर्मतु ग्रास ।
 बस्माह मलनुकु आमिनय पास ॥
 कलि-कालन मा पान होवुय ।
 सुच्चमतु सोहय कर्म रोवुय ।
 चान्द्रायन चाफ कर व्यपवास ।
 बस्माह मलनुकु आमिनय पास ॥ ५८५
 कन दरिय रोज बोज मंवाह ।
 च्यथ थाव तम कुन कथ थाव थाह ।
 अद कुख साद तय अद वनवास ।
 बस्माह मलनुकु आमिनय पास ॥
 पंषोग हिहि क्षिय तसन्दिय पाह ।
 सुय स्यह-सादन-हन्दु कुय साद ।
 सुय राजयोग सुय प्रान-अव्यास ।
 बस्माह मलनुकु आमिनय पास ॥
 कनम कर थफ अद वनम मझे फेर ।
 दर्मच लर्य छ्यय कर्मचु हेर ।
 इति-थोर शिव शिव करवुन आस ।
 बस्माह मलनुकु आमिनय पास ॥
 कृष्ण च्योनु मोलु त माजु कुय ईश्वर ।
 लोल मान बोल गा-शिव शङ्कर ।

कथितं त्वया कथं क्रिमपि अस्ति-न श्रीशिवः त्वया इत्यम् ।

प्राप्तः अन्त्यस्मयस्थ दिनानि आगतानि सन्ति-ते ।

महाकालेन अस्ति-ते कृतः ग्रासः ।

भस्मनः परिमलनस्थ० ॥

कलियुगेन किंनाम स्वात्मा प्रकाशितस्ते ? ।

(येन) संचितं सर्वमेव सत्कर्म नष्टं-ते ।

व्रतं चान्द्रायणाखां चर कुरु (अनुतिष्ठु) उपवासान् (अनश्ननव्रतानि) ।

भस्मनः परिमलनस्थ० ॥ ५९५ ॥

कर्णौ निधाय समातिष्ठु शृणु चत्संवादम् ।

चित्तं समाधत्स्वं तं (शिवं) प्रति, कथां निधेहि सृतो ।

ततः अस्ति-त्वं साधुः तथा ततः वानप्रस्थम् ।

भस्मनः परिमलनस्थ० ॥

एद्यपुष्पसदृशौ स्तः तस्य (शिवस्य) पादौ ।

स-एव सिद्ध-साधूनामपि अस्ति सद्गुरुः ।

स-एव राजयोगः स-एव प्राणाभ्यासकर्म ।

भस्मनः परिमलनस्थ० ॥

कर्णस्य कुरु हस्तग्रहणं ततः वनस्य मध्ये संचर (हस्तेन कर्णग्रहणं नाम शपथविशेषः) ।

धर्मरूपे संनिवेशे अस्ति सत्कर्मरूपा अधिरोहिणी ।

इतः-परं शिवं शिवेति कुर्वन् भूयास्त्वम् ।

भस्मनः परिमलनस्थ० ॥

हृ-कृष्णाख्य-स्वात्मन्*, तव पिता माता च अस्ति-ते हृश्वरः ।

सातिप्रेमभक्ता रटमानो-भव शिवेति शंकरेति ।

जन्म जन्म आसख् तस्नुय् दास् ।
 बसाह् मलनुक् आसिनय् पास् ॥ १४ ॥

15. ŚIVA, PLEASED WITH PĀRVATĪ'S CONSTANCY REVEALS HIMSELF IN HIS PROPER FORM, AND PRAISES THE VIRTUES OF CONSTANCY AND DEVOTION.

शरन् डीशिथ् फिरन् जूगिस् वरन् योस् ।
 सदाशिव-जी तिथुय् साँपन् यिथुय् ओसु ॥ ६०० ॥

सतुकु संवाद् बूजिथ् साद् खण् गव् ।
 शरन् डीशिथ् बन्योव् जूगिस् सदाशिव् ॥

सतुकु संवाद् कुय् जि कदरथ् करान् नञ् ।
 सतकि संवाद-सूत्य् अथ् कञ्ज गङ्गान् थञ् ॥

सतुकु संवाद् जि नेचन् कुय् अनान् गाश् ।
 मतुकु संवाद् जि पापन् कुय् करान् नाश् ॥

सतुकु संवाद् बूजिथ् मन् चह् खण् थव् ।
 सतुकु संवाद् कुह् पानय् सत्-सदाशिव् ॥

शरन्-गङ्गनुय् चनस्-मङ्ग् मोच् दावान् ।
 शरन्-गङ्गनुय् करान्-कुय् खात्मचूय् ज्ञान् ।

शरन्-गङ्गन कुह् हावान् खात्म-शिव् पान् ॥ १५ ॥

(ये) जन्मनि जन्मनि भविष्यति तस्यैव दासः ।

भस्मनः परिमलनस्थ० ॥ १४ ॥

श्रीपार्वत्याः सकोपोपालभ्युप्रतिभाषितोत्तरं दृढभक्तिनिश्चयं
परीक्ष्य श्रीमहादेवस्य लिङ्गिवेशपरावृत्या
खरूपसाक्षात्कारवृत्तम् ॥ १५ ॥

शरणापद्मतां दृष्टा परिवर्तयितुं योगिलिङ्गिनः (शिवस्य) लिङ्गित्वं आपतितं-
तस्य (लिङ्गित्वं व्यक्ता खरूपमास्त्यत इत्यर्थः) ।

(अर्थात्) श्रीसदाशिवः तादृगेव संपद्मः यादृगेव आसीत् (वस्तुतः)
॥ ६०० ॥

वास्तवं संवादं श्रुत्वा साधुः (योगिलिङ्गी) संतुष्टः संपद्मः ।

शरणापद्मतां दृष्टा संपद्मं योगिलिङ्गिनः (वास्तवं) सदाशिवत्वम् ॥

सत्यस्य संवादः अस्ति हि वाङ्मानसातीतं (वृत्तं) कुर्वाणः प्रत्यक्षम् ।

सत्यस्य संवादेन अस्ति शिलायाः भवन्ती नवनीतता (कठोरस्य मार्दवं
संपद्यते इत्यर्थः) ॥

सत्यस्य संवादः नाम अन्यनेत्रयोरर्पि अस्ति जनयन् सुपकाशम् ।

सत्यस्य संवादः हि पापिपापानां संभवति कुर्वन् विनाशम् ॥

सत्यस्य संवादं श्रुत्वा मनः त्वं संतुष्टुं संनिधेहि ।

सत्यस्य संवादः (तस्तत्स्वरूपः) अस्ति स्वयमेव सत्सदाशिवः ॥

शरणापद्मता क्षणमात्रकाले-एव मोक्षावस्थां दापयति ।

शरणापद्मतैव संभवति लोके-आलोकं (संसारे सत्प्रकाशं) प्रदर्श-
यन्ती ॥ ६०५ ॥

शरणापद्मतैव कारयति स्वात्मरूप-परिज्ञानम् ।

शरणापद्मतया संभवति प्रदर्शयन् स्वात्मरूपः-शिवः स्वस्वरूपम् ॥ १५ ॥

16. DESCRIPTION OF THE GLORIOUS APPEARANCE OF ŚIVA AS HE REVEALED HIMSELF TO PĀRVATI.

The 16th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 607–617).

17. PĀRVATI SEES ŚIVA IN HIS PROPER FORM, AND BEGINS TO SING HIS PRAISES.

बुद्धुन् जूगिस् बन्योमत् आख् रंगा ।

खसिथ् वृशबस् वसान् तस् शेर गंगा ॥ ६१८ ॥

षफेद आम् तस् तन् जि ज्ञन् निर्मल् सुह् कोपूर् ।

करोर् सूर्यन्-हन्दि थंडु क्याह् वन तस्वन्दु नूर् ॥

अथन् इन् ह्यथ् सुह् पंपोश्चाह् चिशूलाह् ।

तिथय् तमि पंच् दास-वावच् खास लौला ॥ ६२० ॥ १७ ॥

18. PĀRVATI'S HYMN IN PRAISE AND AWE OF ŚIVA. SHE ENTREATS HIM TO TAKE HER FOR HIS SPOUSE. HE PROMISES TO GRANT HER PETITION, AND TELLS HER TO GO HOME AND WAIT FOR NĀBADA.

हे शिव शंकर परमेश्वर हर ।

भस्मादर काल-संहरी ॥ ६२१ ॥

अमरनाथकि अकाल अमर

ब्वह् मर च्यथ्-पत ह्यथ् सारी ।

सुय् जिन्द मरन् कुह् देवन् ति आश्र

भस्मादर काल-संहरी ॥

सतंच् वथ् हाववुन् कुख् सद्गवर

च्यथ् कुख् महा-व्यचारी ।

श्रीपार्वतीमोहचिकीर्षयागतस्य श्रीशिवस्य तदनुरूपलिङ्गरूप-
वर्णं हिन्दीभाषया ॥ १६ ॥

श्रीशिवस्य योगिलिङ्गितात्यागोत्तरं स्वस्त्रूपावस्थान-
दर्शनम् ॥ १७ ॥

दृष्टुं-तथा योगिपूर्वरूपस्य संपन्नं अन्यत् स्वरूपम् ।

(यथा) आरुद्धा वृषभं (वृषभारुदः सः) प्रख्यवन्ती तस्य शिरस्तः
गङ्गा ॥ ६१८ ॥

शुक्रवर्णं आसौत् तस्य मूर्तिः हि इव निर्मलं सः (अभूत्) कर्पूरम् ।
कोटिसंख्या-मूर्याणामप्याधिकेनाभूत्, किंनाम कथये (यत्) तस्याभूत्
प्रभाप्रकाशः ॥

हस्ताभ्यां द्वाभ्यां चृहौत्वा सः (अभूत्) कमलं त्रिशूलं (च) ।

तावत् (तादृक्खरूपं दृष्ट्वा) तथा (पार्वत्या) अध्येतुं-प्रस्ताविता
दाशाचरणस्य शुद्धा स्तुतिः ॥ ६२० ॥ १९ ॥

तत्खरूपदर्शनमनु श्रीशिवं प्रति पार्वत्याः स्तुतिरियम् ॥ १८ ॥

हे शिव जगत्कल्याणकर परमेश्वर (भवभय-)हर ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग महाकालसंहारकर्तः ॥ ६२१ ॥

हे-अमरनाथाखक्षेत्रनिवास, अनन्त (वा तत्क्षेत्राश्रयाणां कालहरणं)
मृत्युहीन ।

अहं मरिष्यामि (उपहारौकुर्यां स्वात्मानं) त्वामुद्दिश्य सह-धृत्वा
सर्वपरिवारम् ॥

तदेव जीवदवस्थयापि मरणं समस्ति देवानामपि आश्रयोत्पादकं
(दुर्लभं) ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग ॥

तत्त्वज्ञानस्य मार्गं प्रदर्शयन् असि सङ्गुरुमूर्तिः ।

त्वमेव असि सन्महाविवेककृत् ॥

चूय् कुख् प्रश्न् त चूय् कुख् व्वत्तर
 भस्मादर काल-संहारी ॥
 चूय् कुख् माता पिता चर-अचर
 चूय् कुख् बांदव् त बंद सारी ।
 चूय् कुख् पनुन् त चूय् कुख् व्वपर
 भस्मादर काल-संहारी ॥
 चूय् कुख् विष्णुरूप महेश्वर हे हर
 संसारस् आख् अवतारी ।
 राचस् गालिथ् बक्थ् करूथ् खर
 भस्मादर काल-संहारी ॥ ६२५ ॥
 वौदृचू शोबा कुख् चह् विद्यादर
 चूय् वातिथ् कुख् चवापारी ।
 कृपा कर्त्तम् कुम् च्योन् आसर
 भस्मादर काल-संहारी ॥
 गंगाय गयाय प्रयाग पुष्कर
 धर्मकि फल पाप-न्यवारी ।
 चूय् देवन्-देव् कुख् महेश्वर
 भस्मादर काल-संहारी ॥
 न्यथ् सुज्जि व्वथहा पतिमि पहर
 चरनन् लगहाय् द्यान पारी ।
 दया म्य कर्त्तम् दया-सागर
 भस्मादर काल-संहारी ॥

त्वमेव असि सत्प्रश्नरूपः त्वमेव च असि उत्तररूपः ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्गं ॥

त्वमेव असि माता पिता चराचरात्म-जगतः

त्वमेव असि बान्धवरूपश्च संबन्धिरूपश्च सर्वं (बन्धवः संबन्धिनश्च
सर्वं त्वमेव)

त्वमेव असि स्वौदेः त्वमेव च असि परः

हे-भस्मपरिमलिताङ्गं ॥

त्वमेव असि विघ्नरूपः महेश्वरः (जगत्पालकः) हे हर (जगल्यकर्तः)

संसारे आगतस्त्वं अवतारेण ।

राजसान् विनाश्य (सुक्तिकरौ) भक्तिः कृता-त्वया स्थिरा

हे-भस्मपरिमलिताङ्गं ॥ ६२५ ॥

वेदस्य शोभा (सारगम्यः) असि त्वं हे-विद्याधर (सर्वविद्याश्रय)

त्वमेव व्यापकः असि सर्वतः ।

दयां कुरु-मर्यि, अस्ति-मे तव अवलम्बः

हे-भस्मपरिमलिताङ्गं ॥

श्रीगङ्गायां गयातीर्थं प्रयागतीर्थं पुष्करतीर्थं

हे-सद्गुर्भक्तशतः (तथा) पापनाशन ।

त्वमेव देवानां देवः असि हे-महेश्वर

हे-भस्मपरिमलिताङ्गं ॥

निलं सुवेलायां (ब्राह्मसुहृत्ते) उत्तिष्ठेयं रात्यन्वप्रहरे

(ते) चरणयोः येजप्रेयमात्मानं समाधिं ध्रुत्वा ।

दयां मर्यि कुरु-मर्यि हे-दया-सागर

हे-भस्मपरिमलिताङ्गं ॥

महाराज बनिध्य चितम् जटादर
 स्त्रैत्य ह्यथ् शूबिदार् सवारी ।
 कृपा कर्तम् वर्तम् म्य स्वयंवर
 भस्मादर काल-संहारी ॥
 शिवनाथन् तोर दंपुनस् व्वह् तिय् कर
 यिय् वनहाम् तिय् राज़-कमारी ।
 खण्ड् रोज् स्वख-सान् गच्छ व्वत् पनुन् गर
 भस्मादर काल-संहारी ॥ ६३० ॥
 गङ्कि ह्यथ् वातिय् नारद-मुनीश्वर
 करनावि खांदरचू तयारी ।
 यिमय् त निमथ् हालय् गङ्किय् सर
 भस्मादर काल-संहारी ॥
 योनु म्य-ति कृष्णस् प्रयम्-दिगंबर
 चात्र्य् बक्ष्य च्यम् सदारी ।
 ओशद् मनश् कृप न्यथ् शडचर
 भस्मादर काल-संहारी ॥ १८ ॥

19. ŚIVA COMFORTS THE AWE-STRICKEN PĀRVATI. HE PROMISES TO MARRY HER IN HER FATHER'S HOUSE, AND RETURNS TO KAILĀŚA.

महदेवन् दंपुम् अज्-हद् करुथ् तफ् ।
 व्वह् करुथस् खण्ड् स्थाह् दफ् क्याह् गङ्किय् दफ् ॥ ६४१ ॥
 यिक्ख् यद्वय् त पख् म्यय् स्त्रैत्य् चह् वुञ्क्यन् ।
 पक्ख्-नय् अद करन् क्याह् गङ्कि तिह् च्य वन् ॥

महाराजः (वरः) भूत्वा आगच्छेः-मे (महरणाय) हे-जटाधर

सह धृत्वा श्रोभमानां जनसादितिम् ।

कृपां कुरु-मयि त्रुण्याः-मां मां स्वयंवरेण

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः ॥

श्रीशिवनाथेन उत्तरं कथितं-तस्यै अहं तदेव कुर्याम्

यदेव कथयेः-मां तदेव हे-राजकुमारि ।

प्रसन्ना भव सुखेन गच्छ श्रधुना स्वौयं सुहम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः ॥ ६३० ॥

संदेशं धृत्वा प्रामुखात्-ते नारदसुनीश्वरः

कारयिष्यति विवाहोत्सवस्य सज्जनाम्

आगच्छेयं-ते नाम सह-नयेयं-त्वां श्रीघ्रमेव भवेत्ते सुन्नातम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः ॥

तव ममापि कृष्णाभिधश्य (ग्रन्थकृतः) प्रेम (अस्ति) हे-दिगम्बर

तवैव भक्तिः अस्ति-मे प्रोद्भवाधिकारित्वम् ।

भवौषधभूतं मन्तं जपेयं नित्यं घडक्षरात्मकम् ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः ॥ १८ ॥

श्रीपार्वत्यास्तपःसंतुष्टः श्रीमहादेवः पुनरपि तत्रशंसनोच्चरं

वरदित्या संवदति ॥ १८ ॥

श्रीमहादेवेन कथितं-तस्यै अत्युत्कृष्टं कृतं-त्वया तपः ।

अहं कृतस्त्वयाहं प्रसन्नः अतिशयेन कथय किं इष्टं-तव कथय ॥ ६३३ ॥

च्छसि यदि तु आयाहि मयैव-सह त्वं श्रधुना ।

गायासि-न-चेत् ततः कर्तव्यं किं अस्ति तत् त्वमेव वद ॥

दंपुम् तमि च्यम् म्य यिच्छा हिमाल-सन्दु यिख् ।
 चिकोटी देवता ह्यथ् तंति म्य वरिथ् निख् ॥ ६३५ ॥
 दंपुम् तमि तोर सोहय् च्योनु कुह् मंजूर् ।
 व्वह् कुस् च्यथ् सूति-सूतिनय् कुस्-न केह् दूर् ॥
 यिह् फर्मावख् व्वह् तथ्-कुन् न्यथ् घवय् च्यथ् ।
 सआदथ् कुम् सआदथ् कुम् सआदथ् ॥
 व्वह् यूरि सोजख् सत-चृषि ह्यथ् अरुन्धथ् ।
 मुकर्रे तिम् करन् इति खांदरचू कथ् ॥
 तिमन् पत पान नारद-चृषु व्वह् सोजन् ।
 लदख् ग्रहि तिम् तसङ्ग्य वानिय बोजन् ॥
 चह् गद्ध व्वन् माज्य-मालिस् माज्यराह् वन् ।
 दह् बूजिथ् यिथु लदन् तिम् हनि-यठ् हन् ॥ ६४० ॥
 व्वह् कुस् शिव् गत्ति-रूप वानिय च्चपोहय् ।
 यमिस् दितु म्य तमिस् च्यथ् दितुय् सोहय् ॥
 व्वह् कुम् च्यथ् सूत्य् च्यय् म्य सूत्य् छख् नितोन्यथ् ।
 दङ्गय् कुय् सथ् दङ्गय् कुय् सथ् दङ्गय् सथ् ॥
 चह् छख् गौरी व्वह् कुम् शंकर् कुह् क्याह् व्यन् ।
 कुह् कर्मतु कर्मलानिय अस्य पैव्यन् ॥
 च्यु सूत्य् केह् म्य तफावथ् च्य-न कन् थाव् ।
 कुह् गौरी-शंकर व्यट् म्यय् कुनुय् नाव् ॥
 दङ्गय् नाव् युम् ऋषिय् तस् कास संकठ् ।
 दया करवुन् रोज न्यथ् व्यय् तमिस् यठ् ॥ ६४५ ॥

प्रत्यक्तं-तस्मै तथा अस्ति-मे मम इच्छा हिमालयस्य (दृष्टे) आगच्छेस्त्वम् ।
त्रिकोटिसंख्याः देवताः सह-कृत्वा तत-एव मां वृत्ता नयेस्त्वम् ॥ ६४५ ॥
प्रत्यक्तं-तस्यै तेन उत्तरं सर्वमेव लक्षीयं अस्ति (मे) स्वीकृतम् ।
अहं अस्ति त्वया नित्यं-सहवर्त्यव अस्ति न किमपि दूरे (व्यतिरिक्तः) ॥
यत् आज्ञापथसि अहं तदुपलक्ष्य नित्यं समाधास्यामि चित्तम् ।
अतिसंमतं अस्ति-मे अतिसंमतं अस्ति-मे अतिसंमतम् ॥
अहं इहैत्व प्रेषयिष्यामि-तान् सप्तर्णैन् सह असुभ्यता ।
निश्चितं ते करिष्यन्ति इह विवाहोस्त्वस्य कथां (वृत्तम्) ॥
तेषां पश्चात् (तान्प्रति) स्वयं नारद-देवर्षि अहं प्रेषयिष्यामि-तस्म् ।
प्रेषयेयं-तान्प्रति संदेशं, ते तस्य वाचा श्रोत्यन्ति ॥
त्वं गच्छ अधुना मातापितृभ्यां सर्ववृत्तान्तं कथय ।
इदं-वृत्तं श्रुत्वा यथा आरोपयिष्यतः तौ अङ्गेषु अङ्गानि (हर्षण स्ववपुषि न
मास्यतः) ॥ ६४० ॥
अहं अस्ति शिवः शक्तिरूपेण (अभिन्नशिवशक्तिः) वाण्य-स्थितः परितः
(सर्वत्र)
यस्मै दत्तं (भोगमोक्षफलं) मया तस्मै त्वयैव दत्तं-त्वया सर्वम् ॥
अहं अस्ति त्वयैव सह त्वमेव मया सह असि नित्यदा
(न कदापि वियुक्तिरावयोः)
इदमेव अस्ति सत्यं इदमेव अस्ति सत्यं इदमेव सत्यम् ॥
त्वं असि गौरी अहं अस्ति शंकरः अस्ति को-नाम भेदः ।
अस्ति कृतं आद्यदेवेन आवयोः पिण्डैक्यम् ॥
त्वया सह कोऽपि मम विशेषः अस्ति-न कर्णै निधेहि (समाधानेन शृणु)
अस्ति गौरीशंकर-इति प्रसिद्धुं मम एकमेव नाम ॥
इदमेव नाम यः जपिष्यति तस्य अपाकुर्यां संकटम् (दुःखजालम्) ।
दयां कुर्वन् भवेयं नित्यदा अहं तं प्रति ॥ ६४५ ॥

दङ्गय् नाव् जपवन्यन् न्यथ् स्वर्ग् दावे ।
 दङ्गय् नाव् युस् जपिय् सुय् मोच प्रावे ॥
 वन्येमचू अख् ब्वय् कुस् ब्वह् सूतिनय् चय् ।
 च्य त म्य अ-न फर्ख् केह् अम् पननज् द्रिय् ॥
 वनिय् इय् गव् सदाशिव् कोहि-कैलास् ।
 अमिय् लोल अमिय् प्रयम दहय् आस् ॥
 वनिन् कृष्णम् म्य इकू बक्तौ इधुय् लोल् ।
 च्य म्य गौरी-शंकर कुख् माजू तय् मोल् ॥ १८ ॥

20. PĀRVATĪ LEAVES THE FOREST OF HER AUSTERITIES, AND RETURNS HOME. HER RECEPTION BY HER PEOPLE.

भवानी आय अज-जंगल् ब-खानय् ।
 वनय् क्याह् तफ् करुन् ओसुस् वहानय् ॥ ६५० ॥
 महामाया स अस्त्-ना पननि-पानय् ।
 कुह् सोर् चैलोक्य् तसन्दुय् अख् निशानय् ॥
 शिवस् सूत्य्-शक्ति अजलय् मिलु प्रसिद् ओस् ।
 दथय् जाहिर-जमादाह् तफ् करुन् योस् ॥
 हर्येव् तम् तप-सूत्य् तेज् कोताह् ।
 वनव् कोताह् करय् बज् कस् कोताह् ॥
 ह्यचोव् याज् तमि पक्तनय् गर-वते-कुन् ।
 वुक्षिय् देवव् तिह् हात् तस् बोजनावुन् ॥
 करुय् देवन्-हन्दिय् देवन् बडु च्य प्रसाद् ।
 च्य गौरी राजकूरी कुय् आफरौ-बाद् ॥ ६५५ ॥

इदमेव नाम जपद्भ्यः नित्यं स्वर्गभोगं दापयिष्यति ।

इदमेव नाम यः (समाधानेन) जपन्त्यात् सः मुक्तिं प्राप्यति ॥

संसिद्धा असि-त्वं अहमेव, असि अहं नित्यावियुक्तः त्वया ।

तव अपि ममापि अस्ति-न अन्तरं किमपि (तत्कृते) अस्ति-मे स्वात्मनः

शपथः ॥

चक्षा इत्यमेव गतवान् श्रीसिद्धाशिवः शिखरस्यान्-कैलासस्थ ।

ईदृशा आसक्त्या ईदृशा प्रेमणा (युक्ता) नित्यमेव भूयाः (इति) ॥

भवतु-नाम कृष्णस्य मम ईदृशी भक्तिः ईदृशेव प्रेमासङ्घनम् ।

त्वमेव मम हे-गोरीशंकर असि माता पिता च ॥ १९ ॥

श्रीगौर्याः पितृगेहमागत्य तदनुबन्धि वृत्तम् ॥ २० ॥

भवानौ श्रागता वनप्रदेशात् पितृगेहम् ।

वदिष्यामि किंनाम तपश्चरणं आसौत्तस्याः हेतुमात्रम् ॥ ६५० ॥

(यतः) महामायाशक्तिः सा आसौत्-न-न स्वस्वरूपेण (वस्तुतः) ।

अस्ति-हि सर्वं त्रैलोक्यं तस्या-एव एकं कलामात्रम् ॥

शिवेन सहचारिणी (अभिन्ना) शक्तिः (इति) आदित-एव ऐकं प्रसिद्धं
आसौत् ।

कारणविशेषेण (स्वातन्त्र्यलीलामात्रेण) लोकाचारदर्शनार्थं तपसः चरणं
आभासितम् ॥

(तत्रापि) अत्युत्कृष्टतां-गतं तस्याः तपश्चर्यया तेजः श्रवन्ततया ।

वक्तुं-शक्यं कियन्नाम, कुर्यां अधुना प्रासङ्गिकवृत्तं समाप्तम् ॥

आरब्धं यावत् तथा संक्रमणं शृङ्गमार्ग-प्रति ।

समौक्ष्य देवैः तत् आरब्धं तामुद्दिश्य संस्तवनं (प्रशंसनम्) ॥

(यथा) कृतः देवानामपि देवेन महान् तव प्रसादः ।

तव, हे-गौरि, हे-राजकुमारि, अस्ति अभ्युदयवादः (अस्तिः) ॥ ६५५ ॥

बुद्धिथै मैनावती गय वारथाहै खण्डै ।
 हिमालयै ते स्थाहै लंगू तस् करनि शाबण्डै ॥
 प्रज्ञानवुनु तस् वुकुखै कर्मुकु बडु खप्रकाण्डै ।
 करुखै तस् मरहबा शाबाण्डै शाबाण्डै ॥
 ल्वकटि-पान-प्यठयै आसूयै च्य सतच्छु लयै ।
 च्य व्ययिनयै जयै सदाशिव-सङ्गु दया अयै ॥ २० ॥

21. HIMĀLAYA AND MĒNAKĀ PRAISE PĀRVATI.

प्रयम् ओसुयै शिव-सन्दु ज्यन-कालयै ।
 करयै व्वहै लोल-पोशनै पोश-मालयै ॥ ६५८ ॥
 दिच्यै हरनञ्च छालयै लोल-डालयै
 सदाशिवै पान क्षोडुयनै बाल-बालयै ।
 च्यहयै बाल-पान तोयोयै बूल-बालयै
 करयै व्वहै लोल-पोशनै पोश-मालयै ॥ ६६० ॥
 दच्चन्-दौशुकु चलुयै जलदयै मलालयै
 च्य वरने सदाशिवै यियि कमि हालयै ।
 च्य ल्यूखुमतु रुतु कुहै पानयै पननि कपालयै
 करयै व्वहै लोल-पोशनै पोश-मालयै ॥
 गनानै अम् प्रयै वनन्-हन्दि पोशै वालयै
 च्य छागयै पोशै मिलविथै अर्ग-चालयै ।
 अहै क्षणान् पालना चानियै इवालयै
 करयै व्वहै लोल-पोशनै पोश-मालयै ॥

तां तथाविधां) दृष्टा भेनका (जननौ) संपद्मा अत्यन्तं प्रसद्मा ।
 हेमाखयः (पिता) च अत्यन्तं (प्रसद्मः) लग्नः तस्याः कर्तुं प्रशंसाम् ॥
 देवीप्रमानः तस्याः दृष्टुस्ताभ्यां सौभाग्यस्य अतिमहान् स्वप्रकाशः ।
 तं-ताभ्यां (च) तस्याः अहोभाग्यमिति प्रशंसने प्रशंसने (वीक्ष्या
 प्रशंसनम्) ॥
 बाल्यादेव-प्रभृति आसौते तत्र सद्गुरुसंयोगस्य प्रौद्यासक्तिः ।
 एव भूयाते जयजयकारः श्रीसदाशिवस्य महान् अनुग्रहः अस्ति-यां-प्रति
 ॥ २० ॥

श्रीपार्वत्या माठकृतस्तुतिप्रस्तावना ॥ २१ ॥

प्रेम आसौते परमशिवस्य जन्मन-आरभ्य ।
 कुर्यां-त्वत्कृते अहं प्रेमपुण्यः (विचिताः) पुष्पमालाः ॥ ६५९ ॥
 इत्तानि- (विहितानि-) त्वया मृगपोतस्येव उच्छ्वलितगतानि
 प्रेमविह्वलतया
 श्रीसदाशिवः स्वयमेव अन्विष्टः प्रति-पर्वताधित्यकोपत्यकम् ।
 तवैव बाल्यावस्थायां संतुष्टौभूतस्ते निवबाल्यमनोहरमूर्तिः-शम्भुः
 कुर्यां-त्वत्कृते० ॥ ६६० ॥
 दक्षिणात्यप्रदेशस्य (अर्थतो इक्षप्रजापतिसंबन्धी) श्रपगतस्ते
 श्रीघमेव मनुः
 तव वरणाय श्रीसदाशिवः आगमिष्यति केनापि द्रुतेन
 (महाप्रश्नसंभारेण)
 त्वया (हि) लिखितं प्रशस्तं अस्ति (सद्गायं) स्वयमेव स्वसिन्
 भालपट्टे
 कुर्यां-त्वत्कृते० ॥
 धनौभवन्तौ अस्ति-मे प्रौतिः वनानां पुष्पाणि आनयिष्यामि
 त्वयि समर्पयिष्यामि पुष्पाणि मेलयित्वा अक्षतहस्तपूरैः ।
 अस्ति कृष्णास्य पालनं तव स्वायत्तमस्ति
 कुर्यां त्वत्कृते० ॥

करन् ब्रूक्ति बक्ष्य चाँड़य परमशक्ती
 अह बक्ष्यन् चाँड़ बक्ष्य नित्यमवक्ती ।
 अह बक्ती चाँड़ कासान् साँड़ सक्ती
 अह बक्ष्य चाँड़ बक्ष्यन् नेख्बख्ती ॥ २१ ॥

22. PRAYER AND PRAISE ADDRESSED TO PĀRVATI BY THE WHOLE UNIVERSE.

हिमालय-पर्वतनि गरि चूय जायख् ।
 आयख् करने जगि रचपाल् ॥ ६६४ ॥
 परमशख्थ परमशिव छाडनि द्रायख्
 कर्म-सूत्य सप्तजूख् शिवशक्ति-रुफ् ।
 भगवथ्माया बोजनय आयख्
 आयख् करने जगि रचपाल् ॥ ६६५ ॥
 परमात्म-सूर्य-मङ्ग तौज नंनु द्रायख्
 प्रजलनि आयख् संसारस् ।
 यमि-मङ्ग द्रायख् तथि मङ्ग चायख्
 आयख् करने जगि रचपाल् ॥
 जगतचू दाता अख् फलदायख्
 यस् दिख् चूय तस् दिथि शिवजी ।
 सुय चूय लायख् चूय तस् दायख्
 आयख् करने जगि रचपाल् ॥
 वरने यियिय इय वैकुंठ-नायख्
 वैगिस् खसनुकु कुय छायख् ।

कुर्वन्ति (सर्वं एव) भक्ताः भक्तिं तवैव हे परमशक्ते
 अस्ति (हि) भक्तानां तव भक्तिरेव नित्यमुक्तिरूपा ।
 अस्ति (हि) भक्तिः तव नाशयन्ती श्रस्ताकं संकटम्
 अस्ति (हि) भक्तिः तव भक्तानां सौभाग्यशालिता ॥ २१ ॥

पार्वतौं प्रति सर्वस्य जगतः स्तुतिपूर्वकं कौर्तनम् ॥ १९ ॥

हिमालय-पर्वतस्य यहु त्वमेव जाता-त्वम् ।
 आगता-त्वं करुं जगत्याः पालनाम् ॥ ६६४ ॥
 परमशक्तिरूपा परमशिवं अन्वेष्टुं निर्गता-त्वम्
 सत्कर्मणा (लोकाचारविहितेन) संपद्मा-त्वं अभिन्नशिव-
 शक्तिरूपा ।

भगवन्माया (साक्षात्) दृष्टिपथं आगता-त्वम्

आगता-त्वं० ॥ ६६५ ॥

परमात्म-सूर्य-मध्यात् प्रकाशरूपा प्रत्यक्षं निर्गता-त्वम्
 प्रकाशयितुं आगता-त्वं संसारमण्डलम् ।
 यन्मध्यात् निर्गता-त्वं तस्यैव मध्यं प्रविष्टा-त्वम्
 आगता-त्वं० ॥

जगतः दातुरूपा असि फलदात्रो

यस्मै दास्यसि त्वमेव तस्मै दास्यति (सत्फलं) श्रीशिवः ।

स-एव सवैव योग्यः त्वमेव तस्य धौसचिवात्मिका
 आगता-त्वं० ॥

वरीतुं आगमिष्यति-त्वां (सः) सह-कृत्वा वैकुण्ठ-नायकम्
 (श्रीविष्णुम्)

विमानचिव्रश्य* आरोहणस्य अस्ति-ते संपदुपभोगः ।

* विवाहोत्सवेषु गट्हाङ्गनमध्ये पञ्चरङ्गादिना शद्विमानाकारं चित्रं लिख्यते

मानर्यज् पतिव्रथ त सती द्रायख्
 आयख् करने ज़गि रचपाल् ॥
 कृष्ण लोल-तारौ सेतार वायख्
 वानी भवानी च्यु गद्धि स्थद् ।
 सय् करिय नाद-ब्यंद बोज्जनस् लायख्
 आयख् करने ज़गि रचपाल् ॥ ११ ॥

23. THE LEGEND OF THE ASURA TĀRAKA. HE OPPRESSES THE GODS.
 ŚIVA TELLS HOW BRAHMĀ HAS EXPLAINED TO THEM THAT HE CAN ONLY BE CONQUERED BY ŚIVA'S SON, AND SENDS ARUNDHATI AND THE SEVEN R̄SIS AND OTHERS TO HIMĀLAYA TO ASK HIM AND HIS WIFE TO GIVE THEIR DAUGHTER TO ŚIVA IN MARRIAGE. THEY CONSENT. ARUNDHATI, ETC., RETURN TO BENARES AND INFORM ŚIVA. HE IS PLEASED, AND DIRECT NĀRADA TO SUMMON BRAHMĀ, VIṢNU, AND THE OTHER GODS.

कृष्णाह् अख् ओस् ओसुम् शिवसन्दु बाव् ।
 तमिस् क्षिय सूत-पौरानिख् दपान् नाव् ॥ ६३० ॥
 कृष्णीश्वर् बडु तपौश्वर् कर्मवान्य् ।
 मनस् श्रासिस् खनिथ् अरदाह् पुरान्य् ॥
 इथय् पाठिन् दिवान्-क्षुय् वीद-साच्ची ।
 तपोवन-यठ शिव-जी आव् काशी ॥
 बनारस् नाव् काशिय-हन्दु कुह् मण्ड्हर् ।
 महेदेवम् कुह् तमि दौश्कु प्रयम् पूर् ॥
 वसान् युम् तति मोक्षुय् गथ् बनान्-छास् ।
 सदाशिव् पान शिव-लूकस् अनिय् तम् ॥
 ततुय् वातिथ् मत चृषि मंगनाविन् ।
 तिमन् मारिय् मनकि मिर् वार वाविन् ॥ ६३५ ॥

मानवतौ पतिव्रता सती च निर्गता-त्वं (एव)

आगता-त्वं० ॥

हे कृष्णाख्य* हार्दित्म-तन्त्रोभिः वीणां वादयिष्यसि (चेत्)

वाणी (परात्मिका) भवानौ तवैव मंपत्स्यते सिद्धा ।

सा-एव करिष्यति-से नाद-बिन्दुत्मकां श्रवणार्थं योग्यम्

आगता-त्वं० ॥ २२ ॥

प्रकृतवृत्तकथानकनिरूपणम् ॥ २३ ॥

कृष्णिरेकः एकः आसौत् आसौच्-(च)-तस्य श्रिवात्मपरमात्मनः अतिरागः ।

तस्य सन्ति (लोकाः) सूत-पौराणिक-इति कथयन्तः नाम ॥ ६७० ॥

(सः) सुनौश्वरः महान् तपस्त्विनामग्रः सत्कर्मशीलः (च) ।

मनसि आसन्-यस्य उटुद्धितानौव अष्टादश पुराणानि ॥

(तत्कथनानुरूपं) इत्यं प्रकारेण प्रददाति वेदस्य-प्रामाण्यम् ।

तपोवन-पृष्ठात् श्रीश्विवः आगतः काश्याम् ॥

वाराणसीति नाम काशीपुरः अस्ति प्रसिद्धम् ।

महादेवस्य अस्ति तस्य देशस्य प्रेम पूर्णम् ॥

वास्तवः यः तत्र मोक्षसैव गतिः संभवन्तौ-तस्य ।

सदाश्विवः स्वयं शिवलोकं आनयिष्यति तम् ॥

तवैव प्राप्य सप्तर्षयः आनायितास्तेन ।

तेषु सर्वाख्येव मनसः रहस्यानि सम्यक् आविष्कृतानि-तेन ॥ ६७५ ॥

* यन्यक्तः सोक्तिः ।

† योगप्रसिद्धः शब्दः ।

‡ एतद्वृत्तं वेदे पूर्वभूतमेव प्रकाशयति स्तुत इति भावः ।

अरुंधती बमै नारद-सुनीश्वर् ।

सप्ति हाजिर् तिमन् लगु वननि ईश्वर् ॥

कुह् तारक-नाम् दैत्याह् अख् बजोरय् ।

तमिथ् न्यूमतु-कुह् देवन् राज्य सोरुय् ॥

किह् तस्-निश्च देवता लाच्यार् आमृति ।

बहार् अचाफ् क्षिय् तफ् करनि द्रामृति ॥

तिमन् वनुमतु जि कुह् ब्रह्मा-जियन् इय् ।

कुह् राज्ञौ तारकस् यथ् पान शिव-जिय् ॥

करिव् तफ् शिव-नाथस् बनि संतान् ।

लविव् अद राज्य सुय् ह्ययि तारकस् ज्यान् ॥ ६८० ॥

सुह् तारुख् दर्म-कर्म-निश्च ययि ततु-ताम् ।

शिवस् संतान् वत्यय् गङ्गि यतु-ताम् ॥

बहानाह् जाहिरुकु तस् इय् वनुन् यव् ।

न-तय् निश्काम निश्कल् कुय् सदाशिव् ॥

गङ्गिव् लहि तस् हिमालस् निश्च वनिव् इय् ।

अनोन् गौरौ वनन् इथ-पाठि शिव-जिय् ॥

कुह् घर्मवान् इथय्-पाठि शिव शंकर् ।

करव् गौरिय सूतिनय् असि स्वयंवर् ॥

ब्वयन् जै-जै च्य-हिहिस् वाग्यवानस् ।

सदाशिव् पान यियि यस् कञ्चदानस् ॥ ६८१ ॥

इह् बूजिय् सत-कृषि अरुंधती ह्यय् ।

पकान्-गय् वञ्चुख् हिमालस् हकैकथ् ॥

अरुभ्यतौ (वसिष्ठिसधर्मिणौ) (च) सह नारदधिष्ठा ।

(ते सर्वे) संपद्माः संनिहिताः तान्-प्रति प्रवृत्तः वक्तुं इश्वरः ॥

अस्ति (हि) तारको-नाम देव्य-एकः एकः अतिबलौ ।

तेनैव अपनौतमस्ति देवानां राज्यं सर्वमेव ॥

सन्ति (हि) तस्मात् देवाः उद्देगं आगताः ।

बहिरेव दूरेषु-प्रदेशेषु सन्ति तपः तमुं निष्क्रान्ताः ॥

तेभ्यः कथितं हि अस्ति श्रीब्रह्मणा इदमेव ।

अस्ति प्रसन्नः तारकं प्रति स्वयं श्रीशिवः ॥

कुरुत तपः (येन) श्रीशिवस्य उद्भविष्यति अपत्यम् ।

श्रलप्सगत ततः राज्यं (सर्वं) स-एव ग्रहीष्यति (अपनयिष्यति)
तारकासुरस्य जीवनम् ॥ ६८० ॥

सः तारकासुरः धर्मात्-कर्मणः पतिष्यति तत्कालपर्यन्तम् ।

शिवस्य अपत्यं उत्पद्मं संपत्स्यते यावत् ॥

मिष्मानं प्रत्यक्षं (लौकिकं) तस्य ईदृशं कथयितुं आपतितम् ।

आनय्यामः निष्कामः निर्वासनः अस्ति सदाशिवः ॥

गच्छत पूर्यं तस्य हिमालयस्य समौपे कथयत इदमेव ।

आनयिष्यामः (आनयिष्यामि)-तां गौरीं कथयन्ति (कथयति)
इत्यं श्रीशिवः ॥

अस्ति श्रान्तापयन् इत्यं-प्रकारेण श्रीशिवः शंकरः ।

करिष्यामः (करिष्यामि) गौर्यो सह वयं (श्रहं) स्वयंवरम् ॥

भूयात् जयकारः खस्तदृशस्य भाग्यशालिनः ।

सदाशिवः स्वयं आगमिष्यति यस्य कनावरणार्थम् ॥ ६८५ ॥

इदं श्रुत्वा सप्तर्षयः अरुभ्यत्या सह ।

निर्जग्नुः कथितस्ते: हिमालयाय वृत्तान्तः ॥

कुह् कुख् बङ्ग वाग्यवान्य् कर्मवान्य् ।

यियिय् शिवनाय् ह्ययिय् च्यय् कञ्जदान्य् ॥

कुह् वौदुक् आद् युस् ओंकारस्य्-मङ् ।

यियिय् सन्मख् सुह् चानिस् द्वारस्य्-मङ् ॥

निरञ्जन् निर्मल् निर्वन् निराकार् ।

न तस् क्रूदय् न तस् लूबय् निराहार् ॥

महामायाय इन्दु कुय् कर्मलोनुय् ।

दियिय् दर्शन् यियिय् सुय् गर चोनुय् ॥ ६४० ॥

तिथय् मैनावतौ यज्ञि बोजनावुख् ।

स्थाह् साँपञ्च् प्रसन् आँकार् स दावुख् ॥

दपुख् हिमालन् ति मङ्गूर् कुह् मङ्गूर् ।

पुनिमू-चंद्रम खेतु म्यय् पूरि-कनि पूर् ॥

इहय् कथ् च्यथ् धविथ् मानिव् दय-गथ् ।

म्य वन्मव वाख् लहि जानिव् सतो सथ् ॥

ह्यतुख् रुख्सथ् तिमन्-निग आय् काशी ।

महादेवस् दपुख् हे अविनाशी ॥

यिह् केंद्राह् अस्य आसूय् आगिया चाञ् ।

अकुय् कथ् बोजवुन् पानय् तिमौ माञ् ॥ ६४५ ॥

इह् बूजिथ् वारयाह् खण् गव् महेश्वर् ।

तिथय् हाजिर् सपन् नारद् मुनीश्वर् ॥

महादेवन् दपुस् शक्षि बोज् थव् कन् ।

गक्षिथ् ब्रह्मा-जुवस् विष्णस् इह् कथ् वन् ॥

त्वं असि महान् भाग्यवान् सुकर्मकृत् ।

आगमिष्यति-ते श्रौशिवः प्रतिग्रहीष्यति-ते त्वतः कन्यादानम् ॥

अस्ति (हि) वेदस्य आदिभूतः यः ओं-(प्रणव)-इति-तस्य मध्ये ।

आगमिष्यति-से संसुखं सः तत्र द्वारमध्ये (द्वारे) ॥

(यः) निरञ्जनः निर्मलः निर्गुणः निराकारः (च) ।

न तस्य क्रोधः न तस्य लोभः निरपेक्षभोज्यः (चास्ति) ॥

महामायारूपायास्त्वत्कनायाः अस्ति भाग्यं (भर्तृरूपः सः) ।

दास्यति-ते इर्शनं आगमिष्यति स-एव यृहं तत्वेव ॥ ६९० ॥

तथैव मेनका यदा श्राविता-तेः ।

(सापि) अतिशयेन संपन्ना प्रसन्ना अङ्गौकारं सा दापिता-तेः ॥

प्रतिक्षयितं-तेभ्यः हिमालयेन श्रिपि स्वीकृतं अस्ति स्वीकृतम् ।

पूर्णिमाचन्द्रमाः (इव) उदितः ममैव पूर्वदिग्भागात् पूर्णः ॥

इमामेव कथां (वाचं) चित्ते निधाय मनाच्चं दैवौ-गतिम् ।

मया कथितं-वः वाक्यं पूर्यं जानीत सत्यमेव सत्यम् ॥

यृहीता-तेः गमनानुज्ञा तेभ्यः आगताः काशीम् ।

(तत्र) महादेवाय कथितं-तेः हे श्रविनाशिन् ॥

यत्किंचिद्दूपा अस्माकं आसौत् आज्ञा त्वदीया ।

एकामेव कथां (वाचं) शृणवद्द्विः स्वयमेव तेः संमता (सा)

॥ ६९५ ॥

इहं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्नः संपन्नः महेश्वरः ।

तथैव प्रत्यक्षः संपन्नः नारदः सुनौश्वरः ॥

महादेवेन कथितं-तस्मै संदेशं शृणु निधेहि कर्णौ (त्वम्) ।

गत्वा श्रौत्रहृष्णे विष्णवे इमां वाचं वद ॥

त्रिकोटौ देवता चाथ् अस्य निश्चयिन् ।
 वुक्षिथ् वेलाह् ममिथ् तिम् हाजिरौ दिन् ॥
 इह् बूजिथ् द्राव् नारद्-जौ तुजन् दव् ।
 पकान्-गव् विष्णुलूकम् वातिथ्य-यव् ॥ २९ ॥

24. NĀRADA GOES TO VIṢNU, AND, AFTER PRAISING HIM, INFORMS HIM OF ŚIVA'S INTENDED MARRIAGE.

हरि-नारायणस् लंग् बावने हाल् ।
 महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥ ७०० ॥
 चह् राम-रूप-किनि सौताय तोयोख्
 चह् क्षण-रूप-किनि राधाय तोयोख् ।
 तुलुथ् च्य किस्य-यठ् गोवर्धनुकु बाल्
 महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥
 च्य लोलचू धंज् ख्यथ्य यशोदाय निश्
 चह् रुदुख् लोल-किनि कुञ्जाय निश् ।
 सुदामनि अथ ख्यथ्य कम्-सिरिचू चाल्
 महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥
 बनोवृथन् अकिय् सिरि-मव्य सूत्य् दनिय्
 दयिम्य मव्य अथ रंटुनय् श्रीरुक्मिणिय् ।
 व्यनथ् करूनय् दिहस् कोताह् जरो-माल्
 महाराजा महादेवुन् च्य कुय् साल् ॥
 विभौषणम् दितुय लंकाय-हन्तु राज्य
 कलस्-यठ् य थवुथ् सुयोवसय् ताज् ।

त्रिकोटिसंख्याकान् मुख्यदेवान् बहवृत्ता ग्रस्माकं समौपे आगच्छेयुः ।

(यथा) समौक्ष्य समयं समेव स शान्तात्कारं दद्युः ॥

इत्यं प्रुत्ता निष्क्रान्तः नारदर्षिः उत्थापिता-(खीकृता)-सेन द्रुतगतिः ।

अगमत् (च) विष्णुलोकं प्राप्सौत् ॥ २३ ॥

विष्णुलोकं प्राप्य नारदार्षर्विष्णुं स्तौति प्रवृत्तिं च
प्रस्तौति ॥ २४ ॥

हरये-नारायणाय प्रवृत्तः कथयितुं वृत्तम् ।

हे-महाराज महादेवस्य तव अस्ति निमन्त्रणम् ॥ १०० ॥

त्वमेव राम-रूपेण सौतायाः (परमशक्तेः) अतुष्यः

त्वमेव कृष्ण-रूपेण श्रीराधिकायाः अतुष्यः ।

उत्थापितस्त्वया त्वयैव कनिष्ठुकाङ्गुल्यां गोवर्धनाद्याः पर्वतः

हे-महाराज० ॥

त्वया प्रेमसमर्पितं नवनीतं भुक्तं-त्वया यशोदायाः समौपे
त्वं शास्त्रितस्त्वं हार्देन कुञ्जायाः समौपे ।

सुधामद्राञ्छणस्य हस्तेन भुक्तं-त्वया तण्डुलकणरेणोः

हस्तपूरमात्रम्

हे-महाराज० ॥

संपादितस्त्वया-सः एकेनैव तण्डुलकणचूर्णदानेन महाधनी

हितौयायाः मुष्टिः (तद्रूपणकृते) हस्तः यहौतस्तया-ते
श्रीसक्षिण्या ।

विज्ञसिः कृता-तया-ते दास्यसि-तस्मै कियन्-नाम स्वर्णादिद्रविणम्

हे-महाराज० ॥

विभीषणाय दत्तस्त्वया लङ्घायाः राज्यम्

श्रिरसि त्वयैव स्थापितं-त्वया सुग्रीवस्य (राज्य-)मुकुटम् ।

न्य बखुचुथ् बलिदानवस् ति पाताल्

महाराजा महादेवुन् न्य कुय् साल् ॥

वच्छन् त बालकन् ह्यथ् ग्रव्यु न्य ब्रह्मा

बनाविष् तिम् तिथिय् तस् करूथ् चमा ।

चह् तोद्योख् गोपियन् कुय् नाव् गोपाल्

महाराजा महादेवुन् न्य कुय् साल् ॥ ७०५ ॥

मरिथ् आसि देवकिय् गोमति श संतान्

अनिथ् दितिथस् दिलुकु कडुथस् न्य अर्मान् ।

तिमन् ओसु मरनस् गोमतु स्थठाह् काल्

महाराजा महादेवुन् न्य कुय् साल् ॥

परिथ् विद्या ग्वरन् दक्षिना मंजूय् ज्यान्

गच्छमत्यय् दिन् मूढुमतु अनिथ् संतान् ।

समुद्रस् फटुम् वृदि वृदि स्य गलिम् लाल्

महाराजा महादेवुन् न्य कुय् साल् ॥

मनस् अलि राग् संतान-सन्दु स्थठाह् गोसु

अनिथ् तमि रूप दितुथस् यिथु तमिस् ओसु ।

करून् अख्यथ् न्य-कुन् चय् कुख् फिरान् काल्

महाराजा महादेवुन् न्य कुय् साल् ॥

शंखाखर् दैत्य् मोरुथन् शंख् तमिस् द्राव्

कुह् तथ् शंखस् न्य धूमतु पान्चजन्य् नाव् ।

तवय्-वापथ् दिच्छूय् पञ्चिस् अन्दर् काल्

महाराजा महादेवुन् न्य कुय् साल् ॥

त्वया परितोषेण-समर्पितं-त्वया बलिदानवाय अपि पातालराज्यम्

हे-महाराज ० ॥

वत्सान् (गोपाल-)बलकान् च संगृह्य अपगतः त्वतः ब्रह्मा
समुद्भावितास्त्वया ते तथैव (तादृशा एव) तस्मै (ब्रह्मणे)
कृता-त्वया त्तमा ।

त्वं संतुष्टस्त्वं गोपीनां अस्ति-ते नाम गोपाल (इति)

हे-महाराज ० ॥ ७०५ ॥

मृत्वा आसन् देवकीमातुः गतपूर्वा षट् पुत्राः

आनीय दत्तास्त्वया-तस्य मनसः निष्कासितस्त्वया-तस्याः
त्वया अत्यौसुक्त्योऽन्नः ।

तेषां आसौत् मरणकालात् व्यतीतः अत्यन्तः समयः

हे-महाराज ० ॥

अधीत्य (अथाप्य) विद्या: गुरुणा दक्षिणा प्रार्थिता-त्वतः रुच्या
इष्टं-देयमस्ति-चेत् दातव्य(स्त्वया) मृतः आनीय पुत्रः ।

समुद्रे निमग्नः-स-मे सदित्वा सदित्वा मम विनष्टा-मे कनौनिकाः

हे-महाराज ० ॥

(इत्य) मनसि यदा रागः (अत्यौसुक्त्येन हठः) पुत्रस्य अतिशयेन
संपन्नस्तस्य

आनीय तेन रूपेण (साक्षात् एव) दत्तस्त्वया-तस्मै यादृश
(-एव) तस्य आसौत् ।

कृता-तेन कृतकृत्यभावेन-स्तुतिः त्वां-प्रति, (यतः) त्वमेव असि
विपर्ययन् मृत्युम्

हे-महाराज ० ॥

शङ्खासुरनामा देत्यः हतस्त्वया-सः शङ्खः तस्मात् निर्गतः

अस्ति तस्य शङ्खस्य त्वया संनियतं पाञ्चजन्य-इति नाम ।

तत्कार्यार्थमेव प्रक्षिप्ता-त्वया जलधेः मध्ये भन्ना

हे-महाराज ० ॥

करनि लंगि पांक् पांडव चान्त्र पूजा
 स्थाह गव रश्व राजन क्याह दह शूष्या ।
 सुदर्शन-चक्र मोहथन सुय शिष्ठुपाल
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय साल ॥ ७१० ॥
 कुह कम तागथ वनिथ ह्वकि च्योनु चर्यथ
 शुराह सास ऐठ अख हथ त्रिय वर्यथ ।
 वरिथ कुख बालुखाह चटिथ मुहनि जाल
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय साल ॥
 बनाविथ रुफ व्यनु व्यनु प्रथ-अकिस सूत्य
 कुनुय आसिथ करान ओसुख चह दिह कूति ।
 स्थाह श्रमन्द गोसथ तिथु बुक्षिथ हाल
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय साल ॥
 ज्य खारिथ मक्कमालि-किति मक्क कुलिय
 मञ्जिमि-यारि राधिकाय हन्दि कूति तुलिय ।
 तिथय-पाठि वालि शिवजी रुद-कनि लाल
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय साल ॥
 वरुथ यिथ-पाठि लक्ष्मी आसू ज्यय प्रय
 तिथय-पाठि ग्रंकरम गौरी वरुन्न ज्यय ।
 करनु कुय वारयाह खश तस्ति हिमाल
 महाराजा महादेवुनु ज्य कुय साल ॥
 कुनुय कुख आसुनु द्विय लक्ष्मी-बदि नाव
 सदाशिव-रुप रुष्णस दर्शनाह हाव ।

कर्तुं प्रवृत्ताः पञ्च पाण्डवाः तव पूजाम्

(सेन) अतिशयेन संपद्मः ह्वेषः राज्ञः किंनाम इत्यं शोभते
(योग्यं नास्तीति)

(तावत्) सुदर्शनेन-चक्रेण हतस्त्वया-सः स-एव शिशुपालः

हे-महाराज० ॥ ७१० ॥

अस्ति कस्य सामर्थ्यं कथयितुं शक्नुयात् तव चरित्रम्

घोडश बहूतं अष्टौ एकं शतं स्त्रियः वृतास्त्वया ।

(ताम्भ) वृत्वा श्रसि बालकमात्रं हित्वा मोहस्य जालानि

हे-महाराज० ॥

उद्गावितानि-त्वया रूपाणि भिद्मं भिद्मं प्रत्येकया सह

एक-एव भूत्वा कुर्वन् आसौः त्वं रूपाणि कियत्ति (असंख्यानि) ।

अतिशयेन लज्जितः संपद्मोऽहं-से तादृशं दृष्ट्वा चरितम्

हे-महाराज० ॥

त्वया आरोपिताः राधिकायाः-कृते (मुक्तमालाया वा) मुक्तफलात्मकाः
दृक्षाः

मध्यस्थेन (विवाहार्थं) (येभ्यः) राधिकायाः असंख्याः
(मुक्ताः) उत्थापिताः (प्राप्ताः) ।

तादृक्त-प्रकारेण वर्ष्णव्यति श्रीशिवः वर्षणरूपेण रत्नानि

हे-महाराज० ॥

वृता-त्वया येन-प्रकारेण लक्ष्मीः आसौत् तवैव अनुरागः

तादृक्त-प्रकारेण शङ्करस्य पार्वती वरणीया अस्ति ।

कर्तव्यः अस्ति अतिशयेन प्रसन्नः तस्यापि हिमालयः

हे-महाराज० ॥

एक-एव श्रसि वर्तमानः सन्ति-से लक्षणः नामानि

सदाशिव-रूपेण भक्तस्य (कृष्णाख्यग्रन्थकर्तुः) दर्शनं प्रदर्शय ।

अबौद-बक्ष बखुचुस् तस् दुधी गाल्
महाराजा महादेवुन् च्य कुथ् साल् ॥ ७१५ ॥ २४ ॥

25. VIṢNU, PLEASED, DISPATCHES NĀRADA TO CALL BRAHMĀ AND THE OTHER GODS. THEY ALL APPROACH ŚIVA. ŚIVA DISPATCHES NĀRADA TO WARN HIMĀLAYA, WHO NOTIFIES THE APPROACHING WEDDING. NĀRADA INFORMS ŚIVA OF THIS. THE WEDDING PROCESSION IS FORMED AND STARTS. VIṢNU LEADS THE OTHER GODS.

इह बूजिथ् श्री-विष्णुजी खण्ड स्थाह् गव् ।
वननि लंग् सोन् स्वामी श्री-सदाशिव् ॥ ७१६ ॥
अच्छिव्-किनि असि पकव् हरणस् थविथ् मन् ।
चह गङ्क् ब्रह्मा-जियस् वन् सूत्य् सुय् अन् ॥
गंडिथ् गुलि द्राव् नारद्-जी इहय् कथ् ।
वञ्जुन् ब्रह्मा-जियस् कथ् आव् तस् ह्यथ् ॥
खबर् नारद्-जुवन् करु ज्याय-ज्याय ।
चिकोटी देवता बूजिथ् तिय् आय ॥
खसिथ् गदडस् मुरारी करु तयारी ।
शिवस् निज आव् अद ह्यथ् देव् सारी ॥ ७१० ॥
गंडिख् गुलि त करु ख् शिवनाथस् नमस्कार् ।
अह क्याह अस्य आगिया, सारिय् छिह् तयार् ॥
महादेवन् दपुख् नारद्-मुनीश्वर् ।
गदज् गङ्कि ह्यथ् गद्धिन् तेत् तिय् कुह् व्यहतर् ॥
गद्धिथ् वन् नारदन् छिमालयस् दय् ।
चिकोटी देवता ह्यथ् ओय् शिव-जिय् ॥

-723] श्रीविष्णुना प्रत्युच्यते यच्च विधौयते तद्वृत्तम् ॥ २५ ॥

215

अद्वैतरूपां-भक्तिं वितर-तस्मै तस्य (भक्तस्य) द्वैतं विनाशय ॥ ७१५ ॥ २४ ॥
हे-महाराज ॥

श्रीविष्णुना तच्छ्रुत्वा प्रत्युच्यते यच्च विधौयते तद्वृत्तम् ॥ २५ ॥

इत्यं श्रुत्वा श्री-विष्णुः प्रसन्नः अतिशयेन संपन्नः ।

कथयितुं प्रवृत्तः अस्माकं स्वापौ श्री-सदाशिवः (श्रस्ति)
॥ ७१६ ॥

अक्षिद्वारा (इव) वयं (श्रवणं) आगमिष्यामः (-मि) हर्षे
स्थापयित्वा मनः ।

त्वं गच्छ ब्रह्माणं वद, सह तं आनय ॥

बद्धा अञ्जलिं निर्गतः नारदर्षिः इयमेव वात्तो ।

(गत्वा) कथिता-सेन श्री-ब्रह्मणे कथा (प्रवृत्तिः), आगतः
(नारदः) तं सह-कृत्वा ॥

प्रवृत्तिः नारदर्षिणा कृता (श्राविता) प्रति-देश-देशं (सर्वान्तेवाइन्) ।

त्रिकोटिसंख्याकाः सुख्यदेवाः श्रुत्वा तदेव आगताः ॥

आरुष्य गरुडं सुरारिष्या कृता सज्जना ।

शिवस्य समौपे आगतः अनन्तरं शृहौत्वा देवान् सर्वान् ॥ ७२० ॥

बद्धा-ते: अञ्जलीन् कृतस्त्वैः च शिवस्वामिने नमस्कारः ।

श्रस्ति का-नाम अस्माकं आक्षा सर्व-एव सः सज्जाः ॥

महादेवेन प्रत्युक्तं-सान् नारदसुनीश्वरः ।

प्रथमं संदेशं शृहौत्वा गच्छतु तत्र तदेव श्रस्ति समञ्जुषम् ॥

गत्वा (च) कथितं नारदेन हिमालयस्य इदमेव ।

त्रिकोटिसंख्यात्मकान् देवान् सह-कृत्वा आगतस्त्वस्मौपे
श्रीशिवः ॥

पकान् अथ म्यथ पतय् तसङ्गय सवारी ।
 तयारी कर् तयारी कर् तयारी ॥
 खबर् बूजिथ बजाविन् शादियान ।
 वज्ञान् ओसु ज्याबज्या बडु नगरखान ॥ ३१५ ॥
 मुवाफिख आव म्य बज्ञ दोर्य-जमान ।
 बनिथ महाराज चियि शिव-नाथ पान ॥
 सदाशिवस् निश नारद् मुनीश्वर् ।
 सपेन् हाजिर् दण्डोनस् हे महेश्वर् ॥
 पकिव् हिमाल-सन्दि-किनि अन कुतिचू तारू ।
 उछूम् तस् वारयाह-पाठि ह्यमथ् त दारू ॥
 खबर् बूजिथ सपञ्ज्र सारिचू तयारी ।
 सवारी आसू देवन् हङ्गु चपारी ॥
 उकुख लंगनाह यहंदि तथ्-षट् किंदरि बौठि ।
 स्थदथ् आय योगिनी ह्यथ् तथ् दितिन् मौठि ॥ ३२० ॥
 सदाशिव द्राव ह्यथ् चैलोक्य सोरुय् ।
 लक्ष्ण-हन्दि लक्ष्ण करोरन् हन्दि करोरथ् ॥
 खसिथ् गरुडस् चतुर्भुज् श्रौ-नरायण् ।
 पकान् अमृथ अकान् ओसु शंख वायन् ॥
 करान् आसिस् लता गंदर्व सारी ।
 हरे गोपाल श्रौ-गोवर्धन-दारी ॥ ३२५ ॥

आगच्छन्तः सन्ति ममेव पश्चात् तस्य सादिमुख्याः (सहचराः) ।

सज्जनां कुरु सज्जनां कुरु सज्जनाम् ॥

दृक्षान्तं श्रुत्वा वादितास्तेन (हिमालयेन) उत्सवार्थपटहाः ।

धमायमानः आसौत् प्रतिष्ठानं महान् आनकादिवाहनिवहः
॥ ७२५ ॥

इष्टानुकूलः समागतः मे अध्युना प्रचारः-समयस्थ ।

(यतः) भूत्वा महान्वरः आगमिष्टति श्रीशिवः स्वयम् ॥

(अनन्तरं) श्रीसदाशिवस्थ समीपे नारदः मुनौश्वरः ।

संपद्मः प्रत्यक्षः कथितं (-च)-तेन-तस्मै हे-महेश्वर ॥

आगच्छत हिमालयस्थ-हारा नास्ति कस्यापि (वस्तुनः) विलस्वः ।

दृष्टुं (-च)-मया तस्य अत्यन्त-प्रकारेण श्रोदार्थं धैर्यं (च) ॥

(एतत्) वृत्तं श्रुत्वा संपद्मा सर्वप्रकारेण सज्जना ।

अश्वहस्त्यादिवाहनानि आसन् देवानां समन्तात् ॥

समीक्षितं-तेः विवाहसुहृत्तेलग्नं ग्रहाः (सूर्योदयः) सत्र-स्थानेषु
केन्द्राणां स्थिताः ।

सिद्धिः आगता योगिनौः शृङ्खीत्वा तस्य (लग्नस्थ) दत्तानि-तथा
शुभचुम्बनानि ॥ ७३० ॥

सदाशिवः निर्गतः शृङ्खीत्वा त्रैलोक्यमुख्यान् सर्वान् ।

लक्षसंख्याकानां लक्षान् कोटिसंख्याकानां कोटीः ॥

आरुद्या गरुडं चतुर्भुजः श्रीनारायणः ।

गच्छन् अस्तुं सिज्जन् आसौत् शङ्खं वाढयन् ॥

कुर्वन्तः आसन्-यस्थ स्तुतौः गन्धर्वाः सर्व-एव ।

हे-हरे गोपाल हे-गोवर्धनधर (इति) ॥ २५ ॥

26. THE GANDHARVAS PRAISE VIŚNU.

तोठान् च्यु कुख् बक्ति-बावस् ।
 श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥ ७३४ ॥
 सासिख गीथ् कुय् ग्यवान् शेषनाग्
 राथ्-द्यन् आसितन् म्य चोनुय् राग् ।
 जनख्-राज् च्यु करनोवृथन् त्याग्
 राज्-भर्तृहरियस् दितुय् वैराग् ।
 योग-किनि तोयोख् भुसुंड-कावस्
 श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥ ७३५ ॥
 ग्रंख-मङ्ग शब्द-बावनस् लगयो
 बोज्जवुनु मोक्ष दावनस् लगयो ।
 असवुनु खख् हावनस् लगयो
 नाश-रस्तिस् योवनस् लगयो ।
 लगयो सथ्-रूपकिस् खबावस्
 श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥
 हे शिव केशव कुम् चोनु दास्
 शिव-रूप बसवुनु कुख् चह् कैलास् ।
 राम-रूप लंकाय करवुनु डास्
 कृष्ण-रूप-किनि कुख् खेलान् रास् ।
 तार् दिस् मोहनिस् दरियावस्
 श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥

मुख्यमयं च श्रीविष्णुं प्रति गन्धर्वादौनां स्तुतिप्रस्तावः ॥ २६ ॥

तुष्ट्यन् त्वमेव असि भक्तिभावस्थ ।

हे-श्यामरूप उपहारीभूयासं-से रामेति-नाम्नि ॥ ७३४ ॥

सहस्रमुखैः कीर्तिंगौतिं अस्ति-ते गायन् शेषनामः

गन्धिन्दिवं मूर्याद्वाम भे तवैव अनुरागः ।

जनकराजः त्वयैव कारितस्त्वया-सः सर्वसंसारत्वागम्

राजे-भर्तृहरये दत्तं-त्वयैव वैराग्यम् ।

योगविधानेन संतुष्टुत्वं भुसुरण्ड-काकस्थ

हे-श्यामरूप० ॥ ७३५ ॥

शहृमध्यात् शब्दप्रकाशनस्य उपहारीभवेयं-ते

तच्छ्रुतिसमकालमेव मोक्ष-वितरणस्य उपहारीभवेयं-ते ।

इसनश्चौलस्य मुखस्य प्रदर्शने उपहारीभवेयं-से

आनन्तस्य यौवनसौन्दर्यस्य उपहारीभवेयं-ते ।

उपहारीभवेयं-ते सत्यरूपस्य स्वभावस्य

हे-श्यामरूप० ॥

हे शिवात्मन् केशवात्मन् अस्मि तव दासः

शिवस्त्वरूपेण वास्तव्यः असि त्वं केलासे ।

रामरूपेण लङ्घायाः कुर्वन्नसि सर्वनाशम्

कृष्णरूपेण असि-त्वमेव क्रीडन् राष्ट्रलीलाम् ।

तारं देहि-मे मोहात्मिकायाः महानद्याः

हे-श्यामरूप० ॥

कति थैवि समयन् कंसम् जोर्
 कति रुज्म् रावणस् तिक्षु दोर-दोर् ।
 कति रुदि लंकाय बाह् शथ् पोर्
 अज्ञ-ताज्ञ संसार् कस् रुदु मोह् ।
 कमि दौफ् प्रजलोवु मङ्ग् वावस्
 श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥
 सर्व-व्यापख् कुख् मङ्ग् मनस्
 कृष्ण-रूफ् दारिथ् मङ्ग् वनस् ।
 कल ह्यथ् वामन-जौवनस्
 आश्वर् च्य होवुथ् अर्जुनस् ।
 चाज्ञ बक्तिय-हन्दु कुम् म्य हावस्
 श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥
 रामचन्द्र शैतल् कुय स्वाव्
 पुनिमू-द्वह शिव-आरती करनाव् ।
 चन्द्रचूड सूर्य-हिङ्ग दर्शन् म्य हाव्
 कृष्णस् शिव-लोक्ति तिषु गंज्राव् ।
 यिषु पाथीं करि दरि मावस्
 श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥ ७४० ॥ १६ ॥

कुत्र-नाम निहितानि समयेन कंसस्य वौर्याणि

कुत्र-नाम स्थिता रावणस्य तादृशौ प्रभावशीलता ।

कुत्र स्थितानि लङ्घायाः द्वादश ग्रतं पुराणे

अद्य-यावत् संसारः कस्य स्थितः सारभूतः (ध्रुवः) ।

केन दीपः प्रज्वलितः मध्ये वातस्य

हे-श्यामरूप० ॥

सर्वव्यापकः श्रस्ति-त्वं मध्ये मनसः

कृष्णरूपं धृत्वा मध्ये वनस्य ।

शिरः किञ्चित्वा वामनजीवनाख्यस्य

आश्चर्यरूपं त्वया प्रदर्शितं-त्वया अर्जुनाय ।

तव भक्ति(-दार्ढस्य) अस्ति-मे मे कुतुकम्

हे-श्यामरूप० ॥

हे-रामचन्द्रात्मन् श्रीततः अस्ति-ते स्वभावः

पूर्णिमा-दिने शिव-आरती-नामिका-दयाक्रन्दस्तुतिं कारय-माम् ।

हे-चन्द्रचूड सूर्यवत्पूर्वीष्मानं दर्शनं मम प्रदर्शय

कृष्णाख्यस्य (मे-गन्धकर्तुः) शिवप्रौतिं तादृशौ धनीकुम् ।

यथा (नित्यं) पार्थिवलिङ्गात्मशिवार्चनां करिष्यति व्रतानि-करिष्यति
अप्रावस्थादीनाम्

हे-श्यामरूप० ॥ १४० ॥ २६ ॥

27. THE AUTHOR EXPLAINS THAT HE CANNOT DESCRIBE THE GLORY OF ŚIVA'S WEDDING, WHICH EVEN THE GODS ARE UNABLE TO PRAISE.

कलन् श्वम् ज्यव् डलन् कुस् कुय् सथय्-सथ् ।

कुह् कस् ताकथ् सुह् करि तमि खांदरचू कथ् ॥७४१॥
समेमति आसि सालर् क्याह् वनय् कूति ।

सदाशिव् ओस् किथ् त कम् आसिस् तमिस् स्त्रैय् ॥
महापुरुषन् महादेवुन् महात्मिय् ।

वनुन् द्वर्लब् म्य ब्वद् क्यथ-पाठि वातिय् ॥
तस्ज्ञ लौला कठिज् गामचू श्वह् देवन् ।

वनुन् पञ्चा अद् अस्य मूर्खन् त जीवन् ॥
वनय् क्याह् मूर्ख-बावाह् इथु वनुन् कुय् ।

फकथ् शिवनाथ-सन्दु नावाह् वनुन् कुय् ॥७४५॥
रनिस् खनवट-स्त्रिन् खड् खनुन् कुय् ।

अनिस् रूपस् अंदर् वावाह् अनुन् कुय् ॥
इथिस् कुलिस्य् कुह् कति त्युहर्ष्य् कुह् कति मूल् ।

करान् कुस् म्वकमर् अति कुम् गङ्गान् द्वल् ॥
कलन् श्वम् ज्यव् डलन् ब्वद् श्वम् वनय् क्याह् ।

परय् लौला करय् ब्वज् क्स कोताह् ॥७६॥

28. THE AUTHOR AGAIN EXPRESSES HIS INABILITY AND UNWORTHINESS.

सदाशिव खामियो कुस् बक्ति ह्युनय् ।

बन्योमतु पाप-शैलाह् जड् त च्छुनय् ॥७४६॥

ब्रह्मादिभिरपि स्तोतुमशक्यस्य श्रीशिववृत्तस्य वर्णितुमत्यशक्तलं
खौयं मन्यमानो ग्रन्थकददति ॥ २७ ॥

मूकौभवन्तौ श्रस्ति-मे जिह्वा चज्जलौभवन् अस्मि अस्त्वेव
सत्यमेव-सत्यम् ।

श्रस्ति कस्य सामर्थ्यं सः करिष्यति तस्य उत्सवस्य निरुपणम्
॥ ७४१ ॥

समेताः आसन् जन्माः किं वदिष्यामि कियन्तः (असंख्याः) ।

सदाशिवः आसौत् कौदृशः के च आसन्तस्य तस्य सहचराः ॥

महापुरुषाणां (अपि) महादेवस्य माहात्म्यम् ।

वक्तुं हुञ्जरं मम बुद्धिः केन-प्रकारेण पर्याप्ततः (तन्माहात्म्यं
वक्तुम्) ॥

तस्य स्तुतिक्रिया कठिना संभूता श्रस्ति देवानाम् ।

कथयितुं योग्यमस्ति-किं ततः श्रस्माकं मूर्खाणां देहिनां च ॥

कथयिष्यामि किं मौर्खमेव ईदृक् कथनौयं श्रस्ति ।

केवलं श्रीशिवस्य नाममात्रं कथनौयं श्रस्ति ॥ ७४५ ॥

कुकरस्य कफोणिना गर्तः खननौयः (इव) श्रस्ति ।

श्रन्धस्य (इव) रूपस्य दर्शनविषये वायुः (कौदृग्रूपोऽक्षौति
पृच्छा इव) आनेयः श्रस्ति ॥

ईदृशस्य वृत्तस्य श्रस्ति कुत्र अग्रभागः श्रस्ति कुत्र मूलभागः ।

कुर्वन् श्रस्ति संत्तेषणं (परंतु) अत्र श्रस्ति-मे संभवन् देव्यम् ॥

मूकौभवन्तौ श्रस्ति-मे जिह्वा, तरलौभवन्तौ बुद्धिः श्रस्ति-मे,
कथयिष्यामि किम् ।

पठिष्यामि स्तुतिं करिष्यामि अधुना वृत्तान्तं समाप्तम् ॥ २७ ॥

खासामर्थमयोग्यलं च प्रकटयन्यन्यकृदेव पुनर्वदति ॥ २८ ॥

हे-सदाशिव खामिन् श्रस्ति भक्तया हौन-एव ।

संपद्मः पापात्माशिलारूपः जडः भित्तिरूपः च ॥ ७४६ ॥

दया दर्मस् कुन॑य् केंह् कुम् न मैल॑य् ।

कचैल॑य् कुस् कचैल॑य् कुस् कचैल॑य् ॥ ७५० ॥

अहंकारन् बनोवुमत् गवनौ रस्तुय् ।

मवहाह् आसिथ् मवहन् करुमत् व्वह् हस्तुय् ॥

मजिनि वस्त्र् वलिथ् द्विम् कुस् न श्रूचृय् ।

फकथ् इंद्रिय्-खखृचू अम् वार रुचृय् ॥

पश्यन्-हन्दि-पाठि कुस् ख्यथ् च्यथ् मंगान् व्वह् ।

मशान् सथ् कुम् दिङ्कु स्खख् कुस् मंगान् व्वह् ॥

गमान् कुस् न लमान् कुस् लूबस्य् कुन् ।

कुनान् लश्चा तवय् अम् लूबस्य् कुन् ॥

स्थाह् कुम् मद् त अम् न वासना श्वद् ।

गङ्गख् क्यथ्-पाठि स्थद् म्य अम् न तिक्ष्य् व्वद् ॥ ७५५ ॥

न ज्ञानय् योग् पूजा नय् लता द्यान् ।

न ज्ञानय् यज्ञ वक्य् न संद्या आन् ॥*

न ज्ञानय् वौद् परहनु स्खरून् न नाव॑य् ।

न ज्ञानय् तफ् न ज्ञानय् बक्ति-बावय् ॥

न कुम् परुमत् ग्रास्त्र् नय् पुरान॑य् ।

वुक्षिथ् लूकन् कुन॑य् कुम् व्रथ् दरान॑य् ॥

थविथ् व्रथ् अम् ख्यनृचू आसान् मनम् कल् ।

खसान् कुम् कूद् असान् आसान् पतय् लस् ॥

* न ज्ञानय् पार्धि-पूजा नय् लता चाज् ।

न ज्ञानय् आरती न आन् संद्या ॥ इति पाठान्तरम् ॥

† न ज्ञानय् जप क्यन । इति पाठान्तरम् ॥

इथायां धर्मं प्रत्येव कापि अस्ति-मे न सचिः ।

कुचैल-एव अस्मि कुचैल-एव अस्मि कुचैल-एव ॥ ७५० ॥

अर्थमानेन संपादितः गुणैः विहीन एव ।

मघकः भूत्वा मोहेन कृतोऽस्मि अहं हस्तिरूपः ॥

मलिनानि वस्त्राणि आच्छादितानि सन्ति-मे, अस्मि न शुद्धः ।

केवलं इन्द्रियसुखस्य अस्ति-मे सुषु पुरुषेरेव ॥

पशुनां-सदृशवृत्तग्न अस्मि जग्धा पौत्रा स्वपन् अहम् ।

विसरन् सत्यं अस्ति-मे, देहस्यैव सुखं अस्मि कामयन् अहम् ॥

शास्यन् अस्मि न अनुसरन् अस्मि लोभं प्रत्येव ।

पातयन्ती तृष्णा तेनैव-हेतुना अस्ति-मे क्षोभं प्रति ॥

अतिशयेन अस्ति-मे भद्रः अस्ति-मे च न वासना शुद्धा ।

संपत्स्यसि केन-प्रकारेण सिद्धुः मम अस्ति-मे न तादृशो
बुद्धिः ॥ ७५५ ॥

(तत्र) न जानामि योगं पूजां नैव स्तुतिं धानम् ।

न जानामि यज्ञं भक्तिं न संध्यां स्नानम्* ॥

न जानामि वेद-पाठां सरणं न नाम्नः (तत्र) ।

न जानामि तपः न जानामि भक्ति-भावम् ॥

न अस्ति-मया अधीतं शास्त्रं नैव पुराणम् ।

समीक्ष्य लोकान् प्रत्येव अस्मि व्रतानि धारयन् ॥

निधाय व्रतानि अस्ति-मे भुक्तर्गर्थमेव वर्तमाना मनसि कलना ।

आरोहन् अस्ति-मे क्रोधः हसन्तौ वर्तमाना अन्वेष ललना
(कृत्तिष्ठ) ॥

* न जानामि पार्श्वलिङ्गपूजां न स्तुतिं तत्र ।

न जानामि आर्तिस्तुतिं न स्नानं संध्याम् ॥ इति पाठाकरस्य ॥

† न जानामि उप-करणम् । इति पाठाकरस्य ॥

म वुक्त् म्यथ् कुन् उमानाथो चमा कर् ।

चृह् वुक्त् पनञ्जय् दयाय कुन् दया कर् ॥ ७६० ॥

खवर् च्यय् च्यय् वह् कुस् अन्तर्बहिः किथु ।

चृह् कुख् यिथु यिथु नमस्काराह् च्य तिथु कुय् ॥

खद्योमत् कुस् स्थाह् कुस् मूर्ख् नादान् ।

तवय् ज्ञानान् वह् कुस् कुम् मासुकु पान् ॥

खवर् केह् च्यम् न च्यम् वन्योव् कथ् ।

खवर् केह् च्यम् न च्यम् कथय-पाठि वत्पथ् ॥

अन्दरि-किनि छाल मारान् कुस् चृपोहय् ।

न्यबरि-किनि कुस् वनान् प्रारब्द् कुह् सोरुय् ॥

असथ् वानी वनान् कुस् कुम् डलान् मन् ।

अपज् पज् बूजि बूजिय् कुस् थवान् कन् ॥ ७६५ ॥

न्यवर् तञ्चर् अन्दर् सोरुय् खच्चर् कुम् ।

खच्चर् कुम् तय् खच्चर् कुम् तय् खच्चर् कुम् ॥

तिक्षुय् कामच् म्य च्यम् नेत्रन् अन्दर् ज्याय् ।

नजर् यामथ् दिवान् कुस् च्यम् गङ्गान् राय् ॥

म वुक्त् म्यथ् कुन् उमानाथो चमा कर् ।

चृह् वुक्त् पनञ्जय् दयाय कुन् दया कर् ॥

खवर् सोरुय् च्य च्यय् मत् म्योनु कूठु किथु कुय् ।

चृह् कुख् यिथु यिथु नमस्काराह् च्य तिथु कुय् ॥

गराह् वनान् कुमय् निर्वन् निराकार् ।

गराह् वनान् कुमय् शंभो जटादार् ॥ ७७० ॥

मा पश्य मामेव प्रति,* हे उमानाथ तमां कुरु ।

त्वं पश्य स्वकौपामेव दयालुतां प्रति, इयां कुरु ॥ ७६० ॥

विदितं तवेव अस्ति-ते अहं अस्मि अन्तर्बहिः (त्र) कीदृशः ।

त्वं असि यादृक् यादृक्(रूपः) नमस्कारः (मम) ते तादृक् अस्ति ॥

त्रिमलेन-स्थूलौभूतः अस्मि, अतिशयेन अस्मि पूर्खः निर्वुद्धिः ।

तेनैव-हेतुना जानानः अहमस्मीति (ममतां) अस्ति-मे मांसमयः

स्वात्मा ॥

विदितं किंचित् अस्ति-मे न इदं मांसं संपन्नं कस्य-वस्तुनः ।

विदितं किंचित् अस्ति-मे न अस्ति-मे केन-प्रकारेण उत्पत्तिः ॥

अन्तःकरणद्वारा भम्याः ददन् अस्मि समन्तादेव ।

ब्राह्मवह्यवह्यरेण अस्मि कथयन् प्रारब्धं अस्ति सर्वमेव ॥

अस्त्वां वाचं कथयन् अस्मि, अस्ति-मे तालौभवन् मनः ।

अस्त्वयं सत्यं श्रुत्वा श्रुत्वा अस्मि संनिदधन् कर्णौ ॥ ७६५ ॥

वहिः तनुता अन्तः सर्वमेव स्यौल्यं अस्ति-मे ।

मालिनं अस्ति-मे मलिनं च अस्ति-मे पुनः मालिनं अस्ति-मे ॥

तादृश्येव कामनायाः मम अस्ति-मे नेत्रयोः मध्ये स्थितिः (ते) ।

दृष्टिं यदा ददामि अस्ति-मे संभवन् संकल्पः ॥

मा पश्य मामेव प्रति, हे-उमानाथ तमां कुरु ।

त्वं पश्य स्वकौपामेव दयालुतां प्रति, इयां कुरु ॥

विदितं सर्वमेव तव अस्ति-ते मनः मदीयं कठोरं कीदृक् अस्ति ।

त्वं असि यादृक् यादृक् नमस्कारः (मम) ते तादृक् अस्ति ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां निर्गुणः निराकारः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां हे-शम्मो जटाधर ॥ ७७० ॥

* मत्कर्माणि कुत्सितानि मा समीक्ष्य इति भावः ।

गराह् वनान् कुसय् कुय् न च्य काँह् रंग् ।

गराह् वनान् कुसय् कोफुर् द्विय् अंग् ॥

गराह् वनान् कुसय् निर्लूब् निपिक्रिय् ।

गराह् वनान् कुसय् अय् बावच्य् प्रय् ॥

गराह् वनान् कुसय् खटिथ् रटिथ् वन् ।

गराह् वनान् कुसय् पानय् चह् हन् हन् ॥

गराह् वनान् कुसय् ओंकारकुय् व्यंद् ।

गराह् वनान् कुम् नय् म्बड् न च्यय् अंद् ॥

गराह् वनान् कुसय् अगोर हे-खच्छंद् ।

गराह् वनान् कुसय् बे-मिसलु-मानंद् ॥ ७७५ ॥

गराह् वनान् कुसय् कुख् आत्मा प्रान् ।

गराह् वनान् कुसय् कुख् योग् त ज्ञान् ॥

गराह् वनान् कुसय् बडु अय् च्य दया ।

गराह् वनान् कुसय् केह् कुय् न पर्वा ॥

गराह् कुय् विष्णुरूपय्-किनि म्बकुटा ।

गराह् अय् शिवरूपय्-किनि च्य जटा ॥

बह् कुम् द्वन्-व्यन्-अंदर् गोमत् उदासी ।

कुनय् कुख् आसवुन् कैलास-वासौ ॥

च्य कुम् जानिय् चह् कुख् कियु-हिहु निराकार् ।

चह् कुख् यिथु तिथु तिथय् बय्यनय् नमस्कार् ॥ ७८० ॥ २८ ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां श्रस्ति-ते न तव कश्चित् रागादिः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां कर्पूरस्य(-इव) सन्ति-ते अङ्गानि ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां निर्लोभः निष्क्रियः (इति) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां श्रस्ति-ते भावस्यैव प्रीतिः ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां गूढं शृहीत्वा वनरूपः (इवागाधः) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां स्वयमेव त्वं अंशमशंसु ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां प्रणवस्य विन्दुरूपो (असौति) ।

कदाचित् कथयन् अस्मि नहि आदिः न तव अन्तः ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अघोर हे स्वच्छन्देति ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां अनुपमसादृश्य-इति ॥ ७७५ ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां असि आत्मा प्राणरूपः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां असि योगः ज्ञानं च ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां महती श्रस्ति-ते तव दया ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां किंचित् श्रस्ति-ते न भयम् ॥

कदाचित् अस्ति-ते विघ्नरूपस्य मुकुटम् ।

कदाचित् अस्ति-ते शिवरूपस्य तव जटा ॥

अहं असि दोलायमानः संपन्नः उदासः ।

एक-एव असि वर्तमानः कैलासवास्तवः ॥

त्वां कः जानाति त्वं असि कीदृक् निराकारः ।

त्वं असि यादृशः तादृशः, तादृशः (तादृशाय) भूयात्ते नमस्कारः ॥

29. THE REJOICING IN THE HOME OF HIMĀLAYA AT THE APPROACHING ARRIVAL OF ŚIVA. NĀRADA IDENTIFIES TO MĒNAKĀ THE MEMBERS OF THE PROCESSION, AS FROM A HIGH TOWER SHE WATCHES THE APPROACH. HER LAMENTATIONS ON ŚIVA, IN HIS ASCETIC FORM, BEING POINTED OUT TO HER. SHE REFUSES TO BE COMFORTED. PĀRVATĪ, ON THE OTHER HAND, IS ENRAPTURED, AND CONSOLES HER MOTHER.

वनय् क्याह् वाति तिम् नजदोख् यख्-बार् ।

हरेः नारायणम् ब्रह्मनस् नमस्कार् ॥ ७८१ ॥

तिथ्य अद पाञ्चज्ञ्य नोम् शंख् वोयुन् ।

शिवः शंभुः करिथ् श्व-श्वद् लोयुन् ॥

श्वद् बूजिथ् स्थाह् खश् गैय् सारौ ।

वननि लंगि वाच् शिव-नाथज् सवारौ ॥

तिथ्य मैनावतौ गय वारया ह् खश् ।

लयौं खत थंदु बुकुन् बंगालुकुय् पग् ॥

खसिथ् तथि-षट् दंपुन् पिल्यम् नजर् दूर् ।

बुक्न् शिव-जी आसि किथु कुम् प्रयम् पूर् ॥ ७८५ ॥

यियम् महाराज किथु राजकमार्य ।

कथ चाविथ् लगस् बह् रथ-सवार्य ॥

लगस् अथ मन्त्र-ज्ञानम् लगस् बह् ।

लगम् महाराज-सामानम् लगम् बह् ॥

गुरिस् खमनम् पथर् वमनम् लगस् बह् ।

खंदर् मवस् रतिम् असनम् लगस् बह् ॥

लगम् ख्यम् खाब-ज्यामन् लगम् बह् ।

लगस् अतलाम-पैज्यामन् लगस् बह् ॥

प्रकृतवृत्तमेतत् ॥ २६ ॥

कथयिष्यामि किं-नाम, प्राप्ताः ते समीपस्यानं युगपत् ।

हरये नारायणाय (प्रधानपुरुषाय) भूयाद्वाम-तस्मै नमङ्कारः ॥ ७८१ ॥

नथैव (तत्काजे) ततः पाञ्चजन्यं नाम शङ्खः द्वापितस्तेन ।

शिवः शम्भुरिति कृत्वा कल्याणप्रशब्दः प्रचालितस्तेन ॥

शब्दं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्नाः संपन्नाः सर्व-एव ।

कथयितुं प्रवृत्ताः प्राप्ताः श्रीशिवस्य अश्वहस्त्यारोहादयः ॥

नथैव (विशेषतः) मैनावती संपन्ना अतिशयेन प्रसन्ना ।

युद्धेभ्यः अग्न्युन्नतः समीक्षितस्तया (यः) प्राप्तादस्य पटलः (ऊर्ध्वभागः) ॥

ग्रासद्य* तस्मिन्वेव कथितं-(विचारितं)-तया पर्याप्त्यति-मे दृष्टिः सुकूरं
(अस्मादेव) ।

द्रक्ष्यामि-तं, श्रीशिवः स्यात् कौदृशः अस्ति-मे प्रेम (औलुकं) पूर्णम् ॥

७८५ ॥

उमागमिष्यति-मे वरप्रेषुः कौदृकु राजकुमार्याः ।

(अनाः) कथाः परिव्यज्य उपहारीभवेयं-तस्य अहं सहागतरथिभ्यः ॥

उपहारीभवेयं-तस्य अस्मिन् सुक्तामययाप्याने उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ।

उपहारीभवेयं-तस्य वरार्हसामग्रगां उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ॥

ग्रन्थं-प्रति आरोहणे तस्माद्गूमौ अवतरणे उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ।

सुन्दरमुखे श्रोभन-सिंते उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ॥

उपहारीभवेयं-तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषेषु उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ।

उपहारीभवेयं-तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषाधरौयवस्ते उपहारीभवेयं-तस्य

अहम् ॥

* मनोराज्यानि करोति मैना ।

यिथय् पाठिन् गनान् ओसुस् प्रयन् बाव् ।

तिथय् नारद् मुनीश्वर् तस् निश्चिन् आव् ॥ ७८० ॥

गडिय् गुलि तस् दपुन् इय् हे मुनीश्वर् ।

इमन् मङ्ग् कुस् कुह् हावुम् शिव-शंकर् ॥

इह् वन्तम् श्याम-रूपय् कुस् कुह् जोतन् ।

म्बकटाह् दिथ् हठिस् कुस् कोख्लब-मन् ॥

खसिय् गरुडम् कुनिय् कुय् लाल-मालय् ।

वलिय् कुस्-ना पौतांबरुकुय् दुशालय् ॥

नियर् पंपोश् क्षिस् जि कुय् तौजवानय् ।

म्ब अमि-सन्दु म्बख् वुहिय् कुय् दख् चलानय् ॥

दय् मा महाराज् आस्यम् खश् गच्छम् मन् ।

गनिय् यक् अम् स्थाह् पक् म्ब अन्तम् ॥ ७८५ ॥

दपुस् नारद्-जियन् लक्ष्मी-नरायन् ।

दङ्गय् कुय् पाञ्चजन्य् नोमु शंख् वायन् ॥

मधू-म्बन् कुस् स्थाह् कासान् कुह् संकठ् ।

भृगञ् लथ् अम् भृगलत्ता वक्षस्-प्यट् ॥

दङ्गय् शिवनाथ-सङ्गु स्वरन् फिरान् कुय् ।

शरन् गङ्कि गङ्कि चरन् तस्मिन्दिय् स्वरन् कुय् ॥

दण्डोनम् विय हे नारद मुनीश्वर् ।

म कर जल्दौ म्ब सूतिन् अख् गराह् बर् ॥

इह् वन्तम् कुस् कुह् ह्यय् गंदर्व-लूखय् ।

म्बखौ चोरौ परान् कुय् वौद-शूखय् ॥ ८०० ॥

येनैव प्रकारेण घनौभवन् आसौत्तस्याः प्रेम भक्तिः ।

तथैव (तत्काले) नारद-मुनीश्वरः तस्य समौपे आगतः ॥ ७१० ॥

बहू अञ्जलिं तं-(नारदं-)प्रति कथितं-तया इदमेव हे मुनीश्वर ।

एतेषां मध्ये कः अस्ति प्रदर्शय-मे शिव-शङ्करः ॥

इदं कथय-नाम-मे श्यामरूपः कः अस्ति देवीप्रमानः ।

मुकुटं धृत्वा वैकक्षकं अस्ति-तस्य कौस्तुभ-रत्नम् ॥

आसद्य गदडं निपात्य अस्ति मणिमालाः ।

वसितं अस्ति-तस्य-नाम पीतरागवस्त्रस्य बहुमूल्यकम्बलयुगमम् ॥

नेत्रे पद्मपुष्पे-इव स्तो-जस्य हि अस्ति महातेजस्त्री ।

मम श्रस्य मुखं दृष्ट्वा अस्ति हुःखं अपगच्छत् ॥

अयं स्थित् महावरः स्यान्मे प्रसन्नं संपत्स्यति-मे मनः ।

घनौभूता कामना अस्ति-मे अत्यन्तं प्रतीतिं मे श्रानय-नाम-मे ॥

७१५ ॥

प्रत्यक्तं-तस्ये नारदर्पिणा लद्मौ-नारायणः ।

अथमेव अस्ति पाञ्चजनं नाम शङ्खं वादयन् ॥

शुद्धसत्त्वगुणः अस्त्वस्य अतिशयेन अपनयन् अस्ति संकटम् ।

भृगुमुनेः पादधातचिङ्गं अस्ति-तस्य भृगुलत्तेति-नाम वक्षसि ॥

अथमेव श्रीशिवस्य सरणं अभ्यस्थान् अस्ति ।

शरणं गत्वा गत्वा चरणो तस्यैव सरन् अस्ति ॥

प्रत्यक्तं-तया-तस्मै पुनः हे नारद मुनीश्वर ।

मा कुरु शैघ्रं मया सह एक-घटिकाकालं व्यतिक्रमस्व ॥

इदं कथय-नाम-मे कः अस्ति सहधत्वा गन्धर्वलोकान् ।

मुखैः चतुर्भिः पठन् अस्ति वेदश्रुतौः ॥ ८०० ॥

खसिथ् हंसस् वलिथ् व॑स्तर् व्यज़िलि कुय् ।

अथन् च॒न् ह्यथ् च॒तुर्वैदि॑य् परान् कुय् ॥

द॑पुस् नारद्-जियन् श॒क्षि बोज् च॒ह् कन् दा॒र् ।

द॒ह् कुय् ब्रह्माजुव॑य् ब्ययनस् नमस्कार् ॥

अ॒मिय् व्यपदोव॒मतु कुह् संषार् सोरुय् ।

अ॒सज्ज्य वानिय निश् द्राय् वौद् च॒रय् ॥

द॑प्योनस् विय वन् कुम् शिव-स॑न्दु लोल् ।

म्य स॑रिय् हाव॒त व्यज् यिथु चल्यम् होल् ॥

द॒ह् वन्तम् अय् कस॑ज्ज् इच्छ् रथ-सवारी ।

पकान् कुय् स॑त्य् ह्यथ् बालख् च॒पारी ॥ ८०५ ॥

खठाह् कुय् तौज्-स॑स्तुय् तौजवान॑य् ।

म्य अ॒मि-स॑न्दु दर्शनुय् कुय् खश्-यिवान॑य् ॥

द॒ह् मा महाराज् आस्यम् खश् गच्छम् मन् ।

द॑पुस् नारद्-जियन् वन व्यह् च॒ह् थव् कन् ॥

द॒ह् कर्मुक् गाश् कुय् दर्मुक् निदान॑य् ।

द॒ह् प्रत्यच् देवता कुय् तौजवान॑य् ॥

अ॒मिस् क्षिय् स॑र्य-भगवान॑य् वनान॑य् ।

इज्ज्य॑ कुय् परमशिव-स॑न्दु रथवान॑य् ॥

रथय्-पा॑ठि ह॑विनस् व॑नि-दि॑य् च॒पारिय् ।

दर्म-राज् बै इन्द्राज् स॑रिय् ॥ ८१० ॥

द॑प्योनस् विय वन्तम् अम् इच्छा इय् ।

अ॒क्षिव् वुक्हान् किथु कुह् महाराज् शिव-जिय् ॥

आरुद्य हंसं वसित्वा वस्त्राणि रक्तवर्णानि अस्ति ।

हस्तेषु चतुषु शृङ्गात् चतुर्वैदान् पठन् अस्ति ॥

प्रत्यक्त्तं-तस्ये नारदर्पणा संदेशवाचं शृणु त्वं कर्णौ धारय ।

अथं अस्ति ब्रह्मा भूयाइस्मे नमस्कारः ॥

अनेनैव उत्तादिसं अस्ति जगत् सर्वमेव ।

अस्य वाणी-सकाशात् निर्गताः वेदाः चत्वारः ॥

प्रत्यक्त्तं-तया-तस्मै पुनः कथय अस्ति-मे श्रौशिवस्य हार्दिस् ।

महं सर्वानेव प्रदर्शय-नाम अधुना यथा अपयात्यति-मे

अत्योत्सुकाधिः ॥

इदं कथय-नाम-मे अस्ति कस्य ईदृक् रथगामिस्मूहः ।

व्रजन् अस्ति सह कृत्वा बालकान् समन्तात् ॥ ८०५ ॥

अतिशयेन अस्ति तेजःसहितः महातेजस्वौ ।

मम अस्य दर्शनमात्रं अस्ति अतिरोचकम् ॥

अथं स्तित् महावरः स्यान्मे प्रसन्नं संपत्स्यति-मे मनः ।

प्रत्यक्त्तं-तस्ये नारदर्पणा कथयिष्यामि अहं त्वं निधेहि कर्णौ ॥

अथं कर्मणः प्रकाशात्मा अस्ति धर्मस्य हेतुभूतः ।

अथं प्रत्यक्त्त-देवः अस्ति महातेजस्वौ ॥

अस्य सन्ति सूर्यभगवानिति (नाम) कथयन्तः ।

अथमेव अस्ति परमशिवस्य रथवाहकः ॥

इत्यमेव प्रदर्शितास्तेन-तस्ये अन्विष्य परितः ।

धर्मराजः सह इन्द्रराजादिभिः ॥ ८१० ॥

प्रत्यक्त्तं-तया-तस्मै पुनः कथय-नाम-मे अस्ति-मे इच्छा इयमेव ।

नेत्राभ्यां पश्येयं-तं कौटृक् अस्ति महावरः श्रौशिवः ॥

कुह् सादाह् अख् इमन् मङ्गु कमि हाल ।

हटिस् प्रथ-तर्फ गंडिथ् सर्प-माल ॥

असन्दु म्बख् कासवुनु दख् गालवुनु व्याद ।

दङ्गय् गव् साद् किस् पंपोश-हिहि पाद ॥

म्बसोङ्वाह् नालि कुनिथ् कुय् कमि हाल ।

इथिस् निर्मल् रूपसंथ् कला-माल ॥

इह् तन् ज्ञोतन् स्थठाह् अस् कुस् मलिथ् सूर् ।

सफेद् साफ् त निर्मल् जन् कुह् कोफूर् ॥ ८१५ ॥

अंगन् बस्ताह् अमरबूथाह् मलिथ् कुस् ।

गज-चम् त सह-मुसलाह् वलिथ् कुस् ॥

खसिथ् वृश्वस् असवुनु न्यथ् लसवुनु ।

ननन्-कुम् मङ्गु वनन् आसिय् बसवुनु ॥

करिथ् वन्वासचू सन्यास-चालाह् ।

कुह् जन् सूर-सासस् तल् खास लालाह् ॥

कुह् मस्तानाह् कुन्युक् कुम् न खयालाह् ।

स्थदाह् सादाह् विरकाह् बूलबालाह् ॥

इह् मारान् आसि छाल बाल-बाल ।

इह् वन्तम् कथ-पाठि आमतु कुह् साल ॥ ८१० ॥

दथोनस् तमि च्य कुय् दन्-बाग्य कन् थव् ।

पयस् वाच्ख् दङ्गय् क्या गव् सदाशिव् ॥

दङ्गय् शिवनाथ् कुय् महाराज चोनुय् ।

कुह् कोर्य चाज्ञ-हन्दुय् कर्म-लोनुय् ॥

अस्ति (हि) साधुः एकः एतेषां मध्ये कोनं चरितेन (श्रलौकिकरूपः) ।

कण्ठे (यस्य) प्रतिष्यानं (परितः) बद्धा सर्पात्ममालाः ॥

अस्य सुखं अपनयन् हुःखं विनाशयन् व्याधिसु ।

अथमेव अस्ति साधुः स्तोऽस्य पद्मसदृशो पादौ ॥

योगौन्द्रः कण्ठावलम्बं पातयन् अस्ति अचिन्त्य-रूपेण ।

इदृशे निर्मले रूपे-रूपि कपालमालाः ॥

इयं (अस्य) ततुः दौष्ट्यन्तौ अतिशयेन अस्त्वस्य, अस्त्वस्य परिमलितं भस्म ।

शुक्लः शुद्धः निर्मलः च अस्त्वयं कर्पूरः इव ॥ ८१५ ॥

अङ्गेषु भस्म अमरभूतिः परिमलितं अस्त्वस्य ।

गजचर्म सिंहचर्म च वसितं अस्त्वस्य ॥

आरुषः दृष्टभं हसनश्चौलः नित्यं जीवन् ।

परिज्ञायते-मया (श्रयं) मध्ये वनानां स्थात् निवसन् ॥

कृत्वा वनवासयोग्यां संन्यासिवृत्तिम् ।

अस्ति भस्मरेणोः श्रधस्तात् शोभनं रत्नं इव ॥

अस्ति आमोदमग्नः कस्यापि अस्त्वस्य न सरणमात्रम् ।

सिद्धः साधुः वैरागी कृजुस्वभावः ॥

श्रयं प्रचारयन् स्थात् मृतवसंचारात् गिरो-गिरो ।

इदं कथय-नाम-मे केन-हेतुना आगतः अस्ति निमन्तये ॥ ८२० ॥

प्रत्युक्तं-तेन-तस्यै तेन (नारदर्घिणा) तव अस्ति धनवाइ-भाग्यं, कर्णै

समाधत्स्व ।

संचानं प्राप्ता-त्वं अथमेव नाम अस्ति सदाश्रितः ॥

अथमेव श्रीशिवः अस्ति महावरः त्वसंबन्धौ ।

अस्ति कुमार्याः तव कर्मभाग्यभूतो-वरः ॥

इङ्गय् सन्धाम् कुह् आसान् कोहि कैलास् ।

किह् सारिय् अमि-संन्दि दासन्-हन्दिय् दास् ॥

इह् बूजिथ् प्योस् मातम् गोस् हाला ।

वनान् क्याह् कुख् चूह् इथु वनुय् बह् चाला ॥

दप्योनस् विय नारद्-जी इह् क्याह् गोम् ।

म्बसोऽवाह् हिहु इह् किथु महाराज् यिथ् प्योम् ॥ ८२५ ॥

इह् कमि इकुनम् इथुय् महाराज् यियिनय् ।

म्बसोऽवाह् राजक्षमार्य च्य नियिनय् ॥

इकुम् कमि पोशसंय् सूत्य् खार् रुजिन् ।

इकुम् कमि सूरसंय् सूत्य् नार् रुजिन् ॥

दिचून् अद बाख् लजूस् वज्र् लूक-पामन् ।

मलनि लजू खाख् वालिन् च्याख् ज्यामन् ॥

दमन्-मज्ज् वुक् बनान् क्याह् व्यवहारस् ।

सपञ्ज् मातम्-सरायाह् राज-दारस् ॥

समिथ् ब्रह्यञ्जि यिम आसय् वनवान् ।

बुठन् ब्रडि कडिथ् गय अथ हावान् ॥ ८२० ॥

सपञ्जि हैरान् सारिय् इथि हालय् ।

लज्योव् अद बोजनावने तस् हिमालय् ॥

म वद कर् बद् गयख् च्य कथ् खयालस् ।

चिलोकेश्वर् कुह् आमंतु पान सालस् ॥

इक्षुय् इक्षा गयस् दोरुन् इथु लिबासाह् ।

मलुन् अथ नूर-रूपम् सूर-सासाह् ॥

अथमेव संन्यासिरूपः अस्ति वर्तमानः कैलासपर्वते ।

सन्ति सर्व-एव अस्य दासानामपि दासाः ॥

इत्यं श्रुत्वा आपत्तिस्तथाः शोकः संपन्नं-तथाः (च) वृत्तं-कठिनम् ।

कथयन् किं-नाम असि त्वं, ईदृक् कथनं अहं सहिष्यामि-किम् ॥

कथितं-तथा-तस्मै पुनः हे-नारद इदं किं संपन्नं-मे ।

वैराग्यवान् इव अयं कौटूक वरः आगत्य आपत्तितो-मे ॥ ८२५ ॥

इदं केन (द्विष्टता) अभौष्टितं-तेन-मम ईदूरोव वरः आगच्छतु-ते ।

विरक्तसाधुः राजकुमारीं तव नयतु-ते ॥

अभौष्टुं-मे केन (द्विष्टता) पुष्पेणैव सह कण्ठकजालं तिष्ठतु ।

अभौष्टुं-मे केन (द्विष्टता) भस्मनेव सह अग्निकणः तिष्ठतु ॥

प्रसारितं-तथा ततः आकन्दनं लग्नाहं अतः-परं लोकनिन्दापात्रताम् ।

परिमलितुं प्रवृत्ता (खडेह) मुद्भस्मादि, कृतानि-तथा खण्डनानि

वस्त्राणाम् ॥

क्षणे-क्षणे पश्य संपद्यते किं-वृत्तं (विपर्ययः) व्यवहारस्य ।

संपन्नं श्रोकाकन्द-शृहं (इव) राजद्वारस्य ॥

समेताः संबन्धतिथिस्त्रियः याः आसन् गायत्यः ।

ओष्टेषु संकोचान् विधाय गताः हस्तान् प्रदर्शयन्त्यः ॥ ८३० ॥

(यदा) संपन्नाः विमनस्त्राः सर्व-एव ईदृशेन वृत्तेन ।

प्रवृत्तः तदा आवधितुं तां हिमालयः ॥

मा सदिहि संविधत्स्व बुद्धिं गता-त्वं त्वमेव कस्यां चिन्तायाम् ।

त्रिलोकेश्वरः अस्ति आगतः स्वयं निमन्त्रये (स्वयंवरे) ॥

ईदृशो इच्छा संभूतास्य, धृतो-जनेन ईदृशः वेषः ।

परिमलितोऽनेन अस्य ज्योतिःस्वरूपस्य भस्मरेण्यूहः ॥

अमिस् लघ्न-नाविमय् क्रिय् लघ्न-बृदि रंग् ।

च्यु द्युठुय् अकुय् रंग् इक् गयख् तंग् ॥

दङ्गय् शंभू स्थयंभू कुस् दङ्गय् रुफ् ।

दङ्गय् कुय् प्रजलावान् सतवय् दीफ् ॥ ८३५ ॥

सूर्य अमि-मन्दि तौजुक् अख् ज्ञाह् कुय् ।

समंदर् सथ् अस्त् अख् कल्-कुचाह् क्रिय् ॥

दथय् पाठि तस् हिमालन् य्यलि वज्ञोनस् ।

दंपुस् तमि तोर हे खामी वज् करिव् बस् ॥

कुह् घरमावुन् तुहन्दु सोहय् सथय्-सथ् ।

म्यु कुम् फेरान् दह् छ्यम्-ना खांदरचू कथ् ॥

दह् गर्ह् छय् सार्यनिय् शूबाय सानय् ।

तवय् लूकन् बुक्षिय् छ्यस् मंदक्षानय् ॥

महाराजस् पञ्चा दारुन् वरन् दथु ।

यहस्थन् लूब-सस्थन् कुय् खरान् दूथु ॥ ८४० ॥

दपिव् यद्वै लम्ल् दाजस् कुह् नेरान् ।

म्यु बुउ-क्यन् पक् यियम्-न कुम् जि फेरान् ॥

दह् गम् य्यलि बोजनोवुन् ड्यूठु तय् कूठु ।

हिमालय् गव् व्यथिथ् अद लबि-कनि ब्यूठु ॥

दथय्-पाठि सारिवय् ब्यन् ब्यन् वनुख् तस् ।

कमी तस् गयस्-न केह् क्रूद-चूबस् ॥

खबर् देविय गय रुदुस्-न केह् होश् ।

महादेवनि महोबतन् दितु तमिस् जोश् ॥

अस्य लक्षणो-(अनन्त)-नामधेयस्य सत्ति अनन्तानि रूपाणि ।

त्वया दृष्टं त्वया एकमेव रूपं ईदृशी संपद्मा-त्वं खिन्ना ॥

अथमेव कल्याणप्रभवः स्वयंभूः अस्यस्य इदमेव रूपम् ।

अथमेव अस्ति विद्योतयन् सप्त दौपान्* ॥ ८३५ ॥

सूर्यः अस्य तेजसः एकं कणमात्रं अस्ति ।

समुद्राः सप्त अस्य एकं गण्डुष्मात्रं सत्ति ॥

इत्यं प्रकारेण तस्यै हिमालयेन यदा कथितं-तेन-तस्यै ।

प्रत्यक्तं-तस्मै तथा उत्तरं हे स्वामिन् अतः-परं कुरुत अलम् ॥

अस्ति आज्ञापनं योष्माकौणं सर्वमेव सत्यमेव ।

मम (तु) अस्ति-मे वैमनस्यां, इयं अस्ति-मे-नाम महोत्सवस्य कथा
(अवसरः) ॥

इयं वेला अस्ति सर्वैषामेव शोभया सहिता (भवितव्या) ।

तेनैव लोकान् समीक्ष्य अस्मि लज्जमाना ॥

वरस्य योग्यमस्ति-किं धारणीयं रूपं ईदृक् ।

गृहस्थानां सदा-कामनोपेतानां अस्ति अरोचकं ईदृक् (विधानम्) ॥

८३० ॥

कथयिष्यथ यदि तण्डुलं धानात् अस्ति निर्गच्छत् ।

मम संप्रति (तादृग्नियमवाक्ये) आगमिष्यति-मे-न, (यतः) अस्ति-मे
हि वैमनस्यम् ॥

इत्यं शोकः यदा आवितस्तथा-सः दीर्घः क्लिष्टः च ।

हिमालयः गतः चत्याय ततः कोष्ठान्तभागे आसियतः ॥

इत्यमेव सर्वैरेव भिन्नं भिन्नं कथितं-तैः तस्यै ।

नूनता तस्याः संपद्मा-तस्या-न काचित् क्रोधक्षोभयोः ॥

विदितं देव्याः (पार्वत्याः) संपद्मं समाच्यतं-तस्यै-न किंचित् सरणम् ।

महादेवस्य प्रेमातिशयेन वितीर्णं तस्यै पाठवम् ॥

* योगप्रसिद्धाः सप्तभूमिकाः ।

पकान्-गय माज्य निश तस् वननि संजु दय् ।

कृह क्याह जानख कमिस् प्यव नाव शिव-जिय् ॥ ८४५ ॥

जगथ् कुनि ओसून तथ् ब्रौँठ सुय ओसू ।

त्रिवन-रूफाह करनु इच्छाय-पुछ्य योस् ॥

इथिस् आकाशसंय वौदस् ति गव इयूठु ।

खसनु ह्यूर् सु-ति अकिस् हेरि-यठ व्यूठु ॥

कुह कस् ताकथ महात्मा वनि अमि-संदु ।

कठिनु ब्रह्मा-जुवस् गोमतु कुह यमि-संदु ॥

इङ्गय वेरंग कुय प्रथ रंगसंय मञ्च ।

इङ्गय सादन-हन्दिस् सत्संगसंय मञ्च ॥ २८ ॥

30. PĀRVATI DESCRIBES SIVA'S VIRTUES TO HER MOTHER.

परम-शक्ति वरवुनु परमेश्वर है ।

इङ्गय शंकर है चिबुवन-सार ॥ ८५० ॥

ब्रह्म-रूप आसवुनु वौद-सागर है

विष्णुरूप दारवुनु जगि अवतार ।

शिव-रूप रात्सन् ति दिववुनु वर है

इङ्गय शंकर है चिबुवन-सार ॥

इङ्गय चूरि निवनाववुनु सौताय है

इङ्गय लंकाय है करवुनु डाम ।

इङ्गय राम-लक्ष्मण श्याम-खंदर है

इङ्गय शंकर है चिबुवन-सार ॥

आगमत् (च) मातुः समौपे तां कथयितुं प्रवृत्ता इदमेव ।

त्वं किं-नाम ज्ञानाचि कस्य आपतितं नाम शिव-इति ॥ २४५ ॥

जगत् कुत्रापि आसौत्-न तस्मात् प्राक् स-एव आसौत् ।

त्रिगुणात्मकरूपं करणौयं स्वेच्छार्थं आपतितं-तस्य ॥

एतादृशे चिदाकाशे (स्तोतुं) वेदस्य अपि संपन्नं दीर्घम् ।

आरोहणं ऊर्ध्वं सो-अपि एकसिन् सोपाने आस्थितः ॥

अस्ति कस्य सामर्थ्यं माहात्म्यं विदिष्यति अस्य ।

कठिनं (हुक्करं) श्रीब्रह्मणः संपन्नं अस्ति यस्य (माहात्म्यानुकौर्तनम्) ॥

अथमेव नौरुपः अस्ति प्रति-रूपस्य मध्ये ।

अथमेव साधूनां सत्सङ्गस्य मध्ये ॥ २९ ॥

अथात्र पार्वती मातरं प्रति श्रीशिवस्य सद्गुणान्वर्णयति ॥ ३० ॥

परमायाः शक्तेः वरः परमेश्वरः अयि (मातः) ।

अथमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ २५० ॥

ब्रह्मात्मना वर्तमानः वेदसमुद्रः अयि

विष्णुरेण धारयन् जगत्यां अवतारम् ।

शिवरूपेण रात्मसेभ्यः अपि वितरन् वरं अयि

अथमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अथमेव चौर्यमिषेण नाययन् (रावणहारा) सौतां अयि

अथमेव लङ्कायाः अयि कुर्वन् सर्वनाशम् ।

अथमेव रामलक्ष्मणात्मा आमसुन्दरः अयि

अथमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

पानुन् पांडवन्-हन्दु ईश्वर् है
 दङ्गय् अरदाह् अचौहिनी गालबुन् ।
 दङ्गय् कषण-जुव् मुरली-मनोहर् है
 दङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 मङ्क-अवतार कुय् ज्ञान् व्यपदावबुन्
 सावर्णि-राज्ञस् प्रलय् हावबुन् ।
 कल्पांथ् अमि-सन्दु चन-माथर् है
 दङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 कूर्म-रूप समुद्रस् कुय् मंदनावबुन्
 चङ्दाह् रंतन् दावबुन् बाग्राविध् ।
 अथि ह्यथ् त अमृथ् धन्वन्तर् है
 दङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥ ८५५ ॥
 पाताल वराह-रूप पृथिविय खारबुन्
 हिरण्याच-दैत्यस् दङ्गय् मारबुन् ।
 गजेन्द्रस् ऋकलावुन् हरिहर् है
 दङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 प्रह्लाद-बक्षिस् दङ्गय् पालबुन् है
 मद-माझ वालबुन् हिरण्यकश्चपस् ।
 नरसिंह-जी दङ्गय् नर्मदेश्वर् है
 दङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 दङ्गय् म्बक्य् करबुन् मुक्तीश्वर् है
 दङ्गय् ध्रुव-राजुन् गोपीनाथ् ।

पञ्चानां पाञ्चुपुत्राणां ईश्वरः अथि

अथमेव श्रष्टादश अक्षौहिणीः विनाशयन् ।

अथमेव श्रीकृष्णः सुरलौमनोहरः अथि

अथमेव शङ्करः अथि त्रिभुवनसारभूतः ॥

मत्स्यावतारेण अस्ति ज्ञानं उत्पादयन्

सावर्णिमनवे प्रलयं प्रदर्शयन् ।

कल्पपितकालः अस्य क्षणमात्रकालः अथि

अथमेव शङ्करः अथि त्रिभुवनसारभूतः ॥

क्रमात्मनावतारेण समुद्रं अस्ति मथयन्

चतुर्दश रत्नानि दापयन् विभज्य (देवासुरेभ्यः) ।

हस्तेन धृत्वा च असृतं धन्वन्तरिः अथि

अथमेव शङ्करः अथि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८५५ ॥

पातालात् वराहात्मावतारेण पृथिवीं उद्धारयन्

हिरण्याक्षाख्यदेवं अथमेव निघ्नन् ।

गजेन्द्रं उन्मोचयन् हरिहरात्मा अथि

अथमेव शङ्करः अथि त्रिभुवनसारभूतः ॥

प्रह्लाद-भक्तं अथमेव पालयन् अथि

महान्मांसात् (निर्मदवौर्य कुर्वन्) अवरोपयन् हिरण्यकशिपुम् ॥

नरसिंहरूपी अथमेव नर्मदेश्वरः अथि

अथमेव शङ्करः अथि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अथमेव मुक्तिं विदधत् मुक्तीश्वरः अथि

अथमेव ध्रुवराजस्य इषुदेवो-वरपदम् ।

अटल-पद् दिववुन् विश्वेश्वर् है
 इङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 इङ्गय् वामन-जी गंगादर् है
 बलि-राजस् बड़ दात करवुन् ।
 इङ्गय् पान आसवुन् कुह स्तर् त अखर् है
 इङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 अमिस्य् सादन्-हन्दु न्यथ् प्रनाम् है
 भार्गव-राम् है इङ्गय् आसवुन् ।
 उच्चिष्ठन् गालवुन् अथि तबूरु ह्यथ् है
 इङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥ ८६० ॥
 व्यद्ध-रुफ् दारिथ् न्यंदर् चाववुन् है
 ज्यग-निश धाववुन् राचसन् पथ् ।
 इङ्गय् दन-दिववुन् दामोदर् है
 इङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 कर्कि-अवतार् कुय् इङ्गय् दारवुन् है
 अदर्मी गालवुन् तथ् कालस् ।
 दर्म बड़राववुन् विद्याधर् है
 इङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 इङ्गय् विष्णु-भगवानुन् सद्-मवर् है
 पोश-कनि लोगुनस् चियुम् निधर् ।
 राम-सन्दु पूजनी रामेश्वर् है
 इङ्गय् शंकर् है चिबुवन-सार् ॥

अथलपदं (तस्मै) वितरन् विश्वेश्वरः अर्थः

अथमेव शङ्करः अर्थः त्रिभुवनसारभूतः ॥

अथमेव श्रीवामनः गङ्गाधरः अर्थः

बलिदानवराजं महान्तं वशानं कुर्वन् ।

अथमेव स्वयं वर्तमानः अस्ति देवात्मा असुरात्मा च अर्थः

अथमेव शङ्करः अर्थः त्रिभुवनसारभूतः ॥

अस्मा-एव साधूनां नित्यं प्रणामः अर्थः

भार्गवरामरुपेण अर्थः अथमेव वर्तमानः ।

क्षत्रियान् विनाशयन् हस्ते परशुं धृत्वा अर्थः

अथमेव शङ्करः अर्थः त्रिभुवनसारभूतः ॥ ४६० ॥

मुद्रावतारं धृत्वा योगनिद्रां आस्थितः अर्थः

यज्ञात् निधापयन् रात्रसान् विमुखान् ।

अथमेव धनदाता दामोदराख्यः अर्थः

अथमेव शङ्करः अर्थः त्रिभुवनसारभूतः ॥

कल्कवतारं अस्ति अथमेव धारयन् अर्थः

पापात्मनः विनाशयन् तस्मिन् काले ।

धर्म विवर्धयन् विद्याधरेति अर्थः

अथमेव शङ्करः अर्थः त्रिभुवनसारभूतः ॥

अथमेव विष्णोर्भगवतः सद्गुरुः (पूज्यस्त्री) अर्थः

(येन) पुष्पार्थं निवेदितं तृतीयं नेत्रम् ।

रामस्यापि पूजायोग्यः रामेश्वरः अर्थः

अथमेव शङ्करः अर्थः त्रिभुवनसारभूतः ॥

कालस् ज्ञालवुन् वस्मादार् है
 तवय् नाव् घवहस् कालसंहार् ।
 यमराजम् अमि-सङ्ग् थर-थर है
 दृज्य शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 दृज्य अमरनाथुक् अमरेश्वर् है
 अथोध्याय द्वारकाय विय मथुरा ।
 नैपाल कांशिय कम्भीर-पर् है
 दृज्य शंकर् है चिबुवन-सार् ॥ ८६५ ॥
 बूगन् बूगवुन्* योगेश्वर् है
 च्यथ् व्वद् मन् प्रान् दृज्य आत्मा ।
 दृज्य अंदर् है दृज्य न्यबर् है
 दृज्य शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 पुष्पदन्त-रूप कुय बूग-मूच् दाववुन्
 दृज्य वननाववुन् महिम-पार् ।
 दृज्य आनंद-गन् नंदिकेश्वर् है
 दृज्य शंकर् है चिबुवन-सार् ॥
 हनि-हनि मङ्ग दृज्य चराचर् है
 कृष्णस् वननाववुन् लौला ।
 थापना असङ्ग् हृदयुक् मंदिर् है
 दृज्य शंकर् है चिबुवन-सार् ॥ ३० ॥

* ज्ञनवुन् (जयकृत) दृति पाठान्तरम् ।

कालं दाहकः भस्मलिताङ्गः अथि

तेनेव नाम नियतं-तैरस्य कालसंहार-इति ।

यमराजस्थापि अस्मात् महाकम्पो-भौतिक्ष्व अथि

अथमेव शङ्करः अथि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अथमेव अमरनाथक्षेत्रस्य अमृतेश्वरः अथि

अथोद्यायां द्वारकायां पुनः मणुरायाम् ।

नेपालदेशे काश्यां कश्मीरदेशे अथि

अथमेव शङ्करः अथि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८६५ ॥

भोगानां भोगकृत् घोगेश्वरः अथि

चित्तरूपः बुद्धिरूपः मनोरूपः प्राणरूपः अथमेव आत्मा ।

अथमेव अन्तः अथि अथमेव बहिक्ष्व अथि

अथमेव शङ्करः अथि त्रिभुवनसारभूतः ॥

पुष्पदन्तात्मना अस्ति भोगमोक्षात्मफलं दापयन्

अथमेव वाचयन् महिम्नाख्यं-स्तोत्रम् ।

अथमेव आनन्दराश्मिः नन्दिकेश्वरः अथि

अथमेव शङ्करः अथि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अंगस्य-अंशस्य मध्ये अथमेव चराचरात्मना (परिणातः) अथि

कृष्णस्य वाचयन् स्तुतौः-कौतीश्व ।

वास्त्वानं श्रस्य हृदयरूपं मन्दिरं अथि

अथमेव शङ्करः अथि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ३० ॥

31. MĒNAKĀ SCOLDS PĀRVATĪ FOR THUS SPEAKING WELL OF THE HORRIBLE BRIDEGROOM. PĀRVATĪ JUSTIFIES HERSELF. NĀRADA REPORTS THE STATE OF AFFAIRS TO ŚIVA.

इथय् पाठि पार्वतीय शिव-लौला ।

कनन् माताय करु अस् बडु दलौला ॥ ८६९ ॥

महात्मा तस् वनुन् कोताह् वनय् क्याह ।

दपुस् तमि इय् वनुन् पज्या च वाह् वाह् ॥ ८७० ॥

मंदक् अय्-ना वनान् अख् ऊर-तैशूर् ।

चह् अख् किक् कूरु म्य-निश् व्यज् दूर् चल् दूर् ॥

अक्षिव् वुक्षनय् वनान् अख् बडु दलौलाह् ।

असङ्ग् ब्रेठिय् बन्येमत् अख् वकीलाह् ॥

चपाथ् तस् दिच्न् अय् वारयाह् शर्म् ।

यिवान् केह् अख्-न अक्षि-तलि अख् चह् नर्म् ॥

सपञ्ज् शर्मन्द गौरी इथु बुक्षिथ् हाल् ।

इह् क्याह् बोज्यम् अमिस् वलुमत् मुहन् नाल् ॥

महादेवुन् महात्माह् बोज्ञि सुय् पूर् ।

अहंकारस् बन्योमत् आसि यस् सूर् ॥ ८७५ ॥

व्यसंगिथ् रोज्ञि सुय् मायाय जालय् ।

प्रयन् यस् परमशिवज् सर्प-मालय् ॥

सफेदस्-प्यठ् लगान् क्षिय् वारयाह् रंग् ।

सफेदी मानि सुय् युस् जानि सत्संग् ॥

शरीरम् कुय् पतव्-लाकन् बनान् सूर् ।

बस् प्रयि तस् युस् रोज्ञि देह-निश् दूर् ॥

इत्यं पार्वत्युक्तिं श्रुत्वा सभर्सनमिव प्रतिवदति मेना ॥ ३१ ॥

इत्यं प्रकारेण पार्वत्या शिवकौर्तिस्तुतिः

कर्णयोः मातृः कृता (गोचरौकृता) अस्ति-तस्यै महत्तौ कथा
(वार्ता) ॥ ८६६ ॥

माहात्म्यं तस्यै कथितं-तया कियत् कथयिष्यामि किं (अलौकिकम्) ।

प्रयुक्तं-तस्यै तया (मात्रा) इदमेव कथनीयं योग्यमस्ति-किं त्वया
अहो अहो ॥ ८७० ॥

लज्जा अस्ति-तव-न-किं कथयन्ती असि असमञ्जसम् ।

त्वं असि कौटशी कन्या मत्तः अधुना दूरं गच्छ दूरम् ॥

अक्षिभ्यां अदृष्टैव कथयन्ती असि महत्तौ वार्ताम् ।

अस्य (शिवस्य) पुरस्ताइव संपन्ना असि मध्यस्यरूपा ॥

चणेठिका तस्यै प्रतिस्पा-तया अस्ति-तव अतिशयेन लज्जा (काङ्का नेति) ।

आगच्छन्ती किंचिदपि असि-न अक्षिविषये असि त्वं सुकुमारैव ॥

संपन्ना सुलज्जिता गौरौ दृढ़कृ दृष्टा दृत्तम् ।

(व्यचारयच्च) इयं किं-नाम ओष्यति-मां अस्याः आवृतं मोहेन
वेष्टनम् ॥

महादेवस्य माहात्म्यं ओष्यति स-एव पूर्णम् ।

अहंकारस्य संपन्नं स्यात् यस्य भस्म ॥ ८७५ ॥

उल्लङ्घ्य स्यास्यति स-एव मायायाः जालम् ।

प्रौतिज्ञनकाः यस्य परमशिवस्य सर्पात्ममालाः (भवेयुः) ॥

शुक्लवर्णं संलग्नतः सन्ति अनेकाः रागाः ।

शोक्लं भवति स-एव यः जानाति सत्सङ्गम् ॥

शरीरस्य अस्ति अन्ततः संभवत् भस्म ।

भस्म प्रियं-भविष्यति तस्य यः स्यास्यति देहात् दूरं (उदासीनः) ॥

तिथय् नारद-जियन् यस्ति बुद्धु दृथुय् रंग् ।
 व्यथिथ् गव् पकनि लंग् सांपत् स्थाह् तंग् ॥
 सदाशिवस् निश् दवान् दवान् आव् ।
 अनय् कर्णनस् प्रबो अर्जस् म्य कन् थाव् ॥ ८८० ॥
 अह् वस्तु लह्य आसवंत् मैनावतौ हश् ।
 वुक्षिथ् सय् मुख-ब्वज्-किनि गय नाखण् ॥
 दक्षान् आसू महाराजाह् ज्यान् यियम् ना ।
 वरिथ् सुध् राजकमार्य नियम् ना ॥
 कुनिय् क्षिव लहि तुहङ्कु माया अह् प्रजा ।
 दुयौ तसि वासि यम् आसि लूक-लज्जा ॥
 मंदक् यमि चाव् तमिय् प्राव् गथ् वेशख् ।
 चह् मंदकख् कस् कुख् सर्वव्यापख् ॥ ८१ ॥

32. NĀRADA PRAISES ŚIVA, AND ASKS HIM TO ABANDON HIS HORRIBLE FORM.

लज्जाय-रस्ति प्रजाय ।
 अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥ ८८५ ॥
 कुस् कुय् दयुमु कस् मंदकख्
 निर्मल-रूप-किनि कुय्-न शख् ।
 मन् चानि न गंग्नरन आय
 अनुग्रह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥
 बालक-अवस्था च्यय् च्यय् न्यथ्
 कुय् बूल-बालय् नाव् च्य सय् ।

तथैव नारदशिखा यदा दृष्टं ईदृक् चरितम् ।
 उत्थाय गतः चलितुं प्रवृत्तः संपद्मः अत्यन्तं बद्ध-इव-कुद्धः ॥
 सदाशिवस्य समीपे धावन् धावित्वा आजगाम ।
 विज्ञसिः कृता-तेन-तस्मै हे-प्रभो विज्ञसेः मम कर्णौ निधत्स्व ॥ ८८० ॥
 अस्ति या युज्ञाकं वर्तमाना मैनावतो श्वस्यः ।
 दृष्ट्वा चैव मूढबुद्धगा संपद्मा अप्रसद्मा ॥
 इच्छन्ती आसीत् महावरः सविरः आगच्छतु-मे नाम ।
 वृत्वा स-एव राजकुमारौ नयतु-मे नाम ॥
 एकरूपाः स्य यूयं भवतां मायाविवर्तः अस्ति प्रजात्मभूतसर्गः ।
 द्वैतं तस्यैव भासिष्यते यस्य स्यात् लौकिकौ-लज्जा ॥
 लोकलज्जा येन परित्यक्ता तेनैव प्राप्ता गतिः निःसंदेहम् ।
 त्वं लज्जितो-भविष्यसि कस्मात् असि (यतः) सर्वव्यापकः ॥ ३१ ॥

नारदस्तुतिवृत्तं श्रीशिवं प्रति ॥ ३२ ॥

हे-लज्जया-विहीन प्रजायाः ।
 अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥ ८८५ ॥
 कः अस्ति-ते द्वितीयः कस्मात् लज्जिष्यसे
 निर्मलेन-रूपेण अस्ति-ते-न संशयः ।
 गुणाः त्वदीयाः नहि संकलने (सर्वत्र) आगताः
 अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥
 बालकस्येवावस्था अस्ति-ते तवैव नित्यम्
 अस्ति-ते बूलबालेति (सदार्जवोपेतार्थकं) नाम तव सत्यम् ।

जै-जै कुय् इक्षि दयाय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥
 निर्लूब मुह् कुय् गोलुमतुय्
 आस्थर्य काम् कुय् जोलुमतुय् ।
 आसिध् इथु तौज् उमाय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥
 विरक्त वस्त्र इय-न नालि
 फेरान् चय् कुख् बालि-बालि ।
 कुस् जानि कुख् चह् कथ् शाय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥
 न्यधनि अमरनाथ् चह् कुख्
 वस्त्र चावि तमि यमि लबुख् ।
 नालमति करि प्रतिमाय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥ ८८० ॥
 परमशक्ति-सस्ति बूलबाल
 नालि श्य छुञ्चमच् कल-माल ।
 मस्तान वेपर्वाय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥
 स्वकट-कनि श्य च जटा
 नाव् प्ययु संकट-कटा ।
 अटा-स्वकट-गंगाय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥

जयजायकारः अस्ति-से ईदृश्याः दयायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-निलोभ मोहः अस्ति-त्वया विभागितः

आश्चर्य कामः अस्ति-त्वया दग्धः ।

भूत्वा ईदृक् तेजः उमायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-विरक्त वस्त्राणि सन्ति-ते-न वसितानि

संचरन् त्वमेव असि प्रतिपर्वतप्रायप्रदेशेषु

कः जानाति असि त्वं कस्मिन् स्थाने

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-नग्नमूर्ते अमरनाथः त्वं असि

वस्त्राणि त्यक्तानि तेन येन लब्धस्त्वम् ।

आलिङ्गनानि करिष्यति प्रतिमायाः (तव तत्र)

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ८९० ॥

हे-परमशक्तुरपेत सदार्जवस्त्रभाव

वैकक्षकहपेण सन्ति-त्वया धृताः मुखडमालाः ।

आनन्दमग्नि निर्भय

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

मुकुटस्थाने अस्ति-ते तव जटा

नाम पतितं-ते संकटहर्तेर्ति ।

जटामुकुटस्थायाः-गङ्गायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

नव् निदान् छिय् दन-पूर्
 आश्वर् तिंह् चाविथ् मलुथ् स्वर् ।
 वलुनख् न मुह-मायाय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥
 वृशबस् खसिथ् वसाह् मलुथ्
 हस्ति-चम् त सह-मुखल वलुथ् ।
 खश् मवयु च दूय् दृच्छाय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥
 महाराज् आयोख् बनिथ्
 कस् कोर्य कुस् द्यकि वनिथ् ।
 मैना च वुद्धने द्राय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥ ८८ ५ ॥
 डौशिथ् च गय चूबस् अंदर्
 हावतस् तिथुय् रुफाह् खंदर् ।
 यिथु लगिहिय् पत्तु-क्षाय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥
 हंसनाद-यठ साहाय
 रोज् चाव् हंसनु साय ।
 हांसा म्य अम् हंसाय
 अनुयह् कुह् चोन् ज्याय-ज्याय ॥
 हृष्णस् तिथु दित दर्शनुय्
 यिथु बासिइख् चिबुवन् कुनय् ।

नव शङ्खादयो-निधयः सन्ति-ते धनेन-पूर्णाः
 आश्र्य तत् व्यक्ता परिमलितं-त्वया भस्म ।
 आवृतस्तथा-त्वं नैव मोहमायया
 अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

 (शधुना च) वृषभं शास्त्रं भस्म परिमलितं-त्वया
 हस्तिचर्म सिंहचर्म च वसितं-त्वया ।
 रोचकं संपद्मं-ते तव इदमेव इच्छया
 अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

 महावरः आगतस्त्वं भूत्वा
 कस्याः कनायाः (एतच्च) कः पर्याप्तति कर्त्तितुम् ।
 मेनका त्वां द्रष्टुं निर्गता
 अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ८६५ ॥

 दृष्टा त्वां गता क्षोभस्य मध्ये
 प्रदर्शय-नाम-तस्यै तादृशं रूपं सचिरम् ।
 यथा उपहारीभवेत्सा-तव पाश्चात्यशोभायाम्
 अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

 हंसनादस्थानात् बहाय
 तिष्ठ प्रक्षिप (शस्माम्) राजहंसस्य क्षायां (राजत्वनिमित्तभूताम्)
 हिंसा (तृष्णा) मम अस्ति-मे समौपवास्तवा
 अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

 कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः) तादृक् देहि-नाम दर्शनम्
 यथा भासिष्यते-सेषां त्रिभुवनं एकरूपमेव ।

चाविहे लूक-लज्जाय

अनुग्रहं कुहं चोनुं ज्याय-ज्याय ॥ ३१ ॥

33. SIVA TAKES A BEAUTIFUL AND ADORNED FORM. MĀNAKĀ'S WONDER.

दहं लौला बूज्जिथ्य खण्डं गवं महेश्वर् ।

अमान् अमान् दप्योन् तस् हे मुनोश्वर् ॥ ८८८ ॥

कुहं सोरुयं वनुनुं चोनुयं म्य मङ्गूर् ।

बराबर् न-त म्यय निश्च म्वक्त तय सूर् ॥ ८०० ॥

समदृष्टौ वनय क्याहं अय म्य कथं हिश्च ।

हिङ्गय कुयं बुर्जं तय क्यमखाव म्यय निश्च ॥

वनन्-वनन् नज्जर् नारद्-जियन् चावू ।

महादेवन् महामाया पनञ्जं होवू ॥

स माया यथ दपान् विश्वरूप-दर्शन् ।

सुहं दर्शन् यथ वनन् अमृत-वर्णन् ॥

करोर् सूर्यन्-हन्दुय तौजाहं बनोवुन् ।

परंब्रह्मान् पनुनुं प्रकाशं होवुन् ॥

परमशिवन् पनुनुं प्रचंडं चोवुन् ।

करोर् सूर्यं तौजं यख-ज्याहं मिलनोवुन् ॥ ८०५ ॥

थविव लहि बोजवन्यव वार द्यानय ।

करिव बदं चाय थविथ मथ कुसं वनानय ॥

कुनय सूर्यं बुकुन् कुव न बनानय ।

निथर तथ दर्शनस छिव न दरानय ॥

(यथा) अत्यन्तं लौकिकौ-लज्जाम्

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥ ३२ ॥

शिवस्य सच्छोभिसालङ्कारादिवेषोद्भवं वृत्तं प्रकाश्यते ॥ ३३ ॥

एतां स्तुतिं शुत्वा प्रसन्नः संपन्नः मच्चेष्वरः ।

हसित्वा हसित्वा अकथयद् तं (नारदर्षिं) हे मुनीष्वर ॥ ३३६ ॥

अस्ति (हि) सर्वसेव कथनं तव मम अङ्गौकृतम् ।

समानं श्रनया ममैव समीपे सुक्ता भस्म च ॥ ३०० ॥

समर्पणं कथयिष्यामि किं अस्ति मम कस्य समानम् ।

सदृशसेव अस्ति भूर्जं बहुमूल्यवस्त्रविशेषश्च मम समीपे ॥

कथानुसारं दृष्टिः नारदर्षिणा प्रदत्ता ।

महादेवेन महामाया स्वकौया प्रदर्शिता ॥

सा माया यां प्रवर्द्धन्ति विश्वरूपदर्शनमिति ।

तत् दर्शनं यत् कथयन्ति अमृतवर्षणमिति ॥

कोटिसंख्याकानां सूर्योणां तेजः उद्भावितं-तेन ।

परब्रह्मणा स्वकौयः प्रकाशः प्रदर्शितस्तेन ॥

परमशिवेन स्वकौयं तौदण्डतेजः आविष्कृतं-तेन ।

कोटिसूर्यतेजः-(इव) युगपत् संयोजितं-तेन ॥ ३०५ ॥

समादङ्कं पूर्यं, हे-ओतारः, मुषु धानेनैव ।

कुरुत ब्रुद्धिम्, चित्तं निदङ्कं, सत्यं अस्ति कथयन् ॥

एकसेव सूर्यं द्रष्टुं अस्ति-वः न प्रभावः ।

नेत्रे तस्मिन् दर्शने स्तो-वः न स्थिरौभवतः ॥

करोर् यति आसि तति क्याह् आसि प्रकाश् ।
 बुद्धिथ् कुस् छकि कस् आसि तिथु गाश् ॥
 अह् क्याह् वन अद महाराजाह् बन्योव् किथु ।
 तिथिम् परिवारम् य चिथु शूबिहे तिथु ॥
 डलन् अम् बद वनय् क्याह् माङ्गि बदल् ।
 शफख् आव् व्यूठ तम् तति पादनय् तल् ॥ ८१० ॥
 बुद्धिथ् नारद्-जियन् करुनम् नमस्कार् ।
 चह् कर्ता सारिकुय् कुख् हे निराकार् ॥
 कुनुय् ओसख् मनस् अलि भवयु च यख्-बार् ।
 स्थाह् वनहा त दिमहा ज्यूठ व्यस्तार् ॥
 अकिस् चन-माचस्-मङ्ग् सोह् संसार् ।
 करथ् वत्पथ् त क्याह् तजिब् कुह् दथु कार् ॥
 बनाविथ् पान्क् कारन् शक्लि-ओंकार् ।
 चह् कुख् परमात्मा मङ्ग-बाग् स्वखतार् ॥
 दयालो दय् चह् कुख् अय् बावचूय् प्रय् ।
 च ब्रह्मनय् जै च ब्रह्मनय् जै च ब्रह्मनय् ॥ ८१५ ॥
 अनय् अम् बिय दय् हे मृत्युंजय् ।
 बुद्धनवाल्यन् तिकू अङ्कि दिह् चिथु बुद्धनय् ॥
 असान् असान् पकनि लगु अद सदाशिव् ।
 वनय् कोताह् प्रचंडाह् पर्वतस् एव् ॥
 बुद्धिथ् मैनावती सांपञ्च खबरदार् ।
 नकर् चाविथ् बुद्धन् गंभू जटादार् ॥

कोटिसंख्या यत्र स्यात् तत्र कौदृकु स्यात् प्रकाशः ।

द्रष्टुं कः शक्नुयात्, कस्य स्यात् तादृकु प्रकाशः ॥

अहं किं विद्यामि ततः महावरः संपद्वः कौदृकु ।

तादृशस्य परिवारस्य यादृकु योग्यमासीत् तादृकु ॥

चञ्चलौभवन्तौ अस्ति-मे बुद्धिः, कथयिष्यामि किं मञ्जुष्मारागस्य विधानार्थं ।

दिग्रागः (यः सूर्योदयास्तस्मये उत्पद्यते) आगतः निविष्टः तस्य तत्र
पादयोः तत्त्वे ॥ ९१० ॥

दृष्टा नारदर्पिणा कृतस्त्वेन-तस्मै नमस्कारः ।

(अवदत्त तं) त्वं कर्ता सर्वस्यैव असि, हे निराकार ॥

एक-एव आसौः मनसि यदा उद्भवतं-ते तव एकदा ।

बहु कथयेयं, दद्यां च दीर्घं विस्तारम् ॥

एकस्तिन् त्तणमात्रकाले सर्वः संसारः ।

विहितस्त्वया उत्पन्नस्त्वया, किं च आश्र्यं अस्ति ईदृक (वर्तमानं)
कार्यम् ॥

समुद्भाव्य पञ्च कारणानि ग्रणवाकारेण ।

त्वं असि परमात्मा तन्मध्यभागे स्वच्छन्दः ॥

हे-दयालो, ईश्वरः त्वं असि, अस्ति-ते भक्तिभावस्य प्रौतिः ।

ते भूयात्ते जयकारः, ते भूयात्ते जयकारः, ते भूयात्ते ॥ ९१५ ॥

(पुनरवदत्) विज्ञप्तिः अस्ति-मे पुनः इयमेव, हे सृत्युजय ।

अवलोकयितृणां तादृशौ दृष्टिं वितर यथा पश्येयुस्त्वाम् ॥

सित्वा सित्वा गच्छुं प्रवृत्तः ततः सदाशिवः ।

कथयिष्यामि कियत् प्रचण्डं-तेजः पर्वतं व्यापत् ॥

अवलोक मेनावतो संपद्वा विदितवृत्ता ।

दृष्टिं प्रसार्य दृष्टुस्त्वया शम्भुः जटाधरः (यः पूर्वदृष्टिः) ॥

बन्योमत् राज-घ्रिता हृ तौजवानाह् ।
 बरिथ् तमन्दिय् तौज-स्त्री आमत् ज्यहानाह् ॥
 सुह् महाराजाह् सुह् साजाह् राज-चालाह् ।
 कुह् कम् ताकथ् तम्युक् करि अख् खयालाह् ॥ ८१० ॥
 सुह् जंपानाह् सुह् सामानाह् विमानाह् ।
 कुह् कम् ताकथ् तम्युक् वनि अख् निशानाह् ॥
 महाराजस् वुक्षिथ् इथु तौजुकुय् खख् ।
 चलुम् द्वख् तस् बन्योस् परमात्मुकुय् खख् ॥
 वननि लज् क्याह् मनकि तमन्ना म्य द्राया ।
 इह् क्वा पञ् किन वुक्वान् अम् खप्र-माया ॥
 वनन् वनन् दथय्-पाठि गय हर्षम् ।
 यहिदि सारि किंदरि बौठिम् म्य वर्षम् ॥
 च वन् हर्षश्वरो हर्षस् बह् करुथस् ।
 च आनंदेश्वरो आनंद बह् वरुथस् ॥ ८१५ ॥ ४३ ॥

34. MĀNAKĀ, SEEING ŚIVA IN A FORM OF UNEARTHLY BEAUTY,
PRAISES HIM.

म्य गम् कोसुथ् दिगंबरय् ।
 पंपोश-पूजा करयो ॥ ८१६ ॥
 प्रथमय् चानि द्रायस् बह् गरय्
 करहा हर्षश्वरक् दर्शन् ।
 आनाह् करुम् कुरुचेन-सरय्
 पंपोश-पूजा करयो ॥

(स-एव) संपद्मः राजपुत्रः अतितेजस्वी ।

पूर्णतां तस्यैव तेजसा समागतं जगत् ॥

(समुत्पद्मः) सः (तादृक्ष) महावरः तत् अलङ्कारजालं राजयोग्यवेषादिकम् ।

अस्ति कश्च सामर्थ्यं तस्य करिष्यति (यः) केवलं सरणमात्रम् ॥ ९२० ॥

तत् याप्यथानं तं सामग्रीसमुदायं विमानं (च) ।

अस्ति कश्च सामर्थ्यं तस्य करिष्यति (वर्णनेन) एकं चिङ्गमात्रम् ॥

महावरस्य अवलोक्य इदृशं तेजस्वि सुखम् ।

अपगतं-तस्याः हुःखं, तस्याः (मेनकायाः) उद्भूतं-तस्याः परमात्मनः
सुखम् ॥

कथयितुं प्रवृत्ता किं-नाम मनसः श्रोतुश्चक्षेशाः मम अपगताः ।

इदं अस्ति-किं सत्यं किंवा पश्यन्तौ अस्ति स्वग्रमायाम् ॥

कथयित्वा कथयित्वा इत्यमेव संगता-सा हर्षम् ।

(व्यवारयच्च) ग्रहाः सर्वे (सूर्यादयः) केन्द्रस्यानेषु च्छिताः-मे मे
वर्षचक्रे (ज्योतिषप्रसिद्धे) ॥

तथा अधुना हे-हर्षश्वर हर्षं अहं आपादिता-तथाहम् ।

तथा हे-आनन्दश्वर आनन्देन अहं पूर्णैकृता-तथाहम् ॥ ९५२ ॥ ३३ ॥

अनुत्तररूपसौन्दर्यं औशिवस्य दृष्ट्वा मेनका स्तौति ॥ १४ ॥

मम श्रोकः अपनीतस्तथा, हे-दिगम्बर ।

पद्मोः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ९२६ ॥

प्रेमणा तव निर्गताहं अहं यृहात्

कुर्यां-नाम हर्षश्वरस्य दर्शनम् ।

स्नानमात्रं कृतं-मथा कुरुत्वेत्सरसि

पद्मोः-पूजां कुर्यां-ते ॥

प्रयमच्च पृथिविय परात्परय्

ज्यवान् इयवन कुह बावुकु व्योलु ।

जोवरि जन्म-पाफ जालिथ हरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

जोवरि-नाग-जल जगदीश्वरय्

अथ बाव-व्यालिस बन्योव सग् ।

परमार्थ-रम योस परमेश्वरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

गलुम् चूब अकि चनमातरय्

चलुम् खनमुह वातिथ मुह ।

भुवनेश्वरिय ताह्म स बवसरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥ ८३० ॥

अनंत अकाल हे अमरय्

यमहेरि खसान बन्योम शम दम् ।

यमकिंकर गालिथम शंकरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

कामकि क्रूदकि भस्माखरय्

अखर प्रक्षुच कर्णय सर् ।

हरशम बह कर्णथम हर्षश्वरय्

पंपोश-पूजा करयो ॥

हे शिव केशव गर्वफि अंदरय्

दय आकार कुख अदय-रूफ ।

प्रेमात्मिकायाः पृथिव्याः हे-परात्पर

उत्पद्मानं उपवनाख्यत्वे श्रस्ति भावरूपं बौजम् ।

ज्ञोवृद्ध-आख्ये-चेत्रे जन्मार्जितपापानि दग्धा त्यन्यामि

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

ज्ञोवृद्ध-त्वेवनागजलेन हे-जगदौश्वर

अस्य भावात्मबौजस्य संपन्नः सेकः ।

(यत्र) परमार्थरूपरसः आपतितः हे-परमेश्वर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

विनष्टो-मे ज्ञोभः एकेन त्तण्मात्रकालेन

नष्टो-मे खनमुहाख्यां-त्वेत्रं प्राप्य मोहः ।

(तत्र) भुवनेश्वरौदेवा-प्रतिष्ठितया (स्वकन्यया च) तारिताहं भवसरसः

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ९३० ॥

हे-अन्तरहित कालरहित हे अमृतमूर्ते

यमुहेर-नाम्नि-गिरो आरोहन्त्याः संपन्नो-मे शमः दमः ।

यमकिङ्कराः नाशितास्त्वया-मे हे-शंकर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

(स्वप्रकृतिं निन्दति) कामात्मनः क्रोधात्मनः भस्मासुरस्य

आसुर्यां प्रकृत्या कृतं-तया-तव भस्म ।

हर्ष अहं आपादिता-त्वयाहं हे-हर्षेश्वर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

(तत्र) हे शिवात्मन् केशवात्मन् गुहायाः मध्ये

द्वयेन आकारेण असि (वस्तुतः) अद्वैतरूपः ।

रामेश्वर त शामखंदरय्

पंपोश्च-पूजा करयो ॥

संकट-कटा च जटादरय्

नाव् पृथु म्य कोसुध् सोह् संकट् ।

वर् लब् म्य च्यथ्-निश् हरे-हरय्

पंपोश्च-पूजा करयो ॥

हे अमरय् हे अजरय्

वुक्षिथ् च जरय् रुदुम्-न होश् ।

चराचरय् कुख् आश्वरय्

पंपोश्च-पूजा करयो ॥ ६३५ ॥

तिक्ख अच्छ म्य दितम् विश्वेश्वरय्

वुक्खाय् करोर-सूर्युक् तौज् ।

न-त अथ तौजस्-निश कति दरय्

पंपोश्च-पूजा करयो ॥

तौज् ईथु बनोवुथ् बस्मादरय्

ब्यनय् च दयस् जै-जै-कार् ।

वाच्स् पयस् गयस् व्यस्मरय्

पंपोश्च-पूजा करयो ॥

कृष्णस् दिह् बक्ती भक्तीश्वरय्

गदादरय् सदाह् बोज् ।

आनंद् दिह् आनंदेश्वरय्

पंपोश्च-पूजा करयो ॥ ६४ ॥

रामेश्वरः श्यामसुन्दरश्च

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

संकट-हर्ता तव हे-जटाधर

(तदेव) नाम प्रसिद्धं-ते सम अपकृतस्त्वया सर्वः संकटः ।

वरः लक्ष्यः मया त्वत्-स्व हे-हरे-हर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

हे अमर हे अजर

अवलोक्य त्वां अत्यशोऽपि स्थिता-मम-न चेतना ।

चराचरात्मरुपेण असि आश्चर्यरूपः

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ९३५ ॥

तादृशे नेत्रे महां देहि-नाम-मे हे-विश्वेश्वर

पश्येयं-ते कोटिसूर्यरौणां तेजः ।

अन्यथा अस्मात् तेजसः कुत्र स्यास्यामि

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

तेजः हृदृक् समुद्भावितं-त्वया हे-भस्मपरिमलिताङ्ग

भूयात्ते तव हृश्वरस्य जयजयकारः ।

प्राप्नाहं स्तुतिं गताहं (च) विस्तुतिं (निश्चेष्टताम्)

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

(ग्रन्थकतुः) कृष्णस्य देहि भक्तिं हे-मुक्तीश्वर

गदाधरात्मविष्णुमूर्ते विज्ञमिशब्दं शृणु ।

आनन्दं देहि हे-आनन्देश्वर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ३४ ॥

35. MĒNAKĀ'S SATISFACTION.

स्थाह् यज्ञि साँपनुस् मन् साविदानय् ।
 वननि लज् यम् कमारौ बाग्यवानय् ॥ ८३८ ॥
 नमस्कार् आश्वनस् कुस् कर्मलोनुय् ।
 स्थाह् रूपिठ् त स्वंदर् तुंदबोनुय् ॥ ८४० ॥
 जनानन्-कुन् दपुन् दय् है मपन् नन् ।
 स्वंदर् वाणिय ह्यचितोम् लहि वनवुन् ॥ ८४१ ॥

36. MĒNAKĀ CALLS UPON THE BRIDESMAIDS TO SING
IN HONOUR OF ŚIVA.

स्मिवे विगिज्ञव् वनवुन् जोन् है ।
 महाराज् सोन् है चिबुवन-सार् ॥ ८४२ ॥
 बुञ्ज् श्रोस् बुड् तय् बुञ्ज् बन्योव् बालय्
 सोन् है सालय् कमि हाल आव् ।
 नव्यन्-हन्दु नव् है प्रान्यन्-हन्दु प्रोन् है
 महाराज् सोन् है चिबुवन-सार् ॥
 स्थाह् तौज्ञवान् है शूबाय-सान् है
 गर सोन् पान भगवान् है चाव् ।
 जोन् है जुवान् है मोन् है सोन् है
 महाराज् सोन् है चिबुवन-सार् ॥
 संकट-गटि-मङ्ग अनवुन् गाश् है
 अववुन् आश् है आशि-रस्वन् ।

अनुत्तरशोभाशालिरूपमवलोक्य मेनाया यहृत्तं तदर्णयति ॥ ३५ ॥

अतिशयेन यदा संपद्मं-तस्याः मनः सानन्दम् ।

वर्तुं प्रवृत्ता श्रस्ति-मे कुमारौ महाभाग्यवत्ती ॥ ९३९ ॥

नमस्कारः भूयात्स्यै (यतः) श्रस्ति-तस्याः सत्कर्मभाग्यं (भर्ता)

अतिशयेन रूपवान् सुन्दरश्च मनोहर-एव ॥ ९४० ॥

जन्य-स्त्रियः-प्रति श्रकथयत् ईश्वरः श्रयि संपद्मः प्रत्यक्षः ।

सुन्दररूपया वाष्णा आरभद्रमस्यार्थं पूर्यं उत्सवगौतिम् ॥ ३५ ॥

मेनाया जन्यस्याकानपूर्वं गानं वरं प्रति कटाचौक्त्य ॥ ३६ ॥

समावेता-भवण हे-दिव्यस्त्रियः गानं ज्ञातं (श्रस्ताभिस्त्रितं) श्रयि ।

(यतः) महावरः श्रस्तसंबन्धौ श्रयि त्रिभुवनसारभूतो-श्रस्ति ॥ ९४२ ॥

श्रधुनैव शासौत् स्वविरः ननु श्रधुनैव संपद्मः वालकरूपः

श्रस्तद्वृहे श्रयि निमन्त्रणेन केन (श्रलौकिकेन) वृत्तेन आगतः ।

नवौनानां नवौनः श्रयि पुरातनानां पुरातनः श्रयि

महावरः श्रस्तसंबन्धौ श्रयि त्रिभुवनसारभूतो-श्रस्ति ॥

अतिशयेन तेजस्त्री श्रयि श्रोभावान् (च) श्रयि

यहे श्रस्ताकं स्वयं भगवान् श्रयि प्रविष्टः ।

ज्ञातः (चायं) श्रयि जीवात्मभूतः श्रयि संमतः श्रयि (च) श्रस्ताकं श्रयि

महावरः श्रस्तसंबन्धौ श्रयि त्रिभुवनसारभूतो-श्रस्ति ॥

संकटात्मनस्तामिस्त्रात् उत्पादयन् प्रकाशं श्रयि

निधापयन् श्राश्रां श्रयि निराश्रानाम् ।

सात्र व्याप्ति-हन्दु कर्म-लोन् है
 महाराज सोन् है चिवुवन-सार् ॥ ८ ४५ ॥
 जोतन् तनि-स्त्र॑त् मन् निवुन् है
 खख् दिवुन् है खख् हाविथ् ।
 कृष्णस् हृदयस् मङ् वासुन् है
 महाराज सोन् है चिवुवन-सार् ॥ ८ ४६ ॥

37. THE BRIDESMAIDS SING PRAISES OF VIŚNU, WHO LEADS THE PROCESSION.

नंदकाल् आव् गिंदने रास् ।
 आर करि वे आरथ् ॥ ८ ४७ ॥
 आरवल् दज् लोल-नारथ्
 आर-रस्ति कर् वन्वास् ।
 आर-कच् फीछ् आर-आरथ्
 आर करि वे आरथ् ॥
 देह-दारकाय मङ् वारथ्
 वुक्षितोन् खेलवुन् रास्
 दार्य सुचरिथ् नवदारथ्
 आर करि वे आरथ् ॥
 हरमख तथ् हरदारथ्
 वनि-कडितोन् सन्धाम् ।
 स्त्र॑त् ज्ञान सुव्यचारथ्
 आर करि वे आरथ् ॥ ८ ४८ ॥

अस्माकं कुमार्याः सुकर्मभाग्यभूतो-भर्ता अर्थि

महावरः अस्मसंबन्धौ अर्थि त्रिभुवनसारभूतो-जस्ति ॥ ९४५ ॥

देहीप्यमानः भूत्यां मनः हरन् (अस्ति) अर्थि

सुखं ददत् अर्थि सुखं प्रदश्य ।

कृष्णास्य (अन्यकर्तः) हृदयस्य मध्ये भासमोनो-(जस्ति) अर्थि

महावरः अस्मसंबन्धौ अर्थि त्रिभुवनसारभूतो-जस्ति ॥

सहागतसम्भाश्यं श्रीविष्णुं स्तुतिभिर्गायन्ति जन्यस्त्रियः ॥ ३८ ॥

नन्द-नन्दनः आगतः क्रौडितुं रासलौलाम् ।

दयया कुरुत-भोः मण्डलौविशेषम् ॥ ९४६ ॥

पुष्पविशेषवाटिका इरधा हार्दत्प्रसंतायेन

निष्कसयेन कृतः वनवासः ।

दयया-आद्रौभूता संचारंगता जलाटवौमु

दयया कुरुत-भोः मण्डलौम् ॥

देहात्मिकाया-द्वारकायाः मध्ये सुषु

पश्यत-नाम-तं (दृश्यतां सः) क्रौडनशीलः रासलौलायाम् ।

पक्षद्वाराराणि उह्माटग नवद्वारात्मिकानि

दयया कुरुत-भोः मण्डलौम् ॥

(प्रतिसुखं) हरसुखाख्ये-गिरिक्षेत्रे पुनः हरद्वाराख्ये-श्रीगङ्गातीर्थे

उपलक्ष्यतां-सः संनासौ ।

चेतुना ज्ञानेन सद्विचारेणैव

दयया कुरुत-भोः मण्डलौम् ॥ ९४७ ॥

लारि क्याह् इमि संसारय्
 सासन् ति कृवे सास् ।
 अख् दय-नाव् तारि तारय्
 आर कृवे आरय् ॥
 हार-पर्वत दर्बारय्
 लच्छ-बृदि सास-बृदि सास्
 निधिवे दय-दन-द्यारय्
 आर कृवे आरय् ॥
 बृनिवे यिथ् गुपकारय्
 शहर-मङ्ग वन्वास् ।
 ग्यविवे शंकराचारय्
 आर कृवे आरय् ॥
 कृविवे स्वंदरौनारय्
 रुव-करनुकु अव्यास् ।
 श्याम-स्वंदर् बोजि वारय्
 आर कृवे आरय् ॥
 कृष्ण-जुव् चाव् सानि द्वारय्
 सूत्य् ह्यथ् हरम्बखवास् ।
 सूर्य-चंद्रम प्रकारय्
 आर कृवे आरय् ॥ ८५५ ॥

अनुयास्यति किं-वस्तु (सारात्मना) अस्मात् संसारात्

सहस्रशः-संख्याकानि-द्रव्याणि अपि कुरुत-भोः भस्म ।

एकं ईश्वरनाम तारयिष्यति पारं (भवसरः-पारम्)

दयथा कुरुत-भोः मण्डलौम् ॥

शारिकागिरिहपात् महाधिकारिपदात्

लक्ष्मसंख्याकानि सहस्रशः सहस्रम् ।

स्वीकुरुत-भोः ऐश्वर्यात्मधनद्रव्याण्येव

दयथा कुरुत-भोः मण्डलौम् ॥

भवत-भोः श्रागत्य गुपकाराख्ये-गोपाद्रिप्रदेशे

नगरमध्यात् वनवासिताम् ।

गायत-भोः शङ्कराचाराख्यगिरिस्थज्जेष्ठे ईश्वरमन्दिरे

दयथा कुरुत-भोः मण्डलौम् ॥

कुरुत-भोः स्वन्दरिनाराख्ये-स्थाने*

संमुखं-पङ्किन्द्रयविधानेन† श्रभ्यासम् ।

(येन) श्यामसुन्दरः श्रोत्यति सुषु

दयथा कुरुत-भोः मण्डलौम् ॥

(अयं) कृष्णचन्द्रः प्रविष्टः अस्माकं ह्वारे

सह धृत्वा हरमुखवास्तव्यं-महादेवम् ।

सूर्योचन्द्रमसोः प्रकारेण (स्त इमौ)

दयथा कुरुत-भोः मण्डलौम् ॥ ९५५ ॥

* विष्णुपादनिकटे ॥

† पुरःपश्चाद्विविशेषपूर्वकः स्तौषां गानविशेषः ॥

कृष्णम् सूत्य ल्वकच्चारय्

कृष्ण-जुव करि अथवास् ।
गिंदनकि छिह्न दह तारय्
आर करिबे आरय् ॥ ३७ ॥

38. THE WOMEN ASSEMBLE TO WATCH THE BRIDEGROOM.

दह बूजिथ चयलूकच्च चिय आय ।

महाराजस् वुद्धनि कमि खोल द्राय ॥ ८५७ ॥

नजर दायौ बरौ-किनि याज्ञ चावूख् ।

महादेवज्ञ स्वारौ पर्जनावूख् ॥

निधर दितिनख् तिथिय यिथ बोजन आख् ।

खंदर वानिय वज्रेहस् वनवन-वाख् ॥

झातुख् जन वैकुण्ठ मंडुल बनावुन् ।

समिथ चिय-बाव झातुहस् वननावुन् ॥ ८६० ॥ ३८ ॥

39. THEY SING THE WEDDING SONG.

पारि पारि लिंगितोस् रथ-मवार्य

महाराज राज-कमार्य आव् ॥ ८६१ ॥

वय चलु मृत्युंजयने जय-सूत्य

दय-मङ्ग नय मङ्ग तोताह द्राव् ।

हिमालय-पर्वतन वन-हार्य

महाराज राज-कमार्य आव् ॥

(ग्रन्थकृतः स्वात्मालापः) कृष्णाख्येन सह ब्राल्य-एव

श्रीकृष्णः करिष्यति हस्तावलम्बनम् ।

क्रौंडाविधानस्य सन्ति दिवसाः त्रिकसंख्याकाः

दयथा कुरुते-भोः मण्डलौम् ॥ ३९ ॥

जन्यस्त्रौणां समित्वम् ॥ ३८ ॥

इदं प्रुत्वा त्रैलोक्यस्य स्त्रियः समागताः ।

महावरं द्रष्टुं केन (महता) श्रौतसुक्येन निर्गताः ॥ ९५७ ॥

दृष्टिः पत्तकोभ्यः द्वारैः (च) यावत् प्रतिस्पा-ताभिः ।

महाएवस्य हस्त्यारोहादयः उपलक्षितास्ताभिः ॥

नेत्राणि वितीर्णानि- तेन-तासां तादृशानि यथा श्रवलोकने आगतः-
स-तासाम् ।

स्त्रिया वाण्या उदितानि-ताभिस्तस्मै उत्सवगान-वाक्यानि ॥

श्रारब्धं इव वैकुण्ठ-सदृशं मण्डलं भावयितुम् ।

समेत्य स्त्रीभावेन प्रक्रान्तं-ताभिस्तस्य गायनम् ॥ ९६० ॥ ३८ ॥

शिवमुपलक्ष्य विवाहोपयोगि गानम् ॥ ३९ ॥

स्वात्मनः-समर्पणे लगत-तस्य रथावरोहणम् ।

महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरीतुम्) ९६१ ॥

भयं अपगतं सृत्युच्छ्रयस्य जयेन

ईश्वरात्मनः उपत्यकायाः (नियतिशक्तेवर्वा) मध्यात् शुकविशेषः
निर्गतः ।

(सः) हिमालय-पर्वतस्य वनश्चारिकात्मकायाः (कनायाः)

महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरीतुम्) ॥

सानिस् पोश-बागस् ओसु गोश्शाह्
 गोश्शस्-यठ् पंपोश्शाह् वूठु ।
 रोश चाव् पोशनूल् मङ्गु पोश-वार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 पंपोश-पाद बुकु साद शाहजादाह्
 बागस्-मङ्गु नागरादाह् द्राव् ।
 आकाश्श-अमृथ् यव् दारि-दार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 पंपोश फर्श्शह् करु बंगालस्
 चिज्जगत्यालस् सालस् देपु ।
 बाल वूठु बालादर्य यठ्-दार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 वन्त्रूय विगिज्ञाह् वनवनि द्राय
 आकाश-यठ वङ्कु अङ्करङ्कु व्वन् ।
 वन् छास् वमनावान् कन् दार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 विमानन्-क्यथ् क्षिह् पतु-महाराजय्
 सिंहासनन् यठ् क्षिह् राजय्-च्छिमि ।
 वैमि यैय् असि वुक्षिथ् हस्ति-अंबार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 साल्लरौ डाल दिंच यठ् डालानम्
 दौवान्खानम् देवता बौठि ।

आस्माकौनस्य पुष्पोद्यानस्य आसीत् श्रोभाविशेषः

श्रोभाविशेषे पद्मं निविष्टम् ।

शनैः-शनैः प्रविष्टः जौवजौवपचौ मध्ये पुष्पवाटिकायाः

महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरौतुम्) ॥

पद्मचरणोपेतः दृष्टो-इस्माभिः ऋजुस्वभावः समाहृनन्दन-इव

तस्मिन्नुद्याने देवखातकमिव निर्गतम् ।

(यत्र) आकाशात् अमृतं प्रतितं धारासारेण

महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरौतुम्) ॥

पद्मेरेव आक्षरणं कृतं प्राचादविशेषे

(यत्र) त्रिजगत्यालस्य निमन्त्रणं कथितम् ।

बालात्मा (शम्भुः) निविष्टः महोद्द्वस्त्वस्तिकस्थ पक्षद्वारे

महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरौतुम्) ॥

वनद्वास्तव्या वनदेवता उत्सवगानगानाय निर्गता

आकाशात् (च) अवतीर्णाः अप्सरसः भूमौ ।

गुणात् सन्ति-तास्तस्य गापयन्त्यः कर्णौ समाधास्ति (इति अतः)

महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरौतुम्) ॥

विमानानां-मध्ये सन्ति वरसमानवेषा-बालकाः

सिंहासनेषु-स्थिताः सन्ति राज्ञर्घ्यः ।

अधः-पतिता-इव* वयं अवलोक्य इस्तिपृष्ठस्यपरिस्तोमविमानानि

महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरौतुम्) ॥

जन्मैः आषनविशेषाः इत्ताः (कृताः) पृष्ठे सर्वतोभद्रश्चमध्यभाग-
विशेषस्य

कोष्ठकविशेषे देवाः निविष्टाः ।

* अपूर्वतेजःपुञ्चावलोकनेन जातमूर्छाः संपद्मा इति भावः ।

अङ्गि अपार्य त अङ्गि दपार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 शिव-सत्पुंग-नोम् अन् कर्म-ज्याय
 बाग्रोवृ दर्म-सबाय मङ्ग् ।
 परमार्थ रम् फिर् प्रयमच नार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 ख्यावनस् च्यावनस् छिख् सेवाय
 कम् कम् राज-क्षेषि खद्भय्गार्
 मैल छिख् ख्यावान् ऐल-सुफार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 दथु महाराज पजि दच्य थज्य कार्य
 ज्यल् ज्यल् वालितोम् राज-कमार् ।
 वौगिस्-यठ् ब्बज्ज् कोताह् प्रार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 द्वारम् सानिस् बन्योव् स्वर्गद्वाराह्
 काञ्जन् साञ्ज् शालमाराह् जन् ।
 शालरौ कमि-हाल तति छाल मार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥
 वंदन् चाविष्ठ् कल छिस् वंदन्
 वंदन् छ्यफ् दिच् लंदन् वोत् ।
 चंदन-जिन् वोल् जोल् बुखार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥

केचित् (जन्माः) पारभागे (तस्य) केचित् च अवारभागे
 महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरीतुम्) ॥
 शिवशास्त्रानुसारिस्तद्वानामकं भोजनं सत्कर्मात्मनि-स्थाने
 विभक्तं धर्मात्मसभायाः सध्ये ।
 परमार्थात्मा रसः प्रस्त्रावितः प्रेमात्मिकायाः नाडौकुम्भ्याः
 महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरीतुम्) ॥
 भोजयितुं पाययितुं सन्ति सेवायाम्
 के के (श्रलोकिकमाहात्म्याः) राजर्षयः सेवाकारिणः ।
 रोचकानि सन्ति भोजयितारः ऐलापूर्णफलानि
 महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरीतुम्) ॥
 (अस्ति हि) ईदृक् महावरः युक्तः* ईदृशेन उन्नतेन श्रीवाङ्मेन-
 वर्तमानः
 श्रीघ्रं श्रीघ्रं समानौयतामस्य (श्रवतार्थ) राजकुमारौ ।
 (सोऽयं) श्रज्जरलिखितपञ्चरागात्मकविमान चित्रे श्रातः-परं कियन्त-
 कालं प्रतीक्षिष्यते
 महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरीतुम्) ॥
 द्वारस्य आसाकौनस्य संपदं स्वर्गद्वारम्
 वलभी (श्वर्होर्ध्वपुरं) अस्माकं शालमाराख्यप्रसिद्धोद्यानश्च हं
 इव (प्रतिभाति) ।
 जन्मैः श्रचिन्त्यचरितेन तत्र संचारविशेषाः विहिताः
 महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरीतुम्) ॥
 सर्वब्रह्मनानि परिव्यज्य शिरांसि सन्ति-तस्मै उपहरन्तः
 (यत्र) श्रीतकालेन गूढं श्रास्थितं नन्दनं प्राप्नश्च-सः ।
 चन्दनात्मकाष्ठं श्रवरोपितं प्रज्वालितं कोष्ठमध्यगते-श्रौद्धस्योत्पाइके-
 इग्नियन्त्रविशेषे
 महावरः राज-कुमारौ आगतः (वरीतुम्) ॥

* अनुकृतरमाहात्मश्रौद्धत्यवान् इति भावः ।

कृष्ण अर्द्धनारौश्वर-सङ्कु[।] द्रिय् चाय्
 चिय-बंग मर्द-पान दर्द वननान् ।
 शिव-शक्ति-रूप द्यव केंक्षाह् यार्य
 महाराज राज-कमार्य आव् ॥ ३८ ॥

40. THE BRIDESMAIDS PRAISE SIVA IN A SONG
 ACCCOMPANIED BY DRUMS.*

हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ।
 शिव-रूप दारिथ् ० वृश्वासन् तय् ॥ ९५ ॥
 चंद्रचूड चान्यन् ० पद्मपादन् तय् ।
 मौठि दिम शम कुख् ० चिलोचन् तय् ।
 भैरवनाथ कर् ० चय् पापन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥
 ब्रह्म-रूप संसार् ० संवालन् तय् ।
 विष्णु-रूप दारिथ् ० जगि पालन् तय् ।
 संहार-रूप कुख् ० अथ् गालन् तय् ।
 निर्वेन चय् क्षिय् ० अश्ववय् ग्वन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥
 नागिंद्रहार् क्षिय् ० नालि आसन् तय् ।
 खख-म्बव कुख् बडु ० दख् कासन् तय् ।

* In each line of this song, the passage beginning with the mark [।] should be read twice. The verses contain a varying number of lines, and, at the end of each verse, verse 975 is to be repeated.

(ग्रन्थकृतः स्वात्मालापः) हे कृष्णाख्य अर्धनारीश्वरस्य श्रपणः
अस्ति-ते ।

(यतः) स्वीवारभङ्गा पुमधरुपेण हार्दिन गापय ।

(चो अर्धनारीश्वरः) शिवशक्तग्रात्मरुपेण ननु-स्वित् किंचिन्नाम
संख्यया-पुर्णतां-नदिष्वति ॥

महावरः ॥ ३६ ॥

जन्यस्तौभिः खरविशेषेण पुनरपि गौयते* ॥ ४० ॥

हे अघोरात्मन् नौलकण्ठ असि अंशे अंशे च

शिवरूपं धृत्वा वृषभासनो (असि) नाम ॥ ९७५ ॥

हे-चन्द्रचूड त्वदौययोः कमलरूपचरणयोः च ।

चुम्बनानि दास्यामि शान्तो-भविष्यामि असि त्रिलोचनः नाम

हे-भैरवात्मस्वामिन् कुरु त्वं पापानां पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

ब्रह्मात्मना संसारं विस्तारयन् च ।

विष्णुरूपं धृत्वा जगतौ पालयन् (असि) नाम ।

सद्ग्रात्मना-संहाररुपेण असि स्वातिं (जगतः) नाशयन् पुनः ।

हे-निर्गुण तवैव सन्ति त्रय-एव गुणाः पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

सर्पेणजात्महाराः सन्ति-ते वैकल्पकरुपेण भवन्तः नाम ।

अकस्मादेव असि महत् दुखं अपनयन् पुनः ।

* स्तुतिरियमानकविशेषे वादनगानोपयुक्ता । सर्वेषु पदेषु ० एतद्विक्षादारभ्यं द्विराट्तिपाठः पाठकाले विधेयः । सर्वस्त्रिमुखस्त्रिमुखोत्ते इयं क्रमो असि ।

निर्मल तनि कुख् ० वस्म मलन् तय् ।
 शन् ब्ववनन् हन्द् ० कुख् कारन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥

 चैलोक्यनाथ द्वियत्य ० श्वब-लख्यन् तय् ।
 महाकल्पांथ व्यलि ० कुय बनन् तय् ।
 चन-माथ् चोनु ० वौद् वखनन् तय् ।
 माथा च्यय-कुन् ० ग्रांथ गङ्गन् तय् ।
 चात्र इच्छाय-सूत्य ० विय साँपनन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥

 जौवन् त देवन् ० कुख् न्यंगलन् तय् ।
 अविनाश च्यय-निश ० विय नेरन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥ ८८ ० ॥

 चोनु द्यान् दारिथ् ० सारि सज्जन् तय् ।
 खटवैनि पान् तय् ० रटवैनि वन् तय् ।
 परम-शिव हृदयस् ० मञ्जु बत्त्वन् तय् ।
 परमात्म-ज्योती-रूफ् ० कुख् वासन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥

 मथ-च्यय-रूप ० कुख् आनंद-गन् तय् ।
 अनुबव-बाव-किनि ० कुख् तोठन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥
 परम-शक्ति-मस्ति च्यानि ० द्यान-खरन तय् ।
 स्वनस् मादन् ० च्यय मादन् तय् ।

निर्मलायां तनौ असि भस्म परिमलयन् पुनः ।

त्रयानां भुवनानां असि १करणं नाम ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-त्रेलोक्यनाश सत्त्व-से तत्र शुभलक्षणानि पुनः ।

महाप्रलयात्मा यदा (यावान्) अस्ति भवन् पुनः ।

(तत्) क्षणमात्रं त्वदीयं वेदः कथयति नाम ।

महामाया त्वामेव-प्रति शान्तिं गच्छति पुनः । *

तत्र इच्छया-हेतुना पुनरपि संभवति (जगत्) पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

जीवान् देवान् च असि निर्गिलन् नाम ।

हे-अविनाश तवैव-सकाशात् पुनरपि निर्गच्छति पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥ ५८० ॥

तत्र ध्यानं धृत्वा सर्वे सज्जनाः च ।

गूह्यतः स्वात्मानं शृङ्खलतः च वनानि पुनः ।

हे-परमकल्याणात्मन् हृदयस्य मध्ये भक्तानां च (असि) ।

परमात्मज्ञोतिःस्वरूपः असि भासमानः पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

सच्चिदात्मस्तपेण असि आनन्दघनः नाम ।

अनुभव-भाव-हेतुना असि तुष्ट्यन् च ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-परमशक्तिसंयुक्त त्वदीयेन ध्यानस्तरणेन च ।

स्वर्णस्य साधकं अस्ति सादनाख्यमौषधं नाम ।

शिवं शिवं गङ्गन्-कुय् ० पाँ-कूलन् तय् ।
 पवन-सूत्य् वर्ग् ० -स्त्ररन् फिरवन् तय् ।
 अज्ञपाय पानि-पान ० कुख् जपन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥
 वासनाय-किनि असि ० देह मानन् तय् ।
 सो-इहं-सो वैन् ० मानि प्रानन् तय् ।
 अर्मि बेघबर कोह् ० किन जानन् तय् ।
 दह प्रान् जुव-सान् ० च्यय् अर्पन् तय् ।
 मुक्तौश्वर कर् ० जन्मन् अन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥
 गेर च्योन् थड् यथ् ० आकाशन् तय् ।
 तल् पातालन् ० पाद् चानि ब्वन् तय् ।
 आदिकार च्योन् कुन ० काँह् जानन् तय् ।
 बडि आदिकार-सस्तु ० कुख् शूबन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥ ८८५ ॥
 पाद्य-प्रनाम कुय् ० अष्ट-भैरवन् तय् ।
 सूत्य् सूत्य् रोजहा ० च्यय् राथ्-द्यन् तय् ।
 लौलाय चात्र अम् न ० ब्वद् वातन् तय् ।
 च्यथ् कुम् डलन् ज्यव् ० अम् कलन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥
 अनाथम्-हन्दि नाथ ० श्व-चरनन् तय् ।
 शरने आम् कुख् ० संकर्षन् तय् ।

शिव शिव (इति स्मरणं) उद्भवति निर्झराणां नाम ।
वायुना (पाणात्मना) (भर्गमन्लात्म पत्राणि च) स्मरणं
वर्तयिष्यन्ति च ।

अजपामन्लं स्वात्मना असि जपन् नाम ।
हे अधोरात्मन् ० ॥

(यत्खत्स्वात्मरूपं) वासनया वयं देहं मनमानाः-सः पुनः ।
सोऽहं सः (इति मन्लः) उच्चारितः (उच्चार्यते)
आसाकौनेन प्राणेन पुनः ।

वयं अज्ञाः किंचित् सोऽन जानन्तः नाम ।
दश प्राणाः जीवेन-सह त्वयैव समर्पिताः (सन्तु) पुनः ।
हे मुक्तीश्वर कुरु जन्मनां क्षेदं (निःशेषतां) नाम ।
हे अधोरात्मन् ० ॥

शिरः तव उद्भवतं उपरि आकाशेभ्यः नाम ।
तलव्यापकौ पातालानां पादौ तव अधस्तात् च ।
अधिकारं तव नास्ति कश्चित् जानन् च ।
महता अधिकारेण-सहितः असि शोभमानः नाम ।
हे अधोरात्मन् ० ॥ ९८५ ॥

पादप्रणतिः अस्ति-ते अष्टुभैरवाणां पुनः ।
सहवासः सहवासः तिष्ठेयं त्वयैव रात्रिनिवं च ।
स्तुतिकौतीर्णं तव अस्ति-मम न बुद्धिः प्रामुखतौ नाम ।
चित्तं अस्ति-मे तरलौभवत् जिह्वा अस्ति-मे मूकौभवन्तौ च ।
हे अधोरात्मन् ० ॥
हे-अनाथानां नाथ शुभदचरणयोः पुनः ।
शरणं आगतोऽस्ति असि दुःखसंकर्षणः नाम ।

कर् दया पूरक ० कुख् पूरन् तय् ।
 निष्कल लौन् कर् ० म्योनुय् मन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ॥
 वक्ति चात्र्यू ० वत् कृष्णन् तय् ।
 यिथु ब्वति रोजहा० मङ्गु बक्त्यन् तय् ।
 गङ्गादर हर ० हर थव् कन् तय् ।
 हे अगोर नौलकंठ ० कुख् हन् हन् तय् ।
 शिव-रुफ् दारिथ् ० वृश्वासन् तय् ॥ ४० ॥

41. A SONG IN PRAISE OF VIŚNU.

सुरलौ-शब्दाह् अस्य गव् कनन्
 वनन्-क्षिह् राधाकृष्ण् आव् ॥ ८८८ ॥
 यशोदा छह् नंद-गूरिम् वनन्
 जगथ् यम् ज्ञाव् सुय् अस्य ज्ञाव् ।
 आसू मुचरोवुमस् त आश्वर् कुह् ननन्
 वनन्-क्षिह् राधाकृष्ण् आव् ॥ ८८० ॥
 यिम् ग्वन् खटिमति आसि निर्वनन्
 तिम् ह्यथ् श्वंदर न्यबर् द्राव् ।
 प्रकट्-कृरि श्रीकृष्णनि ज्यनन्
 वनन्-क्षिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
 उद्घव-जियम् छह् गोपिय वनन्
 चह् कुखु ज्ञान् वनन् चाव् ।

कुम इयां पूरकानां असि पूरकः पुनः ।
हे-निष्कल लौनं कुम मैव मनः पुनः ।
हे श्रद्धोरात्मन् ० ॥

भक्तिः त्वदौया कर्त्तिता कृष्णाख्येन (मथा) नाम ।
यथा अहमपि तिष्ठेयं मध्ये भक्तानां नाम ।
हे-गङ्गाधर हर पापहर निधेहि कर्णौ च ।
हे श्रद्धोरात्मन् ॥ ४० ॥

मध्यमुख्यजमानं श्रीविष्णुमुपलक्ष्य गायत्रि ॥ ४१ ॥

मुरलौनामो-वंशस्य-स्वरः अस्माकं संपन्नः कर्णगोचरः
(यमुपलक्ष्य) कथयत्ति राधाकृष्णः* समागतः ॥ ६८६ ॥
यशोदा-गोपिका अस्ति नन्दाख्यं-स्वस्वामिनं कथयत्तौ
जगत् यस्मात् जातं स-एव अस्ततः जातः ।

आस्य उद्घाटितं-मयास्य तु (तत्र) आश्वर्य अस्ति प्रत्यक्षीभवन्
(यमुपलक्ष्य) कथयत्ति ० ॥ ६६० ॥

यानि चरितानि (गुणाः) गोपितानि आसन् निर्गुणेन
तानि शृङ्खीत्वा अन्तरात् बहिः निर्गतः (अयम्) ।
प्रकटौकृतानि-तानि (वयं वा) श्रीकृष्णस्य जन्मना
(यमुपलक्ष्य) कथयत्ति ० ॥
उद्घाट्याख्याय-यादवाय† सत्ति गोप्यः कथयन्त्यः
त्वं शुष्कं (नौरसं) ज्ञानं वक्तुं व्यजन्ति ।

* राधया चिच्छक्त्या ऽभिन्नः परमाद्या ॥

† श्रीकृष्णे मथुरायां दृढतया कृतनिवेशे गोपीनां समाश्वासार्थं गोकुले उद्भवः
पिण्डिन इत्याख्यानम् ॥

‡ श्रीकृष्णभक्तिं विना ज्ञानं शुष्क । तत्कथनं परित्यजेति भावः ॥

वक्त्रियि-सूतिन् अहं मुक्ती बनन्
 वनन्-क्षिहं राधाकृष्णं आव् ॥
 कुखय् चहं आत्मा एकय् वनन्
 सुय् गोख् चर् अख् व्यखताहं हाव् ।
 न-त कुख् अशक्त् जीवाहं ननन्
 वनन्-क्षिहं राधाकृष्णं आव् ॥
 गोवर्धन् तुलु निरङ्गनन्
 एठ् किस्य यिथ पन-बर्गस वाव् ।
 तिथुय् नाव् अमि अहं मन-वाज्य खनन्
 वनन्-क्षिहं राधाकृष्णं आव् ॥
 वक्त्रि तमि-संज्ञु करु अर्जुनन्
 सुभद्रा निथ् ति व्यज्वान् द्राव् ।
 अस् वरि तस् पापन् क्षिहं घञ् बनन्
 वनन्-क्षिहं राधाकृष्णं आव् ॥ ८८५ ॥
 द्रौपदिय क्याहं करु दर्येधनन्
 अयतस् याज् योस् अख् कृष्ण-नाव् ।
 अंबर-अंबर् गयेस् वरदनन्
 वनन्-क्षिहं राधाकृष्णं आव् ॥
 दयुम् काँहं कुन तस् हिहु ननन्
 कस् आमि तमि-संन्दु हिहु खवाव् ।
 वैकुण्ठ-गथ् प्रात्र शिन्द्राबनन्
 वनन्-क्षिहं राधाकृष्णं आव् ॥

केवलया-भक्तेव अस्ति सुक्तिः संभवन्तौ

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

अस्मि-चेत् त्वं आत्मा (सर्वव्यापी) एक-एव (इत्यं) आमनन्ति (वेदाः)
सः (तदा) भवसि त्वंमेव एकां युक्तिं-कांचित् प्रदर्शय ।

आनाथा असि चसमर्थः जीवयात्रः उपलक्ष्यमाणः

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

गोवर्धनाख्यो-गिरिः उत्थापितः निरञ्जनात्मना-कृष्णोन

प्रमुहे कनिष्ठिकाङ्गुलौ यथा वृक्षपलाशं वागुः (उत्थापयति) ।

तादृशमेव नाम (श्रीकृष्णाख्यं) वयं स्मः मनोरुपायामूर्मिकायां
खनन्तः

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

भक्तिः तस्य कृता अज्ञनेन

(येन भक्तत्वेन) सुभद्राख्यां (श्रीकृष्णभगिनौ) अपहृत्य
अपि बुद्धिमान् निर्गतः* ।

यं वृण्यात् तस्य पापानां (अपि) अस्ति (सन्ति) पुण्यता
(पुण्यानि) संभवन्तौ (भवन्ति)

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥ ६६५ ॥

द्रोपद्याः (पाञ्चवपत्राः) कौदृक्ष (चौरहरणाद्यात्मावमानं) कृतं
दुर्योग्यनेन

स्मरणे यावत् आपत्तिं-तस्याः एकं कृष्णानामधेयम् ।

असंख्यत्वं-राशित्वं संपन्नं-हस्याः वस्त्राणाम्

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

हितौयः कोऽपि नास्ति तस्य (ईश्वरः) सदृशः प्रवक्ष्यतः

कथ स्याद्वाम तस्य सदृशं सामर्थ्यं (स्वभावः) ।

वैकुण्ठगतिः (त्रिष्णुलोकनुल्यता) प्राप्ता वृन्दावनेन

(यमुपलक्ष्य) कथयन्ति ० ॥

* तद्वक्तिमत्त्वादेव कृतपापो ऽपि निर्मलबुद्धिनिष्पाप एव गण्यते इति भावः ।

न्यथनञ्च द्राय श्रीसि मञ्जु आँगनन्
 सुरलौ-शब्द याञ्च कनन् चाव् ।
 न्यंदरि-हचन् व्यट्कडु मनन्
 वनन्-किंह् राधाकृष्ण आव् ॥
 यिह् अस्य बन्धोव् त तिह् कम् कुह् बनन्
 सुय् जानि यस् इयु बनिथ् आव् ।
 न्यथनञ्च नेरव् त फेरव् वनन्
 वनन्-किंह् राधाकृष्ण आव् ॥
 गूरि-बाव् प्रावनाव्य आनन्दगनन्
 व्यद् गय स्खद् अस्य द्वद् याम् जाव् ।
 सोरुय् ह्यक्षनांति तमि-सन्दि चनन्
 वनन्-किंह् राधाकृष्ण आव् ॥ १००० ॥
 बोजुनु अवन् त करुनु मनन्
 निदिद्यासन् कुह् अख् बक्तौ-बाव् ।
 साक्षात्कार् वुकु त योगी किंह् चनन्
 वनन्-किंह् राधाकृष्ण आव् ॥
 यिक्कन् राचून् त यिथन् द्यनन्
 राम् श्रीसि खेलान् तिय् याद् पाव् ।
 तिय् याद् प्यथ् अस्य अह् हन् हन् चनन्
 वनन्-किंह् राधाकृष्ण आव् ॥
 प्रयम् तमि-सन्दु गनन्-गनन्
 श्रीसि सुय् अह् बनन् चह् मो नश्चराव ।

नग्नाः (दिगम्बराः) निर्गताः वयं सधे अङ्गनभूमौनाम्
 (तस्य) मुख्लौ (वंश) - स्वरः यावत् कर्णेषु प्रविष्टः ।

निद्रालौनानां (अस्माकं) प्रोक्षलितं मनसा
 कथयन्ति० ॥

यत् (अवस्थानं) अस्माकं संभूतं तु तत् कस्य भवति संभवत्
 स-एव जानाति यस्य ईदृक् संभूय आपत्तिम् ।

दिगम्बराः (भूत्वा) निर्गमिष्यामः तु संचरिष्यामः वनेषु
 कथयन्ति० ॥

गोपालिकात्वं प्रापिता-वयं अनेनैवानन्दघनमूर्तिना
 क्रियाः संपद्वाः सिद्धाः अस्माकं हुग्धं यावत् उद्भूतम् ।

सर्वमेव शिक्षिताः तदीयेन पानेन
 कथयन्ति० ॥ १००० ॥

(प्रथमं) श्रोतव्यं अवशं पुनः कर्तव्यं मनसम्

(ततः) निदिध्यासनं अस्ति एकः भक्तिभावः (उक्तदुष्कर-
 साधनोत्कृष्टः) ।

(येन) साक्षात्कारः (तस्य) दृष्टो-असामिः पुनः (यदर्थं) योगिनः
 सन्ति खिद्यन्तः

कथयन्ति० ॥

याहृश्चेषु रात्रिषु यादृशेषु च दिनेषु

राघवलौलां आस्म क्रौडन्त्यः तदेव सृतौ आपातय ।

तदेव सृतौ आपात्य अस्माकं अस्ति निखिलं (अवयवजातं)
 त्वैषीभवत्

कथयन्ति० ॥

प्रेमेव तस्य घनौ-घनौभूय (अस्माकं दृढमस्ति)

वयं स-एव सः भवन्त्यः (तदाकारचित्तवृत्तयः सः) त्वं
 सा-भो नाशय-नः* ।

* अद्वैतज्ञानादिकथनेन तद्वक्त्रिसिद्धिं भा च्छेदयेति भावः ॥

वनुन् द्वर्षब् कुहू इथू सज्जनन्
 वनन्-क्षिहू राधाकृष्ण आव् ॥
 इहू करू अस्य अक्रूरनि निनन्
 गद् श्रीकृष्णस् इतु वातनाव् ।
 न-त यिखू ह्यन मङ्ग सान्यन् करणन्
 वनन्-क्षिहू राधाकृष्ण आव् ॥
 इहू बूलिथू उद्धव् कुहू कृष्णस् वनन्
 इहू गोपियाहू अखू म्य-ति वननाव् ।
 बक्षी इहू अम् जिगरस् सनन्
 वनन्-क्षिहू राधाकृष्ण आव् ॥ १००५ ॥
 ज्ञान-इदू वौद-कामदीनि अनन्
 ह्यथू चयू जोनुथू म्य दामाहू चाव् ।
 बदू म्यान्नू इदू जन् अहू तनन् त गनन्
 वनन्-क्षिहू राधाकृष्ण आव् ॥
 बंबुरम्-कुन् यिहू अहू गोपिय वनन्
 तथू एव बंबुर-गीता नाव् ।
 बूलिथू तिहू बल्लन् मुक्षी अहू बनन्
 वनन् क्षिहू राधाकृष्ण आव् ॥
 बंबुर्जलन् कुहू अंबर अनन्
 मव् रोश् बंबुर अंबर छाव् ।
 अच्छन्-कुन् बुहू त तन् साग् तनन्
 वनन्-क्षिहू राधाकृष्ण आव् ॥

कथनीयं अतिदुष्करं अस्ति इदृगसमद्वच्छानं सज्जनानां (सुनौश्चरणां)

कथयन्ति० ॥

इदं कृतं अस्त्राकं अक्रूरयादवस्थ-अर्तुकेण नयनेन (इतः श्रीकृष्ण-
संबन्धिनः)

गच्छ श्रीकृष्णं इहैव प्रापय ।

अन्यथा आगमिष्यसि क्षम्यने मध्ये आस्ताकौनानां कृष्णानाम्

कथयन्ति० ॥

(गोपैभ्यः) इत्यं (वृत्तं) श्रुत्वा उद्घवः अस्ति श्रीकृष्णं कथयन् (पुनः)

इदृशौ कांचिद्गोपौ एकां मासपि सम्यादय ।

भक्तिः (भवद्विषया) अमैषां अस्ति मे हृदये ममौभवत्तौ (अगाधं
इव)

कथयन्ति० ॥ १००५ ॥

ज्ञानात्मकं-दुरधं वेदात्मकामधेनोः स्तनयोः

युहौत्वा त्वयैव ज्ञातं-त्वया (ग्रहीतुं त्वमेव ज्ञानामि) मां
पानग्रासमात्रं पायय ।

बुद्धिः मद्वैया दर्धि इव अस्ति विरलौभवत्तौ (कदाचित्)
घनौभवत्तौ च

कथयन्ति० ॥

अमरं-उपलक्ष्य यत् सन्ति गोप्यः कथयन्त्यः

तत् (शास्त्रस्थ) आपतितं (भूतं) अमरगीता इति नामधेयम् ।

श्रुत्वा तत् भक्तानां सुक्तिः अस्ति भवत्तौ

कथयन्ति० ॥

पुष्पविशेषेभ्यः अस्ति अम्बराख्यं (महासुगाम्य द्रव्यं) निर्गच्छत्

मा-नाम सृष्टो-भव अमर अम्बराख्यं (सुगम्य) उपस्थुत्वा ।

अक्षिपाश्चेषु पश्य तु तनुं (स्वां) संगमय असत्तनुषु

कथयन्ति० ॥

* हृष्टवृत्तयोः गोप्यः कृष्णसमानवर्णं अमरसुपलक्ष्योन्मत्तौभूता इव हार्दं निवेदयन्ति यत्र ॥

महाराजा ज्ञाननावि यिथू यजुमनन्
 सूर्यू त चन्द्रम गर जन् चाव् ।
 शामस् त प्रवातस् मिलु रंतु कुहू बनन्
 वनन्-द्विहू राधाकृष्ण आव् ॥
 कृष्णुन् अथ अभि अहू च्यथू कुन् अनन्
 अथस्-सूर्यन् अथ मिलनाव् ।
 इथि रास अथ-वास् जाहू कुहू न छनन्
 वनन्-द्विहू राधाकृष्ण आव् ॥ १०१० ॥ ४१ ॥

42. A PRAYER OF THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF A SONG
OF THE BRIDESMAIDS.

हंस पख द्वार्थू च्यथू-फंबमीर्य शम्भो
 वनि यित म्य हर्म्बख-नौरि शम्भो ॥ १०११ ॥
 शांति-शहरकु दिम् विज्ञान राज्यू
 बक्ति व्यडि दिम् शक्तिपातुकु ताज्यू ।
 म्बक्त मेलि पानयू ब्रगतीर्य शम्भो
 वनि यित म्य हर्म्बख-नौरि शम्भो ॥
 कल्प-दृक्त बक्ति रखि कुखू द्वखू कासन्
 निष्काम कर्मा कर् निर्वासन् ।

वरः (प्रसिद्धुच्योत्तीरुपः शिवः) संज्ञापता-वयं आगत्य (साक्षात्कारं इत्वा) यजमानेन (श्रीकृष्णेन)

सूर्यः चन्द्रमाः च यहे इव प्रविष्टु-नः ।

सायंकालस्य (श्यामरूपस्य कृष्णस्य) पुनः प्रभातकालस्य (प्रभातशुक्लरूपस्य शिवस्य) संगमः शुद्धः अस्ति भवतु
कथयन्ति० ॥

कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः) हस्तो वयं स्मः त्वामेव-उपलक्ष्य आनयन्त्यः
हस्तेन-सह हस्तं संगमय ।

ईदृशेन रासलीलाविधानेन हस्तसंयोगः जातु अस्ति न भेदं-(हेदं)-
गच्छन्
कथयन्ति० ॥ १०१० ॥ ४१ ॥

जन्यस्त्रौगानदारा ग्रन्थकृत्स्यं प्रार्थयति ॥ ४२ ॥

हंसात्मपक्षो यहीत्वा चित्तात्मक(चेतना)-फम्सीरुनामकपक्षिणा हे-शमो
उपलक्ष्ये आगच्छ-नाम मम हरमुखगिर्यधिवकायां (प्रतिमुखं
सांमुख्ये च) हे-शमो ॥ १०११ ॥

शान्ति-पुरस्य देहि-मे विज्ञानात्मकं-राज्यम्

भक्तिरुपे शिरासि देहि-मे शक्तिपातात्मकं सुकुटम् ।

(तेन) (मुक्तिरुपा) मुक्ता संयोक्त्यति (लब्धा भविष्यति) स्वयमेव
बकपतिविशिष्टपक्षेण (चित्तवृत्तेष्व) हे-शमो
उपलक्ष्येऽ० ॥

हे-कल्यवक्षात्मन् भक्तिरुपायाः श्रावलभूमेः असि हुःखात्मकण्ठकान् अपनयन्
निष्कामेन कर्मणा कुरु निर्वासनताम् ।

* यस्य श्रीकृष्णस्य मात्रात्कारेण मुक्तिः सम्पन्ना नः । तथा च सूर्याचन्द्रमसोः ‘दिनरात्रिकालस्य’ इडा-पिङ्लाधिदैवाक्षकस्य गते सुषुम्नामार्गे प्रवेशो जायते । योगिसिद्धं चैतद्यादि चि सुषुम्नायामग्निनायां प्राणापानाक्षकप्राणादयस्य लयः सम्पद्यते । तदा मुक्तिर्भवति । दिनरात्रिरूपकालादिदैतबुद्दिर्विलीयते ॥

शहज्यार् फिर् म्य प्रकृच वीर्य शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नौरि शम्भो ॥
 निर्वान-इन्द्रस् कुय् वर् विज्ञान्
 पर्ख्चौ-कनि इन्द्रिय् योज्ञ-कनि प्रान् ।
 नाम-रूप-पन् कतु वाव-सौर्य शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नौरि शम्भो ॥
 प्रारब्दस्-प्यठ् रोज् थव् म शुरि-वाव्
 इक्षि बाक्षि मङ्ग उद्योग जोनाह चाव् ।
 डुख गङ्कितन् फच्चि या मीर्य शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नौरि शम्भो ॥ १०१५ ॥
 देह-दृष्टि-रस्तु युम् रोज्जि देहस्य मङ्ग
 करि आत्मस् व्यवौक-पूजाय मङ्ग ।
 मालिग्राम-हिहु शूबि प्यठ् पौर्य शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नौरि शम्भो ॥
 शांति विज्ञाया चाविष्ठ चाविष्ठ गम्
 दम-दम छ्यस खारिष्ठ वालिष्ठ दम् ।
 खर-दम शम दम-ज्यंजूर्य शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख नौरि शम्भो ॥
 अन्तःकरनन् मङ्ग च्योनु प्राकार्
 कार-कारवनि च्यानि-सूत्य इन्द्रिय-दार् ।
 हलि ज़दि कर् ख़दि नलिचीरि शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नौरि शम्भो ॥

श्रीतलत्वं निर्वर्तय मे प्रकृत्यात्मकस्य वेतसवृक्षस्य हे-शम्भो
उपलक्षणे० ॥

(पुनर्ष्व) निर्वाणात्मनः-सूत्रादिकर्तनयन्लस्य अस्ति वेष्टनं विज्ञानात्मकम्
बाङ्गंशार्थं इन्द्रियाणि बक्षनसूत्रार्थं प्राणाः ।

(तत्र) नामात्मकं-सूत्रं कर्तितं वायुरूपपिच्वादिखण्डस्य हे-शम्भो
उपलक्षणे० ॥

प्रारब्धानुसारेण तिष्ठ मृलौष्ठ मा बाल-भावम्
ईदृशाः मायायाः मध्ये उद्योगात्मकं अक्षोटफलं प्रक्षिप
(क्रीडाविशेषार्थम्) ।

(तत्र) गोलवद्धधान्तं गच्छतु नाम (संभवतु) गर्तविशेषाद्वबहिः
अथवा गर्तविशेषमध्ये हे-शम्भो
उपलक्षणे० ॥ १०१५ ॥

देहात्मालोकनेन-किना यः स्यास्ति देहस्य मध्ये
करिष्यति आत्मनः किवेकात्मपूजाय सज्जनाम् ।

(तस्मिन् कृते) सालिग्राम-सदृशः शोभिष्यते उपरि पौठस्य हे-शम्भो
उपलक्षणे० ॥

शास्त्रात्मकं भङ्गरसं पाययित्वा त्यक्ता आधिम्
क्षणे-क्षणे सावधानतया ऊर्ध्वरोहणं अधोऽवरोहणं श्वासस्य
शब्ददमेन शान्तो-भविष्यामि प्राणनिःस्पन्दात्मशृङ्खलया* हे-शम्भो
उपलक्षणे० ॥

(यतः) अन्तःकरणानां मध्यभागे तत्र अन्तःस्थितिः
हे-सर्वकार्यकर्तः तत्र सहायेन (स्वाधीनानि विधाय) इन्द्रिय-
द्वाराणि ।

वक्राणि रक्षाणि कुस कुञ्जनि नालिकाक्षेत्रयन्तेण† हे-शम्भो
उपलक्षणे० ॥

* शम्भदमात्मकभङ्गरेणुपानयन्ते च ॥

† नैतिचीरु नाम्नो यन्त्रस्य पञ्चरम्भात्मकस्य कमन्द्रियपञ्चकद्वार-समूहस्य च
38

परमहंस जाननावत्म सोहम् पद्
 तथ् पदस्य यथ् म्बचि सद्गवन् शृद् ।
 थूल दृष्टौ रंगि ध्यम् गौर्य शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नौरि शम्भो ॥
 बाव छाव य्यलि अन् जन् फळवन आख्
 प्रथम् तमि-सन्दु कुय् स्वथम्-पाख् ।
 मेल् इक्कि कालि इक्कि शालि टीर्य शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नौरि शम्भो ॥ १०२० ॥
 विश्वरूफ् जान् निर्लेफ् विश्वभर्
 विरक्त-बाव-किनि रोज् दिग्म्बर् ।
 आश-थफ् चाव अज्ञान-चौर्य शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नौरि शम्भो ॥
 सुय् कलि निर्मल जल निश्कामय्
 सुह-मल दृच् बरिमति यस् किह ज्यामय् ।
 युम् दार-दर घर-वर चौरि शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नौरि शम्भो ॥
 कषणम् सुह-आवलन-मझ बठु खार्
 गट-दृष्टि फटनम् कुस् तार् व्यचार् ।
 घलि-रस्तु डून कलि मझ ईरि शम्भो
 वनि यित म्य हरम्बख-नौरि शम्भो ॥ ४१ ॥

हे-परमहंसवरूप ज्ञापय-नाम-माँ सोऽहं पश्य

तस्मात् पदारेव यस्मात् अवशिष्यते सद्गुणरूपं शुद्धम् ।

स्थूला दृष्टिः रागेण-युक्ता (या) अस्ति-से गैरिकेण हे-शम्भो

उपलक्षणे० ॥

भावात्मकेन अद्विपाकेन यदा अन्नं इव विकासं आगतस्त्वम्

प्रेम तस्य अस्ति-से स्वयं-पाकः ।

संयोगः संभविष्यति कालेन ईरुशस्य अगुधानविशेषस्य पक्वान्नराशेः

हे-शम्भो

उपलक्षणे० ॥ १०२० ॥

विश्वरूपं जानीहि लेपरहितं विश्वंभरभ्

विरागात्मना-भावेन तिष्ठु दिग्म्बररूपः ।

आश्रावलम्बं त्यज अक्षानात्मक-चौरिनाम्भः कण्ठकस्य हे-शम्भो

उपलक्षणे० ॥

स एव शोधयिष्यति निर्मलेन जलेन निष्कामात्मना

मोहरूप-मलस्थ वृत्तगा मलिनौकृतानि यस्य सत्त्वं वस्त्राणि ।

यः धैर्यात्माकर्षणविशेषेण सद्गुरुवररूपेण निष्प्रौढयिष्यति हे-शम्भो

उपलक्षणे० ॥

कृष्णास्थं* मौहात्मवर्तात् तौरं-प्रति आरोपय

तामिक्ष्यव्याप्तदृष्टिश्च विकासप्रकाशरूपः अस्ति-तस्य

तारणोपायः विचारात्मा ।

(अन्यथा) त्वग्रहितं अक्षोटफलमिव महानद्याः-संसारात्मकायाः

मध्ये धान्तो-भविष्यति॑ हे-शम्भो

उपलक्षणे० ॥ ४२ ॥

* ग्रन्थकर्तुः स्वानुकूलः संकेतः ॥

† यथा क्षोटफलं सत्वज्ञं निमज्जति तदूरभावे सति निमज्जति नैव तथा गत-
देहात्मबुद्धिः पुरुषोऽपि न निमज्जतौति भावः ॥

43. A PRAYER OF THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF A SONG
SUNG BY MĒNAKĀ.

बाल् नेरि च्याङ्ग वेरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०२४ ॥
 रंग-रंग छँलु बेरंग कुलु
 सत्संगकुय् रंग-बुल्बुल् ।
 लोल-ओल्वाह् येरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०२५ ॥
 फिरनावत्म दिथ् ज्ञान-बल्
 स्त्रीचा-स्त्रूल थक्कि समदृष्टि-ज्ञाल् ।
 परमशिव कर्म क्रौरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥
 खस-वसि हंस-तोलवार्य
 आत्म देह ल्वति मवि वार्य ।
 प्रानापान ज्येष्ठ शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥
 गोशि-गोशि होशि पोश-वार्य
 द्यान-योग अमृत-दार्य ।
 कर्म-डोरि दर्म-वेरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥
 काँफिल आसि वायान् ढोल्
 ब्रौंठ श्वंगुमत् होश-वोल् ।

पुनरपि स्ववाण्यात्मिकां मेनामभिमुखौकृत्य स्तौति ॥ ४३ ॥

ब्राह्मा (अहं) निर्गमिष्यति तत्र आशया (लच्छः) हे-कल्याणप्रभव

निर्णयात्मिकायामधित्यकायां संचरिष्यति हे-शम्भो ॥ १०१४ ॥

नानाविधेन विकसितः अनंशः वृक्षः (संसारात्मा)

(तत्र) सत्सङ्गात्मा (मद्वैयः) धूम्याटाख्यः-पक्षी ।

प्रेमरागात्मनीडं संतनिष्यति हे-शम्भो

निर्णया० ॥ १०१५ ॥

संचारयस्त्र-नाम-मां इत्था ज्ञानात्मब्रह्म

सूक्ष्मस्थूलभूतवर्गात्मके स्थले साम्यज्ञानात्मजलं (यत्र) ।

हे परमशिव सत्कर्मात्मनः क्रूपात् हे-शम्भो

निर्णया० ॥

आरोहावरोहात्मना (प्राणाभ्याससिद्धेन) हंसमन्नात्मजलसंयुक्तेनो-
त्यापनपात्रेण

(१) जीवात्मना (२) देहात्मना (१) लघुना (२) गुरुणा
भारेण ।

प्राणापानयोः चालनया (अभ्यासरूपया) हे-शम्भो

निर्णया० ॥

ओभासनूपलक्ष्य चेतनारूपायाः पुष्पवार्टिकायाः

ध्यानयोगात्मिकया असृतधारया (युक्ताया यत्र) ।

सत्कर्मात्माल्यक्षेत्रभागेषु धर्मात्मावृत्तिसेतुषु हे-शम्भो

निर्णया० ॥

(यत्र) पान्यसमूहः स्वात् धमन् आनकान्

पुरस्तात् मंविष्ठः स्मृतिकृत् ।

पतु वाति ब्रौँठ् क्वेर्य शमो
 निर्नय-नयि फेरि शमो ॥

 शहर मङ्गु कर् हरम्बख जान्
 न वनस् मङ्गु मश्शरिथ् पान् ।
 महोलिश-हन्दि तेरि शमो
 निर्नय नयि फेरि शमो ॥ १०३० ॥

 कर् कथ् त्याग् कर् कथ् राग्
 बक्ष् बख्चिथ् प्रथम-पोश् लाग् ।
 अमरेश्वर-शेरि शमो
 निर्नय-नयि फेरि शमो ॥

 द्यन् त राच्-हन्दु जग् त प्रेनु चार्
 सूर्य-अग्नि-जोश सोम-होश् फ्यार् ।
 सूत्य् व्यचार-र्थेर्य शमो
 निर्नय-नयि फेरि शमो ॥

 पञ्च-तत्व शम दम रट द्वार्
 ज्योति-रूप स्वरह-र्थह कौदि खार् ।
 घ्रखत बक्षि-बाव सेर्य शमो
 निर्नय-नयि फेरि शमो ॥

 मोक्ष-दायख् कुह च्योनुय् नाव्
 सूर्य-नेत्रच् नजराह् चाव् ।
 मङ्गु मोह-अन्दि-हेर्य शमो
 निर्नय-नयि फेरि शमो ॥

पाश्चात्यः प्राप्सति अग्रतः धजस्य हे-शम्भो*

निर्णया० ॥

(तस्मात् स्वदयया) नगरस्यैव मध्ये कुरु हर्मवुखतीर्थस्य ज्ञानं

(यावद्गृहजातं स्वात्माभिन्नज्ञानम्) ।

न-तु वनस्य मध्ये विस्मार्य स्वात्मानम् ।

महालिंगिनामाधित्यकास्यलगतस्य मेषस्य (इव) हे-शम्भो

निर्णया० ॥ १०३० ॥

कुरु-नाम कस्य त्यागं कुरु कस्य रागम्†

भक्तिं प्रसार्य प्रीति-पुष्पाणि संयोजय ।

अमरेश्वरात्मनः-शिवस्य-शिरसि हे-शम्भो

निर्णया० ॥

(तखुलात्) दिनात्मनः च रात्र्यात्मनः (च) रक्तवर्णं शुक्रवर्णं च
संशोधय

सूर्यांग्निसंतापेन (वामदक्षिणप्राणाभ्यासेन) सोमात्मसंविदं

(रसं) विभिन्नौकुरु (निष्कर्षय) ।

सह-कृत्वा विचारात्मकं-मार्जनौविशेषं हे-शम्भो

निर्णया० ॥

(यथा) पञ्चतत्त्वानां (भूरादैनां) शमेन दमेन बध्नीयां द्वारम्

हे-ज्योतिःस्वरूप स्वस्वेहात्महेत्या भ्रष्टुविशेषस्य परिपाकं-कुरु ।

परिपक्वायाः भक्तिभावात्मकायाः इष्टकायाः हे-शम्भो

निर्णया० ॥

मोक्षप्रदं अक्षिं त्वदीयमेव नामधेयम्

सूर्यात्मनेत्रस्य प्रसाददृष्टिं वितर ।

मध्य-एव मोहान्धकारस्य हे-शम्भो

निर्णया० ॥

* भक्तिं विना योगमार्गादिषु धर्मणामायासमाचर्दमापाततः फलितं भवति, भक्ति-स्वदनुप्रहृलभ्यात्यन्तिकसिद्धिदा इति भावः ॥

† थथेच्छं रचित्यागौ विषयविषयौ विधेहि इति भावः ॥

चम्भूड च्योन् चरनारबिन्द
 च्यथ् बंवुरम् तति करि बन्द ।
 फौरिथ् कतु सुह् नेरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०३५ ॥
 म्बक्त-लर्य यठ् कुह् च्योन् दर्वार्
 बक्ति-वत्सल छण्णस् ति खार् ।
 शक्ति-पातच हेरि शम्भो
 निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ ४३ ॥

44. A HYMN BY THE AUTHOR IN HIS OWN NAME, UNDER THE FORM OF A SONG SUNG BY THE WOMEN.

कम् वस्त्र नालि क्याह् वन लो-लो
 मन छारथ् वस्त्र-वन लो-लो ॥ १०३७ ॥
 शिव-नाथनि श्वब-दर्शन लो-लो
 च्यत्तके अमृत-वर्षन लो-लो ।
 वनि यित म्य बक्ताह् नन लो-लो
 मन छारथ् वस्त्र-वन लो-लो ॥
 हर-सज्ज वेरि लग दन-पन लो-लो
 हर्द वीरू जन् छन पन-पन लो-लो ।
 सय् छननुय् कुख् चह् यावन लो-लो
 मन छारथ् वस्त्र-वन लो-लो ॥
 जटदारवनि वृश्वासन लो-लो
 संकट-गट कुख् कासन लो-लो ।

(यथा) हे-चन्द्रावतंस त्वदीयं चरणकमलम्

चित्तात्मकं भरं तत्रैव (स्वमध्ये) करिष्यति बहुम् ।

प्रथावृत्तग कुव्र-नाम सः निर्गमिष्यति हे-शमो

निर्णया० ॥ १०३५ ॥

मुक्तामये-गृहे (मुक्तगात्मनि-गृहे च) अस्ति त्वदीयः संनिवेशः

हे-भक्तिप्रिय कृष्णाख्यं (मां) अपि अधिरोहय ।

शक्तिपात (अनुग्रह) रूपायां अधिरोहिण्यां हे-शमो

निर्णया० ॥ ४३ ॥

ग्रन्थकात्क्वयं स्तौति ॥ ४४ ॥

कानि-नाम (विचित्राणि) वस्त्राणि वसितानि (तस्यासन) (इति)

किं वन्ध्यामि (वक्तुं शक्तुयां) नाम

मनसा (समाधानेन मनोरूपे वा) अन्विष्येयं-त्वां

वनविशेषे नाम ॥ १०३७ ॥

श्रौशिवस्य शुभदर्शनेन नाम

चिदात्मनः असृतवृष्टिसेकरूपेण नाम ।

दृष्टिविषये आगच्छ-नाम मम (यथा) भक्तः प्रकटौभूयामहं नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

श्रौहरस्य रागे संगंस्यामि धनद्रव्यादिना (मनोवाङ्कायादिना सर्वतो

भावेन) नाम

शरदि वेतसतः इव क्षीणीभवेयं प्रतिपत्तं नाम ।

तादृशं क्षीणावस्थाभवनमेव असि त्वं योवनाद्यवस्थदेह नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

हे-जटामुकुटधारिन् दृष्टभवाहन नाम

संकटात्माञ्छं असि-त्वं अपहरन् नाम ।

हठि वासुख् कुय् आसन लो-लो
 मन छारथ् वस्त्र-वन लो-लो ॥ १०४० ॥
 कस्स पूजा करय् कमि मन लो-लो
 कम्बक्षम् बक्ति अन लो-लो ।
 निर्दन-मन्दु खन-पोश् अन लो-लो
 मन छारथ् वस्त्र-वन लो-लो ॥
 प्रथ् मावसि पुनिम्-हन्दि द्यन लो-लो
 श्रूचि बूजन् च्यथ्-किति रन लो-लो ।
 मवथ् बन चानि खन अकि बन लो-लो
 मन छारथ् वस्त्र-वन लो-लो ॥
 मन-वाज्य नाव् चोन् खन लो-लो
 राज-योगकु राजाह् बन लो-लो ।
 चैतन्य तोठ् च्यथ्-चेनन लो-लो
 मन छारथ् वस्त्र-वन लो-लो ॥
 चानि डेशन अन व्यचन लो-लो
 खश् साँपन् रहि-वचन लो-लो ।
 अस्य चियनेय् चयलोचन लो-लो
 मन छारथ् वस्त्र-वन लो-लो ॥
 मत्परश्न-हन्दि सञ्जन लो-लो
 हे सच्चिदानन्द-गन लो-लो ।
 कष्णम् तोठ् श्वलखन लो-लो
 मन छारथ् वस्त्र-वन लो-लो ॥ १०४५ ॥ ४४

गले वासुकिनामः ग्रस्ति-से भवत् नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां ॥ १०४० ॥

कां पूजां कुर्यां-से (कर्तुं शक्तयां) केन गुणेन नाम

दुर्भाग्यस्य (से) भक्तिः (तव) नास्ति नाम ।

(प्रसिद्धं च) निर्धनस्य (दरिद्रस्य) स्वर्णमयपुष्पतुल्यं ओषधि

(तृणविशेषपत्रमात्रं) नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

प्रत्येकस्तिन् अमावस्यायाः पूर्णिमायाः दिने नाम

शुद्धसंपन्नानि भोजनानि त्वत्कृते-एव पचेयं नाम ।

मुक्तः संपत्स्यामि त्वत्कर्तृकेन आहारेण एकेन त्येन नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

मनोरुपोर्मिकायां नाम त्वदौयं खनिष्यामि नाम

राजयोगस्य (प्राप्तस्वाराज्यसिद्धिः) राजा-एकः संपत्स्यामि नाम

हे-चैतन्यरूप मृष्ट चेतनानां-(जीवानां-)चेतनप्रद नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

त्वदौयेन दर्शनेन सो-न स्वशरीरे-मान्यः नाम

प्रसन्नो भवत्य क्रमपद्भक्तिगायाभिः नाम ।

असाकं स्वीणामेव हे-त्रिलोचन नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥

सत्पुरुषाणां (ब्रह्माशौनां) हे-सज्जन (महनीय) नाम

हे सत्यज्ञानानन्दघन नाम ।

कृष्णाख्याय (ग्रन्थकृते-से) तुष्ट हे-शुभ-(सत्त्वप्रधान-)लक्षण नाम

मनसा अन्विष्येयं-त्वां० ॥ १०४५ ॥ ४४ ॥

45. ANOTHER HYMN OF PRAISE BY THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF THE WOMEN ADDRESSING PĀRVATI AS A ŚĀRIKĀ BIRD.

रंग बुल्बुल् कुय् जटदारी
हारी कर् पारीजान् ॥ १० ४६ ॥

गौरि-रंग क्षिस् वस्त्र शरी
नन् होवुन् ब्रह्मचारी पान् ।

त्याग-मङ्गल् कुय् व्यवहारी
हारी कर् पारीजान् ॥

राग-देश-निश्च कुय् ल्वति-बारी
पोश-लंज्यनय् यठ् हुह् शुबान् ।

संतोश वृच् प्रान-सन्दारी
हारी कर् पारीजान् ॥

ब्रम् मानिथ् करान् खानदारी
गास-कच्छनय् ओल् येरान् ।

गङ्गि आसन् इथुय् संसारी
हारी कर् पारीजान् ॥

पर-पद-सस्तु थदि प्रकारी
कर्म आश्रन् परम-शिव-स्थान् ।

अख् दान्त्रान् अनेक-प्रकारी
हारी कर् पारीजान् ॥ १० ५० ॥

ब्रह्म-आज्ञाय-किनि व्यवहारी
बाल्-बच्छनय् आम्य आपरान् ।

पुनरपि गन्धकृत् स्तौति स्तौणां मुखेन शारिकारूपां

पार्वतौं संलक्ष्यौकृत्य ॥ ४६ ॥

धूम्याटपक्षी (मस्तकचूडः) अस्ति जटामुकुटधरः (जटया लक्षणीयः)

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलक्ष्यज्ञमिम् ॥ १०४६ ॥

गैरिकानि सन्ति-अस्य वस्त्राणि सर्वाणि

प्रत्यक्षं प्रदर्शितः-अनेन ब्रह्मचारिरूपः स्वात्मा ।

परिक्राढ्यर्ममध्ये-एव अस्ति व्यवहरन् (गार्हस्यम्)

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलक्ष्यज्ञमिम् ॥

रागात्-द्वेषात् अस्ति लघु-भारः (तद्रहितः)

पुष्पशाखासु पृष्ठे अस्ति शोभमानः ।

संतोषरूपया वृत्तगा प्राणाप्यायनकरः

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलक्ष्यज्ञमिम् ॥

आन्तरूपं (संसारं) मत्वा कुर्वन् गार्हस्यम्

तृणा-लवकैरेव कुलायं वितन्वन् ।

इष्टं-हि भवितव्यं ईदृशेनैव संसारिणा (मादृशेन)

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलक्ष्यज्ञमिम् ॥

परमपदस्थितः* अत्युच्चैः प्रकारेण

कर्मणा आश्रयन् परमकल्याणस्यानम् ।

एकं धायन् अनेकप्रकारभूतम्

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलक्ष्यज्ञमिम् ॥ १०४० ॥

देवस्याच्चाकर्तृभावेन व्यवहरन्

बालशिशुकादीन् तृप्तिभुक्तिलवान् भोजयन् ।

* कौदृशेन भावमिति विष्णोति ।

जीव-दयाय पर-ब्वपकारौ
हारौ कर पारौजान् ॥
थजरस् वनि-दिथ च्चापारौ
अविनाश बाश कुद्ध बोलान् ।
कृष्णस् बुफि तारि हंसदारौ
हारौ कर पारौजान् ॥ ४५ ॥

16. PARABLE OF THE MEANS OF SALVATION IN THE FORM OF
A HYMN IN PRAISE OF THE RĀSA-LILĀ.

मन् म्योन् बिन्द्राबन् त लो-लो
आत्म-रूप-नारायण् त लो-लो ॥ १०५३ ॥
स्त्रृत्य् स्त्रृत्य् वृचू-गोपियन् त लो-लो
तथि मङ्गु कुह् रास् खेलन् त लो-लो ।
मन् म्योन् बिन्द्राबन् त लो-लो ॥
अन्दकार-काल-सर्पन् त लो-लो
भूतात्म वलु हन्-हन् त लो-लो ।
इन्द्रिय-गूरि-बालकन् त लो-लो
व्यह् दिथ् कुह् होश डालन् त लो-लो ।
मन् म्योन् बिन्द्राबन् त लो-लो ॥ १०५४ ॥
ज्ञान-रूप-कृष्णन् त लो-लो
मुह-म्बलु दिथ् त सद्मन् त लो-लो ।
प्रकृच-जल् हन्-हन् त लो-लो
श्वद् करु अस्थि जन् त लो-लो ।
मन् म्योन् बिन्द्राबन् त लो-लो ॥

जौवदयाकुलेन परोपकरणशौलः

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुम उपलब्धिज्ञसिम् ॥

अत्युच्चस्यानेषु अनुसूत्य परितः

अविनाशेति भाष्यानि अस्ति भाषमाणः ।

कृष्णाख्यं-मां उद्दाय तारय-भोः हंसद्वाराख्यगिरेः (हंसमन्ताभ्यासमिद्धेः)

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुम उपलब्धिज्ञसिम् ॥ ५ ॥

रासलौलामिव लक्ष्यौक्षय पुनर्गम्यकृत् स्तौति ॥ ४६ ॥

मनः मदौयं दृन्दावनरूपं तु नाम

(तत्र) परमात्मरूपः (मदौयात्मरूपो वा)-नारायणः तु नाम
॥ १०५३ ॥

सह सह (कृत्वा) दृत्तिरूपाः-गोपीः तु नाम

तत्रैव मध्ये अस्ति रासलौलां क्रौडन् तु नाम ।

मनः मदौयं दृन्दावनरूपं तु नाम ॥

श्रव्यकारात्मना-कालसर्पण तु नाम

जौवस्वरूपः आदृतः प्रत्यंशं तु नाम ।

इन्द्रियात्म-गोपालबालकानां तु नाम

विष्ण इत्वा अस्ति (स सर्पः) सृतिं शपाकुर्वन् तु नाम ।

मनः मदौयं दृन्दावनरूपं तु नाम ॥ १०५५ ॥

ज्ञानात्मना-श्रीकृष्णोन तु नाम

आविलीभावं इत्वा तु सद्गुणरूपं तु नाम ।

प्रकृत्यात्मकं-जलं प्रत्यंशं तु नाम

निर्भलं कृतं असृतं इव तु नाम ।

मनः मदौयं दृन्दावनरूपं तु नाम ॥

बावनाय-जमुनाय तन् त लो-लो
 वृच्च-गोपिय नावन् त लो-लो ।
 न्यथनञ्ज पान् हावन् त लो-लो
 लूक-लज्जाय चावन् त लो-लो ।
 मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो ॥
 वखच् तुलसी छावन् त लो-लो
 श्रौलष्णास् प्रावन् त लो-लो ।
 कृष्ण-नाव् कुह् आनन्द-गन् त लो-लो
 कृष्ण-नाव् कुह् मोच् बक्षयन् त लो-लो ।
 मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो ॥
 कृष्ण-नाव् कुह् प्रान् प्रानियन् त लो-लो
 कृष्ण-नाव् कुह् अन् प्रानन् त लो-लो ।
 कृष्ण-नाव् कुह् संजौवन् त लो-लो
 कृष्ण-नाव् कुह् आरत्यन् दन् त लो-लो ।
 मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो ॥
 कृष्ण-नाव् कुह् गवनियन् गवन् त लो-लो
 कृष्ण-नाव् कुह् अविज्यथ् जन् त लो-लो ।
 कृष्ण-कृष्ण करु कृष्णन् त लो-लो
 मरतलि मपदुस् स्वन् त लो-लो ।
 मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो ॥ १०६० ॥ ४६ ॥

भावनात्मकायां-यमुनायां तत्रः तु नाम

द्रुतग्रात्मकाः-गोप्यः स्वार्पयिष्यन्ति तु नाम ।

दिगम्बराः देहं प्रदर्शयिष्यन्ति तु नाम

लोकेभ्यः-व्रपां व्यक्त्यन्ति तु नाम ।

मनः मदौयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

भक्तिरूपां तुलसीं उपभोक्त्यन्ति तु नाम

श्रीकृष्णं (तत्साक्षात्कारं) प्राप्यन्ति तु नाम ।

कृष्णनामधेयं अस्ति परमानन्दपूर्णं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति सुक्तिः भक्तानां तु नाम ।

मनः मदौयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

कृष्णनामैव अस्ति प्राणरूपः प्राणिनां तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति अन्नं (सृसिकारणं) प्राणानां तु नाम ।

कृष्णनामैव अस्ति संजीवनं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति दीनानां धनरूपं तु नाम ।

मनः मदौयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

कृष्णनामैव अस्ति गुणिनां गुणरूपं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति बर्वसिद्धिः-सुहृत्ते इव तु नाम ।

कृष्ण-कृष्णोति कृतं कृष्णाख्येन (ग्रन्थकृता मया) तु नाम

रौतिधातोः संपन्नं-तस्य स्वर्णं तु नाम ।

मनः मदौयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥ १०६० ॥ ४६ ॥

47. PRAISE BY THE AUTHOR UNDER THE FORM OF A PARABLE
SUNG BY THOSE DESIROUS OF SALVATION.

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो

हर-दृष्टि गङ्गि वरि कति हरि शंभो ॥ १०६१ ॥

राचू-वन-खत वन् कुस् वन् कुह् गंबौर्

तंथि मङ्ग साह तफ् अह मानोथ् वौर् ।

गाल् अज्ञान अर्खालु हरि शंभो

खप्रकाश-रूप सन्मख् वुक्त कुय् न दूर्

अन्दकार-छाय् जाल् मल् विज्ञान-सूर् ।

हाह् कुय् मङ्ग आनस् ठरि शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥

हंस-पखवय्-सूत्य् वुफनावुन् पान्

जीवात्म हालव् होश-मैदान् ।

लूब-तोन्ति मङ्ग चूलु मुहचर्य शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश् थर्य शंभो ॥

सुय् वाँग्जि-वारि द्यन् वरि शंभो

युस् पर्जनावि खानदार् गरि शंभो ।

नर्य बाड्रान् लोस लूक-लर्य शंभो

बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥ १०६५ ॥

मोचदायख् प्रावनावि साचाल्कार्

चन-मात्रस् मङ्ग गालि मुह-अन्दकार् ।

मुमुक्षुजनोपकृतये पुनरपि ग्रन्थकृदेव स्तौति ॥ ४७ ॥

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्टिलतायाः हे-शम्भो
हरदयादृष्टगा संपत्स्तति पुष्टं (तदा) कुत्र-नाम जीर्णीभूय-
पतिष्ठति हे-शम्भो ॥ १०६१ ॥

रात्रिरूपात्-वनात् कथय किं-नाम वनं (अधिकं) अस्ति गम्भौरम्
तस्यैव मध्ये साधय तपः ततो मंस्यामस्त्वां वौरम् ।

नाशय अज्ञानात्मकं दुःस्पर्शदास पतितं-तद्वेत् हे-शम्भो
भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्टिलतायाः हे-शम्भो ॥
स्वात्मप्रकाशरूपेण संमुखं पश्य-नाम अस्ति न दूरम्
अन्यकारात्म-क्वायां दाहय परिमलय विज्ञानात्मभस्त ।

निःश्वासवायुः अस्ति मध्ये आश्रिष्य निरोधः हे-शम्भो
भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्टिलतायाः हे-शम्भो ॥
हंसाभ्यासात्मपक्षाभ्यासेव (हे हंस पक्षाभ्यां च) उहापष-नाम-तं
स्वात्मानम्

जीवात्मरूपः शलभः चैतन्यस्यले ।

लोभात्मचञ्चोः मध्यात् संचलितः मोहात्मचर्चिकायाः हे-शम्भो
भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्टिलतायाः हे-शम्भो ॥
स-एव परसद्गनिवासे दिनं व्ययेष्यति हे-शम्भो
यः उपलक्षिष्यति कुटुम्बनं स्वश्च हे-शम्भो ।
ब्राह्मवः निर्माय आन्ताः परगृहाणि हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्टिलतायाः

हे-शम्भो ॥ १०६५ ॥

मोक्षप्रदानशौलः ग्रापयिष्यात् स्वसाक्षात्कारम्

क्षणमात्रस्यैव मध्ये नाशयिष्यति मोहात्मान्यकारम्

सूर्यस् निश् गट कति दरि शंभो
 बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥
 राज्योग-राज् यस् पकि च्य् हिव् सूत्य्
 दय-दन-वालि तस् वति मेलन् क्रूति ।
 इन्द्रिय-चूरन् कति डरि शंभो
 बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥
 यदि सूर्युक् योमत् कुह् सञ्चरस् गाह्
 बुद्धिजि तञ्चरस् गञ्चरस् अञ्चरस् क्याह् ।
 नञ्चरस् यठ् बालादर्य शंभो
 बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥
 विष्णवर्पन् क्षणस् ख-खरूफ् हाव्
 च्यथ्-आनन्द-अस्त्रथ् न्यथ् च्यावनाव् ।
 निमेश उन्मेश् गरि-गरि शंभो
 बाव-यावुन् कुह् होश-पोश-थर्य शंभो ॥ ४७ ॥

48. THE ASSEMBLING AND FEASTING OF THE WEDDING PARTY. THEY THEN COMMENCE THE WORSHIP OF THE DEITY OF THE HOUSE-DOOR.

महाराजस् सूत्य् साल्लर् आय
 कर्मवान् दर्म-सबाय बौठि ॥ १०३० ॥
 दृढ़ि मान पद्धि सान् बौठि ओच्य ज्याय
 इच्छा-बूजन् आसि तयार् ।

(तदा) सूर्यस्य (इव) समीपे तपः (इव) कुत्र चिरौभविष्यति
हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं श्रस्ति चेतनारूपायाः पुण्डलतायाः हे-शम्भो ॥

राजथोगेश्वरः यस्म चरिष्यति ल्खयैव सदृशः सह
देवधनयुक्ताः तस्य मार्गं संगंस्यन्ति किष्टनः (श्रनेके) ।

इन्द्रियात्माचौरेभ्यः कुत्र भेष्यति (भयं प्राप्स्यति) हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं श्रस्ति चेतनारूपायाः पुण्डलतायाः हे-शम्भो ॥

उच्चस्थानात् सूर्यस्य आपत्तिः श्रस्ति निम्नस्थाने प्रकाशः
पश्येद्वाम तनुत्वस्य घनत्वस्य आन्धो किं-नाम (कं भेदम्) ।

प्राकाशो पृष्ठतः प्रांशुपुरप्रासादस्य हे-शम्भो

भावनात्मकं-यौवनं श्रस्ति चेतनारूपायाः पुण्डलतायाः हे-शम्भो ॥

विश्वाप्रौलर्यं (धर्मकारणेन) बृह्णाख्याय (से) स्वस्वरूपं प्रदर्शय
चेतन्यात्मानन्दाभृतं नित्यं पायय ।

प्रतिनिमेषं प्रत्यन्मेषं प्रतिक्षणं हे-शम्भो

भावनात्मकं यौवनं श्रस्ति चेतनारूपायाः पुण्डलतायाः हे-शम्भो

॥ ४९ ॥

जन्यागमनवृत्तम् ॥ ४८ ॥

महावरेण सह जनाः समागताः

सत्कर्मशालिनः धर्मसभायां निविष्टाः ॥ १०९० ॥

इच्छया मानेन श्रद्धया सह निविष्टाः शुद्धायां भूमो

(तत्र) इच्छानुकूलानि-भोजनानि आसन् निष्पत्तिनानि ।

खण्ड् गव् दय् ईश्वर-दूच्छाय
 कर्मवान् दर्म-सबाय बौठि ॥
 ताज़-ताज़ बूजन् रननय् आय
 माज़रचू-हन्दु कुख् न केह् ति हाजथ् ।
 राज़ सवि बौठि वाज़ वाँगरनि आय
 कर्मवान् दर्म-सबाय बौठि ॥
 बूजन् ख्यथ् तिम् आँगन् चाय
 टफ्थ् गैय् तिहज्य सेवाय-सूत्य् ।
 तन मन वार लंगि दार-पूजाय
 कर्मवान् दर्म-सबाय बौठि ॥ ४८ ॥

49. THE SONG OF THE WOMEN OF THE WEDDING PARTY
AT THIS WORSHIP.

बनवनि अक्षरक् वक् खर्गदारय्
 वारय् करयो दारय्-पूज् ॥ १०७४ ॥
 आनि सत्संग-सूत्य् गंगादारय्
 दारस् कर्म-क्रूलु खार वारय् ।
 रंग-रंग बरहंग द्राव् गंग-आरय्
 वारय् करयो दारय्-पूज् ॥ १०७५ ॥
 हर-हृष्टि दारस् बन्योव् हरदारय्
 दास-बाव दासस् बन्योव् कैलास् ।

अभौप्सितं संपद्मं इदमेव ईश्वरेच्छायाः

सत्कर्मशालिनः धर्मसभायां निविष्टाः ॥

अपर्युषितानि भोजनानि पच्यन्ते स्म

पौनः पुन्येन-यथेच्छा तु कूलभोजनपृच्छायाः अस्ति-तेषां
न काचित् अपि अपेक्षा ।

राजानः पड्क्तौ निविष्टाः सूदाः विभाजयितुं (अन्नादीनि) आगताः

सत्कर्मशालिनः धर्मसभायां निविष्टाः ॥

भोजनानि सुक्ष्मा ते अजिरप्रदेशे प्रविष्टाः

संतृप्ताः (संतुष्टाः) संपद्माः तत्कृतया सेवया ।

तन्वा मनसा (तस्माधानतया) सुषु प्रवृत्ताः द्वारदेवतापूजनं

सत्कर्मशालिनः धर्मसभायां निविष्टाः ॥ ४६ ॥

तत्काले जन्यस्त्रौवाक्यगानं विवृणोति ॥ ४८ ॥

प्रगातुं अप्सरसः अवतीर्णाः स्वर्गद्वारात्

सुध्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम्* ॥ १०७४ ॥

त्वदौयेन सत्सङ्गेन हे-गङ्गाधर

द्वारे सत्कर्मात्मकचित्रविशेषं आरोपयिष्यामि सुध्वेव ।

नानाविधतया द्वारनासातः प्रस्तः गङ्गाप्रवाहः

सुध्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ १०७५ ॥

हरस्य-दृष्ट्या द्वारस्याने संपद्मं हरद्वारतीर्थम्

हरदासभावेन अधोदासस्याने संपद्मं कैलासस्यानम् ।

* स्वात्मपूजाविधानं च स्मेषणात् बोध्यं यत्र शिवस्य प्रवेशः प्रार्थते इत्यप्यवधेयं बुद्धिमङ्ग्लः ।

कूलु खोह् लब गथ नवच तारथ्
 वारथ् करयो दारथ्-पूज् ॥
 बौद्ध-रस्ति शिव बौद्धकि ओंकारथ्
 शुकदेव् त व्यास् छिय् बौद्ध वखनान् ।
 मनवान योज्ञस् छय् स्वन-तारथ्
 वारथ् करयो दारथ्-पूज् ॥
 नवदार् मुच्चरिथ् दारनाय दारथ्
 जटादार संकट-कट च्योनु द्यान् ।
 पादन् तल् बह् च्य इन्द्रिय् मारथ्
 वारथ् करयो दारथ्-पूज् ॥
 अस्य दर्कारथ् कति छय् हारथ्
 म्बहर त द्यारथ् डेलि बैरि बैरि ।
 कल्प यंठि छकोय् लूब-रस्ति शूबिदारथ्
 वारथ् करयो दारथ्-पूज् ॥
 बुज् सोनु वैकुण्ठ बन्योव् वार-कारथ्
 कूव्यन् मङ्ग् वृष्टु कृष्टि-तौरथ् ।
 चन्दनुकु स्वबाव् द्राव् देवदारथ्
 वारथ् करयो दारथ्-पूज् ॥ १०८० ॥
 लग्जस् वेल वोतु विघ्न-न्यवारथ्
 अंगस्-यठ् छिय् प्रारान् देव् ।
 मनवान स्वन हेरि खस् वार-वारथ्
 वारथ् करयो दारथ्-पूज् ॥

चित्रविशेषः आरोपितः वरणः संपद्मः नभसः ताराव्यासः

सुष्टुप्वेद करिष्यामि ह्वारदेवता-पूजाम् ॥

हे-भेदरहित शिवात्मन् वेदस्य ओंकाररूप (तद्वाच्य)

शुकदेवः व्यासः च स्तः वेदं अधीयमानौ ।

हे-सद्गुण लब्धुपवौतस्य सन्ति-ते सौवर्णतत्त्वः

सुष्टुप्वेद करिष्यामि ह्वारदेवता-पूजाम् ॥

नवह्वाराणि उन्मोच्य धारण्या धारयिष्यामि

हे-जटाधर संकटहर्तः तव ध्यानम् ।

पादयोः तजे अहं तव इन्द्रियाणि (एव मेषोपहारः) क्षयिष्यामि

सुष्टुप्वेद करिष्यामि ह्वारदेवता पूजाम् ॥

अस्माकं प्रयोजनार्हाणि कुत्रं नाम (न कुत्रापि) सन्ति क्षेपकाक्षिणः

स्वर्णमुद्राः द्रव्याणि च पोटलिकाविशेषेषु पूर्णं पूर्णं ।

शिरसः ऊर्ध्वभागात् प्रक्षेप्त्वामः हे-निलोभं श्रोभायमान

सुष्टुप्वेद करिष्यामि ह्वारदेवता-पूजाम् ॥

निःसरणं अस्माकं वैकुण्ठदर्पं संपद्मं साधुकारभेद

महादासमु भध्ये निविष्टं कोटितीर्थाख्यं-तीर्थम् ।

श्रीचन्दनस्य स्वभावः समुद्रूतः वेवदास्या

सुष्टुप्वेद करिष्यामि ह्वारदेवता-पूजाम् ॥ १०८० ॥

विवाहसमयस्य वेला प्राप्ता हे-विघ्ननिवारण

अग्नि-समौपे सन्ति-तव प्रतीक्षमाणाः देवाः ।

हे-सद्गुणोपेत सौवर्णं निःश्रेण्यां शारुह शनेः-शनेरेव

सुष्टुप्वेद करिष्यामि ह्वारदेवता-पूजाम् ॥

कृष्णम् परमात्मा निराकारय्
 प्रानरूप नौडियन् कुख् फेरान् ।
 विशयन् दारवुन् कुख् नवदारय्
 वारय् करथो द्वारय्-पूज् ॥ ४८ ॥

50. THE ARRIVAL OF MAHĀDĒVA HIMSELF. THE WEDDING DINNER.

महादेव अलि महाराजाह् बनिथ् आव् ।
 तिहंन्दु बावाह् बुद्धिथ् बागस् अन्दर् चाव् ॥ १०८३
 करिथ् ओस् घवुमत् फर्गाह् तिमौ ज्यूठु
 इच्छा बूजन् ख्यने ह्यथ् देवता वृष्टु ॥
 इच्छा बूजन् वनय् क्याह् कथ् वनान्-छिय् ।
 यमिस् यमिचू इच्छा गङ्गि तम् वनान् तिय् ॥ १०८४ ॥
 प्रयन् ओस् यस् यिह् तम् तिय् दयन् लंदु
 वयन् यिय् ओस् तम् तिह् मृत्युज्ञयन् लंदु ॥ ५० ॥

51. A FURTHER DESCRIPTION OF THE WEDDING DINNER.

इच्छा-बूजन् ख्यथ्य् आँगन्-अन्दर् चाय्
 वन्नम् वैकुण्ठ-खत सांपञ्ज् ततिचू ज्याय् ॥ १०८७ ॥
 पश्च-पादौ कदम् तमि याज्ञ ओवुन् ।
 सुह् आँगुन् परम-पदवी प्रावनोवुन् ॥
 खसिथ् वीगिस्-यठ्य् अलि घवि तमि पाद् ।
 करुख् तथ् सर्वतौर्यौ देवप्रसाद् ॥

(ग्रन्थकृतः स्वस्यालापः) कृष्णाख्यस्य परमात्मान्तर्यामिन् निराकारात्मन्
प्राणरूपेण नाडीनां-मध्ये असि संचरन्
विषयाणां संश्वरकर्ता असि नवद्वारद्वारा
सुष्टुवे करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ ४९ ॥

वरस्य महादेवस्यागमनवृत्तम् ॥ ५० ॥

महादेवः यदा महावरः भूत्वा आगतः
(तत्र) तेषां भावनां अवलोक्य उद्यानस्य मध्ये प्रविष्टः ॥

१०८३ ॥

विधाय आसौत् स्यापितं शास्त्ररणं तैः सुशीर्घ्यम्
स्वेच्छानुकूलं भोजनं भोक्तुं शृङ्खीत्वा देवान् निविष्टः ॥
स्वेच्छानुकूलं भोजनं कथयिष्यामि किं किं-वस्तु प्रवदन्ति
यस्य-पुरुषस्य यस्य-वस्तुनः इच्छा संभवेत् तस्य भवति-प्राप्ति-
विषयं तदेव ॥ १०८५ ॥

(तत्रापि) सचिकरं आसौत् यस्य यत् तस्मै तदेव ईश्वरेण प्रेषितं
(प्रापितं)
पश्चानुसारि यदेव आसौत् तस्मै तत् शृङ्खलयेन (महादेवेन)
प्रापितम् ॥ ५० ॥

उक्तवृत्तमेव पुनर्विवृणोति ॥ ५१ ॥

स्वेच्छानुकूलभोजनानि भुक्तेव अजिर-मध्ये प्रविष्टाः ।
सत्तमं वैकुण्ठस्यानादपि संपद्मं तत्रयं स्यानम् ॥ १०८७ ॥
पद्मसदृशवरणाभ्यां पादसंचारः तेन (महादेवेन) यावत् प्रकान्तस्तेन ।
तत् श्रङ्खलं परमपदस्यानं प्रापितं-तेन ॥
आसद्य चित्रितरेखात्मकविमानप्रतिबिम्बस्याने यदा स्यापितानि तेन
पदानि ।
कृतस्तैः तत्र-स्याने सर्वतीर्थैः निवेशात्मा-देवप्रसादः ॥

महार्यञ्ज् वौगिस्थ्य-यठ् वातनावूख्

महाराजस् स खोवरिय् कनि थावूख् ॥ १०८० ॥

महाराज आसु कुस् कस्स आसु महार्यञ्ज् ।

महादेवस् महामाया साँपनञ्ज् नञ्ज्* ॥

स्थदथ् आयख् जंगि करूनख् नमस्कार् ।

लकिख् लच्छिय कल यठि ख्वहर त द्यार् ॥

अथस्-कथ् दौफ् ह्यथ् आसु दौपमाला ।

रत्-न्-चाँगिज्य आलवान् आसु पान ज्वाला ॥

महाविद्या तिमन् आसु आपरावन् ।

तिथिय् नाबद्-फलिय् यिम् मोक्ष् दावन् ॥

बनिथ् आसु संपदा मङ्गु किसि वाजूय् ।

बन्येमच् भरखतौ आसु दद-माजिय् ॥ १०८१ ॥

अन्दर् गंगासागर्य आसु पान गंगा ।

गंगजल् ह्यथ् गंगादर् जल् च्यव्यम् ना ॥

पकान् गैय् वेगि-यठ याज् वार वारय् ।

करनि लंगि द्यार्-पूजा वार-कारय् ॥

अह् क्याह् कथ् वन ब्रान्दन् प्रावू किकू गथ् ।

यमिस् यठ् सच्छिदानन्दन् थूवू लथ् ॥

वनिथ् कुस् ह्यकि ततिकिस् व्यवहारस् ।

नजर् चाकून् बन्योव् हरद्वार् द्वारस् ॥

* महादेवस् महामाया खोवरि किनि (महादेवस्य महामाया वासभागतः) इति पाठान्तरस् ॥

(तदेव) महाराजौरुपा-वधूः विमानप्रतिविम्बे-एव समानीता-तैः ।

महावरस्य सा वामभागतः निवेशिता-तैः ॥ १०६० ॥

महावर आसौत् कश्च का-च आसौत् वधूः ।

(तत्) महादेवस्य महामाया संभवन्तौ-आसौत् प्रत्यक्षा ॥

सिद्धिः समागता-ताभ्यां सुशकुनार्थं कृतस्त्या-ताभ्यां नमस्कारः ।

प्रक्षिप्तं-तयोः लक्ष्म्याः शिर ऊर्ध्वतः सुद्राः धनम् च ॥

हस्तयोः नौराजनदौपान् यृहौत्वा आसौत् दीपमालादेवता ।

(तान्) नौराजनदौपान् धामयन्तौ (तच्छ्रिरसि) आसौत् स्वयं
ज्वालामुखौ ॥

महाविद्यादेवता तयोः आसौत् भोजयन्तौ ।

तादृशानि फाणित-खरडानि यानि मोक्षं दापथन्ति ॥

भूत्वा आसौत् संपदेवौ मध्ये कनिष्ठिकायाः ऊर्मिका ।

संभूता सरस्वतीदेवौ आसौत् धात्री ॥ १०६५ ॥

अन्तःस्थितं गङ्गासागराख्यकमण्डलौ आसौत् स्वयं गङ्गा ।

गङ्गाजलं यृहौत्वा अर्थं-गङ्गाधरः जलं पिबतु-मे नाम ॥

संचरन्तौ गतौ विमानचित्रस्थानात् यदा श्रनेः श्रनेः ।

कतुं प्रवृत्तौ हारदेवता-पूजां साधुकारेणैव ॥

अस्ति का-नाम कथा (यां) कथयिष्यामि देहस्या अवासा कौदृशी
गतिः ।

यस्याः पृष्ठे सच्चिदानन्दात्मना निहितं पदम् ॥

कथयितुं कः शक्नुयात् तत्रयं व्यवहारम् ।

दृष्टिः (यत्र) निहिता-तेन संपद्मं हरहारतोर्थं हारस्य-स्थाने ॥

बनोवुन् दासबावय् दास् कैलाम् ।

हरिः-हर् श्याम-खन्दर् ह्यथ् अन्दर् चाम् ॥ ११०० ॥
 बिहिथ् यति ओसु ब्रह्मा ह्यथ् ब्राह्मन् ।
 महाराजा तत्त्वय् वोत् ह्यथ् नरायन् ॥
 बिहिथ् पद्मासनस्-प्यठ् शकुलि ओंकार् ।
 दितुख् अग्नुकु त लग्नुकु ज्यान् अस्तार् ॥
 सपञ्ज् मैनावतौ खण्ड् इथू बुद्धिथ् रंग् ।
 परनि लजू चिय-वानिय बावुकुय् बंग् ॥
 नचन् नचान् दंपुन् तमना म्य है द्राम् ।
 जगदौश्वर् हरिः-हर् गर है चाम् ॥ ५१ ॥

52. THE JOYFUL SONG OF MĒNĀ.

राज-हंसाह् गर चामय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥ ११०५ ॥
 बाल बाल-पान वनि आमय्
 लाल-माल छास् नालौ ।
 कमि हाल छिस् साल-ज्यामय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥
 हनि हनि युस् काँक्षामय्*
 शहर गामय् आलमस् ।
 मनि-मझ्-बाग् वनि आमय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥

* छाज्यामय् (छन्विष्टो-मया) इति पाठान्तरम् ।

संपादिता-तेन दासभावेन-स्थिता शिला कैलासरूपा ।

(यन्मार्गेण) हर्यभिन्नो-हरः श्यामसुन्दरं सह-धृत्वा अन्तः

प्रविष्टस्तथाः ॥ ११०० ॥

श्रावौनः यत्र श्रावौत् ब्रह्मा सह-कृत्वा ब्राह्मणान् ।

महावरः तत्रैव प्राप्तः सह-धृत्वा नारायणम् ॥

स्थित्वा पद्मासने (यत्राभूत) श्रावनेन श्रोकारात्मा ।

दत्तस्तैस्तत्र अग्नेः लग्नस्य च श्रोभनः विस्तारः ॥

संपद्मा मेनावती प्रसद्मा ईदृक्ष अवलोक्य प्रकारम् ।

पठितुं प्रदृत्ता स्त्रीवाणीयोग्यां भक्तिपूर्णां गौतिभङ्गम् ॥

नृत्यं-विधाय नृत्यन्त्या कथितं-तया अत्यौत्सुकं मम भीः फलितं-मे ।

(यतः) ऋगद्वैश्वरः हरिहरात्मा यहं भोः प्रविष्टो-मे ॥ ५१ ॥

अतिहर्षण गानं मेनाया एतत् ॥ ५२ ॥

राजहंसरूपः यहं प्रविष्टो-मे

अद्य मे फलितं-मे (निर्गतं-मे) अत्यौत्सुकं (प्रथोजनम्)

॥ ११०५ ॥

बालरूपः बाल्यात्मनि उपलक्षये आगतो-मे

मणिमालाः सन्ति-अस्य वैकल्यकरूपाः ।

केन (अचिन्त्येन) वृत्तेन सन्ति-अस्य निमन्त्रणयोग्यानि-वसनानि

अद्य मे फलितं-मे ० ॥

अंशं अंशं यः काङ्क्षितो-मथा

नगरेषु ग्रामेषु विश्वसिन् ।

(सः) मनो-मथ-भागे उपलक्षये आगतो-मे

अस्य मे फलितं-मे ० ॥

श्याम-रूप् ह्यथ म्य डेवामय
 यठ बामय शिव-जौ ।
 शिव करु म्य तति राम रामय
 अज्ज म्य द्रामय तमना ॥
 मन-नागस् बाव-सामय
 गण्ड म्य दैर्यकि चिल-सूत्य ।
 प्रौम-जल् च्योम् दाम-दामय
 अज्ज म्य द्रामय तमना ॥
 शिव-रागकुय म्य वव्यामय
 कर्म-बुतराच् बाव-बोलु ।
 मथ्यथ-जल् सूत्य जामय
 अज्ज म्य द्रामय तमना ॥ १११० ॥
 न्यथ अविचारच हामय
 नेम-न्यन्द दिथ कज्यमस् ।
 प्रथम-रस बसनन आमय
 अज्ज म्य द्रामय तमना ॥
 अनुग्रह-स्थह-निश खामय
 घस्त गय म्बक्ति म्बक्तहाल् ।
 गज्यम् फिकिर त चज्यम् पामय
 अज्ज म्य द्रामय तमना ॥
 कृष्ण निष्ठकल निष्ठकामय
 शिव-नामय स्त्रख बर् ।

श्यामरुपं (विष्णुं) सह-धृत्वा मया अवलोकितो-मया

पृष्ठाकृ पटलस्थ श्रीशिवः ।

शिवेति कृतो मया तत्रैव राम रामेति (च)

आद्य मे फलितं-मे ० ॥

मनोरुपे-ज्ञातके भावात्मनिःश्रेष्ठः

क्षिताः मया धैर्यात्मना कौलकेन ।

प्रेमात्मजलं पौतं-मया पानविशेषेण

आद्य मे फलितं-मे ० ॥

शिवरागात्मकं मया उप्सं-मया

कर्मात्मकायां-मूर्मौ भक्ति-बौजम् ।

सच्चिदात्मकजलेन (तत्) जातम् (उद्दिन्नम्)

आद्य मे फलितं-मे ० ॥ १११० ॥

नित्यं अविचारात्मकाः नौवाराः

नियमात्मकघणानि विधाय निष्काषिता-मया (यत्र) ।

प्रेमरसेन आद्यते:-श्ल्यप्रकाशावस्थां समागतं-मे

आद्य मे फलितं-मे ० ॥

अनुग्रहात्मना-स्वेच्छेन अपक्वीभूतपूर्वम्

पक्वं संपद्मं मोक्षात्मकं सुक्ष्महालनामकं-धान्यम् ।

(येन) विनष्टाः-से हुश्चिन्ताः पुनः अपगताः-से लोकनिन्दा:

आद्य मे फलितं-मे ० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) कृष्णाख्य निष्कलरुपेण निष्कामतया

शिवनामस्तरणेनैव सुखं समाप्तिष्ठु ।

सुब हाविय मङ्ग शामय

अज्ञ स्य द्रामय तमना ॥ ५२ ॥

53. THE GODS AND BRAHMAN'S RECITE VEDIC HYMNS.

गनन् गनन् प्रथम् अलि तमि इथुय वनु ।

कनन् यस् गव् सुह जीवन्-मवक्य सांपनु ॥ १११४ ॥

परान् ओसु साम-वौदुकु शूख ब्रह्मा ।

उमा अय स्त्र्य स्त्रितिन कर चह चमा ॥ १११५ ॥

परान् ओसु वौद-श्रुत् तय बक्ति-शूखय ।

ब्रह्मा-जुव स्त्र्य ह्यथ गन्दर्व-लूखय ॥

तुलान् ओसु पान नारायण चतुर्भुज ।

शिव-शास्त्र लता-नाम परि परिय यज् ॥

लंगन् बुकु ब्राह्मनौ हृत् वौद-वखनुनु ।

विगन् चल ज्योति-रुफ गव अगन्-मङ्ग ननु ॥

चिम्बन-घरुश्चाह अगन्-मङ्ग गव नमूदार ।

बिहिय सम्बख कहन प्रथ-चौज आहार ॥

जटौ-मङ्ग अगुन नेरान वौरभद्रय ।

दपान तस नाव क्षिय काला ग्निरुद्रय ॥ ११२० ॥

प्रथम्-बावुकु खयम् तस क्षय मकानाह ।

कुह अन अपनुकु अगुन तसन्दुय निशानाह ॥

कुह सुय च्यन्तुकु विमर्शह दीप्तिमान ।

तवय छदयस अन्दर तसन्दुय कुह थान ॥

प्रभातविकासं प्रदर्शयिष्यति-त्वां मध्ये सायाङ्गस्य

अद्य मे फलितं-मे ० ॥ ५२ ॥

इत्यं मेनोक्तगौतिविशेषमनूद्य प्रकान्तं विवृणोति ॥ ५३ ॥

घनौभूतं घनौभूय प्रेमातिशयवाक्यजालं यदा तया ईदृगेव कथितम् ।

कर्णयोः यस्य गतं सः जीवन्मुक्त (इवानन्दपूर्णः)

संपदः ॥ १११४ ॥

(तस्मिन्द्वावसरे) पठन् आसौत् सामवेदस्य स्तोकान् ब्रह्मा ।

उमा अस्ति-ते सहचारिणौ कुम त्वं त्तमां (असत्यापादेः) ॥

१११५ ॥

पठन् आसौत् वेदश्रुतौः पुनः भक्तियुक्तस्तोकान् ।

श्रीब्रह्मा सह धृत्वा गर्वलोकान् ॥

उत्थापयन् आसौत् स्वयं नारायणः चतुर्भुजः ।

शिवज्ञानशास्त्राणि स्तुतिसूक्तौः अधौत्य अधौत्य उच्चैः-शब्दम् ॥

(यावत्) लग्नवेला समीक्षिता ब्राह्मणैः आरब्धं वेदाध्ययनम् ।

विघ्नः अपगतः ज्योतीर्खपः संपदः अग्निमध्यात् प्रवक्षः ॥

त्रिगुणात्मा-पुरुषः अग्निमध्यात् संपदः प्रकटः ।

निविश्य संमुखं बृतस्तेन प्रत्येकद्रव्यस्य आहारः ॥

जटामध्यभागात् अग्निः(यः) निर्गच्छति वौरभद्रात्मा ।

वदन्ति तस्य नाम कालाग्निसद्र-इति ॥ ११२० ॥

प्रेमभक्तिभावात्मा स्वयमाख्यप्रदेशः तस्य अस्ति निवासस्यानम् ।

अस्ति अन्न-जीर्णनस्य अग्निः (जाठराग्निः) तस्यैव चिह्न-
(कला-)मात्रम् ॥

अस्ति स-एव चित्तसंबन्धी विमर्शः देवैष्यमानः ।

तेनैव हृदयस्य मध्ये तस्यैव अस्ति स्यानम् ॥

सुहृ ज्योती-रूप मदाशिव ओसु पान ।
 अग्न-मङ्ग ननु-गङ्गनु ओसुम् बहान ॥
 कुहृ सुयृ ज्योती-रूप हृदयस् मङ्ग खप्रकाश् ।
 कुहृ सुयृ ज्योती-रूप न्यथृ सज्जिदाकाश् ॥
 सुहृ ज्योती-रूप कुयृ नेत्रन् अन्दर् गाश् ।
 सुहृ ज्योती-रूप कुयृ लग्नन् अन्दर् राश् ॥ ११२५ ॥
 सुहृ ज्योती-रूप कुयृ सूर्यस् अन्दर् तौज् ।
 सुहृ ज्योती-रूप कुयृ प्रथृ-चौजुकुयृ बौज् ॥
 सुहृ ज्योती-रूप पानयृ शिव त केशव् ।
 प्रसन् गव् अग्न-मङ्ग तस् ननु-गङ्गनु ष्वव् ॥
 महामायाय मन् हरग्स् स्थाहृ गव् ।
 करन् अनुग्रहृ वरुन् शंभू मदाशिव् ॥
 जनानौ वनु दयन् करु पान दया ।
 दयाय दयृ दयन् वरु पान दया ॥
 परंब्रह्मस् पनु चिय-बाव् बोवुख् ।
 खन्दर् वानौ भवानौ वननावुख् ॥ ११३० ॥ ५३ ॥

54. SONG FOR THE PUŞPAPŪJĀ, DESCRIBING THE VARIOUS FORMS
UNDER WHICH PĀRVATI CHOSE ŚIVA.

ओं कर् शूख् पर् श्रीगणेशाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११३१ ॥
 कर्म पंपोश् सोनु ल्यंबि-मङ्ग खतु सर
 हर मोनु गर मानि बर याज् चाव् ।

स-तु ज्योतीरूपः सदाश्विः आसौत् स्वयमेव-प्रत्यक्षः ।

अग्नि-मध्यात् प्रकटीभावः आसौत्स्य मिष्मात्रम् ॥

अस्ति स-एव ज्योतीरूपेण हृदयस्य मध्ये स्वप्रकाशात्मा ।

अस्ति स-एव ज्योतीरूपः नित्यं सच्चिदाकाशात्मा ॥

सः ज्योतीरूपात्मतया अस्ति नेत्रयोः मध्ये प्रकाशः ।

सः ज्योतीरूपात्मना अस्ति लग्नानां मध्ये (मेषादि)

राश्यात्मा ॥ ११२५ ॥

सः ज्योतीरूपात्मना अस्ति सूर्यस्य अन्तर्गतं तेजः ।

सः ज्योतीरूपात्मना अस्ति प्रत्येकवस्तुनः बौजम् ॥

सः ज्योतीरूपात्मना स्वयमेव शिवः केशवः च ।

प्रसन्नः संपन्नः अग्नि-मध्यात् तस्य प्रकटीभवनं आपत्तितम् ॥

महामायात्मपार्वत्याः मनः हर्षपूर्णं अतिशयेन संपन्नं (यतः) ।

क्रतस्तया अनुग्रहः वृतस्तया कल्याणप्रभवः सदाश्विः ॥

जन्यस्त्रौभिः कथितं ईश्वरेण कृता स्वयं (प्रत्यक्षतया) दया (यतः)

दयया (पार्वत्या) ईश्वरः, ईश्वरेण वृता स्वयं (प्रत्यक्षं) दया

(पार्वती) ॥

परस्मै-ब्रह्मणे स्वकौयः स्त्रीभावः प्रकटीकृतस्तामिः ।

क्वचिरां वाख्यौ भवानौ अनुवादिता-तामिः ॥ ११३० ॥ ५४ ॥

पुष्पपूजार्थं स्तुतिः ॥ ५४ ॥

ओकारं (सुखं) कुरु स्तोकान् अधीहि (यदादौ) श्रीगणेशाय

(इत्यस्ति)

पुष्पपूजायाः अवसरः भोः प्राप्तः ॥ ११३१ ॥

सत्कर्महं पद्मं अस्त्रौयं पङ्क-मध्यात् आरुणं सरसः

हरः अस्माकं युहि अस्त्रौये द्वारे यदा प्रविषुः ।

स्वर्गं च अङ्कुरङ्कु वनवनि द्राय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

जोनुन् त मोनुन् जगतच माज्य

तवय् द्रास् चिबुवन-राजा नाव् ।

लगस् ना पतु-क्षाय तय् ब्रैंठ-याय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

एकस् अनेकस् शरने आय

शिव-शक्ति-रूपस् सूत्य्-सूतिन् ।

ब्यन् ब्यन् रूफ् दोर् महामायाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

सुलि-बुलि तुलमुलि ग्वर-आज्ञाय

पूजा करू म्य बावनाय सान् ।

भूतेश्वर् वर् माज्य राज्ञाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११३५ ॥

सत-सूत्य् पर्वत प्रयम त माय

तथि बज्य-ज्याय दिम प्रदख्यन् ।

ज्य् करू वामदेव् वर् शारिकाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

रिखवि करू ज्योतौ-रूपन् सोनु पाय

साज्ज-पालनाय यठ् अह् देवी ।

ओ-महादेव् वर् माज्य ज्वालाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

स्वर्गाः अप्सरसः गातुं निर्गताः

पुष्पपूजायाः ० ॥

परिज्ञातस्तथा च संमतस्तथा जगतः मात्रा (पार्वत्या)

तेनेव निर्गतं (निष्पन्नं)-तस्य त्रिभुवनस्य-राजेति नाम ।

उपहारीभवेयं नाम पाश्चात्यशोभायां च पौरस्य-तरलतायाम्

पुष्पपूजायाः ० ॥

एकरूपस्य अनेकौभूतस्य शरणं अगता-वयम्

शिवाभिन्नशक्तिरूपस्य नित्यसंयुक्तस्य ।

(लोकव्यवहारेण) भिन्नं भिन्नं रूपाणि धृतानि महामायया (च यत्र)

पुष्पपूजायाः ० ॥

सुवेलावसरे* तुलसुलुनाम्नि-क्षेत्रे गुर्वाज्ञया

पूजा कृता (तस्याः) मया भक्तिभावनया उपेता ।

(तत्र तद्रूपदेवा) भूतेश्वरात्मा-शिवः दृतः जगन्मात्रा राज्ञोदेवा

पुष्पपूजायाः ० ॥ ११३५ ॥

सत्येन (प्रद्युम्नपौठाख्ये) पर्वते प्रेषणा हार्देन च

तस्मिन्नेव महाआने हास्यामि (नाम) प्रदक्षिणानि ।

(तेन) जयः कृतः (अस्ताभिः) (तत्र) वामदेवात्मा-शिवः दृतः

श्रीशारिकादेवा

पुष्पपूजायाः ० ॥

त्रिवृ-नाम्नि-क्षेत्रे कृतः ज्योतीरुपेण (शिवेन) अस्ताकं रक्षोपायः (यत्र)

अस्तालालनार्थं (गिरि-)पृष्ठे अस्ति देवौ ।

(तत्र) श्रीमहादेवात्मा (शिवः) दृतः जगन्मात्रा ल्वालामुख्या

पुष्पपूजायाः ० ॥

* तानि रूपाणि क्रमान्विरूपयति ॥

अकिन्गामि अस्य करु मन-कामनाय
 पूजा चिङगथ-माताय ।
 ज्यम्बकेश्वर् वरु माज्य शिवाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥
 शिव् वरु शक्ति दय् वरु दयाय
 पार्वतीय वरु परमेश्वर् ।
 ईश्वर् वरु ईश्वर-इच्छाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥
 मनकिय् तमना सारिय् द्राय
 कोसल्या आय माय-सूत्य् ।
 श्यामरुफ् राम-जुव् वरु सौताय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ ११४० ॥
 बाग्यवानौ किङ् आम् यशोदाय
 तिक्ष्ण यज्ञमान्-बाय पाद्य-प्रनाम् ।
 विष्णु-रुफ् कृष्ण-जुव् वरु राधाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥
 श्रीमहागणपथ् वरु वस्त्रभाय
 माविच्चौय वरु पान ब्रह्मा-जुव् ।
 गवनवान् भगवान् वरु संपदाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥
 दर्सुक् स्थितु दितु कर्मलेखाय
 शक्ति वरु शिव् त शिवन् वरु शख्य् ।

अक्रिन्गोमु-नाम्नि-स्त्रेव अस्माभिः कृता (क्रियते) मनःकामनासिद्धैः

पूजा त्रिजगन्मातुः ।

(यत्र) ज्यम्बकेश्वराख्यः (शिवः) वृतः जगन्मात्रा शिवादेवा

पुष्पपूजायाः ० ॥

शिवः वृतः शक्त्या ईश्वरः वृतः दयया

पार्वतीरूपया वृतः परमेश्वररूपः ।

ईश्वरः वृतः ईश्वरेच्छया

पुष्पपूजायाः ० ॥

मनसः चिरन्तनान्यौत्सुक्यानि सर्वाण्येव फलितानि (यत्र)

कौसल्या आगता अतिप्रेमणा ।

श्यामरूपः श्रीरामः वृतः श्रीसीतादेवा

पुष्पपूजायाः ० ॥ ११४० ॥

सुभाग्यशालिता कौदृशी (नाम अलौकिकी) आसीत् यशोदायाः

तादृश्याः यजमानपत्राः पादप्रणामो (इत्य) ।

(यस्याः सविधे) विष्णुरूपः श्रीकृष्णादेवः कृतः राधिकया-देवा

पुष्पपूजायाः ० ॥

श्रीमहागणपतिः वृतः वल्लभादेवा

श्रीसावित्र्या वृतः स्वयं ब्रह्मदेवः ।

सद्गुणोपेतः श्रीभगवान् वृतः संपद्विवा

पुष्पपूजायाः ० ॥

(यत्र) सद्गुर्मस्य सेतुः दत्तः सत्कर्मलेखया

शक्त्या वृतः शिवः शिवेन च वृता शक्तिः ।

श्रीमहारुद् वर्ह माज्य उमाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥
 प्रान् वर्ह व्वज्ञ द्यान् वर्ह दारनाय
 बक्ति-बावनाय वर्ह सत्खबाव् ।
 म्बक्ष कर्स क्षण् वर्ह शिव-लौलाय
 पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥ १४ ॥

55. SONG IN PRAISE OF ŚIVA SUNG AT THE PUŚPA PŪJĀ.

म्बक्ति-कनि तारख् छिम् तापदानस्
 अम् ईशानस् पोश-पूजा ॥ ११४५ ॥
 आकाशि पोश-वर्णन् हनि हनि कुम्
 रथबान-कनि कुस् सूर्य-देवता ।
 सायबान बन्योमतु कुस् आस्मानस्
 अम् ईशानस् पोश-पूजा ॥
 द्यक्षम् प्यठ् चन्द्रम प्रज्ञलान् लाल् कुम्*
 वाव-लूकपाल् कुस् करान् गजिगाह् ।
 ब्रह्मा त विष्ण् छिम् सूत्य् जंपानस्
 अम् ईशानस् पोश-पूजा ॥
 चिच्चवप्थ् ताह् कुस् करान् सामानस्
 इन्द्राज भरद्वल-बरदार् कुस् ।

* अथम् क्यथ् चन्द्रम द्यथ् रुमाल् कुस् इति पाठान्तरम् ॥

श्रीमहारुद्भूर्तिः वृतः जगन्मात्रा उमादेवा

पुष्पपूजायाः ० ॥

प्राणः वृतः बुद्ध्या ध्यानं वृतं धारणया

भक्तिभावनया वृतः सत्स्वभावः ।

प्राप्तमुक्तिः कृतः कृष्णः (यतः) वृतः शिवसूक्तिस्तुत्या

पुष्पपूजायाः ० ॥ ५४ ॥

पुनरपि पुष्पपूजोचिताः सहभूतसामग्रौवर्णनोपेत-
कौर्तिंगौतीः प्रस्तौति ॥ ५५ ॥

मुक्तास्थाने तारकाः सन्ति-यस्य आतपत्रे

(तस्य) अस्ति-मत्तः ईशानस्य पुष्पपूजा ॥ ११४५ ॥

आकाशमार्गेण पुष्पवर्षणं अंशे अंशे अस्त्वस्य

रथवाहक-स्थाने अस्त्वस्य सूर्यदेवता ।

वितानहृपता संभूता अस्त्वस्य आकाशस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

ललाटस्य पृष्ठे चन्द्रमाः देवौप्यमानः मणिः अस्त्वस्य

वायुलोकपालः अस्त्वस्य कुर्वन् चामरवौजनम् ।

ब्रह्मा विष्णुः च स्तो-यस्य सहचरौ याप्ययानस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

चित्रगुप्तः क्रमस्यापनं अस्त्वस्य कुर्वन् सामग्राः

इन्द्रराजः मपूरपिच्छवौजनकर्ता अस्त्वस्य ।

दर्मराज यवमत् यठ दर्म-दानम्
 अम् ईशानस् पोश-पूजा ॥
 मत-चृषि सथ जल्ह छ्वय मञ्ज बानस्
 अत्र कोफूर् अकान् छिस् ।
 मतवय् ग्रहदि छिस् छ्वय विमानस्
 अम् ईशानस् पोश-पूजा ॥
 गंगामागर् छ्वय अस् गंगा
 बुद्ध जालान् अस् दीपमाला ।
 लक्ष्मौ मौडि अस् दिवान् दामानम्
 अम् ईशानस् पोश-पूजा ॥ ११५० ॥
 नाबद् आपरान् महाविद्या अम्
 करान् जमुना अम् वावज्य-वाव् ।
 दद-माजू मरखतौ सूत्य अस् पानस्
 अम् ईशानस् पोश-पूजा ॥
 जंगि-थाल् अनवत्र अम् पान सिद्धा
 वूग लेखान् अस् कर्मलेखा ।
 आत्म-रूप बसवुन् कुह मनकिस् थानस्
 अम् ईशानस् पोश-पूजा ॥
 वासुख त शेषनाग् क्षेरि-बरदार् छिस्
 रत्न-हन्दु म्बक-हार् कुस् नालि ।
 गट चंजू गाश् आव् सारिस्य जहानस्
 अम् ईशानस् पोश-पूजा ॥

धर्मराजः नियतः प्रति धर्मदानदारणे

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

सप्त-ऋषयः सप्त तीर्थजलानि यहौत्वा मर्यं कमण्डलुपात्रस्य

सुगन्धपुष्पस्विदविशेषं कर्पुरं आसिज्जन्तः सन्त्यस्य ।

सप्तैव सूर्यादिग्रहाः सन्त्यस्य धृत्वा विमानम्

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

गङ्गासागराख्यकमण्डलुविशेषं धृत्वा अस्त्यस्य गङ्गा

रक्षोद्भवीजविशेषं दाहयन्ती अस्त्यस्य दीपमालादेवता ।

महालद्वयीः चुम्बनानि अस्त्यस्य ददन्ती वस्त्राधोभागे

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥ ११५० ॥

फाणितानि मुखे-र्पयन्ती महाविद्या अस्त्यस्य

कुर्वन्ती यमुना अस्त्यस्य तालपत्रवजनवायुचालनम् ।

धात्री सरस्वती सहचरन्ती अस्त्यस्य स्वरूपात्मनः-शिवस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

शकुनोचितामन्नादिपूर्णा-स्यालौ समीपमानयन्ती अस्त्यस्य स्वयं

सिद्धिदेवता

चित्ररेखात्मकविमानब्रिम्बं लिखन्ती अस्त्यस्य कर्मलेखा ।

(यो इयं) आत्मरूपेण वासशैलः अस्ति मनसः स्थाने

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

वासुकिः शेषनाराः च वेत्रवाहकौ-पुरोगौ स्तो-इय

रत्नानां मुक्तानां-हारः अस्त्यस्य वैकन्तकरूपेण ।

तमः अपगतं प्रकाशः समागतः सर्वस्यैव जगतः

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

कुवौर-जौ त वरण् किम् खरच-बरदारय्
 सोहू खर्गद्वारय् सूत्य-सूत्य छाथ् ।
 रथ किख् गंडिमनि मङ्ग्र मैदानस्
 छम् ईशानस् पोश-पूजा ॥
 द्यकस्-यठ् चन्दन-व्यकु कुस् तौजवानस्
 बुधिम् कुस् करोर-सूयकु तौज् ।
 अस् दया गुलि गंडिय् तस् दयावानस्
 छम् ईशानस् पोश-पूजा ॥ ११५५ ॥
 अग् कर् मनस् त पोश् कर् प्रानस्
 कृष्ण पूजाय लाग् सनिदानस् ।
 जालिय् पाफ् गालिय् अज्ञानस्
 सय् अह् भगवानस् पोश-पूजा ॥ ५५ ॥

56. PRAISE OF ŚIVA AT THE PUŚPA-PŪJĀ, INCLUDING A LIST OF HOLY PLACES.

बाव-पंपोश् शक्षि प्रथम-मरसय्
 शिव-शंकरसय् अह् पोश-पूजा ॥ ११५७ ॥
 शिव-द्यान् दारन् वौद् व्यस्तारन्
 अस्त्रय् छिह् हारन् कारन् त देव ।
 वैकुण्ठ माँपन् सानिम् गरसय्
 रामेश्वरसय् अह् पोश-पूजा ॥
 अमरनाथकिम् निश अमरसय्
 तौर्धयाचाय द्राय् छाथ् पुन्य-फल् ।

कुवेरः (लोकपालः) वरुणः (लोकपालः) च स्तो-इत्य व्रयविधाना-
धिकारिणौ

सर्वं स्वर्गद्वारमेव (तत्रल्यधनसंपदं) सह-कृतं धृत्वा ।

रथाः सन्ति-एतैः नियम्य-स्थापिताः मध्ये दीर्घस्थलस्य

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥

ललाट-पट्टे चन्दन-तिलकं अस्त्वस्य तेजोमयदीपिकम्

मुखस्य अस्त्वस्य कोटिसूर्यस्येव तेजः ।

अस्त्वस्य दयाधिदेवता अञ्जुलिं ब्रह्मध्या तस्य महादयालोः

अस्ति-मत्तः ईशानस्य ० ॥ ११५५ ॥

अर्धं (अक्षतरूपं) कुरु मनः पुष्परूपान् च कुरु प्राणान्

हे-कृष्णाख्य पूजार्थं संयोजयस्व संनिधिस्थाय ।

(स शिवः) दाहयिष्यति-तव पापानि विनाशयिष्यति-तव अन्नानं
(तत्कार्यभूतजन्ममरणादिकं च)

सैव अस्ति भगवत-ईशानस्य पुष्पपूजा ॥ ५५ ॥

शिवस्तुतिः पुनरपि पुष्पपूजावसरे ॥ ५६ ॥

भक्तिपद्मानि प्रफुल्मानि प्रेमसरसः

(तैः) शिवशङ्करस्य अस्ति पुष्पपूजा (विधेया) ॥ ११५७ ॥

शिवध्यानं धारयन्तः वेदान् विस्तारयन्तः

अमृतं (इव) सन्ति सिद्धन्तः कारणानि देवाः च ।

वैकुण्ठस्थानं (इव) संपदं अस्माकं गृहमेव

रामेश्वरात्मनः (शिवस्य) अस्ति पुष्पपूजा ॥

अमरनाथक्षेत्रस्य समीपात् अमरस्य

तीर्थयात्रायाः निर्गताः (वर्यं) एहौत्वा पुण्यफलम् ।

सर्व-तौर्य-फल् कुह् बङ् कम्मौर-मरसय्
 मुक्तीश्वरसय् छह् पोश-पूजा ॥
 मवड आदिदेवस् कुह् जै-जै-कारय्
 गङ्गु दिस् त छम् अनवारय् ब्रौंठ ।
 ग्निशबल-जल हल-मुमल-दरसय्
 लम्बोदरसय् छह् पोश-पूजा ॥ ११६० ॥
 नवदल कल वन्द अमरेश्वरसय्
 धज्जिवारि कर शंकरसय् पूज् ।
 वज्ज्वारि प्रदख्यन् दिम चकदरसय्
 विजयेश्वरसय् छह् पोश-पूजा ।
 बाल घट् तोतलाय अर्चन् करसय्
 अनथनाग कर माग-माससय् आन् ।
 ग्राफ् चलु इन्द्रस् त गव् आश्वरसय्
 विश्वभरसय् छह् पोश-पूजा ॥
 अर्ग पोश भर्गशिखाय पूज् करसय्
 मटन् वातिथ् हटन् अपराह ।
 मव्कृथ् गछि घतरन् ज्ञन-मातरसय्
 श्रीभास्करसय् छह् पोश-पूजा ॥
 शिव-राग कार्केट-नाग वौद् परसय्
 पापहरन्-नाग हरनम् पाफ् ।
 भौमसेननि-पाठि ह्यथ् हलधर सय्
 हरौहरसय् छह् पोश-पूजा ॥

सकलतौर्थानां-फलं अस्ति महत् कश्मीरमण्डलस्यैव

मुक्तीश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

प्रथमं आदिदेवस्य अस्ति जय-जय-कारः

जल-स्नानं इहि-तस्य नाम अस्ति-तस्य क्रमप्राप्तिः प्रथमं

(पूजादेः) ।

गणेशब्रलाख्यक्षेत्रजलेन हलमुखलायुधधारिणः

लम्बोदरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११६० ॥

नवदलतौर्थं शिरः समर्पयिष्यामि अमरेश्वराय

अजिवोम्-नाम्नि-क्षेत्रे कुर्यां शङ्करस्य पूजाम् ।

विजयेश्वरक्षेत्रे प्रदक्षिणानि विधायामि चक्रधराख्यशिवस्य

विजयेश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

गिरि-पृष्ठे तोतलादेव्याः अर्चनां करिष्यामि

अनन्तनागतौर्थं कुर्यां माघमासे स्नानम् ।

(यत्र) शापः अपगतः इन्द्रस्य पुनः गतः आश्र्यम्

विश्वमरणशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

अर्द्धेण पुष्टैः भर्गशिखायाः पूजां करिष्यामि-तस्य

मार्तण्डक्षेत्रं प्राप्य अपगमिष्यन्ति अपराधाः ।

मुक्तिः संपत्स्यति पितृगणस्य क्षणमात्रे-एव

श्रीभास्करशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

शिवरागेण कार्कोटनागक्षेत्रे वेदं अधीयीय-तस्य

पापहरणनागक्षेत्रे अपगमिष्यन्ति-मे पापानि ।

भौमसेनवत् आश्रित्य हलधरम्

हरिहरात्मनः अस्ति पुष्पपूजा ॥

प्रौम-पोश-माल ह्य वाल-पृष्ठि तरसय्
 सुनशाय उमाय कर पोश-पूजा ।
 चमा करि म्यति द्यानाह स्वरसय्
 उमाधरसय् अह पोश-पूजा ॥ ११६५ ॥
 कृष्णहेर अन्दि-अन्दि फेर तथ मरसय्
 कूटी-तौर्धुकु कुस महिमा ।
 आग थव मंकर्षणनिस वरसय्
 कूटीश्वरसय् अह पोश-पूजा ॥
 खस रुख्मय ह्य नंदिकेश्वरसय्
 शिवस त शिवाय कर पोश-पूजा ।
 परमेश्वरिय त परमेश्वरसय्
 जम्बुकेश्वरसय् अह पोश-पूजा ॥
 अशवनि सङ्ग करिय न्यथ ब्रथ दरसय्
 चिनवनि ब्वय्यनख पाद्य-प्रनाम ।
 स्वन्दब्रार्थ वन्द पान श्याम-स्वन्दरसय्
 पौताम्बरसय् अह पोश-पूजा ॥
 चौर-खंड कन्द-सूत्य थालाह बरसय्
 प्रौम-सूत्य आपरिय वन्दहास पान ।
 नौल-नाग नौलकंठम दिगंबरसय्
 वौद-सागरसय् अह पोश-पूजा ॥
 देव-स्थलौ अह देवमरसय्
 सार्यनिय देवन पाद्य-प्रनाम ।

प्रेमात्मपूष्पमालाः शृङ्गैत्वा गिरिपृष्ठात् तरिष्यामि-तस्य
 सुनशायाः (देव्याः) उमायाः (तत्त्वंत्रे) करिष्यामि पूष्पपूजाम् ।
 दयां करिष्यति ममापि धानं (यथा) स्मरिष्यामि-तस्य
 उमाधरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११६५ ॥

कोटीश्वरत्त्वं परितः परिवर्त्य तस्य सरसः
 कोटितीर्थतीर्थस्य अस्ति-यस्य माहात्म्यम् ।

(तत्र) आशां निधास्यामि संकर्षणाख्यमहादेवस्य वरस्य
 कोटीश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

आरुच्यामि आज्ञापनं शृङ्गैत्वा नन्दिकेश्वरात्
 शिवस्य च शिवायाः करिष्यामि पूष्पपूजाम् ।

परमेश्वरौरूपायाः च परमेश्वरात्मनः
 जम्बुकेश्वरमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

त्रयाणामेव (पूजनाय) सज्जनां कृत्वा नियदा व्रतानि धारयिष्यामि
 त्रिभ्य-एव भूयान्नाम-तेषां पाद-प्रणामः ।

त्रिसन्ध्यात्त्वं (तत्रस्याय) उपहारौ-कुर्यां स्वात्मानं ज्ञामसुन्दराय
 पौत्राम्बरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

सितासंयुक्तपायसेन फाणितेन स्थालौ पूरयिष्यामि-तस्य
 अतिप्रेमणा भोजयित्वा उपहारण्यं-तस्मै स्वात्मानम् ।

नौलनागाख्यत्वं त्रविशेषे नौलकण्ठस्य दिग्म्बररूपस्य
 वेदसागरभूतस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

सर्वदेवानां-त्वंत्रस्यानं अस्ति देवसरः-नान्निपुरगणे
 (तत्र) सर्वभ्य-एव देवेभ्यः पादप्रणतिरस्तु ।

वासुक-नाग आन शम यम खरस्य

सय् कोंमरस्य छह् पोश-पूजा ॥ ११३० ॥

कपाल-मोचन बक्ति-बाव् बरस्य

पाप-क्षय् गङ्गिथ् पर शाप-मोचन् ।

पालवनि कपाल-माला-दरस्य

चिशूलधरस्य छह् पोश-पूजा ॥

न्यथ् स्मृत्य् ह्यथ् पननिस् व्यपरस्य

शिव-राग प्रथाग-मङ् कर आन् ।

कूटी-तौर्ध पोश् लाग ईश्वरस्य

चिपुष्करस्य छह् पोश-पूजा ॥

गंग-जटन् वातिथ् वर् मंग हरस्य

अमृतच दार चावनाव्यम् ।

तमन्दिस् प्रारबुन् कुस् आसरस्य

जटाधरस्य छह् पोश-पूजा ॥

खयम् गङ्गिथ् त प्रयम् बरस्य

कालाग्नि-रुद्रस् त भद्रकालिय ।

पूजा निष्कल कल-माला-धरस्य

कालगेखरस्य छह् पोश-पूजा ॥

तुलमुखि पर्जनाविथ् सय्-ग्वरस्य

राजर्यञ्ज माज्य राज्ञिय कर पूज् ।

दूप-दीप् आलवस् ह्यथ् चामरस्य

भूतेश्वरस्य छह् पोश-पूजा ॥ ११३५ ॥

(यत्र) वासुकिनागतीर्थं स्थानेन शान्तचित्तो-भविष्यामि पतिष्ठामि
(च) स्मरणे

सैव कौसरेति-नामा-प्रसिद्धस्य-तीर्थस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११७० ॥

कपालमोचनाख्ये-तीर्थविशेषे भक्तिभावनां धारयेयं-तस्य

पापक्षयः भूत्वा (त्रौणपापो भूत्वा) पठिष्यामि शापमोचनाख्य-
स्तोत्रमन्तान् ।

जगत्यालकस्य कपालमालाधरस्यैव

त्रिशूलधरनाम्बः-शिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

निवदा सह धृत्वा स्वौयं परकीयं (च)

शिवानुरागेण प्रयागतीर्थमध्ये करिष्यामि स्थानम् ।

कोटितीर्थाख्यतीर्थं पुष्पाणि निवेदयिष्यामि ईश्वराय

(तत्र) त्रिपुष्कराख्यमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

गङ्गाजटन्-नाम्नि-तीर्थं प्राप्य वरं प्रार्थयिष्यामि हरादेव

(तत्र) असृतस्य धाराः पाययिष्यति-मां-सः ।

तस्यैव प्रतीक्षमाणः अस्मि आश्रयदानस्य

जटाधरमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

स्वयम्-नाम्नि-गिरिक्षेत्रे गत्वा तु प्रौतिं धारयिष्यामि-तस्य

कालाग्निसद्वात्मनः-शिवस्य (तस्त्रहवासिन्याः) भद्रकाल्याः च ।

पूजां-करिष्यामि निष्कलस्य कपालमालाधरस्यैव

कालशेखराख्यस्य-महादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

तुलमुलु-नाम्नि-क्षेत्रे उपलक्ष्य सद्गुरुमेव

महाराज्ञग्राः जगन्मातुः राज्ञीदेव्याः करिष्यामि पूजाम् ।

धर्म-रत्नदीपं कुर्व्व-भासयिष्यामि-तस्य सह चामरेणैव

भूतेश्वरस्य-तद्रूपदेवतास्वामिनः अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११७५ ॥

रामरादन-यठ मन पूज् करमय्
 प्रारम्भ हरम्बख वरमय् तल् ।
 वरञ्ज-बल खस वात यठ ब्रह्मसरमय्
 जगदौश्वरमय् अह पोश-पूजा ॥
 हंस-दार नेर वात यठ कोलमरमय्
 शिव-लोल गंगाय मङ् कर आन् ।
 विश्वरुक्ति ज्ञानिय विश्वेश्वरमय्
 गंगधरमय् अह पोश-पूजा ॥
 अर्जुन-देवन् ह्यथ युधिष्ठिरमय्
 नारान्-नाग करु द्यान पूजा ।
 मनकिस् मन्दिरस् मङ् श्रीधरमय्
 बोधेश्वरमय् अह पोश-पूजा ॥
 पर्वत शारिकाय लौला परमय्
 वामदेव रक्षि अस्य परनय् तल् ।
 गाल्यम् संकटकिस् अस्त्ररमय्
 चक्रेश्वरमय् अह पोश पूजा ॥
 रंग-रंग कंग-पोश कळि पाँपरमय्
 उवालाय बालाय पूजि लागस् ।
 श्रौ-महादेवस् त भस्माधरमय्
 हर्षश्वरमय् अह पोश-पूजा ॥ ११८० ॥
 नाग नाग फेर कूतु इथ बवसरमय्
 लाग नाग-नाथस् कुन् मन् प्रान् ।

रामराधनगिरिसमीपवर्तिन्नत्रात् मनसा पूजां करिष्यामि-तस्य

प्रतीक्षिष्य-तस्य हरमुखगिरेः द्वागस्य उपत्यकामूले ।

(तत्र) वरज़बल्-नाम्नि-प्रदेशे आगोच्चामि प्राप्स्यामि पूर्णं (समीप-स्थाने) व्रह्मसरमः जगदीश्वरस्य (तदेशवर्तिदेवावतारस्य) अस्ति पुष्पपूजा ॥

(ततः) हंसद्वागात् निर्गमिष्यामि प्राप्स्यामि (च) समीपं कौलसरमः

(तत्र) शिवहार्देन गङ्गायाः मर्ये करिष्यामि स्नानम् ।

विश्वरूपं परिज्ञाय विश्वश्वरं-शिवम्

गङ्गाधरस्यैव अस्ति पुष्पपूजा ॥

अर्जुन-देवेन (यथा) सहायौकृत्य युधिष्ठिरम्

नाराण-नाग-नाम्नि-क्षेत्रे कृता (करिष्यामि) धानेन पूजाम् ।

(तत्र) मनोरूपस्य देवालयस्य मर्ये श्रीधरस्यैव

बोधश्वर-देवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

(ततः) पर्वताख्ये-प्रद्युम्नगिरौ शारिकायाः कीर्तिस्तुतौः पठिष्यामि-तस्याः

(यत्र) वामदेवाख्यः-शिवः पालयिष्यति अस्मान् पादयोः तते (समाप्तितान्) ।

विनाशयिष्यति-मम संकटात्मकं असुरम्

चक्रश्वरशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

नानाविधानि कुड्कमपुष्पाणि विकसितानि पाँपर-नाम्नि-प्रदेशे

ज्वालामुख्याः बालादेवतायाः पूजायै समर्पयिष्यामि-तस्याः-तानि ।

श्री-महादेवस्य (तदेवताऽभिन्नस्य) तु भस्तपरिमलिताङ्गस्य

हर्षश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११८० ॥

क्षेत्रे क्षेत्रे (प्रतिक्षेत्रं) संचरिष्यामि कियत् अस्मिन् भवसरमि

संयोजयिष्यामि नागनाथं प्रति मनः प्राणांश्च ।

पूजा कर अन्दर शिव-मन्दिरस्य
 आत्म-रूप हरस्य अहं पोश-पूजा ॥
 कृष्णम् शिवप्रयमुक् चावि चरस्य
 तौर्ध-फल् दाव्यस् गरस्य मङ्
 रुफ् हाव्यस् मङ् चनमातरस्य
 शडचरस्य अहं पोश-पूजा ॥ ५६ ॥

57. THE PROCEDURE AT THE PU\$PA-PŪJĀ.

अनिख् विनि-दिथ् चपारिय् पोश सारिय् ।
 करनि लंगि पोश-पूजा चारि चारिय् ॥ ११८३ ॥
 यिह-केँक्हाहं ओसु लाक्षिम् करनि लंगि तिय् ।
 प्रसन् साँपनु तिमन् यथा पान शिव-जिय् ॥
 करिय् प्रथ-रंग रंग पोशन्य डेर् ।
 करुख् शिव-शक्ति-रूपम् अन्दि-अन्दिय् गेर् ॥ ११८४ ॥
 परान् ओसु वौद-मंगल-शूख् ब्रह्मा ।
 उमा अय् स्त्रीय्-स्त्रीतिय् कर चहं चमा ॥
 तिमन् बाखोव् न्यवर् अन्दर शिवय् शिव् ।
 चलुख्-नीरिय् शिव-मन्दिय् लोल आलव् ॥ ५७ ॥

58. A RAPTUROUS SONG OF THE FAITHFUL AT THE PU\$PA-PŪJĀ
IN HONOR OF ŚIVA.

दृशबस् युम् कुहं खसवुनय
 हृदयम् मङ् कुहं बसवुनय ।

पूजां करिष्यामि अन्तःकरणात्मनि शिवालयं-एव
 स्वात्मदेवतारूपस्य हरस्यैव अस्ति पुष्पपूजा ॥
 कृष्णाख्यस्य शिवप्रीत्यात्मकं पाययिष्यति भङ्गरेणुधूमम्
 (यथा) तीर्थसेवनफलं अदापयिष्यत् यहस्यैव मध्ये ।
 रूपं अप्रकटयिष्यत्-तस्मै मध्ये जग्नामात्रकालस्यैव (शौघ्रमेवेत्यर्थः)
 घडक्षरमन्नात्मनः-शिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ५६ ॥

पुनरपि प्रकान्तं सुतिपूर्वकपूजोपयोगितया प्रस्तौति ॥ ५७ ॥
 आनौतानि-तैः विचित्रं समन्नादेव पुष्पाणि सर्वाख्यैव (नानाविधानि) ।
 कर्तुं प्रवृत्ताः पुष्प-पूजां अन्विष्य अन्विष्यैव ॥ ११८३ ॥
 यत्-किञ्चित् आसौत् आवश्यकं विधातुं प्रवृत्ताः तदेव ।
 प्रसन्नः संपन्नः तान् प्रति (तेन) स्वयं श्रीशिवदेवः ॥
 कृत्वा सर्वप्रकारेण नानावर्णानां पुष्पाणां कूठानि ।
 कृतस्तैः शिवाभिन्नशक्तिरूपस्य परितः आदृतिक्रमः ॥ ११८५ ॥
 पठन् आसौत् वैदिकमङ्गलस्त्रोकान् ब्रह्मा ।
 उमा-देवी अस्ति-ते सहचरन्ती कुरु त्वं ज्ञान्तिम् ॥
 तेषां (तु) भासमानो-भूत् ब्रह्मः अन्तःश्च शिवात्मैव शिवः ।
 निर्गतश्चान्तरात्-तेषां शिवस्यैव प्रेमणा आदृतिशब्दः ॥ ५७ ॥

हार्दिद्विर्निःस्तुतभक्षुपेतस्तुतिप्रस्तावना ॥ ५८ ॥
 वृषभं यः अस्ति आरोहणशीलः
 हृदयस्य मध्ये अस्ति (स एव) निवसन् ।

यिथि-ना दियि दर्शुनय
 करसंय् पोश-वर्षुनय । ११८८ ॥
 पानस् कुह् बस् मलवुनय
 आकस् कुस् चन्द्रम ननुय ।
 दयुम् काह् कुस् न कुय् कुनय
 करसंय् पोश-वर्षुनय ॥
 प्रथ् ज्याय सुय् कुह् आमवुनय
 संकट् त दख् कुह् कामवुनय ।
 ल्वलि-मङ्ग् ह्यमोन् ललवुनय
 करसंय् पोश-वर्षुनय ॥ ११८० ॥
 मायाय स्वदृष्ट् कुह् सनुय
 कुय् तथ् मुशिकल् तरनुय ।
 तमि मङ्ग् सुय् कुह् तारवुनय
 करसंय् पोश-वर्षुनय ॥
 स्वप्रकाश् रूफ् कुस् ननुय
 गाश-रस्त्वन् कुन वनुय ।
 गाश-निश् रातम्बगुल् अनुय
 करसंय् पोश-वर्षुनय ॥
 गढ़ि-ना पालनाय कुनय
 जाञ्ज्-गाश् ह्ययि वस्त्रुनय ।
 असि ह्यमीन् पर्जनावुनय
 करसंय् पोश-वर्षुनय ॥

आगच्छेन्नु इदातु साक्षात्कारम्

कुर्यां-नाम-तस्य पुष्पवर्षणमेव ॥ ११८८ ॥

स्वमूर्तै अस्ति (यः) भस्म परिमलयन्

(यस्य) भाले अस्ति-तस्य चन्द्रमाः प्रकटः ।

द्वितीयः कोऽपि अस्ति-तस्य न, अस्ति-सः एकाक्षेव

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

प्रत्येकस्मिन् स्थाने स-एव अस्ति वर्तमानः

संकटं (अस्माकं) दुःखं च अस्ति अपनयन् ।

परिष्वङ्गमये आरप्स्यामहे-तं लालयितुम्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥ ११९० ॥

मायारूपः समुद्र-एकः अस्ति अतिगम्भौरः

अस्ति तस्य अतिदुष्करं तरणम् ।

तस्य मध्यात् स-एव अस्ति तारयन्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

(तस्य) स्वप्रकाशात्मा स्वरूपः अस्ति-तस्य प्रत्यक्ष-एव

प्रकाशरहितानां नास्ति उपलक्षणविघ्यः ।

(यतः) प्रकाशात् (प्रकाशकाले दिवसे ऽपि) पेचकपचौ अन्ध-एव

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

गच्छतु-नाम (संभविष्यति ननु) पालनायां संमुखः

ज्ञानात्मकं प्रकाशं प्रदृशो-भविष्यति अनुग्रहीतुम् ।

(येन हेतुना) वर्यं प्रवृत्ता-भविष्यामस्तं उपलक्षयितुम्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

ज्यथ् थव् ज्यथ् कुन ज्यनुय
 सुय् सथ् रोजि पथ् कुनय ।
 दहय् कथ् न्यथ् मानवुनुय
 करसूय् पोश-वर्षुनुय ॥
 मवन-सूत्य् मनसूय् मनुय
 वनसूय् ह्ममोन् क्लासनुय ।
 दारनाय द्यान दासनुय
 करसूय् पोश-वर्षुनुय ॥ ११६५ ॥
 खन पोश व्यन ज्ञानुनुय
 शरनय् गङ्गा तस् कुनय ।
 लूब् कुस् न कुय् न्यथ् ननुय*
 करसूय् पोश-वर्षुनुय ॥
 हर-नाव् वालिंज्य खनुय
 शिव-लूख् ह्मतु प्रावुनुय ।
 तति कुन ज्यथ् त मसनुय
 करसूय् पोश-वर्षुनुय ॥
 खूल-रूप सुय् कुह् शब्दवुनुय
 सूच्च-रूप देह-निश् व्यनुय ।
 मायाय अन्द रोजवुनुय
 करसूय् पोश-वर्षुनुय ॥
 अस्य मद्भु सुय कुह् कुनु जनुय
 शख्च-सूत्य् बख्च तोठवुनुय ।

* न्यथननुय इत्यपि पाठः ।

(तत्सङ्घावात्) चित्तं निर्धेहि जनित्वा नास्ति पुनर्जन्म

स-एव सत्यात्मा स्थास्थिति पश्चादवशिष्य ।

इमामेव कथां नित्यं मन्यमानोऽहम्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

सद्गुणसंपत्तगा मनस-एव अतिगम्भौरः

वनात् प्रवृत्ता-भविष्यामस्तं मार्गयितुम् ।

(तदर्थं) धारणया धानेन धारणीयः-सः

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥ ११६५ ॥

स्वर्णपुष्पमिव व्यनाख्यलतापत्तं ज्ञातव्यम्

शरणमेव गच्छ-नाम तं प्रत्येव ।

लोभः (पूजादेरन्यकृतायाः) अस्ति-यस्य न, (यतः) अस्ति-सः नित्यं
नग्न-एव

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

हरेति-नाम हृत्कमले खातमस्ताभिः

(येन) शिवलोकः आरब्धः अवामुम् ।

तत्र नास्ति जनित्वा पुनः मरणम्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

स्यूलरूपेण (देहादिना) स-एव अस्ति शोभमानः

सूक्ष्मात्मना देहात् भिन्न-एव ।

मायासकाशात् बहिरेव स्थितिशीलः

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

अस्माकं (सर्वसां) मध्ये स-एव अस्ति एकः पुरुषः

शक्तगा-हेतुभूतया भक्तिविधानस्य तुच्छन् ।

पोश-पूजाय खतु बनुय
 करस्य पोश-वर्षुनुय ॥
 क्रग्नन् ह्यतु प्रजल्लुनुय
 अक्षच-स्त्रिय बल् निववुनुय ।
 ब्रह्मा-मन्दु विष्णुनुय
 करस्य पोश-वर्षुनुय ॥ १२०० ॥
 मंसार-सर् कुह बडु सनुय
 वन्दुकुय चन्द कुन क्लनुय ।
 हर नाव-तार् तारवुनुय
 करस्य पोश-वर्षुनुय ॥
 चौर-खंड-थालाह अनुय
 कन्द-नावद-स्त्रिय गनुय ।
 दय् ह्ययि दय-बत खनुय
 करस्य पोश-वर्षुनुय ॥
 कृष्णन् बक्ति-बाव् वनुय
 रंग-रंग बंग ब्यनु ब्यनुय ।
 दियि तम् लोल मम् च्यनुय
 करस्य पोश-वर्षुनुय ॥ ५८ ॥

59. SONG ON PUTTING ON THE WEDDING GARLAND.

बक्ति-वत्सल मोनुख् म्यानि मनन्य
 शक्ति-नाथ गंडयो मनन्य-माल्* ॥ १२०४ ॥

* शक्तिराहित्ये मननाथमालाया असंभव इति च द्योत्यते ।

भवता चण्डालौ मुक्तिं प्रापिता, द्युतक्त्युच्यन्दः संपादितः, इत्यादि कार्याणि
स्वशक्तियैव कृतानि । तत्परणं च मननमुच्यते ॥

पुष्पपूजापूष्पाखाणं आरूढः (संपद्मः) क्रूठः

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

अग्निना (च) आरच्छं प्रज्वलितुम्

आहृतौभिः ब्रलं स्वीकुर्वन् ।

(यत्र) ब्रह्मदेवस्य विश्णोम्भ (ब्रलिमित्यन्वयः)

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥ १२०० ॥

संसारात्म-सरः अस्ति महत् गम्भौरम्

चित्तात्मकं “ पाकट ”-विशेषकं नास्ति रित्कस्मु ।

हरेति-नाम नौतरपण्यमस्ति (नः) तरणोपायः

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

शर्करामिश्रपायसस्थाली आनौता (या)

सिताविशेषण-फाणितादिना (च) घनौभूतासौत् ।

ईश्वरः आरप्त्यते विवाहविध्युपगुक्ताद्वं भोक्तुम्

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

(ग्रन्यकर्तुःस्वालापानुकूलोक्तिः) कृष्णाख्येन भक्तिभावः कथितः

नानाप्रकारेण भङ्गया (छन्दसां) भिन्नं भिन्नमेव ।

दाशति तस्मै स्वप्रेमात्मानं आसवं पानाय

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥ ५८ ॥

(प्रमङ्गतो मङ्गल्यमालाख्यविवाहोपयोगिपुष्पमालाबन्धन-

गौतिं तद्योग्यकौर्तीश्च गायंति ॥ ५९ ॥

हे-भक्तवत्सल संमतस्त्वं ममैव मनसैव

हे-शक्तयभिन्नस्वामिन् ब्रह्मीयां-ते मङ्गल्यमालाख्यपुष्पमालाम् ॥
१२०४ ॥

बूँडि बूँडि श्रवनय् युस् करि मननय्
 निदिद्यामन ज्ञान-दीपय् जाल् ।
 साचात्कार कुख् शिवरूप् नननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२०४ ॥
 आदिकार दित्-मत् कुथ् सथ्-जननय्
 मङ् कुथ् अन्द् ह्यथ् माया-जाल् ।
 निर्वन लगयो दयनय् मननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 यिथु कुख् त तिथु कुख् किथु कुख् नननय्
 सुय् जानि यस् बनि दृथु हिहु हाल् ।
 वन् दिथ् नेन् वुहि वुहि अनि किह् बननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 देहान्दकारकु कुलु ह्ययि छननय्
 तौब्र-वैरागकु सूराह् वाल् ।
 शिवरूप तिय् बनि यिथ् ब्रह्म-पननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 बौशन यिम् स्वख् त्यय् कुन् अननय्
 तिमनय् आय् मंगि काल् यच्च-काल् ।
 तिहङ्ग्य अक्षि-नांटि मङ् कल्पान्य् बननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 जोल आलव अशि-फरु बैंस् कननय्
 चान्यन् गद्धिना तर् किम् जाल् ।

श्रुत्वा श्रुत्वा पुराणादिश्रवणानि यः करिष्यति मननम्

तस्य निदिध्यासनात्मना ज्ञानदीपमेव प्रज्वलय ।

साक्षात्कारदानेन असि शिवस्त्रैः प्रत्यक्षीभवन्

हे-शक्तयमिन्-स्वामिन् ० ॥ १२०५ ॥

प्रधानभावः इत्तः अस्ति-त्वया सज्जनेभ्यः

मध्ये अस्ति-ते अन्तश्च एहौत्वा मायाजालम् ।

हे-निर्गुण उपहारीभवेय-ते ईदृशेषु गुणेषु

हे-शक्तयमिन्-स्वामिन् ० ॥

यादृशः असि, तादृशः च असि, कौदृशः असि प्रत्यक्षीभवन्

स-एव जानाति यस्य भविष्यति ईदृक् सदृशी अवस्था ।

मार्गणानि इत्वा प्रत्यक्षं दृष्टा दृष्टा अन्धाः सन्ति भवन्तः

हे-शक्तयमिन्-स्वामिन् ० ॥

(अयं जीवात्मा) देहान्धकारात्मा वृक्षं प्रवृत्तो-भविष्यति निष्पतत्पत्री-
भवितुम्
तीव्र-वैराग्यात्मकान् तुषारकणान् अवरोपय (अत्र विधेहि) ।

शिवभावेन तदेव भविष्यति (यदेव) पौष्टमासे-वृक्षपर्णानाम्

हे-शक्तयमिन्-स्वामिन् ० ॥

हे-भौषणात्मन् ये सांसुख्यं त्वामेव प्रति आनयिष्यन्ति

तेषामेव आयुर्बलं कामयिष्यति महाकालः चिरकालपर्यन्तम् ।

तेषां अक्षिनिमेषमात्रस्य मध्ये कल्यान्तकालाः संभविष्यन्ति

हे-शक्तयमिन्-स्वामिन् ० ॥

प्रेमात्मना आह्वानेन (युक्ताः) ब्राघकणाः (मद्दीयाः) वंशात्मनोः कर्णयोः

तव संगच्छन्तु-नाम सर्वं हे स्तो-मे कनौनिके :

सुय् मवक्त वनिहेस् यथ् क्रिह् मवक्त वननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२१० ॥
 पज्जि बाव पर् माननाव पान् पनुनुय्
 शाह् पूरु वर्ताव अथि ह्यथ् माल् ।
 मङ् बाज्जरम् वान् लटु निर्दननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 ह्यलि ह्यलि लावि लावि मावि मावि गवन्यनय्
 कुञ्जरकि खल फल वक् मवक्तहाल् ।
 गाटम् गाट घव् हर्दरस् कुह् कृननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 नेमच्यन् नारिज्यन् यमक्यन् यननय्
 समदृष्टिर-जल् फिर् मालामाल् ।
 निष्काम-कर्म-बूमि कल्पवृत्त् वननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 च्यथ्-आकाश हाव् न्यथ् मख् पनुनुय्
 क्वाडनम् लगुमतु कुस् पाताल् ।
 रनु कुम् खनवट खड् कुम् खननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 योग अग्न विन् कुम् ज्ञान अन् रननय्
 योगेश्वर कुय् मुख्य-मन्दु माल् ।
 अनिच्छाय कर्तम् अनुयह् पनुनुय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२१५ ॥

(यत्र) तदेव सुक्तारतं अभविष्यत्स्य यस्य सन्ति सुक्ता-इति (विशिष्टं)
कथयन्तः (विज्ञाः)

हे-शक्तग्भिन्-स्वामिन् ० ॥ १२१० ॥

सत्येन भावेन (वास्तवमूल्यन च) उत्कृष्टं संमानयिष्यामि (परमानाख्यं
तोल्यपरिमाणं च) आत्मानं स्वकौयम्
श्वासं (वण्णक्त्वं च) पूर्णं प्रवर्तयेयं हस्तं शृणीत्वा मालाम् ।

मध्ये विपणे:- आपणं आरोपितं निर्धनेन (मया)

हे-शक्तग्भिन्-स्वामिन् ० ॥

कणिंशं कणिंशं मुष्टिबन्धं मुष्टिबन्धं हस्तपूरं हस्तपूरं आवसितस्थानेषु
कैवल्यात्मनि खले फलरूपं (धानं) निःखता सुक्तहालनामकं-
विशिष्टधान्यभेदं (सुक्तग्रात्मफलं वा) ।
प्रज्ञायाः हीनता (यत्र) संपद्वा आधिकर्त्त-सति अस्ति न्यूनौभवन्

हे-शक्तग्भिन्-स्वामिन् ० ॥

शौचादिनियमात्मिकाम् जलनालिकाम् अहिंसादियमात्मिकाम् अत्य-
क्त्रभूमिषु (निम्रोद्वतस्वभावाम्)
समदृष्टग्रात्मक-जलं प्रवर्तय परिपूर्णम् ।

(येन) निष्कामात्मकृतकर्मभूमेः कल्पवृक्षाः संभविष्यन्ति

हे-शक्तग्भिन्-स्वामिन् ० ॥

हे-चिदाकाशात्मन् प्रदर्शय निवं मुखं स्वकौयम्
अन्वेषणार्थं लग्नः अस्मि पाताले ।

कुणिः अस्मि कफोणिना गर्त अस्मि खनन्

हे-शक्तग्भिन्-स्वामिन् ० ॥

योगात्मना अग्निना विना अस्मि ज्ञानात्मकं श्रोदनं पचन्

हे-योगेश्वर अस्ति-तव मूर्खस्य (मम) निमन्त्रणम् (तत्र भोजने)

(तस्माद्वाव॑ इपि) अकस्मादेव कुरु-नाम-मे अनुग्रहं स्वकौयम्

हे-शक्तग्भिन्-स्वामिन् ० ॥ १२१५ ॥

दय-दन प्राप्य कुह् प्रथ-कैसि बननय्
 बान-रस्तु कर्म-ह्युन् कुस् कंकाल् ।
 बडि-भगवान् वज्र् म्य लहूत बान पनुनय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 गंड-गंड वुज्ज अम् आम्यन् पननय्
 वर् दिम् इन्द्रचन्द्र कुख् दयाल् ।
 दंगनाव् व्यलंगिथ् कुख् अन् मननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 साद अम् इच्छा कमारी नननय्
 स्त्रौ साजगरू स्त्रिय् संबाल् ।
 वर्हनस् स्त्रिय् बक्ति-बाव न्यथननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 शक्तिपात-स्त्रौ बक्ति-बाव न्यथननय्
 बक्य् कर् मैना-बाव् हिमाल् ।
 ताह् खूलु वर्-दिनक्यन् वर्दननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 थफ् करू मनस् चिदानन्द-गननय्
 तफ् गव् स्यद् अथि मठू जफ्-माल् ।
 मस्त् करूनस् दथि प्रयम-मस्-चननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२१० ॥
 मैनाय हिमाल-पर्बुय् कुह् बननय्
 चक्रेश्वर् कुय् चिजगत्पाल् ।

देवात्मधनस्य प्राप्तिः अस्ति प्रत्येकस्य संभवन्त्येव

(अहं) पात्ररहितः (कुपात्रः) सत्कर्मभाष्यहीनः अस्ति इरिद्र-
पासरः ।
हे-महैश्वर्यशालिन् संप्रति महां प्रेषय-नाम पात्रं (दयात्मकं) स्वकीयमेव
हे शक्तग्भिन्न-स्वामिन् ० ॥

ग्रन्थयः (संबन्धाः) अधुनापि अस्ति-से अपक्रानां सूत्राणामेव

वराख्यकर्तनं (वरं च) देहि-मे इन्द्र(यन्त)रूपप्रकाशस्वभाव
(हे-भगवन्) असि (यतः) परमदयालुः ।

द्विगुणोक्तुरु उल्लङ्घय असि त्रिभ्यः गुणेभ्य-एव

हे-शक्तग्भिन्न-स्वामिन् ० ॥

ऋजुस्वभावा अस्ति-से इच्छात्मिका कुमारी प्रत्यक्षीभवन्ती

सिद्धिं (ऋज्ज्वौ च) प्रसाधिकां प्रेषयित्वा संस्कारय (ताम्) ।

दृतपूर्वाहं-तस्य समुद्रकस्य* वर्तनेन

हे-शक्तग्भिन्न-स्वामिन् ० ॥

परमानुग्रहोद्भूतेन भक्तिभावेन दिगम्बराणां (विनाभूतानां) (नः)

भक्तिं कुरु मेनका-भावं हिमालयम् ।

संबन्धनानि उद्भाटितानि वरप्रदानात्मनां वधूयोग्यवस्त्राणाम्

हे-शक्तग्भिन्न-स्वामिन् ० ॥

अवलम्बना कृता मनसः चिदानन्दघनेनैव

तपः संपन्नं सिद्धं हस्ते विसृता जपविधानमाला ।

उन्मत्त-इव कृतस्तीनाहं ईदृशेन प्रिमात्ममद्गुपानेन

हे-शक्तग्भिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२२० ॥

मनां हिमालयपर्वतः अस्ति कथयन्

(अयं) संसारात्मचक्रेश्वरः अस्ति त्रिजगत्पालकः ।

* यत्र विवाहादौ कुक्कुमादिचूर्णं वरपत्न्यैः भंस्याय वधूपच्छेषु तत्कालं भमर्यन्ते ।

सारि देव चक्रस् फौरि प्रदख्यननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
 कृष्णम् हरम् ख स्वख् हाव् पनुनुय्
 अपि खारतन् षट् सोहंस-बाल् ।
 फौरि फौरि नेरि नेरि निर्नय-वननय्
 शक्ति-नाथ गंडयो मननय् माल् ॥ ५८ ॥

60. THE WOMEN COMPLAIN THAT THE BRIDE HAS NO ORNAMENTS
 SIVA CREATES GOLD, AND IT IS SHOWERED LIKE SNOW
 UPON THE BRIDE.

दयन् दयाय सूत्य् ह्यतु दय-बत खनु ।
 जनानौ वनवन्-वानिय अन्दर् वनु ॥ १२२३ ॥
 शख्य् यियि व्यलसनस् संसार् दार्य ।
 गच्छम् आसन् लाँकरन् राज-कमार्य ॥
 दहय् कथ् गय शिवनाथम् कनन्-मङ् ।
 सुह् कुथ्-ना सार्यनिय वानिथ् मनन्-मङ् ॥ १२२५ ॥
 दपुख् तमि लाँकरन् क्याह् गय म्य वनितोम् ।
 सुह् कुस् ओशह् कुह् वनिथ्य् पक् म्य अनितोम् ॥
 वनथ् करुहस् महाराजा यविव् कन् ।
 महार्यन् लाँकरन् गय गहन् तय् खन् ॥
 दपुख् तमि गहन् तय् खन् कथ् किह् वनन् ।
 कनन् करितोम् कुवना कैसि बनन् ॥

सर्वे देवाः चक्रस्य संचौर्णाः प्रदक्षिणेषु*

हे-शक्तगमिन्-स्वामिन् ० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वालापः) कृष्णाख्यस्य हरमुखगिरौ मुखं प्रदर्शय स्वकीयमेव
हस्तावलम्बेन आरोपय-नाम पृष्ठे हंसबालाख्ये-मोहंसात्मयोग-
भूमिकायां ।

पुनः पुनः अधित्यकासु निर्गमिष्यति निर्णयात्मवनेभ्यः

हे-शक्तगमिन्-स्वामिन् ० ॥ ५६ ॥

खर्णमणिवृष्टिवृत्तविवक्षया वृत्तान्तान्तरं प्रक्रामति ॥ ६० ॥

ईश्वरेण इथा (महामायथा) सह आरच्छं विवाहविधुपयोगि-भोजनं
भोक्तुम् ।

जन्यस्त्वैभिः गौतिवाख्याः मध्ये कथितम् ॥ १२२३ ॥

(यथा) शक्तिः आगमिष्यति उल्लङ्घनं यहस्यव्यवहारं धारयिष्यति ।

(तथा) योग्या-अस्याः भवितुं अलंकृतिः राजकुमारौरूपायाः ॥

इयमेव कथा संगता श्रीशिवस्य कर्णयोः ।

सः (हि) अस्ति-नाम सर्वेषामेव व्याप्तवन् मनःम् ॥ १२२५ ॥

प्रत्युक्तं-ताभ्यः तेन अलंकृतिः किं-नाम भवति मां कथयत-नाम-माम् ।

तत् किं औषधं अस्ति कथयित्वैव प्रतीतिं मे आनयत-नाम-मे ॥

विज्ञमिः कृता-ताभिस्तस्य हे-महाराज निधास्य एकर्णौ (शृणु) ।

महाराज्ञगः-कृते अलंकृतिः अस्ति आभूषणानि पुनः स्वर्णम् ॥

प्रत्युक्तं-ताभ्यः तेन भूषणानि पुनः स्वर्णं किं-वस्तु सन्ति कथयन्तः ।

कर्णयोः कुरुत-नाम-मे (आवयत) अस्ति-युष्माकं-न-किं कस्यापि
प्राप्तियोग्यम् ॥

* अस्य प्रदक्षिणेन संसारचक्रप्रदक्षिणफलं संजायते इति ।

सहृदा अन् हिहु यिथु सुहृ सन्दारि प्रानन् ।
 कुहृ क्याहृ मवन् तथृ ब्रहृ दृथु खन् कुमृ न ज्ञानन् ॥
 व्यपदु व्यलि कम् त अमदन् दृथु म्बलुलु गव् ।
 हिवुय् शाहृ त गदाहृ व्यञ् अस्य करुनु यव् ॥ १२३० ॥
 तिथुय् बुतराचू-प्यठ् व्यत्पथ् बनिन् खन् ।
 हिविय् मारिय् बनन् अद लूष-निश् यन् ॥
 बनिय् दृय् तस् वेपर्वायस्य गय राय् ।
 करुन् गगराय् जि गह्नस् किचु करिव् ज्याय् ॥
 ह्यतुन् खन-शीन् वालुन् दारि-दार्य ।
 गह्न वोतु वारिविकु राजक्षमार्य ॥ ६० ॥

61. SONG OF PRAISE TO ŚIVA, ON ACCOUNT OF THE
SHOWER OF GOLDEN SNOW.

खन-शीन बुतराय् बरनय् आय
 जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२३४ ॥
 सार्थनिय् गह्नकि तमनाह् द्राय
 गंकरन् कैचाह् लाँकरन् चावु ।
 डाय्-गज् खनकि खति बुमिकाय
 जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२३५ ॥
 गरने आय् व्यञ् च्य वेपर्वाय
 बडि दय धित अस्य दयाय-प्यठ् ।
 दरि नय् लर्य फेरन् लर्य ज्याय
 जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

सः अस्ति-किं अन्नं इव यथा सः क्लीवयति (स्वस्थौकरोति) प्राणान् ।

अस्ति को-नाम गुणः तस्य अहं ईदृक् सुवर्णं अस्मि न जानन् ॥

उत्पन्नं यदा अल्यं सुज्ञातरुपेण च ईदृक् दुर्मूल्यं संपन्नं ।

समानमेव राजा भिन्नः च अधुना अस्माकं कर्तव्यः आपत्तिः ॥
१२५० ॥

तथैव भूतधात्रयां उत्पन्नं भवतु सुवर्णम् ।

समानाः सर्वे-एव भविष्यन्ति ततः लोभात् पतिष्ठन्ति (विमुखा भविष्यन्ति) ॥

कथयित्वा इत्यमेव तस्य निर्भयस्य संपन्ना मतिः ।

कृता-तेन सेयनिर्घोष-इव-गर्जना हि भूषणादेः कृते कुमत प्रदेशं ॥

प्रवृत्तं सुवर्णमयहिमं पतितुं धारासारवत् ।

(तत्) भूषणजातं प्राप्तं श्वशुरगेहीयं (वरगेहीयं) राजकुमार्याः ॥
६० ॥

सौवर्णहिमवर्षणवृत्तं गौतिरुपेण प्रस्तौति ॥ ६१ ॥

सौवर्णहिमेन भूतधात्री पूरणं समागता

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ १२३४ ॥

सर्वप्रामेव भूषणजातस्य औत्सुक्यानि फलितानि

शंकरेण कियती (अविच्छिन्नरूपा) स्वर्णालंकृतिः अवरोपिता ।

सर्धद्वयदण्डप्रमाणं सुवर्णस्य अधिरूढं भूमिपृष्ठे

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ १२३५ ॥

शरणार्थं समागता-वयं अधुना त्वां हे-निर्भय

हे-महन् ईश्वर आगच्छ-नाम अस्माकं दयासांमुख्यं ।

निरुद्धं-भविष्यति न-चेत् विरुद्धपातेन पतिष्ठन्ति सद्गानि निवासस्थानानि

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायायाः ॥

ममदृश्टि-सूत्य् पथ् ह्यतु त्रशाय
 वाजन् अह् राजन् सूत्य् कस्स कोम् ।
 राज-बाय-हिश्च द्राय चङ्ग तय् दाय
 जै-जै भगवथ्-मायाय ॥
 स्वनुकुय् अवतार् दोह् स्वनशाय
 खंति प्रथ्-शाय खनकिय् डेर् ।
 खण् गव् इय् ईश्वर-इच्छाय
 जै-जै भगवथ्-मायाय ॥
 सार्यनिय् स्थद् गय मन-कामनाय
 लूब् चल् त कुम् कम् रुद् महताज्
 मोरुय् मंसार् गव् कुञ्ज चाय
 जै-जै भगवथ्-मायाय ॥
 दय-दन आमवुन् कुह् मङ्ग बावनाय
 सुय् दन गङ्क इमि-निश गैय् सेर् ।
 अद मंगु सारिय् तिय् प्रज्ञाय
 जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ २२४० ॥
 कर्म-फल् व्यपदोव् दर्म-अदाय
 लूब् व्यलि गल् त सुह् पानय् चल् ।
 पर् त पान् यख्मान् बोजन आय
 जै-जै भगवथ्-मायाय ॥
 लूब् कामि कृष्णम् कर्यस् व्यपाय
 अथ्-शख्च-हङ्ग शूबाय सूत्य् ।

समदर्शनेन निवृत्तिः युहौता तुष्णाया
 पाचकानां अस्ति राजभिः सह का क्रिया ।

राज्ञीसमानवेशाः निर्गताः (संपन्नाः) चेठपः पुनः दास्यः
 जयजयकारो-इस्तु भगवन्मायायाः ॥

सुवर्णस्यैव अवतारः धृतः सुनशानाम्ब्रगा-देवा
 (येन) अधिरुद्टाः प्रतिस्थानं सुवर्णस्य राशयः ।

अभीष्टुं संपन्नं इदमेव ईश्वरेच्छायाः
 जयजयकारो-इस्तु भगवन्मायायाः ॥

सर्वधामेव सिद्धाः संपन्नाः मनःकामनाः
 लोभः अपगतः कश्च कस्य संस्थितः अधीनः ।

सर्व-एव संसारः संगतः एकस्यां अवस्थायाम्
 जयजयकारो-इस्तु भगवन्मायायाः ॥

ऐश्वर्यधनं संभवत् अस्ति मध्ये भक्तेः
 तदेव धनं अस्तिदिष्टुं अस्मात् संपन्ना-वयं तृप्ताः ।

अनन्तरं प्रार्थितं सर्वयैव तदेव प्रजया
 जयजयकारो-इस्तु भगवन्मायायाः ॥ १२४० ॥

कर्मफलं उत्पादितं धर्म्य-प्रद्युम्य
 लोभः यदा विनष्टः मोहश्च स्वयमेव विनष्टः ।

परः स्वात्मा च एकरुपेण समीक्षणे आगताः
 जयजयकारो-इस्तु भगवन्मायायाः ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वंप्रत्यालापः) लोभं अपनयिष्यति कृष्णाख्यस्य करिष्यति-
 तस्य उपायम्
 खदौयायाश्वित्तशक्तेः (स्वकौयायाः) शोभया हेतुभूतयम् ।

हावि तस् ब्लज्जुन् पनुन् ज्याय ज्याय
जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ ६ १ ॥

62. THE GUESTS DECIDE TO CLIMB ON TO THE ROOFS OF THE HOUSES.

महामायाय प्रत्यख् होवृ दर्शन् ।
दुदलि-बदलि एवान् ओसु लाल-वर्णन् ॥ १२४३ ॥
करान् आसि पानवञ्ज संवाह सारिय् ।
करिव् बा व्यञ्ज लर्यन् खसनचू तयारिय् ॥ ६२ ॥

63. THE PEOPLE SHOVEL THE GOLDEN SNOW FROM THE ROOFS, AND
FIND THAT THE ROADS ARE BLOCKED UP WITH IT. THEY
LAMENT THE INCONVENIENCE OF THE UNIVERSAL
WEALTH AND INDRA RECOMMENDS THEM
TO ASK ŚIVA TO STOP THE FALL.

स्मिवो लूकौ खन-शीन् वालव्
पश् आय् वरि-वरि लालौ-सूत्य् ॥ १२४५ ॥
आंगनन् टेंग् खति पथ् ह्यत् बालौ
कुठि-पोरन् खत् तालवन्-सूत्य् ।
द्वर्गय् चावृ गथ् प्रावृ जदालौ
पश् आय् वरि-वरि लालौ-सूत्य् ॥
शिव-नाथ खामियो दृथ् न-स चालव्
क्याह् बनि क्षत्यौ त आलौ-सूत्य् ।
वथ् मत लग्जितन् एठ् बंगालौ
पश् आय् वरि-वरि लालौ-सूत्य् ॥

प्रदर्शयिष्यति तस्मै उल्लासं स्वकौयं स्थाने स्थाने
जयजयकारोऽस्तु भगवन्मायायाः ॥ ६१ ॥

स्वर्णमणिमयवृष्टिपातवर्णनम् ॥ ६२ ॥

महामायया प्रत्यक्षतया प्रदर्शितं दर्शनम्
(येन) करक-रूपेण निपतन् आसीत् मणिवर्षणम् ॥ १२४३ ॥
कुर्वन्तः आसन् परस्परं संवादं (मन्त्रणं) सर्वे-एव ।
कुरुत भोः अतोऽनन्तरं सद्य-पटलेषु आरोहणस्य सज्जनाम् ॥ ६२ ॥

लोकानां वृष्टिमनु संवादः ॥ ६३ ॥

समर्वता-भवय हे-लोकाः सौवर्णहिमं अधः पातयिष्यामः
पटलानि संपद्मानि परिपूर्णानि मणिभिः ॥ १२४५ ॥
अजिरेषु कूटानि आरुष्टानि (यथा) पश्चाद्गावः (पराजयः) यहौतः
पर्वतैः कोष्ठकपुरेषु (यहोर्ध्वपुरेषु) आरुष्टं (स्वर्णवर्षणं) पटलैः-
दुर्गतिः (इरिद्रिता) परिवक्ता गतिः प्राप्ता चण्डालविशेषैः
पटलानि संपद्मानि ० ॥

हे-शिवनाथ स्वामिन् ईदृक् नहि-भोः शक्तयाम
किं संपत्स्यति काण्डोलैः स्थालीभिः च ।
मार्गः (गमनार्थ) मा-नाम संयुक्तो-भवतु पृष्ठभागात् यहोर्ध्वभागेभ्यः
पटलानि संपद्मानि ० ॥

कम् कुन् प्यो-मंतु कुच्छ संबालव्
 क्याह् बनि साजौ जालौ-सूत्य् ।
 वान-वालि वानन् गैय् दिथ् फालव्
 पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥
 इन्द्राजन् तोर दितुनख् आलव्
 क्याह् बनि तुहङ्गौ नालौ सूत्य् ।
 बूजितन् शिव-जौ अब्रम् ति डालव्
 पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥
 लोलुक् अशु चाव् चालौ-चालौ
 म्बक्त वाल् नेचक्यौ लालौ-सूत्य् ।
 कृष्णो जफ् कर् मालौ मालौ
 पश् आय् बरि-बरि लालौ-सूत्य् ॥ १२५० ॥ ६३ ॥

64. THE EARTH FINDS THE WEIGHT OF THE GOLD INCONVENIENT.

वननि लंजु पृथिवी क्यथ पाठि दरय् बह् ।
 दृथय्-पाठि वालि यदै क्याह् करय् बह् ॥ १२५१ ॥
 वननि लंजु दय् स जगत्पालसंय् कुन् ।
 पञ्चया इमि हाल चावुन् लाल-वर्णन् ॥ ६४ ॥

65. THE EARTH IMPLORES SIVA TO STOP THE FALL OF GOLD.

पालवनि इमि हाल वथ् लगि बाल-बाल
 बाल यूत् चाल कूत् लाल-वर्णन् ॥ १२५२ ॥

अर्थं (ईदृग्वर्षणं) नास्ति पतितं (येन) कोष्ठानि (धानावस्थिति-
गृहविशेषाः) संस्करिष्यामः
किं संपत्स्यति अस्माकं चिन्तात्मशीतज्वरेण ।

आपणववहारिणः आपणेषु गताः इत्वा कवाटब्बन्धनानि
पटलानि संपद्नानि ० ॥

इन्द्रराजेन प्रव्युत्तररूपेण दत्तं-तेन-तेभ्यः संबोधनम्
किं-नाम भविष्यति यौष्माकीनैः आक्रन्तनादैः ।
शृणोतु-नाम श्रीशिवः अभ्रस्य अपि निवृत्तिं-करिष्यामः
पटलानि संपद्नानि ० ॥

प्रेमपूर्णं अशु परिव्यज हस्तपूरतया (प्रस्तिपूर्णमात्रेण)
मुक्ता (इव) वृष्टिवत्-निपातय नेत्रान्तर्गताभिः तारकाभिः ।
(ग्रन्थकृतः स्वालापः) हे-कृष्णाख्य शिवेति-जपं कुम मालाभिः
मालाभिः (निरन्तरतया)
पटलानि संपद्नानि ० ॥ १२५० ॥ ६३ ॥

पृथिव्याः भविलापकथनम् ॥ ६४ ॥

कथयितुं प्रवृत्ता पृथिवी केन-प्रकारेण स्थिरा-भविष्यामि अहम् ।
इत्यमेव वृष्टिपातो-भवेत् यदि किं-नाम करिष्यामि अहम् ॥
१२५१ ॥
कथयितुं प्रवृत्ता इदमेव सा जगत्पालकं-शिवं प्रति ।
योग्यमस्ति-किं अनेन प्रकारेण पातनीयं मणिवर्षणम् ॥ ६४ ॥

पृथिव्याः शिवं प्रति सदयं विज्ञापनं प्रस्तौति ॥ ६५ ॥

पालनकर्तः अनेन प्रकारेण अथनं संगंथ्यति पर्वतशृङ्खेषु
बालभूताहं इयत् शक्तुयां (सहिष्ये) कियत् मणिवर्षणम् ॥
१२५३ ॥

चान्न पालनाय सूत्य बाल चिङगत्पाल
 चालवञ्ज् अम् बय जगतुक् बार् ।
 हिरण्यान् मारिथ् खारूथम् पाताल
 बाल यूत् चाल कूत् लाल-वर्णन् ॥
 दशभुज चाव कैचाह् अशञ्ज चाल
 नशि मा संसार् पश्च कोताह्
 पालवनि इथि साल शबा इमि हाल
 बाल यूत् चाल कूत् लाल-वर्णन् ॥ १२५५ ॥
 बय कास् हे मृत्युजय व्यञ्ज् निष्काल
 जय शिव ओंकार अम् चान्न सथ् ।
 कम् कर्त स्वन-शैनस् दम्-संबाल
 बाल यूत् चाल कूत् लाल-वर्णन् ॥
 खंड खंड काश्मीर नैपाल
 ब्रह्मि चान्नि थावान् किंह् म्यय् एठ् पाद् ।
 तिहन्दि पास कैलास-वास कास्तम् जाल*
 बाल यूत् चाल कूत् लाल-वर्णन् ॥
 शुक्ल-रंग गंगजट दारवनि बूल-बाल
 न्यथननि नंग नालमति रटहाथ् ।
 मंग क्याह् त्य टंग आयस् बोज्तम् नाल
 बाल यूत् चाल कूत् लाल-वर्णन् ॥

* अन्यथा कैलासवासस्वमेकाकौ अवशेषिष्यसे, कैलासोऽपि निमग्नो भविष्यतीति द्योत्यते

त्वदीयथा पालनया हेतुभूतया हे-बाल हे-त्रिजगत्पालक

सहमाना अस्ति अहमेव जगतः भारम् ।

(विष्णुरुपेण) हिरण्याक्षदैत्यं हत्वा आरोपिता-त्वयाहं पातालात्

बालभूताहं इयत्० ॥

हे-दशभुज (स्वच्छन्दमूर्ते) निःसारथिव्यामि कियतीः अस्तुणः प्रस्तौः

विनष्टो-भविष्यति मास्त्रित् संसारः विष्णां-करिष्यामि कियत् ।

हे-रक्षणशौल ईदृशे निमन्त्रणे (उत्सवे) शोभिता-भविष्यामि-किम्

अनेन प्रकारेण

बालभूताहं इयत्० ॥ १२५५ ॥

भयं अपनय हे मृत्युञ्जय इतोऽनन्तरं हे-अविनाश

जय शिव ओंकारात्मन्, अस्ति-मे तव आशा ।

चूनतां कुरु-नाम स्वर्णमयहिमस्य (यथा) समाश्वस्ता-भविष्यामि

बालभूताहं इयत्० ॥

खण्डे खण्डे काश्यां कश्मौरेषु नेपालदेशे

भक्ताः तव निदधनः सन्ति ममैव पृष्ठे पादौ ।

तेषां हेतोः (निमित्तं) हे-कैलासदासिन् अपनय-नाम-मे दुःखात्मज्वरम्

बालभूताहं इयत्० ॥

शुक्लवर्णं गङ्गात्मजाटां धारणशौल ऋजुस्वभाव

दिगम्बरं नग्नमेव आलिङ्गनेन यह्नीयां-त्वां-नाम ।

प्रार्थयिष्यामि किमन्यत् त्वतः उद्देगं आगताहं शृणु-नाम-मे उच्चैर्नादान्

बालभूताहं इयत्० ॥

थावरन्-मङ्ग् बडि-बल-समि हिमाल*
 स्वन-शौन-सूतिन् कावरान् च्छस् ।
 निचक्षौ लालौ कोताह् म्बक्त वाल
 बाल यूत् चाल कृत् लाल-वर्णन् ॥
 निष्कल कलमाल-दारवनि कलवाल
 प्रीम-मसकिय् प्याल कृष्णस् चाव् ।
 मसितौ अनि तस् अट बनि मत्-वाल
 बाल यूत् चाल कृत् लाल-वर्णन् ॥ १२६० ॥ ६५ ॥

66. THE GODS, DISTRACTED BY THE IMMENSE MASS OF THE GOLDEN
 SNOW PRAISE SIVA, AND CONFESS THAT THEY HAVE
 MORE THAN THEY REQUIRE.

वुक्षिय् स्वन-शौन् गैय् हैरान् सारिय् ।
 वज्रोख् गंभो लगोयो पारि-पारिय् ॥ १२६१ ॥
 शक्तिनाथो बक्ष्य-दिनस् लगोयो ।
 शक्ति-सूत्य् व्यलसन यिनस्य् लगोयो ॥
 अनाहत शब्दकि नादो लगोयो ।
 पद्मपादो स्थदो सादो लगोयो ॥
 जितेन्द्रिय योगाव्यासो लगोयो ।
 म्बसाङ्गो जूगि संन्यासो लगोयो ॥
 अबीद-बखच-हन्दि बावो लगोयो ।
 प्रथवनि राम-सन्दि नावो लगोयो ॥ १२६५ ॥

* सहायार्थ हिमालयं प्रति कथयति ।

पर्वतादिस्थान-मध्ये महाबलिन् हे-हिमालय

सुवर्णमयहिमेन शामोभवन्ती (दुर्बलतया) अस्मि ।

नेत्रयोः कनौनिकाभ्यां कियत्प्रमाणानि मुक्तात्म (-अशूणि) वृष्टिवन्ति-
पातयिष्यामि
बालभूताहं इयत्र० ॥

हे-निष्कलात्मन् मुखडमाला-धारणशैल स्वानन्दाभृतपायिन् (मद्यप)

स्वप्रेमात्मासवस्य कंसान् कृष्णर्थ (-ग्रन्थकृतः) पायय ।

मत्तता आगमिष्यति तस्य ततः भविष्यति उन्मत्त-इव

बालभूताहं इयत्र० ॥ १२६० ॥ ६५ ॥

पृष्ठ्याः कौर्तितविज्ञप्तिस्तुतेरनन्तरं देवानां तत्काले यत्संपन्नं
तैश्च यदर्णितं तदर्णयति ॥ ६६ ॥

समीक्ष्य स्वर्णमयहिमं संपन्नाः विमनसः सर्वे-एव ।

अकथयंश्च हे-शम्भो संयोजयिष्यामस्त्वयि स्वात्मोपहारम् ॥
१२६१ ॥

हे-शक्तिनाथ भक्ते:-दानस्य उपहारौभवेमत्वयि ।

शक्तया-सह विकासभावं आगन्तुं उपहारौभवेम-त्वयि ॥

अनाहतात्मनः शब्दस्य नादात्मन् उपहारौभवेम-त्वयि ।

पद्मसमानपाद सिद्धु साधो उपहारौभवेम-त्वयि ॥

जितेन्द्रियाणां योगाभ्यासरूप उपहारौभवेम-त्वयि ।

विरागिन् योगिन् संन्यासिन् उपहारौभवेम-त्वयि ॥

भेदरहित-भक्ते: भावरूप उपहारौभवेम त्वयि ।

परानन्दवत्प्रीतिजनक रामस्य (रामेति) नामात्मन् (नामवाच्य)
उपहारौभवेम-त्वयि ॥ १२६५ ॥

कमल-चरनो मनि^१कि खरनो लगोयो ।

अन्दर् हृदय^२कि खन्दर्-वर्नेर्वा लगोयो ॥

च्यति^३कि चेतन सति^४कि संगो लगोयो ।

रंगन्-हृन्दि रंग बेरंगो लगोयो ॥

शमिथ् संसार-वैरागो लगोयो ।

देह^५कि त्यागो मति^६कि रागो लगोयो ॥

अविनाशो चिदाकाशो लगोयो ।

मनि^७कि गाशो खप्रकाशो लगोयो ॥

ज्ञानि^८कि योगि^९कि होशो लगोयो ।

फलिथ् हृदय^{१०}कि पंपोशो लगोयो ॥ १२७० ॥

असथ् चाविथ् सति^{११}कि दैर्येरा लगोयो ।

सदू-खन-रूप निर्वैरो लगोयो ॥

दया-दर्मि^{१२}कि सुव्यचारो लगोयो ।

निराकारो निराहारो लगोयो ॥

शिव-प्रथमि^{१३}कि आनन्दो लगोयो ।

अमरनाथि^{१४}कि खच्छन्दो लगोयो ॥

कुनूय् आसिथ् बङ्गस्यामो लगोयो ।

मनि^{१५}कि आरम श्रीरामो लगोयो ॥

दच्छा गननस् प्रकट्-बननस् लगोयो ।

च्य विय पानस्-कुनूय् अननस् लगोयो* ॥ १२७५ ॥

देहच सूरचू करञ्ज्-तगनस् लगोयो ।

देहस् मङ्ग् मव्ह् गछिथ् लगनस् लगोयो ॥

* इच्छयेदं स्वद्वा पुनः खामनि ल्लीनं करोषि इति भावः ॥

कमलसमचरण मनसः सरणरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

अन्तःस्थ हृदयस्य सचिरवर्णं उपहारीभवेम-त्वयि ॥

चित्तस्य चेतनात्मक सत्यस्य सङ्घात्मक उपहारीभवेम-त्वयि ।

रागाणां (प्रकाराणां) (उत्तम) रागात्मक (प्रकारात्मन्)

रागरहित (निष्पत्ति) उपहारीभवेम-त्वयि ॥

शान्तिं-प्राप्य (शमप्राप्तरनन्तरं) संसार-वैराग्यात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

देहस्य त्यागरूप सत्यस्य रागरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

अविनाशात्मन् चिदाकाशरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

मनसः प्रकाशात्मन् स्वप्रकाशस्वरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

ज्ञानस्य योगस्य (च) चैतन्यरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

विकसितस्य हृदयस्य पद्मात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ॥ १२७० ॥

असत्यं परित्यज्य सत्यस्य धैर्यात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

सत्त्वगुणरूप निर्वैर उपहारीभवेम-त्वयि ॥

इयोपेतधर्मस्य सद्विचारात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

निराकारात्मन् निराहारस्वभाव उपहारीभवेम-त्वयि ॥

नित्यकल्याणात्मप्रेमणः आनन्दस्वरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

अमरनाथक्षेत्रस्य स्वच्छन्दरूप उपहारीभवेम-त्वयि ॥

एक-एव भूत्वा एकोऽहं-बहुस्यामितीच्छाशील उपहारीभवेम-त्वयि ।

मनसः विश्रान्तिधामरूप श्रीराम उपहारीभवेम-त्वयि ॥

इच्छायाः प्रादुर्भावे प्रकटीभवनस्य उपहारीभवेम-त्वयि ।

तत्र पुनरपि स्वात्मानं-प्रत्येव आनयने उपहारीभवेम-
त्वयि ॥ १२७५ ॥

देहस्य चित्रात्मतायाः विधानतज्ज्ञतायां उपहारीभवेम-त्वयि ।

देहस्य मध्ये मोहं अपयाय त्वसंगीभवने उपहारीभवेम-त्वयि ॥

च्य साक्षौ रोजनस् प्वरशो लगोयो ।
 स्वरूप-दृष्टि-हन्दि हरशो लगोयो ॥
 कमार-संन्दि गणेश-संन्दि माल्यो लगोयो ।
 जगथ् वत्पथ्-करनवाल्यो लगोयो ॥
 लगोयो जुव पनुनु अर्पन् करयो ।
 करिथ् अर्पन् जुवस् जिन्दय् मरोयो ॥
 खबर् कति आसू दथु आसख् चह् शिवजौ ।
 पननि पानय्-मङ् बासख् शिवजौ ॥ १२८० ॥
 खबर् कति आसू छुख् चय् हनि-हनि-मङ् ।
 कुनुय् आसिथ् चह् आसख् प्रथ्-कुनि-मङ् ॥
 महात्म च्यानि निश आसि डलिमतिय् आसि ।
 च्य कोसुथ् लूब् लूबन् वलिमतिय् आसि ॥
 स्वनुकु चलु लूब् दनुकु द्राव् तमना ।
 सपनु मोलुम् सोरय् कर् चह् चमा ॥ ६६ ॥

67. THE PEOPLE PRAY TO ŚIVA FOR THE CESSATION OF THE
SHOWER OF GOLD.

स्वंगु जोनु शिवरूप द्वंगु जोनु स्वन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् घन्* ॥ १२८४ ॥
 अस्य ओसू राजसौ-हन्दु अन्दकार्
 पान्ति भवहरि कडहोन् राज-कमार् ।
 स्वन वंप दिमहोस् स्वात्य् अख् जह् मन्
 राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् घन् ॥ १२८५ ॥

* अस्य गज-बदि घन् इति पाठान्तरम् ॥

तव साक्षितया स्थितौभावस्य अन्तर्यामिन् उपहारौभवेम-त्वयि ।

स्वौयस्तप्रदर्शनात्मन् हर्षरूप उपहारौभवेम-त्वयि ॥

स्वामिकुमारस्य महागणेशस्य पितृस्तप्र उपहारौभवेम-त्वयि ।

जगतः उत्पत्तिविधानकर्तः उपहारौभवेम-त्वयि ॥

प्रवृत्ता-भविष्यामस्त्वयि जीवस्य स्वकीयस्य समर्पणं विद्यास्यामस्त्वयि ।

कृत्वा समर्पणं जीवस्य जीवन्त-एव लीना-भविष्यामस्त्वयि ॥

विदितं कुत्र-नाम आसौत् ईदृशः स्याः त्वं श्रीशिवः ।

स्वात्मना स्वात्मसधे भासिष्यसे श्रीशिवः ॥ १२८० ॥

विदितं कुत्र आसौत् आर्त्तं त्वभेव प्रत्येकप्रत्यंशमध्ये ।

एक-एव भूत्वा त्वं स्याः प्रत्येकवस्तुमध्ये ॥

माहात्मगात् तव सकाशात् वयं उल्लङ्घ-स्थिताः (विपर्ययं-गताः) आस्म ।

त्वया अपनीतस्त्वया लोभः लोभेन परिवृत्ता-एव आस्म ॥

स्वर्णस्य विगतः लोभः धनस्य निर्गतं (फलितं) श्रौतसुकां (प्रयोजनम्) ।

संपद्वं विदितं सर्वमेव कुरु (नाम अस्माकं) त्वं चमास् ॥ ६६ ॥

लोकप्रदत्तिप्रस्तावना ॥ ६७ ॥

सुलभं ज्ञातमस्माभिः शिवस्तप्र दुर्लभं ज्ञातं सुवर्णम्

ज्ञमिः (शङ्का वा) कुत्र आसौत् (नासौत्) अस्माकं सार्धद्वि-
दण्डमानं पतिष्ठति (स्वर्णवर्षणम्) ॥ १२८१ ॥

अस्माकं आसौत् आधिराज्यस्य मोहाभ्यकारः

पञ्चशः सुवर्णमुद्रा (दान-) पूर्वकं विस्वच्छामस्तां राजकुमारौम् ।

स्वर्णस्य रूपस्य अदास्याम-तस्यै संयुक्तं एकं द्वौ (वा) चत्वारिंशसेटक-
मित (मन्) मानम्

शङ्का कुत्र आसौत् ॥ १२८५ ॥

शिवनाथ खण्ड साँपन् छिह्न काँपन्
 दरि नय ज्यल् लर्य लर्य-फेरन् ।
 ब्रन् घैय बोझ प्यय बरन आय वन्
 राय कति आसु अस्य डाय-गज् घन् ॥
 वानी वंभमचु आसु वौदन्
 श्रुचु गव खन तमि पान् कुह ओचन् ।
 सूर बन्यनय-घट अज् कुह डोलन्
 राय कति आसु अस्य डाय-गज् घन् ॥
 बय कास दय अस्य द्राव अमान्
 इह वुक्षिथ लक्ष्मी ति गय हैरान् ।
 इछि मायाय निश स अह मन्दक्षन्
 राय कति आसु अस्य डाय-गज् घन् ॥
 नाव-किनि बूजिमति आसि अस्य लाल
 राजस सानिस आसु अख माल् ।
 द्वद-द्वद आंगनन मङ्गु छिह्न डोलन्
 राय कति आसु अस्य डाय-गज् घन् ॥
 खतमत अन्दकार व्यथु राजन
 व्यचि कुस म्यचि-खत खण्डु गव खन् ।
 राज-कमारन चंबि कुस कन्
 राय कति आसु अस्य डाय-गज् घन् ॥ १२८० ॥
 आपदा अह ताप-सूत्य गलि कति खन्
 वाप कति बुतराचु फल नेरन् ।

हे-शिवस्वामिन् प्रसन्नः भव, सः (वयं) कम्पमानाः

निरोधो-भवेत् (वर्षणस्य) नचेत् शीघ्रं सद्गानि विपर्ययेण-निपतिष्ठन्ति ।

वृक्षविशेषाः-ब्रन्-नामानः निपतिताः बोजनामानः (कायावृक्षाः) पतिताः परिपूर्णानि संपन्नानि वनानि

शङ्का कुत्र आसौत्० ॥

वाणीयं कथिता आसौत् वेदवृक्षणा

शुद्धं (स्वभावतः) अस्ति स्वर्णं तेन देहः अस्ति शुभ्यन् (शुद्धिभाक्) ।

भस्मनः कूटेष्वेव अधुना अस्ति अपरिचयार्थं (सुलभतयानादरणीयम्)

शङ्का कुत्र आसौत्० ॥

भयं अपनय हे-ईश्वर अस्माकं निर्गतं (लच्यं) औसुकं (लभ्यं)

इदं अवलोक्य लक्ष्मीः अपि संपन्ना मुंगधा ।

ईदृशाः द्रव्यसंपत्तेः सकाशात् सा अस्ति लज्जमाना

शङ्का कुत्र आसौत्० ॥

नाममात्रेण श्रुतानि आसन् अस्माभिः रत्नानि

राज्ञः अस्मदौयस्य आसौत् एका माला ।

राशिरुपेण अजिराणां मध्ये सन्ति (रत्नानि) अपरिचेयानि (अनादराहर्षणि)

शङ्का कुत्र आसौत्० ॥

अधिरूढः (विहितस्थितः) (द्रव्य-) अभ्यकारः उत्तीर्णः (नष्टः) राज्ञास्

स्वात्मनि-मितो-भविष्यति कः मृत्तिकातोऽपि सुलभं संपन्नं स्वर्णम् ।

राजकुमाराणां व्यस्तगति (कुण्डलादिभूषणार्थं) कः (न कोऽपि) कर्णै

(कर्णरन्ध्रं विधास्यति)

शङ्का कुत्र आसौत्० ॥ १२६० ॥

आपद्रूपं अस्ति (यत्) आतपेन विनङ्गति (प्रसुत्य) कुत्र सुवर्णम्

बौजवापेन कुत्र भूमिपृष्ठात् फलानि उत्पत्स्पन्ति ।

प्रान् क्यथ-पाठि नवि व्ववि नय अन्
 राय कति आसु अस्य डाय-गज् घन् ॥
 सूरमति पंपोश-हिति चानि पाद
 अस्य व्या खबर् दमि शखचु आसि साद् ।
 नूर आसि सूर तय सूर आसि खन्
 राय कति आसु अस्य डाय-गज् घन् ॥
 न्यथ च्य सथ-च्यथ-आनन्दगन्
 क्षणास् पादन् कुन् थव मन् ।
 कुन्दन् खन् व्यस् सय सुमरन्
 राय कति आसु अस्य डाय-गज् घन् ॥ ६७ ॥

68. MAHADÉVA ASKS THEM WHY THEY ARE FRIGHTENED. THEY REPLY THAT THE EARTH IS COVERED WITH GOLD AND WILL NOT PRODUCE FRUIT. MOREOVER, THERE WILL BE NO LONGER ANY DISTINCTION OF RICH AND POOR. HE DIRECTS THE WIND-GOD TO COLLECT THE GOLD IN A HEAP. THIS IS DONE AND THE WORLD IS RESTORED TO ITS FORMER CONDITION.

असान् असान् लज्जोख वनने सदाशिव् ।
 मंगव लह्य वारयाह् खन् बुज्ज क्याह् घव् ॥ १२८४
 स्थठाह् खग्ग साँपनुस् तुहङ्गन् बह् लहरन् ।
 स्थदय् वनितोम् बज्ज क्षिव क्याजि चहरन् ॥ १२८५
 गणिडथ् गुलि तस् दपुख् इय हे महेश्वर् ।
 हरे-हर कर् दया बुतराच् चह् वक्क थर् ॥
 क्षिह् काँपन् ताप-सूतिन् गलि-ना खन् ।
 न्यबर् बुतराच् फल् क्यथ-पाठि नेरन् ॥

प्राणसमूहः केन-प्रकारेण अतिशयौभवेत् (वृद्धिं यास्यति) उत्पत्तिः
नचेत् अन्नम्

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

हे-भस्मलिताङ्गः पद्म-सदृशौ त्वदीयौ पादौ

अस्माकं अस्ति-किं प्रवृत्तिः ईदृशेन सामर्थ्येन (युक्तः) स्यात् साधुः ।

तजःपुञ्चः स्यात् भस्मरूपं पुनः भस्म स्यात् स्वर्णरूपम्

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥

नित्यं त्वमेव हे-सच्चिदानन्दघनात्मन्

कृष्णाख्यस्य पादद्वयं (त्वदीयं) प्रति निर्धार्हि (निधापय) मनः ।

अतिशुद्धं स्वर्णं अस्ति-तस्य सैव (तादृशी त्वत्पादयोः) स्मरणमाला

शङ्का कुत्र आसीत् ० ॥ ६९ ॥

इत्यं वृत्तस्तुतौः संश्रुत्वा महादेवस्य वृत्तं प्रस्तौति ॥ ६८ ॥

हसित्वा हसित्वा प्रवृत्तस्तान्प्रति वक्तुं श्रीमहादेवः ।

प्रार्थितं-युष्माभिः युष्माभिः अतिशयेन स्वर्णं अधुना कियत् (अत्यमेव)
पतितं (तद्वर्षणम्) ॥ १२६४ ॥

अत्यन्तं प्रसन्नः संपन्नोऽहं यौष्माकीनासु अहं स्तुतिगायासु ।

आर्जवेन (सत्यतया) कथयत-नाम-मां अतः-परं स्य कुतो-नाम
ब्रिभ्यन्तः ॥ १२६५ ॥

बद्ध्या अञ्जलीन् तस्मै प्रत्युक्तं-तैः इदमेव हे मर्हश्वर ।

हरिरूप-हर कुम दयां भूतधात्रगः त्वं उञ्ज्ञतं (निमग्नं च) कम्पं (प्रष्टुं च) ॥

सः कम्पमानाः आतपेन नञ्ज्ञयति-स्वित् सुवर्णं (इतीच्छामः) ।

बह्विः भूतधात्रगः फलानि केन-प्रकारेण उञ्ज्ञविष्वन्ति (निर्गमिष्वन्ति) ॥

हिविय् सारिय् बनन् अद मानि कुस् कस् ।

स्थठाह् एमैति द्विह् पायस् बस् करिव् बस् ॥

करिव् जीवन् हन्दुय् बचनुक् व्यपायाह् ।

जगथ् रहनूच् कडिव् नंज् विष्णु-मायाह् ॥

व्यनय् बूङ्गिय् अमरनाथन् असुन् ह्यतु ।

तिथय् आकाश-एठ अब्रन् वसुन् ह्यतु ॥ १३०० ॥

वनुन् वाव-लूकपालस् दाज्ञ दाज्ञ ।

वटुन् ह्यह् खन-शैनस् शैन-माज्ञ ॥

वटिय् सोहय् करिय् थव् ज्यम यख्-ज्याह् ।

बन्यस् सुमौर-पर्बुय् क्याह् कुह् पर्वाह् ॥

वनिय् इथ् तस् दितुन् त्यूत् बल् त जोरय् ।

अकिस् चन-माचसय् मङ्ग् वटुन् सोहय् ॥

अकिस् सातस् अन्दर् पृथ्वौ सप्तज् नंज् ।

फरागथ् जीव-जाचून् वार साँपंज् ॥

स्थदिस् सादस् यिह् दपूहस् तिय् करुन् योस् ।

जगथ् साँपन् तिथुय् सोहय् यिथुय् ओसु ॥ १३०५ ॥

कृष्ण् लौला परिय् बोजुस् ग्वसाज्ञ ।

सुमौरस् दितु बज्यर् दच्छाय चाज्ञ ॥

मनस् अंज् वार पक् संसार-ठाज्ञ ।

ज्ञानुक् स्वन् दिह् ब्वज्-सरत्लि साज्ञ ॥ ६८ ॥

समानवृत्तयः सर्वे-एव भविष्यन्ति ततः मंस्यति कः कं (मंसानयिष्यति
सेव्यसेवकभावेन) ।

अव्यन्ततया पतिताः-स्मः (शरणं) स्मो-वयं चेतनां अलं कुरुत अलम् ॥

कुरुत-च जीवानामेव जीवनस्य उपायमात्रम् ।

जगतः परिपालनस्य निष्कासयत (आविष्कुरुत) प्रत्यक्षां वैष्णवौ
(व्यापकरूपां) मायाम् ॥

(इत्यं) विज्ञप्तिं (तेषां) श्रुत्वा अमरनायेन हसितं आरच्यम् ।

तथैव (तत्कालमेव) आकाशात् मेघजालेन अवतरितुं (अदर्शन-
भावाय) आरच्यम् ॥ १३०० ॥

कथितं-तेन वायुदेवाय-लोकपालाय अंशमात्रेण अंशमात्रेण ।

वेष्टयितुं (गोलाकारतया संपादयितुं) आरभस्व स्वर्णमयहिमस्य
हिमानीः ॥

वेष्टयित्वा सर्वमेव विधाय निधंहि राशिरूपं एकस्मिन्देशे ।

भविष्यत्यस्य सुमेसुपर्वतरूपं किं-नाम अस्ति भयम् ॥

कथित्वा इदमेव तस्मै विच्छृङ्-तेन तावन्मात्रं ब्रलं वीर्यम् च ।

(यथा) एकस्य न्नणमात्रकालस्यैव मध्ये वेष्टयित्वा-स्थापितं-तेन सर्वमेव ॥

एकस्य न्नणमात्रस्य अन्तरकाले पृथिवौ संपन्ना प्रकटा (निर्लेपा) ।

निश्चिन्तता जीवजातीनां सुषृ ं संपन्ना (यथा) ॥

ऋजुस्खभावाय साधवे यत्किञ्चित् कथितं-तैस्तस्मै तदेव कर्तव्यं आपतितं-तस्य ।

जगत् संपन्नं तादृगेव सर्वमेव यादृगेव आसीद् (पूर्वम्) ॥ १३०५ ॥

(ग्रन्थकृतः स्वमुपदर्शीक्तिः) कृष्णाख्यः कौर्तस्तुतौः पठिष्यति-तव शृणु-तस्य
यत्तीक्ष्णं ।

सुमेसुपर्वतस्य विच्छृङ् औन्नत्यं (उत्कृष्टत्वं च) इच्छया तव ॥

मनसः समानीता सुषृ प्रतीतिः सांसारिकमायाजालविशेषण ।

ज्ञानरूपं सुवर्णं देहि (कुरु) बुद्ध्यात्मरौतिरूपधातुविकारस्य अस्म-
संबन्धिनः* ॥ ६८ ॥

* योगिन एव जटात औपधिं निष्कास्य रौतिधातोः स्वर्णसंपादनसामर्थ्यम् इति
गम्यते । तस्य सर्वे तद्वत्तं लोकानुरूपमासीत् । वासवतः सो इत्यरो इच्युतः कूटस्थशिदा-
नन्दस्खभावो विगतमायाप्रपञ्चो वरौवर्ति ।

69. THE AUTHOR PRAISES ŚIVA THE OMNIPOTENT.

यक्षि चाज्ञ दाज्ञ दाज्ञ वच्य स्वन-शौन-माज्ञ ।

हा ग्वसाज्ञ साज्ञ सरतलि कर्त स्वन् ॥ १३०८ ॥

नंग कुम् लंगुमत् मङ्ग घववज्ञ शाज्ञ

जङ्ग अम् न क्यथ-पाठि पक मङ्गिलस् ।

अंगहौनिस् म्य आन् करनाव् गंगवाज्ञ

हा ग्वसाज्ञ साज्ञ सरतलि कर्त स्वन् ॥

न्यश्वब्बद् करुनस् मायाय-हज्ज्य ठाज्ञ

धक-फोत गङ्गुरम् द्वक-रुद्रस् ।

म्वक्त्र कुम्-वासान् जगतच सेलाज्ञ

हा ग्वसाज्ञ साज्ञ सरतलि कर्त स्वन् ॥ १३१० ॥

संकल्प-चूर् मङ्ग मच्य न्यंदर्य म्याज्ञ

अञ्ज वासना ह्यथ कुह सञ्ज जागन् ।

गंड थव् च्यथ् दन मङ्ग मन हमियाज्ञ

हा ग्वसाज्ञ साज्ञ सरतलि कर्त स्वन् ॥

बावकि पोग् आसि पछि-हज्ज्य पूशाज्ञ

राग-द्वेश-राज्ञ वति लूट-नौनस् ।

राज्ञयोग-राज्ञ आय् मङ्ग अदालचू चाज्ञ

हा ग्वसाज्ञ साज्ञ सरतलि कर्त स्वन् ॥

हश्चा त ममता मौलिथ् मान्माज्ञ

माज्ञ-कोर्य मेज्यम् खानदारस् ।

सर्वसामर्थ्यं शिवं प्रति ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ ६६ ॥

इच्छया त्वदीयया अंशं अंशं* वेष्टिताः स्वर्णहिमान्यः

हन्त योगीन्द्र आस्माकौनस्य आरकूटस्य (अज्ञानस्पस्य) कुम-नाम सुवर्णं
(स्वात्मज्ञानप्रकाशस्पस्य) ॥ १३०८ ॥

नग्नः अस्ति संलग्नः मध्ये पतन्याः हिममिश्रमहाजलवृष्टिः

जहुँ स्तो-मम नैव केन-प्रकारेण गमिष्यामि गन्तव्यप्रयाणकम् ।

अङ्ग-हीनस्य से स्नानं विधापय गङ्गाजलेन

हन्त योगीन्द्र आस्माकौनस्य० ॥

विगतबुद्धिः कृतस्तेनाहं मायात्मिकाविद्यायाः वागुराविशेषेण

रित्त-काचमुक्ताऽ संकलिता-मया पूर्णप्रब्रातस्य ।

‘सन्ति-हि-मुक्ताफलान्यमूर्नि’ (इत्यं) भासते-मे जगद्वृपस्य मृत्य-

तुच्छप्रायमुक्तारूपस्य-वस्तुनः

हन्त योगीन्द्र आस्माकौनस्य० ॥ १३१० ॥

संकल्पात्मा-चौरः मध्ये गाढायाः निद्रायाः मदीयायाः

अन्धां वासनां सह-कृत्वा अस्ति स्तेयार्थं जागरूकः ।

ग्रथितं निधेहि चैतन्यरूपं धनं मध्ये मनोरूपे रूपकनिधानेऽ

हन्त योगीन्द्र आस्माकौनस्य० ॥

भक्तगत्मकानि पुष्पाणि आसन् श्रद्धात्मिकायाः पौष्टिकाः

(यानि) रागदेषात्मिकया-राज्ञया मार्गं (एव) विलुख्य-
नीतानि-तया-तस्याः ।

हे-राजयोगेण-देवीप्रसान आगता-वयं मध्ये नायालयस्य तव

हन्त योगीन्द्र आस्माकौनस्य० ॥

तृष्णा ममता च संयुज्य अन्योन्यस्पर्धया

मातृकन्ये संगते(मिलिते)-मे यृहस्यधर्मिणे-महाम् ।

* षड्जामितं मानं दात् ॥

† रित्तकविमशिलाद्वौद्भूतमृत्युमुक्ता प्रतिविम्बजातम् एतदस्तीति ।

‡ ‘थैलौ’ इति नामि रूपकादिनिधानकर्पणमयबन्धनविशेषे ।

संतोषुकु खन् न्यूहम् दात्र दात्र
 हा ग्वसात्र सात्र सर्तलि कर्त खन् ॥
 गंड कुह् सुमौर-सूत्य् जात्र-मालाय सात्र
 सुमौर् कुख् च्य् तय् मालि-फलि किह् देव् ।
 अमि सुमरत्र-फिरत्र सौव् चात्र मात्र
 हा ग्वसात्र सात्र सर्तलि कर्त खन् ॥
 क्षणस् आन् शिव-श्वच्छ-हन्दि प्रथम-पात्र
 मात्य-भवात्र-हन्दि पास करनाव् ।
 तमि पात्र पपि तस् परमानन्द-दात्र
 हा ग्वसात्र सात्र सर्तलि कर्त खन् ॥ १३१५ ॥ ६८

70. HIMĀLAYA'S JOY AND GRATITUDE TO VIŚNU FOR BEING
ŚIVA'S BEST MAN.

बह् क्याह् वन तति लूकन् हाल् किथु गव् ।
 बनिथ् यति ओसु महाराज श्री-सदाशिव् ॥ १३१६
 बह क्याह् वन तति लूकन् किथु सप्तन् मन् ।
 बन्यो-मतु ओसु यति भगवान् यजमन् ॥
 स्थाह हिमाल् यलि खश्-हाल् माँपन् ।
 करनि लग् आर्ती नारायणम् कुन् ॥
 करुम् चात्रय् दयाय-सूत्य् दृथु कार् ।
 परय् लौला करय् बावुकु नमस्कार् ॥ ७० ॥

संतोषात्मकं सुवर्णं नौतं-याभ्यां-मत्तः अंशं अंशं (निखिलमेव)

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

ग्रन्थिः अस्ति सुमौरनाम्ना-वृहेत्फलेन (सुमेष-पर्वतेन च) ज्ञानात्ममालायाः
अस्मद्दीयायाः

सुमेषः असि त्वमेव पुनः मालाफलात्मानः सन्ति देवाः ।

अनन्या जपमालया (स्मृति-)परिवर्तनया कीर्तनाः-सेवाश्च त्वदीयाः सम्मताः

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) कृष्णाख्यं स्वानं शिवशक्तप्रात्मसम्बन्धिना प्रेमजलेन

स्वशक्तिभूतमहामायायाः गौरवेण कारय ।

तेन जलेन पक्षं-भविष्यति तस्य परमानन्दावाप्तिरूपं-धान्यम्

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥ १३१५ ॥ ६६ ॥

अनन्तरं वृत्तोपयोगिव्यवहारं वर्णयति ॥ ७० ॥

अहं किं-नाम कथयिष्यामि (वक्तुं न शक्नोमि) तत्र लोकानां चरित्रं कौटूकं सम्बन्धम् ।

भूत्वा (तु) यत्र आसौत् महावररूपः श्रीसदाशिवः ॥ १३१६ ॥

अहं किं कथयिष्यामि (वर्णयितुं न शक्नोमि) तत्र लोकानां कौटूकं (आनन्द-पूर्णं) सम्बन्धं मनः ।

सम्भूतः आसौत् यत्र श्रीविष्णुः यजमानः (वरपञ्चेषु प्रधानः) ॥

अतिशयेन हिमालयः यदा प्रसन्नावस्थः सम्बन्धः ।

कर्तुं प्रवृत्तः कस्णात्मिकां-कीर्तिस्तुतिं नारायणं प्रति ॥

कृतं-मया तवैव दयया इदृक् कृत्यम् ।

पठिष्यामि-ते स्तुतिं करिष्यामि-ते भक्तियुतं नमस्कार-मात्रम् ॥ ७० ॥

71. HIMĀLAYA PRAISES VIŚNU FOR HIS MERCY AND FOR HIS INCARNATIONS, ESPECIALLY THAT OF KRŚNA.

गोकुलानन्द गोविन्द गोपालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥ १३२० ॥

मधु-कैटभ मारवनि दद-चूरय्

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् गूर-गूरय् ।

पूतना-गालवनि* चिङ्गत्पालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

यादव-कल्कि माधव रामय्

हे-निर्मल निष्कल निष्कामय् ।

गूरि-बालकन् सूत्य मारवनि कालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

राधाकृष्ण च्यय् नादाह् लायय्

श्रीधर प्रीम-खर मुरली वायय् ।

रोज् श्याम बोज् साम-वौदच तालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

हृदयस् मङ्ग वसवनि न्यथ लसवनि

श्रसवनि असवनि गहडस् खसवनि ।

नालमति रटहीथ मो दिम डालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

हनि हनि मङ्ग आसवनि वासुदेवय्

रासमंडल खेलवनि कृष्ण-जीवय् ।

* गोपीनाथ बाल इति पाठान्तरः ॥

इत्यं निराकारतया श्रीनारायणं सुत्वा पुनरपि साकारावतार-
कौर्तिंगाथाभिः स्तौति हिमालयः ॥ ७१ ॥

हे-गोकुलानन्द (गवां वाचां वानन्दपरिणाम) हे-गोविन्द गोपाल-भोः

हे-नादबिन्दुरूप परमानन्द नन्दनन्दन ॥ १३२० ॥

मध्यैकैटभात्म-दैत्य-विनाशन इधिहर

मनोरूप-ब्रालोपयोगिदोलाशकटस्य मध्ये कुर्यां-नाम लालनाम् ।

हे-पूतनाख्यराज्ञसीविनाशक त्रिजगत्पालक

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

यादवकुलस्य (तदुद्भूत) हे-माधव राम-भोः

हे-निर्मल निष्काल निष्काम-भोः ।

गोपाल-ब्रालकैः सह प्रवर्तक मृतादिक्रीडानाम्

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

हे-राधया-तदाख्य (स्वशक्तग्राभिन्नरूप) कृष्ण त्वद्विघ्यमेव दूराह्वानं प्रक्षेप्यामि

हे-श्रीधर प्रेमस्वरेण वंशौ वादयेयम् ।

आतिष्ठ श्यामसुन्दर शृणु सामवेदस्य तालाः

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

हृदयस्य मध्ये वास्तव्य-भोः नित्यं जीवनशील

सितस्वभाव सितस्वभाव गमदस्य आरोहणशील ।

आलिङ्गनेन यज्ञीयां-नाम-त्वां मा-नाम देहि-मे उपेक्षणानि

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

अंशस्य अंशस्य मध्ये वर्तमान हे-वासुदेव

रागात्मरासक्रीडां क्रीडनशील हे-श्रीकृष्ण ।

न्यथ् वासवैनि सथ् इमि कल्पि-कालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥ १३१५ ॥

पंकज तनि वैजयन्ती मालय्

तर्जु अकि नालि तय् मोज् दुबालय् ।

संथ छिय् वलिय् बसंत-दुशालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

केशव शिव-रूप नारायणय्

वैनि दिथ् ननु गोख् बिंद्रावनय् ।

च्यनु ह्यतु च्योनु प्रथम-मस् प्याल यालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

विदुर-जुवनुय् गर अलि चाखय्

बावनाय-सूत्य् ख्योथ् सिवमतु हाखय् ।

कति गोख् तनि कोरवन्-हन्दि सालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

द्रौपदिय अकि छष्ण-नाव-सूत्य् ज्यामय्

पैद-गैय् तस् तौति बस्त्र ज्यामय् ।

यौति कङ्डिस् दुर्योधनय् नालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥

चान्न मायाय-सूत्य् मझ् दारकाय

मथुराय-हङ्ग छिय्य लर्य तय् ज्याय ।

पैद-गय अकि दम मझ् कमि हालय्

नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥ १३१० ॥

नित्यं भासमान सत्यरूपेण अस्मिन् कलियुगकाले-भोः

हे-नादविन्दुरूप० ॥ १३२५ ॥

कमलवद्विकासमानायां तनौ वैजयन्ती-नाम माला

भद्रंगा एकया उरोलम्बमाना (यथा) पुनः शोभा दिगुणा ।

हे-सोधो सञ्जि-ते वसितानि पौतवर्णानि राङ्कववस्त्राणि

हे-नादविन्दुरूप० ॥

हे-केशव शिवस्वरूप नारायण-भोः

मार्गणानि इत्वा (कृत्वा) प्रकटः संपद्वस्त्रं (सद्योगिनां) वृन्दावनस्थाने ।

पातुं आरब्धमस्माभिः त्वदौयस्य प्रिमरसस्य आसवं कंसैः कंसैः

हे-नादविन्दुरूप० ॥

विदुराख्यस्य-पाण्डुराजभ्रातुः (स्वभक्तस्य) सद्ग यदा प्रविष्टस्त्रम्

भक्तिभावेन (तेनोपनीतं) भुक्तं-त्वया जलमात्रे-र्धपक्वं श्राकम् ।

कुतो-नाम गतस्त्रं (न गतः) तत्र कौरवाणां निमन्त्रणे-भोः

हे-नादविन्दुरूप० ॥

द्रौपद्याः (पाण्डवराज्ञयाः) एकेन कृष्णोति-नाम-सम्बोधनेन हे-श्याम

समुत्पद्वानि तस्याः तावन्ति वस्त्राणि कुर्पासकानि (च) (उत्तराधर-
वस्त्राणि) ।

यावन्ति निष्कासितानि-तस्याः दुर्योधनेन गलमार्गेण श्रीरात्

हे-नादविन्दुरूप० ॥

तव मायया (सामर्थ्यन) मध्ये द्वारकायाः

मशुरायाः समानरूपशोभानि यृहाणि पुनः प्रदेशाश्व ।

समुद्भूतानि एकस्य निमेषकालमात्रस्य मध्ये केन (अलौकिकेन) प्रकारेण

हे-नादविन्दुरूप० ॥ १३३० ॥

अजामिल् द्वाव् बँडु बाग्यवान्य्
 न्यचिविस् ओसू तस् नाव् नारान्य् ।
 मरन-विजि फूर् तस् तिय् निश्कालय्
 नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
 श्रीभगवान् कुख् पान प्रथ-शाय
 कुस् वोतु कुस् वाति च्याङ्ग मायाय ।
 म्बकलाव् अस्य इमि सुहने ज्ञालय्
 नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
 कृष्णस् शिव-रूप दर्शन् दिति च्य्
 सुय् च्य् च्य् सुय् केवल कुख् न ज्य् ।
 श्याम प्रवात-रूफ् हाव् तस् कालय्
 नाद-ब्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥ ७१ ॥

72. VIṢNU IS PLEASED. LED BY NĀRADA, ALL UNITE IN PRAISING HIM.

लता बूङ्गिथ् स्थाह् खण् गोस् केशव् ।
 सुह् दामोदर् सुह् विश्वंभर सुह् माधव् ॥ १ ३ ३ ४ ॥
 सपञ्च स्थद् सार्यनिय् मन-कामनाय ।
 दपान् आसिस् इह् कर् च्याङ्गय् दयाय ॥ १ ३ ३ ५ ॥
 तिथय् नारद-जुवन् सेतार वोयुन् ।
 इथय् पाठि नाद-ब्यन्दस् नाद् लोयुन् ॥
 पद्म-पादस् स्थदस् सादस् दितुन् नाद् ।
 करुम् प्रसाद् चह् कुख् सादन्-हन्तुय् साद् ॥ ७२ ॥

अजामिलाख्यः (पापवृत्तो ब्राह्मणः) निर्गतः (सम्पदः) महान् भाग्यशाली-एव*
 (यस्य) पुत्रस्य आसौत् तस्य नाम नारायण-इति ।

(यस्मात्) मरणकाले मुखात्प्रसुतं (अतिप्रिमतया) तस्य तद्वाम (नारायणेति)
 हे-नादबिन्दुरूप० ॥

श्रीभगवान् असि-त्वं स्वयं प्रव्येकस्थाने
 कश्च पर्याप्तः कश्च पर्याप्तति तव मायाम् ।

उन्मोचय अस्मान् अस्मात् मोहस्य जालात्
 हे-नादबिन्दुरूप० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) कृष्णाख्याय शिवाभिन्नस्वरूपेण साक्षात्कारदर्शनं देहि-
 नाम त्वमेव स-एव त्वमेव त्वमेव केवलात्मा असि न दृश्यम् ।

हे-श्यामसुन्दर (सायंकाले च) प्रभातरूपं (शुक्रवर्णशिवस्वरूपं) (प्राभातिक-
 रूपं च) प्रदर्शय तस्मै ह्यस्तने-दिवस-एव (हे कालात्मन् वा)

हे-नादबिन्दुरूप० ॥ ७१ ॥

मध्यवृत्तवर्णनम् ॥ ७२ ॥

इत्यं-स्तुतिं (हिमालयात्) श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्नः सम्पदस्तस्य केशवः ।

सः दामोदरात्मा स-एव विश्वमरः स-एव माधवः ॥ १३३४ ॥

सम्पदाः सिद्धाः सर्वप्रामेव मनसो-अभिलाषाः ।

कथयन्तः आसन्-तं इदं (सर्वं) विहितं तवैव दयया ॥ १३३५ ॥

तथैव (तत्काले) नारदर्घिणा वल्लकौ वादिता-तेन ।

इत्यमेव प्रकारेण नादबिन्दात्मकस्य (शिवाभिन्नविश्वाः) दूराह्वानं इत्त-
 तेन (प्रवर्तितं-तेन) ॥

कमलचरणस्य सिद्धात्मनः साधोः इत्तं- (कृतं)-तेन सम्बोधनम् ।

कुरु-मे प्रसादं त्वं असि साधूनामपि साधुः (संस्कैवः) ॥ ७२ ॥

* यतस्तस्य तद्वाममाचेण मोक्षप्राप्तिर्भूता इति भावः ॥

73. HIMĀLAYA AGAIN PRAISES NĀRĀYAÑA.

सत्प्ररशन्-हन्दि सञ्जनय्

हे सथ-च्यथ-आनन्द-गनय् ॥ १३३८ ॥

निर्वनय् निरञ्जनय्

अथ रूपस् ब्वह क्याह वनय् ।

कुख् च्य साक्षी च्यथ-चेननय्

हे सथ-च्यथ-आनन्द-गनय् ॥

यन-षट गोस् च्यय-निश्च्यनय्

जौवतस् मङ्ग्र आसय ह्यनय् ।

चन्द्रल् गोस् मरन ज्यनय्

हे सथ-च्यथ-आनन्द-गनय् ॥ १३४० ॥

तोठहम् नय अकिय चनय्

वासनायन् मङ्ग्र कति च्यनय् ।

चिथुय ओसुस् तिथु बिय बनय्

हे सथ-च्यथ-आनन्द-गनय् ॥

सोन् सादन् कुह विनय त प्रनय्

चेनवनि क्षिय च्यय मङ्ग्र मनय् ।

स्त्र्य व्यचार सदू-मनय्

हे सथ-च्यथ-आनन्द-गनय् ॥

च्य शिव रूपस् लगय पारौ

मूल-तल कुख् निराकारौ ।

वनि यिवान् कुख् मङ्ग्र मनय्

हे सथ-च्यथ-आनन्द-गनय् ॥

हिमालयः श्रीनारायणं स्तौति ॥ ७३ ॥

हे-सत्पुरघाणां (प्रधान) सज्जन

हे सच्चिदानन्दधनात्मन् ॥ १३३८ ॥

हे-निर्गुण निष्कलभष

अस्य (त्वदीयस्य) रूपस्य अहं किं-नाम वदिष्यामि (वक्तुं न
शक्नोमि कीर्त्यादिकम्) ।

असि त्वमेव सान्तिरूपः चिच्छैतन्यात्मा

हे सच्चिदा० ॥

यत्-कालात् सम्पद्मो-इहं त्वत्-एव प्राप्तभेदः

प्राणिदशायाः मध्ये समागतो-इस्मि बन्धनाम् ।

चञ्चलः सम्पद्मो-इहं मरणात् जन्मना

हे सच्चिदा० ॥ १३४० ॥

संतुष्टो-भविष्यसि-मम न-चेत् एकस्मिन्नेव त्तण्मात्रे

दुर्वासनानां मध्ये कुत्र भिन्नो-भविष्यामि ।

यादृगेव अभवं तादृक् पुनः भविष्यामि

हे सच्चिदा० ॥

अस्माकं साधनं (साधुभ्यश्च) अस्ति विनयः च प्रणयः

हे-चैतन्यस्वभाव सः तवैव मध्ये मनसः ।

सहभूतं विचारेण सत्त्वगुणेनैव

हे सच्चिदा० ॥

त्वयि कल्याणस्वरूपे लगिष्यामि-त्वयि स्वात्मोपहारेण

वस्तुतः असि-त्वं निराकार-एव ।

उपलक्षणे आगच्छन् असि मध्यतः मनस-एव

हे सच्चिदा० ॥

स्वच्छावतम् पथ-कुन् सथ-च्यथ्
 चावनावतम् आनन्द-अस्त्रथ् ।
 तमि च्यनय् च्यय् हिहु बनय्
 हे सथ-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥
 चिय-वानिय चिलोचनय्
 वनवनय् बूज्यथ् कनय् ।
 अद बुतराथ् बरुथ् खनय्
 हे सथ-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥ १३४५ ॥
 च्यथ् विमर्श् कुख् ज्योति-रुफय्
 हृदयस् मङ् प्रज्ञलान् दीपय् ।
 सूर्य प्रज्ञल्योव् अमि प्रज्ञलनय्
 हे सथ-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥
 शक्तिय सूत्य् आख् व्वलसनय्
 हन-वनय् निरञ्जनय् ।
 लदृत कृष्णस् सुय् दय-दनय्
 हे सथ-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥
 सतुकु खर् बूजिथ् खण् गोस् सद्मवर्
 प्रश्न् बूजिथ् व्वत्तर् करुनस् वरावर् ॥ ७३ ॥

74. SIVA GIVES RELIGIOUS INSTRUCTION TO NĀRADA, RECOMMENDING INWARD ASCETICISM WHILE LIVING OUTWARDLY A WORDLY LIFE.

सज्जन् बन् मन् कर् कैलासय्
 बसितिय-मङ् वनवासय् रोङ् ॥ १३४६ ॥

अवशेषय-नाम-से अन्ततः सत्यस्य-चैतन्यं (सच्चिदानन्दात्मकत्वं वा)

पायय-नाम-मां आनन्दात्मकममृतस् ।

तेन पानेनैव त्वयैव सदृशः अहं-भविष्यामि

हे सच्चिदा० ॥

स्त्रीणां-वाण्या हे-त्रिलोचनाभिन्न

गौतवाणीशब्दैः श्रुतस्त्वया कर्णाभ्याम् ।

ततः भूतधात्री परिपूरिता-त्वया स्वर्णनैव

हे सच्चिदा० ॥ १३४५ ॥

चित्तस्य विमर्शरूपः असि ज्योतिःस्वरूप-एव

हृदयस्य मध्ये जाज्वल्यमानः दीप-इव ।

मूर्धः अदीपिष्ठ अनेन प्रदीपनेनैव (प्रकाशेन)

हे सच्चिदा० ॥

स्वशक्त्तमा सह आगतस्त्वं उल्लासम्

अकस्मादेव (हंसशब्देन वाण्या च) हे-निरञ्जन ।

प्रेषय-नाम (विसर्जय) कृष्णस्य (अन्यकृतः) तदेव ऐश्वर्यधनं (अभेदात्म-
तयासुविज्ञानात्मकम्)

हे सच्चिदा० ॥

सदात्मानं स्वरं श्रुत्वैव प्रसन्नः सम्पन्नस्तं-प्रति सद्गुरुः ।

प्रश्नं श्रुत्वा उत्तरं कृतं-तेन-तं-प्रति पूर्णरूपस् ॥ ७५ ॥

महादेवस्य नारदं प्रत्युपदेशः ॥ ७४ ॥

सज्जनः भव मनः कुरु कैलासात्मकम्

जनपदप्राय-मध्ये (वस्तिषु वर्तमानोऽपि) वनवासीैव आतिष्ठ ॥ १३४६ ॥

चन्तुकुय्-बस्म मल् वल् अतलासंय्
 साद्-प्रहृच् संन्यासंय् रोज् ।
 ओं शिव गंभो कर् अव्यासंय्
 ब्रह्मिय-मङ्ग वन्वासंय् रोज् ॥ १३५० ॥
 विश्वय-त्यागुकु दर् माग-मासंय्
 सत्संगुकुय् व्यपवासंय् कर् ।
 आत्म-तौर्थ मन् नाव् मोह-मस् कासंय्
 ब्रह्मिय-मङ्ग वन्वासंय् रोज् ॥
 पान् पर्जनाविथ् पान म आसंय्
 सर्व-संकल्पन् चासंय् कर् ।
 तल्-षट् चाविथ् चाव तल्वासंय्
 ब्रह्मिय-मङ्ग वन्वासंय् रोज् ॥
 श्री-कृष्ण-महाराजन् खूलु रासंय्
 गोपिय शुराह् सासंय् ह्यथ् ।
 बाल-ब्रह्मचारिय् तोति नाव् द्रासंय्
 ब्रह्मिय-मङ्ग वन्वासंय् रोज् ॥
 महामाया ह्यथ् रक्षुन् दासंय्
 शिवनाथ् हृदया वासंय् कुय् ।
 तोति तस् नाव् द्राव् साद्-संन्यासंय्
 ब्रह्मिय-मङ्ग वन्वासंय् रोज् ॥
 कृष्ण अन्द्रिमि त्याग मल् सूर्-सासंय्
 न्यब्रिमि राग व्यासंय् कर् ।

चैतन्यात्मभस्म परिमलयन् वस्त्व कौशेयवस्त्रविशेषम्

साधुप्रकृत्या संन्यस्त्वर्वव्यवहारः समातिषु ।

ओं शिव शम्भो (इति) कुरु अभ्यासं (नियोज्ञारकरणे)

जनपदप्रायवस्तिषु० ॥ १३५० ॥

सर्वविषयत्यागात्मकस्य अनुतिषु (स्थिरो भव वा) माघमासस्य (ब्रतं ब्रते वा)

सत्सङ्गरूपमेव उपवासं (अनशनब्रतं) कुरु ।

आत्मान्वेषणात्मतीर्थं मनः स्नापय मोहात्मकेशान् लुज्जय

जनपदप्रायवस्तिषु० ॥

स्वात्मानं उपलक्ष्य स्वयं (देहाभिमानितया) मा-नाम भूयाः

सर्वान्संकल्पान् ग्रासरूपान् कुरु (ग्रासीकुरु) ।

अथ-ऊर्ध्वरूपं (व्यवहारं) व्यक्ता परित्यज मनो-भौतिं (मूर्खात्मिकाम्)

जनपदप्रायवस्तिषु० ॥

(यथा) श्रीकृष्णमहाराजेन क्रौडिता रासलौला

गोपीनां घोडश सहस्रं सह-कृत्वा ।

कुमार-ब्रह्मचार्यवेति तथापि नाम ख्यातौभूतं-तस्य (तथैव)

जनपदप्रायवस्तिषु० ॥

महामायां (स्वशक्त्यात्मिकां पार्वतौं) सह-कृत्वा पालयन् दासान्

शिवनाथः हृदये-एव वास्तव्यः अस्ति ।

तथापि तस्य नाम ख्यातं साधु-संन्यासीति

जनपदप्रायवस्तिषु० ॥

कृष्णाख्य आन्तरेण त्यगेन (अन्तःकरणैस्त्यागवान् भूत्वा) परिमलस्व भस्म-
रेणुसमूहमेव
ब्राह्मण रागेण (ब्राह्मवृत्त्या रागीभूत्वा) उज्ज्वासं कुरु ।

शुकदेवस् दृथ् वनिथ् गव् व्यासय्

ब्रह्मितिय-मङ्ग वनवासय् रोज् ॥ १३५५ ॥ ७४ ॥

75. THE GUESTS PREPARE TO DEPART. GRATITUDE OF ALL,
INCLUDING VIŚNU FOR THIS INSTRUCTION.

करनि लंगि नेरनचू सारिय् तथारी ।

संबालनि लंगि पनञ्ज् पनञ्ज् सवारी ॥ १३५६ ॥

विष्ण-जी व्यथु क्षय-क्षय छ्यथ् सदाशिव् ।

स व्वद् कति अन वन तति हाल् किथु गव् ॥

प्रावाथा हृष्टामरुफ् छ्यथ् क्षय-क्षय द्राव् ।

ज्ञानानौ वंनु गटि-मङ्ग गाश् है आव् ॥

तिकूय् मैनावती वानी वनान् आसु ।

कनन् अन्दर् गद्धिय् मुक्ती वनान् आसु ॥ ७५ ॥

76. MĒNAKĀ'S SONG OF GRATITUDE.

सुव्वहकि पोशनूल रंतु कुख्-बोलान्

बोज्ञान् छ्यसय् ताक-दार्य यठ् ॥ १३६० ॥

शिवनाथ कथ च्यान् अमृथ् छ्यह् हारान्

तिमनय् कथनय् थव्वमतु छ्यथ् ।

आसु कुम दोर्मतु अमृत-दार्य

बोज्ञान् छ्यसय् ताक-दार्य यठ् ॥

महाराजा सूत्य्-सूत्य् राज-कमार्य

तोत जन् द्राख् वन्-हार्य छ्यथ् ।

शुकदेवाय इदमेव प्रोच्य गतः व्यासः
जनपदप्रायवस्तिपु० ॥ १३५५ ॥ ७४ ॥

अथातः प्रकाल्लवृत्तं विवृणोति ॥ ७५ ॥

कर्तुं प्रवृत्ताः निर्गमनस्य सर्व-एव सज्जनाम् ।

सज्जनादिना-संस्कृतुं लग्नाः स्वकीयां स्वकीयां अश्वादिवाहनानि ॥ १३५६ ॥

श्रीविष्णुः समुत्थितः अङ्गमधे गृहीत्वा श्रीशिवम् ।

तां मतिं कुतः आनयिष्यामि कथयिष्यामि तत्र वृत्तं (अनुत्तरानन्दस्य)
कीटृक् सम्पद्मम् ॥

प्रभातरूपं (अवदातसद्विकासात्मकं शिवं) सायाह्नात्मश्यामवर्णः (कृष्णः)
गृहीत्वा अङ्गमधे निष्क्रान्तः ।

जन्यस्त्वैभिः कथितं तामित्यमधे प्रकाशः अङ्ग समागतः ॥

तादृशीमेव मैनावती वाणौ कथयन्ती आसौत् ।

कर्णयोः अन्तः गत्वा मुक्तिः सम्पद्यमाना आसौत्* ॥ ७५ ॥

मेनकोक्तां तत्कालयोग्यां गौतिवाणौ प्रस्तौति ॥ ७६ ॥

हे-प्रभातकालिक जीवजीवपत्तिन् सुचिरं विरवीषि

शृणवती अस्ति-त्वतः पञ्चद्वारस्य (एकतात्मद्वारे च) पृष्ठे (स्थिता) ॥
१३५० ॥

हे-शिवनाथ कथाः त्वदीयाः असृतं सर्ति प्रस्ववन्त्यः

तास्त्वेव कथासु निहितं (मया) चित्तम् ।

आस्य अस्ति-मया सद्विहितं असृतधारायै

शृणवती अस्ति-त्वतः० ॥

महावरस्त्वं सहचारिणौ राजकुमारौम्

शुकः इव निष्क्रान्तस्त्वं वनशारिकां धृत्वा ।

* तस्या या वाणी कर्णमधे गच्छन्त्यासौत् सा मुक्तिदात्री बभूव इति भावः ॥

कन् थृ कथि चाज्ञ मन् गव् तार्य
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्य षट् ॥
 चिबुवन-राज्ञ अमि थज्य कार्य
 सैलस् नेर् चाकवार्य-क्यथ् ।
 शालमार् बनावूम् मनच वार्य
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्य षट् ॥
 अतगत पान च्यथ् पत-पत लार्य
 कृष्ण संसारस् लायिथ् लथ् ।
 सथ् छ्यस् चाज्ञ न्यथ् सथ् व्यचारे
 बोज्ञान् छसय् ताक-दार्य षट् ॥ ७६ ॥

77 THE AUTHOR PRAISES VIŚNU, WHO STANDS AS FATHER OF THE BRIDEGROOM.

होश पोशनूल थव् कन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १३६५ ॥
 राधा-कृष्ण कृष्णजी वन्
 लोल अश्चित्त-दारि लो-लो ।
 रंग-किनि तसि हितु बन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 म्बड कर् मन् विद्रावन्
 अद नेर् बरि त दार्य लो-लो ।
 ग्याम-रुफ् बुक् हन्-हन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

कर्णः निहितः कथायां त्वदीयायां मनः संपन्ने-नः आमन्तम्
शृणवतौ अस्मि-त्वत्तः० ॥

त्रिभुवनराजरूप अनया अत्युच्चया ग्रीवया (अनुत्तरेश्वर्यण)

संचारार्थं निर्गच्छ नौकाविशेषे* (चतुरवस्थात्म-प्रणवरूपे च) ।

शालमार्-नामकं-काश्मीरोद्यानविशेषः संपादितो-मया मनोरूपायाः वाटिकायाः

शृणवतौ अस्मि-त्वत्तः० ॥

आगमगमरूपेण (कन्यादायविशेषेण च) स्वात्मना त्वामेव अन्वनु धाविष्यति
कृष्णाख्यः संसारे प्रक्षिप्य लक्ष्मानात्म ।

आशा अस्ति-तस्य त्वदीया नित्यं सत्यात्मत्वं विचारयिष्यति
शृणवतौ अस्मि-त्वत्तः० ॥ ७६ ॥

सभ्यसत्तमं वरपित्रात्मभूतं विष्णुमभिमुखौकृत्य स्तौति ॥ ७७ ॥

समाधानेन है-ज्ञीवजीवात्मपक्षिरूप (श्रीविष्णो च) निर्धेहि कर्णै
वाणीरूपायाः वन्यशारिकायाः (मेनाया इति भावः) अति
हार्दिनां ॥ १३६५ ॥

है-राधा-जवियुक्त-कृष्ण श्रीकृष्णोति उच्चरस्व

प्रेमणा (युक्त्या) अस्तुणो-धारया (वाप्समुखः सन्) लोलो-इति-
उत्तरेण-संबोध्य ।
रागेण (वेष्टेण च) तेनैव सदृशः भव
वाणीरूपायाः० ॥

प्रायमं कुरु मनः वृन्दावनात्मकम्

ततः निर्गच्छ द्वारात् पक्षद्वारात् च लोलो इत्युत्तरं संबोध्यः ।
श्यामसुन्दररूपं पश्य अखिलात्मतया

वाणीरूपायाः० ॥

* यस्यामेकपार्श्वे राजोपयोग्यप्रासादगृहं ततोऽन्यज्ञीवाहकार्थमेव स्थानं वर्तते ॥

† अतिहार्देन संबोधनार्थकं लोलो इति पदमन्ति ॥

‡ स्थमनः स्थिरौकृत्य श्रीकृष्णविहारभूम्यात्मकं विधायेन्द्रियद्वारा विषयाभजेति भावः ॥

चाव् वौद्-कामदीनि घन्
 बख्चु-हन्दि चड-वार्य लो-लो ।
 चथ् बन् आनन्द-गन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 निय वृच्-गोपीयन्
 कर्मतु कुह् मन् तारि लो-लो ।
 व्यापख् श्रीवासुदेवन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 प्रीम-सूत्य् कर् मन् रक्षण्
 नाद् लायुस् प्यारि लो-लो ।
 बक्ति-बाव-सूत्य् एख् बनि दन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १३७० ॥
 व्यद्-यगोदा अस् ललवन्
 मोह-पूतनाय मारि लो-लो ।
 यक्ति बवि दद् चन् सज्जन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 बक्तिय-मङ्ग बन् अर्जुन्
 रथवान् सुध् लारि लो-लो ।
 गलि पान कूद-दुर्योधन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 मन-वाज्य कृष्ण-नाव् खन्
 दैर्य-अलमास्-तारि लो-लो ।

धुद्व वेदात्मकामधेनोः स्तनौ (स्तनं)

भक्तग्रात्मकेन दोहनकलशविशेषेण नाम ।

पौत्रा (तत्) भव आनन्दघनः

वाणीरूपायाः० ॥

निवं वृत्तग्रात्मिकानां गोपीनाम्

कृतं (येन) अस्ति मनः निरुद्धावस्थतयात्युसुकं नाम ।

सर्वव्यापकेन श्रीवासुदेवेन

वाणीरूपायाः० ॥

प्रेमणा कुरु मनः सक्षिणीरूपम्

आह्वानं प्रक्षिप-तस्य (कुरु-तस्य) हे-प्रियंति नाम ।

भक्तिभावेन एकं भविष्यति द्वयोः

वाणीरूपायाः० ॥ १३७० ॥

(येषां) बुद्धिरूपा-यशोदा अस्ति-तं लालयन्ती

(तेषां) मोहात्मपूतनारात्रसौं हनिष्यति-सः नाम ।

रागेण स्तनात् पथः पास्यन्ति सज्जनाः

वाणीरूपायाः० ॥

भक्तगां भव अर्जुनः

रथवाहकः स-एव अनुसारौ-भविष्यति नाम ।

विनङ्ग्यति स्वयं क्रोधात्मा-दुर्योधनः

वाणीरूपायाः० ॥

मनोरूपोर्मिकायां कृष्णिति-नाम खनस्व

धैर्यात्मवज्रमण्डितूलिकया नाम ।

माज्य यिम् राज्ञ तस् हिवि ज्यन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥*

 खटि खटि कुह् नन् बासन्
 अन्दरिमि अप-कार्य लो-लो ।

 चथ् बुज्जमलि गट कासन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

 वृन्दावनुकुय् वन्
 मन् म्योन् बज्जारि लो-लो ।

 सञ् जन् लगि चरनन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ १३७५ ॥

 दास् यति रास् खेलन्
 आस् नारद् ति लारि लो-लो ।

 बोलनावन् शुकदेव् जन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥

 योगियौ बूगिथ् बूगन्
 वन् हस् ब्रह्मचारि लो-लो ।

* मन-वाज्य कृष्ण-नाव् खन्
 दैर्य-अल्मास्-तारि लोलो ।
 किमि-प्यट् कुस् गोवर्धन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 हिंसाय कंसस् मारन्
 मूर्क्ष-दार्य तर्-वार्य लोलो ।
 माज्य यिम् राज्ञ तस् हिवि ज्यन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ इनि पाठान्तरम् ॥

(एतादृशाः) मातुस्तादृशाः ये (त एव) राजानः तस्य सदृशाः जनिष्यन्ति
वाणीरूपायाः० ॥

(येषां) गूढं गूढं अस्ति प्रकाशं भासमानम्
अन्तःस्थितेन ससंभ्रमगूढव्यवहारेण नाम ।

चैतन्यात्मिकायाः विद्युतः तामित्यं अपनयिष्यन्ति
वाणीरूपायाः० ॥

वृन्दावनस्यैव (वृन्दावनरूपं) वनम्
मनः मद्दौयं उच्चरिष्यति नाम ।

(यत्) हरित्तुणं इव लगिष्यति चरणयोस्तस्य
वाणीरूपायाः० ॥ १३७५ ॥

भक्ताः यत्र रासलीलां क्रौडिष्यन्ति
व्यासः नारदः अपि अनुधाविष्यति नाम ।

उच्चारयिष्यन्ति (दासास्तान्) शुकदेवः इव*
वाणीरूपायाः० ॥

योगिभिः भुव्रा भोगान् (सांसारिकान्)
कथितस्तस्य ब्रह्मचार्यव नाम ।

* शुकदेववत्तान्मक्तान्नित्यकीर्तनरतान्मन्त्रिभाजस्य विधत्ते ॥

निर्मल् निष्कल् निर्वन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
 कृष्णस् तोठ् विष्णुपर्ण
 न-त दति क्याह् लारि लो-लो ।
 जान् मङ् तस्-ति सोहम् अन्
 वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ ७७ ॥

78. ANOTHER SONG OF MĒNAKĀ IN PRAISE OF VIŚNU, DETAILING THE EXPLOITS OF THE YOUTHFUL KRISHNA.

बालक-अवस्थाय लगयो ब्वह्
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १३७८ ॥
 बाल-कृष्ण क्लाल मारान् यितमो
 गोपाल नंद-लाल सूत्य् नितमो ।
 श्वाम प्रौम-दद् दाम-दाम च्यतमो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १३७९ ॥
 चिज्ञगत्याल नालमति रटथो
 पूतनाय गालवनि क्वच्छ्वमथो ।
 दद-थज्जि-चूर गूर-गूर करयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥
 यशोदानंद पत-पत यिमयो
 गोपीनाथ आलव् दिमयो ।
 राग् कुम् च्योनुय् क्षाग् छ्वमयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥

निर्मलः निष्कलः निर्गुण-इति

वाणीरूपायाः० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वाभिप्रायोक्तिः) कृष्णाख्याय तुष्टो-भव विष्णवर्पणं (विष्णु-प्रीत्यर्थदानेन)

अन्यथा इह-संसारे किं-वस्तु अनुगतं-भवेत् (सारभूतमस्ति) नाम ।

ज्ञानस्य मध्ये तस्यापि सोऽहं-रूपं प्रकटय

वाणीरूपायाः० ॥ ७९ ॥

पुनरपि विष्णवाभिमुख्येन कौर्तिंगौतीः प्रस्तौति ।

मेनाया एव पुनरक्तिः ॥ ७८ ॥

ब्रालकावस्थायां (तदनुरूपतायां) उपहारौभवेयं-तव अहम्

मनोरूपब्राललालनशकटस्य मध्ये कुर्यां-ते वासल्यलालनविशेषम्* ॥
१३७९ ॥

हे-ब्रालकृष्णा प्रुतानि इदन् (आप्नन्) आगच्छ-नाम-मम-सांनिध्यम्

हे-गोपाल नन्दनन्दनरत्न सह-कृत्य नय-नाम-माम् ।

हे श्याममूर्ते प्रेमात्मस्तन्यं पायं-पायं पिव-नाम-मत्तः

मनोरूपशटकस्य मध्ये० ॥ १३८० ॥

हे-त्रिजगत्पालक आलिङ्गनेन शृङ्खीयां-त्वाम्

पूतनाराज्ञस्याः विनाशक अङ्के शृङ्खीयां-त्वां (तद्वत्) ।

दुर्घनवनौतमूष्मकानुकारिन् सवसलवागुच्चारणं-लालनाविशेषं कुर्यां-ते

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-यशोदाया-आनन्दकर्तः अन्वनु आगच्छेयं-त्वाम्

हे-गोपीस्वामिन् प्रौत्याह्वानानि दास्यामि-ते ।

अनुरागाः अस्ति-मे तवैव अवेक्षां धारयिष्यामि-ते

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

* एतत्करणेन बाल एव स्वपितीति बोध्यम् ॥

भज गोविन्द गोविन्द करयो

असवैनि गिन्दवैनि जिन्द मरयो ।

बडि दय च्यात्र बाल-खेल खरयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय हो-हो ॥

दय अवतार ह्यनसय् लगयो

देवकिय निश ज्यनसय् लगयो ।

श्रौ-कृष्ण नाव् प्यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय हो-हो ॥

वसुदेवनिस् निनसय् लगयो

गोकुल् ह्यथ् यिनसय् लगयो ।

यशोदाय दद्य-च्यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय हो-हो ॥ १३८५ ।

श्याम-खन्दर वरनस् लगयो

जमुनाय मङ्गि तरनस् लगयो ।

नाश-रस्ति बाश-करनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय हो-हो ॥

पूतनाय दाम्-दिनसय् लगयो

दाम् दिथ् प्रान् ह्यनस् लगयो ।

प्रथमचू थञ्च ख्यनसय् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय हो-हो ॥

श्याम-रूप ज्याम पैरनस् लगयो

कामदौन रक्षनि नेरनस् लगयो ।

भज गोविन्दं भज-गोविन्दमिति-स्तोत्रेण-स्तुतिं कुर्यांते

हे-स्मितमुख क्रौडनशैल जीवदवस्थायामेव मृत-इव-भवेयं-त्वामनु ।

हे-महेश्वर तव बाल-क्रौडाः स्मरिष्यामि-तव*

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-ईश्वर अवताराणां धारणस्यैव उपहारौभवेयं-तव

देवकाः सकाशात् जन्मग्रहणस्य उपहारौभवेयं-तव ।

श्री-कृष्णेति नाम पतनस्य (नियमस्य) उपहारौभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

वसुदेवराजस्य (स्वगृहादन्यत्र गोकुले) नयनस्य उपहारौभवेयं-तव

गोकुलं-प्रति घृहीत्वा आगमनस्य उपहारौभवेयं-तव ।

(तत्र) यशोदायाः स्तन्य-पानस्य उपहारौभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥ १३८५ ॥

श्यामतया-सुन्दरस्य वर्णस्य उपहारौभवेयं-तव

यमुनानद्याः मध्यभागात् तरणस्य उपहारौभवेयं-तव ।

हे-अविनाश बालभाषणानां-करणस्य उपहारौभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

पूतनाराजस्याः स्तन्यपानकरणस्य उपहारौभवेयं-तव

स्तन्यपानं कृत्वा प्राणानां आकर्षणस्य उपहारौभवेयं-तव ।

प्रेमणोपहृतस्य नवनौतस्य भोजने उपहारौभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे-श्यामरूप (दिव्य)उत्तरौयवस्थाणां वसनस्य उपहारौभवेयं-तव

कोमधेनूनां पालनाय निर्गमनस्य उपहारौभवेयं-तव ।

* बालक्रौडा एव लदीयाः परमानन्ददायिन्य इति ज्ञेयम् ॥

गूरि-गुरि ह्यथ् फेरनस् लगयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥
 वै सरी-शब्द चावनस् लगयो
 गोपी बोज्जनावनस् लगयो ।
 दय-लोल् गंज्ञरावनस् लगयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥
 गूरि-गरि मन् मेलनस् लगयो
 गेलनस् ठठ-करनस् लगयो ।
 रास-मंडुल् खेलनस् लगयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥ १३८० ॥
 इन्द्रस् क्रूद्-गालनस् लगयो
 अन्न-रस् रुद्-वालनस् लगयो ।
 गोकुस्त्रिकि लूख् पालनस् लगयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥
 गोवर्धन् दारनस् लगयो
 कह किस्य-प्यठ् खारनस् लगयो ।
 राचस् त दैत्य मारनस् लगयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥
 शुरि खटिथ् थवनावनस् लगयो
 वङ्गि चूरि निवनावनस् लगयो ।
 विय तिथिय् बनावनस् लगयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥

गोपालबालकान् सह-कृत्वा (तव) संचारस्य उपहारौभवेयं-तव

मनोरूपशक्टस्य मध्ये० ॥

वंशकशङ्कस्य प्रचारणस्य उपहारौभवेयं-तव

गोपस्त्वयः (तत्) आवणस्य उपहारौभवेयं-तव ।

(तासां) ईश्वरभक्तेः उपचयकरणस्य उपहारौभवेयं-तव

मनोरूपशक्टस्य मध्ये० ॥

गोपालगृहेषु मनसः संमेलनस्य उपहारौभवेयं-तव

(तत्र गोपीनां) अनुकरणस्य उपहासकरणस्य उपहारौभवेयं-तव ।

रासक्रोडार्थमण्डल-संपादनस्य उपहारौभवेयं-तव

मनोरूपशक्टस्य मध्ये० ॥ १३९० ॥

इन्द्रस्य क्रोधविनष्टौकरणस्य उपहारौभवेयं-तव

निरन्तरतया वर्षणनिपातनस्य उपहारौभवेयं-तव ।

गोकुलवास्तव्यानां लोकानां पालनस्य उपहारौभवेयं-तव

मनोरूपशक्टस्य मध्ये० ॥

गोवर्धनपर्वतस्य धारणलीलायां उपहारौभवेयं-तव

तस्य-पर्वतस्य कतिष्ठाङ्गुल्यां आरोपणे उपहारौभवेयं-तव ।

राज्ञसानां दैत्यानां च मारणलीलायां उपहारौभवेयं-तव

मनोरूपशक्टस्य मध्ये० ॥

गोपबालकानां गूढं निधापने उपहारौभवेयं-तव

वस्तानां चौर्यण नायने (ब्रह्मणो द्वारा) उपहारौभवेयं-तव ।

(प्रतिरूपेण) पुनरपि (तेषां वस्तवालकानां) तादृशानां समुद्घावने उपहारौ-
भवेयं-तव

मनोरूपशक्टस्य मध्ये० ॥

ब्रह्मा मन्दकावनस् लगयो
 गुलि गंडिथ् वदनावनस् लगयो ।
 कृष्ण-गौथ् ग्यवनावनस् लगयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥
 यशोदा पत-लारनस् लगयो
 थकुराविथ् प्रारनस् लगयो ।
 गंडनस् कल दारनस् लगयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ १३८५ ॥
 आँगनकि कुलि चावनस् लगयो
 देवता बनावनस् लगयो ।
 आकाशि वुफनावनस् लगयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥
 अक्रूर गवत दावनस् लगयो
 पाञ्चि-मङ्गि तन् नावनस् लगयो ।
 आश्वर् वुक्कनावनस् लगयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥
 कंसान्तक क्रूद-निश् शमयो
 पंपोश-पादन् मौठि दिमयो ।
 न्यथ् च्छोन् चरनामृथ् च्यमयो
 मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥
 कृष्ण आसु मुच्चरावनस् लगयो
 विष्ण विश्वरूप् हावनस् लगयो ।

ब्रह्मणः लज्जापने उपहारीभवेयं-तव

अञ्जलिं ब्रह्मा (प्रकोष्ठद्वयं संब्रह्म) (तस्य) रोदनविधापने उपहारी-
भवेयं-तव ।
परमशात्मकृष्णकौर्तिस्तुतेः (तद्वारा) गापने उपहारीभवेयं-तव
मनोरूपशकटस्य मध्ये ॥

यशोदायाः अनुधावने उपहारीभवेयं-तव

(तां) आन्तां-विधाय प्रतीक्षणे उपहारीभवेयं-तव ।
(तथा) ग्रथित्वा (स्थापनार्थ) शिरसः (तद्रूपनार्थ) धारणे (नम्रौकरण)
उपहारीभवेयं-तव
मनोरूपशकटस्य मध्ये ॥ १३६५ ॥

अजिरस्यानीययोः वृक्षयोः पातने उपहारीभवेयं-तव

देवस्वरूपौ (तौ) संपादने उपहारीभवेयं-तव ।

आकाशमार्गण उड्हापने (तयोः) उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये ॥

अक्रूरस्य निमज्जन-दापने उपहारीभवेयं-तव

जलमध्ये तनोः स्खापने उपहारीभवेयं-तव ।

(तत्र) आश्वर्यस्य प्रदर्शने (तस्य) उपहारीभवेयं-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये ॥

हे-कंसान्तक क्रोधात् शान्तो-भवेयं-तव-नाम

पद्मपादयोः चुम्बनानि इद्यां-तव-नाम ।

नित्यं तव चरणनिर्णजनजलामृतं पित्रेयं-तव-नाम

मनोरूपशकटस्य मध्ये ॥

हे-कृष्ण (ग्रन्थकृत् च) मुखस्य उन्मोचने उपहारीभवेयं-तव

हे-विश्वो विश्वरूपस्य (तन्मध्यतः) प्रदर्शने उपहारीभवेयं-तव ।

यशोदा मच्चरावनस् लगयो

मन-मङ्गलिस् मङ्ग करय् हो-हो ॥ ७८ ॥

79. THE AUTHOR TAKING AS HIS TEXT THE PARTING EMBRACE
BETWEEN VIṢNU AND ŚIVA, EXPLAINS THAT VIṢNU AND
ŚIVA ARE ONE.

विश्वभर् ह्यथ् विश्वेश्वर् लंग पकाने ।

हलम् बैरि बैरि लंगिस् तुलसौ छकाने ॥ १४०० ॥

पकान् निष्कल् कथ्य ह्यथ् द्राव् निर्मल् ।

छकान् आसिस् लयौ-ष्ठि व्यल् त मादल् ॥

हरस् साँपनु हरिः केशव् बन्योव् शिव् ।

अद्वैत-रूप नारायण् प्रखटु गव् ॥ ७९ ॥

80. THE AUTHOR ADDRESSES PRAISES TO ŚIVA AND VIṢNU AS ONE.

ओं-सच्चिदानन्दगन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४०१ ॥

गम-दम तोठ् दम-दम ओं तोठ्

सत्संगकि समागम तोठ् ।

सत्प्वरग्न-हन्दि सज्जन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥

एक अनेक-मुख अकि चन तोठ्

शिव-शक्ति-रूप द्वय लचन तोठ् ।

त्रय-गुन-संस्थि त्रय-लोचन तोठ्

सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४०५ ॥

(तेन) यशोदायाः उन्मादने (मोहविधाने) उपचारौभवेयं-तव
मनोरूपशकटस्य मध्ये ॥ ७८ ॥

अङ्के शिवं कृत्वा विष्णोर्याचार्णनसुखेन तदैक्यं निरूपयति ॥ ७९ ॥
विश्वमरः (विष्णु) (अङ्के) यहीत्वा विश्वेश्वरं (श्रीशिवं) प्रवृत्तः परिक्रमि-
तुम् ।

वस्त्वाग्रभागान् (भागेषु) आपूर्य आपूर्य (प्रणीत्वानि) लग्नस्त्वेषु
(सर्वे लोकाः) तुलसौदलानि प्रक्षेषुम् ॥ १४०० ॥

संचरन् (परिक्रामन्) (सः) निष्कलात्मा अङ्के यहीत्वा निष्क्रान्तः निर्मला-
त्मानम् ।

प्रक्षिपत्तः आसस्तस्य (लोकाः) सद्यपठलोर्ध्यभागेभ्यः बिल्वपत्राणि
माइलीनामपार्वतीयौषधौम् च ॥
हरस्य संपन्नः हरिः केशवः संपन्नः शिवः* ।

(तत्र) अद्वैतरुपेण नारायणः प्रत्यक्तः संपन्नः† ॥ ७९ ॥

शिवादैतरुपेण नारायणं संबोधनसुत्या स्तौति ॥ ८० ॥

हे-प्रणववाच्य सत्यज्ञानानन्दघनरूप तुष्ट्य

हे-सत्यदेव सत्यनारायणरूप तुष्ट्य ॥ १४०३ ॥

शमदमात्मन् तुष्ट्य प्रतिश्वासं प्रणवान्तर्यामिन् तुष्ट्य

सत्सङ्गस्य समागमात्मन् तुष्ट्य ।

सत्पुरुषाणामपि सज्जनरूप तुष्ट्य

हे-सत्यप्रकाशात्मन्० ॥

एक-अनेकभूत एकस्मिन्नेव त्थे (श्रीग्रं) तुष्ट्य

शिवशक्तिरुपेण विभिन्न-लक्षणेन तुष्ट्य ।

गुणवत्यात्मन् त्रिलोचन तुष्ट्य

हे-सत्यदेव० ॥ १४०५ ॥

* एकरूपत्वं तथोः प्रादुर्भूतम् इति भावः ॥

† नादगङ्गस्याङ्गिनोरभिन्नतावस्थायाम् इति भावः ॥

निर्वन तोठ् निरङ्गन तोठ्
 चैतन्य तोठ् च्यत्तकि चेनन तोठ् ।
 अकि पोश व्यन च्य मङ्ग मन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 केशव केशव केशव तोठ्
 हे शिव हे शिव हे शिव तोठ् ।
 गुडासन दृश्वासन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 न्यध् च्योनु ब्रथ् दर श्रीधर तोठ्
 श्याम-खन्दर बसादर तोठ् ।
 सद्गुर्णन संकर्षण तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 काश्मीनाथ मङ्ग तपोवन तोठ्
 द्वारका-नाथ बिन्द्रावन तोठ् ।
 अयोध्यानाथ रामरादन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 अमरनाथ श्व-दर्शन तोठ्
 शिव-नाथ अमृत-वर्गन तोठ् ।
 विश्वनाथ कपाल-मोचन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४१० ॥
 अनुग्रह-सूतिन् हन-वन तोठ्
 पालवनि नैपालकि वन तोठ् ।

हे-गुणातीत तुष्ट निरञ्जन तुष्ट

चैतन्यात्मन् तुष्ट चित्तस्य चेतनात्मन् तुष्ट ।

एकेन पुष्पेण व्यनपुष्पपत्रेण (विज्ञास्या च) त्वमेव मध्ये मनसः तुष्ट

हे-सत्यदेव० ॥

हे-केशव हे-केशव हे-केशव तुष्ट

हे कल्याणस्वरूप हे शिव हे शिव तुष्ट ।

हे-गमडासन (विष्णो) हे-वृषभासन (शिव) तुष्ट

हे-सत्यदेव० ॥

नित्यं तव ब्रतं धारयेयं हे-श्रीधर तुष्ट

हे-श्यामसुन्दर हे-भस्मधर तुष्ट ।

हे-सत्यदर्शन हे-संकर्षण तुष्ट

हे-सत्यदेव० ॥

हे-काशीनाथ मध्ये तपोवनस्य तुष्ट

हे-द्वारकाधीश वृन्दावने तुष्ट ।

हे-अयोध्यानाथ रामाराधनक्षेत्रे तुष्ट

हे-सत्यदेव० ॥

हे-अमरनाथ शुभगुक्तदर्शन तुष्ट

हे-शिवनाथ अमृतवृष्टिद तुष्ट ।

हे-विश्वनाथ कपालमोचनक्षेत्रे तुष्ट

हे-सत्यदेव० ॥ १४१० ॥

अनुग्रहविधानेन अकस्मात् तुष्ट

हे-पालनाकर्तः नेपालदेशस्य वने तुष्ट ।

वैसूत्र-रस्ति वैसूत्र-वन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 गरि-गरि चन-चन द्यन-द्यन तोठ्
 आकाश पाताल हेरि ब्वन तोठ् ।
 पूरि पञ्चिमि व्वत्तर दचिन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
 श्वाम-रूप तोठ् प्रबात-रूप तोठ्
 स्व-प्रकाश-रूप ज्योती-रूप तोठ् ।
 क्षणस् शिवरात्र-हन्दि द्यन तोठ्
 सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ ८० ॥

81. PRAISE OF THE ANTARYĀMIN NĀRĀYAÑA AS ONE WITH ŚIVA.

नारायणो नारायणो
 परमेश्वर पूरक-पूरनो ॥ १४१४ ॥
 अन्तःकरनन्-हन्दि आवासो
 चैतन्य-ब्रह्मो चिदाकाशो ।
 साच्चौ-घरशो च्यथ्-चेननो
 नारायणो नारायणो ॥ १४१५ ॥
 जगथ्-नाथो ज्ञार्दनो
 हे निर्मल निरक्तल निर्वनो ।
 निराकारो निरङ्गनो
 नारायणो नारायणो ॥

हे-वस्त्ररहित (दिगम्बर) वस्त्रवनाख्यक्षेत्रे तुष्ट ।

हे-सत्यदेव० ॥

प्रतिनाडीकालं प्रतिक्षणं प्रत्यहं तुष्ट

आकाशे पाताले ऊर्च्छ अधः तुष्ट ।

पुरस्तात् पश्चात् उत्तरतः दक्षिणतः तुष्ट

हे-सत्यदेव० ॥

सायंकालात्मन् (श्यामरूपेति च) तुष्ट प्रभातरूप (शुक्लशिव-
रूपेति च) तुष्ट

हे-स्वप्रकाशरूप ज्योतिःस्वरूप तुष्ट ।

कृष्णाख्यस्य (मम) शिवरात्राः दिवसे तुष्ट

हे-सत्यदेव० ॥ ८० ॥

शिवादैतरूपेण साचाङ्गूतसर्वान्तर्यामिनं नारायणं

संबोधनस्त्वया स्तौति ॥ ८१ ॥

(द्वूरात्संबोधनार्थानि सर्वाणि पदानि) नारायण-भोः नारायण-भोः

परमेश्वर अग्निमादिसिद्धीनां-पूरण-भोः ॥ १४१४ ॥

अन्तःकरणानां (मनोचुद्धिचित्ताहङ्काराणां) आभासप्रकाशक-भोः

चैतन्यब्रह्मस्वरूप-भोः चिदाकाशात्मन्-भोः ।

साक्षिभूतपुरुषात्मन्-भोः चितेश्व-चैतनात्मन्-भोः

नारायण-भोः नारायण-भोः ॥ १४१५ ॥

जगतां-नाथ-भोः प्रार्थितप्रद-भोः

हे निर्मल निष्कल निर्गुण-भोः ।

निराकार-भोः निरञ्जन-भोः

नारायण-भोः० ॥

वौदान्तन् ग्रवि-मति गोविन्दो
 पान् च्यय् वन्दयो माधव सुकुन्दो ।
 मुह-मह् गालवनि मधुसूदनो
 नारायणो नारायणो ॥
 ज्ञानकि विज्ञान-ज्ञानकि ज्ञानो
 योगकि योगो प्रानकि प्रानो ।
 मायाय-हन्दु अन्य चानि ज्ञाननो
 नारायणो नारायणो ॥
 बखच-हङ्गु सौता बज्जु-हन्दि वनो
 क्षाडान् सूत्य ह्यथ् सन्तू-वनो ।
 राम-आत्म ज्ञान् मन लक्ष्मणो
 नारायणो नारायणो ॥
 अंतः-अयोध्याय-मङ्गु राथ् द्यनो
 बावुकु भरथु कुय् पूजनो ।
 सूत्य ह्यथ् अहाय शत्रगनो
 नारायणो नारायणो ॥ १४२० ॥
 श्व-वासनाय-हन्दु विभीषणो
 करबुनु पान् च्यय् पथ् अर्पनो ।
 राघव रघुनाथ रघुनन्दनो
 नारायणो नारायणो ॥
 द्यानुकु हनूमान् तन-मनो
 नाव् च्योनु हृदयस् कुय् लेखनो ।

वेदान्तशासनैः संगौतकीर्ते वागधीश्वर-भोः

स्वात्मानं त्वयेव उपहारौकुर्यां-ते लक्ष्मीनाथ मोक्षप्रद-भोः ।

मोहस्य-मदं नाशनशील मधुमूदन-भोः

नारायण-भोः० ॥

ज्ञानस्य विज्ञानस्य ध्यानस्य धीयरूप-भोः

योगस्य योग(प्राप्य)रूप-भोः प्राणस्य प्राणरूप-भोः ।

अविद्यायाः नाशः तत्र ज्ञानेन-भोः

नारायण-भोः० ॥

भक्तिरूपा सौता बुद्धगत्मनि वने-भोः

अन्विष्यन्ती सह बृत्वा सत्त्वात्मगुणं-भोः ।

रामात्मानभात्मस्वरूपं जानौहि हे-मनोरूप लक्ष्मण-भोः

नारायण-भोः० ॥

(यं) अन्तःकरणरूपायोध्यायां रात्रौ दिवसे(च)-भोः

भावनात्मा भरतः अस्ति पूजयन्-भोः ।

सह धृत्वा श्रद्धात्मकं शत्रुघ्नं-भोः

नारायण-भोः० ॥ १४२० ॥

शुद्धवासनात्मकः विभीषणः-भोः

कुर्वन् स्वात्मानं (नः) त्वामेव प्रति समर्पणं-भोः ।

हे-रघुकुलोद्धव रघुनाथ रघुनन्दन-भोः

नारायण-भोः० ॥

ध्यानरूपः हनूमान् तत्त्वा-मनसा(च)-भोः

नाम त्वदीयं हृदये अस्ति लिखन्-भोः ।

तमि-सूत्य् सुह-लंका जाहनो
 नारायणो नारायणो ॥
 गोपीनाथो जसोदानंदो
 गोर्यन् सूत्य् बूगुथ् आनंदो ।
 वैनु दिथ् नैनु गोख् विन्द्रावनो
 नारायणो नारायणो ॥
 परं-ब्रह्मो परमानन्दो
 बल्यन् हाविथ् चरनारविन्दो ।
 ज्येनु त मरेनु छेनु चानि ज्येनो
 नारायणो नारायणो ॥
 देहान्दकारकि मोह-दारनो
 राचस-प्रकृच्-हन्दि मारनो ।
 खयं-मोक्ष् द्विय् कंस-रावणो
 नारायणो नारायणो ॥ १४२५ ॥
 निर्गंग्-पाठि निरन्तर् मनो
 आनन्द-अस्त्र्य् चाव् ज्यथ्-गनो ।
 अजपा-क्षप-यज्ञ क्षफ् जपनो
 नारायणो नारायणो ॥
 निमेश उमेश प्रथ् चन-चनो
 सम्बख् रोज्ञतम् सनातनो ।
 निवृच्-हङ्ग वृच् प्रवृच् व्यक्षो
 नारायणो नारायणो ॥

तेनैव (सामर्थ्यं) मोहात्मलङ्कापुरीं दाहयन्-भोः

नारायण-भोः० ॥

हे-गोपीनाथ यशोदानन्दन-भोः

गोपालैः सह भुक्तस्त्वया आनन्दः-भोः ।

मार्गणं-कृत्वा प्रत्यक्षः भूतस्त्वं वृन्दावने-भोः

नारायण-भोः० ॥

हे-परंब्रह्म-भोः परमानन्दस्वरूप-भोः

भक्तानां प्रदर्शिते-त्वया स्वचरणारविन्दे-भोः ।

जन्म पुनः मरणं छिन्नीभूतं (अपगतं) तव जन्मना (अवतारेण)-भोः

नारायण-भोः० ॥

देहान्धकारात्मानं मोहं-धारणशीलौ-भोः

रात्रशीभूत-प्रकृत्या (तयोः) मारणशील-भोः ।

(ततः) स्वयं-मुक्तीभूतौ स्तस्तौ कंसरावणाख्यौ-भोः

नारायण-भोः० ॥ १४२५ ॥

निरर्गलप्रकारेण निरन्तरेण मनसा-भोः

आनन्दाभृतं पायथस्व चैतन्यघन-भोः ।

अजपाजपयक्षे (योगाभ्यासे) हंसात्मजपस्य जपनशील-भोः

नारायण-भोः० ॥

निमेघे उन्मेघे प्रत्येकसिन् त्तणे त्तणे-भोः

संमुखः तिष्ठ-नाम-मे हे-सनातनस्वरूप-भोः ।

निवृत्तग्रात्मिकायाः वृत्तेः प्रवृत्तेः भिन्न-भोः

नारायण-भोः० ॥

अन् कालन्-हन्दि द्व्यस-फेरनो
 तमि फेरन कुन कुन् नेरनो ।
 शिवरूप द्रुस्तु च्योन् अर्द-प्रदचनो
 नारायणो नारायणो ॥
 मायाय मिलु-करन्कि तेलनो
 तेलन् तेलन् चानि भेलनो ।
 दासन्-हन्दि रास् खेलनो
 नारायणो नारायणो ॥
 देवन् टप्पि अनिय ख्यनो
 पंचन् यिथ सग् मूलस् दिनो ।
 अतरन् आप्या चानि तर्पनो
 नारायणो नारायणो ॥ १४३० ॥
 स्थावर-जंगम् कुख् हन्-हनो
 देह-दृष्टिय कर् व्यसर्जनो ।
 क्षणस् रूफ् हाव् विष्णवर्पनो
 नारायणो नारायणो ॥ ८१ ॥

कर् म्य पद्मपंचन् नेचन् मङ्ग वास्
 रास् खेलवनि अथ-रठ् चठ् म अथ-वास ॥ १४३२
 सूर्यरूप माया अह् च्याञ्चय् छाया
 जिस माया-का भेद किसी-ने न पाया* ।

त्रयाणां कालानां (भूतादीनां जाग्रदादीनां वा) चतनासंचारण-भोः

तेन संचारेण अस्ति-न कुत्रापि निर्गमनम्-भोः ।

शिवरूपस्य संपूर्णं तव अर्धमेव-प्रदक्षिणविधानं-भोः*
नारायण-भोः० ॥

मायायाः संगविधानस्यापि विकासकारिन्-भोः

विकास्य विकास्य तव संयोगसंभव-भोः† ।

दासानां रासक्रीडायाः क्रीडन्-भोः

नारायण-भोः० ॥

देवानां तृप्तिरस्ति तवैव अदनेन-भोः

पञ्चाणां यथा सेकः मूलविषये दानेन-भोः ।

पितृणां स्वधातृप्तिः तव तर्पणेन-भोः

नारायण-भोः० ॥ १४३० ॥

स्यावरात्मजङ्गमात्मनोः असि प्रत्यंशं-भोः

देहात्मबुद्धिः कुरु विसर्जनं (अज्ञानं नाशयेति भावः)-भोः ।

कृष्णस्य (मे) रूपं प्रदर्शय विष्णवर्पणं (धर्मदयानिमित्तं)-भोः

नारायण-भोः० ॥ ८१ ॥

पूज्यं जन्यभूतदेवानां प्रधानयजमानभूतं कृष्णं हिमालयः
स्तौति ॥ ८२ ॥

कुरु मम पद्मपञ्चरूपाणां नेत्राणां मध्ये निवासम्

रासलीलां क्रीडनशील हस्तं शृङ्खला भित्यि मा हस्तसंयोगम् ॥
१४३२ ॥

हे-सूर्यरूप माया अस्ति तवैव क्षायारूपा

यस्याः मायायाः भेदः केनापि न प्राप्तः ।

* ते शिवरूपस्य मात्रावक्तमप्यपासनं संपूर्णसिद्धिप्रदं भवतीति भावः ॥

† तन्मध्ये विकसति चेत्क्षत्यंयोगनैव ॥

पान कुख् मायाय मङ्ग निर्माया
वह माया देवलोक देखने आया* ।

ब्रह्मा विष्णु रुद्र इन्द्र शुकदेव आस्
रास् खेलवनि अथ रठ चठ म अथ-वास् ॥

राधा-कृष्ण रामा श्यामा
अरे नंदलाला अरे निष्कामा* ।

खखना केह चखना अख दामा
गङ्गारावखना म्यति सुदामा ।

दिथ विकास दख म्य कास वदास कुस वह दास्
रास् खेलवनि अथ रठ चठ म अथ-वास् ॥

यशोदा बनि बनि कल च्यय बंदना
कर्म-कृय द्यान-दानि दर्म-दद मंदना ।

हाल च्यय गुंदना च्यय सूच गिंदना
बाविथ बंदना देवकी-नंदना ।

आसर चानि आस ब्रज-वासिय बास्
रास् खेलवनि अथ रठ चठ म अथ-वास् ॥ १४३५ ॥

चिजगत्पाला बाल-गोपाला
देवकी-नंदना दौन-दयाला ।

इठि कुय कोसुब-मन वन-माला
अरे नंदलाला बैसरौ-वाला* ।

सास-ब्बज चिय छय पत मलि-मलि सास्
रास् खेलवनि अथ रठ चठ म अथ-वास् ॥

* Hindi.

स्वयं असि मायायाः मध्ये (वर्तमानोऽपि) निर्मायः

तां मायां देवलोकः दर्शनार्थं आगतः ।

त्रह्मा विष्णुः सद्रः इन्द्रः शुकदेवः व्यासः

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

हे-राधाऽभिन्नवृक्षण हे-राम हे-श्याम

भोः नन्दनन्दन भोः निष्काम ।

भोन्न्यसि-न-किं किञ्चित् पास्यसि-न-किं एकं पानमात्रम्

संकलयस्व-न-किं मामपि सुदामरूपम् ।

तत्त्वा विकासं दुःखं मे अपनय व्यग्रः अस्मि अहं दासः

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

यशोदारुपा भूत्वा भूत्वा स्वशिरः त्वयेव उपहारीकुर्यां-न-किम्

सत्कर्मरूपमन्यन्यां धानात्ममन्यदण्डेन धर्मात्मदुर्धं मग्नीयां-
न-किम् ।

स्वावस्थां त्वयेव निवेदयेयं-न-किं त्वयैव सह क्रीडेयं-न-किम्

अपहाय बन्धनानि हे-देवकीनन्दन ।

आश्रया तव आगतोऽहं हे-व्रजवासिन् प्रकटीभव

रासलीलां क्रीडनशील० ॥ १४३५ ॥

हे-देवकीनन्दन बाल-गोपाल

हे-देवकीनन्दन दीनदयालो ।

करुणे अस्ति-ते कौस्तुभमणिः वनमाला (च)

भोः नन्दनन्दन वंशवादनशील ।

सहस्रशः स्त्रियः सन्ति-ते पश्चाद्गावन्त्यः परिमलयित्वा भस्मरेणुम्

रासलीलां क्रीडनशील० ॥

अच्छुत व्यज्ञसंय म्यानिस् मङ् गन्
 सथ् कर् सत्यभामा मन् रुक्मण् ।
 राधा प्रान् म्यानि पानस्-कुन् अन्
 वृच् गोपियन् तन् हाव् सन्मवख् नन् ।
 चन-चन छन म आस् अख् श्वास् वश्वास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥
 स्खियन् स्खख् दिथ् द्वियन् द्वख् कास्
 तन्-स्खख् मन्-स्खख् दिथ् सन्मवख् आस् ।
 शुराह् कलाय संसु चोनु आवास्
 शुराह् सिंगार पूरिथ् व्वज्जास् ।
 शुराह् कुख् चह् ह्यथ् विय शुराह् सास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥
 गोपैनाथ च्यथ् पत पत लार-ना
 मुरली-शब्द न्यूथ् मन् कन् दार-ना ।
 गङ्क्खय् छन अकि चन पान् मार-ना
 श्यामस् ताम् च्यथ् श्याम-रूप प्रार-ना ।
 काम-दीन ह्यथ् यिख्-न त बन बन वन-वास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥
 पोशनूल-सन्दि पाठि लोल ओलु येर-ना
 बन बन छण्ण-गौथ् बनवनि फेर-ना ।
 पौताम्बरकिय् वस्त्र षैर-ना
 वृन्दावनकि बन-किनि नेर-ना ।

अच्युत-भोः चित्तस्य-एव मम मध्ये घनौभव

सत्तां कुरु सत्यभामात्मिकां मनश्च किञ्चणौम् ।

राधात्मकाः प्राणाः मद्दीयाः स्व-सांनिध्यं (तान्) आनय

वृत्तगात्मिकानां गोपीनां वपुः प्रदर्शय संमुखः प्रकटौभव ।

प्रतिक्षणं भिन्नः मा भव एकस्मिन् श्वासे उच्छ्रूसे (च)

रासलीलां क्रीडनश्चौल० ॥

सुखितेभ्यः सुखं दत्त्वा (आधिक्येन) दुःखितानां दुःखं अपनय

तनु(शरीर)-सुखं मनःसुखं दत्त्वा संमुखः भव ।

घोडशभिः कलाभिः युक्तः तव आभासः

घोडश शृङ्गारान् (विलासान्) धृत्वा वेशः ।

बालक-मात्रं अस्ति त्वं धृत्वा स्वीलां घोडश सहस्रम्

रासलीलां क्रीडनश्चौल० ॥

हे-गोपीनाथ तवैव पश्चात् पश्चात् अनुसरेय-न-किम्

(येन) वंशशब्दमात्रेण नौतं-त्वया मनः कर्णौ ध्यायां-न-किम् ।

भवेः-यदि विभिन्नः एकस्मिन् त्तणे स्वात्मानं हन्यां-न-किम्

सायंकालं यावत् त्वामेव हे-श्यामसुन्दर प्रतीक्षेय-न-किम् ।

कामदुद्या-धेनूः श्वसीत्वा (सह) आगमिष्यसि-चेन्न तर्हि भविष्यामि
वानप्रस्थः

रासलीलां क्रीडनश्चौल० ॥

कोरकपक्षिणः प्रकारेण रागात्मकं कुलायं संतनयां-न-किम्

वने वने कृष्णगौतिं संगातुं संचरेय-न-किम् ।

पौतरागरञ्जितानि वस्त्राणि वसित्वालंकुर्यां (-स्वपुः)-न-किम्

वृन्दावनस्य वनमध्यात् निर्गच्छेय-न-किम् ।

हिमाल् कुस् ब्वह् दास् छथ् सुमीर् कैलास्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ १४४० ॥
 अकि नर्य रुक्मण् त विय नर्य राधा
 अथ-वास् करिथ् छथ् कर् म्य प्रसादा ।
 बैंसरौ-वायवनि लायोय् नादा
 हाविथ् पादा गाल् ब्वपादा ।
 कृष्णस् प्रत्यख् बास् आस्-पास् आस्
 रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ ८९ ॥

83. THE WOMEN-FOLK DANCE THE RĀSA DANCE AS GÖPIS,
AND PRAISE KRŚNA.

समिवि करव् अथव-वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४४२ ॥
 श-कृथ् साँपञ्ज् कुञ्जय् राथ्
 गोपौनाथ् नचनि लग् ।
 वहर् दह् गव् त पहर् मास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 दथ् बाल-पानस् दिमव् छुहाह्
 दथुय् दहाह् कुह् गनीमथ् ।
 सासस् व्यगस् करव् सास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 शुर्यन् बाचन् लबि-कनि साविथ्
 वद्धि-तल चाविथ् नेरव्-ना ।

हिमालयः अस्मि अहं दासः सहकृत्वा मुमें कैलासं (च)

रासलीलां क्रौडनशैल० ॥ १४४० ॥

एकेन ब्राह्मणा सविरणौ तु अपरेण ब्राह्मणा राधाम्

पाणिग्रहणं कृत्वा स्तस्ते, कुस मे प्रसादमात्रम् ।

वंशवादनशैल दास्यामस्ते आह्वानम्

प्रदर्श्य पादमात्रं नाशय दुःखम् ।

कृष्णाख्यस्य (मम) प्रवक्तं भासस्व अभितः-समीपे भव

रासलीलां क्रौडनशैल० ॥ ८२ ॥

जन्यस्त्रियः समेत्य गोप्यनुरूपेण रासकौडामिव कुर्वन्त्यः
कृष्णमुपलक्ष्य गायन्ति ॥ ८३ ॥

संगच्छधं करिष्यामः (च) पाणिग्रहणं-परस्परम्

आगच्छत रासलीलां क्रौडियतुम् ॥ १४४२ ॥

घण्ठासाः संपद्ना एकैव रात्रिः

(यदा) गोपीनाथः नर्तिनुं प्रदत्तः ।

वर्षकालः दिनमात्रः संपद्नः पुनः प्रहरमात्रः मासः

आगच्छत० ॥

अस्याः स्वबाल्यावस्थायाः दास्यामः उपभोगमात्रम्

ईदृशः दिवसः अस्ति अन्यदा-दुर्लभः ।

सहस्रस्य युगकालस्य* करिष्यामः भस्म

आगच्छत० ॥

अपत्यानि कुटुम्बजनान् प्रान्तेषु श्राययित्वा

वक्षस्यलात् परित्यज्य निर्गमिष्यामो-न-किं (अर्थतो निर्गमिष्यामः) ।

* उपलक्षणाज्ञन्मार्जितपुण्यपापादिकर्मणाम् ।

सूत्य् सूत्य् ह्यथ् व्यञ्ज प्रफ् माज्य मास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४४५ ॥

वनिव् कस् छुव छणुन् लोल
जुवुक् जुवय् त कमि क्याह् चोल् ।

निवुन् मन् दिववुन् विकास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥

लह्य कति सोन् हिव् बन्योव हाल्
अद कति जान्मून् लहि नंदलाल् ।

नौरिव्-ना पूरिथ् व्यास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥

असि कमि वापथ् करव् त्याग्
अस्य गङ्गि आसुन् छण-राग् ।

सुध् गव् तफ् जफ् योग् अव्यास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥

कथ साज्ज महामन्धर जान्
बुकुन् सोन् मान् व्यत्तम् द्यान् ।

ख्यान् च्यान् सोन् गव् बड़ु व्यपवास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥

बर् दार्य बक्ष चाविथ् नेरव्
वथ् लब् त मस्तान-वथ् फेरव् ।
दथ-लोल-रस्तु क्याह् लयि अतलास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४५० ॥

सह सह धूत्वा भगिनौ पितृस्त्रसारं मातरं मातृस्त्रसारम्

आगच्छत० ॥ १४४५ ॥

कथयत कस्य अस्ति-वः कृष्णस्य प्रेम

जीवस्य (प्राणात्मकस्य) (यदि) जीवात्मा (अस्ति) च केन
किं सोष्टम् ।
(योऽस्ति) अपहरत् मनांसि ददत् विकासम्

आगच्छत० ॥

युष्माभिः क्व-नाम अस्माभिः समानं संभूतं-युष्माभिः अवस्थानं

तर्हि कुत्र ज्ञास्यथ-तं पूर्यं नन्दनन्दनम् ।

निर्गमिष्यथ-न-किं आभूष्य विलासवेशम्

आगच्छत० ॥

वयं कस्य कृते करिष्यामः व्यागम्

अस्माकं इष्टः भवितव्यः श्रीकृष्णरागः ।

स-श्व अस्ति तपः जपः योगः अभ्यासः

आगच्छत० ॥

कथाः आस्माकीनाः महामन्त्राणि जानीहि

दर्शनं अस्माकं मन्यस्व उत्तम-ध्यानम् ।

भोजनं पानं अस्माकं अस्ति महत् उपवासव्रततुल्यं

आगच्छत० ॥

महाद्वाराणि पक्षद्वाराणि चुल्लिपार्श्वभागान् (च) यद्वा निर्गमिष्यामः

मार्गः लब्धः उन्मत्तवत् च संचरिष्यामः ।

ईश्वर(कृष्ण)प्रैत्या-रहितं किं मूल्ययुतं-भवेत् कौशेयवस्त्रम्

आगच्छत० ॥ १४५० ॥

कथ गय न्यंगलिथ् अथ रूजिथ्
 कन् छिन तस् विन् कौह् बूजिथ् ।
 संकल्पन्-हन्दु कर् संन्यास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 इधि हरश कर् चय् शूकन्
 कति बनि मङ् लूकालूकन् ।
 इक्षवञ्च अक्षरक् वैकुण्ठ-वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 ह्यस् ह्यथ् गव् मुरलौ वायन्
 दिवचून् त गन्दव-कन्यायन् ।
 यिम गरि रोज़ तिम गय बदास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 उर्वश् वश् कर् नचनन्
 गश् गोस् पुश् प्योस् वचनन् ।
 वुक्षि वुक्षि विगिन् गय वन्वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 रागन् खरन् साँगन् खर् जीनि
 नाग् आय् बेहोश् बोजनि बीन् ।
 गम् बम् कुह् कासन् बम्-जौर तास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४५५ ॥
 तपौशर् आय् सूत्य् ह्यथ् बाल्
 मङ् अकहारस् मारान् ताल्

कथाः गताः निगरणभावं हस्ताः निरोधम्
कर्णौ स्तो-न तं विना किञ्चित् श्रवणशक्तौ ।

सर्वसंकल्पानां कृतो-अस्माभिः संन्यासः
आगच्छत० ॥

ईदृशेन हर्षण कृतः (अस्माकं) नाशः शोकानाम्
कुत्र संभवेत् मध्ये लोकालोकपर्वतानाम्* ।
इच्छन्त्यः (सन्ति) दिव्यस्त्वियः वैकुण्ठवासं (ईदृशम्)†
आगच्छत० ॥

चैतन्यानि यहीत्वा गतो (इयं) वंशौ वाइयन्
देवीनां च गम्यर्वाणां-कन्यानां (च) ।
याः यहे स्थिताः ताः संपन्नाः व्याकुलाः
आगच्छत० ॥

उर्वशी (अप्सराः) वशे कृता नर्तनेन (तस्याम्नासंबन्धिना वा)
मूर्क्षौ आगता-तस्याः अपूर्णत्वं समाप्तितं-तस्याः गौतिवचनानाम् ।
(तत्) दृष्टा दृष्टा वनदेव्यः संपन्नाः वानप्रस्थाः
आगच्छत० ॥

रागेण स्वरेण वेशसामग्रा सप्तस्वराः जिताः
नागाः आगताः नष्टचेष्टाः श्रोतुं वंशीम् ।
मनस्तापान् वाद्यविशेषः अस्ति अपाकुर्वन् वाद्यविशेषः वाद्यविशेषः
आगच्छत० ॥ १४५५ ॥

तपस्त्विनः आगताः सह धृत्वा आश्रितगिरिप्रस्थान्
मध्ये नाट्यामारस्य आप्नन्तः तालान् ।

* सर्वस्त्रिङ्गति ईदृग्घर्षसंभवो नासौनि भावः ॥

† नासामतिदुर्लभमिति भावः ॥

हिमाल् सुमौर् ह्यथ् कैलास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 सनकाद्यख् सत्-कृषि लूकपाल्
 बिय यिम् क्रिह् व्यलङ्गिथ् मायाक्षाल् ।
 गुलि गण्डि गण्डि क्रिस् प्रिक्षान् इतिहास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 काया दीरिथ् कुह् मायातौथ्
 यूगुकुह् कुह् स्त्रामौ त यूगुकुह् कुह् होथ् ।
 बूगिथ् कुह् निर्मल् त निरावास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 तन्-खख् मन्-खख् ह्यथ् मज्ज्-बाग्
 खखियन् सूत्य् कुय् ग्यवान् रास् ।
 रसिय सूत्य् ह्यथ् दीसिय दास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 अपारि नादाह् यपारि वादाह्
 उपारि राधा-कृष्ण् कुय् ।
 प्रथ्-कैंसि सूतिन् करिथ् अथ-त्रास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४६० ॥
 यशोदा-माता गुरुस् अह् मंदन्
 नंद-गोप-नंदुन् गिन्दन् कुस् ।
 इदस् त अञ्ज कुस् करान् यास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥

हिमालयः सुमेरुं सह शृङ्खीत्वा कैलासं (च)

आगच्छत० ॥

सनकादयः सप्त-ऋषयः लोकपालाम्

पुनः ये (च .) सन्ति कृतोल्लङ्घनाः मायाजालस्य ।

हस्तौ बद्ध्वा बद्ध्वा (बद्धाङ्गुलयः) सन्ति-अस्य (श्रीकृष्णस्य) पृच्छन्तः
इतिहासान् (पुरावृत्तानि)

आगच्छत० ॥

कायं (श्रीरैं) धृत्वा (अपि) अस्ति मायातौतः

योगस्य अस्ति (अयं) र्दश्वरः पुनः भोगस्य अस्ति कारणमात्रम् ।

भक्षापि (भोगान्) अस्ति निर्लेपः निराभासः च

आगच्छत० ॥

तन्वाः-सुखं मनसः-सुखं (च) शृङ्खीत्वा (धृत्वा) मध्यभागे

सुखितैः सह अस्ति गायन् रासलीलाम् ।

रासाभिज्ञानवतः सह धृत्वा दासौः दासान् (च)

आगच्छत० ॥

पारभागात् नादः अवारभागात् आच्चानवाक्

परित-एव राधायुक्तकृष्णः अस्ति ।

प्रत्यक्या-गोप्या सह कृत्वा पाणिग्रहणम्

आगच्छत० ॥ १४६० ॥

यशोदा-माता-तक्रं अस्ति मध्यती

नन्दगोपनन्दनः क्रौडन् अस्ति-तस्याः ।

दुर्घस्य नवनीतस्य च अस्ति-तस्याः कुर्वन् ग्रासम्

आगच्छत० ॥

अथ कुस् कृय-मङ्गल न्यवर् कडन्
 चक्षि मङ्गल प्रथम् वडन् कुस् ।
 खश्च-यिववुनु अस् करान् चास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 कञ्जन् थञ्ज् गय पलन् पोञ्ज्
 नच्चन् कुह् मञ्ज् नारद् ग्वसोञ्ज् ।
 शैन जन् सुह् गलु त चलु तल्वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 मश्चिथ् गव् गुपनन् गास-ख्यन्
 वच्छन् त शुर्यन् मठ् दाम-दिनु ।
 सीमावस् हिहु सपनु अल्मास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 रातस् दह् गव् त वहरस् राथ्
 श्यामस् वुक्कनि आव् प्रबाथ् ।
 पानय् साँपनु कालस् यास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४६५ ॥
 युस् अस्य मञ्ज् कोचन् प्रारन्
 तस् पत लारन् क्षिय् कारन् ।
 ब्रह्मा रुद्र् इन्द्र् व्यास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
 अस्य मङ्गलम्यन्-हन्दु कुस् बडु पास्
 करनावव् असि शुराह् सास् ।

चक्षुं अस्ति-तस्याः मन्यनौमध्यात् वह्निः निष्कासयन्

क्रुधः मध्ये-एव प्रेम वर्धमानं अस्ति-तस्याः ।

प्रणयकोपपूर्वकं अस्ति-सा-तस्य कुर्वती भर्तनम्

आगच्छत० ॥

शिलानां नवनौतता (अतिकोमलता) संपद्ना महाशिलानां जलत्वम्

(यदा) नृत्यन् अस्ति मध्ये नारदर्धिः यतीन्द्रः ।

हिमराशः इव मोहः नष्टः अपगतं च चित्तभयम्

आगच्छत० ॥

विसृतिं गतं गवादिपशूनां तृण-खादनम्

वसानां स्तनन्धयानां च विसृतं स्तन्यपानम् ।

पारतस्य सदृक्षः संपद्नः वज्रमणिः

आगच्छत० ॥

रात्रिकालस्य दिवसः संपद्नः (अतिप्रकाशमत्त्वात्) वर्षकालस्य च रात्रि-
मात्रकालः

सायंकालं (श्यामसुन्दरं च) द्रष्टुं समागतः प्रभातकालः (श्रीमहा-
देवश्च) ।

स्वयमेव संपद्नः कालस्य (महाकालस्य) ग्रासः

आगच्छत० ॥ १४६५ ॥

यः अस्माकं मध्ये अल्पपदवीनां प्रतीक्षमाणः (भवति)

तं पश्चात् अनुधावन्तः सन्ति ब्रह्मादिकारणदेवाः ।

ब्रह्मा सद्गः इन्द्रः व्यासः (आदयः)

आगच्छत० ॥

अस्माकं मध्यवर्तीनां अस्ति-घ्रस्य महत् गोरवम्

कारणिष्यामः वयं घोडशसहस्रसंख्याकाः ।

कृष्णस् त श्रीकृष्णस् अथ-वास्
पकिव रास् गिन्दने ॥ ८३ ॥

84. A METAPHORICAL PRAYER TO KRŚNA UNDER THE FORM OF
A SONG SUNG AT THE RĀSA DANCE.*

ग्याम-खन्दर व्यहृत ० खन्दर ज्याय
वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ १४६८ ॥
प्रान-पवन-सूतिन् ० सुचरन आय
नव् द्वार् देह-द्वार- ० काय लो-लो ।
द्वृच् गोपिय च्यय् ० बुद्धने द्राय
वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
बाल रठ् नालमति ० सूत्य् पालनाय
सात्र बखच्-हङ्ग कु- ० भाय लो-लो ।
निश्काम स्थद् कर् ० मन-कामनाय
वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ १४७० ॥
टोद्योख् गजेन्द्रस् ० कथ् विद्याय
आयरिस् कथ् अ- ० द्राय लो-लो ।
कमि श्रोच्चि खण् साँप- ० नुख् श्वराय
वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
केवल् बखच्-हन्द् ० कर् म्य व्यपाय
सूत्य् पननि प्रयम त ० माय लो-लो ।
वासुदेव वास् कर् म्य ० मङ् वासनाय
वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥

* In each line of this song, the passage beginning with the mark • should be read twice.

कृष्णाख्यस्य श्रीकृष्णाख्यं च हस्तसंयोगम्

आगच्छतः ॥ ८३ ॥

अथ षडाधारेश्वरभूतं श्रीकृष्णं समुपलक्ष्यैव रामलौलावाग्मिरेव
गायति ॥ ८४ ॥

हे-श्यामसुन्दर समुपविश-नाम मनोहरायां भूमौ

आस्तरिष्यामि (आसनपटान्) मनोरुपायां मयुरायां नाम ॥
१४६८ ॥

प्राणवायुना-कारणेन उद्घाटितानि संपद्वानि

नव द्वाराणि (शारीरिकाणि) देहात्मद्वारकायाः नाम ।

वृत्थात्मिकाः गोप्यः त्वामेव द्रष्टुं निर्गताः

आस्तरिष्यामि० ॥

हे-बाल (शुद्धचैतन्य) गृह्णाण आलिङ्गनेन सह पालनार्थम्

आस्ताकीनां भक्तगत्मिकां कुञ्जां नाम ।

हे-निष्काम सिद्धां कुरु मनसः-कामनाम्

आस्तरिष्यामि० ॥ १४७० ॥

तुष्टो-भूतस्त्वं गजेन्द्रस्य कस्याः विद्यायाः

शब्ररस्य (गुह्यस्य) कस्याः अद्वायाः नाम ।

केन शोचेन संतुष्टः संपद्वस्त्वं शबर्याः*

आस्तरिष्यामिः० ॥

केवलायाः भक्तेः (त्वदीयायाः) कुरु मम उपायम्

कारणेन स्वकीयेन प्रेमणा अनुरागेण च नाम ।

हे-वासुदेव निवासं कुरु मम मध्ये वासनायाः

आस्तरिष्यामि० ॥

* स्वामार्थानुग्रहप्रार्थनपूर्वकमतिदयालुतासूचनार्थमिदम् ॥

राज्ञ-दारस् च्या- ० निस् विज्ञाय
 आदीन् कर्म-हीन् ० आय लो-लो ।
 चार कर् म्य आर-कुच्य ० स्वशैलाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 सुदाम् ज्ञानिथ् ० कर् म्य व्यपाय
 वलुमतु कुस् ज्ये- ० पठाय लो-लो ।
 कुचरय् म्योनु पूर् ० सुत्य् पूरनाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ १४७५ ॥
 बान-रस्त् द्रामतु ० कुस् गदाय
 वूचमतु दैव-संप- ० ताय लो-लो ।
 विजुकस् म्य चाव् राज्ञ- ० हंसुनु साय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 फल-दायक च्यानि ० खल-किनि आय
 अनुयह् म्य तोल् हरि ० चाय लो-लो ।
 ववुमतु केह् ति कुम् न ० कर्म-बूमिकाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 श्वराव् संकट् त ० यह-दग्धाय
 बुल्ट समयस-प्यट् ० ज्ञाय लो-लो ।
 फिर-युर् कर् चह् साज्ञ ० कर्म-लेखाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 बाव मुचुकुन्द म्योनु ० पनज्ञ इच्छाय
 सोव् मझ् मोह नि- ० द्राय लो-लो ।

राजद्वारे त्वदीये भिन्नापार्थनाय

कातरा निर्भाग्या आगता नाम ।

रक्षोपायं कुरु मम इयाहतायाः सुशीलायाः

आस्तरिष्यामि० ॥

सुदाममिव ज्ञात्वा (मां) कुरु मम उपायम्

समावृतः अस्मि अलक्ष्म्या नाम ।

रिक्तत्वं मदौयं पूरय कारणात्मकया पूरणया

आस्तरिष्यामि० ॥

पात्ररहितः (भाग्यहीनः) निष्क्रान्तः अस्मि भिन्नार्थम्

वज्ज्वितश्च दैव्या-संपदा नाम ।

भिन्नकथ मम निर्धेहि (शिरसि) राजहंसस्य क्वायाम्*

आस्तरिष्यामि० ॥ १४७५ ॥

हे-शुभफलदायिन् त्वदीयेन खलप्रदेशेन आगता

अनुग्रहं मयि तोलय अधिकया तुलनारौत्या नाम ।

उम्मं किञ्चित् अपि अस्ति-मया न सत्कर्मात्मक्तेत्रभूमौ

आस्तरिष्यामि० ॥

शोधय (मार्जय) संकटान् दुर्ग्रहदशाः च

विसर्ज्जु समयविशेषे जाता नाम ।

वैपरीत्यं (दुर्भाग्यस्थाने सञ्चाग्यं) कुरु त्वं आस्माकौनायां कर्मलिपौ

आस्तरिष्यामि० ॥

भावात्मा सुचुकुन्दराजः मम स्वकीयेन इर्षुन

शायितः मध्ये मोहात्मकायां निद्रायां नाम ।

* यस्य शिरसि राजहंसः स्वक्वायां विधत्ते स राजा संपद्यते इति प्रभिदम् ॥

वुज्जनाव् मङ्ग स्म- ० रच् गवकाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 पानस् पत दोरनाव् ० स्यात्र राय
 स्मृत्य-रूप जन् पतु- ० छाय लो-लो ।
 जाल् मद-कालिघव- ० नस् ति कायाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 मार्कण्डेय जन् ० च्यात्र आशाय
 आयस् मंगने ० आयस् लो-लो ।
 कालस् स्य ग्रास् कर्ते ० बास् ज्याय ज्याय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ १४८० ॥
 वथरय् आत्माराम ० निरच्-हड्ड राय
 स्मृत्य् पख् स्य ग्रान्थ् सौ- ० ताय लो-लो ।
 दंड् कर् प्रवृच् ० शूर्पनखाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 गाल् मोह-रावणस् त ० क्रूद्-सेनाय
 जाल् लूबच्य लं- ० छाय लो-लो ।
 विवीक-मन लक्ष्म- ० एनि बाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 सद्गवन-प्रकृच् ० कोसल्याय
 मख् हाव् स्मृत्य् द- ० याय लो-लो ।
 राज्य् कर् आनन्द ० अयोध्याय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥

उद्भोधय (तं) मथे सृतिरूपायां गुहायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

स्वात्मनः पश्चात् धावय मम अनुभूतिं (इच्छां वा)

हे-सूर्यरूप इव पश्चाद्वर्तमानं क्लायां नाम ।

दाहय मदात्मनः कालयवनस्य अपि कायम्

आस्तरिष्यामि० ॥

मार्कण्डेयसुनिः इव तव आशया

आगाताहं प्रार्थयितुं आयुर्बलं नाम ।

कृतान्तस्य मम ग्रासं कुम-नाम भासस्त्र (च) स्थानं स्थाने

आस्तरिष्यामि० ॥ १४८० ॥

आस्तरिष्यामि हे-आत्मनि-क्रीडनशील निवृत्तेः इच्छया

सह संगच्छ मम शान्त्यात्मिकया सौतया नाम ।

दण्डं कुरु प्रवृत्तिरूपायाः शुर्पनखारात्तस्याः

आस्तरिष्यामि० ॥

नाशय मोहात्मरावणं पुनः क्रोधात्मसेनाम्

दाहय लोभात्मिकां लङ्घां नाम ।

विवेकयुक्त-मनोरूपस्य लक्ष्मणस्य हे-भ्रातः

आस्तरिष्यामि० ॥

सत्त्वगुणप्रधानप्रकृत्यात्मिकायाः कौसल्यायाः

मुखं प्रदर्शय कारणात्मिकया दयया नाम ।

राज्यं कुरु परमानन्दरूपायां ग्रयोधायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

ज्ञान ताज् दिथ् ० द्यान-दारनाय
 सूत्य् स्वतन्त्र्य- ० ताय लो-लो ।
 त्यथ् तख्तस् व्यह् ० ह्यथ् समताय
 वधरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 झग्नियार् रोज् मङ् ० योग-निद्राय
 ह्यथ् समदृष्टि एक- ० ताय लो-लो ।
 तुर्या-रूप मङ् ० राजा-सबाय
 वधरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ १४८५ ॥
 अज् ताज् कैत्याह् ० गैय् कृति आय
 वत-गथ् अथ या- ० चाय लो-लो ।
 एक कुस् वोतु चाज् ० अनेकताय
 वधरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 वौर् कृि ईर चाज् ० विष्णु-मायाय
 बडि दय बेप- ० वाय लो-लो ।
 यिम् त॑रि त तिम् त॑रि ० चाज् हृपाय
 वधरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 म्य ति तार् बव-सर ० आवलन-ज्याय
 सूत्य् विवौक-ब्ब- ० पाय लो-लो ।
 यिध् देह डुँग सो- ० हम् हम वाय
 वधरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 केशव नाव् जप- ० नाव् बावनाय
 अक्षपा जप-मा- ० लाय लो-लो ।

ज्ञानरूपं मुकुटं दत्त्वा ध्यानधारणया

सह स्वातन्त्र्यतया नाम ।

चैतन्यात्मनि सिंहासने उपविश सह-कृत्वा समताज्ञमिम्

आस्तरिष्यामि० ॥

जागरूकः तिष्ठ मध्ये योगनिन्द्रायाः

सह-कृत्वा समदृष्टिं एक्यबुद्धिं (च) नाम ।

तुर्यारूपस्य (जाग्रदाद्यवस्थाव्यातीतोत्कृष्टस्थानस्य) मध्ये राजसभायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥ १४८५ ॥

अद्य-यावत्कालं अनन्तसंख्याकाः गताः अनन्तसंख्याकाः आगताः

परिकाः अस्यां संसारयात्रायां नाम ।

हे-एकरूप को-नाम अधिगतवान् तव नानारूपताम्

आस्तरिष्यामि० ॥

वैराश्व कृताः जलस्योर्ध्वमिव-भ्रामिताः तव विष्णुमायया

हे-महेश्वर निर्भय नाम ।

ये (च) तीर्णाः ते च तारिताः तव कृपया

आस्तरिष्यामि० ॥

मां अपि तारय संसारसरसः आवते-प्रदेशात्

सह विवेकात्मनोपायेन नाम ।

यथा देहरूपं नौविशेषं सोऽहमात्मना दरडेन चालयेयम्

आस्तरिष्यामि० ॥

केशवेति नाम स्मारय भावनायोगेन

अजपात्मिकया जपयोग्यमालया नाम ।

मन् नाव आत्म-तौ- ० र्थं च जमुनाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 राम-चन्द्र शिव लग- ० हाय् एकताय
 हाविध् चन्द्रक- ० लाय लो-लो ।
 अह-गट कास् म्याज् ० अज् मैनाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ १४८० ॥
 साविदान् मन् कर् ० यज् मन्-बाय
 अस्म द्राय मज् प्र- ० ज्ञाय लो-लो ।
 वर्तस् अज् वा- ० निय कन्याय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 विश्वरूप व्यग लूखु ० कर्म-लेखाय
 सूत्य् नाना-व- ० नाय लो-लो ।
 शक्ति-पात दृष्टि घव् ० घट् निष्ठाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
 करनेश्वरियन्- ० हज् गूरि-बाय
 रास् खेलनि नज् ० द्राय लो-लो ।
 अफ् कर् कृष्णज् ० राग-राधाय
 वथरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ १४८१ ॥

विमानस् कथ् पकान् आसि ह्यथ् भवानी ।
 स्थदंच् आठ् ब्रौंठ् ब्रौंठ् आसस् दवानी ॥ १४८२ ॥

मनः शोधयिष्यामि आत्मतोर्यात्मिकायां यसुनायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

श्रीरामचन्द्रात्मन् शिव उपहारौभवेयं भवदेकतायाम्

प्रदर्श्य चन्द्रकलां नाम ।

मोहात्मतामिस्तं अपनय मदौयायाः बुद्धिरूपायाः मेनिकायाः

आस्तरिष्यामि० ॥ १४६० ॥

समाहितं मनः कुरु यजमानपत्न्याः

या निष्क्रान्ता मध्ये प्रजायाः (लोकसंघातस्य) नाम ।

वाणीष्व-तस्याः अधुना (मम) वाणीरूपां कन्याम्

आस्तरिष्यामि० ॥

जगद्रूपः (हे विश्वरूपेति वा) वियोगः (चित्रमण्डलं वा) लिखितः
कर्मलेखया

सह-कृत्वा नानातां नाम ।

शक्तिपातरूपया (अनुग्रहरूपया) दृष्टुगा निर्धेहि पृष्ठे सदृपनिष्ठायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

करणेश्वर्यात्मिकाः गोपालिकाः

रासक्रीडां क्रीडितुं नग्नाः निष्क्रान्ताः नाम ।

(अतः) हस्तावलम्बं कुरु कृष्णाख्यस्य (मम) अनुरागात्मराधायाः

आस्तरिष्यामि० ॥ ८४ ॥

प्रकान्तवृत्तं प्रस्तौति ॥ ८५ ॥

विमानस्य मध्ये (स्थितां) परिक्रामन्तः आसन् धृत्वा भवानीम् ।

सिद्ध्यः अष्टौ अग्ने अग्ने-एव आसन्-तस्य धारन्त्यः ॥ १४६४ ॥

करन् जै-जै जया आसुस् दया ह्यथ् ।

वितस्ता नर्मदा गंगा गया ह्यथ् ॥ १४८५ ॥

चिसन्द्या रुद्र-सन्द्या पवन-सन्द्या ।

करान् आसय् द्यान तसन्दिय् आन् सन्द्या ॥

पकान् अमृथ् छकान् अमरावती आसु ।

ग्यवान् गौथ् तस् सरखतौ पान आसु ॥

गयौ तर्कौ वनान् तस् भैरवी आसि ।

परान् तस् पांक् लथ् पञ्चलवौ आसि ॥

खंदर् वानिय खंदरलहरी परान् आसु ।

महामाया महामाया करान् आसु ॥ ८५ ॥

.86. PRAISE OF PĀRVATĪ AS SĀRIKĀ.

सरञ्ज् चाज्ज सारि पाफ् हारौ

हार-पर्वतेच् हारौय ॥ १५०० ॥

संकट-कट व्यख् हे मुकुट-दारौ

तौज च्यानि प्रज्ञलन आव् संसार् ।

मिंहासनेचूय व्यथ् सवारौ

हार-पर्वतेच् हारौय ॥

गौरौ नावस् लगहाय् पारौ

चाव् प्रथम-दद्द-चङ्गवारौय

जाञ्जख् अभिनवगुप्ताचारौ

हार-पर्वतेच् हारौय ॥

कुर्वन्तौ जयजयवादं जयाख्या-देवता आसौत्तस्य इयां सह-कृत्वा ।

वितस्तानदी-नर्मदा-गङ्गा-गयां (च) सह-कृत्वा ॥ १४९५ ॥

त्रिसंधादेवौ (तीर्थविशेषः) सद्रसंधा (तीर्थविशेषः) पवनसंधा (तीर्थविशेषः) ।

कुर्वन्त्यः आसन् धानेन तस्यैव स्नानं संधासंवनं (च) ॥

प्रचरन्तौ अमृतं प्रक्षिपन्तौ (प्रसिद्धन्तौ) अमरावतौ आसौत् ।

गायन्तौ गौतिवाणीं तस्य सरस्वतौ स्वयं आसौत् ॥

षडभिः दिग्भिः कथयन्तः तां भैरवीति आसन् ।

पठन्ति तस्याः पञ्च तत्त्वानि पञ्चस्त्रवीस्तोत्रं आसन् ॥

द्वचिरया वाण्या सुन्दरलहरीनामस्तुतिं पठन्तौ आसौत् ।

महामाया-देवता महामायां (अलौकिकचमत्कृतिं) कुर्वन्तौ आसौत् ॥ ८५ ॥

श्रीशारिकारूपां पार्वतौं स्तौति ॥ ८६ ॥

स्मरण्या तव सर्वाख्येव पापानि अपनौतानि

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये श्रीशारिके ॥ १५०० ॥

संकटच्छ्रेदिनी असि हे मुकुटधारिणि

तेजोऽशेन त्वदीयेन द्योतमानतां समागतः संसारः ।

सिंहवाहनात्मकं अस्ति-ते वाहनम्

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये ॥

गौरीति नाम्नि संगच्छेम-ते उपहारार्थम्

पायय-नः प्रेमात्मदुर्घकुम्भिकाः ।

अभिज्ञाता-त्वं श्रीमद्भिनवगुप्ताचार्यण

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये ॥

नृष्टि लक्ष्मि आकाशन् घटन् तारौ
 ननु नौरिथ् वनु चोनु महिमा ।
 परम-शख्य् मात्रख् शंकराचारौ
 हार-पर्वतेच् हारौय ॥
 शिव-शक्ति-रुफ् जानिथ् च्छवापारौ
 गुलि गंडिथ् वनुनय् म्य यारौ कर् ।
 ह्य नखस् नियनख् मङ्गि कष्टवारौ
 हार-पर्वतेच् हारौय ॥
 न्यथ् सुमौरस् ताम् लारि लारौ
 कति आसु वातनेच् शख्य् ओसु सक्य् ।
 पर्वत-प्रदख्यन् पाफ् न्यवारौ
 हार-पर्वतेच् हारौय ॥ १५०५ ॥
 शारिका नाव् कुय् बाव् कुम् चोनुय्
 नवु नवुराव् प्राव् प्रोनुय् याद् ।
 हाल् बाव् वाल् पापन-हन्दि बारौ
 हार-पर्वतेच् हारौय ॥
 आद्य-शख्य् पान व्यख् सर्व-शादिकारौ
 पूजा करवनि सारौ च्यय् ।
 साद् सन्य् वैरागि जूगि ब्रह्मचारौ
 हार-पर्वतेच् हारौय ॥
 चक्रेश्वरसंय् कुह् जै-जै-कारय्
 सारिवय् रंडु दर्वारय् सुय् ।

कुम्भेन संमार्जन्या आकाशेन पेपिण्या अर्गलेन

प्रत्यक्षं निर्गत्य कथितः (कथिता) तव महिमा ।

परमा (आद्या) -शक्तिः मता-त्वं शङ्खराचार्यण

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये ॥

शिवशक्तग्रात्मकं-रूपं विज्ञाय सर्वत-एव

अब्द्विलिं बद्ध्या कथितं-तेन मर्य इयां कुम् ।

यहीत्वा (आरोप्य) स्फन्धयोः नौता-तेन-त्वं मध्ये काष्ठवाटदेशे

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये ॥

नित्यं सुमेहगिरिं तावत् धावित्वा धावित्वा

कुत्र आसीत्-नः प्राप्तिः शक्तिः आसीत् (तत्) अतिदुष्करम् ।

(यस्य) प्रद्युम्नपौठगिरिप्रदक्षिणं पापानां निवारकमस्ति

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये ॥ १५०५ ॥

शारिकेति नाम अस्ति-यत्तव भावना अस्ति-मे त्वदीयैव

नवौनववहारं (भक्तिसमावेशादिकं) नूतनं-विधेहि प्रापय प्राचीनं
स्मरणे (जातिस्मृतिशक्तिं विधेहि) ।

स्वस्वरूपं प्रकाशय अवरोपय पापानां भारान्

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये ॥

आद्या-शक्तिः स्वयं असि सर्वाध्यक्षरूपा

पूजां कुर्वन्तः सर्व-एव (ब्रह्मविष्णवादयः) तवैव ।

साधवः सन्तः वैरागिणः योगिनः ब्रह्मचारिणः

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये ॥

पद्युम्नपौठस्यचक्रेश्वरस्य अस्ति जय-जय-कारः

सर्वैरेव (देवैः चतुर्विधजनेरात्मादिभिर्वा) आश्रितः अधिकारि-
पदस्थानं सदेष ।

कासि॒थख् संकट् आ॒मि संसारौ
 हा॒र-पर्बत॑चू हा॒रौय ॥
 चानि॒-सू॒त्य सारि॒ जौव् देव व्यवहा॒रौ
 चानि॒-सू॒त्य व्यलसन आ॒व् संसार् ।
 चानि॒-सू॒त्य सात्रंय् अह् दुनियादा॒रौ
 हा॒र-पर्बत॑चू हा॒रौय ॥
 अष्टादश व्यज्ञव॑य सू॒त्य पर्बत
 ह्यतकार-पुच्छ् अख् बत बाग्रान् ।
 सर्व-व्यापख् अख् सर्व-व्यपकारौ
 हा॒र-पर्बत॑चू हा॒रौय ॥ १५१० ॥
 कर्म-लेखा अख् पान परम-शक्तौ
 कर्म सानि पन्त्रय् बक्तौ लेख् ।
 कृत-कर्म-फल अख् दिवव॑ज् सारौ
 हा॒र-पर्बत॑चू हा॒रौय ॥
 अज्ञपा गायत्रौ जपहा॒य अन्द्रौ
 श्री-खंदरौ योग न्यन्द्रौ-मङ् ।
 मन प्रान द्यान ज्ञान व्यचारौ
 हा॒र-पर्बत॑चू हा॒रौय ॥
 परमात्म-रूप अख् जगत॑चू सात्रौ
 जितेन्द्रिय इन्द्राचौ अख् ।
 प्रान-शख॑चू सू॒त्य अख् पान व्यवहा॒रौ
 हा॒र-पर्बत॑चू हा॒रौय ॥

अपनौतास्त्वया-तेषां संकटाः आसन् संमारिणः

हे-प्रद्युम्नपौठस्य० ॥

त्वत्कारणेन सर्वं जीवा देवाः व्यवहारिणः

त्वत्कारणेनैव विकासं समागतः संसारः ।

त्वत्कारणेनैव आस्माकीना अस्ति कुटुम्बपालनादिवृत्तिः

हे-प्रद्युम्नपौठस्य० ॥

अष्टादशभिः भुजैरेव साधनेन प्रद्युम्नपौठे

सर्वहितकारार्थं असि भक्तं (भाग्यधनद्रव्यादिकं) विभजमाना

सर्वजीववर्गव्यापिका असि सर्वोपकारकरणशीला

हे-प्रद्युम्नपौठस्य० ॥ १५१० ॥

कर्मलेखा (भाग्यलिपिकर्त्रौ) असि स्वयं हे-परमशक्ते

भाग्य (भाले) आसदीये स्वकौयामेव भक्तं लिख ।

कृतकर्मणां-फलं असि इदन्ती सर्वम्

हे-प्रद्युम्नपौठस्य० ॥

अजपामलात्मिकां गायत्रीं जपेम-त्वां अन्तर्मनसि

हे-श्रीसुन्दरि योगात्मिकायां निद्रायाम् ।

मनसः प्राणस्य ध्यानस्य ज्ञानस्य विचारेण

हे-प्रद्युम्नपौठस्य० ॥

परमात्मत्वरूपेण असि जगतः साच्चिद्वपा

जितेन्द्रिया इन्द्राक्षी असि ।

प्राण-शक्तया हंतुना असि स्वयं व्यवहारकर्त्रौ

हे-प्रद्युम्नपौठस्य० ॥

पान छ्यख् योगी त पान ज्ञानी
 वानी-रूप भवनी छ्यख् ।
 ब्रज सूत्य ह्यस रटनं च व्यस्तारौ
 हार-पर्वतं चु हारीय ॥
 चामर लागहाय् पोश् चारि चारौ
 चंडी चृथ् छ्यख् चैतन्य-रूफ् ।
 च्यथ्-शख्य् छ्यख् चेनवं चृपारौ
 हार-पर्वतं चु हारीय ॥ १५१५ ॥
 मुह-जाल मङ्ग बुफनुकु व्यपायाह
 कर राज-हंसनु सायाह चाव् ।
 हंस-नाद-सूत्य तार इमि हंस-दारौ
 हार-पर्वतं चु हारीय ॥
 हिमालय-पर्वतं राज-कमारौ
 पादन् लगय् पारि-पारौय ।
 कण्ठं बक्ष् बोज् कन् दारि-दारौ
 हार-पर्वतं चु हारीय ॥ १५१६ ॥

सर्व-व्यापख् छ्यख् राज्ञी भवनी
 परम-पदवी छह् च्याच्चि जाङ्गुय ॥ १५१८ ॥
 तुलमुलि-नागस् लच्छ-बृदि लूखय्
 प्रयम-सूत्य परवनि किंह् श्रूखय ।

स्वयं असि योगिनौ स्वयं च ज्ञानिनौ

वाणीरूपा (अदृष्टवाग्रूपा) भवानौ असि ।

बुद्धग्र साधनेन चेतनायाः ग्रहणस्य विस्तारिणी

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये० ॥

चामररूपाणि निवेदयेमहि-ते पुष्पाणि विचित्र्य विचित्र्य

चण्डौ त्वमेव असि चेतनरूपा ।

चिच्छक्तिः असि चेतयन्ती परितः

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये० ॥ १५१५ ॥

मोहजालस्य मध्यात् उड्यनस्य उपायम्

कुरु राजहंसस्य क्वायां शिरसि-निधेहि ।

हंसेति-मन्त्रनाइसिद्धुग्रा तारय अस्मात् हंसद्वारात्मसंसारात्

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये० ॥

हिमालयपर्वतराजस्य राजकुमारि

पादयोः संगच्छेयं-ते उपहाराय ।

कृष्णाख्यस्य (मम) भर्त्तं शृणु कर्णो समाधाय

हे-प्रद्युम्नपौठस्ये० ॥ ८६ ॥

श्रीशारिकारूपां पार्वतौं सुत्वा श्रीमहाराजौरूपां
स्तौति ॥ ८७ ॥

सर्वभूतव्यापिनौ असि-त्वं राजौरूपा भवानौ

परमपदवीप्राप्तिः अस्ति तव ज्ञानेन ॥ १५१८ ॥

तुलसुलनामक्तिव्यस्य-नागे लक्षसंख्याकाः लोकाः (जनाः)

प्रेमणा पठन्तः सन्ति स्तुतिस्तोकान् ।

अन्पर् कुस् व्वह् पर तिहङ्ग मान्मत्रौ
 परम-पदवौ अह् चात्रि जात्रूय ॥
 चिकोटौ देवता चात्रूय बक्तौ
 करवृनि हे महाशक्तिय ।
 पात्रून् कारनन् अह् दारना चात्रौ
 परम-पदवौ अह् चात्रि जात्रूय ॥ १५२० ॥
 चश्वय शुग् गैय् च्यय्-निश् बूदय्
 अह् गलि त अख् कुय् मूजूदय् ।
 कलि-शुगचू महाराज-रानौ
 परम-पदवौ अह् चात्रि जात्रूय ॥
 लच्छ-बदि रंग कुय् रुफय् चोनुय्
 जै-जै-कार् कुय् सोनुय ।
 संसार् म्बक्य कर् अभि नाग-वात्रौ
 परम-पदवौ अह् चात्रि जात्रूय ॥
 दूप दीप पूजा करवृनि च्य मारौ
 गन्दर्व देव ब्रह्मचारौय ।
 साद् सन्ध् वैरांगि जूंगि म्बसात्रौ
 परम-पदवौ अह् चात्रि जात्रूय ॥
 याल् छिय् चौर खंड कंद बरि-बरिय
 जगदौश्वरिय कर्त आहार ।
 अविद्याय वासनाय गंजूं दात्रू दात्रौ
 परम-पदवौ अह् चात्रि जात्रूय ॥

अनधीतविद्यः अस्मि अहं पठिष्यामि तेषां स्पर्धया

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

त्रिकोटिसंख्या-देवाः तत्वैव भक्तिम्

कुर्वन्तः (सन्ति) हे महाशक्तिरूपे ।

पञ्चानां कारणानां (ब्रह्मविष्णुरुद्रेश्वरसदाशिवानां) अस्मि धारणा
तत्वैव
परमपदवीप्राप्तिः० ॥ १५२० ॥

चत्वारि-एव युगानि संपद्वानि त्वत्-एव उत्पद्वानि

त्रौणि गतानि तु एकः (कलिः) अस्ति अवशिष्ट-एव ।

(तथा वर्ततः) कलियुगात् महाराजराजश्वरि

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

लक्षणः प्रकारेण अस्ति-ते रूपं तत्वैव

जयजयकारः अस्ति-ते अस्माकम् ।

सर्वसंसारः सुक्तः कृतः अनेन नागजलेन

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

धूपेन (अगुर्वादिनिर्मितेन) रत्नैपेन पूजां कुर्वन्तः तत्र सर्व-एव

गन्धर्वाः देवाः ब्रह्मचारिणः ।

साधवः सन्तः वैरागिणः योगिनः यतयः

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

पात्राणि सन्ति पायसेन सितया फाणितेन पूर्णानि

चे-जगदीश्वरि कुस-नाम-तदाहारम् ।

अविद्यायाः वासनायाश्च नष्टं अंशं अंशम्

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

स्वृक्ष्म थूल जड़ चैतन्य छख बासवञ्ज्
 शिव-शक्ति-रूप छख आसवञ्ज् चय् ।
 सर्व-त्याग करिष्य बक्ति चानि मानी
 परम-पदवौ छह चात्रि जात्रुय ॥ १५२५ ॥
 ओं-शब्द गायत्रौ छख परम-शक्ति
 सिंहासन कर मन्त्रीय ।
 बायि बन्द बव माजू चय छख सात्री
 परम-पदवौ छह चात्रि जात्रुय ॥
 दर्शन हाव अस्य क्षिय आर-कृतिय
 श्री-भगवतौय लौन कर मन् ।
 वौद-परिनि अस्य अज्ञान-मृच छात्री
 परम-पदवौ छह चात्रि जात्रुय ॥
 पादन चान्यन मौठि दिय द्राय
 लारान आय यिथ त अञ्ज काल् ।
 अमरनाथ-गंगाय हरमख-पात्री
 परम-पदवौ छह चात्रि जात्रुय ॥
 शशवय मन द्वाय अवस्थाय चोरय
 पान छख च्छपार्ष्य महामाया ।
 चय रस्तु यिह केंद्राह मान द्वय ठात्री
 परम-पदवौ छह चात्रि जात्रुय ॥
 संकल्प-बुतराय छम खारखसचय
 दाँद वाय द्वासकिय वव कर्म-बोलु

सूहमपदार्थं स्थूले जडे चैतन्ये (च) असि भासमाना

शिवशक्तिरूपेण असि संभवत्तौ त्वमेव ।

सर्वत्यागं कृत्वा भक्ताः त्वदीयाः (एव) संमताः (अस्माकम्)

परमपदवीप्राप्तिः० ॥ १५२५ ॥

प्रणवशब्दमुख्या गायत्री असि परमा शक्तिः

सिंहासनेन (तन्त्रिविष्टदर्शनदानेन) कुरु-नः मुक्तिम् ।

आतरः ब्रान्धवाः पिता माता त्वमेव असि अस्माकम्

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

दर्शनं (स्वस्वरूपं) प्रदर्शय अस्माकं सो-वयं इयार्थं-क्लिष्टाः

हे-श्रीभगवति लौनं (स्वभक्तौ) कुरु-नः मनः ।

वदरूपतितउना अस्माभिः अज्ञानात्ममृत्तिका उत्पूता

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

पादयोः त्वदीययोः चुम्बनानि इत्वा निर्गताः

धावन्तः आगताः आगत्य च आनौता भन्या ।

ग्रमरनाथ-गङ्गाया हरमुकुटगङ्गाजलेन (च)

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

त्रीनेव (सत्त्वरजस्तमांसि) गुणान् सह-धृत्वा अवस्थानां (जाग्रदादीनां)
चतुष्टयं (च)

स्वयं असि चतुष्पार्श्वस्या महामाया ।

त्वमेव विना यत् किञ्चित् मन्त्यामि तत्सर्वमस्ति असत्यमेव

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

संकल्पात्मिका-भूमिः अस्ति-मे कर्णकगुणमादिदुष्टा

वृष्णौ आकर्षिष्यामि ममाधानस्त्रौ वप्स्यामि दत्कर्मत्रीजम् ।

अव्यचार-मूलस् लाय दर्म-खात्रौ
 परम-पदवौ छह् च्यात्रि जात्रुय ॥ १५३० ॥
 त्वाग यवच्चय क्रूद-दत फुटरावय्
 समदृष्टिं जनि-सूत्य थावय् सम् ।
 द्यान-फालस् कुन योग-अल-वात्रौ
 परम-पदवौ छह् च्यात्रि जात्रुय ॥
 अहैत-सग-सूत्य कर्म-बोलु विषय्
 नेम-न्यंद दिष्ट ह्यस सारौ ह्यथ् ।
 वैराग-द्राति लोन वसि हरण छात्रौ
 परम-पदवौ छह् च्यात्रि जात्रुय ॥
 मथ् कात्रु जात्रु-हन्दि कड़ मुन कारय्
 निर्नय-देगि-मङ्ग रन बन मक्य् ।
 परम-शक्ति-द्यान् दार ख्यम मान्मात्रौ
 परम-पदवौ छह् च्यात्रि जात्रुय ॥
 मन-किनि प्रथ-ज्याय च्यथ् कुस् कारवुनु
 कृष्ण् कुस् दारनाय दारवुनु द्यान् ।
 वर् जया कर् दया पालना म्यात्रौ
 परम-पदवौ छह् च्यात्रि जात्रुय ॥ ८९ ॥

अविचारात्म-मूलं प्रक्षेप्यामि (कुदनाय) धर्म-खात् (नामकं अत्यं
हलफालम्)

परमपदवीप्राप्तिः० ॥ १५३० ॥

त्यागस्तपेण लोष्टभेदनेन* क्रोधात्मलोष्टानि भत्स्यामि

समदृष्ट्यात्मना ज़न्-इति-नामकेन-वृहत्कुद्वालविशेषण स्यापयि-
यामि समाप्तं ।

थानात्म-फालेन-सह प्रक्षेप्यामि योगात्मलाङ्गलदण्डम्

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

अद्वैतज्ञानात्मसंकेन सत्कर्मात्मबौजं उप्त्वा

(तत्र) नियमात्महस्ताकृष्टिविशेषं इत्वा समाधानेन सर्वाणीन्द्रि-
याणि शृङ्खीत्वा ।

वैराग्यात्म-दात्रिण लविष्यामि मिलिष्यति हृष्ठात्मकः फलपूरा:

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

तमेव धान्यादिफलपूरां ज्ञाप्ति-रूपे उलूखले अवहनिष्यामि सुषु

निर्णयात्मस्याल्यां पक्ष्यामि भविष्यामि सुक्तः ।

परमशक्तिसंबन्धिधानं धारयिष्यामि अत्स्यामि अन्योन्यस्पर्धम्

परमपदवीप्राप्तिः० ॥

मनसा (अन्तःकरणेन) प्रतिस्थाने त्वामेव अस्मि अनुसरन्

कृष्णाख्यः अस्मि-अहं धारण्या धारयन् धानम् ।

वृणीष्व (स्वीकुरु) जयेति (जयकारं मत्तः) कुरु दयां परिपालनां
मद्वैयाम्

परमपदवीप्राप्तिः० ॥ ८९ ॥

गन्धकत् स्वयं शिवं स्तौति ॥ ८८ ॥

शक्तिहीनोऽपि शक्तिं प्राप्यामि भक्तिहीनोऽपि संस्कारवान्-भविष्यामि
(दृढीभविष्यामि)

हे-भक्तिवत्सल त्वद्वीयेन अनुग्रहेण ॥ १५३५ ॥

* यवच्छट लोष्टभेदनसुच्ते ॥

† समौकरिष्यामि तां भूमिम् ॥

नायक फल-दायक जन्म-खफल
 लंबि-मङ्ग झज पंपोशाह्-हिहु ।
 कल-दौफ् प्रजल मङ्ग-कल स्वकल
 बक्ति-वत्सल चानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥
 कलनाय-रसु वन्दहाय् निष्कल कल
 कल-माल-दारवनि कलवालो ।
 चम एाल चानि अस्ति-जल जल थल
 बक्ति-वत्सल चानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥
 चन्द्रचूड सूर्य-नित्र कमल कूमल
 शैन् जन् गल मेल जलसय् सूत्य् ।
 न्यथ् च्यथ्-बुजमलि मङ्ग जल प्रजल
 बक्ति-वत्सल चानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥
 निष्कल ठहर मङ्ग मन-चंचल-चल
 फल-रसि कर्म परम-गथ् प्राविथ् ।
 चाविथ् नरकस् सुर्ग-मंडल डल
 बक्ति-वत्सल चानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥
 आवन शैन् जन् द्यान-ज्यंगल गल
 पान कुनि रोज़ न-त ज्ञान कुस् जल् ।
 च्यथ्-हिहि ज्याम विरक्त केवल वल
 बक्ति-वत्सल चानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥ १५४० ॥
 नित्य-कर्म च्यत-किनि बस् निर्मल मल
 नाव् कुम कृष्ण हावतम् शिवरूप ।

हे-नियन्तः सुफलदातः जन्मनः-सुफलस्त्रप

पङ्कमध्ये विकसिष्यामि पङ्कजसदृशः ।

कुलप्रदीपः दीपिमान्-भविष्यामि संसारमध्यात् मोक्ष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

संकल्पं-विना सर्पणेयं हे-निर्विकल्प शिरः

मुखडमालाधर आनन्दासवपायिन् ।

पास्यामि कंसान् त्वदीयस्य अमृतजलस्य जले स्थले

हे-भक्तिवत्सल० ॥

हे-चन्द्रचूड मूर्यनेत्र कमल कोमलाङ्ग

हिमं इव गलितो-भविष्यामि संगंस्यामि जलेनैव सह ।

नित्यं चेतनाविद्युता मध्ये जलस्य दीपिष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

अनपेक्षः स्यास्यामि मध्ये मनश्चाज्वल्यरहितः

फलेष्वारहितेन कर्मणा परमां-गतिं प्राप्य ।

त्वक्षा नरकयातनां स्वर्गमण्डलात् उल्लङ्घ-यास्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

श्रावणे हिमं इव धानारण्ये लौनो-भविष्यामि

स्वयं कुत्रापि स्यास्यामि नहि ज्ञास्यामि अस्मि जलम् ।

त्वसदृशानि वस्ताणि हे-विरक्तात्मन् हे-केवल वसिष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥ १५४० ॥

नित्यश्च चित्तेन (अभ्यासेन) भस्म निर्मलं परिमलिष्यामि

नाम अस्ति-से कृष्ण-इति प्रदर्शय-नाम-से शिवस्वरूपम् ।

शत्र-चय रुग-निश्च अकि पञ्च विल बल
बक्ति-वसुल चानि ग्रक्ति-पात-सूत्य् ॥ ८८ ॥

89. PRAISE OF VIŚNU AS ONE WITH ŚIVA.

ह्यथ प्रबाधाह क्षम्य-क्यथ आव्
श्याम-रुफ् चाव् गर सोनु ॥ १५४२ ॥
रंग् अच्छन्-हन्दु बुक्ति बुक्ति चाव्
क्तु त हन्दु तुन्दबोनु ।
गाश-सूतिन् गाश पर्जनाव्
श्याम-रुफ् चाव् गर सोनु ॥
अख्-अकिस्-निश्च प्रथ-अखाह काव्
अस्य कुनु परश्चाह मोनु ।
कुनिसय् क्षिह लच्छ-बदि नाव्
श्याम-रुफ् चाव् गर सोनु ॥
चैतन्य अलि चेनन आव्
अद क्याह गव् नवु तय् प्रोनु ।
ज्ञानवुनु ज्ञान् देह-द्रष्ट चाव्
श्याम-रुफ् चाव् गर सोनु ॥ १५४५ ॥
प्रथ चौजुकु सुय् कुह खबाव्
प्रथ-कुन्युकुय् दथ-लोनु ।
रुपुकुय् रुफ् वावुकुय् वाव्
श्याम-रुफ् चाव् गर सोनु ॥

हे-इन्द्रियादिशत्रो रोगात् एकेन पत्रेण बिल्वस्य* उज्जाग्रो-भविष्यामि
हे-भक्तिवत्सलः ॥ ८८ ॥

शिवाद्वैतभावेन विष्णुं स्तौति ॥ ८८ ॥

परिशृङ्ग प्रभात- (स्वप्रकाश-) रूपं (शिवं) अङ्गमध्यं समागतः

श्याम- (सायंकाल-) रूपः (विष्णुः) प्रविष्टः यृहं आस्माकीनम् ॥
१५४२ ॥

रागं (अन्यद्विषयं) अन्तिसंबन्धिनं समीक्ष्य समीक्ष्य (विचार्य विचार्य)
परित्यज

शुक्लवर्णं कृष्णवर्णं च अतिप्रेमास्पदं (स्वात्मानन्दात्मकम्) ।

प्रकाशात्मनैव प्रकाशस्वरूपं उपलक्ष्य

श्यामरूपः० ॥

एकस्यैकस्य-सकाशात् प्रत्येक- (जीव-) समूहः संजातः

अस्माभिः एकः पुरुषस्वरूपः संभतः ।

यस्य-एकस्यैव सन्ति लक्षणः (अनन्तशः) नामधेयानि

श्यामरूपः० ॥

चैतन्यस्वरूपः यदा (यस्यामवस्थायां) चेतनायां (सृतौ) आगतः

ततः किं-नाम संभवति नृतनः च पुरातनः ।

जानन्त विजानौहि देहे-दृष्टिं (स्वात्मायमिति ब्रुद्धिं) परित्यज

श्यामरूपः० ॥ १५४५ ॥

प्रत्येकस्य वस्तुनः स-एव अस्ति स्वभावसत्त्वात्मकः

प्रत्येकस्य भागधेयात्मा-दैवरूपः ।

रूपस्यैव (सूर्यादेः) रूपात्मा (तत्पुभवात्मा) वायोरपि (प्राणादेः)
वायुरूपः (तदुज्जीवकः)

श्यामरूपः० ॥

* श्विरोगद्वरणं वैकुण्ठधामप्रापणं च बिल्वेन चण्डाल्याः प्रसिद्धम् ॥

प्रान् हि हृ तस् टोठु गङ्गाराव्
 ल्वलि मङ्ग-बाग् ललवोन् ।
 अथ ऐनस् खख पनुनु हाव्
 श्याम-रूप चाव् गर सोनु ॥
 अख् चैतन्य-बह्न् ननु द्राव्
 विष्णु कृष्णन् शिवजौ ज्ञोनु ।
 आत्मस्-यठ् कुम् कुनुय् बाव्
 श्याम-रूप चाव् गर सोनु ॥ ८ ॥

90. HYMN IN PRAISE OF THE ŚIVA-RĀTRI FESTIVAL

श्याम कुय् कछु सोम-सूर्य-रूप प्रबाथ्
 शिव-रात्-हन्दि दह अथ सतराथ् ॥ १५४९ ॥
 तेग्स् पुनर्वसंय् कुह् अविज्यथ् साथ्
 सूर्य वातिय् तथ् मङ्ग लगि वहराथ् ।
 अमृत वर्णन फल् दियि बुतराथ्
 शिव-रात्-हन्दि दह अथ सतराथ् ॥ १५५० ॥
 द्वृच् प्रकथ् हाँगिज् साज् ल्वच् जान्
 बव-सर स्वदरस् मङ्ग अथ ईरान् ।
 खक्क प्रावनाव् चाव् शक्किपात बर्साथ्
 शिव-रात्-हन्दि दह अथ सतराथ् ॥
 वटुक भैरव-नाथ कुख् चह् शंभु-नाथ्
 साथौ ह्यथ् कुख् साथय्-साथ् ।

प्राणमसूहं इव तं वसलं संकलय

अङ्गस्य मध्यभागे लालयिष्यामस्तम् ।

(तस्मात्) चित्तात्मनि मकुरे मुखं स्वकौयं प्रदर्शय

श्यामरूपः० ॥

(ततः) एकरूपं चैतन्य-ब्रह्म प्रव्यक्तं निर्गतं (निर्गच्छति)

(येन हेतुना) विष्णुः कृष्णाख्येन (ग्रन्थकृता) श्रीशिव-एव
विज्ञातः ।

(यतः) आत्मनि (व्यापकरूपे) अस्ति-तस्य एक-एव भावः (परिज्ञान-
मतिः)

श्यामरूपः० ॥ ८९ ॥

ग्रन्थकृच्छिवराचौं स्तौति ॥ ८० ॥

हे-श्यामसुन्दर अस्ति-ते अङ्गस्थितः सोमसूर्यस्वरूपेण-वर्तमानः प्रभातः
(प्रकाशः)

शिवरात्र्याः (फालुनकृष्णचतुर्दश्याः) दिवस अस्ति-ते द्विरागमन-
मुहूर्ततिथिः ॥ १५४९ ॥

(ततोऽनन्तरं) तिष्ठनक्षत्रस्य पुनर्वसुनक्षत्रस्य अभिजिन्नाम (विष्णुः च)
मुहूर्त (यदस्ति)

सूर्यः प्राप्तति तस्य मध्ये (यदा) संगमिष्यति (आरच्छो भवि-
ष्यति) वर्षावालः ।

(तत्काले) अमृतात्मना वर्षणेन फलानि दास्यति भूतधात्रौ

शिवरात्र्याः० ॥ १५५० ॥

फलुं प्रकृतिं शुक्तिमिव अस्माकं लघ्वौं जानीहि

संसारात्मनः समुद्रस्य मध्ये अस्ति भास्यन्ती ।

मुक्त्यात्ममुक्तां प्रापयास्मान् पातय शक्तिपातस्वरूपां वृष्टिम्

शिवरात्र्याः० ॥

हे-वटुक भैरवनाथाख्य असि त्वं शम्भु-स्वामी

सहचराणि संगृह्य असि नित्यसहावासः (नक्षत्राणि च) ।

पालुव॑नि साल यित पालुव॑नि छिह्न शिवराथ्
 शिव-राच॒-हन्दि द्वह अय् सतराथ् ॥
 बान-रस्तु बान प्रावि सय् गय सतराथ्
 अशक्य शख्य प्रावि गव् शक्ति-पाथ् ।
 फस्तस् त वौरि बनि कंख-बृक् त पारिज्ञाथ्
 शिव-राच॒-हन्दि द्वह अय् सतराथ् ॥
 बाघवान् साविदान् अस्य थव् त द्यन्-राथ्
 दर्मस् कर्म-हौनिस् कास् गाथ् ।
 बान-रस्तिस् लद् दय-दन पहराथ्
 शिव-राच॒-हन्दि द्वह अय् सतराथ् ॥
 अय् रस्तु पाहद् जन् कुस् द्यन् त राथ्
 पानस् कुन् निम् म्य दैनानाथ् ।
 शिव-शक्ति-पद् मान शख्य दिम् साख्याथ्
 शिव-राच॒-हन्दि द्वह अय् सतराथ् ॥ १५५५ ॥
 कृष्णस् नालमति रठ् हे शक्ति-नाथ्
 यख्य-ज्याह् मिलनाव् पारस् त दाथ् ।
 सुय् गव् अनुग्रह् सुय् गव् शक्ति-पाथ्
 शिव-राच॒-हन्दि द्वह अय् सतराथ् ॥ ८० ॥

बाल कुथ् लाल-चटि-कनि वासुख् हटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन चानि आपदा ॥ १५५७ ॥

हे-जगत्पालक निमन्तरेण ग्रामाच्छ-नाम पालपराः स्मः शिवरात्रिम्
शिवरात्राः० ॥

पात्र-हीनः (भाग्यहीनः) पात्रं (भाग्यं) प्राप्यति (येन) सैव संभवति
द्विरागमकृतिः
असर्मर्थश्च सामर्थ्यं प्राप्यति संभवति शक्तिपातः (अनुग्रहः) ।

फलाख्यफलरहितवृक्षस्य वेतसवृक्षस्य च संपत्त्यति कल्यवृक्षता पारिजात-
वृक्षात्मता च
शिवरात्राः० ॥

भाग्यवतः प्रसन्नचित्तान् असान् निर्धेहि (कुरु) च प्रत्यहोरात्रम्
धर्मार्थं (धर्मगौरवेण) सुकर्मरहितस्य अपनय कलङ्कम् ।

पात्र-रहितस्य (भाग्यरहितस्य) प्रेषय ऐश्वर्यधनं (पूर्णं) द्वहस्यालौ-
विशेषं (पौष्ट्रात्रिं च)
शिवरात्राः० ॥

त्वामेव विना (भूतोऽहं) पारतं (चञ्चलं) इव अस्ति-अहं दिवसेषु च
रात्रिषु (च)
स्वात्मानं प्रति नय-मां मां दीननाथ-बन्धो ।

शिवाभिन्नशक्तिज्ञानात्मपदं* मंस्यामि शक्तिं देहि-मे साक्षात्करेण
शिवरात्राः० ॥ १५५५ ॥

(ग्रन्थकृतः स्वानुकूलोक्तिः) कृष्णाख्यं परिष्वर्जनं घृहाण हे शक्तिनाथ
एकत्र संयोजयस्व स्पर्शमणिना च धातुम् ।

स-एव अस्ति अनुग्रहः स-एव अस्ति शक्तिपातः

शिवरात्राः० ॥ ६० ॥

श्रीशिवं स्तौति ॥ ६१ ॥

हे-बालकरूप अस्ति-ते रत्नारस्थाने वासुकिः करुणे

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्णं स्मरणेन तव आपत् ॥ १५५७ ॥

* हे शिव शक्तिरूपां पद्मिनीं मे देहौति च स्त्रेषः ।

च्यथ्-बुज्जमलि साज्ज परम-आकाश् खटि
 अद कस् चटि राग-देशुकु वाव् ।
 गाश् अनि मङ्गु गटि आश् थवि मङ्गु चटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥
 चेश-हचि लश्चाय पान् म्योनु कोन नटि
 यूत खंभूम् त्यूत व्यपदुम् लूब् ।
 समुद्रस् पोञ्चु-खारुनु गोम् नठि-नठि
 हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥
 निम् पानस्-कुन् यिम् दिम् मटि-मटि
 पालना साज्जय् मटि च्यथ् च्यथ् ।
 असवनि गंगा वसवञ्च् च्य मङ्गु जटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥ १५६० ॥
 मनकिस् वनस्य् मङ्गु युस् पान् खटि
 हर हरम्बव च्यथ् पर्जनाविथ् ।
 पर त पान् कुनु व्यन्दि कति मोह-स्यन्दि फटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥
 वौरभद्र च्योनु ज्ञोर् नय् आसि कति ष्वटि
 मदुकुय् मह-हस्तु च्यथ् वगि तल् ।
 नख क्याह् वसि थपि द्वसि-हन्दि नल्वटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥
 ग्रस्त्र च्यनु जन् नेरि मङ्गु कुर्कटि
 यस् छटि च्यानि लोल नारचू यंह ।

चिद्दिद्युतं अस्माकं परमाकाशं स्थगयिष्यति

ततः कस्य भेत्स्यति रागद्वेष्य वायुः ।

प्रकाशं आनयिष्यति मध्ये ध्यानस्य आशां स्यापयिष्यति मध्ये वज्रस्य

अपयास्यति हे-मेघश्चामवर्ण० ॥

अतिर्षवत्या (हतया) तृष्णाया आत्मा मम कुतो-न कम्पितो-भवेत्
(कुम्भेन च)

यावत् संभृतं-सया तावत् उत्पन्नं-मे लोलुभत्वम् ।

समुद्रान् जलारोपणं संपन्नं-मे कुम्भैः

अपयास्यति हे-मेघश्चामवर्ण० ॥

प्रापय-मां स्वात्मानं-प्रति आगच्छ-मां देहि-मे पृष्ठ-हस्तस्यर्शताङ्नाम्

पालना अस्माकं समर्पिता तव अस्ति ।

हे-स्तिमुख गङ्गा अवरोहन्ती तव जटामध्यात्

अपयास्यति हे-मेघश्चामवर्ण० ॥ १५६० ॥

मनोरुपस्य वनस्यैव मध्ये यः त्वात्मानं गृहयिष्यति

हे-हर हरमुखाख्ये-गिरक्षेत्रे त्वामेव उपलक्षयिष्यति ।

परं आत्मानं च एकरूपं मंस्यति कुत्र-नाम मोहात्मसिभ्युनद्यां मग्नो-
भविष्यति-सः

अपयास्यति हे-मेघश्चामवर्ण० ॥

हे-वौरभद्रसद्र तव बलं न-चेत् स्यात् कुत्र-नाम आयत्तो-भविष्यति

मदरूपः मत्तहस्ती चैतन्यात्मिकायाः वलायाः अधस्तात् ।

पूर्णतां किं-नाम उत्तीर्णो-भविष्यति अवलम्बेन मृलोषुमयप्राकारात्मना
उपरिबन्धनपठलेन

अपयास्यति हे-मेघश्चामवर्ण० ॥

शुद्धशस्त्रधातुः विभिन्नतां इव निर्गमिष्यति मध्यात् शस्त्रमलात्

यस्य प्रज्वला-भविष्यति त्वदीयस्य अनुरागात्मनः अग्नेः ज्वाला ।

दैर्यकि दकरि दब-स्त्र॑त् कालस् चटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन चानि आपदा ॥
 बेहोश् कर्मतु कुस् मोहञ्ज लटि
 स्त्र॒रम॑ति थपि वृश्वनि लटि-स्त्र॑त् ।
 इमि बवसर तर अकि न-त अकि लटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन चानि आपदा ॥
 अपूर्व-स्वरूपस्* क्याह् वदि क्याह् गटि
 क्याह् जेटि क्याह् छूटि यमि द्रलु पान् ।
 रावरावि क्याह् लवि क्याह् चावि क्याह् रटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन चानि आपदा ॥ १५६४
 देहकि यावन खटि रंग-सस्ति पटि
 म्बल-रस्ति कुथ् तावनुन् बाजार् ।
 बेरंग लयि च्याङ्ग लयि म्बक्तच रटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन चानि आपदा ॥
 पञ्च-म्बख च्चवापोर् सुय् वाति अकि व्वटि
 युस् जपि बौद-रस्तु शडचर नाव् ।
 अन् पोरन् फेरि विहिथ्य मञ्च व्वटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन चानि आपदा ॥
 कृष्णस् च्याह् मन-कामन् दामन् वटि
 लगतुकु कैँडि-काल् न-त चटि तस् ।
 विरक्ष्य पाद् च्यानि नय् रटि कति वटि
 हटि मौग-वर्न स्वरन चानि आपदा ॥ ८१ ॥

(सः) धैर्योत्मनः अयोधनस्य आघातेन कालात्मकालिमानं भेत्स्थति
अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥

निश्चेष्टः कृतो-जहं अस्मि मोहर्त्मिकया उन्मादमूर्क्या (अपस्माररोगेण) ।

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः हस्तावलम्बेन स्ववाहनीभूतवृषभस्य पुच्छेन-करणेन
अस्मात् संसारमहासरसः तरिष्यामि एकस्यां नचेत् अपरस्यां वेलायाम्
अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥

(तस्य) अपूर्वस्वरूपस्य (त्वदात्मनः) किं-नाम उपचितं-भविष्यति किं-नाम-
वा अपचितं-भविष्यति
किं-नाम दीर्घं-भविष्यति किं-नाम ज्ञस्वं-भविष्यति येन तुलितः स्वात्मा ।

विनष्टं-करिष्यति किं-नाम लप्सति किं-नाम परित्यन्त्यति किं-नाम ग्रहीष्यति
अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥ १५६५ ॥

देहस्य औवनेन असरेण रागेण-सहितेन और्णपट्टेन

हे-अमूल्य (मूल्यरहितेन वा) अस्ति ज्ञसितप्रायः विपणिव्यवहारः ।

(स पट्टः) हे-रागरहित मूल्यवान्-भविष्यति त्वदीयेन आसक्तत्वेन मुक्ता-
रत्नात्मना तौल्येन
अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥

हे-पञ्चमुख (स्वच्छन्दमूर्ते) चतुर्दिक्कं स-एव प्राप्तयति एकेन प्लुतेन
यः जपिष्यति एकाग्रबुद्धुगा (अभेदबुद्धुगा वा) पदन्तरमन्तरात्मकं नाम ।

तिष्ठपु पूर्षु (लोकत्रये शरीरत्रये वा) परिक्रमिष्यति आसीन-एव मध्ये
शृङ्खलानपुरे (प्रथमयोगभूमिकास्य एव)
अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वस्थालापः) कृष्णाख्यस्य अस्ति मनःकामना (तादृशौ) वसनाधो-
भागात्मवासनावृत्तिं वेष्टयिष्यते (निरोत्सवति)
जगत्संबन्धि कण्ठकजालं अन्यथा क्षेत्रयति तस्य (तद्वस्त्रभागम्) ।

विरक्तीभूय (हे विरक्त इति वा) चरणौ त्वदीयौ न-चेत् ग्रहीष्यति कुत्र-
नाम फलितो-भविष्यति
अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥ ६१ ॥

92. PRAISE OF VIŚNU AS ONE WITH ŚIVA.

कहनावतार नाव-निश्चयुस् न ज्ञाहृ डलि
 कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५६८ ॥

लबि-कनि रुजिथ् लूक-सबि मङ्गरलि
 महाराज ज्याम वलि साद-प्रकृचू ।

ब्रम् मानि संसार् ओम् ज्ञानि थलि थलि
 कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५७० ॥

देह-प्रथ निश्च निर्नय नयि-मङ्गरलि
 ल्यंबि-मङ्गरलि पंपोशाहृ-हिहु ।

फेरि थलि थलि नेरि छूनु कन् मङ्गरलि
 कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

कायाय-मायाय-हन्दि रुग-निश्च बलि
 बस्म मलि समताय-हङ्गि सरचू ।

ममता तस् ति गलि पोञ्चु जन् भस्म-गलि
 कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

वैराग-मक-सूत्य् युस् राग-वीरि थलि
 निश्कल् मन तथ् करि पैवन्द ।

हर्द नेरि फल् तस् सोन्त पानय् सुहृ फलि
 कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

पुनिमू-हन्दि खामियो चाज्ञिय् अठकलि
 चन्द्रम जन् गलि परिपूरन् ।

पुनरपि शिवाद्यभावेन विष्णुं स्तौति ॥ ६२ ॥

(जगत्पालनाद्यर्थ) हे-इयथा-स्वीकृतमत्प्राद्यवतार नामः (तव) यः न कश्चिपि निवृत्तो-भविष्यति

कुत्र-नाम (सः) निमङ्गति मोहात्मकुल्यायां हे-केशवात्मन् ॥ १५६९ ॥

बह्वरेव (श्रैदासीन्द्रिय) स्थित्वा लौकिकसभायाः मध्ये संगम्यते

महावरस्य (इव) वसनानि वसिष्यते आर्जवप्रकृत्या ।

भ्रममात्रं मंस्यते संसारं श्रीमात्मकमेव ज्ञास्यति स्थले स्थले (पुरः पञ्चात्)

कुत्र-नाम निमङ्गति ॥ १५७० ॥

देहप्रियतायाः सकाशात् सद्विचारात्मिकायां अधिव्यकायां चलिष्यति

कर्दमविशेषमध्ये विकसितो-भविष्यति पद्मपुष्पसदृशः ।

संचरिष्यति स्थले स्थले निर्गमिष्यति अक्षोटफलं इव मध्यात् त्वचः

कुत्र-नाम निमङ्गतिः ॥

कायस्थ-मायायाः-संबन्धिनः रोगात् उज्ज्वालौभविष्यति

भ्रम परिमलिष्यति समज्ञानात्मिकया जपमालया (संयुक्तः) ।

ममता (देहाद्यहंभावः) तस्य अपि विनङ्गति जलं इव भस्मगलू-नाम्नि-वितस्तादिनदौजलशोधकस्थले (काशमौरिकवराहमूलाख्यप्रदेशाधस्तनप्रसिद्धे)

कुत्र-नाम निमङ्गतिः ॥

वैराग्यात्मना-कुठारेण यः संसाररागात्मवेतस्वत्रां क्षिन्नशार्कं-विधास्यति

निरपेक्षेण मनसा (चित्तवृत्तिनिरोधरूपेण) तस्य विधास्यति संखार-विशेषम्* ।

शरत्काले निर्गमिष्यति फलं तस्य (पुरुषस्य) वसन्तकाले स्वयमेव सः विकसिष्यते

कुत्र-नाम निमङ्गतिः ॥

हे-पूर्णिमायास्तिर्थः स्वामिन् (तस्यां पूजनीय) तवैव अनुरागपौनःपुन्येन

चन्द्रमाः इव विनङ्गति परिपूर्णोऽपि ।

* स्वादिष्टफलोत्तम्यै यदेकस्य उक्तस्यान्युक्तचर्मादिना संक्रामिकसंखारविशेषक्रियते तत् (पौर्णिमा इति भाषया) ॥

चन्द्रचूड आश चान्न खप्रकाश-ज्याम वलि
 कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥
 कृष्णस् आनन्द-अमृथ गलि गलि
 निष्कल पनञ्जिय कलि-सूत्य चाव् ।
 निर्मल ब्वंजु प्रहृच-हन्दु मल् कलि
 कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५७५ ॥ ८९ ॥

93. PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA.

यिम् दिम् बव-सर तार्
 शिव करुनावतारो वे* ॥ १५७६ ॥

सारिय पाफ् सानि हार्
 बाल काल-संहारो वे ।

नाव् कुय गंगादार्
 चाव् अमृत दारो वे ।

रुफ् कुय लिंगाकार्
 अंग् सूर्य-प्रकारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्
 शिव करुनावतारो वे ॥

तसि कुह् सोहय आदिकार्
 सादि युस् चौकारो वे ।

सोहम् ज्ञानि सुय सार्
 ब्रम् मानि संसारो वे ।

* वे शब्दो इति पादपूरणार्थः ॥

हे-चन्द्रचूड आशया तवैव स्वप्रकाशात्मकानि-वसनानि वसिष्यते
कुत्र-नाम निमङ्गलतिः ॥

कृष्णाख्यग्रन्थवृत्तः आनन्दात्मामृतं मुखपूरं मुखपूरम्

हे-निष्कल स्वकीयेन यन्त्रेण (अनुरागापेक्षया तद्वानेन च) पायय ।

(यथा) निर्मलीभूतायाः बुद्धेः प्रकृतेः मालिनं माल्यति
कुत्र-नाम निमङ्गलतिः ॥ १५७५ ॥ ६२ ॥

पुनरपि खेष्टप्रार्थनपूर्वकं श्रीशिवं स्तौति ॥ ६३ ॥

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ १५७६ ॥

सर्वाख्येव पापानि अस्माकं हर

हे-बालमूर्ते महाकाल-संहारिन् नाम ।

नाम अस्ति-ते गङ्गाधर-इति

पाययास्मान् अमृतधाराः नाम ।

रूपं अस्ति-ते लिङ्गाकृतिमत्

अगङ्गानि सूर्यसमानदीप्तीनि नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

तस्यैव अस्ति सर्वमेव आधिपत्यम्

सात्सगति यः ओंकारं (प्राणाभ्यासात्मयोगेन) नाम ।

सोऽहमिति-मन्त्रं ज्ञास्यति स-एव सारात्मकम्

भान्तिमात्रमेव मन्त्रसे संसारं नाम ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥

अनुग्रहकिय अंबार्

निम च्यानि दर्बारो वे ।

पाफ् घञ् व्यन् व्यन् चार्

सूत्य दर्म-व्यचारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥

साम-वौदस् स्य व्यस्तार्

दिम् प्रौम-सेतारो वे ।

वानिय म्याञ्ज कन् दार्

हा बस्मादारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥ १५८० ॥

देव आमृति क्षिह लाच्यार्

कर्तष्ख व्यञ् च्यारो वे ।

सूत्य सूत्य ह्यथ् चुह कमार्

तारक-दैत्य मारो वे ।

यिम् दिम् बव-सर तार्

शिव करुनावतारो वे ॥

कृष्णस् तफ् जफ् थार्

ब्वडनस् कुह तथारो वे ।

आगच्छ-मत्समीपे इहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव इयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

अनुग्रहस्य (त्वदनुग्रहपूर्वकत्वविर्द्धमार्गण) राशीन्

नयिष्यामि त्वदीयायां पदसंसदि नाम ।

पापकर्म पुण्यकर्म भिन्नं भिन्नं विचिनु

सह-कृत्वा विचारात्मधर्म नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे इहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव इयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

सामवेदं (तत्त्वैवनुसागभवत्कीर्तिगानसामर्थ्यं) मयि विस्तारय

(तदर्थं) इहि-मे रागात्मिकां-वीणां नाम ।

(तत्प्रदानानन्तरं) वाण्याः-मदीयायाः कर्णैर्निधंहि

अङ्गः (हन्त) भस्मपरिमलिताङ्गः नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे इहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव इयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ १५८० ॥

इवाः समागताः (संपन्नाः) सत्ति निमुपायाः (उद्देगातिशयस्)

कुम-नाम-तेषां अतःपरं रक्षोपायं नाम ।

सह सहायं धृत्वा त्वं कार्तिकेयम्*

तारकाख्यदैवं जहि नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे इहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव इयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वकीयालापः) कृष्णाख्यस्य तपः जपं (च) अकृतमेव-

कृतमिव संकलय

(यतोऽसौ) मज्जने (जन्ममरणाद्विषु) अस्ति सद्वद्व-एव नाम ।

* तन्मारणाय नियतं कार्तिकेयकुमारमुत्पादयेति भावः ॥

सोहृ रोज्यस् न ल्वकच्चार्
 कर्तस् व्वज् चारो वे ।
 यिम् दिम् बव-सर तार्
 शिव कहनावतारो वे ॥ ८३ ॥

94. PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO SIVA.

न्यथ् च्याज् पूजा शिव शंकर कर
 बस्मादर दर चोनुय् ब्रथ् ॥ १५८३ ॥
 चानि अनुग्रह-रस्तु कति उद्दर दर
 व्वङ्क लश्चा व्यम् पत ख्यथ् च्यथ् ।
 संच् च्याज् राथ् दह् हे दिगम्बर बर
 बस्मादर दर चोनुय् ब्रथ् ॥
 स्यकि-आठ् कुम् दया-सागर गर
 जल् कुम् बासान् फल् आस् ज्यथ् ।
 चेष्ट-हृतु यिथ् न नागनाथ अमर मर
 बस्मादर दर चोनुय् ब्रथ् ॥ १५८४ ॥
 कास्तम् अमर अज्ञर जर जर
 बास्तम् प्रत्यख् सूर्य-हितु न्यथ् ।
 जाज्-गाश् कर्तम् चन्द्रशेखर खर
 बस्मादर दर चोनुय् ब्रथ् ॥
 चानि नाव सूतिन् पाफ् हरिहर इर
 पान कुख् पाखना त संहार् अथ् ।

स्थिरतरं स्यास्यति-तस्य न ब्राह्मं (कौमारयैवनाद्यवस्थानम्)

कुरु-नाम-तस्य अधुना उपायं नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव इयाहेतोर्धुतावतार नाम ॥ ६३ ॥

पुनरपि श्रीशिवं स्तौति ॥ ६४ ॥

नित्यं तव पूजां हे-शिव शङ्कर कुर्याम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्गं स्यापयिष्यामि तवैव ब्रतम् ॥ १५८३ ॥

त्वदीयेन अनुग्रहेण-विना कुत्र-नाम हे-संसारादुद्भारक स्थिरोभविष्यामि

बुभुक्ता पिपासा अस्ति-मे अनुलग्ना जग्धा पौत्रा ।

आश्रया तवैव रात्रौः दिवसानि (च) हे दिगम्बर पूर्येयम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः ॥

सैकतिला-भूः अस्ति-मे हे-इयासागर यृहम्

जलरूपं अस्ति-मे भासमानं फलं* आगतोऽहं (यतः) जन्मनां ।

पिपासाबाधितः (एव) यथा न हे-नागनाथस्वरूप अमर मरिष्यामि

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः ॥ १५८५ ॥

अपनय-नाम-मे हे-अमर अजर निःशेषतया (ज्वरादिकं च)

भासमानो-भव-नाम प्रत्यक्षं सूर्यवत् नित्यम् ।

ज्ञानात्मप्रकाशं कुरु-नाम-मम हे-चन्द्रशेखर समुद्यतम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्गः ॥

त्वदीयेन नामा कारणेन (त्वत्स्मरणेन) पापं हे-हरिद्वरात्मन् अपाकुर्याम्

स्वयं असि पालनात्मा संहारात्मा च स्थित्यात्मा (तद्विरुद्धिरिति) ।

* धान्याद्यसंसारः सत्यतया नृगत्यणावद्वामते ॥

† सिकता जन्मिनस्वयमेव स्वभावः यद्विनाईत्वं शुष्ट्यते ॥

बक्ति बाव च्यानि मन् बागम्बर बर
 बस्मादर दर चोनुय् ब्रथ् ॥
 प्रौम अशु कुम् वसान् च्यानि बज्यर ज्यर
 जन् च्यम् नेचन् मङ्ग-बाग् ब्यथ् ।
 बक्ति-शूख् च्यानिय् हे परात्पर पर
 बस्मादर दर चोनुय् ब्रथ् ॥
 पूरि पश्चिम दक्षिण व्यत्तर तर
 मोह-स्थन्दि व्यचारच नावि-क्यथ् ।
 कृष्णस् गङ्गात् केशव बव-सर सर
 बस्मादर दर चोनुय् ब्रथ् ॥ ८४ ॥

होश् दिम् लगयो पंपोश्-पादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ १५८० ॥
 योगियन्-हन्दि योग प्रानियन्-हन्दि प्रान
 ज्ञानियन्-हन्दि हा ज्ञानो ।
 च्यानि प्रसाद सूख् स्थद् किंह् तफ् सादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 अच्यत च्यानि-सूख् च्यत्तुकुय् चेनुन्
 न-त गङ्गि मेनुन् कञ्जल्यन् पोञ्ज् ।
 प्रौम-जल् कुय् बुज्ञान् बाव-नागराद-
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥

भक्तिविद्यानेन भावनया (च) तव मनः हे-वागम्बर पूर्णीकुर्याम्

हे-भस्मपरिमतिताङ्गः ॥

प्रेमपूर्णं अश्रु अस्ति-मे निःपतत् तवैव माहात्म्यं न प्रवाहवत्

इव अस्ति-मे नेत्रयोः मध्यभागं वितस्तानदी ।

भक्तिपूर्णस्त्रोकान् तवैव हे परात्पर पठिष्यामि

हे-भस्मपरिमतिताङ्गः ॥

पूर्वस्मात् पश्चिमात् इन्द्रियातः उत्तरतः निस्तरयम्

मोहात्मसिभ्युनद्याः विचारात्मिकायां नौकायामेव ।

(तदर्थं) कृष्णाख्यस्य (मे) संपद्ग्रस्व-नाम हे-केशव भव-सरसि-अस्ति-न्
परीक्षितः

हे-भस्मपरिमतिताङ्गः ॥ ६४ ॥

पुनरपि स्वेष्टप्रार्थनपूर्वकं श्रौषिग्वं स्तौति ॥ ६५ ॥

चेतनां इहि-मे उपहारौभवेयं-तव पद्मसदृशपादयोः

हन्त साधूनामपि साधो हन्त ॥ १५६० ॥

हे-योगिनामपि योगरूपं प्राणिनामपि प्राणरूपं

ज्ञानिनामपि हन्त ज्ञानरूप ।

त्वदीयेन प्रसादेन कारणेन सिद्धाः सर्वत तपः साधयन्तः

हन्त साधूनामपि० ॥

चित्तरहित तवैव हेतुना (प्रसादेन) चित्तस्थापि चेतनत्वं (अस्ति)

अन्यथा संपत्स्यति मानमिव काण्डोलेषु जलस्य ।

प्रेमातिशयात्मकं-जलं अस्ति-ते उद्दक्षत् भक्तयात्माखातेषु

हन्त साधूनामपि० ॥

ब्रह्म-जन्मस् यिथ् कुस् न ब्रह्म-स्मरचू
 वुक् म स्याज्ञ राचस-प्रकृचू कुन् ।
 चानि सूत्य् बक्य् चाज्ञ् करू प्रहादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 पूरन-धरश अम् चाज्ञय् लादन्
 प्रनव-पान् वन्दहाय् पादन् त्तन् ।
 नाद-ब्यन्द कन् थाव् सान्यन् नादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 अचार-नेचन् जाज्ञ-गाश् अन् क्षिह् अनि
 हर हरम्बख च्यथ् दिमहाय् वनि ।
 निष्कल-मन निष्काम रामरादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ १५८५ ॥
 अनुयह् च्योनु गङ्कि आसुनु सादन्
 क्याह् कुह् पापन् कमन् ज्यादन् यठ् ।
 दय् कुख् त चय् कर् सान्यन् अपरादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 क्षण् अय् चाज्ञ कपटज्ञ-तल नेरिहे
 अद कति पैरिहे ज्याम नवि नवि ।
 पुश कति यथिहेस् होज्ञन् त रादन्
 हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥
 कृपि मङ्ग् अय् तस् कृच्यराह् बनिहे
 अद कति वनिहे जेष्वर् यूतु ।

त्राञ्छणातिजन्मनि आगात्य अस्मि न त्रहम्मुतौ

ईक्षस्व मा मदीयां रात्सप्रकृतिं प्रति ।

त्वदीयेन कारणेन (प्रसादेन) भक्तिः त्वदीया कृता प्रह्लादेन
हन्त साधूनामपि० ॥

हे-पूर्णपुरुषात्मन् अस्ति-मयि तवैव अनुकम्पा

हे-प्रणव स्वात्मानं उपहारौकुर्याम-ते पादेषु (वेदात्मकेषु) चतुर्षे ।

हे-नादबिन्द्रात्मन् कर्णौ निधेहि आस्माकीनेषु करणाक्रन्तेषु
हन्त साधूनामपि० ॥

विचारात्मनेत्रयोः ज्ञानात्मप्रकाशं समानय स्मो (यतः) अभ्याः (वयम्)
हे-हर हरमुखाख्यगिरिक्षेत्रे तवैव अदास्याम-ते अन्वेषणानि ।

निरपेक्षेण-मनसा हे-निष्काम रामरादन्-नाम्नि-क्षेत्रे
हन्त साधूनामपि० ॥ १५६५ ॥

अनुग्रहः त्वदीयः भवितव्यः साधूनाम्

किं-नाम अस्ति पापानां अल्पानां बहूनां (वा) (विचारणां)
प्रति* ।

ईश्वरः असि नाशं च विधेहि अस्माकं अपराधानाम्

हन्त साधूनामपि० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) क्रृष्णाख्यः चेत् तत्र (वस्त्रादि) भिदात्मपरौ-
क्षातः निरगमिष्यत्
तदा कुत्र-नाम अवसिष्यत् वसनानि नृतानि नृतानि ।

(पुनश्च) अपर्यासं कुत्र-नाम आपतिष्यत्तस्य वस्त्रपार्श्वभागेषु वस्त्रदैर्घ्य-
भागेषु च
हन्त साधूनामपि० ॥

अप्रत्यक्षभाषणात्मक (मानसव्यवहारस्य) मध्ये यदि तस्य संग्रहात्मकता
(उपायान्तरं) समभविष्यत्

तदा कुत्र-नाम अकथयिष्यत् दैर्घ्यं इयत् ।

* दयालवः सन्तः पापनूनाधिकं न विचारयन्ति । समानामेव सर्वे यु
इथामाविष्कुर्वन्ति ॥

याद् अथ रोजहस् वुञ्च कुम् आदन्
हा सादन्-हन्दि सादो हो ॥ ८५ ॥

96 IMPOSSIBILITY OF DESCRIBING ŚIVA.

निरञ्जन् वातिथ्य एव शूञ्ज-थानस् ।

निशानाह् कुम् वनय् तस् वे-निशानस् ॥ १५८८ ॥ ८६ ॥

97. PRAISE OF ŚIVA ON HIS DEPARTURE FOR THE FOREST.

रूप-रस्ति कुम् ज्ञानि कमि-सन नयि गोख् ।

दय गोख् शूञ्ज-शय द्वयि विजान् ॥ १६०० ॥

साद-सत्संगकि निर्नय-पय गोख् ।

ज्ञितेन्द्रिय गोख् लय-स्थान् ॥

साद नाद-ब्यन्द वानिय-हन्दि वन गोख् ।

निष्कल भन गोख् निरविमान् ॥

आनन्द बूगनि आनन्दगन गोख् ।

निरञ्जन गोख् एठ शूञ्ज-थान् ॥

अद्वैत अच्यत अन्तर्दान् गोख् ।

स्त्रृत्य ज्ञान गोख् ज्ञान्-हञ्ज ज्ञान् ॥

केवल पनन्यन् निश बेगान गोख् ।

शिवनाथ पान गोख् शक्तिय-सान् ॥ १६०५ ॥ ८७ ॥

98. THE AUTHOR AND MĒNĀ PROCLAIM DEVOTION ON ŚIVA'S DEPARTURE.

लत लायिथ् संसारस्

पत-लारस् लतिय ॥ १६०६ ॥

स्मृतिगतः चेत् तिष्ठणास्तस्य अधुनापि अस्ति-तस्य अवकाशः (कथन-
निवृत्तेः)
हन्त साधुनामपि० ॥ ६५ ॥

ग्रन्थकृदक्तिः ॥ ८६ ॥

निरञ्जनः प्राप्यैव समापतिः (द्रुतमेव प्रापत्) एहादिनिर्मितिरहिते
(ज्योतिः स्वरूपात्म) प्रदेशे
लक्षणादिकं कः वन्ध्यामि (वक्तुं शक्तुयां) तस्य निर्लक्षणस्य ॥
१५९९ ॥ ६६ ॥

याचामनु सुतिप्रस्तावना ॥ ८७ ॥

हे-रूपरहित कः जानाति कथा-स्वित् अधित्यक्या गतस्त्वम् ।

हे-ईश्वर गतस्त्वं शून्यप्रदेशे (परमचिदाकाशे) संगृद्धा (स्वशक्त्या-
त्मकं) विज्ञानम् ॥ १६०० ॥

साधुसत्सङ्गस्य हे-निर्णयस्य-अभिज्ञान गतश्च-त्वम् ।

जितेन्द्रिय गतस्त्वं (सत्तामात्रात्मकं) लयस्यानम् ॥

हे-साधो नादविज्ञात्मन् वाण्यात्मकेन वनमार्गण गतस्त्वम् ।

निष्कलेन मनसा (सह) गतस्त्वं निरभिमानपदम् ॥

स्वानन्दं भोक्तुं हे-आनन्दघन गतस्त्वम् ।

हे-निरञ्जन गतस्त्वं शून्यस्यानादप्युपरिस्थानं (चिदाकाश-
लयस्यानम्) ॥

हे-अद्वैतस्वरूप अन्तःकरणाद्यतौत अन्तर्धानं गतस्त्वम् ।

सह-धृत्वा हे-ज्ञान गतस्त्वं ज्ञप्तिरपि ज्ञानरूपम् ॥

हे-केवलात्मन् स्वकीयानां समीपतः पररूपः संपन्नस्त्वम् ।

हे-शिवनाथ स्वयं गतस्त्वं स्वशक्त्या-सह ॥ १६०५ ॥ ६७ ॥

श्रीशिवस्य दूरगतिमधिगत्य तदनुरागातिशयं स्वैराग्य-

पुरःसरं प्रस्तौति ग्रन्थकृत् मेना च ॥ ६८ ॥

लक्षणादातान् प्रक्षिप्य (तिरस्तुत्य) संसारे

अनुधाविष्यामि-तं हे-नायिके ॥ १६०६ ॥

हंस-नादकिस् ज्यानवारस्
 नौलि ज्याम किस् कृतिय ।
 दुफि तार्यम् हंसदारस्
 पत-लारस् लतिय ॥
 सूर् कर् तर्मि अंदकारस्
 युस् वर् सूरमतिय ।
 व्वति दारनाय द्यान् दारस्
 पत-लारस् लतिय ॥
 अथ् तौज-रुफ् आकारस्
 फेर ब्रूंठि तय् पतिय ।
 पाँपुर् ज़न् गत-मारस्
 पत-लारस् लतिय ॥
 लोल फंबकिस् अंबारस्
 यह् म्य दिच् सूरमतिय ।
 सह् कुम् व्वञ् कति प्रारस्
 पत-लारस् लतिय ॥ १६१० ॥
 आरवल् मझ् लोल-नारस्
 दज्-मच् अह् प्रीम सूतिय ।
 शहज्यारस् अह् मझ् आरस्
 पत-लारस् लतिय ॥
 न्यथ् लगहा सझ्यारस्
 सथ् बासनाव् सतिय ।

(यस) हं सनादात्मनः विहङ्गस्य*

वसितानि वस्त्वाणि सन्ति शुक्लानि ।

उद्यनं तारयिष्यति-मे (उद्यौय लङ्घयिष्यति) हं सदाराख्यगिरिम्
अनुधाविष्यामि-तं० ॥

भस्म कृतं (संपादितं) तेन (तदीयस्य) मोहात्मान्यकारस्य
यः वृतः भस्मप्रमत्तेन-तेन ।

(तदर्थं) अहमपि धारण्या धानं धारयेयं-तस्य
अनुधाविष्यामि-तं० ॥

असुष्य तेजोरूपस्य आकारस्य
संचरेयं पुरस्तात् अपि पश्चात् ।

पतञ्जः इव स्वात्मसमर्पणं (स्वात्मार्पणगतिम्) कुर्यामस्याहं
अनुधाविष्यामि-तं० ॥

अतिस्तेहात्मनः पितृनः कूटस्य

अग्निशिखा मदीयस्य इत्ता (उज्ज्ञाविता) भस्मपरिमलमत्तेनानेन ।

(परन्तु) आर्द्रत्वं (प्रतिब्रह्मात्मकं) (पितृनः) अस्ति-मे अतः-परं कुत्र-
नाम प्रतीक्षिष्य
अनुधाविष्यामि-तं० ॥ १६१० ॥

पौत्रवर्णपुष्पविशेषः (इव) मध्ये अनुरागात्मज्ज्वलने
इग्धौभूता अस्ति प्रेमणा हेतुना ।

शैतलप्रायस्य अस्ति मध्ये नदीरूपाटव्याः

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

नियं लग्नो-भवयं-नाम सदिचारे

(ये न) सत्यात्मत्वं भासमानं-कुम चे-सति (परमशक्ते) ।

* विशुद्धसत्त्वपरिवृत्तस्य हं सनादात्मनश्चिदाकाशसंचारशीलस्य शिवस्येत्यर्थः ।

खर् फिरम् च्यथ् सेतारस्

पत-लारस् लतिय ॥

वन्दुन् कुम् पान् यारस्

अन्दुन् कुम् इतिय ।

चन्दुन् गोम् देवदारस्

पत-लारस् लतिय ॥

यज् व्वक् खन्द्य-नारस्

इति आसिथ् कुह् ततिय ।

वनवनस्य कन् दारस्

पत-लारस् लतिय ॥

क्षाल मारि मारि ल्वकच्चारस्

करि म्य पोशन् छतिय ।

गेरि लागस् जटदारस्

पत-लारस् लतिय ॥ १६१५ ॥

कृष्णन् दफ्त बाल-यारस्

करिहेस् नालमतिय ।

मेलि शस्त्र त संगि-फारस्

पत-लारस् लतिय ॥ ८८ ॥

99. WHAT MĒNĀ AND THE PEOPLE SAID TO EACH OTHER WHEN
ŚIVA DEPARTED.

हर हरम्बख-वन् गोम्* ह्यथ् उमाय ।

च्यथ् आनन्द-गन् गोम् ह्यथ् मायाय ॥ १६१७ ॥

* अस्मिन् खण्डे “हर हरम्बख-वन् गोम्” इति प्रतिपदान्ताधीभागेष्वनुष्ठः ॥

स्मृतिरूपं-नादं प्रवर्तय-मे चित्तात्मकायां वल्लभाम्

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

उपहृतव्यः अस्ति-मे स्वात्मा स्वात्मरूपाय

(किंतु) समाप्त्वं अस्ति-मे इहैव ।

चन्दनं संपद्मं-मे देवदासदासणः*

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

उच्चैर्गीतिभ्वनिः समुद्रतः स्वन्दरिनार-नाम्नि-प्रसिद्धे-वनदेवतास्थाने

इहैव भूत्वा अस्ति (सः) तत्रैव ।

(तद्विघ्यकस्य) कौर्तिर्गानस्य-कृते कर्मा निधास्यामि

अनुधाविष्यामि-तं० ॥

भग्नासंचारान् इत्वा इत्वा ब्राल्यावस्थायाम्

कृताः मया पुष्पाणां काखडोलपूरं-निचयाः ।

(तानि) शिरसि संयोजयेयं-तस्य जटामुकुटधारिणः

अनुधाविष्यामि-तं० ॥ १६१५ ॥

कृष्णस्य (संबन्धि विज्ञापनादि) कथय-नाम ब्रालसखये

(यथा) कुर्यात्-नाम-तस्य आलिङ्गनानि ।

(येन हेतुना) संगतं-भविष्यति शस्त्रं (इव) च (परस्परं) स्पर्शमणिः

अनुधाविष्यामि-तं० ॥ ६८ ॥

लोकोक्तिर्मनया सह निर्याणकाले शिवयोः ॥ ६६ ॥

महादेवः हरमुखाख्यं-वनं गतो-मम युहौत्वा उमाम् ।

चित्तं-इव आनन्दघनौभूतं गतं-मम युहौत्वा मायाम् ॥ १६१७ ॥

* देवार्चने चन्दनार्थं देवादारु निवेद्यते । तच्च क्रमशो क्षैत्रमात्रं यथा लौनं भवति तथा मच्छरौरैरमपि भवत्विति बोध्यम् ॥

राम रामरादन् गोम् ह्यथ सौताय ।
 नर-नारायण् गोम् तपच ज्याय ॥
 अशिस्य कति छन् गोम् तसज्ज्य माय ।
 वन क्याह वर्तन् गोम् अथ शूङ्ग-शाय ॥
 अन्दकार अर्पन् गोम् अहन्ताय ।
 निर्वन् दिथ त ग्वन् गोम् व्यपासनाय ॥ १६५० ॥
 मिलनाविथ इन् गोम् दिथ निष्ठाय ।
 दृष्टि-तल सज्जन् गोम् मङ्ग दारनाय ॥
 खफल प्रदख्यन् गोम् गरि याम् द्राय ।
 विश्वरूप हन्-हन् गोम् कुञ्ज चाय ॥
 दृष्टि-तल चिकुवन् गोम् मङ्ग तुर्याय ।
 कृष्णस पत मन् गोम् व्यजू राधाय ॥ १६५१ ॥

100. LAMENTATION OF MĒNĀ ON ŚIVA'S DEPARTURE.

च्यु विन् कहि द्यन् ह्यक गुजराविथ
 कस् गोख चाविथ हे-शंभो ॥ १६५४ ॥
 अज्ञानय कुम् वथ रावराविथ
 कोचन् मङ्ग फिरनाविथ म्य ।
 ज्ञफेरस् छुन्तम् व्यजू वथ हाविथ
 कस् गोख चाविथ हे-शंभो ॥ १६५५ ॥
 अनु कुस् त पकनस् हत-ब्वङ वत छ्यम
 पत छम् लारान् मन-कामना ।

श्रीरामः रामरादनाख्योपत्यकात्तेवप्रदेशं गतो-मे यहौत्वा सौताम् ।

नर-नारायणः गतो-मे तपसः स्थाने (ब्रह्मिकाश्रमे) ॥

अशुणश्च कुत्र-नाम क्रेदः संपद्मो-मे तस्यैव प्रौद्या ।

कथयिष्यामि किं तुतं संपद्मं-मे अस्य शून्य-स्थानस्य ॥

अन्धकारमिव समर्पितं संपद्मं-मे अहन्तायाः ।

निर्गुणतां दत्त्वा गुणः च गतो-मे उपासनायाः ॥ १६२० ॥

संगमय हौ गतो-मे दत्त्वा निष्ठाम् ।

दृष्टित-एव सज्जनः गतो-मे मध्यं धारणायाः ॥

समुत्पद्मस्तफलं प्रदक्षिणं संपद्मं-मे गृहात् यावत् निर्गताहम् ।

जगद्रूपत्वं प्रत्यंशे संपद्मं-मे एकस्याः अवस्थायाः ॥

दृष्टित-एव त्रिभुवनं गतं-मे मध्ये तुरीयायाः ।

कृष्णस्य (विष्णोः ग्रन्थकर्तुश्च) पश्चात् मनः गतं-मे बुद्धिग्रात्मिकायाः
राधिकायाः ॥ ९९ ॥

मेनाया उक्ति ॥ १०० ॥

त्वामेव विना केन-प्रकारेण दिनानि शक्तुयां व्यत्येतुम्

कं गतस्त्वं परित्यज्य हे-कल्याणप्रभव ॥ १६२४ ॥

अच्छानमेव अस्ति-मम सत्यमार्गं विनाश्य (विस्तार्य)

अल्यानां-मार्गविशेषाणां मध्ये परिभ्रान्त्य मां (स्थितम्) ।

चतुष्पद्ये निपातय (निर्दर्शय) -नाम-मे अधुना मार्गं प्रदर्शय

कं गतस्त्वं ॥ १६२५ ॥

अन्धः अस्ति तु गमनाय शतशः मार्गाः सन्ति-मे

पश्चात् अस्ति-मे धावन्ती मनसो-वासना ।

शून्या गङ्गुन् म्य च्य पथर् पाविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
 दया चात्र् आय् अज्-ताज् अकान्
 यथ् मङ्गिलस् लूख् पकान्-गैय् ।
 कंबस् षट् कुख् म्य चलान् साविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
 ज्य-संस्ति च्यथ् अथि ओसु दय-लोनुय्
 बूजिथ् जोनुय् न चोनु महिमा ।
 सत्य-देव कति जोनुख् पर्जनाविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
 क्रौरि-मङ्ग खार् म्योन् ब्वडुमत् पानय्
 भगवान् दयावानय् कुख् ।
 यिथु न दय् नावस् गङ्गय् मन्दङ्गाविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
 कायाय काठिस्-षट् कुस् ब्वह् खसिथ्
 रोजुन् त वसिथ् प्यन् कुम् कूठ् ।
 दर्मस् ब्राह्मनस् निम् म्वकलाविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥ १६३० ॥
 कुस् वोतुमत् नख शम्-शेरि दंदर्य
 शंगिथ् कुस् मुह न्यंदर्य मङ्ग् ।
 चात्र् जेरि रस्तु कुस् ह्यक्यम् बुजनाविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

शोभते-तव-किं गमनं मां ते भूमौ निपात्य

कं गतस्त्वं० ॥

इयां (इयालुतां) त्वदीयां आगता-वयं अद्ग-पर्यन्तं विकत्यमानाः

यस्मिन् प्रयाणके जनाः अगच्छन् ।

अवटस्य पृष्ठे असि मां चलन् संवेश

कं गतस्त्वं० ॥

हे-जयनशील तवैव हस्ते (आयतं) आसौत् (नः) कर्मभाग्यम्

शुत्वा ज्ञातं न (ओतुं न शक्ता वयं) तव माहात्म्यम् ।

हे-सत्यस्वरूपदेव कुत्र-नाम अभिज्ञातस्त्वं उपलक्षितुम्

कं गतस्त्वं० ॥

कृपमध्यात् उद्गारय मदीयं ब्रुडितं आत्मानम्

हे-भगवन् महाइयालुः असि-त्वं (यतः) ।

यथा न इदं नामधेयं गच्छेयं हीपयित्वा

कं गतस्त्वं० ॥

कायात्मनि शूलपृष्ठे अस्मि अहं आसृद्य (आरुद्धः)

आस्थानं च निपात्य पतनं (च) अस्ति-से कष्टम् ।

धर्मार्थं (धर्मगौरवेण) ब्राह्मणं नय-मां उन्मोच्य

कं गतस्त्वं० ॥ १६३० ॥

अस्मि-अहं संप्राप्तः समीपं असेः धारायाः

सुप्तः अस्मि मोहात्मिकायाः निद्रायाः सध्ये ।

त्वदीयया प्रेरणया विना कः शक्तुयान्मां उद्गोधितुम्

कं गतस्त्वं० ॥

रुशिथ् स्य चलुहम् डौशिथ् वावय्
 न्यथनैनिसंथ् ब्रैंठ वावय् कुम् ।
 स्यदच्छ-हन्दु ज्यामाह् थवुम् पैराविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
 नफ्चंत् बाँबूरु छ्यम् तंबलाविथ्
 दय-नाव् च्योनु मश्वराविथ् स्य ।
 कस् श्यक् पनुनु इथु हाल् बाविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
 रनु कुस् योमत् मज्ज् मैदानस्
 आशावानस् म यूत् प्रारनाव् ।
 अदा दिहम् ना अनिय् मननाविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
 कष्णस् च्य् यूतु दीन् गङ्गराविथ्
 मो कुन् चाविथ् लूकन् तान् ।
 विष्वर्पन् निन् स्वख् प्रावनाविथ्
 कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥ १६३५ ॥ १०० ॥

कृपा कर्तम् हरिः-हरय्
 ब्वह् क्याह् करय् जोर् ॥ १६३६ ॥
 लूसिथ् योमत् कुस् बुज्यरय्
 खतमत् कम् बडु बोर् ।

रुषित्वा मां चलितस्त्वं-मां दृष्टा भावेन

नग्नप्रायस्यैव (मम) पुरस्तात् वायुः अस्ति-मे (सुखवायुर्गन्तुं
निरुण्डि)।

सिद्धुगात्मकं वसनं निर्धन्हि-मयि आभूष्य

कं गतस्त्वं० ॥

उदरपूर्तीच्छात्मा संधमः अस्ति-मे चज्जलौकृत्य

ईश्वर-नाम त्वदीयं विसार्य माम् ।

कस्मै शक्तयां स्वकौयं ईदृक् वृत्तं प्रकटीकर्तुं (अभिप्रायेण)

कं गतस्त्वं० ॥

कुकरः अस्ति पतितः मध्ये दीर्घस्यलग्नायदेशस्य

धृताशं मा इयत् प्रतीक्षय (माम्) ।

(तदर्थं) श्रद्धां दास्यसि-मे स्वित् (या) आनयिष्यति-त्वां सान्त्वयित्वा

कं गतस्त्वं० ॥

(अन्यकर्तुः स्वनिवेदनं) कृष्णाख्यं (मां) त्वमेव इयन्तं दीनं संकलय

मा-नाम प्रक्षिप परित्यज्य लोकानां आयत्तायाम् ।

ईश्वरार्थं नय-तं (मां) सुखं प्रापय (अनुभावं)

कं गतस्त्वं० ॥ १६३५ ॥ १०० ॥

पुनरेकत्वेन वर्त्तमानौ हरिहरौ समुपलक्ष्य

स्वप्रार्थनपूर्वकं स्तौति ॥ १०१ ॥

कृपां कुरु-नाम-मयि हे-हर्यभिन्नहर

(तत्र) अहं किं-नाम करिष्यामि हहम्* ॥ १६३६ ॥

आन्त्वा निपतितः अस्ति स्याविरेण

आरुद्धः अस्ति-मयि महान् भारः ।

* मर्वशा इसमर्शस्वत्पायोग्यो इस्तौति भावः ।

इथं पञ्चालस् क्यथ-पाठि तरय्
 ब्वह् क्याह् करय् जोर् ॥
 आर कुह् वज्ञान् ब्वगनि दरय्
 वार कुह् करान् शोर् ।
 कृप कुह् करान् समन्दरय्
 ब्वह् क्याह् करय् जोर् ॥
 वैनि वैनि यच् गोस् क्षुच् अन्दरय्
 ननन् जन् कुस् चोर् ।
 कृपि-हन्दु सख् दिम् योगेश्वरय्
 ब्वह् क्याह् करय् जोर् ॥
 पख व्यम् जर्यमच् कुम् जरजरय्
 बन्योमतु कुस् मोर् ।
 हून् कुस् खरन्-हन्दि आरचरय्
 ब्वह् क्याह् करय् जोर् ॥ १६४० ॥
 सन्मख् रोज्ञतम् श्याम-खन्दरय्
 प्रबाथ् हिव् त्तपोर् ।
 पंपोशस् यिथु न दह् लगि दरय्
 ब्वह् क्याह् करय् जोर् ॥
 आवास च्यानि-स्त्र्य् गामति क्षिह् खरय्
 अन्नःकरन् चोर् ।
 म्य बास् प्रकाश-रुफ् ईश्वरय्
 ब्वह् क्याह् करय् जोर् ॥

ईदृशस्य (सप्तारात्मनः) पञ्चालगिरेः केन-प्रकारेण निक्षीर्णो-भवेयम्
अहं किं-नाम० ॥

(ईदृशावस्थायां) गिरिसरित् अस्ति प्रवाहधनिं-कुर्वन्ती उत्तानेन
सुषु अस्ति कुर्वन्ती महाकोलाहलम् ।

मौनं अस्ति कुर्वन् (कुर्वन्ती वा) समुद्रः (समुद्रं प्राप्य वा)
अहं किं-नाम० ॥

उद्धा उद्धा अतिशयेन संपद्मो-इहं निःसारः अन्तरेव
खातीभवन् इव अस्मि अतिमूढः ।

मौनविधानस्य सौख्यं देहि-मे हे-योगेश्वर
अहं किं-नाम० ॥

पक्षाः (इन्द्रियोऽसाधाः) सन्ति-मे स्वर्णोट्टङ्किताः (इव), अस्ति-मे
भौतिहतत्वम्
संभूतः अस्मि मयूरः ।

कुरुपः अस्मि पादसंबन्धिना अर्तिहतत्वेन
अहं किं-नाम० ॥ १६४० ॥

प्रत्यक्षीभूतः तिष्ठ-नाम-मे हे-श्यामसुन्दर
प्रभातकालः इव परितः ।

पद्मपुष्पस्येव यथा न दिवसः संयुक्तो-भवेत् निरोधे
अहं किं-नाम० ॥

आभासेन त्वदीयेन समागतानि सन्ति विकासस्थैर्यम्
अन्तःकरणानि चत्वारि (मनोबुद्धिरहंकारचित्तानि) ।

मम अनुभवगोचरो-भव-प्रत्यक्षं प्रकाशज्योतिः-स्वरूपः हे-ईश्वर
अहं किं-नाम० ॥

श-वन् वलंगिथ् कुख् शंकरय्
 शक्तिय चाज्ञ कुस् लोह् ।
 अगुनिस् दंगनाव् कुनिय् वरय्
 व्वह् क्याह् करय् जोर् ॥
 त्वरंगुं जन् म फिर् गर गरय्
 दह् बाजिगार् छा सोह् ।
 दुबार म डाल् यठ् खाल्-दरय्
 व्वह् क्याह् करय् जोर् ॥
 अन्दर् चानिय् जान गरय्
 हावुम् चूर्यम् पोर् ।
 तथ् मझ् रुजिथ् आनन्द् वरय्
 व्वह् क्याह् करय् जोर् ॥ १६४५ ॥
 कृष्णस् मुच्चराव् बावकि वरय्
 कुनिय् वरय् तोह् ।
 दथ् लर्य ह्यथ् च्यय् बसि अमरय्
 व्वह् क्याह् करय् जोर् ॥ १०१ ॥

सन्मवख् यित द्यान नित म्योनु मन्
 गुहिर्यूङ्गु* बनि काच्चबोटाह् जन् ॥ १६४७ ॥
 क्षय-संस्कु बय मध्द्रावि हन्-हन्
 प्रावनावि रुफ् च्योनु सनातन् ।

* गुहिर्यूङ्गु नाम कीटविशेषः कृष्णवर्णः सोऽस्मि यो गोमथेन गुस्तिकां विधाय
देवात्मसङ्गं परचितमिच्छन्तीत्याच्यायिका ॥

त्रीन्युणान् अतौत्य अस्ति-वर्तमानः हे-कल्याणकर

शक्तिः तव अस्ति संलग्नः ।

(सूत्रमिव) एकगुणं-सांसारिकगुणं द्विगुणं-कुरु-मां (मोत्सौख्यगुणं कुरु) एकेनैव वेष्टनेन (वरप्रदानेन)
अहं किं-नाम० ॥

शारिमात्रं (गोट) इव मा संचालय गेहे गेहे

अथं क्लद्धकरणशीलः अस्ति-किं दृष्टः ।

पुनर्वारं मा प्रक्षिप पृष्ठे प्रथमकल्यादिमगृहे (जनुरर्थं उद्दरे)

अहं किं-नाम० ॥

अन्तरेव प्रवेश ज्ञानात्मनि गृहे

प्रदर्शय चतुर्थीं पुरम्* ।

तत्य मध्ये स्थित्वा (स्थिरतया) परमानन्दं अधिगमिष्यामि

अहं किं-नाम० ॥ १६४५ ॥

कृष्णाख्यस्य (मम) उद्भाटय भक्तिरूपस्य द्वारस्य

एकेनैव आवर्तनं (वरप्रदानेन) अर्गलम् ।

अस्तिन् सद्गनि सह-धृत्वा त्वामेव निवासं-करिष्यति हे-अमर

अहं किं-नाम० ॥ १०१ ॥

पुनरपि प्रार्थयति ॥ १०२ ॥

साम्युख्यभावे आगच्छ-नाम स्वध्यानेन नय (वशीकुरु) मदौयं मनः

कौटविशेषः (भूमावप्यसमर्थगतिमान्) संपत्स्यति पुत्तिका (पक्षि-विशेषः) (अतिशीघ्रखगतिसमर्थः) इव ॥ १६४७ ॥

जयमेव-फलयन् भयं विस्मारयिष्यति अंशमंशम्

प्रापयिष्यति रूपं त्वदौयं सनातनात्मकम् ।

* अष्टापदचतुर्थकल्याणं प्रापय । जाग्रदाद्यवस्थाचयाद्विष्कास्य तुरौथपदं प्रापय ॥

चथ व्वद् मन् प्रान् करनावि अर्पन्
 गुहिर्यूङ्ग बनि काच्चबोटाह् जन् ॥
 आविश पनज्ञ म्याज्ञ राय् मज्ञ गन्
 म्यानि म्युख पनज्ञ रोचि कर् वर्तन् ।
 उन्मत्त-व्वद् म्याज्ञ होशस् अन्
 गुहिर्यूङ्ग बनि काच्चबोटाह् जन् ॥
 क्षेखु त अद्भु रोज्या अलि दज्जि वन्
 र्यहि मज्ञ क्षा चौजाह् वासन् ।
 सूर्यस् निश छा गट ठहरन्
 गुहिर्यूङ्ग बनि काच्चबोटाह् जन् ॥ १६५० ॥
 ननिस्य वल् वर्-दिनुकु वर्दन्
 नंगरन् कुह् ताले यठ संगरन् ।
 सोंत रोज्या कुलु हर्मतु-पन्
 गुहिर्यूङ्ग बनि काच्चबोटाह् जन् ॥
 अद क्याजि कुख् दय-गथ् हावन्
 अलि नारद कुय् बोज्जनावन् ।
 तिथि म्बन स्वनरस् म्बकलावन्
 गुहिर्यूङ्ग बनि काच्चबोटाह् जन् ॥
 दथा चाज्ञ पाफ् घञ्ज छा गज्जरन्
 पथ-कालि यठ आय् अकनावन् ।
 क्षणस् अथ प्रश्नस् व्वत्तर् वन्
 गुहिर्यूङ्ग बनि काच्चबोटाह् जन् ॥ १०९ ॥

चितं ब्रह्मिं मनः प्राणं (च) कारयिष्यति स्वमर्पितम्

कौटविशेषः० ॥

समावेशेन स्वकौशेन सदौयस्य अनुभवस्य मध्ये घनीभव

मदौयया द्वारा स्वकौशायां रुचौ कुम प्रवृत्तिं (वर्तनम्) ।

उन्मत्तभूतां-ब्रह्मिं मदौयां सृतिं (समाधानं) आनय

कौटविशेषः० ॥

शुष्कः च आर्द्धः अवशेष्यति-किं यदा इग्धं-भविष्यति वनम्

ज्वालायाः मध्ये अस्ति-किं वस्तुमात्रं भासमानम्* ।

सूर्यस्य समौपे अस्ति-किं तमित्वं स्थिरौभवन्

कौटविशेषः० ॥ १६५० ॥

नग्नस्य आच्छादय वरप्रदानात्मकं वसनम्

(यतः) नग्नानां (विरागिणां) अस्ति भाग्यं पुष्टे पर्वतानाम् ।

वसन्तकाले स्यास्यति-किं वृक्षः जीर्णपतितपर्णः

कौटविशेषः० ॥

तर्हि कुतः असि स्वैश्वर्यं प्रदर्शयन्

यदा-नाम नारदर्षिः अस्ति-त्वां आवयन् (विज्ञापितवानिति प्रसिद्धम्) ।

(येन) तादृशेन-गुणेन (युक्तस्य) स्वर्णकारस्य मुक्तिं-कुर्वनसि

कौटविशेषः० ॥

इयालुता त्वदौया पापं पुण्यं (च) अस्ति-किं संकलयन्तौ

(इत्यमेव) पूर्वतनकालात् प्रभृति आगताः (पुराविदः) शाश्व-
मानाः (प्रशंसन्तः) ।

ब्रह्मणाख्यस्य (मम) अस्य प्रश्नस्य उत्तरं कथय

कौटविशेषः० ॥ १०२ ॥

* ज्वालाो हि करौषदारुष्टादेकरूपोत्पत्तिः इति भावः ॥

103. EXHORTATION BY THE AUTHOR TO ATTAIN SALVATION BY MEANS OF YOGA PRACTICES.

सत्त्वं वति पर्वत् सथै बूमिकाय ज्ञान्
 ब्रह्मारन्द-गगनस् खस् साविदान्।
 मिलविथ् ज्ञान् च्यथ् चन्द्रम सूर्यं प्रान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान्॥१६५४॥
 दशमोद्धार-किनि वार कड् अमान्
 सुषुम्ण-मार्गकि स्फार सान्।
 वासनिय् वासना व्यपासना मान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान्॥१६५५॥
 ललौश्वरिय सोद् योगाह् ज्ञान्
 द्वादशान्त मंडलस् वातनोव् प्रान्।
 अनाहत-शब्द् बुक्तु प्रनव् सनिदान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान्॥
 शब्द-प्रकाश-दिप्य् आसूस् प्रज्ञालान्
 स्वठक्य्-खत निर्मल् वासान्।
 निष्कल्प् शशि-कलि अस्थिय् च्यवान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान्॥
 पनुदश कलाय कल्पना गलान्
 शोडश-कला आच् म्बचान्।
 पूर्वे अमावस्य झत-शेश् जन् रोक्षान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान्॥

यन्त्रकृत्-उक्तिः ॥ १०३ ॥

सत्यस्य मार्गं संचरस्व सप्त भूमिकाः जानीहि*

ब्रह्मरन्ध्राख्ये-चिदाकाशे आसह समाहितो-भूत्वा ।

संगमय जानीहि चित्तं चन्द्रमसं सूर्यं प्राणान्

(तादृशः) प्रापयिष्यति-त्वां योगः परमानन्दस्थानम् ॥ १६५४ ॥

दशमोद्गुराक्रमेण सुषु निष्कासय अत्यौसुकं (फलितोसुकफलो भव)

सुषुभ्याख्यनाडीमार्गस्य विस्तारेण (विकासेन) सह ।

(यत्र) भासमाना-भवेत्ते वासना (तामेव) उपासनं मानय

प्रापयिष्यति-त्वां योगः० ॥ १६५५ ॥

ललौश्वरीनाम्ब्रग-प्रसिद्धुया (अपि) साधितः योगः शोभनः

द्वादशान्त-नाम्नि भग्नले (ब्रह्मरन्ध्रे) संप्रापितः प्राणः ।

अनाहतशब्देन (शब्दरूपो वा) समौक्तिः प्रणवः संनिधानः

प्रापयिष्यति-त्वां योगः० ॥

(हंसेति) शब्दस्य-प्रकाशरूपा दीयिः आसीत्स्याः प्रज्वलन्ती

स्फटिकरत्नादपि निर्मला भासमाना ।

निष्कलतया (निरर्गलतया) शशिकलया (भालदेशस्यया योग-
प्रसिद्धुया) अमृतं पिबन्त्य

प्रापयिष्यति-त्वां योगः० ॥

पञ्चदशकलयाङ्गानेन कल्पना (वासनात्मिका) नश्नन्तौ (यस्याः)

घोडशी-कलात्मिका केवलं अवशिंघतौ ।

पूर्णीभूय अमावस्यायां हुतशेषः इव तिषुन्तौ

प्रापयिष्यति-त्वां योगः० ॥

* सप्तभूमिका नाम जानस्य शुभेच्छाविचारणातनुमानमत्त्वापन्निरमंभक्तिः
पदार्थभाविनी, तुर्यगात्म्याः ॥

दङ्गय् गव् परमश्वर् च-देविय-हन्तु स्थान्
 परम-दाम् अपूर्वं परम-स्थान् ।
 अपर् परापर् परपद् प्रदान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥
 गयव् गव् ज्ञान् तय् मुश्ख् गव् विज्ञान्
 शब्द-प्रकाशस् कुह् च्यमकावान् ।
 नेन बासनाव् कृष्णस् इथु निर्वान्
 प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १६६० ॥ १०३ ॥

104. THE WOMEN, AS GÖPIES, SING KRŚNA'S PRAISES.

कृष्णस् क्वारान् असि गय मचय्
 न्यसंफ् शबन् न्यन्दरि-हचय् ॥ १६६१ ॥
 नचन् नचन् वनन् छह् वचन्
 अन्दस् त मङ्गस् पानय् कुह् नचन् ।
 श्यामस् क्वारान् अक्रि गय छचय्
 कृष्णस् क्वारान् असि गय मचय् ॥
 तारा-मंडल् जन् आस शूबन्
 मुनीश्वरन् मन् ओसु लूबन् ।
 ज्ह ह जञ्ज छ्यथ् चलु त असि आस कचय्
 कृष्णस् क्वारान् असि गय मचय् ॥
 तिम जञ्ज जन् आस सूर्य-चन्द्रम्
 पानस् सूतिन् करुनख् संगम् ।

इदमेव संभवति परमशक्ते:-श्रीदेव्याः-परसंविदः (उत्पद्मामानं) धानम्
परमस्थानं अपूर्वं (लोकातौतं) परमानन्द(ब्रह्मा)स्थानम् ।
अपरात्मकं परापरात्मकं परपदं प्रधानम्
प्रापयिष्यति-त्वां योगः० ॥

घृतं (तद्रूपं) अस्ति ज्ञानं पुनः गन्धः अस्ति विज्ञानम्
शब्द-प्रकाशवस्थां अस्ति प्रकाशयन् ।
(तदेव) प्रत्यक्षं प्रकाशय कृष्णाख्यग्रन्थकर्त्त ईदृशं-एव निर्वाणम्
प्रापयिष्यति-त्वां योगः० ॥ १६६० ॥ १०३ ॥

खस्मिन् गोपौलमारोष्य पुनः कृष्णमुपलक्ष्य
जन्यस्त्रियो गायन्ति ॥ १०४ ॥

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः वयं संपद्नाः उन्मत्ताः
अर्धकाले रात्रेः निद्र्या-हताः ॥ १६६१ ॥
नर्तिल्वा नर्तिल्वा कथयन्त्यः स्मः वचनानि
अन्तभागात् मध्यभागे च स्वयमेव अस्ति नृत्यन् ।
सायन्तनकाले अन्विष्यन्तीनां-नः अक्षिणौ संपद्ने शुक्रवर्णं (अति-
प्रतीक्षाप्राप्त्या)
कृष्णं अन्विष्यन्त्यः वयं संपद्नाः उन्मत्ताः ॥

.तारकानां-मण्डलं इव आस्म-वयं शोभमानाः
(यद्दर्शनेन) मुनीश्वराणां मनः आसीत् लोलुभम् ।
हे-एव गोप्यौ सह-कृत्वा पलायितः तु वयं आस्म बह्यः
कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥
ते-हे स्त्रियौ इव आस्तां सूर्योचन्द्रमसौ
(यतः) स्वेन सह कृतस्तेन-तयोः संयोगः ।

पाताल् वङ्क किन आकाश खचय
 कृष्णस् क्वारान् असि गय मचय ॥
 तिहन्द्यन् कर्मन् कुह जै-जै-कारय
 इथु योख नाजन् खरीदारय ।
 नखस् ह्यचन् त जाजन् खचय
 कृष्णस् क्वारान् असि गय मचय ॥ १६६५ ॥
 पक्षितव् हन्-हन् वनि दिथ चावव
 कदम् तमि-सन्दि कुनि पर्जनावव ।
 प्रथम हचय अह मच गमचय
 कृष्णस् क्वारान् असि गय मचय ॥
 इथ दाज्ञराविथ क्वारनि द्राय
 राधा-कृष्णस् ह्यथ तिम आय ।
 पूर्व संपञ्च आसिथ कुचय
 कृष्णस् क्वारान् असि गय मचय ॥
 इथय-पाठिन् कृष्णस् मख हाव
 विष्वर्पन् म्याज्ञ व्यन्तु कन् थाव ।
 राधा बनिथ मझ-बाग नचय
 कृष्णस् क्वारान् असि गय मचय ॥ १०४ ॥

कृष्ण कुख मझ हनि-हनि लो-लो
 ननि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६६६ ॥

पाताललोकं अवतीर्ण किं-वा आकाशं आङ्गो

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥

तस्मं बन्धिनां सत्कर्मणां-भाग्यानां अस्ति जय-जय-कार-एव

(यासां) ईदृशः समापद्वस्तयोः ललितानां ग्राहकः-सः ।

स्वन्धयोः (पृष्ठे) संगृहीतास्तेन पुनः ज्ञातास्तेन लक्ष्य-एव

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥ १६६५ ॥

समागच्छत प्रतिदेशांशं मार्गणानि इत्वा व्यक्ष्यामः

पादचिह्नानि तस्य कुत्रापि उपलक्षिष्यामः ।

प्रिणा संवासाः स्मः उन्मत्ताः संपद्मा-वयम्

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥

इत्यमेव आधाय अन्वेषणाय निर्गताः

राधाऽभिन्नकृष्णं गृहीत्वा ताः आगताः ।

परिपूर्णाः संपद्मास्ताः भूत्वापि निस्साराः

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥

इत्यं प्रकारेणैव कृष्णाख्यस्य (मम) मुखं प्रदर्शय

परमेश्वरार्थं मम विज्ञासौ कर्णौ निधेहि ।

राधास्वरूपः भूत्वा मध्यभागे नर्तिष्यामि

कृष्णं अन्विष्यन्त्यः० ॥ १०४ ॥

पुनरपि कृष्णमुपलक्ष्य प्रार्थनस्तुतिः ॥ १०५ ॥

कृष्ण-एव असि मध्ये (अन्तरात्मा) प्रत्यंशं (सर्वसिद्धिगति) नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम मनोरूपायाः सुविज्ञेयाः नाम ॥ १६६६ ॥

सोऽय ब्रह्म-जन्मुक् मञ्जिमुयोर्

पासाह् यथि यिख् त न-त ह्रा म्य जोर् ।

व्यचार पुछ् च्य सूत्य् अनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६७० ॥

योगकिस् बामस्-यठ् म्य खारनाव्

दह् तार मञ्ज् रुदि म्य मो प्रारनाव् ।

म्बख् हाव् तन् लाग् तनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

राक्षि किम् च्यय् निश् वातनस् कूति

जोर निम् लडिय् ह्यथ् पानस् सूत्य् ।

च्यय् रस्त् न-त क्याह् म्य बनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

शरनागत-वत्सल् कुय् नाव्

दर्मस् इय् नावस् म मंदकाव् ।

बौर-दर्मय् चोनु ननि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

काम-कूद-लूब-मुज्जनु शिष्टपाल्

जेननि आव् म्य कस् वन हाल् ।

जोर निम् यिम् ओर-कनि लो-लो

वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

बक-वत्सल् कुख् बडु बस्त-बौर्

म्बकला॑विथ् निम् कृहम् गौर् ।

प्रेपयिष्यामि ब्राह्मणं नमत्वमेव (ब्राह्मणं) मध्यवर्तिसंदेशहरम्

माननेच्छा समापतेच्चेत्तव आगमिष्यसि तु अन्यथा अस्ति-किं मम
सामर्थ्यम् ।

विचारस्य कृते त्वां सह आनयिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥ १६७० ॥

योगात्मनि युहोर्ध्वपुरपठले मां आरोपय

दिवसानां त्रितयमात्रं मध्ये अवशिष्टं मम मा प्रतीक्षय ।

मुखं प्रदर्शय तनूं संगमय तन्वां नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

रक्षकाः (निरोधकाः) सन्ति-मे तवैव समौपे प्रापणार्थं कियन्तः (बहवः)

आग्रहेण नय-मां हठेन यहौत्वा स्वेन सह ।

त्वामेव विना अन्यथा किं मम संपत्स्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

शरणागतवस्तल-इति अस्ति-तव नामधेयम्

धर्मार्थं ईदृशं नामधेयं मा लज्जय ।

बौरधर्म-एव (सामर्थ्य) तव प्रकटीभविष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

कामात्मा क्रोधात्मा लोभात्मा मोहात्मा शिशुपालराजः

जेतुं (स्वयंवरे) आगतः मां कस्मै निवेदयिष्यामि वृत्तम् ।

हठात्प्रयृच्य नय-मां आगच्छ-मां प्रत्यक्षप्रदेशात् नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

हे-भक्तवस्तल असि महान् बलिष्ठवौरः

उन्मोच्य नय-मां कृत-ऐर्मे निरोधः (समावरणम्) ।

आरचर् म्योनु कुस् च्य वनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६३५ ॥
 अँकि लोसम् च्यय् बुँकि बुँकि यिम्
 दर्शन् दिम् त स्त्री पानस् निम् ।
 यिथु न जाह् अथ-वास् व्यनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
 द्यान-ज्ञाम्बवन्त्स् म्य कास् हान्
 वासनाय ज्ञाम्बवन्त्तौय सान् ।
 मन-मन् नित दाजि-कनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
 म्यानि संसार-यग्नकुय् माजु-मोलु
 हृफ्य् कर् जुवराव् मवकुकु ब्योलु ।
 बक्ति-कुल्यन्य् मवक्त व्यनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
 तन्-खख मन्-खख बाव् प्रावनाव्
 खख-म्बख कृष्णस् कृष्ण-म्बख हाव् ।
 अख् खखियाह् अख् बनि लो-लो
 वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १०५ ॥

मनोदुःखं मदीयं को-नाम त्वां निवेदयिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥ १६७५ ॥

अक्षिणी विश्रान्ते-मे त्वाभेव दृष्टा दृष्टा आगच्छ-मास्

दर्शनं देहि-मे पुनः सह स्वेन नय-मास् ।

यथा न जातु पाणिग्रहणं (संयोग आवयोः) किञ्चं-भविष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

धानात्मकस्य-जास्त्ववद्वक्षास्य मम अपनय निन्दास्

वासनात्मकायाः जास्त्ववत्याः सह ।

मनःस्वरूपं-स्थमन्तकमणिं नय दायार्थं नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

मदीयस्य संसारयश्चसः (प्रार्थिनौ) मातापितरौ*

परितृप्तौ कुम उत्पादय सुक्तिरूपं (मुक्ताफलात्मकं वा) बौजसुराँ ।

संदृढौभूतभक्तिरूपवृक्षाणां मुक्ताफलात्ममुक्तिफलं निपतिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

तनुसुखात्मक(भोग)मनःसुखात्म(मोक्ष)भावं प्रापय नः

अकस्मादेव कृष्णाख्यस्य (मम) कृष्णरूपमुखदर्शनं प्रदर्शय ।

एकः (प्रधानः) सुखौरूपः केवलः संपत्स्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥ १०५ ॥

शिवान्वेषणानुसारिणौस्तुतिः ॥ १०६ ॥

हे-बालरूप अन्विष्यामि-त्वां हरसुखाख्यगिरौ हे-कल्याणप्रभव

दत्त्वा हरिणस्य (इव) प्रुतानि प्रेत्या लौलागतिविशेषान्
हे-शम्भो ॥ १६८० ॥

* संसारे पितरौ पुत्रस्य यशः कामयतः ॥

† ऐसा ऐसौ लिखा रखिए गया ॥

निर्नय-नयि नुनरच दिमहाय वैनि
 बाव-बठि-बठि बेरि-बेरि सनि त व्यग्नि ।
 सोहम् हरम्बख पन्नाल शंभो
 बाल क्षाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥
 शहर गाम छय् सैर्-करनस् कम्म तारू
 खसि वसि छय् प्रान्-अपान छटवारू ।
 फेर व्यन्दच स्यन्दि-हन्दि नाल शंभो
 बाल क्षाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥
 यार-बल् छय् सूत्य बक्की-बाव् शंभो
 शक्कि-पातच डूँग तय् नाव शंभो ।
 वायनस् छिह् यथ् भैरव-विताल शंभो
 बाल क्षाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥
 बाल प्रारान् यट् गंग-आरन् छ्यस्
 लार्-तरफस् छय् पत लारन् छ्यस् ।
 गंग-बल छज्ज्य म्य संगर्-माल शंभो
 बाल क्षाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥
 तौज़-रूपुकु चान्युकु कुस् पन-पाँपुर्
 ज्योति-रूप लोल-नार चानि सूर् मल पूर् ।
 देह-अन्दकार-लथ् च्य-पथ् जाल शंभो
 बाल क्षाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १६८५ ॥
 लोल-नार चानि दृज़-मृचू छ्यस् आरवल्
 बमादार वार वार वस्त यार-बल् ।

निर्णयात्मविपिने नुनर्-नामग्रामप्रदेशस्य इद्यां-ते मार्गणानि

भावनात्मकूलेषु-कूलेषु प्रति-क्षेत्रसीमारोधसि (यत्र) निम्नप्राया-
देशाः उन्नतप्रायाश्च ।

मोऽहं (इत्येव) हरमुखाख्यं पार्वतीयस्थले हें-शम्भो

हें-बालरूप-अन्विष्ट्यामि-त्वां हरमुखाख्यगिरौ हें-शम्भो ॥

प्रतिनगरं प्रतिग्रामं अस्ति-ते संचारकरणस्य को-नाम विलम्बः

आरोदुं अवरोदुं अस्ति-ते प्राणापानरूपा अल्पनौका* ।

संचरस्व चित्तात्मिकायां सिन्धुनद्याः कुल्यायां हें-शम्भो

हें-बालरूप अन्विष्ट्यामि-त्वां० ॥

सनिःश्रेणिकनदौस्तानादिस्यानं सन्ति-ते (नावः) संगताः भक्तिश्चभावना
(च) हें-कल्याणप्रभव

(यत्र) शक्तिपातात्मिकाः (अनुग्रहात्मिकाः) महानौकाः पुनः नौकाः
हें-शम्भो ।

नाविकाः (च) सन्ति यस्मिन् भैरव-समूहाः वेतालाः हें-शम्भो

हें-बालरूप अन्विष्ट्यामि-त्वां० ॥

बालरूपाहमपि प्रतीक्षमाना पृष्ठेषु सुकुटगङ्गाटवौनां अस्मि

लार् (लहर) पुरगणप्रान्ते त्वामेव अनु धावन्ती अस्मि ।

(येन तथानुधावनेन) गङ्गातीर्थं विकसिताः से गिरिमालाः† हें-शम्भो

हें-बालरूप अन्विष्ट्यामि-त्वां० ॥

तेजोमयस्वरूपस्य त्वदीयस्य अस्मि पतङ्गः

हें-ज्योतिःस्वरूप प्रेमात्माग्निना त्वदीयेन भस्म परिमलिष्यामि
पूर्णतयाफू ।

देहात्मबुद्धरूपकाररूपं तत्त्वं त्वामनु दाहयिष्यामि हें-शम्भो

हें-बालरूप अन्विष्ट्यामि-त्वां० ॥ १६८५ ॥

प्रेमात्माग्निना त्वदीयेन दग्धीभूता अस्म्यहं आशवल-नामपुष्पविशेषात्मिका

हें-भस्मलिताङ्गः शनैः शनैः अवतार-नाम नदौस्तानोपयोगस्थानम् ।

* या महानदौषु महावायसंभवेऽपि चालयितुं शक्यते ॥

† गिरिमालास्वरूपोदयः संपन्न इति भावः ॥

‡ स्त्र-फाह, मल-पूर्, इति यामौ प्रसिद्धौ ॥

हार आर-हिय् शंगूस कंडि-जाल शंभो
 बाल छाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥

 ह्स हंस पखि खार् हरम्बख् बालस्
 यार् हिहु कर् वन्दस् त चृत-कालस् ।
 यारिथ् बुर्ज-ज्याम जोरि-शाल शंभो
 बाल छाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥

 दश-मुज म्य मशि कति चोनुय् स्यह्
 लश्य मिलनावि अग्रस् सूतिन् र्यह् ।
 म्बक्थ प्राव चाव अशञ्ज चाल शंभो
 बाल छाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥

 स्वर रोज् बन् मन-कनुकुय् कन-दूर्
 राजयोग-राज बोज् प्रयम-साज-सन्तूर् ।
 अजपा जीर-वमच ताल शंभो
 बाल छाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥

 रोग-रोग व्यहृत होग पोशनूल-गोशन्
 वानिय वनवन्-हारू छ्यस् बह् तोशन् ।
 लोल पोशन् करय् पोग-माल शंभो
 बाल छाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥ १६८० ॥
 राग-रस्ति कुय् नाग-न्यंदरि मैल्
 छावनस् छय् त्याग-बाग-बर्द्य हैल् ।
 जाग-खन्दर्य लाल यित साल शंभो
 बाल छाडथ् हरम्बख-बाल शंभो ॥

आषाढ़मासे (मेनाख्या चारौ च) अठवौमालतीक्ष्मा विकसिताहं-किं कण्ठक-
जालेषु हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विष्ट्यामि-त्वां० ॥

समाधानेन हंसाभासमिद्ग्रात्मपक्षदानेन (हंससमानपक्षदानेन वा) आरोपय
हरमुखाख्यगिरिक्षेत्रं (प्रतिमुखं च) पर्वते
मित्रं (तन्यैत्रीसंरोचकवृत्तिं) इव कुस शौतकाले (बन्धाल्वे) च
ग्रीष्म(धर्म)काले (ऋतुकाले च) ।

(यथा) स्वीकृत्य भूर्जमयाच्छादनान्वेत (भूर्जबहुमूल्यं समाने ज्ञात्वा) बहु-
मूल्यवस्त्राणि हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विष्ट्यामि-त्वां० ॥

हे-इशसुज (स्वच्छन्दरूप) मम विस्मृतो-भविष्यति कुत्र-नाम त्वदीयः स्त्रेहः
(मा विस्मृतो भवत्विति)
प्रदीपवत्प्रकाशनर्थमदामखण्डविशेषं संयोजयिष्यति अग्निना सह ज्वाला
(येन स्त्रेहेन) ।

मुक्तिं (मुक्ताफलं च) प्राप्त्यामि परित्यज्यामि (प्रस्वावयिष्यामि) अस्त्वाणः
धाराः (प्रस्तिपूरं) हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विष्ट्यामि-त्वां० ॥

स्मृतिमान् तिष्ठ भव मनोरूपकर्णस्य कर्णभूषाविशेषः
हे-राज्योगेन (राज्ञां-सतां)-राजन् शृणु अनुरागात्म-वीणादिवाद्य-
स्त्रिरस्वरान् ।
(पुनः) अजपामन्तविकासात्मकस्य ज्ञौरब्रह्मनाम्न-आनकस्य तालान् हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विष्ट्यामि-त्वां० ॥

शनैःशनैर्गतिविशेषेण (साशङ्कमिव) आतिष्ठस्व-नाम समाधानेन हे-जीवंजीवा-
त्मन् पुष्पघण्डेषु
वाणीश्च गौतिकृत् वनशारिका (मेनात्मिका) अस्मि अहं तु त्यन्तौ ।

(तदर्थं) प्रेमात्मकैः पुष्पैः करिष्यामि-ते पुष्पमालाः हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विष्ट्यामि-त्वां० ॥ १६९० ॥

हे-वीतराग अस्ति-ते सशीतलक्षायाखातपुष्करिणीतटनिद्रायां रुचिः
उपभोगार्थं अस्ति-ते त्यागात्मोद्यान(ब्रह्म)सुगम्यलतायाः अभ्यासः ।
नित्यावेक्षाशीलसुन्दर्याः (मे) हे-मणिभूत आगच्छ-नाम निमन्तयेन हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विष्ट्यामि-त्वां० ॥

पोशौ-कनि दह्य इन्द्रिय लागय
 दूप-दौप-कनि प्रान् आलविथ त ज्ञागय ।
 शिव-पूजाय च्यथ-शिवाल गंभो
 बाल छाडथ हरम्बख-बाल गंभो ॥
 आश वालवाश्य मङ्ग बाश-पान् वुफनाव
 अविनाश-नौलकाश्य हंस-बाश करनाव ।
 डाल दिथ कड मुहनि जाल गंभो
 बाल छाडथ हरम्बख-बाल गंभो ॥
 वृत्तिय खंज्य निर्वासन फम्बसीरु
 अहनाविथ युस् जानि सुय गव वौर ।
 अन् कालन् वुफि अकि हाल गंभो
 बाल छाडथ हरम्बख-बाल गंभो ॥
 अन् बाग् दिथ कुख चिकबागुकु एख
 चन् हालन् मङ्ग विज्ञान-विवौख ।
 मङ्ग-बाग् अन्द मुह-ज्यंजाल गंभो
 बाल छाडथ हरम्बख-बाल गंभो ॥ १६८५ ॥
 कस् कुह सामथ सुय करि चोन् हिहिकार
 निष्काम रुजिथ करि दथ व्यवहार ।
 योग-लर्य लदि बूग बंगाल गंभो
 बाल छाडथ हरम्बख-बाल गंभो ॥
 अमरेश्वर अथि कुय अबय त वर
 विष्वर्पन छण्णञ्ज पालना कर ।

पुष्पाणां-स्थाने दश इन्द्रियाणि समर्पयेयं-तं

धूप-दीपयोः-स्थाने प्राणान् ऊर्ध्वतो-भासयित्वा च अवेक्षिष्य ।

शिवपूजाविधानेन चित्ताख्यशिवालये हे-शम्भो

हे-बालरूप अत्तिष्ठिष्यामि-त्वां० ॥

(स्वसाक्षात्काररूप) आशात्मकस्य जालविशेषस्य मध्यात् श्येनघाति-
पत्त्वात्मानं (मशीयं) उड्डापय
अविनाशिचाधपत्त्वात्मिकां (स्वमूर्ति) हंसवत् (हंसेति वा)
भाषणानि कारय ।

अवहेलामिव दत्त्वा निष्कासय मोहरूपात् जालात् हे-शम्भो

हे-बालरूप अत्तिष्ठिष्यामि-त्वां० ॥

तरलवासनात्मिकायां शाखायां निर्वासनात्मकं फम्बसौरु-नामकं-
पत्तिविशेषम्
स्थिरौकर्तुं (उपवेशयितुं) यः जानाति (शक्तुयात्) स-एव
भवति वौरः ।
तिष्ठु (त्रिषु) अवस्थासु (जाग्रदादिषु) (कालेषु वा) उड्डयिष्यते
एकयैव अवस्थया हे-शम्भो
हे-बालरूप अत्तिष्ठिष्यामि-त्वां० ॥

त्रयाणां भागं दत्त्वा असि त्रिकभागस्य एकरूपः (मूलकारणम्)*

(यतः) चतुष्ठु अवस्थासु मध्ये विज्ञानस्य-विवेकात्मा
(त्वमेकरूप एव) ।

(त्वमेव) मध्यस्थितोऽपि बहिरेव (असि) मोहात्माडम्बरे हे-शम्भो
हे-बालरूप अत्तिष्ठिष्यामि-त्वां० ॥ १६६५ ॥

कस्य अस्ति सामर्थ्यं स-एव करिष्यति तत्र सदृशानि कार्याणि

निष्कामः स्थित्वा करिष्यति ईर्दृशं व्यवहारम् ।

योगात्म-सदानि आरोपयिष्यति भोगात्मकं प्रासादं हे-शम्भो

हे-बालरूप अत्तिष्ठिष्यामि-त्वां० ॥

हे-अग्रमेश्वर हस्तयोः अस्ति-तत्र अभयः (तद्वान्नी मुद्रा) च वरश्च

परमेश्वरार्थं (परमेश्वरप्रौतये) कृष्णाख्यस्य (मे) परिपालनां कुरु ।

* ब्रह्मण एकरूपस्य अंशरूपा ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा रूपा धृतस्त्रियनिसंहार-
कलाकाका विभज्यापि स्तिता वस्तुत एकरूपा एव लक्मूलभूता इति भावः । त्रिकवाग्
इति प्रसिद्धो ग्रामः यत्र हरमुखं प्रत्यक्षं दृश्यते । गोनसादिसर्पभौतिष्य तत्र
नाम्नौत्यादि द्योत्यते प्रसिद्धवृत्तम् ॥

अङ्गत्पाल दैन-दयाल गंभो

बाल क्वाडथ् हरम्बख-बाल गंभो ॥ १०६ ॥

107. THE CHORUS OF HIMĀLAYA'S RELATIONS ON THE
DEPARTURE OF ŚIVA.

जै कर् जै कर् हे मृत्युंजय्

जै ब्रह्मनय् जै-जै ब्रह्मनय् ॥ १६८ ॥

ज्यथ्-तुरगस् चावेयम् हय्

द्यव लब चानि निर्नयच्य नय् ॥

शय् चात्म शूत्र-स्थानय् शय्

कृमि स वथ् तय्-करुत कृमि लबु पय् ॥ १७०० ॥

तृमि लबु पय् यृमि रटि इच्छिय्

जै ब्रह्मनय् जै-जै ब्रह्मनय् ॥ १०७ ॥

108. WARNING GIVEN BY THE AUTHOR. HE PRAISES THE KALI-YUGA.

प्रबाय् हो आव् अक्षि सुचराव्

न्यन्द्र मो चाव् न्यन्द्र मो चाव् ॥ १७०१ ॥

कुह् च्यमकान् आत्म-सूर्युकु गाश्

न्यबर् अन्दर् इह् चिदाकाश् ।

सुचर् अक्षि-दार्य मो चृप्राव्

न्यन्द्र मो चाव् न्यन्द्र मो चाव् ॥

शतनि छतिनय् च्य छहनि कीश्

चह् चेनान् कोन कुख् व्यपदीश् ।

हे-त्रिजगत्पालक दीनदयाकरणशौल हे-शम्भो

हे-ब्रालरूप अच्चिदिष्यामि-त्वां० ॥ १०६ ॥

हिमालयसंबन्धिनां श्रौमहादेवं प्रति निर्गमनजयस्तुतिः ॥ १०७ ॥

जयं कुरु-नः जयं कुरु हे मृत्युञ्जयमहादेव

जयः भूयात्तव जयजयकारः भूयात्तव ॥ १६६८ ॥

चित्त(अन्तःकरणात्मनः)-अश्वत्थ शिथिलौकृता-मया (दूरगमनाय शीघ्रगमनाय वा) शिविका

स्वित् लप्स्यामि तव निर्णयस्यैव सौमारुपोपत्यकाम् ॥

प्रदेशस्थितिः तव शून्ये (परमाकाशस्थाने) अस्ति

केन-नाम सा पदवौ पर्याप्तौकृता पुनः केन-नाम लब्धः पर्यन्तः ॥
१७०० ॥

तेनैव लब्धः पर्यन्तः येन निष्टहीतानि इन्द्रियाणि

जयकारः भूयात्तव जयजयकारः भूयात्तवेति-शम् ॥ १०७ ॥

ग्रन्थकृत उपदेशोक्तिः ॥ १०८ ॥

प्रभातकालः अङ्गः समागतः अचिणी उद्घाटय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज निद्रां मा परित्यज* ॥ १७०२ ॥

अस्ति देहौप्यमानः आत्मसूर्यस्य प्रकाशः

ब्रह्मः अन्तः अयं चिदेवाकाशो-यस्य-तादृशः ।

उद्घाटय अचिणी-पञ्चद्वाराणि मा निरुद्धि

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

शुक्लौभवितुं प्रवृत्ताः तव कृष्णाः केशाः

त्वं चेतयमानः कुतो-न असि उपदेशम् ।

* त्यागोऽत्र करणार्थे । अचिणी उन्मील्य निद्रां कुरु (व्युत्थायापि समाहितो भवेति भावः) ॥

समय् गव् रंग् वदलियथ् आव्

न्य॑न्द्र् मो चाव् न्य॑न्द्र् मो चाव् ॥

समय् ज्ञान् बाँड-ज्यग्नाह् ज्ञान्

गङ्गस् यिथु तिथु गंडुन् सामान् ।

नवुय् नवु पाध्राह् ह्यथ् चाव्

न्य॑न्द्र् मो चाव् न्य॑न्द्र् मो चाव् ॥ १३०५ ॥

ज्ञानुकु दीप् प्रजलवुनु ज्ञान्

व्यचार-नित्रौ बुद्धि शिव-द्यान् ।

बुज्जिय् यिथु न खयालुकु वाव्

न्य॑न्द्र् मो चाव् न्य॑न्द्र् मो चाव् ॥

संगर-मालन् अचर् साँपन्

ज्ञगथ् सोरुय् ह्यतुन् नाँपुन् ।

चह् स्वख् अदैत ऐनस् हाव्

न्य॑न्द्र् मो चाव् न्य॑न्द्र् मो चाव् ॥

व्यदोगा ह कर्त स्वामी स्वर्

स्वदथ् पानय् दियिय् ईश्वर् ।

सुह् करिय् यिथु चह् करहास् वाव्

न्य॑न्द्र् मो चाव् न्य॑न्द्र् मो चाव् ॥

म कर् चेर् फेर् होशस् कुन्

व्यदोग-ज्याम नालिय् चह् कुन् ।

ज्यतस् बुजनाव् आलक्ष साव्

न्य॑न्द्र् मो चाव् न्य॑न्द्र् मो चाव् ॥

कालः व्यतीतः अवस्था विपरिणामं समायाता

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज ० ॥

समयं नट-नाटयवहारमिव जानौहि

योग्यमस्ति-तस्य यादृक् तादृक् बहुं साधनम् ।

नवीन-एव नवीनं रूपकं गृहीत्वा प्रविष्टः (प्रविशति)

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज ० ॥ १७०५ ॥

ज्ञानरूपं दीपं जाज्वल्यमानं जानौहि

विचारात्मनेत्राभ्यां पश्य शिवधानम् ।

उद्घोषितः (तव वहमानः)-भवेत् यथा न संकल्पात्मा वायुः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज ० ॥

(देहसंघीनां च) गिरिपृष्ठमालानां शैङ्कल्यं संपन्नम्

जगत् सर्वमेव प्रवृत्तं प्रद्वोतितुम् ।

त्वं मुखं (स्वं) अद्वैतात्मके आदर्शं प्रदर्शय (प्रतिबिम्बितं कुम)

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज ० ॥

उद्घोगं कुरु-नाम स्वामिनं सर

सिद्धिं स्वयमेव दास्यति-ते ईश्वरः ।

सः करिष्यति-ते (अनुग्रहं) यादृशं त्वं करिष्यसि-तस्य आदरम्

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज ० ॥

मा कुरु विलम्बं (चिरकालं) परिवृत्तो-भव सृतिं प्रति

उद्घोगरूपाणि-वसनानि कण्ठादारभ्य त्वं प्रक्षिप (वस्त्राणु-
द्योगात्मकानि वस्त्र) ।

चित्तं उद्घोषय आलस्यं शायय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज ० ॥

गद्धन ऊस्यार् बड़ गथ् छय्
३५

कसु त्य लागञ्ज लागथ् छय्।

निराशन् पानय् गाश् हो आव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव्॥ १०१०॥

कर्म-खाव् दर्म-पादन् पाव्

गद् आत्म-तीर्थ तन् मन् नाव्।

बखच-सर प्रौम-पोडवाह् छाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव्॥

खगन् च्छन् मझ् कुह् चर्यम ज्यान्

खय् चय् गदान्-कुह् खण् भगवान्।

पतिम्-पहरस् कुह् दृथ् खबाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव्॥

खगन् अन् गदि करन् व्यपवास्

गहस्य् त्यागन् बनुन् बन्-वास्।

कुह् बुज्-क्यन् बस् कुनुय् दय-नाव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव्॥

खग-राजस् कुह् जै-जै-कार्

दज्जय् कुह् स्यद्-दिनुकु मखतार्।

कुह् बूगन् बूग् मोक्षय् प्राव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव्॥

गनौमथ् जान् ऋमि-सन्द् राज्य्

कलस् घट् थव् व्यचारक् ताज्।

गमनं (जागरणं) जागरं महती गतिः अस्ति-ते

किं-नाम तव संयोजनौयं भूलधनं अस्ति ।

निराशानां स्वयमेव प्रकाशः अङ्गः समायातः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ १७१० ॥

सत्कर्मात्मकापुपादुकां धर्मात्मपादयोः धारय

गच्छ आत्मात्मतौर्यं तनुं मनः स्तपय ।

भक्तिरूप-सरसः अनुरागात्मपानौयं उपभुङ्गः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

(सत्यादैनां) युगानां चतुर्णां मध्ये अस्ति चतुर्थः प्रशस्तः

(यत्र) सुक्ष्मा पौत्रा संपद्यते प्रसन्नः श्रीभगवान्* ।

पाश्चात्यरात्रिप्रहरस्य अस्ति ईदृक् स्वभावः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

युगमु त्रिषु (सत्यवेतादापरेषु) योग्यमस्ति कर्तव्यं उपवासव्रतम्

युह्यस्याश्रमः व्याज्यः भवितव्यं वानप्रस्याश्रमित्वम् ।

अस्ति-हि संप्रति (कलियुगे) पर्याम्ब एकमेव ईश्वरनाम(-सरणम्)

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

(अस्य) युगराजस्य अस्ति (अस्तु) जय-जय-कारः

अथमेव अस्ति सिद्धिदानस्य (विघ्ने) स्वतन्त्रः (समर्थः) ।

त्वं भोगान् भुङ्ग (भुञ्जन्नपि) मोक्षमेव प्राप्नुहि

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

सुलभं (कृतकृत्यापादि) जानौहि अस्य राज्यम्

शिरसः पृष्ठे निधेहि विचारात्मकं किरीटम् ।

* कृच्छरचान्द्रायणमुख्यानश्नवतान्वितापिलघूपासनया परमेश्वरः प्रसौदिति कलियुगे इति ॥

कमान् तुलत् निशानाह् पाव्
 न्यन्द्र् मो चाव् न्यन्द्र् मो चाव् ॥ १७१५ ॥
 दयस् निश अलि च्छनवय् चाय्
 दिच्छून् घट-कनि अभिसंय् ज्याय् ।
 असन्दु पानय् बज्यर् गङ्गराव्
 न्यन्द्र् मो चाव् न्यन्द्र् मो चाव् ॥
 युगन्-हन्दु अनुयज्जकुय् अन्
 तप-ऋग् पाकवन् गैय् जन् ।
 यिवान् कुस् दधि यगस् मङ्ग छाव्
 न्यन्द्र् मो चाव् न्यन्द्र् मो चाव् ॥
 शंगनु कुय् खण् यिवान् वुञ्ज-क्यन्
 स्थदथ् कुय् दय् दिवान् वुञ्ज-क्यन्
 इथिस् वेलस् सुह् मो मङ्गराव्
 न्यन्द्र् मो चाव् न्यन्द्र् मो चाव् ॥
 यिवान् छिय् वुक्तनि कम् कम् दौव्
 ह्यसस् कुस् आसि वुञ्ज-क्यन् जौव् ।
 स्थदच्छ-हन्दि यार-बल छस् नाव्
 न्यन्द्र् मो चाव् न्यन्द्र् मो चाव् ॥
 फलय् लंजू बावक्यन् पोशन्
 मुवारख् साहिबि-होशन् ।
 इथिस् वेलस् करञ्ज् ह्यन् काव्
 न्यन्द्र् मो चाव् न्यन्द्र् मो चाव् ॥ १७१० ॥

धनुज्यं उत्थापय (च) लक्ष्यं पातय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ १७१५ ॥

ईश्वरस्य निकटे यदा चत्वारि (युगानि) प्रविष्टानि

वितीर्ण-तेन आदित-एव (सभायाः) अस्मै-एव (कलण्य)
आमनस्यानम् ।

अस्य स्वयमेव महत्वं संकलय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

युगानामनुरूपं अनुग्रहात्मकं अन्नम्

तपोरुपाग्निना पाचयन्तः अतीताः जनाः ।

संपद्यमानः अस्ति-अस्तिन् अस्तिन्नेव युगे पाकपरिणामः

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

शयनं अस्ति-ते मनोहरं आगच्छत् संप्रति-काले

सिद्धिं अस्ति ईश्वरः इदन् साम्रातिके-काले ।

ईदृशायां वेलायां तं मा-भोः विसर

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

आगच्छत्तः सत्ति निरीक्षितुं को के देवाः (अचिन्त्यवृत्ता महान्तः)

स्मृतिमान् कः स्यात् अधुना जीवः (इति) ।

सिद्धिरुपे नदीक्षेत्रस्थाने अस्ति (त्वदर्थं) नौका

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

विकासः प्रवृत्तः भावात्मकानां पुष्पाणाम्

धन्यवादः (दिष्टुगा) चेतनावतां-पुष्पाणाम् ।

ईदृशे सुवेले कर्तुं प्रवृत्ता-भविष्यन्ति फलसंचयम्

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥ १७२० ॥

करञ्ज् ह्यन् वूलि ज्यानावार्
 कृष्ण कर् पोशनूलैनि कार् ।
 प्रयम-सूत्य् कृष्ण-गौथाह् गाव्
 न्यन्द्र् मो चाव् न्यन्द्र् मो चाव् ॥ १०८ ॥

109. THE AUTHOR PRAISES ŚIVA, USING THE WORDS OF SARASVATI.

सरे-शामय् गरे द्रायस्
 च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ।
 इचिस् सायस् तलय् चायस्
 एयस् पायस् वरे शंभुः ॥ १७२९ ॥
 कुह् सायम्-काल् गालन् काल्
 पालन् अस्य-हिवि-कंकाल् ।
 इचिस् कालस् खरे युस् तस्
 कलिकालस् वरे-शंभुः ।
 सरे-शामय् गरे द्रायस्
 च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥
 प्रदूशय् दूश् कुय् कासन्
 सदाशिव् दीव् ह्याय् आसन् ।
 कुह् आनन्दुकु बच्याह् बासन्
 नचान् एठ् डाँब्य शंभुः ।
 सरे-शामय् गरे द्रायस्
 च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥

कर्तुं प्रवृत्ता-भविष्यति भाषणानि पक्षिणः

(ग्रन्थकृतः स्वसंबोधनं) कृष्णाख्य कुम जौवंजौवपक्षिणः कृत्यम्* ।

प्रेमणा (अनुरागेण) कृष्ण-कृष्णोति-गौतिं गायन्-भव

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज ॥ १०८ ॥

सरखतौदारा यन्यक्तत् स्तौति ॥ १०८ ॥

सायाह्नारम्भ-एव यहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुखं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ।

ईदृशस्य शोभनच्छायस्य तले प्रविष्टा

आपतिताहं स्मरणे (येन) वरौष्यति कल्याणप्रभवः ॥ १७२२ ॥

अस्ति सायाह्नकालः (तत्कालस्मरणादि) विनाशयन् महाकालम्†

पालयति अस्तस्तदृशदरिद्रान् (संस्तिभयात्) ।

ईदृशे समये स्मरिष्यति (स्मरति) यः तं-शिवम्

(अस्मिन्वर्तति) कलिकाले (ईदृशालं) वरौष्यति शम्भुः इति ।

सायाह्नारम्भ-एव यहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुखं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

प्रदोषकालः (तत्काले पूजितः) दोषान् अस्ति अपनयन्

शिवः देवान् सह-कृत्वा वर्तमानः ।

(यस्मिन्काले) अस्ति आनन्दरूपः नर्तकः भासमानः

नृत्यन् पृष्ठे (यहीत्वा) डमस्वाद्यं शम्भुः ।

सायाह्नारम्भ-एव यहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुखं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

* श्रीकृष्णोपियो इति तद्वत्समानरूपानि ॥

† सायंकालिकपूजास्मरणादिना मर्त्या चमरत्वसुपथानि ॥

नचान् कुय् कौश् सुचराविध्
 विश्वीश्य ज्याम पैराविध् ।
 कुह् कमि-ताम् हरण-किनि चाविध्
 दुपटाह् पूर्णि नर्य शंभुः ।
 सरे-शामय् गरे द्रायस्
 त्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥ १७१५ ॥
 व्यह् स्मरन् त्यथ्-खन्च सादन्
 खरस् द्यानाह् ज्यरस् पादन् ।
 थविध् कन् लोलक्यन् नादन्
 अपरादन् हरे शंभुः ।
 सरे-शामय् गरे द्रायस्
 त्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥
 व्यह् ब्रह्माएङ्चू थरूय् शज्जमच्
 रंगारंग् व्यस् फलय् लज्जमच् ।
 वह् लागस् व्यस् करञ्ज् तज्जमच्
 वरे म्य दथ् थर्य शंभुः ।
 सरे-शामय् गरे द्रायस्
 त्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥
 महामाया व्यह् मन् सुहन्
 प्रपञ्चस् कारनन् देवन् ।
 करान् कुय् थामि त्यथ् बद् मन्
 दश्य-हिश्य खन्दर्य शंभुः ।

नृयन् अस्ति जटाः उन्मोच्य

विशिष्टानि वसनानि (आग्रकृत्तगांडः) संभूष्य ।

अस्ति (च) केनापि (अवाङ्गानसगोचरेण) हर्षण प्रसार्य

प्रचक्षदपठं पृष्ठभागात् भुजस्य शम्भुः ।

सायाह्नारम्भ-एव यृहात् निर्गताह्नम्

त्वां प्रति (त्वसाम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥
१७२५ ॥

अस्ति (हि) स्मरणं (तस्य) चित्तात्मस्वर्णस्य सादन् (नाम द्रवी-
करणद्रव्यम्) (तद्दर्थं) स्मर-तस्य धानं उट्टुङ्क्य-तस्य पादयोः ।

(सः) निधास्यति-तव कर्णैर्प्रेमणातिशयकृतेषु आक्रन्तेषु
अपराधान् हरिष्यति शम्भुः ।

सायाह्नारम्भ-एव यृहात् निर्गताह्नम्

त्वां प्रति (त्वसाम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(अयं सर्गः) अस्ति (हि) ब्रह्मागडात्मिका लता विकसिता
नानातया अस्ति-तत्र पुष्पविकासः प्रवृत्तः ।

अहं निवेदयिष्यामि-तस्य अस्ति-तस्य कर्तुं तज्ज्ञतया-ज्ञाता
वरिष्यति मम इमां (तां) लतां शम्भुः ।

सायाह्नारम्भ-एव यृहात् निर्गताह्नम्

त्वां प्रति (त्वसाम्मुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(तस्य) महामायात्मिका (शक्तिः) अस्ति मनः मोहयन्ती
प्रपञ्चस्य (सर्गस्य) कारणोभूतानां देवानां (ब्रह्मादीनाम्) ।
कुर्वन् अस्ति निस्तन्त्र्याः चित्तं बुद्धिं मनस्य
ईर्दृशौ मुन्दरौं (पार्वत्यात्मनावतीर्णां) शम्भुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

ज्य कुन् आयस् हरे-गंभो ॥

वज्ञान् धालूज्य त गंटा ज्य

वस्तुलाह् ज्य करान् जै जै ।

लबिथ् पय् सूत्य् शब्दस् लय्

करिय् अकिसूय् गरे गंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

ज्य कुन् आयस् हरे-गंभो ॥

कुह् मोद्य-दात इथु जानन्

अमिस् किय् देवता मानन् ।

सुह् ज्य कुय् हरश्क्यन् धानन्

म्य निश् वै साह् बरे गंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

ज्य कुन् आयस् हरे-गंभो ॥ १७३० ॥

ग्यवान् कुय् श्याम-खन्दर् ताल्

खर् साँपन् मनुकु मन्द्यर् ।

दधिस् नग्मस् अन्दर् कृष्णस्

कटाचाह् अख् करे गंभुः ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्

ज्य कुन् आयस् हरे-गंभो ॥ १०८ ॥

सायासारम्भ-एव युहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्सामुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

(यत्र) वाद्यमानाः (शब्दायन्त्यः) यालीवाद्यानि घण्टाः (वाद्य-
विशेषाः) च सन्ति

आनकवाद्यं सहकृत्वा कुर्वन्तः (सन्ति) (तद्वादकाः) जय जयेति ।

(किं नाम) लब्ध्वा संज्ञां सह शब्देन लयम्

करिष्यति एकेनैव नाडीकालेन शम्भुः ।

सायासारम्भ-एव युहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्सामुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥

अस्ति (हि) मोक्षस्य-दाता* इत्यं (आस्य सायंकालस्य) जानीयां-तम्

अमुमेव सन्ति देवताः आमनन्त्यः ।

तं सह-कृत्वा अस्ति हृष्पाणां स्थानेयु

मम समौपे आयुष्यकालं व्यतिकरोतु-नाम शम्भुः ।

सायासारम्भ-एव युहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्सामुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥
१७३० ॥

(तस्मिन्नवसरे) गायन् अस्ति श्यामसुन्दरः (श्रौतिष्णुः) तालोपेतं

(यत्र) अञ्जनरूपं संपन्नं (चूर्णीभवति) मनोरूपं मन्त्विरम् ।

इदृशस्य नाट्यव्यवहारस्य अन्तरे कृष्णो (ग्रन्थकर्तुः स्वाभिधानम्)

कटाक्षमात्रं (दयायाः) एकं करिष्यति शम्भुः ।

सायासारम्भ-एव युहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्सामुख्यं) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥
१०९ ॥

* मोक्षदो मुकुन्द इति ग्रन्थकृत्सगुरुं सूचयति ।

110. PRAISE OF ONE WHO HAS TAKEN REFUGE WITH ŚIVA.

वय-रस्तु यावतम् जय-सानो
 दय रट्टमय च्योनु दामानो ॥ १७३२ ॥
 ताप-मज्जि कितु गङ्गा अन्जानय्
 ब्रौंठ कुम ज्यूठ स्थकि-मैदानय् ।
 न्यथन्नि-सन्दि सायबानो
 दय रट्टमय च्योनु दामानो ॥
 मञ्जु कंद्यनय योस कम-ज्ञोरय्
 पत-कनि ह्यम कुस नन-वोहय् ।
 अर्जुन-देवनि रथबानो
 दय रट्टमय च्योनु दामानो ॥
 सादृ सन्ध गैय पथ कुन म्य त्राविथ्
 हंस-पखवय पान वुफनाविथ् ।
 अनु त रनु कुस करान मान-मानो
 दय रट्टमय च्योनु दामानो ॥ १७३५ ॥
 नाश-रस्ति अम च्यानय आशा
 अनिसय अन गटि-मञ्जु गाशा ।
 रनिसय कितु लदत विमानो
 दय रट्टमय च्योनु दामानो ॥
 मत वुक्त म्यानिस कर्मस कुन
 दर्मस ब्राह्मनस क्षय इह दिनु पुनु ।
 स्वकलाविथ निम भगवानो
 दय रट्टमय च्योनु दामानो ॥

श्रणागतस्तुतिं पुनरपि प्रस्तौति ॥ ११० ॥

भय-रहितं स्थापय-नाम-मां जय-सहितं (च)

हे-ईश्वर यहीतो-मया-ते त्वदौयः वस्त्राधोभागः (त्वामेव शरणं
समुपागतोऽस्मि) ॥ १७३२ ॥

प्रचण्डसंतापमध्येन कुत्र-नाम गमिष्यामि अजानवृत्ते

पुरस्तात् अस्ति-मे दीर्घं सैकतिलं-महास्यखिलस्थानम् ।

नग्नप्रायस्य (मम) हे-आतपवारणवितानात्मन्

हे-ईश्वर यहीतो-मया-ते ॥

मध्यभागे कण्ठकानां पतितोऽहं अल्पसामर्थ्य-एव

पाश्चात्यभागे यहाण-मां (यतोऽहं) अस्मि नग्नपाद-एव* ।

(हे) अर्जुनदेवस्य (पाण्डुसूनोः) रथवाहक

हे-ईश्वर यहीतो-मया-ते ॥

साधवः सत्तश्च गताः अवशेषभूतं मां परित्यज्य

हंसपक्षाभ्यामेव स्वात्मानं उड्डाय ।

अन्यः कुकरः च अस्मि कुर्वन् स्पर्धाम्

हे-ईश्वर यहीतो-मया-ते ॥ १७३५ ॥

हे-नाशरहित अस्ति-मे तवैव आश्रा

अभ्यस्यैव (मे) आनय तमोमध्ये प्रकाशम् ।

कुकरस्य (हस्तपादादिरहितस्य मे) कृते प्रेषय-नाम विमानं (सद्गतये)

हे-ईश्वर यहीतो-मया-ते ॥

मा-नाम पश्य मदीयं (दुः) कर्म प्रति

धर्मार्थं ब्राह्मणाय अस्ति-ते इदं दानं पुण्यकारि ।

उन्मोच्य नय-मां हे-भगवन्

हे-ईश्वर यहीतो-मया-ते ॥

* संसारसंतापतप्तसैकितिलभुवि संचलितुमशक्तोऽस्मि इति भावः ।

दर्म-दान-रसु कुस् कर्म-द्यूनुय्
 ब्रह्मज्ञान-रसु दृशलद् द्यूनुय् ।
 इथि मन कुस् च्य वर् मंगानो
 दय रटुमय् चोनु दामानो ॥
 आदीनन् अवतार् दारिथ्
 तार्य-गमत्यन् बव-सर तारिथ् ।
 कृष्णस्-ति तार् हा दयावानो
 दय रटुमय् चोनु दामानो ॥ ११० ॥

III. PRAYER AND PRAISE BY THE SAME.

निष्काम निष्कल निर्मल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥ १७४० ॥
 गङ्गु दिमयो अशकि जल शंभो
 अशकि जल निच-कमल शंभो ।
 निच-कमल पंकज-डल शंभो
 पंकज-डल मञ्जु जल थल शंभो ।
 मञ्जु जल थल द्यान-यारबल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥
 पान् वन्दयो श्वद् कायाय शंभो
 श्वद्-कायाय निर्मायाय शंभो ।
 निर्मायाय शांथ्-प्रतिमाय शंभो
 शांथ्-प्रतिमाय अथ् तौज-क्लाय शंभो ।

धर्मेण-दानेन-रहितः अस्मि कर्महीन-एव

ब्रह्मज्ञान-रहितश्च दोपहृतः क्षीणश्चास्मि ।

ईदृशेन गुणेन (युक्तोऽपि) अस्मि त्वतः वरं प्रार्थयन्

हे-ईश्वर यहीतो-मया-ते० ॥

परवशानां (कृते) अवतारं धृत्वा

विलम्बितफलांश्च भवात्मसरसः उत्तार्य ।

कृष्णमपि तारय हन्त हे-महादयालो

हे-ईश्वर यहीतो-मया-ते० ॥ ११० ॥

शरणाक्रन्दनस्तुतिरियं प्रस्तूयते ॥ १११ ॥

हे-निष्काम निष्कल निर्मल कल्याणप्रभव

दृणीष्व मां शरणागतवत्सल शम्मो ॥ १७४० ॥

स्वानीयजलधारां प्रक्षिपेयं-त्वयि (इद्यां-त्वयि) अस्तुणः जलेन शम्मो

अस्तुणः जलेन नेत्रकमलहैतुकेन शम्मो ।

नेत्रकमलेन (च) पद्मजदलोपेतेन शम्मो

पद्मजदलेन (च) मध्यस्थिन जलस्य स्प्लस्य (च) शम्मो ।

मध्यभागेन (च) जलस्य स्प्लस्य धानात्मस्तानोपयोगनदीक्षेत्रभूतेन शम्मो

दृणीष्व मां शरणागत० ॥

स्वात्मानं उपहारौकुर्यां-ते शुद्धे स्वरूपे शम्मो

शुद्धस्वरूपं (च) निर्मायहैतुकम् शम्मो ।

निर्मायस्वरूपं (च) शान्तप्रतिमाहैतुकं शम्मो

शान्तप्रतिमायाश्च (उद्भवः) अस्याः तेजोरुपद्मायायाः शम्मो ।

तौज़-क्षाय् व्यसु योग-वुजमल ग्रंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल ग्रंभो ॥
 निचन् मङ्ग करयो ज्याय् ग्रंभो
 करयो ज्याय् अम् चाज्ज् माय् ग्रंभो ।
 अम् चाज्ज् माय् सत्त्वय् राय् ग्रंभो
 सत्त्वय् राय् कर् म्य व्यपाय् ग्रंभो ।
 कर् म्य व्यपाय् यिथु न जाह् डल ग्रंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल ग्रंभो ॥
 दण्डिय-पोश् धालि मन-बाग ग्रंभो
 धालु मन-बाग् पूजि च्यय् लाग ग्रंभो ।
 पूजि च्यय् लाग स्त्रैय् सर्व-त्याग ग्रंभो
 स्त्रैय् सर्व-त्याग तौत्र वैराग ग्रंभो ।
 तौत्र वैराग वन्दयो कल ग्रंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल ग्रंभो ॥
 चाज्ज् आशाय च्यय्-कुन् आस् ग्रंभो
 च्यय्-कुन् आस् यथिनय् पास् ग्रंभो ।
 यथिनय् पास् कुस् चोनु दास् ग्रंभो
 कुस् चोनु दास् संकट् कास् ग्रंभो ।
 संकट् म्य कास् सर्व-मंगल ग्रंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल ग्रंभो ॥ १४५ ॥
 हाविथ् पाद् गाल् म्य व्यपाद् ग्रंभो
 गाल् म्य व्यपाद् जाल् अपराद् ग्रंभो ।

तेजोमयक्षाया (च) या योगविद्युद्रूपास्ति शम्भो

वृणौष्ठ्व मां शरणागत० ॥

नेत्रयोः (स्वयोः) मध्ये कुर्यां-ते स्थितिं (स्थानं त्वदीयं) शम्भो

कुर्यां-ते (च) स्थानं (यतः) अस्ति-मे तव अनुरागः शम्भो ।

अस्ति-मे त्वदीया प्रौतिः सत्यस्यैव संमतिः शम्भो

सत्यस्यैव संमतिः (यतोऽस्ति) कुरु मम रक्षोपायं शम्भो ।

(तथा) कुरु मम रक्षोपायं यथा न जातु चज्जलीभवेयं (भंशिष्यामि)

शम्भो

वृणौष्ठ्व मां शरणागत० ॥

इन्दियस्तपुष्पाणि विकसितानि मनोरूपोद्याने शम्भो

विकसितं मनोरूपोद्यानं पूजार्थं त्वय्येव समर्पयेयं शम्भो ।

पूजार्थं त्वय्येव समर्पयेयं सह-कृत्वा सर्वत्यागेन शम्भो

संयुक्तः सर्वत्यागः तौब्रैराग्येण (यत्र स्यात्) शम्भो ।

तौब्रेण वैराग्येण उपहारीकुर्यां-त्वयि स्वशिरः शम्भो

वृणौष्ठ्व मां शरणागत० ॥

तव आशया त्वदीय-एव-सामीप्ये आगतो-ऽहं शम्भो

त्वसामीप्यं (यतः) आगतो-ऽहं आपततु-ते इयागौरवं शम्भो ।

आपततु-तव इयागौरवं अस्ति (यतः) तव दासः शम्भो

अस्ति (यतः) तव दासः संकटं (संसारदुःखजालं) अपनय शम्भो ।

संकटं मम अपनय हे-सर्वमङ्गलरूप (यतः सर्वमङ्गलरूपोऽसि) शम्भो

वृणौष्ठ्व मां शरणागत० ॥ १७४५ ॥

प्रदर्श्य स्वचरणं विनाशय मे उपाधिं (आधिं व्याधिं) शम्भो

विनाशय मे आधिव्याधी इहय अपराधान् शम्भो ।

जाल् अपराद् कर् म्य प्रसाद् शंभो
 कर् म्य प्रसाद् लायय् नाद् शंभो ।
 लायय् नाद् वल केवल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥
 तोह् मुच्चराव् अद्वाय वर शंभो
 अद्वाय वर विज्ञान-गर शंभो ।
 विज्ञान-गर योग-मंदिर शंभो
 योग-मंदिर शंखचू-हन्दि वर शंभो ।
 शंखचू-हन्दि वर शंखचू-हन्दि छल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥
 ब्रह्म-जन्मुकु कुम् नव-साल् शंभो
 साल् कुम् त शक्ति-पात वर् म्य थाल् शंभो ।
 थाल् वर् म्य वुक्ष श्वव-फल-फाल् शंभो
 फाल् वुक्ष हाल् दिम् म्बक्तहाल् शंभो ।
 म्बक्तहाल् दिम् अनुग्रह-खल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥
 तिथु करनाव् यथ् न आसि करनुय् केह्
 तिथु परनाव् यथ् न आसि परनुय् केह् ।
 तिथु दरनाव् यथ् न आसि दरनुय् केह्
 तिथु खरनाव् यथ् न आसि खरनुय् केह् ।
 मझ् राग-नगर त्याग-ज्यंगल शंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥

दाहय अपराधान् कुम से प्रसादं शम्भो

कुरु मे प्रसादं दास्यामि-ते आह्वानं शम्भो ।

दास्यामि-ते (च) नादं आगच्छ भोः-केवलस्वरूप शम्भो-इति
वृणीष्व मां शरणागत० ॥

अर्गलं उद्घाटय अद्वात्मनः द्वारस्य शम्भो

अद्वात्म-द्वारस्य (तस्य) विज्ञानगृहस्तपस्य (यत् विज्ञानगृह-
मस्तीति) शम्भो ।

विज्ञानगृहस्य (च) (विज्ञानगृहं च तत्) योगात्ममन्दिरस्य (यत्
योगमन्दिरमस्तीति) शम्भो

योगमन्दिरस्य (योगमन्दिरं च तत्) परमशक्तेः (यत्र परम-
शक्तिर्दृत्तेः परमशिवोऽस्ति) वरात्मनः शम्भो ।

(हे तथाभूत) परमशक्तेः वर युक्तिरूपेण (तद्वानेन) क्लेन (केन-
चिद्गुन्तविशेषेण) शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

ब्राह्मणजन्मनः (तदात्मना) अस्ति-से नवीनाद्वभुक्तिकालनिमन्तण्णं*
(नववर्षांभम्ब) शम्भो

निमन्तणं अस्ति-से च स्वानुग्रहेण पूरय मम स्यालौं शम्भो ।

स्यालौं पूरय मे द्रव्यामि शुभफलात्मकं निमित्तं शम्भो

निमित्तं द्रव्यामि अधुनैव देहि-से मुक्तात्मकं† शम्भो ।

तत्-मुक्तात्मस्वक्तहाल्-धान्याद्वं देहि-से अनुग्रहात्मनः खलात् शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

तादृक् (कर्म) कारय-नः (यज्ञादिकं) यस्य न स्यात् कर्तव्यमेव (प्रयास-
साधत्वादिकं) किञ्चिदपि

तादृक् पाठय-नः (वेदादिकं) यत्र न स्यात् पठनीयमेव (प्रम-
लेशनापि) किञ्चित् ।

तादृक् नियमय-नः (व्रतादिकं) यत्र न स्यात् नियमनीयं (प्रयासादिना)
किञ्चित् (अनशनादिकम्)

तादृक् सारय-नः (मन्त्रादिकं) यत्र न स्यात् सरणीयमेव
(धारणादिना) किञ्चित् ।

मध्यत-एव विषयरागात्मनगरस्य परित्यागात्मारण्यात् शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

* शशुरगेहे नवीनाद्वभुक्तिकाले प्रथमं तद्धें जामाता निमन्त्यते इति संप्रदायः ॥

† मन्त्रहाल् नामकधान्यविशेषाद्वम् ।

कृष्णस् तार् द्विमि बव-सर गंभो
 द्विमि बव-सर कास् अरसर गंभो ।
 कास् अर-सर फिरतन् खर गंभो
 फिरतन् खर पान् करि सर गंभो ।
 सर करि चाहि राय चाय तल गंभो
 वर् म्य शरनागत-वत्सल गंभो ॥१७५०॥१११॥

112. PRAYER FOR GUIDANCE AND PRAISE OF THE
MYSTIC SYLLABLE OM.

सौरिय् समव् त पायस् एमव्
 शमव् त शान्तिय-कुनय् लमव् ।
 अबौद् अनाथ् अतौथ् बनव्
 व्यचार् करव् खरव् प्रनव् ॥ १७५१ ॥
 दथ् मोह-गुहलिस् ब्वद् आन तरन्
 ज्यथ् ज्यानवारस् पख व्यह् हरन् ।
 नठ् वङ्मच् राज-हंसन् आह् परन्
 मन् कुन ठौकान् चान् कुन दरन् ।
 श्वद् किन पनि अन्तःकरन्
 अव्यक्थ् वरुन् गङ्कुन् कुन वरन् ।
 यिथ् पजि तिथ् कुन निशान मरन्
 शरन् सांपनि श्री-सद्गवरन् ।
 तम् कडु त ओं रटु ब्वज् क्याजि आनव्
 व्यचार् करव् खरव् प्रनव् ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वाभिप्रायकथनं) कृष्णाख्याय (मे) उत्तारयस्व अस्मात्
संसारसरसः शम्भो
अस्मात् संसारसरसः अपनय किंकर्तव्यमौलं शम्भो ।
अपनय (तथा) किंकर्तव्यतामूढतां परिवर्तय-नाम-तं सृतिविधाने
शम्भो
परिवर्तय-नाम-तं स्मरणे स्वात्मानं करिष्यति उपलक्ष्मिं
(परीक्षितं) शम्भो ।
उपलक्ष्मिं (परीक्षितं) करिष्यति त्वद्वैयायाः संमत्याः आसन्ते:
सकाशात् शम्भो
दृणीष्व मां शरणागत० ॥ १७५० ॥ १११ ॥

खविधेयविषयवरप्रार्थनासुति० प्रकामति ॥ ११२ ॥

सर्व-स्व (वयं) समेता-भवेम पुनः चेतनायां पतिष्ठामः
शान्ता-भविष्यामः शान्तिसांसुखसेव च प्रचरिष्यामः ।
अभेदज्ञानाः अनाथाः (इव) अकिञ्चनाः भविष्यामः
सद्विचारं करिष्यामः सरिष्यामः प्रणवं (योगाङ्गभूत-
तदभ्यासासन्ता भविष्यामः) ॥ १७५१ ॥
अस्ति॒ मोहात्मनिकुञ्जे बुद्धिः अस्ति॒-न (अस्माकं) तरन्तौ
चित्तात्मनः खगाय पक्षाः सन्ति॒ विनाशमुपयान्तः ।
कम्यः समुद्भूतः राजहंसानां अस्ति॒ पादानाम्
मनः अस्ति॒-न (नः) स्थिरौभवन् धानं अस्ति॒-न (नः)
शुद्धाः सन्ति॒-न स्वकौयानि अन्तःकरणानि
अव्यक्तेन वरणीयतां इच्छाम, अस्ति॒-न वृणवन ।
यथा योग्य-भवति तथा अस्ति॒-न लक्ष्यं लक्ष्यौभवत्
शरणागताः संपद्माः श्रीसद्गुरुणाम् ।
आयासः (श्रमः) निष्कासितः (अस्माभिः) पुनः प्रणवः यृहीतः
(आग्रितः) अतः कुतो-नाम क्षिण्डा-भविष्यामः
सद्विचारं करिष्यामः सरिष्यामः प्रणवम् ॥

संतोश द्वृचू गङ्गि प्रान् संदारुन्
 शाह् गङ्गि बूजिय् वलुन् त खारुन् ।
 देझकु अविमानय् गङ्गि मारुन्
 संकल्पन् पत गङ्गि नो ज्ञारुन् ।
 वैराग् दारुन् गङ्गि संसारुन्
 गंबौर-पानस् छूचर् हारुन् ।
 सुहङ्ग-पान् गङ्गि पानय् तारुन्
 तारुन् गव् तिय् ओ व्यच्चारुन् ।
 इय् वैन् वीदौ त इय् सज्जनौ
 व्यच्चार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 बडु लूटराह् यिथ् देझकु ब्रम् यव्
 लूटनि लंगु वन क्याह् किथ् गम् यव् ।
 इश्य दवि-दवि-मझ् शम् यव् त दम् यव्
 स्वज्जर् त पज्जर् क्रिया त क्रम् यव् ।
 ब्राह्मन-कन्दुकु माहाथ्म् यव्
 अथि मझ् यिथ् दर्मराजाह् ओम् यव् ।
 विवीख् ह्यथ् ढूठु ब्रमन् त काँयव्
 तल् गव् त तस् यठ् निरालम् यव् ।
 इय-दन अथि आव् खज्जान खनव्
 व्यच्चार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 संसार-समुद्राह् कुह् संनुय्
 हश्चा-फलाह् कुस् फेरवुनुय् ।

संतोषात्मिकया वृत्तग्न योग्यमस्ति प्राणानां संजीवनम्

श्वासः योग्यो-अस्ति समाधाय अवरोहणीयः आरोहणीयः च ।

देहात्मबुद्धेः अभिमान-एव योग्यो-अस्ति आहन्तव्यः

संकल्पान् अनु योग्यं नास्ति धावनम् ।

बौतरागता धारणीयास्ति योग्या संसारस्य

गम्भौरभूतस्वात्मनः तुच्छलं अपहर्तव्यम् ।

सहजस्वात्मा योग्यो-अस्ति स्वयमेव निस्तारणीयः

निस्तारः अस्ति तदेव ओमिति उच्चारणं (निरन्तरम्) ।

इदमेव कथितं वेदैः इदमेव च सज्जनैः

सद्बिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

महान् परिलुखकः आगत्य देहस्य भ्रमात्मा आपत्तिः

लुण्ठितुं प्रवृत्तः, कथयेयं किं-नाम कौटृशः संतापः आपत्तिः ।

इदृशे मल्लामलियुद्धे (माध्यस्य) शमः आपत्तिः इमः च आपत्तिः

आर्जवं सत्यता च क्रिया क्रमः च आपत्तिः ।

ब्राह्मणत्व-जन्मनः माहात्म्यं (महास्तमश्च) आपत्तिम् (०तः)

अस्थैव मध्ये आगत्य न्यायकर्ता प्रणवः आपत्तिः ।

विवेकं (सचिवं) संश्लेष्ट दृष्टुः पूर्वोक्तभ्रमेण तु कम्पितं (तेन)

अधस्तात् गतं तस्य च पृष्ठे अनालभ्रात्मा-प्रपातः पतितः ।

(अधुना च) ऐश्वर्य-धनं हस्ते समायातं निधर्यं (तत्प्राप्तये) खनिष्यामः

सद्बिचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

संसाररूपः-समुद्रः अस्ति (हि) अतिगम्भौर-एव

(यत्र) तृष्णात्मकं-जलं अस्ति-तस्मिन् परिभ्राम्यत् ।

राग-देश-कृम् मक् क्षिस् व्यनु व्यनुय्
 फाटनाववुनु कुस् मुह आवलुनुय् ।
 आशाय-बृथि क्षिस् खप्त्र बनवुनुय्
 हाँगिज्ञ वर्फ् स्थकि ज़ल् बासवुनुय् ।
 वांति कति लग छाँटि-कितु कुस् रनुय्
 केश्व-रूफ् कुम् ओम् तारवुनुय् ।
 दथु नाव् मझ् अनुववस् अनव्
 व्यचार् करव् खरव् प्रनव् ॥ १७५५ ॥
 शार्यर् पनुनु कुय् कुनिसय् ज़ह हावन्
 दुगोश् दुज्यतु कुय् दग्नावन् ।
 कुख् रातम्बगुल् मझ्-बाग् कावन्
 अज्ञर पननिय् दह रावरावन् ।
 पत्युम् ग्रन्तरूथ् न ज्यतस् थावन्
 ब्रौंठ-कुन्-ति नवुय् नव् नवुरावन् ।
 बर्मंदिज्ञन् पानस् ख्यप दावन्
 सूर्यस् तामथ् हान् वातनावन् ।
 ओं शब्द-प्रकाश् वुक् पूरनो
 व्यचार् करव् खरव् प्रनव् ॥
 अरूपस् कुस् सरूफ् वनिय्
 खहन् चाविध् अज्यन्तु बनिय् ।
 यिह आसि तिह बासि तति काह न कुनिय्
 तुर्यातीथा ह निर्लेफ् ननिय् ।

(यत्र) राग-द्विष्ठात्मानः-कूर्माः मत्स्याः सन्ति-तस्मिन् भिन्नं भिन्नमेव
(नानाविधाः)

निमज्जयन्सर्वान् अस्ति-तस्मिन् मोहात्मा जलभ्रमः ।

आशात्मकानि-कूलानि सन्ति-तस्य स्वप्रः संभवन्

(यत्र) शुक्तिकायां रजतं सिकतायां जलं भासमानं-भवति ।

उत्ताने कुत्र-नाम संगंस्यामि बाहुतरणार्थं अस्मि कुण्ठिरेव

केशवेतिपदोपेतं (श्रीविष्णुनाम) अस्ति-मे ओँ-इति तारकमेव ।

ईदृक् नाम मध्ये अनुभवस्य आनयिष्यामः

सद्विचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥ १७५४ ॥

वलिरत्वं स्वकौयं अस्ति-ते एकस्यैव द्वित्वं प्रदर्शयन्

द्विर्भासनं दिग्भ्रमं अस्ति-ते द्विगुणीकुर्वत् ।

असि (च) पेचकपक्षी (इव) (शून्यात्मा च) मध्यभागे काकानाम्
(इन्द्रियाणां च)

आन्धेन स्वकौयेनैव दिनानि विनष्टौकुर्वन् (त्तिपन्) ।

पाश्वात्यं शत्रुत्वं नहि सरणे स्यापयन्

पुरस्तादपि नवीनमेव नवं नवीकुर्वन् ।

मध्याह्नकाले (अपि) स्वात्मानं निगृद्धत्वानि दापयन्

सूर्यस्य यावत् (तद्वितुना) हानिं संप्रापयन् (आरोपयन्) ।

(तस्मात्) श्रीमिति शब्दस्य-प्रकाशत्वं पश्य भो-पूर्णस्वरूप

सद्विचारं करिष्यामः स्मरिष्यामः प्रणवम् ॥

स्तुपरहितस्य कः स्तुपत्वं कथयिष्यति

सृतिं परित्यज्य अचित्तः (सुधः) भविष्यति ।

यत् (किञ्चित्) स्यात् तदेव भासिष्यते तत्र कश्चिदपि न कुत्रापि

तुर्यावस्थातोऽप्यतीतरूपः निर्लेपः प्रकटीभविष्यति-तत्र ।

मच्चि नाद-व्यंदा हूँ मङ्गु हनि हनिय्
 ब्रह्मानंदाहूँ व्यगनि सनिय् ।
 प्रथ-कुनि मङ्गु आसिथ् अंदकनिय्
 तथ कलि यथ निश्कल औं गनिय् ।
 सुय जानि यस् बनि असि क्याहूँ वनव्
 व्यचार करव खरव प्रनव् ॥
 वनुनु कुहूँ सुलव त द्वर्लव कुहूँ पालुनु
 पालुनु गव सोहूथ केहूँ चालुनु ।
 चालुनु गव खह-र्यह पान जालुनु
 जालुनु गव देह-अविमान गालुनु ।
 गालुनु गव मद-निश पान वालुनु
 वालुनु गव वय कासुनु कालुनु ।
 पावुनु च्यतस् रामचन्द्र-शालुनु
 व्यपाथ क्षाडुनु इमि कलि-कालुनु ।
 न-त क्याहूँ व्यथु नख बूजि बूजि कनौ
 व्यचार करव खरव प्रनव् ॥
 न्यथ सर्व-संकल्प-संन्यासी आस्
 निवृच्छ-हङ्ग वृच्छ अव्यासी आस् ।
 अवहारस् मङ्गु व्यदासी आस्
 वस्तिथ-मङ्गु-बाग वन्वासी आस् ।
 अविलाशौ रस्तु व्यज्ञासी आस्
 आसिथ न आसिथ विकासी आस् ।

अवशिष्टं-भविष्यति नाऽविन्दुस्वरूपमेव मध्ये अंशस्य अंशस्य (प्रत्यंशम्)
ब्रह्मानन्दमात्रमेव उत्ताने (हे उत्तानस्वभावेति वा) गर्भोरी-
भविष्यति-ते ।

प्रत्येकव्यवहारस्य मध्यस्थितोऽपि भूत्वा बहिःस्थित-एव (उदासौन-
वदासौनः)

तस्यां वासनायां (स्थितः) यस्यां निष्कलस्वरूपभावेन ओमित्य-
भासः घनीभविष्यति-ते ।

स-एव जानाति यस्य संपत्स्यति (ईदृश्यवस्था), वयं किं-नाम कथयिष्यामः
सद्विचारं करिष्यामः सरिष्यामः प्रणवम् ॥

प्रकथनं अस्ति (हि) सुलभं (सुकरं) पुनः दुर्लभं (दुष्करं) अस्ति
परिपालनं (ईदृशमार्गस्थ)

परिपालनं-नाम अस्ति सर्वमेव किञ्चित् सोऽवम् ।

क्षमापरिपालनं-नाम (तदेव) अस्ति (परमेश्वर-) अनुरागात्मवक्षि-
शिखया स्वात्मा प्रज्वालनीयः

प्रज्वालनं-नाम अस्ति देहात्मचुद्गमिमानः विनाशनीयः ।

विनाशनं-नाम (तदेव) अस्ति मदसकाशात् स्वात्मा अवतारणीयः
अवतारणं-नाम अस्ति भयं अपहर्तव्यं महाकालस्य ।

आपातनीयः (समुद्भावनीयः) चेतनायां (सर्तव्यः) रामचुन्द्र-
शृगालयोर्धर्मविषयकसंवादः (रामायणादिषु प्रसिद्धः)

उपायः अन्वेषणीयः अस्य कलिकालस्य ।

अन्यथा किं-नाम समायातं (समाप्तीभवति) समाप्तिं श्रुत्वा श्रुत्वा
कर्णभ्याम्

सद्विचारं करिष्यामः सरिष्यामः प्रणवम् ॥

नित्यं सर्वसंकल्प-संन्यासी (संवक्त्सर्वसंकल्पः) भव
निवृत्तिमार्गस्थ वृत्त्वा अभ्यासं-कुर्वन् भव ।

व्यवहारस्य मध्ये उदासौनः भव

जनपदवस्तिष्ठ (लोकव्यवहारस्य मध्येऽपि) वानप्रस्थाश्रमौ-इव
भव ।

अभिलाषैः रहितः (निःस्पृहः) (भूषादिना) विलासशीलः भव

भूत्वा न भूत्वा (च) निष्पविकासवान् भव ।

च्यवुनु निरामय-खासौ आस्
 आत्म-निश्चयकु विश्वासौ आस् ।
 वथ् हाव् गथ् प्राव् आनंद-गनौ
 व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
 कूति पोश् फ़लि ब्रह्मांडच थर्य
 ओं ज्ञोनु यिमौ तिम् गैय् वरे ।
 ओं शिव-हरे ओं-शिव-हरे
 तमि पर् साहय् युस् ओं परे ।
 तमि कर् सोहय् युस् ओं करे
 तमि स्वर् सोहय् युस् ओं स्वरे ।
 अद कस् मारन् त अद कुस् मरे
 विज्ञान-रूपय् ओं तस् वरे ।
 कृष्णस् सुह् ओं-कार् मन-वाज्य खनव्
 व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥ १७६० ॥ ११२ ॥

113. PRAISE OF THE SYLLABLE OM.

ओमय् कुय् आत्म-देवय्
 ओमय् कुय् कृष्णजौवय् ।
 ओमय् स्वर् कुख् लभेवय्
 ओमय् स्वर् कुख् न जौवय् ॥ १७६१ ॥
 ओमय् कुय् विष्णु ब्रह्मा
 ओमय् कुय् शिव् त उमा ।

पानशौलः निरामयानन्दामृतकं सानां भव

स्वात्मज्ञस्मि-निश्चयस्य नित्यविश्वासशौलः भव ।

सन्मार्गः प्रदर्शितः गतिः (च) प्राप्ता आनन्दपूर्णसञ्जनैः

(तस्मात्) सद्विचारं करिष्यामः सरिष्यामः प्रणवम् ॥

कृति-नाम (असंख्यानि) पुष्पाणि प्रफुल्लानि ब्रह्माण्डरूपस्य अत्योद्यानस्य

प्रणवः संज्ञातः यैः त-एव गताः (संगताः) वरे (पूर्णफलावास्मिम्) ।

ओं शिवाभिन्नहरे ओं शिवाभिन्नहरे (इति ग्रोच्य)

तेनैव अधीतं सर्वमेव यः ओं (इति) प्रणवशब्दं अधीष्यते ।

तेनैव कृतं सर्वमेव यः ओमिति (प्रणवोच्चारं) करिष्यति

तेन सृतं सर्वमेव यः ओमितिरूपं (प्रणवं) सरिष्यति ।

ततो-नाम कं (न कमपि) मारयिष्यति ततो-नाम च कः (न कश्चिदपि)

मरिष्यति

विज्ञानरूप-एव प्रणवः तं वरीष्यते (समवृद्धिः सर्वविधया ततो जायते) ।

कृष्णाख्यं (स्य) ग्रन्थकर्तारं (रुः) सः (तं) ओंकारं मनोरूपाङ्गुलिमुद्रायां

उट्टङ्कयिष्यामः

सद्विचारं करिष्यामः सरिष्यामः प्रणवम् ॥ १७६० ॥ ११२ ॥

ओंकारस्तुतिः ॥ १९३ ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते आत्मदेवः (उपासनीयः)

प्रणव-एव अस्ति-ते कृष्णाख्यावतारपरमेश्वरः ।

प्रणवमेव सर (नित्याभ्यासेन) असि (यतः) त्वं-पदवाच्यस्तदभिन्नो-जीवात्मा

प्रणवात्म-एव स्वरः (शब्दः) त्वं-असि न (इहाद्यभिमानवान्) जीवः ॥

१७६१ ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते विष्णुः ब्रह्मा (च)

प्रणव-एव अस्ति-ते शिवः उमाख्यशक्तिश्च च* ।

* माष्ठूक्याद्युपनिषत्सु प्रसिद्धः ॥

ओमय् कासि त्य ब्रमा
 ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥
 ओमय् कुय् वौद् पुरान्
 ओमय् कुय् देव् बासान् ।
 कुनुय् अचर् स्वरिय् ज्ञान्
 ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥
 कुनुय् अचर् स्थाह् ज्ञान्
 कुनुय् अचर् स्थाह् मान् ।
 ओमय् कासिय् व्यपादय्
 ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥
 ओमय् कुय् योग् तय् ज्ञान्
 ओमय् कुय् दारना ज्ञान् ।
 ओमय् कुय् ज्ञान विज्ञान्
 ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥ १७६५ ॥
 वनान् ब्रह्मस् क्षिह् अशब्द्
 अशब्दय् कुय् ओमुक् शब्द् ।
 दच्छा व्यद्योग् ति प्रारब्द्
 ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥
 ओमय् कुय् सथ्-त्यथ्-आनन्द्
 ओमय् कुय् आद् मद् अन्द् ।
 ओमस् जीवुथ् पनुन् वन्द्
 ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥

(अभ्यस्तश्चेत्) प्रणव-एव अपाकरिष्यति तव भ्रमं (अविद्याकृतम्)

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते वेदरूपः (तत्सारात्मा) पुराणानि (च)

प्रणव-एव अस्ति-ते देवः (प्रत्यक्षं) भासमानः ।

एकमेव (तं) अन्तरं (प्रणवात्मानं) स्मृत्वा जानौहि (पुनःपुनर्जानौहि)

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥

एकमेव अन्तरं (प्रणवात्मकं) अनन्ततरं जानौहि

एकमेव तमन्तरं अनन्तं मानयस्व ।

प्रणव-एव अपनयिष्यति-तव उपाधिं (आधिवाध्यात्मकम्)

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते योगः पुनः ज्ञानम्

प्रणव-एव अस्ति-ते धारणात्मा धानं (च) ।

प्रणव-एव अस्ति (स्वात्म)ज्ञानं विज्ञानं (च)

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥ १७६५ ॥

कथयन्तः ब्रह्म सन्ति अशब्दरूपम्

(तत्) अशब्दमिति अस्ति-ते प्रणवस्य शब्दं (तन्मात्रवाच्यम्) ।

(तच्च) इच्छात्मकं उद्योगात्मकं (क्रियात्मकं) च प्रारब्धात्मकं (च)

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते सच्चिदानन्दात्मा

प्रणव-एव अस्ति-ते आदिरूपः मध्यरूपः अन्तरूपश्च ।

प्रणवात्मनि जीवनं स्वकीयं उपहारोक्तुरु

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥

ओमस् क्षिय् चोर् पाद्य्
 ओमय् खर् दिय् समाद्य् ।
 कुनुय् अचर् कुह् प्रदान्
 ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥
 ओमय् कुय् सत्समागम्
 ओमय् बासिय् च्य सोहम् ।
 ओमय् कासिय् देहकु ब्रम्
 ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥
 बद्धा-निष्ठा ओमय् कुय्
 खरनु ह्यत कुस् गमय् कुय् ।
 थकिय् छनिय् तमय् कुय्
 ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥ १७७० ॥
 नारायण् कुय् नरन् मङ्
 अकार् कुय् अचरन् मङ् ।
 सतुकु खर् कुय् खरन् मङ्
 ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥
 काकाजियन् ओमय् खर्
 सुह् पानय् आत्मदेवन् वर् ।
 सहज पान् तमि सर-कर्
 ओमय् खर् कुख् न जीवय् ॥
 महापुरुषौ ओमय् मोन्
 ललौश्वरिय ओमय् जोन् ।

प्रणवस्य सन्ति-एव चत्वारः पादाः:

प्रणव-एव स्वररूपः इत्था समाधिमस्ति* ।

(यः) एक-एव अन्तररूपः अस्ति प्रधानम्

(तद्रूप)प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते सत्समागमरूपः

प्रणव-एव (अभ्यस्तश्चेत्) प्रकटीभविष्यति तत्र सोऽहमिति-मनः
(तदाच्यस्तल्लक्ष्यस्तन्नियाभ्यासवानात्मा वा) ।

प्रणव-एव अपनयिष्यति-ते देहाभिमानित्वस्य भ्रमम्

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥

ब्रह्मनिष्ठानामावस्थानं प्रणव-एव अस्ति

स्वरणे (तमेव) आरभस्व-नाम को भयावसरः अस्ति-ते (तदा) ।

श्रम-प्राप्य खेदं-प्राप्य विश्रान्तिस्थानं अस्ति-ते (सः)

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥ १७७० ॥

(यथा तद्रूपो वा) नारायणः अस्ति नराणां मध्ये

अकारश्च अस्ति अन्तराणां मध्ये ।

सद्गुप्तस्य स्वरः अस्ति स्वराणां मध्ये (सः)

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥

भुमुखडकाकेन (काकपदवाच्यसद्गिश्च) प्रणव-एव स्मृतः (अभ्यस्तः)

सः (ते वा) स्वयमेव स्वात्मदेवेन (ईश्वरेण) वृतः (वृता वा)
(साक्षात्कारदानेन) ।

(येन) सहजः (स्वाभाविकः) स्वात्मा तेन उपलब्धः (सः)

प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥

महापुरुषैः (सद्गिः) प्रणव-एव संमतः

लल्लादेव्या-योगीश्वर्या प्रणव-एव सुज्ञातः ।

* जीवस्य यो नित्यसमाधिरस्ति भ प्रणवल्लीनत्वेनैवेति भावः ।

कृष्ण कुद्रु आत्मा च्छोन्
ओमय खर छुख न जीवय ॥ ११३ ॥

114. PRAISE OF THE GOOD WAY

झक-डोनाह गव मङ्ग जल खरय
वुक्ष सागरय-निश छ्रा सुह दूर ॥ १७७४ ॥

झक-डुन जल मूल चलु जरजरय
ब्यु ब्यु रोज्या शमाह त नूर ।

मौलिथ गव स्वर्यस स्वत्य जरय
वुक्ष सागरय-निश छ्रा सुह दूर ॥ १७७५ ॥

पथ ब्राँठ अख लाव दात कुह हरय
अरय हिहु आस म बन द्वरु ।

बचार दार लद यूगुकु गरय
वुक्ष सागरय-निश छ्रा सुह दूर ॥

चमत्कार तुलनाव अमरय
च्ह बन शमाह त बह पाँपूर* ।

दिह दरु थवतम रुफाह खरय
वुक्ष सागरय-निश छ्रा सुह दूर ॥

मुहनि सहलाव-स्वत्य बव-सरय
घ्रह-कारन वसि-पय सूर ।

संगीन कर म्योनु काकज गरय
वुक्ष सागरय-निश छ्रा सुह दूर ॥

* अब दीर्घापधोचारण मर्झना पूर्यथम ।

हे-कृष्णाख्य अस्ति-ते आत्माजौवस्वरूपः तव
प्रणव-एव स्वरः अस्ति० ॥ ११३ ॥

जौवस्य सन्ताद्योतनपूर्वकं सदिचारमार्गं प्रस्तौति ॥ ११४ ॥

बुद्धुदमात्रं (जौवस्तुपं) संपद्मं मध्यात् जलस्य प्रकटम्
पश्य सागरात् (ब्रह्मरूपात्) अस्ति-किं तत् दूरम् ॥ १७७४ ॥
बुद्धुदः जले (यदा) मिलितः अपगतः भौतिकेशः (यथा)
भिन्नः भिन्नः स्थास्यति-किं महाप्रदौपः प्रकाशः च ।

संयोगं गतः (इव) सूर्येण सह दीप्तयः
पश्य सागरात्० ॥ १७७५ ॥

पश्चात् पुरस्तात् प्रत्तिप (परोपकृति धनादिकं वितर) लाभादिकं दाता
अस्ति श्रीमहादेवः

क्रकचः इव भूयाः मा भूयाः वासौरूपः* ।

विचारात्मना दारुणा निर्मापय योगात्मकं शृहमेव
पश्य सागरात्० ॥

स्वोल्लासचमत्कारं उत्थापय (उपभोजय) (नः) हे-अमर
त्वं भव महाप्रदौपः अहं तु श्लभः† ।

देहं अतिदृढं स्थापय-नाम-से भवद्वूपं सरेयम्
पश्य सागरात्० ॥

मोहात्मना जलपूरेण-हेतुना भवात्मसरसि
परिपक्कार्याणां (च) निपतिष्ठति भस्म (इव) ।
(तस्मात् स्वदयया) अतिदृढं कुरु मदीयं काकलपत्रात्मकमिव शृहम्
पश्य सागरात्० ॥

* क्रकचो हि दारुभेदनकाले तच्चूर्णं पुरः पश्चात्प्रक्षिपति । वासौ तु दारुचर्णं
स्थापार्चभाग एव नयति ॥

† यथा श्लभः स्वदेहं ज्योतिषि लायति, तथाहमपि परप्रकाशरूपे त्वयि लीनो
भवेयम् ॥

न्यबर् वज्ञान् कृचु अन्दरय्
 बन्धोमतु कुस् जन् सन्तूर् ।
 वायवनि वायतम् पननिय् स्वरय्
 वुक् सागरय्-निश्च छा सुह दूर् ॥
 कृष्णस् वायनाव् गंगादरय्
 सोहम् हम ह्यथ् व्यचार खूर् ।
 देह डूँगस्-क्यथ् तरि बव-सरय्
 वुक् सागरय्-निश्च छा सुह दूर् ॥१७८०॥११४॥

115. THE SAME, UNITED WITH PRAISE TO RĀMA.

राम-जुव् श्याम-रूप् हावे
 परम-गथ् प्रावनावे ॥ १७८१ ॥
 योग ग्रोग ह्यथ् च्यथ् हार्य
 अचि मंझ् शान्ति-वार्य ।
 बद्धानन्द-पोश् छावे
 परम-गथ् प्रावनावे ॥
 करि सत्संग बोल्-बाश
 चटि सुह वालवाश्य ।
 हंस पखवय् वुफनावे
 परम-गथ् प्रावनावे ॥
 बक्षि-ओल् येरनावे
 शक्षि सूत्य् बसनावे ।

बहिर्भागे शब्दायन् (वस्तुतः) निःसारः अन्तरेव

संपन्नप्रायः अस्मि इव वीणाविशेषः ।

हे-शब्दसत्ताप्रदायिन् शब्दवन्तं-कुम-नाम-मां स्वकौयेनैव शब्देन
पश्य सागरात् ० ॥

कृष्णाख्यं (मां) नौचालनां-विधापय हे-गङ्गाधर

सोऽहमित्यजपामन्त्रात्मना नौकादण्डेन शृङ्खीत्वा विचारात्मकं
केनिपातम् ।

(यथा) देहात्मनि महानौकाविशेषे तरिष्यति संसारात्मसरसः

पश्य सागरात् ० ॥ १७८० ॥ ११४ ॥

मनोरामात्मकं रामं प्रति प्रार्थनापूर्वं स्तौति ॥ ११५ ॥

श्रीरामजीवः श्यामरूपं (सन्ध्यात्मनि तमसि वा रूपं) प्रदर्शयिष्यति
परमां-गतिं प्रापयिष्यति (च) ॥ १७८१ ॥

योगात्मकः शुकः शृङ्खीत्वा चिदात्मिकां शारिकां (देवीं च)

प्रवेत्यति मध्यं शान्ध्यात्मकायाः-वाटिकायाः (लघुपुष्पोद्यानस्य) ।

ब्रह्मानन्दात्मपुष्पाणि उपभोक्त्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

करिष्यति सत्सङ्गात्मकान् पक्षिविरावान्

द्वैत्यति मोहात्मकं जालविशेषं (वागुराम्) ।

हंसेति-मन्त्रसिद्धगत्वहंसस्य पक्षाभ्यां उद्गापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

भक्तगत्वककुलायं संतानयिष्यति

संविच्छक्त्या सह निवासयिष्यति ।

अमृतकि-फल् च्यावे
 परम-गथ् प्रावनावे ॥
 पोशनूल् जन् गङ्गारावे
 कृष्ण-गीथ् ग्यवनावे ।
 नाम-सरञ्ज-संस्तु थावे
 परम-गथ् प्रावनावे ॥ १७८५ ॥
 रुठुमत् जन् मननावे
 आत्म-तौर्य मन् नावे ।
 निष्काम-जल-दाम् च्यावे
 परम-गथ् प्रावनावे ॥
 दय-नाव् कति मन्दक्षावे
 दय-गथ् नञ्ज् हावे ।
 कृष्णस् वैकुण्ठ दावे
 परम-गंथ् प्रावनावे ॥ ११५ ॥

116. POET EXPLAINS THE SOURCE OF HIS OWN POWER.

अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 आदिदेव् बननुक् ज्यय् आदिकार् कुय् ।
 हारौ रस्तुय् बव-सर तार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥ १७८८ ॥
 आदि-अन्न-शब्दन् मङ्ग ओं-कार् कुय्
 जपनय् मङ्ग अजपा जफ् सार् कुय् ।

अमृतात्म(मोक्ष)-फलानि खाइयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

जीवंजीवपक्षिणं इव संभोत्स्यति

कृष्णिति-(कृष्णकीर्ति) गौतिं गापयिष्यति ।

खनामसंस्करणे-युक्तं (मां) स्वापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥ १७८५ ॥

अवमानितं इव सान्त्वयिष्यति

आत्मात्मतौर्यं मनः संस्नापयिष्यति ।

निष्कामसत्कर्मात्मजलपानं पाययिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥

ईश्वर-नामधेयं क्र(कुत्रापि न) ह्रेपयिष्यति

खैश्वर्यगतिं प्रत्यक्षां प्रदर्शयिष्यति ।

कृष्णाख्यस्य (मम) वैकुण्ठगतिं दापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥ ११५ ॥

खात्मानमुपलक्ष्य खसामर्थकथनपुरःसरमुपदिश्ति ॥ ११६ ॥

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

देवानामाद्यः भवितुं तवैव अधिकारः (सामर्थ्य) अस्ति ।

द्रवं विनैव संसारसरसः तरणोपायः अस्ति

सद्गुरुविचारं सत्यं विचारय ॥ १७८८ ॥

आदावन्ते-(च)-शब्दानां मध्ये ओंकारः (प्रणवः) अस्ति

जपानां (च) मध्ये अजपामन्त्रस्य जपः सारभूतः अस्ति ।

द्यान मङ्ग आत्मुकु द्यान् शूबिदार् कुय्
 दारनाय-दार् दारनाय दार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
 ब्रूठि यिथ् प्रारब्दुकु व्यवहार् कुय्
 पथ् ब्रैंठ् नेरनस् फेरनस् वार् कुय् ।
 बाँयि बन्द् बब् त माँजु कुस् च्य दर्कार् कुय्
 च्यथ् कर् यार् च्यथ् कर् यार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥ १७८० ॥
 परादौन् मुख्य-बङ्गु ल्वकच्यार् कुय्
 यावनस् मङ्ग कामुकु अन्दकार् कुय् ।
 बुज्यरस् न-ह्यकुनु संकल्प-बार् कुय्
 कर् ब्ररश-कार् कर् ब्ररश-कार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
 मड अवनय् बोजुनु दर्कार् कुय्
 तव पत अद मननुकु आदिकार् कुय् ।
 निदिद्यासन् ज़ैन् तोर तयार् कुय्
 साच्चात्कार् साच्चात्कार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥

ध्यानस्य मध्ये स्वात्मनः ध्यानं शोभमानं अस्ति

(तं) धारणायुक्तं धारण्या धारय ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्गुरुविचारं सत्यं विचारय ॥

पुरः आगात्य प्रारब्धस्य व्यवहारः अस्ति

पश्चात् पुरः निर्गन्तुं परिवर्तितुं सुकरत्वं अस्ति ।

भ्रातरः बन्धवः पिता माता च को-नाम तव साद्यकृत् अस्ति

चित्तं (अन्तःकरणान् च) कदा मित्राणि चैतन्यं कुरु मित्रम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्गुरुविचारं सत्यं विचारय ॥ १७९० ॥

पराधीनमेव मूर्खबुद्धिकं कौमारं अस्ति

यौवनस्य मध्ये कामस्य अन्धकारः अस्ति ।

वृद्धावस्थायां असामर्थ्यं संकल्पभारश्च अस्ति

कदा-नाम (कदापि न उक्तावस्थासु) पौरुषमस्ति कुरु पुरुषत्वं
(पौरुषं) (उद्योगेन स्वीकुरु) ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्गुरुविचारं सत्यं विचारय ॥

प्रथमतः कथाश्रवणस्य श्रवणं योग्यं अस्ति

ततः पश्चात् च मननस्य अधिकारः अस्ति ।

निदिध्यासनं जय तत्स्थानात् सज्जः अस्ति

(परमेश्वरः) साक्षात्कारः प्रत्यक्षम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्गुरुविचारं सत्यं विचारय ॥

सुह-स्यन्दि सुमि-कनि इन्द्रिय-द्वार क्षिय्
 यिम् पार् गैय् तिम् दह् श्रौतार् क्षिय् ।
 दह् श्रमराव् दह् खंदमथगार् क्षिय्
 कर् दशहार् कर् दशहार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
 पानस् नालि कुननुकु यक्तियार् कुय्
 अथि आमतु वक्ति-हन्दु म्बक्तहार् कुय् ।
 कुस् मनाह् कुय् करान् कसन्दु आंकार् कुय्
 कुख् चह् म्बक्तार् कुख् चह् म्बक्तार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
 हार्-बर् लारिय् न सूत्य् अय् च्य खार् अय्
 आसु वहाराविथ् नफच्चन् खार् अय् ।
 प्रारब्द-फल् बूगिथ् पत लार् अय्
 यट-अन्वार् यट अन् वार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥ १७८५ ॥
 कमिस् काहबार् कुय् त कुस् बेकार् कुय्
 नाहक देह-दृष्टि-हन्दु अन्दकार् कुय् ।
 मन् जेन् वौदचि ज्यवि यकरार् कुय्
 साह्यब्कार् साह्यब् कार् ।

मोहात्मसिद्धुनद्याः सेतुभूतानि इन्द्रियद्वाराणि सन्ति
ये (तु) तत्यारं गताः ते दशः अवताराः (इव) सन्ति ।

(तानौन्द्रियाणि) दश शमय दश (दिक्षुपालाः) सेवकाः सन्ति
कुरु इशेन्द्रियविषयाहृतिसेव कुरु दशहरयोगसंगतिम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् ऋममात्रं संसारः अस्ति
सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

स्वस्य गलावलम्बे पातनाय स्वातन्त्रं अस्ति
हस्ते समागतः भक्तिरूप-मुक्ताहारः अस्ति ।

(तत्र) को-नाम निरोधं अस्ति कुर्वन् कस्य-नाम आङ्गीकारः अस्ति
असि त्वं स्वतन्त्रः असि त्वं मुख्यतारकः ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् ऋममात्रं संसारः अस्ति
सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

काकिणौमितं उपयोगि-भवेत्-तव न संगतं हि तव खारौकं (महा-
भारः) अस्ति
मुखं उद्घाट्य (प्रसार्य) कुञ्जिरूपा खार-नाम्नी (पेषण्यन्तस्योपरि
या स्थाप्यते) अस्ति-ते ।

प्रारब्ध-फलं भुक्ता पश्चादेव अपयानावस्था अस्ति
जलयन्तस्यपेषणौयन्तस्यानानुवारः (इव) पेषणौयन्नात्मदेहं
समानय सत्फलावस्थाम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् ऋममात्रं संसारः अस्ति
सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥ १७९५ ॥

कस्य-नाम कार्यव्यवहारः अस्ति कः च अकार्यः अस्ति
निरर्थमेव देहात्मभुद्विरूपं आन्धं अस्ति ।

मनः जय वेदस्य जिह्व्या(वाचा) स्वीकारः अस्ति
स्वतन्त्राधिकारः (इति) (मनोजयौ) ईश्वर-एव कार्यरूपोऽप्यस्ति ।

अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
 तौत्र-वैराग्यकु खास सब्जार् कुय्
 शिव-शिव बोलुनु पान आब्-शार् कुय् ।
 व्यहख्य् राग-रस्तु बुक्नस् वार् कुय्
 शान्य् शालमार् शान्य् शाल मार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
 शक्तिपातकि शहरुकु सुबदार् कुय्
 दर्म् अर्ध् काम् मोह् दिन् यक्तियार् कुय् ।
 इथुय् सरकार् कुय् इथुय् सरकार् कुय्
 कर् चह् दरबार् कर् चह् दरबार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
 क्षण नाव् योग्यतु दुनियाह-दार् कुय्
 लूकन्-हन्दु हिहु च्य-ति व्यवहार् कुय् ।
 दिववुन् पानय् चिबुवन-सार् कुय्
 सर्व आदिकार् सर्व-आदिकार् ।
 अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
 सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥ ११६ ॥

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्गुरुविचारं सत्यं विचारय ॥

तौब्रवैराग्यात्मकं शोभनं हरित्तुणास्तरणं अस्ति

शिव-शिवेति भाष्माणः स्वयं जलप्रपातविशेषः अस्ति ।

निवेशं-करिष्यसि-चेत् रागरहितः दर्शनस्य सौमुखं अस्ति

शान्त्यात्मकं शालमाराख्योद्ग्रानं शान्तिमेव हे-मृगधूर्त मारय (जय) ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्गुरुविचारं सत्यं विचारय ॥

अनुग्रहपदात्मकस्य पुरस्य अधिकारी अस्ति

(तस्य) धर्मः अर्थः कामः मोक्षः दातुं सामर्थ्यं अस्ति ।

ईदृशं प्रधानकार्यं अस्ति ईदृशः राजा अस्ति

कुरु त्वं उपासनामेव कुरु त्वं राजसभास्थितिम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्गुरुविचारं सत्यं विचारय ॥

(स्वात्मानं प्रति ग्रन्थकृदुक्तिः) कृष्णेति नाम आपतितं कुटुम्ब-भरणं अस्ति-ते

लोकानां सदृशं तवापि व्यवहारः अस्ति ।

दाता स्वयमेव त्रिभुवनसारभूतः (शिवः परमेश्वरः) अस्ति

सर्वं सामर्थ्यं सर्वाधिकारम् ।

हे-अमरात्मन् स्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्गुरुविचारं सत्यं विचारय ॥ ११६ ॥

117. EXHORTATION AS TO THE UNREALITY OF THE WORLD.

सर कर्तुं संसार् नदरुय् द्राव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८०० ॥
 बन्द कर् लूब-संकल्पुक् वाव्
 पानय् पकि प्रारब्दचू नाव् ।
 कर् पूर्व-कर्मक्यन् पंबच्यन् क्राव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
 संसारस्-मङ् रोज् निर्मल्
 बुद्धत ख्यलवथ्रस् लारि मा जल् ।
 पाञ्चिस्-मङ् आसिथ् चाव-चाव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
 मायाय-मङ् निर्माया रोज्
 खर रोज् वैराग-राग-खर् बोज् ।
 सत्संगक्यन् बंगनय् कन् थाव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
 मायाय-हिलि खोक् पत छास् खोज्
 समदृष्टि छटवार्य पकनाव् तौज् ।
 दर्म-ब्योग कर्म-खोरि वायनाव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
 सोहम् हम वाय् मोहनि-शाठि
 शाज् नाव् पकनाव् स्थक्षि वति-पाठि ।

पुनरपि सांसारिकावस्थाप्रदर्शनपूर्वकमुपदिशति ॥ ११७ ॥

परीक्षाविधयः कृतः संसारः निःसारः (मृणालमेव) निर्गतः (ज्ञातः)

(तस्मात्) चलितो-भव मा चेतनातः (विमर्शात्) चैतन्य-
(सरण)रूपाणि पद्मपुष्पाणि उपभुद्ध ॥ १८०० ॥

निसद्धं कुरु लोभविधयसंकल्पात्मकं वायुम्

स्वयमेव संचरिष्यति प्रारब्धभोगरूपा नौका ।

कुरु पूर्वकर्मानुरूपाणां पद्मबीजानां उपभोगम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

संसारस्य-मध्यवर्त्यपि तिष्ठ निर्लेपः

पश्य-नाम पद्मपत्रस्य संगांस्यते मा-नाम जलम् ।

जलस्यैव-मध्ये भूत्वा परिपूर्णजलः

चलितो-भव मा चेतनातः ॥

मायायां-मध्ये-वर्तमानोऽपि गतमायः तिष्ठ

समाहितः तिष्ठ वैराग्यरागयुक्तस्वरं शृणु ।

सत्सङ्घ-संबन्धिषु कृन्दः (वृत्त)विशेषेषु कर्णैँ निर्धेहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मायारूपाया-जलनौल्याः भौतो-भव अनुवर्तमाना अस्ति-यस्याः स्तिर्ग-
मलकलुषता

समदृष्टिरूपं लघुनौविशेषं चालय त्वरितम् ।

धर्मात्मनोद्योगेन सत्कर्मारित्रे प्रवाहय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

सोऽहमित्यभ्यासात्मना दण्डेन संचालय मोहात्मसैकतिलद्वीपमार्गेण

ज्ञप्तिरूपां नौकां प्रवाहय ऋजुना मार्गप्रकारेण ।

सहस्र-दल डल पद्मासन् प्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८०५ ॥

अन्दरि वैर-क्षरु रोज् नरकि-पाठि

सह-बहुतय् पख् सज्जन गाठि ।

लाव् प्राव् एच्च-हिहु क्षुचरय् म हाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

पर्द-तलि क्रिय् कर् बुक् क्षवि जूजि

अन्दरि प्राव् गोरु जन् ज्ञानचू गूजि ।

न्यबरि देह-अंदकार् कंडु फुटराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

चत-गत कुकिलि-पोटु जन् यञ्च म येर्

जुवरकि-पाठि कसंग-मझ्बाग नेर् ।

मक्क कुय् सज्जन-बाजरुकु बाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

मन-क्यनबेबु दय-लोल लाव् वर्

मेलिय् सद्गवर सोदागर् ।

बाव-वाव होश-बुमिपोश् झलनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

संसार-बोरु ल्वचराव् चाव् फख्

गिलि-हन्दि-पाठि डल-जल-एठि पख् ।

राक्षहंस-पानस् अङ्गु म गङ्गराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८१० ॥

सहस्रपत्रपद्मस्थानमये सरःस्थाने (ब्रह्मरन्ध्रे) पद्मासनं प्रामुहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८०५ ॥

अन्तःकरणेन निवैरः (सर्वभूतेषु) तिष्ठ नडवत् (अन्तःशून्यः ब्रह्मदृष्टः)

स्त्रहपूर्णः गच्छ सज्जनात्मना ज्ञनस्थानेन ।

(ततः) उपलक्ष्यं प्रामुहि असारतृणविशेषसदृशं स्वरित्कल्पं मा प्रदर्शय
चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

पठलाधस्तात् क्रियां (नेत्रनिर्निमेषाभ्यासंन संचयं) कुरु पश्य तृण-
मूलकस्येव आस्तरणपठलम्

अन्तः प्रामुहि शङ्खाटफलं इव ज्ञानात्मकं फलसारम् ।

ब्रह्मः देहाभ्यकारात्मकं कण्ठकजालं भञ्जय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

जन्मस्वागमागमेन तृणतन्तुविशेषं इव वितानं मा वितनु

जलफलविशेषवत् निन्द्यसङ्घमध्यभागात् निर्गच्छ ।

मुक्ताफलस्येव अस्ति-ते सज्जनात्मपण्यवीर्यः मूल्यादरः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मनसा-नौलोत्पलफलवत् ईश्वरप्रेमात्मकं लाभं वृणु

संमिलिष्यति-तव सद्गर्वात्मा व्यवहारकः ।

भक्तगत्मवायुना चैतन्यात्मनौलोत्पलं विकासय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

संसारभारं लघ्वीकुरु परित्यज भौतिश्वासम्

पक्षिविशेषवत् सरोजलपृष्ठात् प्रचर ।

राजहंसात्मस्वात्मानं पक्षिविशेषं मा कलय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८१० ॥

श्वद्-वासनाय शम् रटनय् कम्

शम् दम् बुफ् चाव् दिह् म किसि दम् ।

थदि होशकि गोश पान् बुफनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

जबिकुकि-सन्दि-पाठि थंदु म तुल् फूदि

बूद् रोज् स्फूद् क्षुय् आत्म-बूदि ।

पोशनूल-सन्दि-पाठि कषण-गौथ् गाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

जगतच ताप-हृच्य बुडरू-निशं चल्

साय कर् सज्जन कुलिसैय् तल् ।

जल् च्यथ् फल् ख्यथ् लाग् डल्काव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

म्वर-शब्द कुकिलु ज़न् बोल् शंभू

कर् म ककर-सन्दि-पाठि ककरूकू ।

अंग-दूश संग-दूश देह् म रावराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

वासनाय-गाय लूब व्यठ् मो दाव्

मनूच्य वशा कन-किनि चाव् ।

व्यजू-ब्रग् संतोश-ताज् दिथ् थाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८१५॥

जीव-दयाय-हन्दु कर् व्यवहार्

अविद्याय हारवच्य बौद-न्याय् हार् ।

शुद्धवासनया शान्तो-भव ग्रहीष्यन्ति-(न)-त्वां कं-नाम (कामक्रोधाद्यः)

शमेन इमेन आकाशगतिं त्यज (कुरु) देहि मा जलपञ्चिवत्
निमज्जोन्मज्जनानि ।

प्रोच्चेन चैतन्यात्मना प्रकाशदर्शनस्थानेन स्वात्मानं उहुपय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

पञ्चिविशेषवत् उच्चैः मा उत्थापय शिरःपञ्चिविस्तारम्

सुबोधः तिष्ठ फलं अस्ति-तव आत्मबोधेन ।

जीवंजीवपञ्चिविशेषवत् कृष्णस्य-गौतिं गायस्व

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

जगद्गुपायाः आतपतप्तायाः ममूर्म्बः दूरे-भव

क्षायाविश्रान्तिं कुरु सज्जनात्मनः क्षायावृत्तस्य अधः ।

जलं पौत्रा फलं भुक्ता अनुकुरु मूढप्रायजनम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

गुरुक्तपनुसारेण कोकिलः इव भाषमाणो-भव हे-शम्भो-इति

कुरु मा कुक्कुटपञ्चिवत् शब्दविशेषं-निरर्थम् ।

अङ्गानां-दोषेण कुसङ्गःदोषेण (च) देहं मा विनष्टुं-कुरु

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

वासनात्मकं-मौनं लोभेन ग्रोहयनं मा दापय

मनःस्यां तृष्णां कर्णाभ्यां परित्यज ।

बुद्धग्रात्मकं-बकं संतोषात्ममुकुटं दत्त्वा निघेहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८१५ ॥

सर्वभूतदयात्मकं कुरु व्यवहारम्

अविद्यात्मकस्य पञ्चिविशेषस्येव परस्परभेदन्यायं अपाकुरु।

अविनाश-नौलक्राश्य बाश करनाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

ब्वदरकि लूबृकि कृम् तय् मङ्

ग्रंभरिथ् संतोशच्य ग्वफि अङ् ।

कामनाय सौमित्र बारव् म दाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

रजि कुय् सर्प-ब्रम् न-जि कुय् नाश्

पजि पजि बुक्त कुख् चिदाकाश् ।

दज्जिथ् रजि-हिवु बन् त्यज्जिथ् नटि-बाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

वौर कुवौर् कुख् छिय् न दन द्यार्

समयकि स्खख द्वख वौरुथ् म हार् ।

वौर च्याञ्ज दैर-बोञ्ज-निश वौर्य-माव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

स्खप्रकाश ब्वज् स्खन-लाँकि वथराव्

व्यचार नेत्रौ नज्जराह् चाव् ।

रंग-रंग बेरंग् बुक्त कियु द्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८२० ॥

गान्ति-गालमारू कुय् शिव-अनुग्रह्

अन्द्रिमि त्याग न्यैरिमि राग व्यह् ।

संन्यास-दृच् अतलास् पैराव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

अविनाशकपथ-पञ्चिविशेषस्य भाषणानि कारय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

उदरनिमित्तस्य लोभस्य (रूपान्) कूर्मान् पुनः मत्स्यान्

शमिल्वा संतोषात्मकायां गुह्यायां प्रविश ।

कामनात्मकां सिंहौं आक्रोशनानि मा दापय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

रज्ज्वामिव अस्ति-तव सर्पभ्रमः नापि (वस्तुतः) अस्ति-ते नाशः

सत्येन सर्वेन पश्य-नाम असि चिदाकाशस्वरूपः ।

इग्न्या रज्जुसदृशः भव त्वक्ता घटभावम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

हे-वीर कुवेरः (इव) असि, सन्ति-ते नहि धनानि द्रव्याणि

समयानुस्तेन सुखेन दुःखेन शैर्यं मा त्वज ।

वौरा: त्वदीयात् धैर्यात्मच्छायादृक्नात् अत्यवेतसवृक्षलतात्मानः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

स्वप्रकाशरूपायां बुद्धावेव डल-सरोमध्यगतविशिष्टभूमौ आस्तुणु

विचारात्मभ्यां नेत्राभ्यां दूरदृष्टिं प्रनिप ।

नानारूपेण नीरूपः (सन् परमात्मा) पश्य-नाम कौदृशः निर्गतो-अस्ति
(विकासमागतः)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८२० ॥

शान्त्यात्मोद्यानविशेषे अस्ति-ते शिवानुग्रह-एव (कारणम्)

अन्तर्गतेन त्यागेन बहिर्गतेन रागेण आस्त्व ।

संन्यासवृत्तगत्मकं कौशेयवासोविशेषं आच्छादय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

राज-कृषि नगर-मङ्ग आस् वन्वास्

निष्काम् रोज् चिय आसिथ् दास् ।

जनख्-राज्ञ राजसिय मङ्ग याद् पाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

शक्तिपात-निशात शिव-मंडल् प्राव्

छावुन् बखच् व्यखच् शखच्-हन्दु डल् ।

आत्मस् परमानन्द-मस् च्याव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

निष्कल-रूपुकुय् घलावाह् ख्यह्

निर्मायाय-हङ्गु चाह्नाह् च्यह् ।

मोह-वति अकन्तुक् रोजिय् न ताव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

च्यथ् तकिय दिय् यठ् सथ्-फर्शस्

ब्लू-बार्या आत्मा-घरशस् ।

योग-बालादर्य यठ् लरि साव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८२५ ॥

विवौक-वय्-सर मङ्ग कर् आन्

अदैत पाज्ञि नाव् मन् तय् प्रान् ।

तुर्या-बाग योग-निद्रा चाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

हंसनाद-खर कर् शाह् दृलि दृलि

मांडक-शब्द मिञ्च-मंडख् बूलि ।

हे-राजभूत-ऋषिरूप नगरमध्ये-जपि भव वनवासीव

निष्काम-एव तिष्ठ स्त्रियाः भूत्वा दासः ।

जनकराजविशेषं राज्याधिकारस्य मध्ये स्मृतौ समानय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

शक्तिपात (अनुग्रह)रूपोद्याने शिवमण्डलं (सायुज्यम्) प्राप्नुहि

उपभुद्ध-तत् भक्तिरूपं युक्तिरूपं ऐश्वर्यरूपं डलसरः ।

आत्मानं परमानन्दस्वरूपसुधां पायय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

निष्कलरूपसारुप्यात्मकं भोज्यविशेषं खादस्व

निर्मायत्वरूपं चवौषधिपानं पिब ।

मोहात्ममार्गस्य गमनश्रमस्य अवशिष्टो-भवेत् न संतापः

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

चिदात्मकं उपधानं इत्वा पृष्ठे सत्यात्मशश्यायाः

बुद्धग्रात्मभार्यां आत्मरूपपुरुषाय ।

योगात्महर्षस्य पृष्ठे पार्श्वतः स्वापय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८२५ ॥

विवेकात्मसरोविशेषस्य मध्ये कुरु स्त्रानम्

अद्वैतबोधात्मना पानीयेन स्वापय मनः पुनः प्राणात् ।

तुरीयावस्थोद्याने योगनिद्रां कुरु

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

हंसेति-नादस्वरेण (हंसपत्निशब्देन वा) कुरु श्वासं उन्माय उन्माय

प्राणशब्देन (माणडकः प्राणश्वोच्यते) मण्डूकसंबन्धि भाषणम् ।

पवनस् त गगनस् सूत्य मिलनाव
 डल् म होश च्यत्तकियं पंपोश छाव ॥
 अन् जल् बूगनि घट जन् फेर
 कर्म-फल-क्ल-तल ओटु-हिवु नेर ।
 यख् दियि लख्-चख् चाज् अख् पाव
 डल् म होश च्यत्तकियं पंपोश छाव ॥
 स्थजरकि खथि पख् सतसय् सूत्य
 अज् ताज् वत-गथ् आय् गैय् कूति ।
 त्याग-खोरन् लाग् वैराग-ख्राव
 डल् म होश च्यत्तकियं पंपोश छाव ॥
 बव-सर सैरुकु कड् अमार्न
 मोह-गत-कदलस् नौरिथ् जान् ।
 कर्म-स्थज् ब्वज्-नाव् स्थज् पकनाव
 डल् म होश च्यत्तकियं पंपोश छाव ॥ १८३० ॥
 यख्-ज्याह् मिलविथ् पानवय् लथ
 देह-अग्न-बोटाह् सूत्य आख् ह्यथ ।
 राज् नेर् सैरम् कुस् कुय् वाव
 डल् म होश च्यत्तकियं पंपोश छाव ॥
 पर्जनाविथ् अमर-पान् आस्
 स्थथ् च्यथ् ह्यथ् दिथ् बाघवान् आस ।
 सूत्य-वाज्यन्-हङ् थविजि न याव
 डल् म होश च्यत्तकियं पंपोश छाव ॥

प्राणवायुना हृदाकाशेन च सह संयोजय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

अन्नानि जलानि भोक्तुं पेषणी इव वर्तस्व

कर्मफलात्मक्लयन्नात् पिष्ट-सदृशः निर्गच्छ (भव) ।

परिपाकं दास्यति लक्षसंख्याणमानं त्वदीयं एकं पादसेटम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

आर्जवेन सेतुना चरस्व सत्येनैव सह

अद्य यावत् पान्याः आगताः गताः कियन्तः (असंख्याः) ।

त्यागात्मपादयोः संयोजय वैराण्यात्मपादुकाम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

भवसरसः संचारस्य उपभुङ्गः ईप्तिम्

मोहात्ममहाप्रवाहसेतुविशेषात् निर्गमनं जानौहि ।

कर्मसिद्धुग्रा बुद्धगत्मनौकां ऋज्वीं गमय

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८३० ॥

युगपत् संयोज्य पञ्चैव तत्त्वानि (पृष्ठगम्भीरावाकाशानि)

देहात्माग्नियन्तोपेतनौकां सह आगतस्त्वं यृहीत्वा ।

राजेव निर्गच्छ संचाराय कः अस्ति-ते मरुत् (नैःस्वं वा)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

उपलक्ष्य अमरात्मस्वात्मानं आसस्व

भुक्ता पौत्रा यृहीत्वा दत्त्वा भाग्यशाली भव ।

सहचारिर्वर्गस्य-संबन्धिनौ निर्धेहि न उपालभम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

राज्योग-अव्यास मन-डूँग रठ्

हठ-कर्म इन्द्रिय-वगव्यन् म चठ् ।

फटनकि खोफ गाल् वासनाय वाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

दोर्य-फिरि म्बकलख् बुक् वाव-माल्

बाल-पान आलविथ् बाल् रठ् बाल् ।

पूरु पख् दूरु कुथ् नख-पूरु चाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

मन् जेन् खख् प्राव् स्यद् गङ्कि योग्

इन्द्रिय् खुल् चाव् बूगन् बूग् ।

निर्मल् आस् कास् देह-ब्रह्म-बाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८३५ ॥

साद-प्रकृच् शाहजाद गरि नेर्

राद-राद सैराह् करिथ् पथ् फेर् ।

सूत्य् आख् ह्यथ् यिह् ख्यथ् तिह् आनन्द् प्राव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

पङ्कि-वङ्कि सूत्य् प्राव् ज्ञान-गूरि-बाव्

च्यथ्-च्छिडि मझि आत्म-दद् पर्जनाव् ।

नर्नय खर् ख्याव् च्याव् वौद-गाव्

डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥

कर्म-कृय द्यान-दानि दर्म-दद् मन्द्

ओशद् नेरि तथ् यशोदानन्द् ।

राजयोगस्याभ्यासेन मनोनौकां गृह्णीच्छ

हठयोगकर्मणा इन्द्रियात्म-कटान् मा किञ्चिद् ।

निमज्जनस्य भयेन नाशय वासनात्मकं वायुम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

नदैभ्रममार्गसंचारात् मोक्षसि निरौक्षस्व वायुगतिम्

ब्राल्यावस्थया परिवर्त्य कूलं-प्रति ब्रधान ब्रालां (वासनां) ।

पूर्णतया गच्छ दूरं अस्ति शनैः प्रक्रान्तिं व्यज (कुरु)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मनः जयस्वं सुखं प्राप्नुहि सिद्धिः गमिष्यति (भविष्यति) योगः

इन्द्रियाणि स्वतन्त्राणि (उन्मुक्तानि) कुरु भोगान् भुक्षः ।

निर्मलः भव आपनय देहभ्रान्तिभावम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८३५ ॥

साधु-प्रकृत्या राजपुत्र (इव) गृहात् निर्गच्छ

तृणपूर्णाधःशून्यजलक्षेत्रेषु संचारं कृत्वा पश्चात् वर्तस्व ।

(प्रारब्धं) सह आगतस्त्वं गृहीत्वा यत् भुक्ता तत् आनन्दं प्राप्नुहि

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

अतिथिभूतवत्सकेन सहैव प्राप्नुहि ज्ञानात्मगोपालभावम्

चिदात्मदोहनपात्रगः मध्ये आत्मरूपदुर्गं उपलक्षस्व ।

निर्णयात्मकं जलतृणविशेषं भोजय दुर्गिध वेदात्मगाम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

सत्कर्मात्ममन्यन्यां ध्यानात्ममन्यानेन धर्मात्मदुर्गं मथ

ओषधं निर्गमिष्यति तस्मात् यशोदानन्दनात्मा (श्रीकृष्णेति स्वरूपसाक्षात्कारात्मकम्) ।

तस् कुह् बूग् वूगिथ् ब्रह्मचारि नाव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
 दक्षि प्रकृच् मोक्ष-दायख् नाम्
 व्यवहारस् मञ्ज् रुद् निष्काम् ।
 ल्यंबि मञ्ज् चिथ् सुह् पंपोशा ह् द्राव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
 मोह-स्यन्दि तारिय् करुनावतार्
 कृष्ण बृंठु खारिय् गंगादार् ।
 बव-सर आवलन केशव नाव्
 डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८४० ॥ ११७ ॥

118. THE POET DESCRIBES HIS OWN CONDITION.

योग-बल सहस्र-दल डल दितु म्य दम् हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८४१ ॥
 निष्कल शशि-कलि बुज् म्य जंजम् हरे
 च्यत्त नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
 बाल-पान आम् च्योन् स्वयम् प्रयम् हरे
 पानि-पान सह-र्यहि बृथ् म्य जंज्यम् हरे ।
 तिथ् गोम् प्रयम् च्योन् पथ् ह्ययि यम् हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
 तेलि सुय् स्वरूपस् यस् चलि ब्रम् हरे
 न-त छा चेलि-कर्म तौज़-शालि शम् हरे ।

तथा-हि अस्ति भोगान् भुक्ता ब्रह्मचारीति नाम (अभिख्या)

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

ईदृश्या प्रकृत्या (स्वभावेन) मोक्षदायक (इति) नामधेयं

व्यवहारस्य मध्ये-अपि स्थितः निष्कामः ।

कर्दमराशेः मध्यात् यथा सः पद्मपुष्पमिव निर्गतः ।

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥

मोक्षात्मसिद्धुनद्याः तारयिष्यति-त्वां स दयावतारः

(रे) कृष्णाख्य तटं (सः) उद्गरिष्यति-त्वां गङ्गाधरैकस्वरूपः ।

भवात्मसरसः आवर्तात् केशवेति तद्वामधेयम्

चलितो-भव मा चेतनातः० ॥ १८४० ॥ ११९ ॥

खावस्यां निरूपयति ॥ ११८ ॥

योगब्रलेन सहस्रदलपद्मयुते सरसि (ब्रह्मरन्धे) इत्तं मया निमज्जनं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो मया अग्रभागः (यत्र) सोऽहमिति नौकाइण्डः
हे-हरे ॥ १८४१ ॥

निष्कलरूपया शशिकलया (तदवास्या) उद्भूतं मम अतिशैत्यं (शुद्धसत्त्वं च)
हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

(यतः) ब्राह्मावस्थायाभेव समागतं-से त्वदौयं स्वभावतः प्रेम हे-हरे

स्वयमात्मनैव स्त्रीहरूपाया-ज्वालायाः उद्भूतं मम अत्यन्तोऽन्नार्चिस्त्वं
हे-हरे ।

तथा समागतं-से प्रेम तव (यथा) निवृत्तिं ग्रहीष्यति यमः हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः गृहीतो० ॥

प्रकाशं-करिष्यति स-एव स्वस्वरूपं यस्य अपयास्यति भ्रमः हे-हरे

अन्यथा अस्ति-किं त्रिविधि (पुण्यपापमित्र) कर्मणा तेजःस्वभावस्य श्रमः
हे-हरे ।

मेलि मस् चैनु कस् गेलि आलम् हरे
 च्यत्त नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
 दोहम् द्यान् ह्यस खोहम् दम् हरे
 तोहम् पान् व्यक्षोहम् ओं हरे ।
 चोहम् त तोहम् म्बक्स् चम् हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८४५ ॥
 आश्वर्य-थानस् क्षिह् आश्वर्य थम् हरे
 आश्वर्य बसवुनु कुस् निरालंब् हरे ।
 आश्वर्य जानान् क्षिस् व्यत्तम् हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
 फक-रस्तु शेख् कुय् करान् ओं-ओं हरे
 ठिङ्ग-रख्य गंटाय खर् क्षिह् कम्-कम् हरे ।
 जेर्य-रस्तु बोज् अजपा जीर-बम् हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
 सांख्य-योग् सोन्य् आम् ह्यथ्-समागम् हरे
 हरश्च-रस बासुन् द्राम् चलु म्य गम् हरे ।
 होश्च-पोश्च-थर्य योम् शान्ति-शब्नम् हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
 सकाम-कर्म-बारिच् तुल् म्य कम् हरे
 निश्काम-कोच त्रावनाव् रुत कदम् हरे ।
 निर्वासन आसन कड तम् हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

मिलिष्यति आसवः पातुं कस्य (यस्य) उपहसिष्यति जगत् हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः शृङ्खीतो० ॥

धृतं-मया धानं समाधानेन आरोपितो-मया प्राणवायुः (श्वासो वा) हे-हरे

उत्तरितो-मे स्वात्मा उच्चारितो-मया प्रणवः हे-हरे ।

(आदौ) विचितो-मया पुनः तारितं-मया (विहितं-मया) मुक्तासमूहस्य छिद्रं
हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः शृङ्खीतो० ॥ १८५ ॥

आश्वर्यकारिस्यानस्य (शरीररूपस्य) सन्ति आश्वर्यदाः (इन्द्रियरूपाः) स्तम्भाः
हे-हरे

(तत्र) आश्वर्यण वास्तवः अस्ति-तस्य निराश्रयरूपः हे-हरे ।

आश्वर्यरूपं जानन्तः सन्ति-तस्य उत्तमपुरुषाः हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः शृङ्खीतो० ॥

(यत्र) आधमानं विनैव शङ्कुः अस्ति कुर्वन् श्रोम्-श्रोमित्युच्चारं हे-हरे

(तत्रैव) आहतिरहितायाः घण्टायाः स्वराः सन्ति अनन्ताः (अलौ-
किकाः) हे-हरे ।

(तत्रैव) आहननं विनैव शृणु अजपात्मकं वाऽविशेषशब्दं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः शृङ्खीतो० ॥

साङ्गयोगात्मा वसन्तकालः समागतो-मम हित (शृङ्खीत्वा वा) -समागमं हे-हरे

हृषीत्मरसेन अङ्कुरः निर्गतो-मे अपगतं (च) मम (संस्त्वात्म) भयं
हे-हरे ।

सच्चेतनारूप-पुष्पलतायाः आपतितो-मे शान्त्यात्मचन्द्रमण्डलोऽनुत्सुधारसंसेकः
हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः शृङ्खीतो० ॥

कृतसकामकर्मरूपभारस्य उत्थापय मम अङ्कसंग्रहं हे-हरे

निष्कामकर्मात्ममार्गविशेषेण चालयस्व साधु पद्धतिं हे-हरे ।

(यथा) निर्वासत्वरूपेण आसनेन निष्कासयिष्यामि श्रान्तिं हे-हरे

चिद्रूपनौकायाः शृङ्खीतो० ॥

स्व-स्वयम् वासुदेव् कुह् सर्वस्व-थम् हरे
 शृद-च्यत्त-बूद-मय् कुह् ग्रन्थ-ब्रह्म् हरे ।
 आत्म-तत्त्वं ज्ञाग् त्याग् अनात्म् हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८५० ॥
 सूरयः किह् तत्पदं त्रावान् लम् हरे
 वर् जया सय् प्रिया चाङ्गुय् छम् हरे ।
 कर् दया बुक् म कृष्णस् क्रिया क्रम् हरे
 च्यत्त-नावि रटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८५१ ॥

119. HE ELOQUENTLY PRAISES ŚIVA FOR HIS GIFT OF KNOWLEDGE OF THE MEANS OF SALVATION.

कृष्ण् चानिस् होशस् लगे
 यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८५२ ॥
 चानि ह्यस्-सूत्य् च्यय् बुक्ति मद्भु जगे
 बव-सर सूक्त्म् स्कूलचू थल् ।
 समदृष्टिर् सगय्-सूतिन् सगे
 यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥
 सह् कुस् दमन् मद्भु कंडि-जालस्
 कठिनिस् बालस् खसुन् कुस् ।
 च्यय् तुरंगु रटनावतन् योग-वगे
 यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥
 ज्ञानचू संज्ञीवनी अन्तस्
 अज्ञान रुगस् बन्तस् वैद्य ।

स्वप्रकाशरूपः वासुदेवः अस्ति सर्वस्वस्तम्भः हे-हरे
 शुद्धचिज्ञानमयः अस्ति शब्दब्रह्मरूपः हे-हरे ।
 आत्मनः तत्त्वेन जागृहि त्यज अनात्मत्वं हे-हरे
 चिद्रूपनौकायाः शृङ्खीतोऽ ॥ १८५० ॥
 पण्डिताः (प्राप्तबोधाः) सन्ति तत्परेन (अपरोक्षबोधेन) त्यजन्तः
 प्रत्यक्षदृश्यमानपदार्थं हे-हरे
 वृणीष्व जयकारं सैव प्रीतिः त्वदीयैव अस्ति-मे हे-हरे ।
 कुरु दयां पश्य मा कृष्णाख्यस्य (मम) क्रियां क्रमं हे-हरे
 चिद्रूपनौकायाः शृङ्खीतोऽ ॥ ११८ ॥

ससच्चेतनतया स्तौति ॥ ११६ ॥

कृष्णाख्यः (अहं) तव चित्स्वरूपे उपहारौभविष्यति
 यत् तवैव सुशिक्षितं (सुज्ञातं) तत् सुशिक्षितं (सामर्थ्यं) कस्य ॥
 १८५२ ॥
 त्वसंबन्धिना सुज्ञानेन त्वासेव द्रव्यति मध्ये जगतः
 संसारसरसः सूक्ष्मां स्थूलरूपां स्थलौम् ।
 समज्ञानात्मना संकेनैव आसेन्न्यति
 यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥
 (लोभात्मा) सिंहः अस्ति-तस्य (कृष्णस्य) धमन् मध्ये कण्ठकजालस्य
 अतिदुर्गमस्य पर्वतस्य (अनन्तजन्मव्यव्यात्मनः) आरोहणं अस्ति-तस्य ।
 चित्तात्मकस्य तुरङ्गमस्य ग्राहय-नाम-तं योगात्मरञ्जुं (जानुद्वययोगात्मनाश्वस्य)
 यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥
 ज्ञानरूपां संज्ञीवनौषधिं प्रापय-नाम-तस्य
 अज्ञानरूपस्य रोगस्य भव-नाम-तस्य वैद्युः ।

शहज्यार् फिरतस् दादिस् दगे

यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८५५ ॥

सुहनिस् मंडिस् मख् ह्यथ् यितस्

दितस् पान् पर्-मानन्तकु पर् ।

देहाविमानस् दुप क्षन् दगे

यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥

चिदानन्दकु रस् स्त्र॒य् प्रानन्

पनन्यन् थानन् ह्यस चावनाव् ।

राज्-योग सबाय मझ् तगि-तगे

यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥

सहज्-व्यचार रस्तु केह् न स्तरुन्

अन्तःकरन् ह्यथ् तन्मयता ।

प्रकाशस् स्त्र॒य् विमर्श् लगे

यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥

अङ्कि अबलख् स्त्र॒य् निट्ठु-नवार

गंडिय् चह् तस् वार करनाव् सैर् ।

समदृष्टि-सडकि ब्रह्मनिष्ठ-बग्य

यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥

प्रट्ठुच् मझ् यच् क्षिवेमच् वृच्

सुच्-कुन् यिन् त मुजराह् दिन् ।

कुकिल-फोज् जन् चाज् अकि च्यगे

यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८६० ॥

आरोग्यशीतलत्वं प्रवर्तय-नाम-तस्य पौडायाः कषुस्य

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥ १८५५ ॥

मोहात्मनः स्याणोः कुठारं शृहौत्वा आगच्छ-नाम-तस्य

• देहि-नाम-तस्य स्वात्मानं परेभेश्वर-मननात्मकं (परं स्वात्मरूप-
मेव यथा मंस्यति तादृगिति वा) काष्ठमयकूटम् ।

देहाभिमानं धूपं इव आहनिष्ठति

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

चिदानन्दात्मकं रसं सह ग्राणेः

स्वकौयेषु स्यानेषु (इन्द्रियेषु) समाधानेन पायय* ।

राजयोगात्मिकायाः सभायाः मध्ये पङ्क्तिक्रमस्थित्या

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

सहज(स्वाभाविक)विचारेण विना किञ्चित् न सरन्

अन्तःकरणानि शृहौत्वा तन्मयताम् ।

प्रकाशात्मना सह विमर्शः युक्तो-भवेत्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

नेत्रात्मकं शोभनाश्चयुगं सह (निमित्तेन) निवृत्तगत्यदृढरज्ज्वा

बद्ध्वा त्वं तं सुषु कारय संचारम् ।

समदृष्टगत्यघण्ठापये ब्रह्मनिष्ठतारणे

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

प्रवृत्तेः मध्ये अतिशयेन मत्तौभूताः वृत्तयः

स्मृतिं अनु आगमिष्ठन्ति तु फलितत्वं दास्यन्ति ।

कोकिलसमूहः इव त्वदीयेन एकेन समावेशचालनेन

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥ १८६० ॥

* जचन्नक्रीडप्रसमाणः स्त्रीभिर्वा यनैर्वा नोपजनं सरज्जिदं शरौरमितिश्रुति-
पादितजीवनकावस्थां विधेष्वीति भावः ।

सार्यय वत चाज्ञ अनुष्ठ अह ककान्
 थफ कर्त अनि-पाठि पकान् कुय ।
 कमि-ताम मार्ग मार्गस्य मगे
 यिह च्यय तंगुय तिह तगे कस ॥
 सेर अय करहान् पननिय डेरय
 सेरय बापथ कंतु फेरे ।
 अद क्याजि व्वपर-गरन् लगे
 यिह च्यय तंगुय तिह तगे कस ॥
 निरामयुकु मय चावनावतन्
 पय दिथ न्यावतन् लय-स्थान् ।
 मय जन फिरनावतन् रगि रगि
 यिह च्यय तंगुय तिह तगे कस ॥ ११८ ॥

120. THE AUTHOR'S DEVOTION.

लगयो परम गच्य
 ब्रह्माकार वृच्य ॥ १८६४ ॥
 सद्वन प्रकृच्य
 बौद-रस्ति बौद-श्रव्य ।
 योग-ज्ञान-सच्य
 ब्रह्माकार वृच्य ॥ १८६५ ॥
 तुर्या ज्ञागरथ्य
 अन व्वच्चराव न्यथ्य ।

सर्वा-एव पदव्यः त्वदीयाः अभृतं मन्ति ज्ञरन्त्यः

हस्तावलम्बं कुरु-नाम अभ्यवत् गच्छन् अस्ति ।

केनापि (अलौकिकेन) मार्गण मार्गमासस्य मघोपलच्चामावस्थानिष्ठौ*

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

तृष्ण-चेत् अकरिष्यस्तं स्वकौयेन अनुग्रहात्मपुञ्जेन

सेटकमिताद्वय कृते कुत्र प्रचरिष्यति ।

ततः कुतो-नाम परकौय-यृहेषु अनुगतो-भवत्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

निरामयात्मकं आसवरसं पायय-नाम-तम्

संकेतं (आजौवनसेकं वा) इत्वा नायय-नाम-तं लयस्थानं
(सायुज्यम्) ।

रसं (संक्रान्तिगुणं च) इव परिवर्तय-नाम-तं नाड्यां नाड्याम्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥ ११६ ॥

स्वात्मसमर्पणास्तुतिं प्रस्तौति ॥ १२० ॥

उपहारौभवेय-ते परस्यां गतौ

ब्रह्माकारायां वृत्तौ० ॥ १२६४ ॥

सत्त्वगुणात्मिकायां प्रकृतौ

हे-भेदंरहित वेदश्रुतिप्रतिपादितायाम् ।

योगज्ञानसत्ताभूतायाम्

ब्रह्माकारायां वृत्तौ० ॥ १२६५ ॥

तुर्या-जाग्रदवस्थामेव (जाग्रत्यपि तुरीयावस्थात्युत्तमोच्यते)

तिष्ठु (जाग्रत्स्वप्रसुप्त्यात्मावस्थासु) अवशेष्य नित्यमेव ।

* सा हि प्रसिद्धोन्माशिवतिथिरपेषिता समाधानेनार्चितशिवा चेन्नोन्नदाचौत्यान्वायः । तत्त्वक्षणपद्यं चैतत् ।

यत्र सो उत्तमयमेति विवस्त्रांश्चन्द्रमःप्रभृतिभिः सह सर्वैः ।

कापि सा विजयते शिवरात्रिः स्वप्रभाप्रसरभास्वररूपा ॥ इति ।

† या ब्रह्माकारवृत्त्यात्मिका तव परमा गतिरक्षि तस्यामित्यन्वयः ॥

झग्नियार् न्यन्दरि-हृचय्
 ब्रह्माकार वृचय् ॥
 आश्चरिष्य शूल-मकान्
 वेग मौग-खोत पकान् ।
 कडयो च्य आलचय्
 ब्रह्माकार वृचय् ॥
 शब्द-प्रकाश लवुय्
 गगराय-खोत मवुय् ।
 वुज्ञमलि-खोत ल्वचय्
 ब्रह्माकार वृचय् ॥
 अग्न गगन पवन बुतराच्
 सलिलय् जन् सुलभ वाच् ।
 अस्तु हन् अह् मङ्गुमचय्
 ब्रह्माकार वृचय् ॥
 निष्कल पवन फिर कल्
 जल् जन् बनि शीतल् ।
 वव-सन्नाप तचय्
 ब्रह्माकार वृचय् ॥ १८७० ॥
 रुद्र-तुल आसु कथय्
 दम् दिथ् मवक छथय् ।
 शिव-अर्नव खचय्
 ब्रह्माकार वृचय् ॥

जागरूको-भूत्वा (पुरुषः) (तस्यावस्था यत्र) निद्राहृतप्राया (श्यात्)

ब्रह्माकारायां (तादृशां) वृत्तौ ॥

आश्रित्य शून्यप्रायस्थानम्

वेगेन सेषादप्यधिकं चलन् ।

समावर्तयेयं तव नौराजनामेव

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

(यथा) शब्दप्रकाशः लघ्वः

सेषगर्जित-सकाशादपि गुरुतरः ।

(या च) तडितः-सकाशादपि लघुतरा

(तस्यां) ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

अग्निः आकाशात् पवनात् भूतधात्राः

सलिलादपि इव सुलभत्वेन प्राप्ना-या ।

या मात्रा अस्ति मर्यिता

(तस्यां) ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

निष्कलेन प्राणवायुना वर्तयस्व यन्त्रम्

जलं इव भविष्यति शौतलप्राया ।

संसारसंतापेन तप्तभूता

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥ १८७० ॥

विद्वुममाना आसीत् कथा

निमज्जनं दत्त्वा मुक्ताफलं यृहीत्वा ।

शिवरूप-समुद्रात् आरुढा

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

व्यजू त्य तार कच्य
 वर चानि सूच्म खच्य ।
 जानि क्षिस बाल कच्य
 ब्रह्माकार दृच्य ॥
 सहश-पानचू चह थव पक्
 मूर्खन किचू दह छय प्रक् ।
 तस प्रिनि अस दह व्यच्य
 ब्रह्माकार दृच्य ॥
 दसितौ चानि मसितौ
 वसिथय कुह नश खसिथय ।
 मस-मच नचू ब्वह न च्य
 ब्रह्माकार दृच्य ॥
 कृष्णस हाव तिथु रास
 यिथु अख गङ्गरि हथ सास ।
 नचि नचि पाव प्रच्य
 ब्रह्माकार दृच्य ॥ १८७५ ॥ १९० ॥

बूल-बाल बालकन सूत्य खेलनावतम
 बालक-अवस्था प्रावनावतम ।

बुद्धिरूपया कर्तनशिल्पिकवर्गा तन्तुः कर्तिता
वरात्मवेष्टनेन त्वदीयेन सूचमा आरुद्धा ।

ज्ञासिरूपकारडोल्यां सन्ति-यस्य बालाः अनेकाः
ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

सहज-स्वात्मनः त्वं आस्यापय प्रतीतिभू
मूर्खानां कृते इयं अस्ति पृच्छा ।

तस्य गुणदं-भविष्यति यस्य इयं संमता-भवेत्
ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

शौघ्रमेव (द्वारेण) त्वदीयेन मत्तता
अवस्था अस्ति मोदः आरुद्धप्रायः ।

आसवमहाघटस्य रन्ध्रबन्धिनी अहं न त्वमेव
ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥

कृष्णाख्यस्य (मम) प्रदर्शय तादृशौं रासलौलां
यथा एकरूपमेव संकलयेत् शतसहस्रं (असंख्यभूतसमूहम्) ।
नर्तिल्वा नर्तिल्वा संघातय चेतनात्मवेष्टनाधारवस्तुनि
ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥ १८७५ ॥ १२० ॥

स्वाभिमतप्रार्थनस्तुतिं प्रकाशति ॥ १२१ ॥

हे-सदार्जवस्त्वभाव बालकैः सह क्रीडय-नाम-मासु
बालकसदृशौमवस्थांप्रापय(च)-नाम-मासु ।

ज्ञान् करनाविष्य पान् पर्जनावतम्
 खंदि वाच्चिनि पाठि हावतम् रुफ् ॥ १८७६ ॥
 कठिनि वव-सर कँठ वायनावतम्
 मोह-पोञ्जु वोतुम् हृषिसय् ताङ् ।
 लृषिसय् दृशबस् थफ् करनावतम्
 खंदि-वाच्चिनि पाठि हावतम् रुफ् ॥
 थक्करथ-थठ अख् नज्जराह् चावतम्
 शिशिरम्-नाग म्य थावतम् नेव् ।
 वनि चिथ् अञ्जरकि सञ्जरथ् म रावतम्
 खंदि-वाच्चिनि पाठि हावतम् रुफ् ॥
 ब्राह्मण-जन्म दिथ् मत मंदक्षावतम्
 नव-यठ ब्वन् मत दावतम् दब् ।
 अमरनाथो अमर् बनावतम्
 खंदि-वाच्चिनि पाठि हावतम् रुफ् ॥
 दासन्-हन्दु दासाह् गङ्गारावतम्
 मत मशिरावतम् पनञ्ज् ज्ञान् ।
 यति छुख् पानय् तेतु वातनावतम्
 खंदि-वाच्चिनि पाठि हावतम् रुफ् ॥ १८८० ॥
 अज्ञपा-ज्ञप यज्ञ ज्योथ् प्रज्ञलावतम्
 झत-शेष् जन् म्बच्चरावतम् म्य ।
 हे महेश दौश दौश मत दश्चरावतम्
 खंदि-वाच्चिनि पाठि हावतम् रुफ् ॥

उपलब्धिपरिचयं कारयित्वा स्वात्मानं प्रत्यापय

सुदर्शनाख्यवण्णिजः प्रकारेण प्रदर्शय-नाम-मे स्वस्तपम्* ॥ १८७६ ॥

अतिदुर्गमे संसारसरसि ब्राह्मतरणं संचालय-नाम-मासु

मोहात्मजलं प्राप्तं-मे करुदेशं यावत् ।

पुच्छे स्ववाहनभूतवृषभस्य अवलम्बं कारय-नाम-मे

सुदर्शनाख्यवण्णिजः प्रकारेण० ॥

उच्चप्रदेश-पृष्ठात् एकां दृष्टि वितर-नाम-मयि

शिशिरं-नागक्षेत्रात् (०क्षेत्रे वा) मम निधेहि-नाम-मे संकेतम् ।

उपलक्षणे आगत्य आनन्दरूपे गभीरस्याने मो नष्टो-भव-मे

सुदर्शनाख्यवण्णिजः प्रकारेण० ॥

ब्राह्मणवर्णवज्जन्म इत्वा मा-नाम लज्जापय-नाम-मासु

आकाशात् (ऊर्ध्वस्थानात्) अधः मा-नाम दापय-नाम-मे
निपाताद्यातम् ।

हे-अमरनाथ अमरं (अजरामरणं) संपादय-नाम-मासु

सुदर्शनाख्यवण्णिजः प्रकारेण० ॥

स्वदासानां एकं-दासं संकलय-नाम-मासु

मा-नाम विस्मारय-नाम-मां स्वकौयां ज्ञसिम् ।

यत्र (स्थाने) असि स्वयमेव तत्र प्रापय-नाम-मासु

सुदर्शनाख्यवण्णिजः प्रकारेण० ॥ १८८० ॥

अजपामन्त्रस्य-जपेन यज्ञेन ज्योतिः (स्वात्मगतं) प्रज्वालय-नाम-मयि

हुताच्छेषभूतं इव अवशेषय-नाम-मां मासु ।

हे महेश्वर देशे देशे मा-नाम कलङ्कितं-कुरु-नाम-मासु

सुदर्शनाख्यवण्णिजः प्रकारेण० ॥

* अचेयमाख्यायिका— सुदर्शनाभिधः कश्यद्विषिणभूत् । स तु काले काले क्रीडङ्गो बालकेभ्यः फलानि भिष्टान्नादिकं च विभज्यादात् । तैर्बालकैः सह क्रीडनार्थ बालकरूपं धृत्वा श्रीशिवः समगमत् । फलदानकाले उक्तवण्णिजो हमोचरमनागतं शिवं बालका अस्त्रे किं न दीयते इति व्याजहुः । स तु कंचिदनालक्ष्य शङ्कितचेता भूत्वा तान्बालकानेव तत्प्रदर्शनाय शरणं जगाम । ते च तत्प्रार्थनचोदनाभिस्तं प्रति प्रसन्नीकृत्य साक्षादर्शनं दापयामासुरिति ॥ cf. verse 240.

सथ्-च्यथ्-आनन्द अस्त्रथ् चावतम्
 न्यथ् बासनावतम् सो-इहं-सो ।
 आं शिव गंभो शब्द शम्भावतम्
 खदि-वाज्ञिनि पाठि हावतम् रुफ् ॥
 मन-नागस् प्रयम-पोङ्गु वुज्जनावतम्
 सुलि वुज्जनावतम् त हावतम् रुफ् ।
 मञ्जु प्रवातस् सातस् म सावतम्
 खदि-वाज्ञिनि पाठि हावतम् रुफ् ॥
 मोह-मायाय सूत्य मत तंबलावतम्
 सत्तेच्य कथ् पावनावतम् याह् ।
 चत्तुकुय् चेनुन् न्यथ् चेननावतम्
 खदि वाज्ञिनि पाठि हावतम् रुफ् ॥
 सतकि निर्नय पय पकनावतम्
 दय पनज्ञिय् नयि हावतम् वथ् ।
 नाव् कुम् कण् शिव-बाव् बड्रावतम्
 खदि वाज्ञिनि पाठि हावतम् रुफ् ॥ १८८५ ॥ १२१ ॥

सारिय् ह्यथ् निम् सर्व-व्यपकारी
 अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥ १८८६ ॥
 बाह् श्यथ् चाट ह्यथ् सुह् बाल-बह्नाचारी
 सारिय् ह्यथ् गव् शिव-लूकस् ।

सदात्म-चिदात्म-आनन्दात्मकं अमृतं पायय-नाम-मासु

नित्यं अनुभावय-नाम-मां सोऽहं स (इति) ।

ओं शिव शम्मो (इति) शब्देन शान्तिभाजं-कुम-नाम-मासु

सुदर्शनाख्यवण्णिजः प्रकारेण० ॥

मनोरूपनागे स्वप्रेमात्मजलं प्रोद्धावय-नाम-मासु

मुवेले (ब्राह्मि मुहूर्ते) उद्गोधय-नाम-मां तु प्रदर्शय-नाम-मे रूपम् ।

मध्ये प्रभातकालस्य (ब्राल्ये च) न्नणमात्रं मा स्वापय-नाम-मासु

सुदर्शनाख्यवण्णिजः प्रकारेण० ॥

मोह-मायया कारणेन मा-नाम चपलय-नाम-मासु

सत्यस्यैव कथां समापातय-नाम-मे स्मरणे ।

चित्तस्यैव चेतनत्वं नित्यं चेतय-नाम-मासु

सुदर्शनाख्यवण्णिजः प्रकारेण० ॥

सद्गुरुनः निर्णयात्मना अनुसरणेन गमय-नाम-मासु

हे-ईश्वर स्वकीयायामेव उपत्यकायां प्रदर्शय-नाम-मे मार्गम् ।

नाम अस्ति-मे कृष्ण (इति) शिवभावनां वर्धय-नाम-मे

सुदर्शनाख्यवण्णिजः प्रकारेण० ॥ १८८५ ॥ १२१ ॥

पुनरपि स्वेष्टप्रार्थनस्तुतिं निरूपयति ॥ १२२ ॥

सर्वानेव (बन्ध्वादिसहचरिवर्गं) गृहीत्वा नय-मां (स्वसमौपं) हे-सर्वोपकार-
करणश्रील
अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥ १८८६ ॥

(यथा) द्वादश-शतं शिष्यान् सह-कृत्वा सः (अभिनवगुप्ताचार्यः) ब्राल्याच्चरित-
त्रस्त्रचर्यः

सर्वानेव गृहीत्वा गतः शिवलोकम् ।

इति दिह् ह्यथ् गव् कुस् दिह-दारौ
 अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥
 वक्ति चानि कति महाकालन् मारौ
 लगयो-पारौ शिव-रूपस् ।
 पालना करवनि काल-संहारौ
 अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥
 हरम्बख दृष्टि अस्य सर्व-पाप् हारौ
 याज्ञ आय नुनरकि नारौ-किनि ।
 स्थन्दि-आन शिव-द्यान ग्राफ् न्यवारौ
 अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥
 रामरादन खनि भरत-बाल सारौ
 बाल च्यथ् सूत्य् गय पारौज्ञान् ।
 वरञ्ज-बल मुच्चरिथ् प्रयम-वरञ्ज तारौ
 अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥ १८८० ॥
 नादव्यंद-हंसनाद कुख् च्चवा-पारौ
 नाडौ-चक्र-सूत्य् गय ब्रह्म-ज्ञान् ।
 ब्रह्म-सर सर गोख् तरि हंस-दारौ
 अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥
 स्वख-म्बख प्रयमुक् अशु गव् ज्यारौ
 न्यथननि सनि-बगनि वनि तति आख
 शिव-लोल कोलसर सर्व-पाप् हारौ
 अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥

इहत्यं देहं सहौल्वा गतः कः देहधारी

अभिनवगुप्ताचार्यः इव* ॥

भक्ताः तत्र क्व-नाम (न कुत्रापि) यमेन हताः

उपहारैभविष्यामि-ते (तादृशं) शिवरूपम् ।

(हे) जगत्पालनां करणशील कालसंहारिन्

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

हरमुखाख्यगिरिस्थानात् (यावद्भूतसमूहैक्यस्य वा) दर्शनेन अस्माकं सर्वपापानि
हृतानि

यावत् आगता-वयं नुनर-ग्रामस्य (सुषुम्नाख्येन वा) नाडौमार्गेण ।

(तत्र वहत्) सिद्धुनद्याः (सङ्घमात्मनद्या वा) स्वानेन शिवधानेन (च)
शापाश्च निवारिताः

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

रामराधनाख्यक्षेत्रे (रामराधनरूपे) आरुद्धाः भरताख्यगिरिं सर्व-एव

हे-वसल त्वयैव सह संपद्मा उपलच्छिः ।

ब्रजबलाख्यस्थाने (प्राप्यमणिपूरात्मनि) उद्भाटय प्रेमात्मद्वारस्य अर्गलानि

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥ १८६० ॥

नाददिवद्वाश्रितहंसनादेन असि चतुष्पार्ष्वतः (परितः)

(यत्र) नाडौचक्राभ्यासेन संपद्मं-नः ब्रह्मज्ञानम् ।

ब्रह्मसरःस्थानरूपे (ब्रह्मरन्ध्रे) उपलच्छिः संपद्मस्त्वं तौर्णा-वयं हंसद्वाराख्यगिरितः

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

अकस्मादेव प्रेमणः अश्रु संपद्मं-नः प्रवहत्

हे-दिगम्बर निमोद्वते उपलक्षणं तत्र आगतस्त्वम् ।

शिवरागात्मनि कौलसरो-नाम्नि-सरसि सर्वपापानि परित्यक्तानि (अस्माभिः)

अभिनवगुप्ताचार्येण व ॥

* केवलं स एव गुड्डां प्रविश्य सद्वादशशतश्चिवर्गः अनेनैव देहेन गतः शिव-
लोकम् । सत्पुरेश्वरुः च बीरु-पुरगणे प्रसिद्धा वर्तते ॥

कोकुर-रंग कुख् चृह् गंगादारौ
 अस्य षट् गंग-जट जारौ चाव् ।
 बखूति नन अद बन सर्वादिकारौ
 अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥
 भैरव-नाथ पत पत लारि-लारिय्
 बौहु षट् निम् लारिय्-किन् ।
 मवफि-मङ्गु अमृथ् दिम् दारि-दारिय्
 अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥
 गज् म्य दर्गेय् त चंज् म्य खारौ
 लज् म्य वथ् घजिवारौ-किन् ।
 मवफि-मङ्गु गजिगाह् करय् जट-दारौ
 अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥ १८५ ॥
 जे जे कुय् च्य जे शिव ओंकारौ
 यित दर्शन् दित नित कृष्णस् ।
 चावनाविष् सर्व-संकल्प-बारौ
 अभिनवगुप्ताचारौ जन् ॥ १९९ ॥

123. PRAYER FOR THE THREE GREAT BLESSINGS!

सदाशिव खामियो कर् म्योनु च्यारय् ।
 इह् ब्राह्मन-जन्म मा मेल्यम् दुबारय् ॥ १८७ ॥
 दया-दर्मय् व्यचारय्-सूत्य् वारय् ।
 सहा रोज्ञतम् त बोज्ञतम् कथ तारय् ॥

कर्पूरमलिताङ्गतया (तत्समानवर्णः) असि त्वं हे-गङ्गाधर

अस्मान् प्रति जटागङ्गां प्रवहन्तौ प्रक्षिप ।

भक्तः प्रकटो-भवेयं ततः भविष्यामि सर्वाधिकारयुक्तः

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥

हे-भैरवनाथ अनु अनु अतिशयेन धावित्वा

भौरुपुरगणस्यानं प्रति नयस्व-मां लहरपुरगणमार्गद्वारा ।

(तत्र) गुहामध्ये अमृतं देहि-मे धारासंपातपूर्वकं-प्रक्षिप्प

अभिनवगुप्ताचार्यस्येव* ॥

गलिता मे दुर्गतिः च नष्टा (च) मम क्षिण्ठता

संमिलिता मम पदवी थृजिवोस्-नाम्नो-ग्रामप्रदेशात् (परमोत्कृष्टपदात्) ।

(तत्र) गुहामध्ये चामरवौजनां (त्वदर्चाच्यवहृतिं) कुर्यां-ते हे-उपलक्ष्यमाण-
जटाधारिन्

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥ १८५ ॥

जय-जयेतिकारः अस्ति-ते ते जय शिव ओंकार(प्रणव)स्वरूप

आगच्छ-नाम दर्शनं देहि-नाम नय-नाम (स्वस्वमीपं) कृष्णाख्यं (मासु) ।

त्याजयित्वा सर्वसंकल्पभारान्

अभिनवगुप्ताचार्यः इव ॥ १२२ ॥

पुनरपि स्वाभिमतानुरूपं प्रार्थयति ॥ १२३ ॥

सदाशिव स्वाभिन् कुम मदीयं उपायम् ।

इदं (वर्तमानं) ब्राह्मण-जन्म मा-नाम मिलिष्यति-मे पुनर्बारम् ॥ १८६ ॥

स्वदयायाः-धर्मेण (स्वभावेन) विचारेण सुष्टुपेव ।

साञ्चकृत् तिष्ठ-नाम-मे तु शृणु-नाम-मे कथानां (विज्ञप्तीनां) त्रयम् ॥

* अकस्मादेव सर्वच्यवहारमश्वगमपि विषयभोगद्वारैव ब्रह्मविदं संपादय माम्
इति भावः ॥

अह्व अख कथ इह वनज् गङ्कुम पनज् जान् ।

दमिय जन्मय गङ्कुम नेरुन् इह अर्मान् ॥

सथय बासुन त कासुन गङ्कु म्य अजान् ।

मरन गङ्कुस न पशु-हिव मूर्ख नादान् ॥ १८०० ॥

मरन-विजि खरुन गङ्कुस शिव-द्यान् ।

अचिथ पथ कुन म्बचिथ चावुन गङ्कुस प्रान् ॥

इहय कथ नज् अह कत् अथ संगिफारस् ।

चन्दुन कुय हटु बुक्तस त श्रीतज्यारस् ॥

स कत् यथ लज् त तथ चौजस बन्योव खन् ।

स हटु यथ लज् त तथ तोरुन पनुन मन् ॥

हच्य तय कत्र यलि इथु आसि खबाव ।

बह क्याह वन आसि किथु अद शिव-सन्दु नाव् ॥

कुह अस्त्वय म्य न्यथय शिव-ब्रथय दरु ।

कुह अस्त्वय म्य इहय शिव शिव करु ॥ १८०५ ॥

कुह अस्त्वय म्य इहय ओसु शिव-सन्दु लोल् ।

कुह अस्त्वय म्य शिवय जोनु माजि तय मोल् ॥

लता चात्रय म्य इकु पञ्जु या अपञ्जु वत् ।

इच्छाय चात्र कडु वानी म्य-निश नज् ॥ १९३ ॥

अस्ति एका कथा (तत्र) इयं कथनीया अभौष्टा-मे स्वस्य (स्वात्मनः) ज्ञाप्तिः ।

अस्मिन्नेव जन्मनि अभौप्तिं-मम निर्गमनीयः (सफलौभावः) अयं इष्टः ॥

सद्वस्त्वेव भासतां अपगच्छतां च इषुं मे अज्ञानम् ।

मरणं (मर्तुं) इच्छामि (इष्टते-मया) न पश्यजाति-सादृश्येन मूर्खः
निबोधः ॥ १९०० ॥

मरणवेलायां सरेयं इच्छामि श्रौशिव-ध्यानम् ।

समाविष्य (स्वरूपे) अन्ततः अवशिष्य (देहमात्रेण) व्यज्ञेयं इच्छामि
प्राणान् ॥

इयमेव कथा प्रसिद्धा अस्ति शिला अस्ति स्वर्णमणिः ।

चन्दनं अस्ति काषुं पश्य-नाम-तस्य तु शैतलत्वम् ॥

सा शिला येन संगता तस्य तु वस्तुनः संपन्नं स्वर्णम् ।

तत्र काषुं येन संगच्छते तस्य तु संक्रामितस्तीन स्वकौयः गुणः ॥

काषुस्य च शिलायाः यदा ईर्दृशः भवेत् स्वभावः (गुणः) ।

अहं किं वदिष्यामि भवेत् कौटूशं तर्हि श्रौशिवस्य नाम (तत्सरणं) ॥

अस्ति धन्त्वं मम (यतः) नित्यमेव शिवसंबन्धि-व्रतं धृतम् ।

अस्ति धन्त्वं मम (यतः) प्रत्यहं शिव शिवेति कृतं (कौर्तिं मया) ॥ १९०५ ॥

अस्ति धन्त्वं मम (यतः) सदैव आसौत् श्रौशिवस्य अनुरागः ।

अस्ति धन्त्वं मम (यतः) शिव-एव ज्ञातः (मया) माता पिता च ॥

स्तुतिकौर्तिः त्वदीयैव मया ईर्दृशौ समीचीना वा असमीचीना कथिता (मया) ।

इच्छया (दयया) त्वदीयया प्रादुष्कृता वाणी मत्सकाशात् प्रत्यक्षा ॥ १२३ ॥

अथ शिवनामस्मारणोल्लष्टताफलनिरूपणपूर्वकं यन्यसमाप्तिं पश्यकुन्

इति समाप्तिवाचकार्थान्तरपदेन निर्दिष्टति ॥ १२४ ॥

पुरा-हि असृतं अस्ति पतितं वन्यवृत्तविशेषे

अज्ञातप्रायमध्ये (स वृक्षः) सदा-हरित्वर्णः संपन्नः ।

अद् युस् शिव-नाव् ज्यवि-ष्ट खारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १८०८ ॥
 समयाह् वातिथ् पान् देह् चावे
 ज्यत्खरूफ् तस् ति द्यान् पावे याह् ।
 ब्रह्मांडस् षट् प्रान् तस् खारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥
 युस् इति लोल-अशु चावि दारि-दारे
 वैतरन् नदी क्याह् करि तस् ।
 अकि शिव-नाव् सूत्य् जगतस् तारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १८१० ॥
 युस् शिवनाथस् अन्जान् माने
 तस् कुस् चाने यम-द्वारस् ।
 दर्म-राज ब्रोँठ तस् मौठि दिनि लारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥
 अख् शिव-नाव् लच्छ-बृदि पाफ् गाले
 चिच्चम्पथ् कुस् कलम् डाले तस् ।
 कुस् पाप-दंड् तस् बहिय-षट् चारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥
 युस् शिव-पूजाय किति पोश् चारे
 तस् करि देवलूख् पोश-वर्णन् ।
 सुय् खसि विमानच सवार्य
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥

तर्हि यः शिवस्य-नामं जिह्वाग्रे आरोपयिष्यति
 तं कु हनिष्यति यमः कालम् ॥ १९० ॥

समयं प्राप्य स्वयं देहं व्यक्ष्यति
 चित्स्वरूपः (शिवः) तं अपि धानं पातयिष्यति स्मृतौ ।

ब्रह्मरन्धस्य पृष्ठे प्राणं तं आरोपयिष्यति
 तं कु हनिष्यति० ॥

यः इह अनुरागाशु व्यक्ष्यति धारासंपातम्
 वैतरणी नदी किं करिष्यति तस्य ।

एकेन शिवनामस्तरणेन जगतौं तारयिष्यति
 तं कु हनिष्यति० ॥ १९१ ॥

यः श्रौशिवं अच्छानेनापि मानं-विधास्यति
 तं कः प्रवेशयिष्यति यम-द्वारम् ।

यमराजः पुरस्तात् तस्य चुम्बनानि दातुं धाविष्यति
 तं कु हनिष्यति० ॥

एकं शिव-नामं लक्षणःसंख्याकार्णि पापानि नाशयिष्यति
 चित्रगुप्तः कां लेखनौं वर्तयिष्यति तस्य ।

किं-नाम पापदण्डं तस्य लेखयपत्र-पृष्ठे बध्नौयात्
 तं कु हनिष्यति० ॥

यः श्रौशिवपूजायाः कृते पुष्पाणि विचेष्यति
 तस्य करिष्यन्ति देवलोकाः पुष्पवर्धणम्* ।

स-एव आरोक्ष्यति विमानस्य वाहनम्
 तं कु हनिष्यति० ॥

* देवानां पूज्यः स भवेत् इति भावः ॥

संसारस् यिनु कुह् गट-अन्वारे
 प्रारब्द् कुय् फल् खार्य-मङ् ।
 फल् सोरि छल् व्यहि कुस् कस् प्रारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥
 कृष्णस् सुय् शिव शिव करनावे
 चावनावे तस् प्रयम-अस्तुथ् ।
 सुय् नाव् ज्ञान-योग् तस् पारे
 तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १४१५ ॥ १२४ ॥

॥ इति शिवम् ॥

॥ इति शिवपरिणये स्वात्मानुरागात्तशिवनामस्मरणफलानुकथनं
 समाप्तम् ॥

॥ उत्तराधं च संपूर्णतां गतम् ॥

॥ यन्थश्वायं समयः समाप्तः श्रीशिवार्पणं पाठकश्रोत्रादिसत्कल-
 मोदाय च भूयात् ॥

सर्वसारमार्गं आगान्तुं अस्ति पेषणौयन्नानुवारेण

प्रारब्धं अस्ति फलं उपरिस्यकाण्डोल्याम् ।

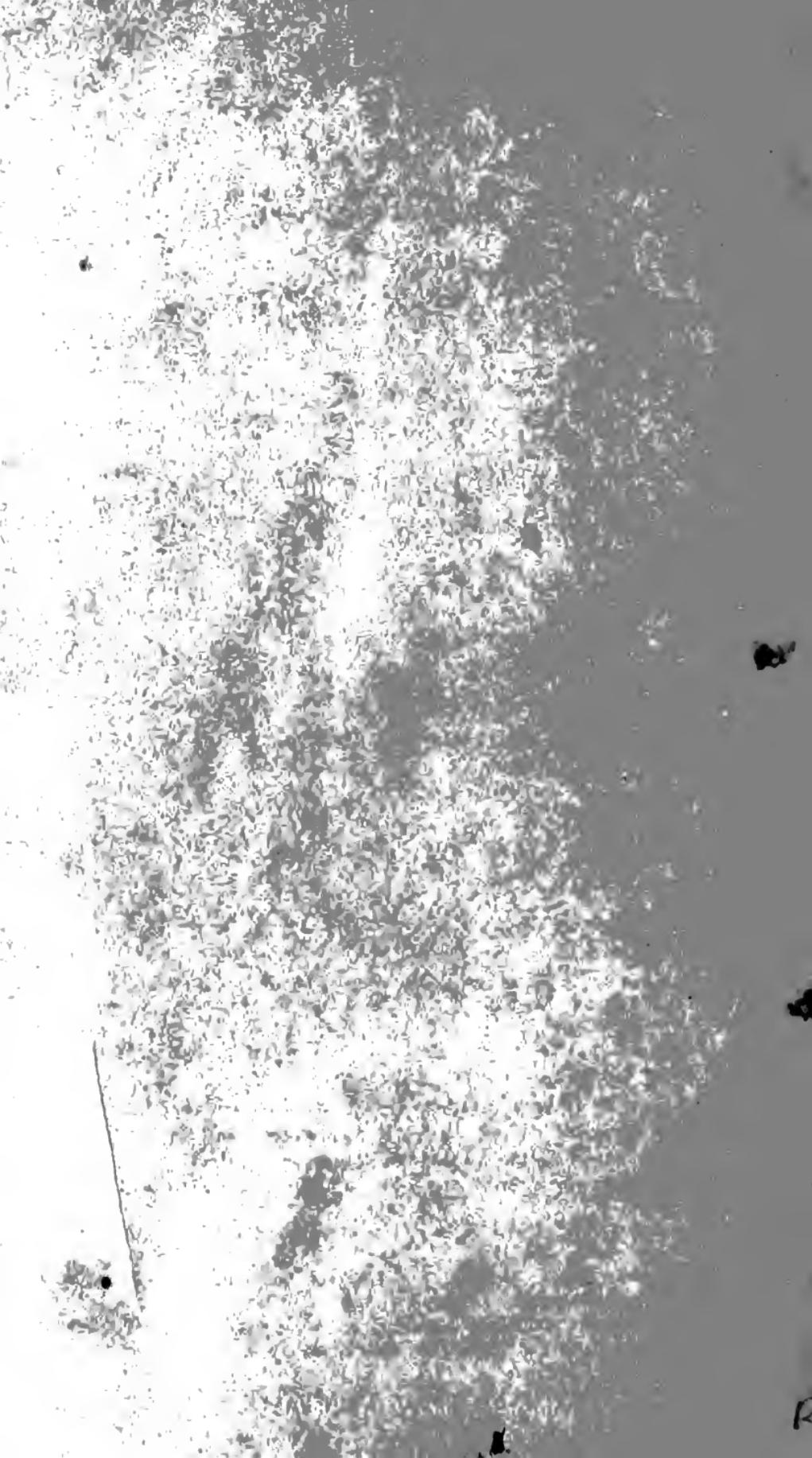
कलं अवसितं- (यदा) -भवत् क्लयन्तं निविष्टं-भवत् (तदा) कः कं
अनुधाविष्यति
तं क्व हनिष्यति० ॥

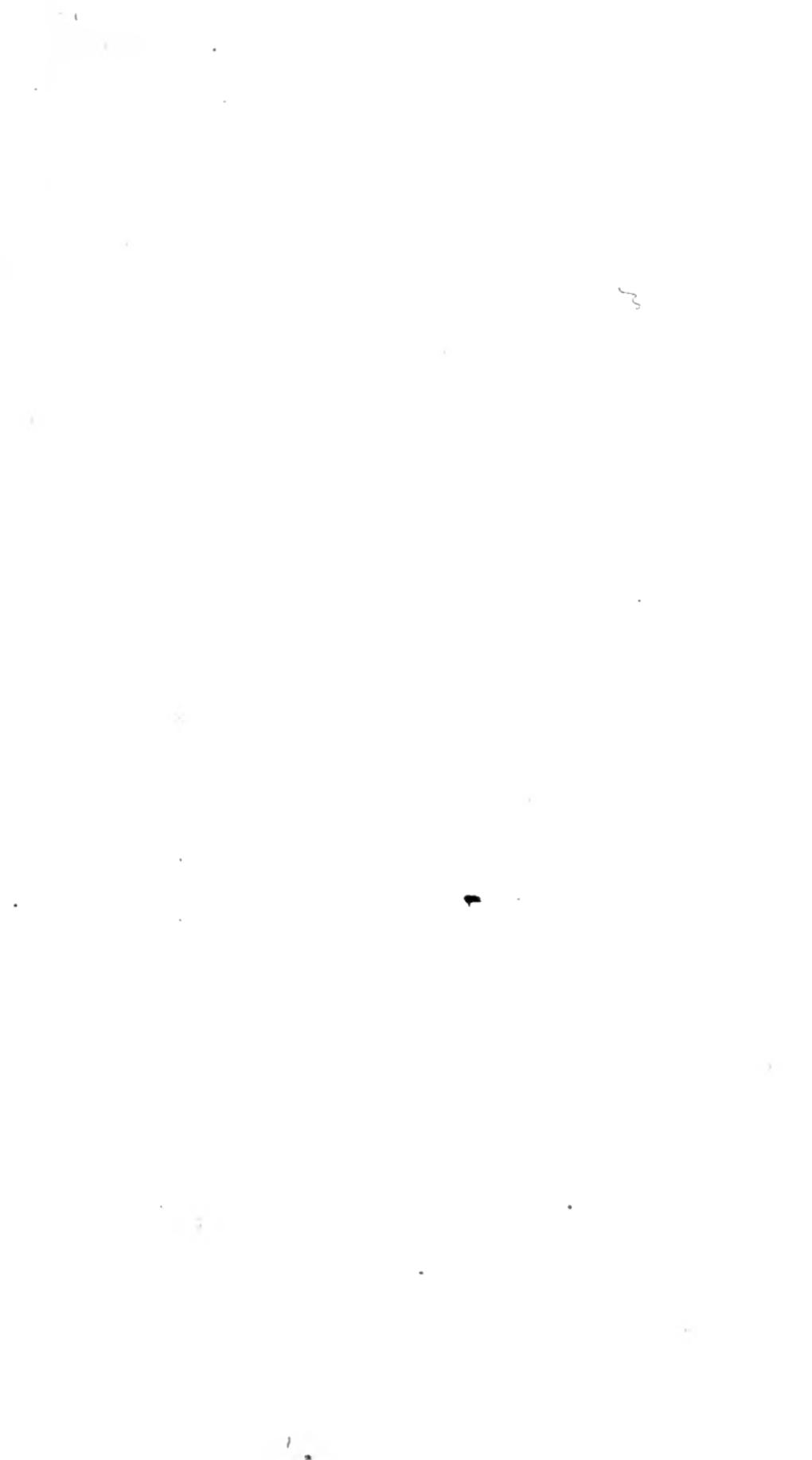
कृष्णाख्यं (मां) स-एव (तन्नाम) शिव-शिवेति (स्मरणं) कारयिष्यति

पाययिष्यति तं (मां) स्वप्रेमात्मामृतम् ।

तदेव नाम ज्ञान-योगं तस्य पारयिष्यति

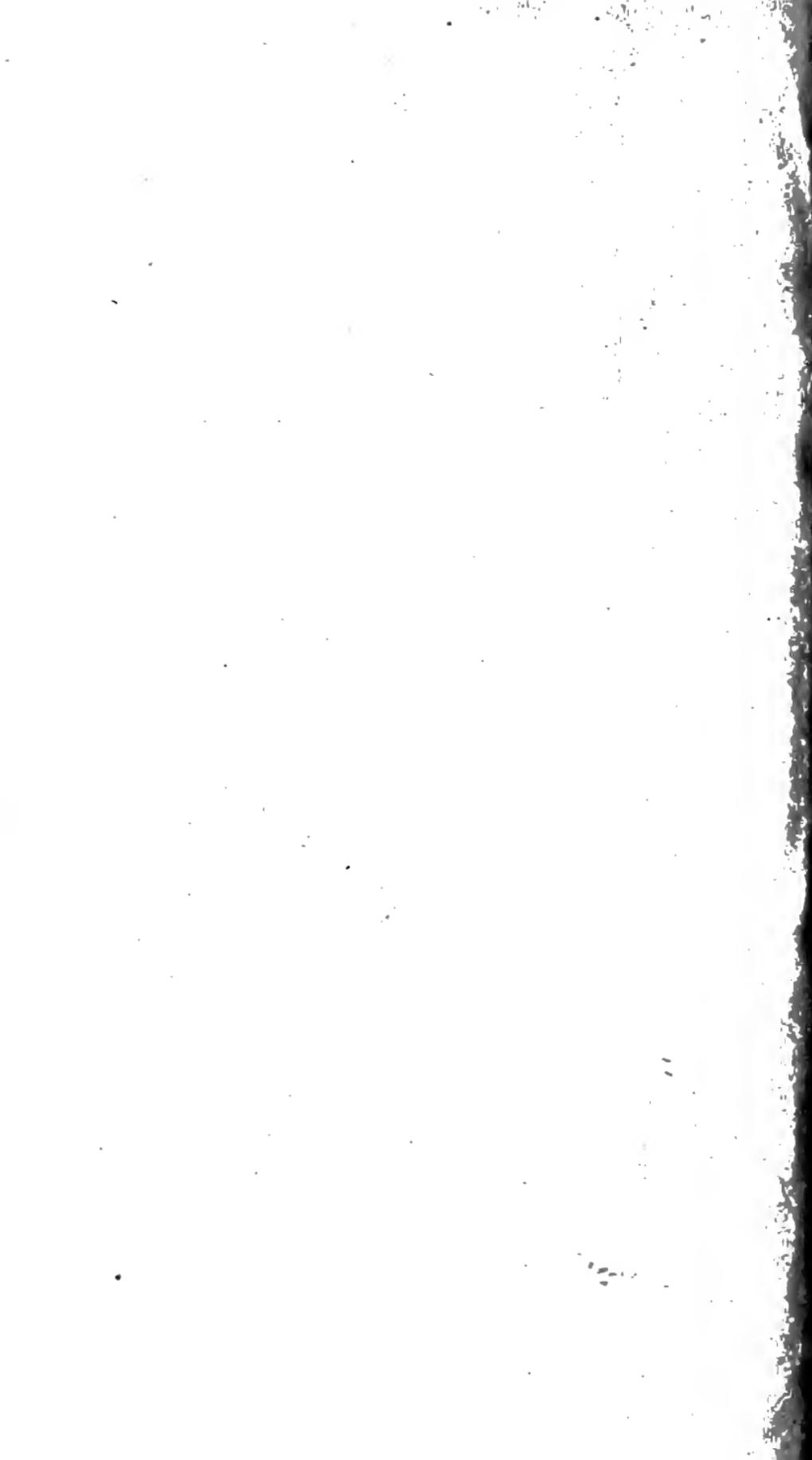
तं क्व-नाम हनिष्यति यमः कालम् ॥ १९१५ ॥ १२४ ॥

**PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET**

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PK Krsna Rajanaka
7035 Sivaparinayah
K74S5
1913

